Тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

«Ботақан» орта тобы (3 жас)

Тәрбиешілер: Өнерхан Алмагүл
Қанағат Гүлнұр

2025-2026

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қыркүйек айы II апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 08.09.2025	Сейсенбі 09.09.2025	Сәрсенбі 10.09.2025	Бейсенбі 11.09.2025	Жұма 12.09.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланың ой-өрісін кеңейту.*	*Күн күмбірі – тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*	*Күн күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күн күмбірі – туған жерге сүйіспеншілікке үйрету.*	*Күн күмбірі – табиғатты қорғауға тәрбиелеу.*
	Балаларды есік алдында әнмен қарсы алу («Қайырлы таң!» әнін бірге айту). *Баланың көңіл-күйін сурет арқылы білдіру (күліп тұрған, мұңды, ұйқышыл смайликтерден таңдату).* *Баланы тыныш бұрышқа (кітап оқу, сурет қарау) бағыттау.*	*Баланы есімімен шақырып, «Құшақ сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу.* *Баланы достарымен бірге ойын бұрышына тарту.* *Таңғы үстел үсті пазлдарына бағыттау.*	*Баланы «Қал алысып, күлейік» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрап, тақташадағы «күн/ай/жұлдыз» белгілерінен таңдауды ұсыну.* *Баланы құм немесе кубик бұрышына жіберу.* *Ата-анасымен қоштасуды үйрету (қол бұлғап, «сау бол» деу).*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, қысқа би жаттығуымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылап, жылы сөз айту.* *Киімін шешуге көмектесу, заттарын өз орнына қоюға үйрету.* *Баланы досына сәлемдесуге бағыттау.*	*Баланы құрышақпен немесе ойыншық кейіпкер арқылы қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін «Ән шырқау» арқылы көтеру.* *Қолын жуып болған соң сурет салу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ерте келу – баланың тәртіпке үйренуіне және денсаулығына пайдалы. Уақытты дұрыс пайдалану баланы жинақылыққа баулиды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Дұрыс тамақтану – баланың өсуі мен дамуының негізгі шарты. Жақсы тамақтанған бала сергек әрі көңілді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылау – тәрбиешінің жұмысы, ал ата-ананың міндеті – қажетті мәліметті айту.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қал-жағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтайды, оның мәдениетін қалыптастырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүрту, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау – маңызды. Шаш пен тырнақтың тазалығы да тәрбие белгісі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық)	***Картотека № 1*** ***Дид ойын: «Көкөніс пен жеміс ажырат»*** ***Мақсаты:*** *табиғат құбылыстарымен байланыстыра отырып, жемістердің өсуін, піскен жетілуімен танысады.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Мақсаты:*** *естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.*	***Картотека №9*** ***Дид ойын: «Бақша да ма,бау да ма?»*** ***Ойынның мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністер айырмашылықтарын түсініп, айта алады.*	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***Танып ал да, атын ата*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*	***Картотека №11*** ***Дид ойын:*** ***«Затты сипаттау»*** *Мақсаты:Заттарды көріп сипаттау арқылы балаларқоршаған орта жайлы түсіне біледі.*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)					
	коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты жеймейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Ертегі дауысын тап»*** *Тәрбиеші кейіпкердің дауысын салады (қасқыр – «ау-у», қоян – «шық-шық»).* *Балалар: «Бұл қасқыр», «Бұл қоян».* *Мағынасы: тыңдау, есте сақтау.*	***Ойын: «Сыйлық берейік»*** *Балалар қолындағы ойыншықты қасындағы досына беріп: «Саған!» – дейді.* *Мағынасы: достыққа, бөлісуге тәрбиелеу.*	***Ойын: «Қимылды жалғастыр»*** *Тәрбиеші қимыл жасайды (алақанын шапалақтайды). Балалар қайталайды және өз қимылын қосады.* *Мағынасы: ойлап табуға, шабытқа жетелеу.*	***Ойын: «Үй жинаймыз»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды шашып қояды. Балалар жинайды.* *Мағынасы: еңбекке баулу.*	***Ойын: «Суреттен тап»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: «Бұл не?», «Ол қайда тұрады?»* *Балалар: «Бұл – қоян, ол інде тұрады».* *Мағынасы: ойлау, байланыстырып сөйлеу.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

	Құыршақтарды үлкен шеңбер бойымен отыргызуды ұсынады (үлкен шеңбер залдың ортасында). *Құыршақтардың туған күнін атап өту үшін «Күлше нан» ойынын ойнаймыз.* *Бәріміз бір- біріміздің қолымыздан ұстаймыз.* ***Туған күнді тойлауға*** ***Пісірдік біз күлше нан.*** ***Иісі қандай дәмді, Өзі қандай сәнді.*** ***Қызарып піскен күлше нан, Қазаннан түскен күлше нан.*** ***Күлше нан, бұрыл солға,*** ***Күлше нан, бұрыл оңға,*** ***Жан-жағына қара да,*** ***Құыршақты таңда.*** *(Өз құыршақтарын алып, әркім өз әлінше би қимылдарын жасайды. 2 рет қайталайды).* *Құыршақтар шаршады, енді оларды машинемен үйлеріне апарып салайық.* *«Машине» әнінің ырғағымен бәріміз үйге қайтайық.* *Машине, машине келе жатыр, Ішінде, ішінде шопыр отыр.* *Би-би-би! Би-би-би!*	***Тақырыбы:Тазалық-таза баланың досы.*** ***Үйд өтілу барысы:*** *Амандасу.* ***Өлең оқу*** *Достар бірге жүреміз, бірге ойнаймыз,күлеміз. Бірге балық аулаймыз міне,біздер қандаймыз!* *Сұрақ – жауап Мағынаны ашу.* ***2.Акт технологиясы.*** ***Ой дамыту*** ***Суретпен жұмыс*** *Екі баланы салыстыру.* ***Дид ойын: «Таза болу үшін не керек?»*** ***Сергіту сәті:*** *Таңертең тұрамын* *Бетімді жуамын,* *Тап-таза боламын.2рет*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Мен қандаймын?»*** *-Егер сен ерте тұрғанда жылamай тұрсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер сен жылап тұрсаң сол қолыңды көтер.* *-Егер сен отірік айтпайтын болсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер саған балабақша ұнаса оң қолыңды көтер.* *-Егер сен топтағы достарыңды ұнатсаң қол соқ* ***Микрафон әдісі*** *«Менің жағымды – жағымсыз жақтарым»* ***Тосын сәт: Салауат атай телефон шалу.*** *Құрметті балалар! Сендер күз мезгілінде салқыннан қалай сақтануды білесіңдер ма? Ұмытып қалмаңдар балалар, әр дайым шынығып тұрыңдар.* *Ол үшін жаттығу залына барыңдар, жемістер мен көкөністер жеп тұрыңдар.* *Ой балалар біз жаттығу залына баруды ұмытып кеткен сияқтымыз. Тезірек жаттығу залына барайық.* *Салауат атай бізге жемістер мен көкөніс жеңдер деді. Көкөніс туралы қандай ертегі білеміз?* ***Шалқан***	***аялдама*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе* *Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады* ***Дид ойын:*** ***«Зерттеушілер»*** ***1-тәжірбие:*** *Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткізеді* ***2-тәжірбие:*** *Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік.* *- ауасызтыныс алуға бола ма?* ***Түйін:*** *От та, суда, ауа да* *Жан-жануарбарлығы* *Ормантеңізтауларда* *Табиғаттыңбайлығы.*	***Ким ойын: «Досыма гүл сыйлаймын»*** *Шарты: Шеңберде тұрып, гүлді қатарға берген сайын, гүлдерді толықтырып отыру..* ***Ойын: «Алтын қақпа».*** *Ойынның сөздерін жатқа айтып, бірдей қимылдап, ойын шартының орындалуын қадағалайды. Ойынғабелсенеқатысқанбала лардымадақтайды.* ***-1 бетте*** *-бала көңілсіз, ол неге көңілсіз. Ол үшін сөз тілшіге беру.* ***1-ші тілші.*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* ***Ауа туралы жұмбақ.*** *Бір нәрсе жер мен көктің арасында,* *Көрінбейді өзі түгіл, қарасы да.* ***(ауа)*** *Ауа жөнінде кімнің тақпағы, кім қандай ауа туралы пікір айтады?* *Ауа туралы тақпақ.* ***Ой қозғау.*** *-Ауа арқылы не болады?* *-Грипп* *-Ауаны не ластайды?* *-Машина түтіні т.б* *Ауа таза болса баланың көңілі шат көңілге бөленеді.*

	Қызығушылықты ояту Кубизм әдісі. *Балалар күбік лақтыру арқылы отбасы мүшелері туралы айтып береді.* ***Дид ойын:«Кім екенін тап?»*** ***Шарты:*** *Бір бала шығып, отбасы мүшелеріне қатысты адамдарды ым-ишарамен (мимикамен), қозғалыспен көрсетеді. Басқа балалар шешуін табады. Мысалы: Анасы кір жуып жатыр. Әкесі отын жарып жатыр.* ***Шығармашылық орталығындағы жұмыс. Топқа бөлу.*** ***1-топ*** ***Дид ойын:«Мен және менің жақындарым»*** ***Шарты:*** *Өзіне ұнаған суретті ірікпен алып, отбасы тақырыбында коллаж құрастыру.* ***2- топ*** ***Дид ойын: «Әдемі үйлер»*** ***Шарты:*** *Дайын қылған әр түрлі үйлерді жапсыру.* ***«Ыстық орындық»*** ***Шарты:*** *Мен отбасымды жақсы көремін»* *деп әр бала өз отбасы туралы айтады.*	***Дид ойын: «Құршақты жұындрайық»*** ***Шарты:*** *Заттарды шығарып көрсетіп, аттарын балалардан сұрап, қайталату.* *(сабын, сүлгі, тарақ) Бала үні.*	***Шалқан ертегісін қарау.*** ***Дид ойын: «Ретімен қойып шық.»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Шалқанның жапырағын боя, атаның бас киімін боя, әженің орамалын боя, қыздың бантигін боя, иттің құйрығын боя, мысықтың денесін боя, тышқанның құлағын боя. Ертегі кейіпкерлерін ретімен қою* ***2-топ:*** *Ертегі кейіпкерлерінің бөлігін тауып құрастырып, ретімен қою* ***3-топ:*** *Шалқаннан кейінгі кейіпкерлерді ретімен жапсыру.* ***Сюжеттік рольдік ойын: «Шалқан»*** *Ертегіні сахналау.*		*Балалар бізге ауаның не үшін қажет екенін білгілерің келеме?* *Олай болса тәжірибе жасап көрейік. Терең дем алып, ауызымыз бен мұрнымызды қолымызбен жауып, демді іште сақтайық. Қиналып кеткенде демдеріңді шығарындар, дем ала бастаңдар.* *Ауасыз қандай қиын екенін сездіңдер ме?* *Біз ауасыз өмір сүре аламызба?* ***2-ші бет микробтар*** *Оларды тазарту үшін микроптар туралы тақпақ айту.* ***Дид ойын: «Атап айт»*** ***Шарты:*** *Микроптарға не жатады?* ***Тақпақ: «Микроптар»*** ***3-ші бетте тілші сөйлейді.*** *- Кімнің ән тыңдағысы келеді, кімдер билегісі келеді? Балалар өз өнерлерін ортаға салады.* ***4-ші беттің тілші:*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* ***Су туралы жұмбақ жасыру.*** *Жылт-жылт етеді,* *Жылғадан өтеді-ол не?* ***(су)*** *-Су қалай ластанады?* *Суды таза ұстау үшін не істеу керек? Суды біз барлық тірі жанға пайдаланамыз. Су бар жерде тіршілік өмір бар.*

	«Санамақтар сыры» *«Бір үйде біз нешеуміз?» А.Сопыбеков* *Бір үйде біз нешеуміз?* *Кел, санайық екеуміз.* *Бас бармақ – әкем,* *Балаң үйрек – шешем,* *Ортан терек – ағам.* *Шылдыр шумек – мен,* *Кішкентай бөбек – сен.* *Бір үйде біз нешеуміз?* *Бір үйде біз бесеуміз.* ***Дид ойын:«Отбасыңды неге теңейсің?»*** ***Ойынның шарты:****Біздерге бірнеше суреттер берілген, отбасын қандай жақсы нәрсеге теңегіміз келсе,сол суретті көтеріп көрсетеміз.* ***Дид ойын: «Ретімен орналастыр»*** ***Шарты:*** *Суретегі отбасы мүшелерін ретімен қоя білу.*				*Су туралы мағлұмат айтып суды микробтан тазалаймыз. Суымыз тап-таза болды.* ***5-ші беттің тілші сөйлейді:*** *Табиғат туралы қандай тақпақ, тыйым сөздер, пікір айтамыз.* ***Балалар:*** *Табиғат мейірімді ана сияқты, өзіндегі барды адамдарға жан-жануарға береді.* ***Ал, мінекей, балалар біздің 5-ші шеңберіміз де микроптан тазаланды.*** ***Дид ойын: «Табиғат сәні»*** *Табиғатқа көбелек, құстар, аңдар, жәндіктерді жапсырамыз.* ***Енді мына баланы қарайық. Ол енді күле ме екен. Олай болса күліп тұрған баланы қарайық.*** ***Бәрі хормен:*** *Күн, сәуле шашқаның үшін рахмет!* *Аспан Таза ауақ үшін рахмет!* *Бұлт, жаңбыр сепкенің үшін рахмет!* *Ағаш, көлеңкең үшіе рахмет!* *Табиғат сұлулығың үшін рахмет*
Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***				
	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.				

Серуенге дайындық	*Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Киімін киерде рет-ретімен қоюды үйрету. Қауіпсіздік: тәкпен ойнамау.	*Киіну кезінде бір-біріне көмектесуге үйрету. Қауіпсіздік: тәрбиешінің артынан жүру.*	*Қолғапты дұрыс киюге дағдыландыру. Қауіпсіздік: шалшыққа түспеу.*	*Бас киімін дұрыс киғізу. Қауіпсіздік: жолға шықпау.*	*Киінген соң айнаға қарап, өзін тануға баулу. Қауіпсіздік: ағашқа шықпау.*
Серуен	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №19*** *Жаңбырды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Ептегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін бір-біріне кедергі жасамай шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды үнемдеп қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен ас ішуді үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабынмен жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдепті болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықтан кейін асханаға отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін тәртіппен шешіп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асқа дайындалу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууға, сабынды үнемдеуге үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішу алдында тәртіппен отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдепті жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын тазалап, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Суды үнемді пайдалану, шапшаң жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Балаларды киімдерін ретімен шешуге баулу.*	*Киімдерін шешіп, орнына қоюды еске салу.*	*Киімдерін жинап қоюға дағдыландыру.*	*Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға үйрету.*	*Киімдерін реттеп шешіп қоюды қайталау.*

	Өз төсегін дайындап, жатуды қайталау. Бөлмеде жайлы ахуал құру: тыныштық пен таза ауа. Төсегін өзі ашып жатуға шақыру.	*Төсегін дұрыстап жайып, жатуды үйрету. Ұйқыға қолайлы жағдай жасау. Балаларға көрпесін жамылып, жатуды қайталау.*	*Жастығын орнына қойып, төсекке жатуды үйрету. Тыныштық орнатып, бөлмені дайындау. Балаларға өздері жатып көруге мүмкіндік беру.*	*Өз төсегін ашып, жатуды еске салу. Жарықты бәсеңдетіп, бөлмеде тыныштық сақтау. Балаларды құйқтап жатуға баулу.*	*Төсегін өзі ашып, ыңғайланып жатуға үйрету. Тыныштық сақтап, бөлмені дайындау. Балаларға өздері жатып көруді ескерту.*
Ұйқыдан біртіндеп оқту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда-мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру негізінде				

Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	**«Күздегі ағаштар» тәжірибе«Әртүрлі жапырақтар қалай түседі»** *Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету.* *Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар.* *ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар.* *Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсуін әртүрлі тәсілдермен қалай көргендерін есте сақтауды ұсынады.* *Неліктен?* *-Кане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық* *жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ ұшу ең әдемі.* *Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз.* *Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп,*	**«Құстың ұясы» әңгіме оқып беру, түсіндіру.** *Әңгіме желісі бойынша балаларға сұрақ қою* *Балалар ойнап жүріп нені көрді?* *Ұяда не бар екен?* *Балалар не істеді?* *Балалапанды үйіне алып келгеннен кейін не болды?* *Әкесінің сөзінен кейін балалар қайтті?* *Балалардың жасағаны дұрыс па?* *Балалар не істеу керек еді?* **Топқа бөлу.** *1- ші топ геометриялық пішіндер арқылы құстарға ұя жапсырады.* *2-ші топ қиылған бөлшектерден белгілі бір құстың суретін құрастырады.* ***Дид ойын: «Құсты ұясына қондыр»*** *Шарты. Балалар жасаған құсты ұяға қондыру.*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Берілген жұмбақтарды өз ойымен шеше білу.Жұмбақ шешуіне қатысты сөйлем құрау.* ***Ас, тағам, азық-түлік жұмбақтары*** *Өзі ашы, Бірақ,* *Дәмді етер асты. **(Тұз)*** *Ұрмай-соқпай жылатады,* *Әркім бірақ ұнатады.* ***(Пияз)*** *Алыстан қарасам аппақ,* *Татып қарасам тәтті-ақ.* ***(Қант)*** ***Табиғат туралы жұмбақтар*** *Таңмен көзін ашады,* *Әлемге нұрын шашады.* ***(Күн)*** *Үй үстінде алтын тас,* *Алайын десем табылмас.* ***(Жұлдыз)*** *Жылт-жылт етеді,* *Жылғадан өтеді **(Су)*** ***Ой қозғау.*** ***Сұрақтар аялдамасы*** ***Дид ойын: «Күз ерекшелігі»*** *Шарты: Суреттер көрсете отырып, сұрақ қою арқылы жауап алу* *Көк майсалы көрікті* *Алқаптағы көп егін* *Бұл күндері киінті* *Сары жібек көйлегін.* *Жел тынымсыз гүлдеп,* *Болып кетті тым бұзық.* *Шуылдайды тал, терек,* *Жапырағын жұлғылып.*	***Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?»*** *Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады,атайды және сипаттайды.* ***Шарты:**Балалар жыл мезгілдерінің суреттерін жапсырып, ерекшеліктерін айтады.* ***Күтілетін нәтиже:*** *Балалар жыл мезгілдеріне тән суреттерді тауып әңгімелеп береді.* ***Дид ойын: «Жақырлы ауа-райы»*** *Мақта таяқшаларымен сурет салу техникасымен сурет сала алады.* .	*Тыныштық сәті: Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау.* **Сұрақ-жауап** *Нені дыбысы деп ойлайсың-дар?* *Табиғат дегеніміз-* *бізді қоршаған орта,* *туған елім, ауа,* *күн мен жер,* *су, орман мен жануарлар.* *Табиғатқа саяхат жасауға барамыз ба? Топ бөлмесінің ішіне саяхат.* ***Ой дамыту.*** *тірі табиғат пен өлі табиғат бір-бірімен тығыз байланысын түсіндіру.* *1-а+ялдама. Су* *Сыдддддбддбілдырап ағып жатқан не ?* *-Дұрыс бұл су.* *-Ал судың қандай пайдасы бар?* *Су өлі табиғатқа жатады,ал біз адамдар суды ішеміз бізге пайдасы өте көп . Бірақ су өлі табиғатқа жатады?* ***Сергіту сәті.*** ***2-аялдама.*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе*

	саусақтарыңыздан жатырақты босатыңыз. Жатырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз: ол тез немесе баяу түсті ме,ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?				*Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады.* ***1-тәжірбие:*** *Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткізеді* ***2-тәжірбие:*** *Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік.* *- ауасыз тыныс алуға бола ма?* *Міне ауа да өлі табиғат Балаларды мадақтау.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Тыныштық сәті»*** ***Мақсаты:*** *Балаға релаксация, тыныштық сыйлау.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмып, әуен тыңдайды. Тәрбиеші табиғатты сипаттап айтады.* ***Айкөркем,Айша***	***«Сиқырлы қорап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың қиялын дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Қоратқа ойыншық салынып, «Бұл не болуы мүмкін?» деп жасырады. Бала болжау жасайды.* ***Аян, Заңгар***	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған досқа көмектеспеу».* ***С.Әміре Әбілмансұр***	***«Көңілді әуен»*** ***Мақсаты:*** *Музыка арқылы көңіл-күйді сезіну.* ***Жүргізу түрі:*** *Көңілді әуен қойылады, бала би қимылын жасайды. Баяу әуенде тынышталады.* ***Айбар,Айганым***	***«Менің көңіл-күйім қандай?»*** ***Мақсаты:*** *Бала өз сезімін сурет арқылы білдіру.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағазға смайлик салу (күліп тұрған, жылап тұрған). Баланың қайсысын таңдағанын сұрау.* ***Аян,Айша***
Кешкі ас	*Гигиеналық шаралар (қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні іліп қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су, мөлдір суға қолыңды жу)* *Тамақтану (өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, асты ішіп болған соң алғыс айту)*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтенуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды ,*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза*

	Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*жүруге дағдыландыру.*	*Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*ұстау және жинау*
Серуеннен оралу	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №19*** *Жаңбырды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың дербес іс-әрекеті	***Дидактикалық ойын: «Санына қарай тап»*** ***Мақсаты:****Заттарды санына қарай орналастыр* ***(математика негіздері – ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Қимылды ойын.*** ***«Күн мен жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *балаларға табиғат құбылысын сезіне білуге үйрете отырып, қимыл үйлесімділіктерін дамыту.* ***(қимыл белсенділіктерін дамыту, белсенді әс – әрекет)***	***Дидактикалық ойын «Түстерді ажырат»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды түстеріне қарай ажырату.* ***(математика негіздері – ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Өз еркімен ойын.*** *Балалар қалаған ойыншықтармен ойнайды.****(дербес іс -әрекет)***	***Үстел – үстіойыны: «Суреттерді құрастыр»*** *Мақсаты:Үлгі бойынша құрастыру дағдыларын қалыптастыру.*
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өміріңіз қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар құрастыру ойындарымен ойнады. Пішіндерді сәйкестендіріп, зейінін шоғырландырды. Үйде кубиктерден немесе конструктордан қарапайым заттар құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарады. Қоршаған ортаға қызығушылық білдірді. Үйде серуенде өсімдіктерді, құстарды көрсетіп, атауларын қайталаңыз.*	*Бүгін балалар ермексаздан әртүрлі пішіндер жасады. Ұсақ моторикасын дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар жұмбақтар тыңдап, жауап беруге тырысты. Ойлау қабілетін дамытуға талпынды. Үйде жеңіл жұмбақтар қойып, балаңыздың жауабын күтіңіз.*	*Бүгін балалар қуыршақ театрын ойнады. Әртүрлі рөлге еніп, қиялдарын дамытты. Үйде қарапайым қуыршақтармен шағын сахна құру қызықты болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қыркүйек айы II апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 08.09.2025	Сейсенбі 09.09.2025	Сәрсенбі 10.09.2025	Бейсенбі 11.09.2025	Жұма 12.09.2025
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланың ой-өрісін кеңейту.*	*Күй күмбірі – тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*	*Күй күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күй күмбірі – туған жерге сүйіспеншілікке үйрету.*	*Күй күмбірі – табиғатты аялауға тәрбиелеу.*
	Балаларды есік алдында әнмен қарсы алу («Қайырлы таң!» әнін бірге айту). *Баланың көңіл-күйін сурет арқылы білдіру (күліп тұрған, мұңды, ұйқышыл смайликтерден таңдату).* *Баланы тыныш бұрышқа (кітап оқу, сурет қарау) бағыттау.*	*Баланы есімімен шақырып, «Құшақ сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу.* *Баланы достарымен бірге ойын бұрышына тарту.* *Таңғы үстел үсті пазлдарына бағыттау.*	*Баланы «Қол алысып, күлейік» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрап, тақташадағы «күн/ай/жұлдыз» белгілерінен таңдауды ұсыну.* *Баланы құм немесе кубик бұрышына жіберу.* *Ата-анасымен қоштасуды үйрету (қол бұлғап, «сау бол» деу).*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, қысқа би жаттығуымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылап, жылы сөз айту.* *Киімін шешуге көмектесу, заттарын өз орнына қоюға үйрету.* *Баланы досына сәлемдесуге бағыттау.*	*Баланы құршақпен немесе ойыншық кейіпкер арқылы қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін «Ән шырқау» арқылы көтеру.* *Қолын жуып болған соң сурет салу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ерте кезу – баланың тәртіпке үйренуіне және денсаулығына пайдалы. Уақытты дұрыс пайдалану баланы жинақылыққа баулиды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Дұрыс тамақтану – баланың өсуі мен дамуының негізгі шарты. Жақсы тамақтанған бала сергек әрі көңілді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылау – тәрбиешінің жұмысы, ал ата-ананың міндеті – қажетті мәліметті айту.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қалжағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтайды, оның мәдениетін қалыптастырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүртуі, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау – маңызды. Шаш пен тырнақтың тазалығы да тәрбие белгісі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталь	***Картотека № 1*** ***Дид ойын: «Көкөніс пен жемісті ажырат»*** ***Мақсаты:*** *табиғат құбылыстарымен байланыстыра отырып, жемістердің өсуін, пісіп жетілуімен танысады.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Мақсаты:*** *естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.*	***Картотека №9*** ***Дид ойын: «Бақша да ма,бау да ма?»*** ***Ойынның мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністер айырмашылықтарын түсініп, айта алады.*	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***Тауып ал да, атын ата*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*	***Картотека №11*** ***Дид ойын:*** ***«Затты сипаттау»*** *Мақсаты:Заттарды көріп сипаттау арқылы балаларқоршаған орта жайлы түсіне біледі.*

дық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)					
	коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Ертегі дауысын тап»*** *Тәрбиеші кейіпкердің дауысын салады (қасқыр – «ау-у», қоян – «шық-шық»).* *Балалар: «Бұл қасқыр», «Бұл қоян».* *Мағынасы: тыңдау, есте сақтау.*	***Ойын: «Сыйлық берейік»*** *Балалар қолындағы ойыншықты қасындағы досына беріп: «Саған!» – дейді.* *Мағынасы: достыққа, бөлісуге тәрбиелеу.*	***Ойын: «Қимылды жалғастыр»*** *Тәрбиеші қимыл жасайды (алақанын шапалақтайды). Балалар қайталайды және өз қимылын қосады.* *Мағынасы: ойлап табуға, шабытқа жетелеу.*	***Ойын: «Үй жинаймыз»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды шашып қояды. Балалар жинайды.* *Мағынасы: еңбекке баулу.*	***Ойын: «Суреттен тап»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: «Бұл не?», «Ол қайда тұрады?»* *Балалар: «Бұл – қоян, ол інде тұрады».* *Мағынасы: ойлау, байланыстырып сөйлеу.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

	Құыршақтарды үлкен шеңбер бойымен отырғызуды ұсынады (үлкен шеңбер залдың ортасында). *Құыршақтардың туған күнін атап өту үшін «Күлше нан» ойынын ойнаймыз.* *Бәріміз бір- біріміздің қолымыздан ұстаймыз.* ***Туған күнді тойлауға*** ***Пісірдік біз күлше нан.*** ***Иісі қандай дәмді, Өзі қандай сәнді.*** ***Қызарып піскен күлше нан, Қазаннан түскен күлше нан.*** ***Күлше нан, бұрыл солға,*** ***Күлше нан, бұрыл оңға,*** ***Жан-жағыңа қара да,*** ***Құыршақты таңда.*** *(Өз құыршақтарын алып, әркім өз әлінше би қимылдарын жасайды. 2 рет қайталайды).* *Құыршақтар шаршады, енді оларды машинемен үйлеріне апарып салайық.* *«Машине» әнінің ырғағымен бәріміз үйге қайтайық.* *Машине, машине келе жатыр, Ішінде, ішінде шопыр отыр.* *Би-би-би! Би-би-би!*	***Тақырыбы:Тазалық-таза баланың досы.*** ***ҮІӘ өтілу барысы:*** *Амандасу.* ***Өлең оқу*** *Достар бірге жүреміз, бірге ойнаймыз,күлеміз.* *Бірге балық аулаймыз мінеҚ,біздер қандаймыз!* *Сұрақ – жауап Мағынаны ашу.* ***2.Акт технологиясы.*** ***Ой дамыту*** ***Суретпен жұмыс*** *Екі баланы салыстыру.* ***Дид ойын: «Таза болу үшін не керек?»*** ***Сергіту сәті:*** *Таңертең тұрамын* *Бетімді жуамын,* *Тап-таза боламын.2рет*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Мен қандаймын?»*** *-Егер сен ерте тұрғанда жыламай тұрсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер сен жылап тұрсаң сол қолыңды көтер.* *-Егер сен өтірік айтпайтын болсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер саған балабақша ұнаса оң қолыңды көтер.* *-Егер сен топтағы достарыңды ұнатсаң қол соқ* ***Микрафон әдісі*** *«Менің жағымды – жағымсыз жақтарым»* ***Тосын сәт: Салауат атай телефон шалу.*** *Құрметті балалар! Сендер күз мезгілінде салқыннан қалай сақтануды білесіңдер ма? Ұмытып қалмаңдар балалар, әр дайым шынығып тұрыңдар.* *Ол үшін жаттығу залына барыңдар, жемістер мен көкөністер жеп тұрыңдар.* *Ой балалар біз жаттығу залына баруды ұмытып кеткен сияқтымыз. Тезірек жаттығу залына барайық.* *Салауат атай бізге жемістер мен көкөніс жеңдер деді. Көкөніс туралы қандай ертегі білеміз? Шалқан*	***ақлдама*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе* *Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады* ***Дид ойын:*** ***«Зерттеушілер»*** ***1-тәжірбие:** Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткізеді* ***2-тәжірбие:** Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік.* *- ауасыздыныс алуға бола ма?* ***Түйін:*** *От та, суда, ауа да* *Жан-жануарбарлығы* *Ормантеңіздеу* *Табиғаттыңбайлығы.*	***Ким ойын: «Досыма гүл сыйлаймын»*** *Шарты: Шеңберде тұрып, гүлді қатарға берген сайын, гүлдерді толықтырып отыру..* ***Ойын: «Алтын қақпа».*** *Ойынның сөздерін жатқа айтып, бірдей қимылдап, ойын шартының орындалуын қадағалайды. Ойынғабелсенеқатысқанбала лардымадақтайды.* ***-1 бетте*** *-бала көңілсіз, ол неге көңілсіз. Ол үшін сөз тілшіге беру.* ***1-ші тілші.*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* ***Ауа туралы жұмбақ.*** *Бір нәрсе жер мен көктің арасында,* *Көрінбейді өзі түгіл, қарасы да. **(ауа)*** *Ауа жөнінде кімнің тақпағы, кім қандай ауа туралы пікір айтады?* *Ауа туралы тақпақ.* ***Ой қозғау.*** *-Ауа арқылы не болады?* *-Грипп* *-Ауаны не ластайды?* *-Машина түтіні т.б* *Ауа таза болса баланың көңілі шат көңілге боленеді.*

	Қызығушылықты ояту Кубизм әдісі. *Балалар кубик лақтыру арқылы отбасы мүшелері туралы айтып береді.* ***Дид ойын:«Кім екенін тап?»*** ***Шарты:*** *Бір бала шығып, отбасы мүшелеріне қатысты адамдарды ым-ишарамен (мимикамен), қозғалыспен көрсетеді. Басқа балалар шешуін табады. Мысалы: Анасы кір жуып жатыр. Әкесі отын жарып жатыр.* ***Шығармашылық орталығындағы жұмыс.*** ***Топқа бөлу.*** ***1-топ*** ***Дид ойын:«Мен және менің жақындарым»*** ***Шарты:*** *Өзіне ұнаған суретті іріктеп алып, отбасы тақырыбында коллаж құрастыру.* ***2- топ*** ***Дид ойын: «Әдемі үйлер»*** ***Шарты:*** *Дайын қиылған әр түрлі үйлерді жапсыру.* ***«Ыстық орындық»*** ***Шарты:*** *Мен отбасымды жақсы көремін»* *деп әр бала өз отбасы туралы айтады.*	***Дид ойын: «Құршақты жұмындайық»*** ***Шарты:*** *Заттарды шығарып көрсетіп, аттарын балалардан сұрап, қайталату.* *(сабын, сүлгі, тарақ) Бала үні.*	***Шалқан ертегісін қарау.*** ***Дид ойын: «Ретімен қойып шық.»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Шалқанның жапырағын бояу, атаның бас киімін бояу, әженің орамалын бояу, қыздың бантигін бояу, иттің құйрығын бояу, мысықтың денесін бояу, тышқанның құлағын бояу. Ертегі кейіпкерлерін ретімен қою* ***2-топ:*** *Ертегі кейіпкерлерінің бөлігін тауып құрастырып, ретімен қою* ***3-топ:*** *Шалқаннан кейінгі кейіпкерлерді ретімен жапсыру.* ***Сюжеттік рольдік ойын: «Шалқан»*** *Ертегіні сахналау.*		*Балалар бізге ауаның не үшін қажет екенін білгілеріңіз келеме?* *Одан бұрын тәжірибе жасап көрейік. Терең дем алып, аузымыз бен мұрнымызды қолымызбен жауып, демді ішке сақтайық. Қинала кеткенде демдеріңді шығарыңдар, дем ала бастаңдар.* *Ауасыз қандай қиын екенін сездіңдер ме?* *Біз ауасыз өмір сүре аламызба?* ***2-ші бет микробтар*** *Оларды тазарту үшін микроптар туралы тақпақ айту.* ***Дид ойын: «Атап айт»*** ***Шарты:*** *Микроптарға не жатады?* ***Тақпақ: «Микроптар»*** ***3-ші бетте тілші сөйлейді.*** *- Кімнің ән тыңдағысы келеді, кімдер билегісі келеді? Балалар өз өнерлерін ортаға салады.* ***4-ші беттің тілші:*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* ***Су туралы жұмбақ жасыру.*** *Жылт-жылт етеді,* *Жылғадан өтеді-ол не?* ***(су)*** *-Су қалай ластанады?* *Суды таза ұстау үшін не істеу керек? Суды біз барлық тірі жанға пайдаланамыз. Су бар жерде тіршілік өмір бар.*

	«Санамақтар сыры» *«Бір үйде біз нешеуміз?»* *А.Сопыбеков* *Бір үйде біз нешеуміз?* *Кел, санайық екеуміз.* *Бас бармақ – әкем,* *Балақ үйрек – шешем,* *Ортан терек – ағам.* *Шылдыр шүмек – мен,* *Кішкентай бөбек – сен.* *Бір үйде біз нешеуміз?* *Бір үйде біз бесеуміз.* ***Дид ойын:«Отбасыңды неге теңейсің?»*** ***Ойынның шарты:****Біздерге бірнеше суреттер берілген, отбасын қандай жақсы нәрсеге теңегіміз келсе,сол суретті көтеріп көрсетеміз.* ***Дид ойын: «Ретімен орналастыр»*** ***Шарты:*** *Суретегі отбасы мүшелерін ретімен қоя білу.*				*Су туралы мағлұмат айтып суды микробтан тазалаймыз. Суымыз тап-таза болды.* ***5-ші беттің тілші сөйлейді:*** *Табиғат туралы қандай мақпақ, тыйым сөздер, пікір айтамыз.* ***Балалар:*** *Табиғат мейірімді ана сияқты, өзіндегі барды адамдарға жан-жануарға береді.* ***Ал, мінекей, балалар біздің 5-ші шеңберіміз де микроптан тазаланды.*** ***Дид ойын: «Табиғат сәні»*** *Табиғатқа көбелек, құстар, аңдар, жәндіктерді жапсырамыз.* ***Енді мына баланы қарайық. Ол енді күле ме екен. Олай болса күліп тұрған баланы қарайық.*** ***Бәрі хормен:*** *Күн, сәуле шашқаның үшін рахмет!* *Аспан Таза ауаң үшін рахмет!* *Бұлт, жаңбыр сепкенің үшін рахмет!* *Ағаш, көленкең үшіе рахмет!* *Табиғат сұлулығың үшін рахмет*
Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***				
	Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.				

Серуенге дайындық	*Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Киімін киерде рет-ретімен қоюды үйрету. Қауіпсіздік: таяқпен ойнамау.	*Киіну кезінде бір-біріне көмектесуге үйрету. Қауіпсіздік: тәрбиешінің артынан жүру.*	*Қолғапты дұрыс киюге дағдыландыру. Қауіпсіздік: шалшыққа түспеу.*	*Бас киімін дұрыс киюге үйрету. Қауіпсіздік: жолға шықпау.*	*Киінген соң айнаға қарап, өзін тануға баулу. Қауіпсіздік: ағашқа шықпау.*
Серуен	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №19*** *Жаңбырды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Ешбісі адал жас орнын» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін бір-біріне кедергі жасамай шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды үнемдеп қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен ас ішуді үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабынмен жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдепті болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықтан кейін асханаға отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін тәртіппен шешіп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асқа дайындалу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууға, сабынды үнемдеуге үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішу алдында тәртіппен отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдепті жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын тазалап, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық азып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Балаларды киімдерін ретімен шешуге баулу.*	*Киімдерін шешіп, орнына қоюды еске салу.*	*Киімдерін жинап қоюға дағдыландыру.*	*Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға үйрету.*	*Киімдерін реттеп шешіп қоюды қайталау.*

	Өз төсегін дайындап, жатуды қайталау. Бөлмеде жайлы ахуал құру: тыныштық пен таза ауа. Төсегін өзі ашып жатуға шақыру.	*Төсегін дұрыстап жайып, жатуды үйрету. Ұйқыға қолайлы жағдай жасау. Балаларға көрпесін жамылып, жатуды қайталау.*	*Жастығын орнына қойып, төсекке жатуды үйрету. Тыныштық орнатып, бөлмені дайындау. Балаларға өздері жатып көруге мүмкіндік беру.*	*Өз төсегін ашып, жатуды еске салу. Жарықты бәсеңдетіп, бөлмеде тыныштық сақтау. Балаларды құйқтап жатуға баулу.*	*Төсегін өзі ашып, ыңғайланып жатуға үйрету. Тыныштық сақтап, бөлмені дайындау. Балаларға өздері жатып көруді ескерту.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру «Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру негізінде				

Балалардың дербес іс-әрекеті (кимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және баска ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап карау және баскалары)	***«Күздегі ағаштар» тәжірибе«Әртүрлі жапырақтар қалай түседі»*** *Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету.* *Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар.* *ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар.* *Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсін әртүрлі тәсілдермен қалай көргендерін есте сақтауды ұсынады.* *Неліктен?* *-Кане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық* *жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ ұшу ең әдемі.* *Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз.* *Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп,*	***«Құстың ұясы» әңгіме оқып беру, түсіндіру.*** *Әңгіме желісі бойынша балаларға сұрақ қою* *Балалар ойнап жүріп нені көрді?* *Ұяда не бар екен?* *Балалар не істеді?* *Балапанды үйіне алып келгеннен кейін не болды?* *Әкесінің сөзінен кейін балалар қайтті?* *Балалардың жасағаны дұрыс па?* *Балалар не істеу керек еді?* ***Топқа бөлу.*** *1- ші топ геометриялық пішіндер арқылы құстарға ұя жапсырады.* *2-ші топ қиылған бөлшектерден белгілі бір құстың суретін құрастырады.* ***Дид ойын: «Құсты ұясына қондыр»*** *Шарты. Балалар жасаған құсты ұяға қондыру.*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Берілген жұмбақтарды өз ойымен шеше білу.Жұмбақ шешуіне қатысты сөйлем құрау.* ***Ас, тағам, азық-түлік жұмбақтары*** *Өзі ашы, Бірақ,* *Дәмді етер асты. **(Тұз)*** *Ұрмай-соқпай жылатады,* *Әркім бірақ ұнатады.* ***(Пияз)*** *Алыстан қарасам аппақ,* *Татып қарасам тәтті-ақ.* ***(Қант)*** ***Табиғат туралы жұмбақтар*** *Таңмен көзін ашады,* *Әлемге нұрын шашады.* ***(Күн)*** *Үй үстінде алтын тас,* *Алайын десем табылмас.* ***(Жұлдыз)*** *Жылт-жылт етеді,* *Жылғадан өтеді **(Су)*** ***Ой қозғау.*** ***Сұрақтар аялдамасы*** ***Дид ойын: «Күз ерекшелігі»*** *Шарты: Суреттер көрсете отырып, сұрақ қою арқылы жауап алу* *Көк майсалы көрікті* *Алқаптағы көп егін* *Бұл күндері киінті* *Сары жібек көйлегін.* *Жел тынымсыз гүлдеп,* *Болып кетті тым бұзық.* *Шуылдайды тал, терек,* *Жапырағын жұлғызып.*	***Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?»*** *Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады,атайды және сипаттайды.* ***Шарты:****Балалар жыл мезгілдерінің суреттерін жапсырып,* *ерекшеліктерін айтады.* ***Күтілетін нәтиже:*** *Балалар жыл мезгілдеріне тән суреттерді тауып әңгімелеп береді.* ***Дид ойын: «Жаңбырлы ауа-райы»*** *Мақта таяқшаларымен сурет салу техникасымен сурет сала алады.* .	*Тыныштық сәті: Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау.* ***Сұрақ-жауап*** *Нені дыбысы деп ойлайсың-дар?* *Табиғат дегеніміз-бізді қоршаған орта,* *туған елім, ауа,* *күн мен жер,* *су, орман мен жануарлар.* *Табиғатқа саяхат жасауға барамыз ба? Топ бөлмесінің ішіне саяхат.* ***Ой дамыту.*** *тірі табиғат пен өлі табиғат бір-бірімен тығыз байланысын түсіндіру.* *1-а+ялдама. Су* *Сыдддддбдддбдырап ағып жатқан не ?* *-Дұрыс бұл су.* *-Ал судың қандай пайдасы бар?* *Су өлі табиғатқа жатады,ал біз адамдар суды ішеміз бізге пайдасы өте көп . Бірақ су өлі табиғатқа жатады?* ***Сергіту сәті.*** ***2-аялдама.*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе*

	саусақтарыңыздан жапырақты босатыңыз. Жапырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз: ол тез немесе баяу түсті ме,ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?				*Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады.* ***1-тәжірбие:*** *Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткізеді* ***2-тәжірбие:*** *Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып ауызымызды ашпай көрейік.* *- ауасыз тыныс алуға бола ма?* *Міне ауа да өлі табиғат Балаларды мадақтау.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Тыныштық сәті»*** ***Мақсаты:*** *Балаға релаксация, тыныштық сыйлау.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмып, әуен тыңдайды. Тәрбиеші табиғатты сипаттап айтады.* ***Айкөркем,Айша***	***«Сиқырлы қорап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың қиялын дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Қорапқа ойыншық салынып, «Бұл не болуы мүмкін?» деп жасырады. Бала болжау жасайды.* ***Аян, Заңгар***	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған досқа көмектеспеу».* ***С.Әміре Әбілмансұр***	***«Көңілді әуен»*** ***Мақсаты:*** *Музыка арқылы көңіл-күйді сезіну.* ***Жүргізу түрі:*** *Көңілді әуен қойылады, бала би қимылын жасайды. Баяу әуенде тыныштанады.* ***Айбар,Айганым***	***«Менің көңіл-күйім қандай?»*** ***Мақсаты:*** *Бала өз сезімін сурет арқылы білдіру.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағазға смайлик салу (күліп тұрған, жылап тұрған). Баланың қайсысын таңдағанын сұрау.* ***Аян,Айша***
Кешкі ас	*Гигиеналық шаралар (қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні іліп қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су, мөлдір суға қолыңды жу)* *Тамақтану (өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, асты ішіп болған соң алғыс айту)*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды ,*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза*

	Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*жүруге дағдыландыру.*	*Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*ұстау және жинау*
Серуеннен оралу	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №19*** *Жаңбырды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың дербес іс-әрекеті	***Дидактикалық ойын: «Санына қарай тап»*** ***Мақсаты:****Заттарды санына қарай орналастыр* ***(математика негіздері – ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Қимылды ойын.*** ***«Күн мен жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *балаларға табиғат құбылысын сезіне білуге үйрете отырып, қимыл үйлесімділіктерін дамыту.* ***(қимыл белсенділіктерін дамыту, белсенді әс – әрекет)***	***Дидактикалық ойын «Түстерді ажырат»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды түстеріне қарай ажырату.* ***(математика негіздері – ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Өз еркімен ойын.*** *Балалар қалаған ойыншықтармен ойнайды.****(дербес іс -әрекет)***	***Үстел – үстіойыны: «Суреттерді құрастыр»*** ***Мақсаты:****Үлгі бойынша құрастыру дағдыларын қалыптастыру.*
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құрастыру ойындарымен ойнады. Пішіндерді сәйкестендіріп, зейінін шоғырландырды. Үйде кубиктерден немесе конструктордан қарапайым заттар құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарады. Қоршаған ортаға қызығушылық білдірді. Үйде серуенде өсімдіктерді, құстарды көрсетіп, атауларын қайталаңыз.*	*Бүгін балалар ермексаздан әртүрлі пішіндер жасады. Ұсақ моторикасын дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар жұмбақтар тыңдап, жауап беруге тырысты. Ойлау қабілетін дамытуға талпынды. Үйде жеңіл жұмбақтар қойып, балаңыздың жауабын күтіңіз.*	*Бүгін балалар қуыршақ театрын ойнады. Әртүрлі рөлге еніп, қиялдарын дамытты. Үйде қарапайым қуыршақтармен шағын сахна құру қызықты болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қыркүйек айы III - апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 15.09.2025	Сейсенбі 16.09.2025	Сәрсенбі 17.09.2025	Бейсенбі 18.09.2025	Жұма 19.09.2025
Балаларды қабылдау	Күй күмбірі – өнер мен көлөнерді қадірлеуге үйрету.	Күй күмбірі –баланы салт-дәстүрге жақындату, рухани қазынаны сезіндіру.	Күй күмбірі – намыс пен жігерге тәрбиелеу.	Күй күмбірі –баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.	Күй күмбірі – қазақы болмысты сақтауға үйрету.
	Балаларды «Жылы сөз айтайық» ойынымен қарсы алу (әр балаға «сен әдемісің», «сен мейірімдісің» т.б.). Баланың көңіл-күйін жүрекшелер арқылы таңдауға мүмкіндік беру. Баланы үстел үсті ойыншықтарына бағыттау.	*Баланы есік алдында шағын «Сәлемдесу биімен» қарсы алу. Баланың көңіл-күйін тексеру, жылы сөз айту. Баланы шағын топпен ойынға қосу.*	*Балаларды «Күн сәулесі» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз күн сәулесін беру). Баланың көңіл-күйін анықтап, смайликтер тақтасынан таңдауды сұрау. Бала өзін еркін сезіну үшін жұмсақ ойыншықтар бұрышына жіберу.*	*Баланы «Қуанышты қадамдар» ойынымен қарсы алу (бірге секіріп кіру). Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау. Топтағы балалармен ортақ ойынды ұйымдастыру.*	*Баланы қол шапалақтау арқылы қарсы алу («Сәлем, сәлем, досым!»). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелеуді сұрау. Баланы музыка бұрышына бағыттау (шағын аспаптарды ойнау).*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өзгеші 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез -құлқы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді. **Кеңес:** Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады. **Кеңес:** «Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Жаттығулар – баланы тәзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді. **Кеңес:** Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді. **Кеңес:** Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі. **Кеңес:** Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 1** **Дид ойын: «Мамандықтың бәрі жақсы»** **Мақсаты:** балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру. Еңбекті құрметтеуді түсінеді.*	***Картотека №2** **Дид ойын: «Өзім және отбасым»** **Мақсаты:** Отбасында-ғы қарым - қатынас мәдениеті туралы түсінеді.*	***Картотека № 3** **Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»** **Мақсаты:** Суреттегі сәйкессіздікті таба біледі.*	***Картотека № 7** **Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»** **Мақсаты:** балалардың табиғатты қорғау, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау, яғни суару, қопсыту дағдылары дамиды.*	***Картотека № 6** **Дид ойын: «Кімге не керек»** **Ойынның мақсаты:** Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын таныпайта біледі.*

леу, дербес және басқалары)	***Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан***				
Таңғы жаттығу	*Қыркүйек айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиешi ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жылы сөз айтайық»*** *Балалар шеңберге тұрып: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің» деп бір-біріне айтады.* *Мағынасы: әдемі сөйлеу, мейірімділік.*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Кім қандай дыбыс шығарады?»*** *Тәрбиешi: «Құстар қалай сайрайды?», «Жаңбыр қалай жауады?» Балалар еліктейді.* *Мағынасы: қиялды, шығармашылықты дамыту.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Құршаққа көмектесейік»*** *Тәрбиешi: «Құршақ киімін жоғалтып алыпты. Кім көмек береді?» Балалар құршаққа киім кигізуге көмектеседі.* *Мағынасы: қамқорлық пен еңбекқорлық.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

	Қызығушылықты ояту. ***Телефон шырылдау.*** ***Хабарлама келу.*** *-Ия балалар дәрігерден келген екен* *Тәрбиеші хабарламаны оқиды.* *Сәламатсыздарма балалар!* *Балалар өз дене мүшелеріңді білесіңдерме?* *Біз сіздерді тексеруден өткізуге барамыз.* ***Дид ойын:*** ***«Дене мүшелерді ата»*** *Шарты: дене мүшелерін көрсетіп атау.* *(Бас, мойын, қол, кеуде, аяқ)* ***Қ.Мырза Әли*** *-Екі көзің не үшін керек?* *- Жақсыларды көру үшін!* *- Екі қолың не үшін керек?* *- Елге көмек беру үшін!* *- Құлақ деген не үшін керек?* *- Ақыл-кеңес тыңдау үшін!* *-Тіл мен жағың не үшін керек?* *- Ақиқатты айту үшін!* *- Ал аяғың?..* *- Шетте жүрсем,* *Туған жерге қайту үшін!* *Өлең жолдарының мағынасын түсіндіру.* ***Дид ойын:***	***Миға шабуыл*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Жасырған жұмбақты жылдам шешу* *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* *(Мұз)* *Қылдай белі бүгілген,* *Өзінен де жүгі үлкен.* *(Құмырсқа)* ***Төсын сәт. Аудио дыбыс.*** ***Ой балалар бұл кенің даусы.*** *(Тышқан)* *Жаңбырдың дыбысы* *Бұл кенің дыбысы?(Жаңбыр)* *Ой балалар бұл кенің даусы?* *(Тоқты)* *Жарайсыңдар, балалар сендер жұмбақтардың жауабын таптыңдар.* *Бұл кейіпкерлер қай ертегіде кездеседі?* *-Дұрыс, бұл кейіпкерлердің бәрі «Кім күшті» ертегісінде кездеседі.* *Сендер ертегі әлемінде көретін ертегіні тауып алдындар. Жарайсыңдар !* ***Ой қозғау.*** ***АКТ технол жұмыс.*** *«Кім күшті» ертегісін көрсете отырып, түсіндіру.* *Ал, енді көзімізді жұмып*	***Төсын сәт*** ***Тиін келеді. Көңілсіз.*** *Балалардан көмек сұрау.* *Маған ақ көп тапсырма берді, өзім орындай алмай тұрмын, маған көмек керек.* *Егер мен орындамасам ақ жем қояды.* *Тиін сен уайымдама біздің балалар білімді , көмектеседі.* ***Тиінға көмек*** ***1-тапсырма.*** ***Дид ойын: «Шарларды ажыратып бер»*** *Суретпен жұмыс:* *-Неңің суретін көріп тұрмыз?* *-Қоянның қолында неше шар?* *-Мысықтың қолында неше шар бар?* *Қайсысының қолындағы шар көп?* *-Шардың түстері қандай?* *-Шардың пішіндері қандай?* ***2- тапсырма .*** *Мен бау-бақшаға барып, құлпынай теруім керек.* *Алдымда көлшік жатыр ғой, одан қалай өтемін?* *Аяғымды ластамай,*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Ой қозғау.*** *Балалар бүгін бізге бір - бірінен айырмайтын түрлері бірдей ағайынды құыршақтар келіпті.* *Біздің бәріміздің өз атымыз бар, сол сияқты құыршақтардың да аттары бар екен.* *- Ең үлкені Айжан* *- Ал одан кішісі Айман* *- Ең кішісі Айгүл* *Қане бәрімз құыршақтардың атын қайталап шығайық.* *Құыршақтардың түрлері бірдей болғанымен бойлары бірдей ма?* ***Дид ойын: «Құыршақты ата»*** ***Шарты:****Рет - ретімен құыршақтарды көрсетіп, атын атау.* *Ең үлкен құыршақты кім көрсетеді, аты кім?* *Жарайсыңдар балалар!* *Құыршақтарымыз бізге бос келмепті, тапсырмалар мен жолда келе жатып алма теріпті.* *Міне, қараңдаршы қандай әдемі алмалар.* ***Дид ойын : «Алма мен алмұртты салыстыр»***	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Сәйлеуді ол білмейді,* *Бірақ тоқты жүр дейді.* *Бұл не екен балалар?* *-Балалар, қалай ойлайсыңдар, бағдаршам не үшін керек?* *-Бағдаршамның неше көзі бар? Қандай?* *-Бағдаршамның көздерінің қызметін айтып беріңізші.* *Қандай көзі жанғанда тоқтаймыз? Жарайсыңдар, балалар, бағдаршам туралы туралы біледі екенсіңдер.* ***Суретпен жұмыс.*** *Көліктер қайда жүр?* *Жолда қалай жүру керек?* *- Бағдаршам жоқ көшеден қалай өтеміз?* *-Енді мына белгілерге қараңдаршы, мынау неңің суреті?* *-Егер телефонның суреті салынған белгі тұрса ол нені білдіреді?* *-Мынау медициналық көмек пунктінің белгісі.* *Автобустың суреті салынған белгіні көрсеңдер, ол «автобус тоқтайтын аялдама бар» дегенді білдіреді екен* *Енді машина жолмен жүру үшін, бағдаршамды жасап берейік* ***Балаларды топқа бөлу.***

	«Адам денесін құрастыр» *Шарты: суреттерді дұрыс құрастыра отырып, адам бейнесін шығару.* *Балаларды мадақтау.* *Шапалақ әдісі.* **Ой дамыту.** **Қызықты оқига.** *Балалар, суретшілер айнаға қарап тұрып өз суреттерін өздері сала алады екен.* *Оны **автопортрет** деп атайды екен.. Сөз естеріңде қалды ма? Қане, бәріміз қайталап айтайық (автопортрет). Ол нені білдіреді екен.* **Ой қозгау.** *Шығармашылық ортаға саяхат.* *Портреттерге назар аударайық.* *Онда кімнің суреті салынған? (Ананың).* *Балалар, анықтап қараңдаршы, автор анасын қандай көңіл-күйде бейнелепті? Сурет салу кезінде автордың көңіл-күйі қандай болды екен? Автор өз еңбегін жасау барысында қандай заттарды пайдаланыпты?* *Бұл суретке қандай ат ойлап табуға болады?* *Мен сендерге айнаға қарап тұрып өз*	*1,2, 3 дегенде сиқырлы таяқшамен ертегі еліне жетеміз.* *Ертегілелер еліне қош келдіңдер!* ***Дид ойын:«Кім күшті?»*** *ертегіні сахналау.* *Әр бала бет перде киіп ертегіні сахналайды.* *Мадақтау.* *Көздерінді жұмып 1,2,3дейін санандар* *Міне біз сүйікті балабақшамызға оралдық.* *-Сендерге ертегі ұнады ма?* *-Кай кейіпкер сендерге қатты ұнады?* *-Кім өз ролін жақсы орындап шықты?* *балаларды мадақтау .* ***Шығармашылық орталық*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:** Трафареттен қойдың суретін мақта таяқшамен бояу.* ***2-топ:** Тышқанда інінің қасына жапсыру* ***3-топ:** Құмырсқаны мүсіндеу.* ***4-топ:** Киылған суреттерден мүздықұрастыру.*	*баттаққа баттай, көлшіктен ақырындап, абайлап өту үшін не керек? Көпір керек* ***Дид ойын. «Көпір саламыз»*** *Балалар, мына жерде таяқшалар жатыр екен, енді осы таяқшалардан көпір құрастырып береік.* ***3-тапсырма.*** ***Тақпақ айтып бер*** *Сенген қайрат, күшіне* *Қоңыр аю-қорбаңбай,* *Жасыл тоғай ішінде* *Жүреді еркін қорғанбай.* *Бал араның қалайда* *Барлық балын өзі алып,* *Жидегі мол тоғайда* *Жүргізеді қожалық.* ***Сергіту сәті:*** *Бәріміз біргеміз.* *Оңға бір қадам, солға бір қадам* *Шапалақ ұрамыз.* *Алға бір қадам, артқа бір қадам* *Шапалақ ұрамыз.* ***4 - тапсырма.*** ***Табиғаттағы өзін-өзі ұстау ережелерін айтып бер.*** *1.Қоқысты кез келген жерге тастама, арнайы қоқыс жәшігіне сал!* *3. Табиғатта өзін-өзі ұстай білу ережесі* *2.Ағаштарды кеспе, бұтағын сындырма!* *3.Жануарларға зиян келтірме, қамқорлық жаса!* *4.Құстарды олтірме, ұя жасап қамқорлық көрсет!*	 *- Түстері бірдей ма?* *- Түстері қандай?* *- Жемістердің қайсысы көп, қайсысы аз?* **2-Тапсырма** ***Мига шабул.*** ***Логикалық тапсырма*** *-Жол ұзын ба, қысқа ма?* *Қол ұзын ба, қысқы ма?* *-Қасық ұзын ба, қысқа ма?* *Асық ұзын ба, қысқа ма?* *-Алма үлкен бе, түйме үлкен бе?* *-Аю үлкен бе, қоян үлкен бе?* *-Шаш ұзын ба, қас ұзын ба?* ***Сергіту сәті:*** *Алма, алма, көп алма* *Қызыл жасыл, сары алма.* *Теріп, теріп алайық,* *Қалтамызға салайық.* ***3- тапсырма*** ***Алма, алмұрт туралы тақпақтар айтып беріңдер*** *Апорт дейтін алма бар,* *Жер жаратын атағы.* *Ондай алма қайда бар,* *Алматы – оның Отаны.* ***Алмұрт*** *Уылжыған албырт,* *оның аты- алмұрт.* *Мен алмұрттын ,* *алмұрттын,* *аузындамын бар* *жұрттың.*	***Дид ойын: «Багдаршам көздері»*** ***1-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін бояу.* ***Дид ойын: «Сақ бол!»*** ***Шарты:**Қызыл көзін жағады. (қозғалмай тұру)* *Сары көзін жағады.* *(қол шапалақтау)* *Жасыл көзін жағады.* *(бір орында тұрып жүру).* **Ой қозгау** **Сұрақ- жауап** *Үлкен жолда доп ойнауға, велосипедпен көшеде жүруге бола ма?* *-Келе жатқан көліктің алдынан өтуге бола ма?* *Балалардың жауаптары.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Сюжеттік рольдік ойын: «Жүргізуші»***

	суреттеріңді салуды ұсынамын. Сонда келесі көрмемізде сендердің жұмыстарыңды тамашалайтын боламыз. ***Құрлымдалған ойын: «Менің портретім!»*** ***Балалар жұмысын мадақтау.***		*5.Әсімдіктерді (шөптер, гүлдер) жұлма!* ***Тиін қуанып тапсырмаларын алып, балалрмен қоштасады.*** ***Дид ойын: «Табиғатты тазала»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-Топ:*** *Суреттегі табиғатқа пайдалы заттарды жасыл корзинаға жапсыру.* ***2-топ.*** *Суреттегі ағаштарды жасыл түспен бояу*	***Дид ойын: «Сиқырлы жолдар»*** ***Шарты.****Оң жақтағы жол үш-бұрыштан, сол жақтағы жол төртбұрыштан, тура жол дөңгелектен басталады. Әр бала өзінің қалындағы пішінге ұқсас жолмен жүру. Балаларды мадақтау.* ***Иллюстациялық суреттер қарау.***	
Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Киімдерін шкафқа ұқыпты қоюға үйрету. Қауіпсіздік: қатты итерілмеу.	*Киіну кезінде асықпай, кезекпен киюді үйрету. Қауіпсіздік: құмды көзге шашпау.*	*Киінгенде аяқ киім бауын байлауды көрсету. Қауіпсіздік: бір-бірінің киімін тартпау.*	*Балаларды жылы киімнің денсаулыққа пайдалы екенін түсіндіру. Қауіпсіздік: серуенде қол ұстасып жүру.*	*Жеңін дұрыс киюге жаттықтыру. Қауіпсіздік: қатты айқайламау.*
Серуен	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*	***Картотека №14*** *Ауа- райын бақылау*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №16*** *Кемпірқосақты бақылау .*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала киімін ретімен шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң ұқыптап қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа жинауға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға*

	жуып, сүлгісін қолдану. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде суды үнемдеу. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды қол жуып болған соң асханаға дайындау.	сүлгісін дұрыс пайдалану. **Гигиеналық шаралар:** Суды шаштай қолдануды түсіндіру. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды жинақылықпен асханаға отыргызу.	Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстауға баулу. **Гигиеналық шаралар:** Жуынғанда шуламай, тәртіп сақтау. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын таза ұстауға дағдыландыру.	сабындап жуу. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, тек қол жуу. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды үстелге таза қолмен отыргызу.	үйрету. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде әдеп сақтау. **Түскі асқа дайындық:** Ас ішер алдында қолдарын тазалау.
Екінші таңғы ас					
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шаштай жуыну				
	Әңгіме: – Ас ішіп отырғанда ойыншықты жеймейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз. **Қауіпсіздік:** – Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.	**Әңгіме:** – Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық. **Қауіпсіздік:** – Қолымызды ермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.	**Әңгіме:** – Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый. **Қауіпсіздік:** – Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.	**Әңгіме:** – Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.
Күндізгі ұйқы	Киімдерін шешіп, орнына қою. Төсегін дайындап жату. Тыныштық орнату. Төсегін өзі ашуды еске салу.	Киімдерін ұқыптап шешуді үйрету. Төсегін дұрыстап жату. Жайлы орта құру. Балаларды жатып көруге ынталандыру.	Киімдерін жинауды қайталау. Төсегін өзі дайындау. Тыныштықты сақтау. Жастығын түзеп жату.	Киімдерін бүктеп қою. Төсекке жатып көру. Жарықты бәсеңдету. Балаларды құйқытап жатуға баулу.	Киімін шешу. Өз төсегін ашу. Бөлмеде тыныштық орнату. Балаларға жатуды еске салу.
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№5.** Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Кел балалар тұрайық. Қолымызды жоғары созайық. Еңкеймеміз еденге, арқамызды тік ұстап Бір демалып алайық.	**№6** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Есті қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып иіскеді.	**№ №7.** Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.	**№8** Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Тыныс алу жаттығулары Аю жүрді орманда Қорбаң, қорбаң, қорбаңда Көріп қалып жидекті Жұлып алып иіскеді.	**№ 10.** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ояту Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.				

Бесін ас	***Әңгіме:*** *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Балық*** *Балықтар туралы толық түсінік беру, балықты бейнелеуге деген қызығушылығын ояту. Балықтың түрлерімен таныстыру. Балықты дұрыс бейнелеуге үйрету.* ***Тұзбен салу. Боялар, қылқалам, су ыдысы, қол сүлгі***	***Жазғы ағаштар.*** *Графикалық техниканың жаңа түрімен - «өсімдік басуымен» таныстыру. Композиция, түстерді қабылдау сезімдерін дамыту*	***«Жаңбырлы ауа-райы»*** *Мақта таяқшаларымен сурет салу техникасымен танысу үшін біз қағаздың бүкіл бетіне нүктелік, ритмикалық және біркелкі қолдану қабілетін қалыптастырамыз.*	***«Жұлдызды аспан»*** *Түнгі аспанға балауыз шам арқылы бейне беру.*	***Әдемі гүлдер*** ***щетка әдісі*** *Тіс щеткасы мен тамшыларды шашырату техникасын енгізу, бояуды кішкене алуға үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу*
Балалармен жеке жұмыс	***«Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлауға тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңберде бір-біріне тілек айтады («Бақытты бол!», «Досың көп болсын!»).* ***Айкоркем, Айбар***	***«Кімге көмектесеміз?»*** ***Мақсаты:*** *Қайырымдылыққа баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.* ***Аяп, Заңгар***	***«Жылы сөзді жалғастыр»*** ***Мақсаты:*** *Жақсы сөзді естіп, оны жалғастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші бастайды: «Сен жақсы...», бала жалғастырады («... досың», «... баласың»).* ***Расул,Айганым***	***«Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Баланың өз-өзіне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).* ***Әбілмансұр, Айша***	***«Жақсылық себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке, жақсылық жасауға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке қағаздан жасалған «жақсылықтар» (ойыншық жинау, досты құшақтау, көмектесу) салынады. Бала біреуін таңдап, оны айтып береді.* ***Айзада, Аян***
Кешкі ас	Кешкі ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау*

	Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*, киіміндегі алқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*дағдыландыру.*	*Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*және жинау*
Серуен	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*	***Картотека №14*** *Ауа- райын бақылау*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №16*** *Кемпірқосақты бақылау .*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*
Серуеннен оралу	*Киімдерін шешу: Балаларды киімдерін бір-біріне кедергі жасамай шешуге дағдыландыру Гигиеналық шаралар:* *Суды шашпай, әдептілікпен жуыну.* : Балаларды үстел басына жинақылықпен отырғызу.	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабынмен жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдепті болу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін тәртіппен шешіп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау. Қолдарын жуып болған соң асқа дайындалу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууға, сабынды үнемдеуге үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге ескерту. Ас ішу алдында тәртіппен отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдепті жуыну.*
Балалардың іс-әрекеті	***Дидактикалық ойын: «Кім тез жинайды»*** *Ойын мақсаты: Көкөністер мен жемістерді ажырата біледі.Ойынға деген қызығушылық-тары артады..(Танымдық дағдылар)*	*Достар бірге жүреміз* *Бірге ойнап күлеміз* *Бірге балық аулаймыз* *Міне біздер қандаймыз* *(танымдық коммуникативтік дағды)* *Дид ойын: «Жадында сақтап көрші»* *Мақсаты: көргенін есте сақтай алады, зейінді, байқағыш бола алады*	***Дид ойын:«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: суреттерге қарап, жазғы табиғат құ-былыстарын атай алады.* *(танымдықдағды)*	***Дид ойын.*** ***«Жұп суреттер»*** *Мақсаты;* *Балалар бірдей суреттерді тауып құрастырады* *(шығармашылық зияткерлік дағды)*	***«Өзім және достарым»*** *Мақсаты: достарымен қарым - қатынас мәдениеті туралы түсінеді. бақытты досың қандай болу керектігін біледі.(Танымдық дағдылар)*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				

Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Зейін мен шыдамдылық танытты. Үйде қарапайым пазлдарды бірге құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар серуен кезінде жатырақтарды жинады. Табиғаттағы әдемілікті байқап, қызығушылық көрсетті. Үйде жиналған жатырақтарды альбомға жапсыру қызықты іс болады.*	*Бүгін балалар бір-біріне қонаққа барғандай ойын ойнады. Әлеуметтік қарым-қатынас жасауға үйренді. Үйде қарапайым «қонаққа бару» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар суреттерден түстерді ажыратып, атады. Заттарды салыстыруға дағдыланды. Үйде түрлі-түсті ойыншықтарды бөліп, «қызыл», «көк» деп атауға көңіл бөліңіз.*	*Бүгін балалар өлеңге қимыл қосып ойнады. Ән мен қимылды үйлестіруге тырысты. Үйде қысқа өлеңдерге би қимылдарын ойлап табуға болады.*

Ұсыныс Сәтжік порталын жалғастыру.

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

Карбаева.С.М

Хумаш Нургүл

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қыркүйек айы IV- апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 22.09.2025	Сейсенбі 23.09.2025	Сәрсенбі 24.09.2025	Бейсенбі 25.09.2025	Жұма 26.09.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланы шаттыққа бөлеу, ұлттық рухпен ояту.*	*Домбыраның қоңыр үні – баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.*	*Күн әуені – баланы салт-дәстүрге жақындату, ұлттық қазынаны сезіндіру.*	*Күн күмбірі – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға әсер ету.*	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*
	Балаларды «Жұлдызша сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз жұлдыз беру). Баланың көңіл-күйін анықтау, көңілін көтеретін әңгіме айту. Ойын бұрышына бағыттау.	*Баланы есік алдында құрышақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою. Балаларды бірге ойнауға ынталандыру.*	*Баланы «Шаттық шеңберінде» сәлемдесу әнімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылап, смайликтерден таңдауды ұсыну. Киімін шешуге көмектесу, ұқыптылыққа баулу. Баланы кітап қарау бұрышына бағыттау.*	*Балаларды «Шаттық қимылы» ойынымен қарсы алу (қол бұлғау, секіру, күлу). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелету.*	*Балаларды «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр бала күлімсіреп кіреді). Баланың көңіл-күйін тексеріп, жылы сөз айту. Қолын жуып болған соң сурет салу немесе бояу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Уақытты дұрыс пайдалану – баланы тәртіпке, жинақылыққа және жауапкершілікке үйретеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Достарымен ойнау – баланың әлеуметтік дағдыларын дамытады. Достық – қарым-қатынастың бастауы.* ***Кеңес:*** *Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Табиғатты қорғау – әрбір баланың міндеті. Табиғатқа қамқорлық – тәрбие негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Кітап оқу – баланың қиялын дамытады, тіл байлығын арттырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Мақтау – баланың дамуына үлкен әсер етеді. Баланы мақтау – оның сенімділігін арттырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынану				
Таңғы жаттығу	*Қыркүйек айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қыркүйек айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде*

	– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.	*– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	*– Наймен ойнамаймыз, үстелге жақтырмаймыз.*	*– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	*орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***Ойын: «Сөйлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...» Балалар: «әдемі», «жарқырайды». Тәрбиеші: «Досым ...» Балалар: «жақсы», «көмектеседі».* *Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.*	***Ойын: «Жұмбақ шешейік»*** *Тәрбиеші: «Таңмен бірге шығады, Жерді қыздырып тұрады» (Күн).* *Балалар жауап береді.* *Мағынасы: ойлануға, дұрыс жауап айтуға үйрету.*	***Ойын: «Көмекші қолдар»*** *Балалар екі-екіден жұптасып тұрады. Бір бала бір қолын артына жасырады. Досы оған көмектесіп ойыншықты орнына апарады.* *Мағынасы: бір-біріне көмек көрсету.*	***Ойын: «Өз қимылыңды ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір қимыл ойлап табады (қол шапалақтау, секіру). Қалғандары қайталайды.* *Мағынасы: шығармашылық ойлауды дамыт*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Қызығушылықты ояту ***Сөздік ойын: «Күн шуағы».*** *Педагог сандықтан арнайы жасалған ойыншық күнді шығарады.Бір-бірлеріненкүнді ұсынып, тілектерайтады (педагогтіңкөмегімен).* ***Ойын:«Бізсаяхатжасаймыз».*** *Тамаша ғой бақшамыз, Саяхатқашығамыз. Алға басып келеміз, Бәрін,бәрінбілеміз* ***АКТ технологиясымен***	***Дид ойын:«Танып біл»*** *- Мынау не балалар? - Ине - Иә бұл ине, ал мынау стетаскоп бұл құралмен біздің кеудемізді тыңдап, қай жеріміз ауырып тұрғанын анықтайды. Ал мынау дәке, мақта.* *Дәрігерлерге рақмет айтып, дәрілерін салатын қораптарын бояп береміз.* ***Дид ойын «Әдемі қораптар»*** ***Шарты:*** *Қораптарды бояу.* ***2 – дамытушы ортаға саяхат Асхана*** *- Балалар, мынау асхана.*	***Көркем сөздер әлеміне саяхат.*** ***Мига шабуыл*** ***Мақал айтам өзіңе*** *-Дықан жерді анасындай сүйеді,* ***Жер дықанын баласындай сүйеді.*** *-Шебердің инесі де алтын,* ***Соққан күймесі де алтын.*** *-Жақсы дәрігер ауруды жазады,* ***-жаман дәрігер ауруға ауру қосады*** ***-Қай мамандық туралы айтылған?*** ***Ой қозғау.***	***Дамытушы ортамен жұмыс.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *-Бал татыған мәзір,* *Ол бар жерде әзір.**(аспаз)*** *-Өскен шашты жаратпайтын,* *Қайшысы бар жалақтайтын.**(шаштараз)*** *-Басқа қандай мамандық иелерін білесіңдер?* *-Мамандықтар туралы түсінік беру.* ***Дид ойын: «Кім***	***Дид ойын:*** ***«Өз орнына сал»*** *Шарты: Заттарды өз жұбына қою.* *Мыс: Балға –балта, ручка-дәптер, шприц-дәрі т.б* *Айболит: Балалар: Аңдарға күнде нүктелі жаттығу жасаймыз, ал сіздер жасайсыздар ма? Әрине дәрігер біз күнде нүктелі жаттығулар жасаймыз.* ***1. Мұрын саусақ ұшымен айналдырайық;*** ***2. Қасымызды бармақпен айналдырайық;*** ***3. Құлағымызды саусақ***

	жұмыс. *«Балабақшабөлмелері».* *-Мынау – дәрігер бөлмесі. Дәрігер бөлмесінде дәрігер отырады. Дәрігер балалардыемдейді.* *Мынау– асүй.Асүйдеаспаздарбалаларғаасдайындайды.* *Мынау– музыказалы.Музыказалындакімдербар?* *Музыказалындамузыкажетекшісі,балаларбар.Балаларбиі лепөлеңайтады.* *Мынау– спортзалы.Балаларжаттығуларжасап,спортпеншұғылданады.* ***Мәтін үлгісі**. Біздің балабақша үлкен. Балабақша әдемі, таза. Балабақшада спорт залы ,музыка залы, асүй, дәрігер бөлмесі, . Музыка залы бар. Спорт залыүлкен.* ***Сергіту сәті*** *Біз балалар бағында,* *Тұрамыз өте көңілді.* *Көп болсақ та достықпен.* *Өткіземіз өмірді* ***Қажайып сәт.*** *Қонаққа қуыршақтар – Сәуле мен Арман келеді. Қандасады.Бәрін ойын ойнағашақырады* ***Ойын: «Кім тапқыр?».***	*Асханада кімдер жұмыс істейді? Аспаз.* *- Мынау не балалар? Электр пеші* *- Асханада қандай құралдар бар?* *- Шыны, тиыла, тәрелке, қазан кастрол.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Кесе – шыны тиыла,* *Оларсыз шай құя ма?* *Қасықсыз тамақ жемейді,* *Бәрінің атын не дейді?* ***(Ыдыс - аяқ)*** *Асханаға сыйлыққа кесе мүсіндеп береміз.* ***Дид ойын: «Әдемі кеселер»*** ***3 –Дамытушы ортада*** *- Ал енді балалар біз қайда келдік?* *- Дүкенге* *- Дүкенде кім бар?* *- Дүкенші* *- Балалар дүкеннің бірнеше түрі болады. олар: азық - түлік дүкені, киім дүкені, ойыншықтар дүкен.* *- Біз қандай дүкенге келдік? Ойыншық дүкеніне* *- Дұрыс, дүкенде ойыншықтар сатылады екен.* *- Қандай ойыншықтар көріп тұрсыңдар?Атау* ***4- Дамытушы ортада*** *-Бұл қандай мамандық түрі екен?* *- Шаштараз мамандығы.* *- Балалар, біздің шашымыз өсіп кеткенде кімге келеміз? Шашатаразға.*	***Жұмбақтар әлемі*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Өскен шашты жаратпайтын* *Қайшысы бар жалақтайтын.* ***(шаштараз)*** *Оның тіккен бұйымы,* *Аяғыңды қаптайды,* *Шыға қалса жұлымы,* *Әдемілеп баптайды* ***(етікші)*** *Дабылға тез жететін,* *Жалынға сүңгіп кететін.* *Қақалса да түтінге,* *Тайсалмайтын батыл кім,* *Жасқанбайтын батыр кім?* ***(Өрт сөндіруші)*** *-Бал татыған мәзір,* *Ол бар жерде әзір. **(аспаз)*** *Күміс қанат, сұңқары,* *Көкке еркін сүңгіді.* *Бұлттан да тым әрі,* *Кеткен жанды кім дейді?* ***(Ұшқыш)*** *Жалтылдап қалағы,* *Салатын кім қаланы?* ***(құрлысшы)*** ***Ой дамыту*** ***«Мамандықтар»*** ***С.Әкірамұлы*** *Теміржолшы атам да,* ***Шығады алыс сапарға.*** ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** ***Шарты:** Поезд құрастыру* *Сәнді киім тігетін,* ***Тігінші гөй апам да.*** ***Дид ойын: «Гүлді көйлек»*** ***Шарты:** Тігінші тіккен көйлектің гүлдерін боя*	***жылдам?»*** ***Шарты:** Суреттің қиылған бөлігін тауып, қай мамандық екенін тез айту.* ***Ой қозғау.*** ***Суретпен жұмыс.*** *-Мамандық дегеніміз не?* *-Мынау қай мамандық иесі.* *-Ол не істеп жатыр?* *-Ол мамандық иесінің бізге қандай пайдасы бар?* *-Олардың атқаратын қызметі не?* ***Дид ойын: «Өз затын тауып бер»*** ***Шарты:** Кір қыстырғышпен әр мамандықтың затын өз түсына қыстыру* ***Сөздік жұмыс жүргізу.*** *Кәсіп, қызды, емдейді, шабыттанады,* ***Сергіту сәті.*** ***Көркем сөз Тақпақ жаттау*** ***«Дәрігер»*** *Ден саулығын баланың,* *Ден саулығын ананың.* *Ден саулығын қарттыңда,* *Қамқорлыққа аламын* ***Сөздік жұмыс:*** *Мамандық,кәсібі, еңбектену,жұмыс жасау т.б.* ***Дид ойын: «Кімге керек?»*** ***Балаларды топқа бөлу*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін түсіндіру.*	***ұшымен айналдырайық:*** ***4. Маңдайымызды саусақ ұшымен айналдырайық.*** *Дәрігер Айболит: жарайсыңдар балалар, сендер жаттығуды жақсы біледі екенсіңдер, мен сендерге ризамын сол үшін сендерге тазалық сақтайтын құралдарды беремін, мен енді кетейін аңдар мені күтіп жатыр, аз сендерге айтарым, өздеріңді таза ұстаңдар, ауырмайық, әрдайым көтеріңкі көңіл күйде болыңдар, жақсы сау болыңыздар.* ***Қортынды*** *Сұрақ- жауап* *Балаларды мадақтау.*

	Өткен «Балабақша бөлмелері»тақырыптық *айталау,* *педагогтіңайтқан сөздеріне сәйкес қима суреттерді көрсету* *Балалар әр дұрыс жауап үшін бір фишкаданалады.ойын соңындафишкалар саналып, жеңімпаз анықталады.* ***Ойын:«Біз Саяхат жасаймыз».*** ***Тамаша гөй бақшамыз,*** ***Саяхатқашығамыз.*** ***Алға басып келеміз,*** ***Бәрін,бәрінбілеміз.*** *Балалартоптарынасаяха тқашығады.* *Бұл – сендердің топтарың. Мынау – топ бөлмесі. Топта не бар?* ***Ойын: «Біреу – көп».*** *Педагог заттарды жекеше, көпше түрде айтуға үйретеді.ойыншық – ойыншықтар* *кереует – кереуеттер,* *гүл– гүлдер* *үстел–үстелдер,* *орындық–орындықтар* ***Шығармашылық бұрыш. Кішкентай суретшілер*** *Балаларды топқа бөлу.* *1-Топ. Кереуетті құрастыр* *2-топ: Құрышақты жапсыр*	***Кане шаштараз туралы тақпақ айтайық.*** *Қолымда қайшы тарағым* *Тәртіпке шашты салатын* *Мен шаштараз боламын.* ***Дид ойын: «Шаштараз заттарын ата»*** *Тарақ, айна, қайшы, шаш кептіргіш.* ***5-Дамытушы ортада.*** *- Балалар мынау құрылыс алаңы. Құрылысшы не салады? Үй салады.* *- Ал мынау қандай құрал?* *- Қалақ.* ***Бір бала: Қолда темір қалағым.*** ***Саздан сарай саламын*** ***Астанадан аумайтын*** ***Әсем қала саламын.*** ***Қортынды.*** *Балаларды мадақтау.*	*Әсем құрылыс салады.* ***Көркейтеді қаланы.*** ***Дид ойын: «Гимарат»*** ***Шарты:*** *Гимараттарға терезе жапсыру* *Анам менің ұстаз гөй.* ***Оқытқан бар баланы.*** *Пайдасы көп елге оның.* ***Салады адам ел жолын.*** *Әкем менің дәрігер.* ***Жасайтұғын ем-домын.*** *Білікті гөй бар маман.* ***Ұшқыш та бар самғаған.*** *Болашаққа жол алдым.* *Кемелденіп толамын.* *Бір мамандық иесі,* *Мен де өскенде боламын.* ***Дид ойын: «Өз үйіне орналастыр»*** *Шарты: Үстел үстіне түрлі мамандық иелеріне қажет құралдарды қойып, ойын шартын түсіндіремін.* *Екі бала екі түрлі мамандық иесіне қажет құралдарды екі үстелге бөліп жинайды (шаштараз-аспаз, мұғалім-дәрігер)* ***Сұрақ-жауап.*** *Өскенде кім болғың келеді?* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау***	***1-топ*** *Құрылысшы қалағын мүсіндеу.* ***2-топ.*** *Дәрігер құралын* ***3-топ.*** *Полиция таяғын мүсіндеу.* *Сипаттама беру.* ***Қортынды:*** ***Сұрақ –жауап.*** *Мамандық деген не?* *Түрлерін атау.* *Балаларды мадақтау.*	

	3-топ: Орындықты мүсінде *4-топ: Гүлдің суретін сал* *Қортынды* *Балаларды мадақтау.*				
Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Киімдерін ретімен шешіп қоюды үйрету. *Қауіпсіздік: ойын кезінде алыс кетпеу.*	*Киінген соң бір-бірін күтіп шығуға дағдыландыру.* *Қауіпсіздік: қауіпті заттарды көтермеу.*	*Шарфын дұрыс байлауға көмектесу.* *Қауіпсіздік: үлкендерді тыңдау.*	*Киіну реттілігін қайталату.* *Қауіпсіздік: серуен кезінде жолға шықпау.*	*Өзін-өзі киінуге ынталандыру, мадақтау.* *Қауіпсіздік: тәртіп сақтап жүру.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін ретімен шешіп, жинақтап қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, сумен ойнамау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орнына қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдептілікпен жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын таза ұстаған балаларды асханаға отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинақтауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда суды төкпеуге үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын тазалап, орындарына жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Асханаға дайын болу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешіп, жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қол жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң балаларды үстел басына отырғызу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				

	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп алмызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, өз қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Күндізгі ұйқы	*Киімдерін реттеп қою. Жастығын дұрыстау. Бөлмеде тыныштық құру. Жатып ұйықтауға шақыру.*	*Киімін шешуді қайталау. Төсегін ашып жату. Жайлы жағдай жасау. Балаларды өздері жатып көруге ынталандыру.*	*Киімдерін жинауды үйрету. Төсекке жатып көру. Тыныштық орнату. Балаларға ұқыпты жатуды еске салу.*	*Киімдерін шешіп қою. Төсегін өзі ашу. Жарықты бәсеңдету. Балаларды құйқытап жатуға баулу.*	*Киімдерін ретімен шешу. Төсегін дұрыстап жату. Бөлмеде тыныштық орнату. Жатуға байындалуды қайталау.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет, Әсем есік ашылды. Түрлі - түсті бояулар, Аспанда жайылып шашылды Ұйқымшайдайашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзіміздізді ашайық Бойымызды жазайық Қолмен көзді ұқалап Созылыпбіразайық.*	***№4. Ояну*** *Көзіміз ашылды Ұйқымыз басылды Дем алдық ұйықтадық Шаттанып ойнайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақты ұрайық Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
	«Мен – зерттеушімін» - эксперименттеуге алғашқы қадам негізінде.				

Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	**«Табиғатты аялайық» ойыны** *Әр бала тірі табиғат түрлерін плакатқа жапсырып, табиғат көрінісін бейнелей отырып әңгімелейді.* *Жасыл шөпті жұлуға болмайды, ол біздің жерімізге көрік береді.* *Ағашты кесуге болмайды, ол бізге таза ауа береді.* *Суды ластауға болмайды, сусыз өмір жоқ.* *Гүлді жұлуға болмайды, гүлді аялау керек.* *Көбелекті өлтірмеңдер, ол — әдемілік белгісі.* *Құсты атуға болмайды, құс — адамның досы.* *Аңдарды қорғауымыз керек, олар біздің байлығымыз.* **Ой толғаныс.** *Сұрақ – жауап.* *-Айналамызды қоршап , жайқалып өскен ағаштар не үшін керек?* *Табиғат байлықтарына неғер жатады?* *-Оны қорғау деген не?* *-Табиғатты сүйе білу деген не?* **Қорытындылау.**	**Ой қозғау.** *«Неге біз орманмен достыз?* *Ал бұл адамдарға не үшін қажет?* *Орман ережелерін біліміз бе?* **Ережеге** *Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз.* *Орманда қоқыс қалдырмаңыз.* *Құстардың ұяларын бұзбаңыз.* *Құмырсқа илеулерін жоймаңыз.* *- Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз* **Дид ойын: «Топтастыр»** **Шарты:** *Тірі және өлі табиғат заттарын сурет арқылы топтастырып жинау.* **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ:** *Өлі табиғатқа жататын заттардың бөлігін құрастырып, жапсыру.* **2-топ:** *Қорапты жасылға бояу. Тірі табиғат заттарының жасыл қорапқа салу.* *Балаларды мадақтау.*	**Мига шабул.** *Балалар, егер сендердің қолдарыңа құс ұшып келіп қонса, не істер едіңдер?* *Балалардың жауабы.* **Дид ойын: «Құстарды ата»** **Шарты:** *Сурет бойынша құстарды атау.* **Ой қозғау.** **«Құстың ұясы» әңгіме оқып беру, түсіндіру.** *Әңгіме желісі бойынша балаларға сұрақ қою* *Балалар ойнап жүріп нені көрді?* *Ұяда не бар екен?* *Балалар не істеді?* *Балапанды үйіне алып келгеннен кейін не болды?* *Әкесінің сөзінен кейін балалар ?* *Балалардың жасағаны дұрыс па?* *Балалар не істеу керек еді?* **Топқа бөлу.** *1- ші топ геометриялық пішіндер арқылы құстарға ұя жапсырады.* *2-ші топ қиылған бөлшектерден белгілі бір құстың суретін құрастырады.* *2 топқа жұлдызша беру.* **Дид ойын: «Құсты ұясына қондыр»** *Шарты. Балалар жасаған құсты ұяға қондыру.* **Дид ойын. «Құстар қалай дауыстайды?»** *Қарға------ қарқылдайды*	**Ой дамыту** *Табиғат бізге жылдың қай мезгілінде де өзінің кереметін үйретеді.* *Құстар ән айтуды үйретеді.* *Егістік пен бақшадағы аралар бізге еңбек етуді үйретеді.* *Қар тазалыққа, күн мейірімділікке үйретеді.* *Барлық орман тұрғындары берік достыққа үйретеді.* *Жыл бойы табиғаттан көп нәрсені үйрену керек.* **Біз кішкентай ғалымға айналып,** **Зерттеуші болайық.** **Эксперимент №1** **«Топырақ бізге не үшін керек?»** **Мақсаты:** *балалардың жердің жұмсақ, ұсақ түйіршіктерден тұратын, суды оңай өткізетін, құрғақ және ылғалды қасиеттері туралы түсініктерін қалыптастыру.* **Ресурс:***Топырақ, тақша, су құйылған ыдыс, елеуіш, құм салынған ыдыс және оның ішінде құрап қалған өсімдік өскіні бар.* *Балалар гүлдерді қайда өсіру керек ? гүл біздің құм жәшігімізде өседі .* **Ойын әрекеті : Кесекті сындырамыз.**	*Қауіпсіздік ережелері.* **Ойын: «Сақ бол!»** *Қызыл көзін жағады. (қозғалмай тұру)* *Сары көзін жағады. (қол шапалақтау)* *Жасыл көзін жағады. (бір орында тұрып жүру).* *Балалар ойынды қызыға ойнады.* **Сұрақ- жауап алу.** *Үлкен жолда доп ойнауға, велосипедпен көшеде жүруге бола ма?* *-Келе жатқан көліктің алдынан өтуге бола ма?* *Балалардың жауаптары.* **Балаларды пішіндер арқылы екі орталыққа бөлу** *1- орталықтағы балаларға өздеріне бұрыннан таныс бағдаршамның суретін салуды тапсыру.* *2- орталықтағы балаларға бірнеше бөлікке бөлінген сурет қиындыларынан жол белгілерін құрастыруы тапсыру.* **Бағдаршам өлеңі** *С. Дүкенбай.* *Бағдаршам біледі,* *Бәрін де көреді.* *Адам да, көлік те,* *Сол шаммен жүреді.* *Бағдаршам, бағдаршам.* **Балаларды мадақтау.**

			Саусқан----- шақылдайды *Тоқылдақ --------* *тоқылдайды* *Бұлбұл – сайрайды* *Қаз – қаңқылдайды.* *Торғай – шиқылдайды.* *Көкек – кекектейді.* *Балаларды мадақтау.* ***Қорытынды.*** *Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.*	*Мына жерде топырақ түр.* *Жер әртүрлі кесектерден тұрады. Кесектерді бөлшектейік.* *Қол тигізгенде топырақта қандай түйіршіктер пайда болады? Жұмсақ* ***Зерттеу: «Елеуіш»*** *Мына топырақтарды ыдыстарға салып, електен өткіземіз.* ***Қортынды: Топырақ електен өтті ме?*** *Барлығы өткен жоқ. Електің түбінде не қалады?* ***Кесектер.*** ***Эксперимент*** ***Дид ойын: «Құм су ішеді»*** ***Мақсаты:*** *Құммен жұмыс істеуге, тәжірибе жасауға қызығушылықтарын дамыту.* *Ойын барысы:* *Балаларға құрғақ құмнан үлкен төбе жасап көрсету. Төбенің жоғарғы бөлігінне жұдырықпен ойпат жасап, оған мұқият жұқа ағынмен су құямыз. Төбеде тағы бір ойпат қалыптасады, ондағы су бірте-бірте жағаларға сіңіп кеткен көлге ұқсайды.*	

Балалармен жеке жұмыс	***«Сиқырлы айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны мимикамен көрсету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар айнаға қарап, тәрбиешінің тапсырмасы бойынша қуанышты, көңілсіз, таңқалған бет қимылын жасайды.* ***Аян, Айзада***	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *«Ойыншықты жинадым – күн», «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.* ***Айша,Айбар***	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған досқа көмектеспеу».* ***С.Әміре, Әбілмансұр***	***«Кімге көмектесемін?»*** ***Мақсаты:*** *Қайырымдылыққа баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.* ***Айғаным, Заңгар***	***«Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Баланың өз-өзіне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).* ***Д.Әміре,Айкөркем***
Кешкі ас	Кешкі ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №19*** *Жаңбырды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
Серуенен оралу	Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу **(еркін ойын әрекеті)**				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың іс-әрекетті	***Ертегі оқу*** ***"Қызыл телпек"*** ***Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жеткізу.* ***(қоршаған ортамен***	***Көңілді доптар*** ***Мақсаты:*** *Сары түсті ермексаздың кесегін екі алақанмен домалақтаужәне жалпақтау дағдысын қалыптастыру,күнжасауды, күннің бейнесін айқындау үшін қосымша заттарды пайдалануды*	***Күн (сурет салу)*** ***Мақсаты:****Балаларды ептілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Саусақ бұлшық еттерін жетілдіру. Өз бетінше жұмыс жасауға, үйрету.Шағын әңгіме құрастырту.*	***Сәйкесін тап*** ***Мақсаты:****Балалардың қиял шығармашылығын логикалық ойлауын дамыту.Балалар қағаздан қиылып жасалған аюдың бейнесін және доңгелекті сәйкестендіріп орналастырады* ***танымдық, коммуникативтік қызмет)***	***Тақпақ жаттату:*** *«Балабақша» туралы жаттау.* ***Мақсаты:*** *балаларды тақпақты анық, мәнерлеп айтуға үйрету.* ***танымдық, коммуникативтік қызмет)***

	танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік қызмет)	*үйрету* ***Шығармашылық іс-әрекет***	***(қоршаған ортамен танысу, шығармашылық іс - әрекет)***		
Балалардың үйге қайтуы	*Әңгіме-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар суреттерден жануарларды таныды. Әр жануардың даусына еліктеп ойнады. Үйде жануарлар туралы кітап оқып, бірге дыбыстарын салып көру қызықты болады.	*Бүгін балалар топпен бірге шағын ойын ойнады. Бір-бірімен ынтымақтастыққа үйренді. Үйде отбасы мүшелерімен бірге қарапайым үстел ойындарын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар тақырыптық суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ойларын жеткізуге және сөйлеуге талпынды. Үйде балаға суреттер көрсетіп, «Бұл не істеп жатыр?» деп сұрасаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде балаңызбен бірге секіру, қол шапалақтау, еңкею сияқты жаттығулар жасаңыз.*	*Бүгін балалар шағын сахналық көрініс ойнады. Өзін еркін ұстауға, сөйлеу қабілетін дамытуға тырысты. Үйде шағын рөлдік ойындар ұйымдастыру пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қазан айы I- апта

Күн тәртібінің үлгісі	**Дүйсенбі 29.09.2025**	**Сейсенбі 31.09.2025**	**Сәрсенбі 01.10.2025**	**Бейсенбі 02.10.2025**	**Жұма 03.10.2025**
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – балаңа ұлттық әнермен қарсы алу, руханы баулыққа жетелеу.*	*Күн күмбірі – балаңа қазақтың ұлттық өнерімен қарсы алу, ұлттық рухта тәрбиелеу.*	*Күй тыңдату арқылы балалардың көңіл-күйін көтеріп, қабылдау сәтін жаңа күні тәрбиелік мағынаға толтыру.*	*Қазақтың күй өнері – адамдық пен еңбексүйгіштіктің бастауы екенін балаға бойына сіңіру.*	*Күй күмбірі – балаңа ұлттық құндылықты жақындатып, оның қазақ болмысын шектен тұлға тәрбиелеу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы көңіл-күйін байқау; Киімдерін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, мәдени-гигиеналық дағдыларды еске салу; Психологпен бірлесіп, эмоциялық бейімделуі қиын балалармен жеке жұмыс жүргізу.*	*Балаларды жылы шыраймен қарсы алу, есімдерін атап, амандасу; Дене қызуын электронды термометрмен өлшеп, денсаулығын бақылау; Қажет жағдайда медбикемен бірлесе отырып қосымша тексеру жүргізу;*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу, сенімді атмосфера қалыптастыру; Денсаулығын тексеру: дене қызуы, көз-құлақ жағдайын сырттай бақылау; Қол жуу, киім шешу, шкафқа орналастыруды өзі орындауына бағыт беру;*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару; Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (мазасыздық, ұйқы, тәбет); Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Уақытты дұрыс пайдалану – баланы жауапкершілікке тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Баламен бірге күн тәртібін жасап, оны күн сайын сақтауға баулыңыз.*	***Әңгіме:*** *Кітап – білімнің кілті, ол қиялды байытады.* ***Кеңес:*** *Баладан оқыған ертегісін қысқаша айтып беруін сұраңыз.*	***Әңгіме:*** *Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат.* ***Кеңес:*** *Баламен бірге қоқысты жинау, гүл отырғызу сияқты пайдалы әрекеттерді жасаңыз.*	***Әңгіме:*** *Достық – сенім мен сыйластыққа негізделеді.* ***Кеңес:*** *Баланы досына жылы сөз айтуға және бірге ойнағанда кезек сақтауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Мақтау – баланың өзіне сенімін арттырады.* ***Кеңес:*** *Аптаның соңында баланың жетістіктерін атап, жылы сөз айтыңыз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суреттегі қай жерде қателесті?»*** *Мақсаты: Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	***Картотека №4*** ***Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»*** *Мақсаты: Балалар мақал-мәтел, тақпақтар, тиым сөздер арқылы табиғат туралы түсінеді.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»*** ***Мақсаты:*** *Балалар құстар туралы суреттермен жұмыс жасап, өз ойларын айта алады.*	***Картотека № 10*** ***Дид ойын: Бақша да ма,бау да ма?*** ***Мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністер туралы олардың айырмашылық-тарын айта алады.*

леу, дербес және басқалары)	*Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан*				
Таңғы жаттығу	*Қазанайымның 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазанайымның 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазанайымның 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазанайымның 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту.*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздікескерту:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, біз жейтін нан, ботқа, сүт – бәрі үлкендердің еңбегімен келеді. Тамақты төкпей, үстелге шашпай, жейтін мөлшерімізді ғана алайық. Артық алсақ, ысырап болады.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Тамақтану кезінде асықпай шайнайық, ауыз толтырып сөйлемейік – тұншығып қалу қаупі бар.*	***Әңгіме:*** *– Таңғы ас алдында міндетті түрде қол жуамыз. Суды ағызып қоймаймыз, керегінше ғана қолданамыз. Ыдысты да таза ұстаймыз. Тамақ ішерде қасыққа мөлшерлеп саламыз.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Ыдысты сындырмау үшін ұқыппен ұстау керек, сынған ыдыс қауіпті.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет – адамның тәрбие белгісі. Тамақ ішіп отырған кезде ойнамаймыз, таласпаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Әрбір түйір нан – еңбектің жемісі.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қасықты ауызға қатты салмайық, бір-бірімізге шанышқы, пышақ жақындатпаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Балалар, біз жейтін әр тағам – үлкендердің маңдай терімен келген еңбек. Сондықтан табақтағы тамақты төкпей, шашпай жеу керек. Қажет мөлшерде ғана алып, артық тамақ қалдырмау – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырып жүгірмейміз, асықпай шайнаймыз – тұншығып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Құршақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	***Ойын: «Жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен сөз бастаймын, сендер жалғастырасыңдар».* *– «Күн шықты, ал біз ...» (балалар: «ойнаймыз», «қуанышымыз»).* *– «Білімді болсаң, сен ...» (балалар: «ақылды боласың»).* *– «Досыңа көмектессең, ол ...» (балалар: «қуанады»)* ***Мағынасы: баланың қиялын, ойлауын дамыту***	***Ойын: «Дұрыс-бұрыс»*** *Тәрбиеші: «Мен бір сөйлем айтамын, егер дұрыс болса – қол соғамыз, қате болса – тыныш тұрамыз».* *Мысалы:* *– «Кітап – білім бұлағы» (қол соғады).* *– «Суды ішпейміз» (тыныш тұрады).* ***Мағынасы: баланың ойлау қабілетін дамыту, білімділікке тәрбиелеу.***	***Ойын: «Сиқырлы кітап»*** *Тәрбиеші үлкен әдемі кітап ұстап, «Бұл сиқырлы кітап. Қане, ашып қалсақ, одан кім шығады екен?» – дейді.* *Кітаптың ішінен дайын суреттерді көрсетеді.* *Балалар: «Бұл Қызыл телпек!», «Бұл Бауырсақ!» деп жауап береді.* ***Мағынасы: балалардың қызығушылығын арттыру, кітапқа деген***	***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Қане, біз кішкентай еңбекқормыз. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!»* *Балалар гүлдің иісін сезгендей қимылдап: «Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді.* ***Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.***

				сүйіспеншілікті қалыптастыру.	
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үгі				
	Тілек шоғы. *Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді.* ***Мига шабул.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Жапырақты бояды,* *Атырапты бояды.* *Боян-боян барлығын* *Сап-сары ғып қояды. (Күз)* ***Дид ойын:*** ***"Күз белгісі неде?*** *Күзде жапырақтар... (сарғаяды)* *Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады)* *Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады)* *Күзде түн...(ұзарады)* *Күн...(қысқарады)* *Күзде жеміс-жидек... (піседі)* *Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады)* ***Дид ойын:«Жапырақтың***	***Ой қозғау*** ***Бүркіт Жақыпов. «Күзде»*** *Алма пісті,Алмұрт пісті,* *Алша пісті, Жерге түсті.* *Қияр пісті,Қарбыз пісті,* *Қауын пісті,Қандай күшті!* *Жидектердің татып дәмін,* *Жемістердің жейміз бәрін.* ***Сұрақ – жауап.*** *Осы жемістер, көкөністер қай мезгілде піседі?* *Сонымен өлеңде қай мезгіл туралы айтылған?* ***Қызығушылықтарын ояту.*** *Хаттың хат әкеледі.* ***Ой қозғау*** *Хат кімнен келді?* *Айгүл көмекке шақырыпты.* *Айгүлге немен барамыз ?* *Сиқырлы таяқшаның көмегімен барайық.* ***Сиқырлы сөз:*** *Қане, қане, айтайық*	***Тосын сәт. Аудио дыбыс.*** *Күзгі орманнан хабарлама.* *Құрметті балалар! Мен орманшы атаймын. Күз келіп ормандағы барлық жануарлар қысқа дайындалып жатыр.* *Сол үшін аңдарға үлкен көмек керек боп тұр .Мен жалғыз өзім үлгере алмай жатырмын. Көмекке келесіңдер ме?* ***Балалар Күзгі орманға саяхатқа барамыз ба?*** *Ендеше мына әнді айтып саяхатқа барайық* ***Дид ойын: «Кірпіге көмек»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** *Қызыл алма* *Сары алма* *Жасыл алма* ***1-топ:*** *Кірпіге қызыл алма жапсыру*	***Тосын сәт. Қоян келеді.*** ***Қоян: Сәлематсыздар ма, балалар!*** ***Балалар қоянмен амандасады.*** *Сәлематсыз ба қоян, көңілдісің гой?* *Қоян: Ия балалар бүгін менің туған күнім, маған қасқыр сыйлық берді.* *Сыйлығыңды бізге көрсетесің бе? Қасқыр саған не сыйлады екен?* ***Қоян: Білмедім? Ендеше сыйлықты бірге ашып көрейік.*** *Қоян: Ой балалар мына қораптың ішінде дым жоқ қой! Сонда мені қасқыр алдағаны ма?* *Қоян тоқта ренжіме қораптың ішінде хат жатыр. Хатты ашып*	***Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі.*** ***Дид ойын: «Сынарын тап»*** *Балаларды топқа бөлу* ***1топ*** *– Бауырсақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу.* ***2 топ*** *– шалқан ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу.* ***3 топ*** *– жеті лақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу.* ***Дид ойын: «Қимылын көрсет»*** *Шарты: Педагог бір кейіпкерді атайды, бала соның қимылын салады. Әр түрлі бет перделер киіп әр ертегі кейіпкерлерінен қимылдар көрсету* ***Тосын сәт***

	түсі қандай?» ***Шарты:*** *Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады.* *(түсін, пішінін айтады)* ***К.Шаңғытбаев*** ***«Күзгі жапырақтар»*** *Алтын, сары, қызыл, көк,* *Алуан-алуан жапырақ.* *Күзгі бақта күлімдеп.* *Көз тартады жалбырап* *Өлең жолдарын қайталау арқылы жаттау.* ***Ой дамыту. АКТ тех.*** *Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету.Күзгі орманды тамашалау.* *Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады?* *- Неліктен алтын, жомарт күз дейміз?* *- Күз мезгілінде бау-бақшада не піседі?* ***Дид ойын: «Сәнбақтағы жеміс тер»*** *Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жеміс тер мен көкөністерді айырып жинау.* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу.***	*Айя бағына, барып қайтайық!* *Көлімізді ашайық.* *Айгүлге кездесу.* *Амандасады.* *Айгүл бау бақшадағы жеміс пен көкөністерді ажыраталмай жатыр екен. Көмектесеміз бе?* ***Балаларға көкөністер мен жеміс тер туралы АКТ технологиясынан көрсету, түсіндіру.*** *Айгүлге көмек* ***Дид ойын: «Көкөніспен жеміс тер»*** ***Шарты:*** *Көкөніс пен жеміс ті сипаттауы бойынша тауып, себетке мұляждарды жинайды.* ***Сергіту сәті*** *Алма бақ қа барамыз, (Бір орнында жүреді, қолдары белдерінде)* *Алма теріп аламыз, (Қолдарын жоғары созып, алманы жұлғандай қимыл жасайды).* *Ең үлкен алманы (құлаштарын сермеп, алманың үлкендігін көрсетеді).* *Анамызға сыйлаймыз. (алманы ұсынып жатқан қимылды жасайды)* ***Менің сүйікті бұрышым Математика.***	***2-топ:*** *Кірпіге сары алма мүсіндеу* ***3-топ:*** *Қылған суреттерден кірпіге жасыл алма құрастырып жинау.* *Кірпімен қоштасу.* ***Сергіту сәті*** *Шарты: көкөніс атын естісе отырады, жеміс атын естісе қолдарын жоғары көтереді.* ***Аңдарға кездесу. Аудио дыбыс.*** ***Табиғаттың дауысы Түлкіге кездесу.*** *Құрметті балалар біздің аңдарға Арыстан тапсырма берінті соған көмек керек. Балалар көмектесеміз бе? Орманда үлкен жарыс болып, аң патшасы арыстан аңдарға бұйрық берді.* ***1-тапсырма:*** ***Дид ойын: «Оң, сол»*** *Алма ағашының оң жағына кірпі, сол жағына түлкі тұрсын деп ті.* *Оң жақ және сол жақты білмей тұрмыз.* ***2-тапсырма:*** ***Дид ойын: «Алма жинау»*** *Арыстан алма ағашында тұрған алманы жинап әкелуге, керік пен қоянды жұмсады. Қайсысы алманы тез жинайды,*	*көрейік.* *Қоян қасқыр сағат тапсырмалар берінті сол тапсырманы орындасаң сыйлығыңды табасың деп ті.* ***Қоян: Қандай тапсырма?*** *Қоян: Ооооой, балалар тапсырманы орындауға маған көмектесесіңдер ме? Балалар қоянға көмектесеміз бе?* ***1 тапсырма:*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Жемістер топтау.* *-Алманың түсі, пішіні* *-Бананның түсі, пішін* *-Алманың тағы қандай түстері бар?* *-Алмұрттың түсі қандай?* *-Апельсин қандай?* *-Түстерімен топтастырып жинау.* *-Сары түтерді сары себетке* *-Жасыл түстерді жасыл себетке* *-Қызыл түстерді қызыл себетке жинаймыз* ***2 - тапсырма:*** ***Дид ойын: «Қай пішінге ұқсас?»*** *Шарты: Жеке карточкаларда заттардың суреттері беріледі. Жанындағы бос торкөзге*	*Есік қағылып, почташы хат жеткізеді.* ***Хатты ашу.*** *Ата мен әжеден* *Құрметті балалар бізге көмек керек. Біздің бауырсағымыз қашып кеткен. Енді оны күтулкі жеп қоятын болды. Бауырсақты табуға көмектесулеріңді сұраймыз.* ***Дид ойын: «Пішін мен түсін ата»*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілін көрсету, түсіндіру.* *Қағаз бетіне дайын бауырсақты жапсыру.* ***Бауырсақ әнін айту.*** *Менің атым бауырсақ,* *Мені қаймаққа иледі.* *Майға пісірді,* *Суытып қойды.* *Мен атадан қаштым,* *Әжеден қаштым,* *Қоянды көрдім, қасқырды көрдім, аюды көрдім бәрінен қаштым, түлкіден де қаштым.* *Ата-мен әжеге себетке салып беріп жіберу.* *Кішкентай әртістер.* ***Сюжеттік рольдік ойын. Шалқан ертегісі.*** *Ертегі кейіпкерлерінің бет пердесін кейіп ертегіні сомдау.*

	Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін көрсету түсіндіру. ***1-топ:Сары жапырақтар .*** ***Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»*** ***Шарты:*** *Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу.* ***2-топ:Қызыл жапырақтар:*** ***Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»*** ***Шарты:*** *Жемістерден натюрморт жапсыру.* ***Сергіту сәті.*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел еседі.* *Кіп – кішкентай ағаштар* *Біп – биік боп өседі.* ***Дид ойын:*** ***«Даналық ағашы »*** *Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.* *«Шапалақ әдісі» арқылы қорытындылау.*	***Балаларды дөңгелек, үшбұрыш пішіндер арқылы топқа болу.*** ***1-топ: Дөңгелек*** ***Дид ойын:*** ***«Төртіншісі артық»*** *Лимон, мандарин, апельсин,* ***киви.*** *Ананас,* ***саңырауқұлақ,*** *алма, алмұрт.* *Алмұрт, алма, сәбіз, киви.* ***2-топ: Үшбұрыш*** *Жемістермен көкөністерді пішіні бойынша топтау,* ***2-вариант:*** *жемістермен көкөністерді түсі бойынша топтау.* *Көңілді смайлктер беру.* ***Сиқырлы сөз:*** *Қане, қане айтайық,* *Бақшамызға қайтайық.* ***Психологиялық жаттығу.*** *Созыламыз, күп жасаймыз,* *достарымызға қарап күлімдейміз.* ***II.Ой дамыту*** *Өлең оқу.«Жаңбыр»* *- Тырс! Тырс!* *Жаңбыр кеп жауады,* *Терезе қағады.* *- Тырс! Тырс!* *Жылғалар ағады,* *Сылдырап әуенге салады.* *- Балалар бұл тақпақта не туралы айтылды?* *- Жаңбыр туралы.* ***Дид ойын: «Жаңбыр қайдан жауып тұр?»***	*неліктен? Алма қайда өсіп тұр?* ***Сөйлемді дамыту.*** ***Балалардың білімін нығайту.*** *Тақпақ оқу.* *Қарашы күз келді, күз келді* *Жапырақ жауынты іздерді.* *Құс біткен керуен тізеді.* *Қара бұлт қабағын түйеді* ***Сұрақ жауап.*** *-Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады?* *-Күзде жапырақтардың түсі қандай болады?* *-Құстар қай жаққа ұшып кетеді?*	*қай пішінге ұқсас екенін салып көрсетеді.* ***Сергіту сәті:*** *Ұлын құлақ, сұр қоян* *Естіп қалып сыбдырды* *Ойлы, қырлы жерлермен* *Ытқып, ытқып жүгірді.* *Қарап еді артына,* *Қиығын салып көзінің .* *Келе жатқан томпаңдап,* *Көжегі екен өзінің.* ***Қоршаған орта*** ***Мнемотехника күз мезгілі.*** ***Дид ойын: «Күз ерекшелігі»*** *Шарты: суреттен күз ерекшеліктерін табу.* ***Қоян қуанып рақмет айту.*** ***Балалар қасқар бізге қоянға сыйлық жасап беруді өтініпті. Қандай сыйлық жасаймыз? Қоян нені жақсы көреді?*** ***Дид ойын: «Қоянға сыйлық»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Қиылған үлкен-кіші сәбіздерді ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** *Үлкен-кіші сәбіздерді бояу.*	*Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** *Қиынды суреттерден шалқан ертегісіндегі кейіпкерлердің бөлігін тауып құрастыру.*

		Шарты: Балалар жаңбырдың бұлттан жауатынын көрсетеді. ***Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру.*** *-Сонымен жаңбырдың, судың түсі қандай болады? - Тамшының пішіні қандай? Саусақ арқылы тамшы суретін қағаз бетіне түсіру. Балалар кірпі бізден көмек* ***Сиқырлы сылдырмақ*** *Балаларды шеңберге жинау.* ***Дид ойын: Оралмалы жіп.*** ***Мақсаты:*** *Балаларға күз мезгілі туралы алған білімдерін домалақ жіпті жинау арқылы тиянақтау.*		***3-топ:*** *Үлкен-кіші сәбіз мүсіндеу.* ***4-топ:*** *Қоянға достарын құрастыру. Шапалақ әдісі.Қояның құлағы. Қоянмен бірге жаттығу жасаймыз ба? 1.Қолды жоғары көтеру. 2. оңға иілу.Б.қ. келу. 4. солға иілу.Б.қ. келу. Б.қ.: негізгі тұрыс, қол төменде. 1.Қолды алға созып отыру. 2.Түру. 3.Б.қ. келу. 3.Аяқ бұлшықеттеріне арналған жаттығулар: 1.Алға қос аяқпен секіру. 2.Артқа қос аяқпен секіру. Қоянмен қоштасу.*	
Екінші таңғы ас	**Тамақтану алдында гигиеналық дағдыларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)**				
	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
Серуенге дайындық	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде туымелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды, киміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 12***	***Картотека №15***	***Картотека №17***	***Картотека №18***	***Картотека №20***

	Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.	*Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	*«Күз көрінісін бақылау»*	*Күзгі жапырақтарды бақылау*	*Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Күз серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*«Өз-өзіне қызмет» 3 қадамы: 1) Киімді ұқыпты шешу; 2) Шкафқа ретімен жинау; 3) Түскі асқа жеке жабдықтарын (сүлгі, ыдысқа дейінгі кезекші ролі) дайындау.*	*Бір-біріне жейде/күртешені ілуге, түйме қадауға көмектестіру; «рақмет», «өтінемін» сөздерін қолдануды бекіту;* ***Мақсаты:*** *су шашпай, жауапкершілікпен қарауды еске салу.*	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгісін орнына қоюды үйрету.* ***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке, адалдыққа тәрбиелеу.*	*Балаларға жағдаятты сұрақтар қою. «Егер қолды жумаса не болады?», «Неге заттарды өз орнына қоямыз?»* ***Мақсаты:*** *дұрыс шешім қабылдауға тәрбиелеу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тәртіп сақтаймыз: таласпаймыз, ойнамаймыз, дауыстамаймыз. Әрбір ас – қадірлі. Шамамызға қарай ғана аламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты, шанышқыны дұрыс ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Әрбір ас – үлкендердің маңдай терімен келген несібе. Сондықтан табақтағы асты қалдырмай, төкпей-шашпай жеуіміз керек. Үнемді болу – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, дастарқандағы әр тағам – еңбекпен келген ризық. Нанды жерге тастамай, асты төкпей, мөлшермен ғана алайық. Ысырап етпейік – еңбекті бағалайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз – бұл қауіпсіздік үшін маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Балаларға ұйқыға жатар алдында киімдерін шешіп, ретімен орындыққа немесе арнайы жерге қоюды үйрету.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз,*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты*

	Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды аяйық.	*сипаңдар, Бір - біріңе жымыңдар*	*Еңкеңеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.*	*Жаттығуды жасайық.*	*Серіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу* **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануға, жуыну ережелерін түсіндіру*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты төкпей-шашпай, қажет мөлшерде ғана аламыз. Артық тамақ қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, әрбір ас – үлкендердің маңдай тері. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз. Артық алмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Үлкендерге бірінші береміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ астына етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжеттік-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*«Қамқор жобасы» бағытында – экологиялық мәдениетті қалыптастыру, «еңбегі адал жас өрен» - еңбекке баулу.*				
	Қызығушылықтарын ояту. ***Ғажайып сәт.АКТ технолгиясынан Алтын күз.*** *Сәлеметсіңдер ме, балалар? Мен сіздерден көмек сұрап келдім. Балалар Алтын күз көңілсіз болып тұр неге екен? Алтын күз: Балалар менің жемістерім бәрі ніспи жиналды, ал жүзімді жинау маған қиын болып тұр. Көмектесесіңдер ме? Әрине көмектесеміз* ***Балаларды топқа болу.***	***Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап»*** *Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек.* ***Тәрбиеші:*** ***Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік.*** *Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма.*	***Мига шабуыл.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Ызақор бұғып жатыр, Сақалы шығып жатыр. (жуа)* *Жерде жатып желіндейді, Күз түскенше желінбейді. (қауын)* *Көк лағым көгенде жатып семіреді. (Қарбыз)* *Жасыл ала доңгелек, Бақшада жатыр доңгелеп. (қарбыз)* ***Ой дамыту*** *Көкөністер туралы түсінік беру.*	***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».*** *Алаңның бір жағында үй – қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп бағандар арасына жіп тартылады). Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады. Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.*	***Дид ойын «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.* ***Дид ойын: «Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап айтуды,олардың пайдасы туралы білгеді.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері*

	1-топ. қара жүзім *2- топ. жасыл жүзім.* *Балаларға жүзімнің жапырақтарымен салынған суреті таратылады.* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** *Жүзім туралы слайд қарау.* *Жүзім түсінік беру.* ***Үлгі арқылы жүзімнің жасалу жолдарын түсіндіреді.*** *1-топ: Жасыл жүзім. Ермексаздан алақан арасына домалату арқылы жасыл түсті жүзім мүсіндеу.* *1-топ: Қара жүзім. Қиылған суреттерден жүзім бағын құрастыру.* *Жасаған жұмыстарын себетке салып Алтын күзге сыйға беру.* *Аудио дыбыс. Алтын күз рақмет балалар, мен өте көңілді болдым, қандай тамаша!*	*Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар.* *Олардың атын атап көрейік.* *Барлық жемістер әртүрлі.* *Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады?* *1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)?* *2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)?* *3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)?* *4. Иісі бойынша?* *5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)?* *Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын біздік.*	*- Көкөністерге нелер жатады?* *- Біз қазір неңің натюрмортын көріп тұрмыз?* *-Осы көкөністер бізге не береді?* *Түсі, пішіні, қайда өсетіні т.б.* *Сұрақ – жауап.* ***Дид ойын: «Көкөністер мен жемістер»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ: Берілген көністерді бояу.*** ***2- топ: Берілген жемістерді мүсіндеу.***		***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жемістер суреттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі таңып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады* ***Кітап бұрышы*** ***Ертегілер елінде.*** ***Көркем әдебиет.*** *«Жеті лақ» ертегін суреттер арқылы қарау, ертегі кейіпкерлерін атау. Ертегі желісін түсіндіру.. Бет перде кейіп ертегіні сомдау.* *Шығармашылық бұрыш. Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Ертегі кейіпкерлері»*** ***1-Топ: Ешкі мен лақтарды бояу.*** ***2-топ: Қасқырды мүсіндеу.***
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»).* *Жануарлардың атауын үйретіп, олардың дыбысын қайталату.*	***Бала тілін дамыту жұмысы*** *Артикуляциялық жаттығулар жасау (дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету).* *Сөздік қорын кеңейту үшін жеке әңгімелесу, сурет бойынша әңгіме құрату.*	***Математикалық ұғымдарды дамыту*** *Санауды, пішіндерді, түстерді, көлемдерді жеке көрсету.* *Жұптап салыстыру, заттарды рет-ретімен орналастыру.*	***Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру*** *Баланы топпен ойнауға бейімдеу үшін алдымен жеке ойындар арқылы сенімділігін арттыру.* *Мінез-құлық мәдениетін үйрету (амандасу, алғыс айту, кезекте тұру).*	***Шығармашылық қабілеттерін дамыту*** *Жеке сурет салу, ермексазбен жұмыс, мозаика құрастыру.* *Ән үйрету, жеке би қимылдарын көрсету.* *Қолөнер жұмыстарын орындау.*

	Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.	*Қарапайым сөздерді жеке үйрету.*	*Жеке логикалық ойындар мен тапсырмалар ұсыну.*	*Қиын балалармен жеке әңгімелесу, мотивация беру.*	
Кешкі ас	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты тоқпей-шашпай, қажет мөлшерде ғана аламыз. Артық тамақ қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, әрбір ас – үлкендердің маңдай тері. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз. Артық алмаймыз.* *Қауіпсіздік:* *– Тамақты асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Үлкендерге бірінші береміз.* *Қауіпсіздік: – Қасықты қатты салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* *Қауіпсіздік: – Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуннен оралу	Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу **(еркін ойын әрекеті)**				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың іс-әрекеті	***Ертегі оқу*** ***"Қызыл телпек"*** ***Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жетілдіру.* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет,***	***Көңілді дәптар*** ***Мақсаты:*** *Сары түсті ермексаздың кесегін екі алақанмен домалақтау және жалпақтау дағдысын қалыптастыру, күнжасауды, күннің бейнесін айқындау үшін қосымша заттарды пайдалануды*	***Күн (сурет салу)*** ***Мақсаты:*** *Балаларды еттілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Саусақ бұлшық еттерін жетілдіру. Өз бетінше жұмыс жасауға, үйрету. Шағын әңгіме құрастырту.* ***(қоршаған ортамен***	***Сәйкесін тап*** ***Мақсаты:*** *Балалардың қиял шығармашылығын логикалық ойлауын дамыту. Балалар қағаздан қиылып жасалған аюдың бейнесін және дөңгелекті сәйкестендіріп орналастырады* ***танымдық, коммуникативтік қызмет)***	***Тақпақ жаттату:*** *«Балабақша» туралы жаттау.* ***Мақсаты:*** *балаларды тақпақты анық, мәнерлеп айтуға үйрету.* ***танымдық, коммуникативтік қызмет)***

	танымдық, коммуникативтік қызмет)	*үйрету.**Шығармашылық іс-әрекет***	***танысу, шығармашылық іс - әрекет)***		
Балалар үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар суреттерден жануарларды таныды. Әр жануардың даусына еліктеп ойнады. Үйде жануарлар туралы кітап оқып, бірге дыбыстарын салып көру қызықты болады.	*Бүгін балалар топпен бірге шағын ойын ойнады. Бір-бірімен ынтымақтастыққа үйренді. Үйде отбасы мүшелерімен бірге қарапайым үстел ойындарын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар тақырыптық суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ойларын жеткізуге және сөйлеуге талпынды. Үйде балаға суреттер көрсетіп, «Бұл не істеп жатыр?» деп сұрасаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде балаңызбен бірге секіру, қол шапалақтау, еңкею сияқты жаттығулар жасаңыз.*	*Бүгін балалар шағын сахналық көрініс ойнады. Өзін еркін ұстауға, сөйлеу қабілетін дамытуға тырысты. Үйде шағын рөлдік ойындар ұйымдастыру пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қазан айы II-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 06.10.2025	Сейсенбі 07.10.2025	Сәрсенбі 08.10.2025	Бейсенбі 09.10.2025	Жұма 10.10.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күлкісі – баланы ұлттық әуенмен қарсы алу, ата-баба мұрасын жүрекке жақындату.*	*Күн әуені – бүлдіршінді қазақтың салт-дәстүрі мен өзіне басып, ұлттық рухқа тәрбиелеу.*	*Демінаралың қоныр үні – баланы жылы қабылдап, қазақтың мәдениетімен қауыштыру.*	*Күн күлкісі – балаңы шаттықпен қарсы алып, ұлттық өнерге сүйіспеншілік ояту.*	*Күн әуені – баланың жан дүниесін тербеп, оны қазақ халқының рухани қазынасына жақындату.*
	Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы баланың көңіл-күйін анықтау; *Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу;* *Жаңа аптаға қызығушылық ояту үшін қысқаша әңгіме жүргізу;* *Психологпен бірге жылаушық немесе ұялшақ балаларға қолдау көрсету.*	*Баланың таңертеңгі көңіл-күйін сұрау («Бүгін қалай ояндың?»);* *Ата-анасынан қысқаша ақпарат алу (денсаулығы, ұйқысы, тәбеті);* *Баланың киімін дұрыс орналастыруға бағыт беру;* *Топтағы кезекші балалармен амандастыру, ойынға қосу;* *Эмоциялық бейімделуі қиын балаларға жеке назар аудару.*	*Баланың көңіл-күйін бақылау үшін сүйікті ісін немесе ойынын сұрау;* *Өзін-өзі қызмет ету дағдыларын дамытуға жағдай жасау;* *Достарымен қарым-қатынасқа тарту арқылы бейімделуін жеңілдету;* *Психологпен бірге топтағы балалардың эмоциялық ахуалын қадағалау.*	*Таңертеңгі көңіл-күйін сұрау, мейірімді сөздермен қарсы алу;* *Киімін шешу, аяқ киімін ауыстыру барысында дербестікке ынталандыру;* *Баланы шағын топтық ойындарға қатыстыру;* *Баланың өзін еркін ұстауына жағдай жасау;* *Эмоциялық бейімделуі төмен балалармен жеке әңгімелесу.*	*Апта бойғы жетістіктерін айтып, мақтау арқылы қабылдау;* *Киімін реттеп, гигиеналық дағдыларын еске салу;* *Балаларды көңілді ойынға тарту, апта қорытындысын жасау;* *Ата-анасына баланың жетістіктерін қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөзбен шығарып салыңыз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі, мәдени-гигиеналық дағдыларды бала күнде орындауы тиіс екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде қол жуу, тіс тазалау, киімін ұқыпты ұстауды ескертіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Рахмет», «өтінемін», «кешір» сөздерін жиі қолданыңыз.*	*Сөйлеу мәдениеті – отбасындағы әңгімеден қалыптасатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаға ертегі оқып беріп, өз ойымен бөлісуге мүмкіндік жасаңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Демалыста баланызбен бірге пайдалы іс жасаңыз, бірге уақыт өткізіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын*	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:,түрлі түсті боядағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты:* *Үйжануарларынолардыңден емушелерін атау, суреттен*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз*	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	*атап, өз ойын айта алады.*		*өз толдерін тауып қой біледі.*	*кейіпкерлерді ажырата алады.*	*қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Қазан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Жақсылық себеті»*** *Тәрбиеші: «Менің қолымда сиқырлы себет бар. Бұл себетке тек жақсы істер ғана салынады. Қане, сендер қандай жақсы іс істегендеріңді айтыңдар».* *Балалар: «Мен анама көмектестім», «Мен ойыншығымды досыма бердім», «Мен кілем сыпырдым».* ***Мағынасы:*** *балаларды қамқорлыққа, ізгі іске тәрбиелеу.*	***Ойын: «Шығармашылық сурет»*** *Тәрбиеші: «Қане, көзіміздіжұмып, қиялдайық. Әркім өз арманының суретін көз алдына елестетсін. Арманың не?»* *Балалар: «Мен аспанға ұшқым келеді», «Мен суретші болғым келеді», «Мен әнші боламын».* ***Мағынасы:*** *балаларды қиялдауға, арманына шабыттануға жетелеу.*	***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші: «Әже ауыр зат көтеріп келеді. Сен не істейсің? Ана ыдыс жуып жатыр. Сен не істейсің? Досың ойыншық құлатты. Сен не істейсің?»* *Балалар жауап береді: «Көмектесемін», «Жинап беремін», «Суға саламын».* ***Мағынасы:*** *адал еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*	***Ойын: «Ойлан – тап!»*** *Тәрбиеші: «Мен сендерге сұрақ қоямын, сендер тез ойлап жауап беріңдер:* *– Аспанда не бар?* *– Жерде не өседі?* *– Адамға білім беретін не?»* *Балалар: «Күн», «Гүл», «Кітап» деп жауап береді.* ***Мағынасы:*** *ойлау қабілетін дамыту, жылдам жауап беруге үйрету.*	***Ойын: «Жылу сыйлайық»*** *Тәрбиеші: «Әрқайсымыздың жүрегімізде мейірім бар. Кәне, жүрегімізді қолымызға алып, қасымыздағы досымызға сыйлайық».* *Балалар қолдарын қасындағы балаға созып:* *– «Мейірім саған барсын!» – дейді.* ***Мағынасы: қамқорлық, достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу.***

Кестеге сәйкес ҮІӘ		*Дене тәрбиесі:* *9.00-9.15*	*Дене тәрбиесі:* *9.00-9.15* *Қазақ тілі:* *9.20-9.35*	*Дене тәрбиесі:* *10.10-10.25*	*Музыка:* *9.20-9.35*
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру -күз мезгілінің қасиеттерін ,кіріктірілген үіз түсіндіру *«Мен – құрметтеушімін» зерттеу жұмыстарын жүргізу*				
	Қызығушылықты ояту. «Сурет көрмесі» әдісі ***Дид : «Таныс тағамды таңда»*** ***Шарты:****Суреттер бұрышынан өздеріңе таныс тағамдарды таңдайды.* *Ортақ сұрақ :Тағам адам үшін қаншалықты қажет деп ойлайсыңдар?* ***Топқа бөлу. «Мозайка» әдісі*** ***Нұсқау:*** *Әр топқа сурет беріледі, балалар мозайка құрастыру арқылы топтарға бөлінеді* ***1-топ:*** *«жемістер»* ***2-топ:*** *«көкөністер»* ***3-топ:*** *«шырындар»* ***4-топ:*** *«тағамдар»* ***Зерттеуді жоспарлау:*** *Ой қозғау: қоршаған орта.*	***Сәлеметсіңдер ме, балалар! (Сәлеметсіз бе!)*** ***Бір-біріңізге тағы қалай сәлемдесуге болатынын ойлаңыз ба?*** ***Балалар қасында тұрған адамға қолдарын беріп, амандасады.(Қайырлы таң, қайырлы күн, сәлем, қайырлы кеш т.б.)*** *-Міне, бізде достық шеңбер құрылды. Енді бір-бірлеріңізге күлкі сыйлаңыздар! Өйткені, «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» деп бекер айтпаған. Сәлемдескен кезде бір-біріне денсаулық тілейді.* ***Ой дамыту.*** *Денсаулық үшін тағы не қажет?* *- Спорттен шұғылданыңыз, сабырлы болыңыз, таза ауада көбірек уақыт*	***Таңғажайып сәт:*** *(Микроб қонаққа келеді)* ***Микроб:*** *Сәлеметсіздер ме, менің әлсіз де, кішкентай балаларым. Мен микроб дегенпатшаларыңболамын. Сендерменкүттіңдер ме? Мен жеміс-жидектердіжумайжейтінб алалардыңқасындажүргенді ұнатамын.* ***Тәрбиеші:*** *Бізсіздішақырған жоқпыз. Біз, балалар, жемістердіжақсылапжуып , тазалапжеймізғой?* ***Балалар:*** *Иә, апай!* ***Микроб:*** *Сіздерменіменқала йкүресу керек екенінбілеміекенсіздер. Менімендосболмасаңыздар, мен сіздердісықырлапастайм ын.* ***Балалар:*** *Бізсіздіңсықырың ызғасықырланбаймыз. Сізбенқалай күресу керек*	***Суреттер әлемі.*** ***Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау.****Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі.* ***Дид ойын: «Жемістерді жина»*** *Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік. Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз.* *– Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз.* *Тәрбиеші:*	***Көңілді шеңбер*** *Қайырлы таң күлімдеген жүздер!* *Қайырлы таң күн мен құстар!* *Барлығы мейірімді, сенімді болсын.* *Қайырлы таң кешке дейін созылсын!* *Балалар, бір-бірімізге күлейік.* ***Ой қозғау.*** *Тәрбиеші: «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» Неліктен олар бұлай айтады деп ойлайсыз? (балалардың жауаптары)* *Бақытты және сау болу үшін не қажет? (балалардың жауаптары).* *дұрыс тамақтану қажет.* *Ол нені білдіреді?* *(балалардың жауаптары).* *(Бұл адамға пайдалы тағам).* ***Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап»***

	1.Пайдалы және зиянды тағамдардың айырмашылығы қандай? 2.Біз қандай тағамдарды пғуіміз керек? ***Балалардың өз ойы, сыни ойлау.*** ***Тосын сәт:*** *Балалар, бүгін бізге дәрігер апай келіпті, балабақшадағы топтарды аралап денсаулығын тексеріп жүр екен.* ***Дәрігер: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Дәрігер:*** *балалар қазір күз мезгілі, тұмау жүріп жатқан кез, өздеріңді қалай сезінесіңдер?* ***Дәрігер:*** *Балалар сендердің топтарыңда ауырып қалған балалар жоқ па?* ***Дәрігер:*** *Сендердің көңіл күйлерің, денсаулықтарың да жақсы екен. Сендер таза ауада көп серуендеп, түнде жақсы ұйықтағандарың көрініп тұр. Денміз сау болу үшін көкөністен жасалған тағамдар жеуіміз керек, жемістерден жасалған шырындар ішіуіміз керек, спортпен айналысуымыз керек, тазалық сақтау керек.* ***Дәрігер:*** *Сендер қандай сергіту*	*өткізіңіз, витаминдер мен дұрыс тамақтаныңыз.* *- Дұрыс тамақтану - ағзаға пайдалы өнімдер.* *Азық-түлік слайдтары.* ***Шарты: Дид «Қызыл, сары, жасыл»*** *Мен сендерге тағам слайдтарын көрсетемін, ал сендер дұрыс түсті карточкаларды көтересіңдер. (Жасыл - жақсы, сары - жеуге болады, бірақ өте пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс).* *Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба аласыз.* ***Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер»*** *Балаларды екі командаға болу.* *Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек. Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек.* ***Дид ойын: «Ғажайып сөмке»*** *Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім.* *- Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.)* *Барлық жемістер әртүрлі.*	*екенібілеміз. Жеміс-жидек пен көкөністердіжуып-тазалаткөпжейміз. Біздіңденсаулығымызүшін.* ***Дидактикалықойын: «Дәрумендердіажырат»*** ***Мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністердіажыратабілуге үйрету, дәрумендердің адам ағзасынақандайпайдасы бар екендігінайту. Түсінік беру.* ***Шарты:*** *Балаларберілгенжемістер мен көкөністердіА және С топтарынабөліпорналастыру керек.* ***Тәрбиеші:****Балалар, бізге хат келгенсияқты. Қарапкөрейікші. Бәріміэкранға назар аударайық. Балалар, бізгебалабақшамыздыңдәрігері не айтарекен, тыңдапкөрейік.* ***Ой,ой, ой мен кеттім , мен кеттім микроп қашып кетеді.*** ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *(Балабақшаның дәрігері көкөністер мен жемістерді қалай жеу керектігі туралы айтып береді)* ***Сергіту сәті:*** *Дәрумендер – тірегің,* *АВС деп аласың.* *Жетіспесе бірі оның,* *Ауырып сен қаласың.*	*-Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон).* *- Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады.* *- Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек.* *- Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз..* *Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар?* *Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас?* *1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ);* *2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші);* *3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл);* *4. Дәміне қарай.* *Тәрбиеші:* *-Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа болуге болатынын білдік.* ***Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі.***	*Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек.* ***Тәрбиеші:*** ***Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік.*** *Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма.* *Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар.* *Олардың атын атап көрейік.* *Барлық жемістер әртүрлі.* *Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады?* *1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)?* *2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)?* *3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)?* *4. Иісі бойынша?* *5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)?* *Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік.* ***Ой дамыту.*** *Сұрақ –жауап.*

	жаттығуларын білеседер? Маған көрсетіңдерші? ***Сергіту сәті:*** *Ал, балалар, тұрайық. Алақанды ұрайық. Оңға қарай иілеміз. Солға қарай иілеміз. Бір отырып, бір тұрып. Бойымызды жазайық.* ***Дид ойын: «Ғажайып қалта». Ойынның шарты:*** *қалта ішіндегі жемістерді атпарын, түсін айту керек.* ***Көркем әдебиет. «Дұрыс тамақтана біл» кітаптағы керекті мәліметтерді көрсету, балалар өз ойын айту.*** ***Дид ойын:«Кім жылдам» ойыны*** *Шарты: Пайдалы және зиянды тағамдарды ажыратып ыдысқа салады* *Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»* *Көкөністер мен Жемістер* ***«№ 1 тәжірибе»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністер тұқымдарының құрылымында ядрошық бар екенін көрсету* ***Құрал-жабдықтар:*** *жемістер (алхоры, алма, апельсин, алмұрт); көкөністер (қиыр, бақлажан, қызанақ.*	*Олар қалай ерекшеленеді және оларды қалай жіктеуге болады?* *1. Олардың пішіні бойынша (доңгелек, сопақ) айырмашылығы бар-жоғын қарау.* *2. Көлемі бойынша (үлкен, кіші).* *3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл).* *-Жемістер бұзылып кетпес үшін қайнатады, кептіреді, мұздатады.* *Жемістерден қандай тағамдар жасауға болады?* *Олардың атын бірге атайық.* *Дид. ойын: «Тағамның атын ата»* *-Лимон шырыны - қандай шырын? (Лимон шырыны).* *Алмадан жасалған джем? (Алма тосабы)* *Алмұрт кеспесі? (Алмұрт тосабы).* *Өрік компоты? (Өрік компоты).* *Ал енді мен сендерге компотты «пісіруді» ұсынамын.* ***Сергіту «Компот».*** *-Компот пісіреміз.* *Сізге көптеген жемістер керек, мұнда!* *Алмаларды тураймыз* *Біз алмұртты кесеміз* *Лимон шырынын сығыңыз* *Су құйып және қантты салыңыз!* *Біз пісіреміз, компот пісіреміз,*	***Тәрбиеші:*** *Балалар, дәрумендер тек қана жемістер мен көкөністерде болмайды, сонымен қатар дәрігер ағайларымыз аптайын дәріханаларда дәрумендер жасап шығарады.* *— Балалар, өзіміздің жеке дәріханамызға барып арнайы киімдерімізді киіп, дәрумендерді жасап берейік. (Сары ермексаздан доңгелек тәрізді пішіннен түрлі дәрумендер жасайды).* ***Ғалымдар бұрышы. Тәжірибе№1*** ***Жемістер - оларды қалай жеуге болады?*** ***Мақсаты:*** *Балаларға жеміс-жидек тағамдарын дайындаудың әртүрлі тәсілдерін көрсету.* ***Құрал-жабдықтар:*** *жемістер бейнеленген суреттер, «Бақшадағы егін жинау» сюжеттік суреті, кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандар.* ***Жүргізілу барысы:*** *Педагог балалармен бірге жемістер мен сюжетті суреті бар суреттерді қарастырады. Педагог балалардан жемістер мен көкөністердің*	*Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық.* ***Сергіту сәті:*** *«Бұл алма»* *Мынау алма! (түру)* *Бұл (қолдар екі жаққа)* *Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде)* *Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз)* *Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз)* *Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз)* *Алма алу қиын (жоғары тартылды)* *Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім)* *Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз).* ***Тәрбиеші:*** *-Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық.* *-мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары).* *Тексерейік?* ***№1 тәжірибе.***	*Апельсин қайда өседі? (ағашта)* *Дұрыс, сонда қалай айта аласыз: апельсин жеміс пе, әлде көкөніс пе?* *Балалардың жауаптары.* *Балалармен әңгіме:* *Табиғатта апельсиндер - жылтыр жапырақтары бар биік мәңгі жасыл ағаштарда өседі.* *Олардың сфералық тәжі бар, ақ хош иісті гүлдермен гүлдейді, олардан бәріңіз жақсы көретін жемістер пайда болады.* *Апельсиндер - сіз жақсы көретін керемет десерт, сонымен қатар олар иммунитетті күшейтетін тамаша құрал.* *Апельсинмен тәжірибе жасайық.* *Қортынды тәжірибе:* *Апельсин қабығының қасиеттері* *Ал апельсин қабығымен тәжірибе жасап көрейік.* *Балалар, қалай ойлайсыңдар, шарға қабық шырынын салсандар не болады? (Балалардың жауаптары)* *Сендермен бірге тексерейік. (Педагог балаларға қабықтың шырыны шарға түссе, жарылып кететінін көрсетеді). Балалар, бұл неліктен болды деп ойлайсыңдар? (Балалардың жауаптары). Апельсин қабығы шырынында ауа*

	кәді, науалар, пластикалық пышақтар, ұлғайтқыш, бағдар. ***Жүргізілу барысы:*** *Педагог балалармен бірге жемістерді тексереді, көкөністер атауларын нақтылайды.* *Ересек адам балаларды осы жемістердің (көкөністердің) тұқымдары қайда екенін табуға шақырады. Балалар жемістерді кеседі, тұқымын табады. Педагог тұқымдарды үлкейткіш әйнек арқылы қарауды ұсынады. Балалар тұқымдарды қарастырады, сипаттайды, оларды салыстыру, ұқсастықтарды табу (қабықша, ядрошық), балғамен беріктігін тексеру.* ***Қорытынды. Жемістердің (көкөністердің) барлық тұқымдарының ұқсастықтары бар. Оларда жаңа өсімдік үшін қоректік қор бар ядрошық бар. Ядрошық тері қабығымен қорғалған.*** ***№ 2 Тәжірибе. «Жемістер мен көкөністерді бояйтын заттар»***	*Адамдарға көмектесеміз* *Карточкалар бойынша жұптан жұмыс.* *Дид ойын «Не артық?»* *- Балаларға жемістер бейнеленген карточкаларды ұсынамын, олардың арасында көкөністер, сақырауқұлақтар, жаңғақтар мен жидектер бар. Тапсырманы орындағаннан кейін балалар карточкаларымен алмасады және оларды тексереді.* ***Дид ойын: «Зерттеуші шеберлер»*** *Зертханалық жұмыс ережесін қайталаймыз.* *Ақ халатты киіп, зертханаға барамыз.* *Зертханада жұмыс.* *Енді мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр.* *Менде, менде бәрі бар,* *Дәмім бірде қышқыл,бірде тәтті,* *Дәруменім пайдалы.* *Кім менің шырынымды ішеді* *Сол ақылды болып өседі.* *(Апельсин).* *-Апельсин туралы не білесіңдер? (балалардың жауаптары)* ***Апельсинмен тәжірибе жасайық. Апельсиндер салынған үстелдерге барайық.*** ***№1 тәжірибе. «Бату – батпау».*** *-Ал, қалай ойлайсыңдар, апельсиндер жүзе алады ма*	*айырмашылығы неде екенін сұрайды. Әр әрі қарай қарастыруды ұсынады шікі жемістерді алып, адамның оларды қалай жегенін және неліктен екенін сұрайды.* *Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Әркім бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды.* *Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, дәмінің айырмашылығын анықтауға үйренеді.* ***Қорытынды. адам қысты жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің денемізге пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы, оларда барлық витаминдер бар.*** ***Іс-әрекетті бағалау кезеңі:*** *— Балалар, дәрумендер дегеніміз не екен?* *— Қай тапсырма сіздерге қатты ұнады?* *Тәрбиеші: Балалар сендер үйә жақсы қатынасқандарыңыз үшін*	***Түстер күпиясы.*** ***Асөөк, пияз.*** *- Асөөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қалаң бетіне тік сызық сызамыз, асөөктен сурет салуға болады ма?* *- Әр жолды қандай түспен қалдырды?* *Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз* *- Асөөк сурет салады ма?* *- Иә* *- плюс қойыңыз. Қандай түс?* *- Жасыл* *- шеңберді жасыл түске боя.* *Енді пиязды қолданып көрейік.* *-Пиязның қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма?* *- Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды ....* *Пияз сурет салады ма?* *- Иә* *- Плюс қойыңыз. Қандай түс?* *Жасыл* *- Шеңберді жасыл түске боя.* *- Жарайсың! Нағыз ғалым!* ***№2 тәжірибе.*** ***Көкөністер қызылша, сәбіз***	*көтерілістері ғана емес, сонымен қатар сұйықтық - қышқыл бар, ол шырды тоттандырады.* ***Тәжірибе №2*** ***КӨКӨНІСТЕРДІҢ ҚҰРАМЫНДА СУ бар ма?*** *Тәжірибе жүргізбес бұрын, бір болжам жасайық, көкөністерде су бар ма, жоқ па? Сынақ үшін біз әртүрлі көкөністерді алдық: картоп, сәбіз, қызанақ, қиыр. Олар екі бөлікке кесіп, кесіндіні қолының бетімен жүргіздік. Сіз не сезіндіңіз? Көкөністерде су бар ма? Қай көкөністе су көп? Бірақ кейбір зерттеушілер әлі де күмәнмен қарады. Содан кейін біз мәйда үккіштен өткізіп, оған сәбіз мен картопты үккіштен өткізіп, әже арқылы шырынын сығып алдық. Біз қай көкөністе сұйықтық көп екенін салыстырдық - сәбізде немесе картопта. Балалар шырыннан дәм татқысы келетіндерін білдірді.*

	Мақсаты: *барлық жемістердің шырыны бар, түсі бар екенін дәлелдеу.* *Құрал-жабдықтар: түрлі түсті 3-4 жеміс (киви, апельсин, қара өрік, шабдалы және т.б.); балалар санына сәйкес фильтрленген қағаз парақтары, пластикалық пышақтар және мөлдір шыныаяқтар; лупа, клеенка.* ***Жүргізілу барысы:*** *Адамдар жеміс шырындарын қайдан алады, олар қалай жасалады, түсі неліктен әртүрлі? Педагог жемісті үлкейткіш әйнек арқылы қарауды, содан кейін өз бетінше жеміс кесектерінің шырынын сығуды ұсынады. Шырындардың түсі салыстырылады - олардың барлығыәртүрлі. Содан кейін балалар шырынды сүзгіден өткен қағаз парақтарына тамызып, шырын кепкен кезде не болатынын күтеді.* ***Қорытынды. Жеміс бөліктерін сығу нәтижесінде шырын сығылады; Сіз неғұрлым қатты сығыңыз, соғұрлым көп шырын***	*(балалар жорамалдары). Ал тексеріп көрейік. Сіздің алдыңызда екі апельсин бар. Олардың біреуін суы бар ыдысқа салыңыз. Ол жүзетін болады. Ал сіз қатты тырыссаңыз да, оны суға батыра алмайсыз.* *Екінші апельсинді аршып, суға салыңыз. Енді не? Сіз өз көзіңізге сенесіз бе? Апельсин батып кетті.* *Қалай солай? Екі бірдей апельсин, бірақ біреуі суға батып, екіншісі қалқып кетті ме?* *нені болжауға болады. (Балалардың жауаптары).* *Қабықтың шынымен апельсиннің суға батып кетуіне жол бермейтінін қалай тексеруге болады. (балалардың жауаптары).* ***№2 тәжірибе. Апельсин қабығы батады ма.*** *Қабықты суға салайық. "Апельсин қабығында ауа көпіршіктері көп. Олар апельсинді су бетіне итереді. Қабығы болмаса, апельсин батып кетеді, себебі ол ығыстыратын судан ауыр". Апельсин қабығын үлкейткіш әйнек арқылы қарау.* ***Қорытынды: сондықтан ауа судан жеңіл деп айтуға болады. Және біз оны дәлелдедік.*** ***№3 тәжірибе «Жүзімге не болады?»***	*сендерге дәрігеріміз өзінің дәрумендерін сыйлыққа беріп жіберіпті.*	*- Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз ....* *Нәтиже бізге экиз жасауға көмектеседі .... шығу.* *- Сәбіз салады ма?* *- Иә* *-Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз?* *- Плюс* *Шеңбер қандай түсті болады?* *- Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың!* *- Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз ....* ***Сергіту сәті.«Бағбан»*** *Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді)* *Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)* *Алма ағаштарын экпен әктедік.* *(оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз)* *Біз қоршауды жөндедік. (балға соққыларына еліктейді)* *Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала шығады, диалог жүргізеді)* *Сіз біздің бағбанға айтасыз*	

	аласыз.Шырын құрғаған кезде шырынның өзі сиякты түсті дақтар қалады. ***Сол сиякты тәжірибе көкөністермен де жүргізіледі.*** ***№ 3 Тәжірибе:****Күннің өсімдіктің (пиязды) өсуіне әсері»* ***Мақсат.****Өсімдіктер өсу үшін күн сәулесінің қажеттілігін дәлелдеңіз* *Құрал-жабдықтар: 2 шам, 2 контейнер топырақ* ***Жүргізілу барысы:*** *1) Пиязды контейнерге отырғызыңыз. Біреуін күнге, екіншісін қалпақ астына көлеңкегесалады* *Жасыл желектің өсіп жатқанын қараңыз.* *2) Өсімдіктен қақпақты алыңыз. Қандай собақ? (жарық) Неліктен жарық?* *Күнге қойыңыз, тияз бірнеше күнде жасылға айналады.* *3) Көлеңкедегі сабақ күнге қарай созылады, күн түрған жаққа қарай созылады.* *Неліктен?* ***Қорытынды. Жасыл күйде болу үшін өсімдіктердің өсуі үшін күн сәулесі қажет, Өсімдіктер күннен жасыл түс беретін***	*Бір стақан таза қайнатылған су немесе лимонад алыңыз да, оған жүзімсалыңыз. Ол судан сәл ауыр және түбіне батып кетеді. Бірақ кішкентай шарларға ұқсас газ көпіршіктері бірден оған жабыса бастайды. олардың көп болатыны соншама, жүзім пайда болады.* *Бірақ бетінде көпіршіктер жарылып, газ сыртқа шығады. Ауыр жүзім қайтадан түбіне батады.* ***Мұнда ол қайтадан газ көпіршіктерімен жабылып, қайтадан көтеріледі. Бұл су «дем шығарғанша» бірнеше рет жалғасады.*** ***Тәжірибе №4 «Сиқырлы лимон».*** *Біз үлкен шыныаяққа жылы шай дайындаймыз,* *Екі стаканға құямыз.* *Стакандардың біріне лимон шырынын сығыңыз.* *Қасықпен араластырыңыз.* *Шай түсінің қалай өзгергенін бақауға болады..* *Балалар, біз сендермен тәжірибе жасадық: апельсин суға батады, батпайды, жүзім жүзеді, лимон шырыны түсін өзгертеді. Ең бастысы, жемістер біздің денемізге көмектеседі: олар пайдалы қоректік заттармен қамтамасыз етеді, соның арқасында дене күшті және сау болады.*		*Бізге сыйлық ретінде не бересіз?* *Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін.....* *(жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі).* *Біз қызықты, қызықты эксперименттерімізді жалғастырамыз.* ***№3 Тәжірибе.*** ***Жидектер қарақат, таңқурай*** *- Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз.* *- Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз.* *- Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік?* *Балалардың жауаптары.* *-Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің, жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік.* *- Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі*	

	хлорофиллді жинайды және тағам ретінде қызмет етеді. *Лексикалық тақырып: «Көкөністер. Жемістер»* ***№5 тәжірибе «Көкөністер мен жемістер** косметика ретінде»* *Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету.* *Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна.* *Мазмұны. Мұғалім мен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын мұғалім балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай*	*Дені сау дене микробтар мен аурудан қорықпайды.*		*көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз.* *- Жарайсың!* *- Балалар сендерге зертхана ұнады ма?* *- Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз? Сізге қандай түстер көбірек ұнайды?* *- Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен?* *Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық.*	

	мұғалім барлығын қырдан немесе алмадан масса жасауға шақырады, оларды үкіметке ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қыр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. *қашықтықта отырып екі қолымен допты домалату.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».*** *Алаңның бір жағында үй қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп бағандар арасына жіп тартылады). Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады. Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.*				
Екінші таңғы ас	**Тамақтану алдында гигиеналық дағдыларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)**				
	Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
Серуенге дайындық	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау*	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ*

	және жинау	*дағдыландыру.*	*байлауды, киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау*	*жүруге дағдыландыру*	*киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №4*** *Ауа- райының салқындауын бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту **Күз серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: судың үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ астыетпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Балаларға ұйқыға жатар алдында киімдерін шешіп, ретімен орындыққа немесе арнайы жерге қоюды үйрету. Өздерінің төсектерін дұрыстап жайып, жастық пен көрпелерін ретке келтіруге бағыт беру.*	*Ұйықтар алдында киімдерін ұқыпты шешіп, бүктеп қоюды қайталау. Балаларға төсектерін өздері ашып, жатуға дайындалуды еске салу.*	*Балаларды белгілі бір тәртіппен киімдерін шешуге және жинақы ұстауға дағдыландыру. Ұйықтар алдында әр бала өз төсегін дайындап, ыңғайлап жата білуге жаттықтыру.*	*Ұйқы алдында тыныштық сақтау үшін әңгімелерді қысқарту және жайлы орта құру. Қауіпсіздік мақсатында төсектерді дұрыс қолдануға, төсек жанында артық зат қалдырмауға ескерту.*	*Балаларға қауіпсіздік ережелерін еске салып, ұйқыға дайындықта асықпай әрекет етуге кеңес беру. Бөлмеде тыныштық орнатып, ұйықтауға қолайлы жағдай жасау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық ,*

	Шынығып бір алайық.	*Бір күзімдей алайық.*	*Төсектен біз тарайық*	*Тарқасайық, тұрайық*	*Сағат жеті бізге жетісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұрғызғанда қауіпсіздік шараларын түсіндіру *«Ішкі сағат жаңғыртқыш» – ұйқыдан тұрып кешу ағзаға қызмет етуге тәрбиелеу* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты – суды үнемді пайдалануға, жуыну ережелерін түсіндіру*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төліп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Эксперимент «Көкөністер мен жеміс тер косметика ретінде»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға жеміс тер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету.* ***Құрал-жабдықтар:*** *қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна.* *Жүргізілу барысы:* *Педагог пен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын педагог*	***Өсімдіктер қалай тыныс алады?*** ***Мақсаты:*** *өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау.* ***Ресурстар:*** *ыдыс мөлдір су, ұзын сабақты жапырақ, коктейль түтігі, ұлғайтқыш әйнек* ***Эксперимент барысы:*** ***№ 1 зерттеу.*** *Біз ауа жапырақтары арқылы өсімдікке өтетіндігін анықтаймыз. Ауаны қалай анықтаймыз? үлкейткіш шыны арқылы сабақтың кесілген жерін тексеріп (тесіктер бар), сабақты суға батырыңыз (сабақтан көпіршіктердің шығуын қадағалаңыз).* ***№ 2 зерттеу.***	***«Күздегі ағаштар» тәжірибе«Әртүрлі жапырақтар қалай түседі»*** *Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету.* *Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар. ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар.* *Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсін әртүрлі тәсілдермен қалай*	***Эксперимент «Көкөністер мен жеміс тер косметика ретінде»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға жеміс тер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету.* ***Құрал-жабдықтар:*** *қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна.* *Жүргізілу барысы:* *Педагог пен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын педагог балаларды кейбір жеміс тер мен*	*Балалар мен сіздерді ағаш туралы тағы тәжірибе жасауға шақырамын* ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.*** *Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл экспериментті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өртесеңіз, онда ол өртене бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін.* *Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз* *Балалар: Иә, мүмкін.* ***От бізге қалай көмектеседі?*** *Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет.*

	балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. Қорытынды. Қызылшаны пайдаланған кезде көкөніспен ысқылаған жері бірге қызарып кетеді. Қияр (алма) маскасынан кейін бет өзінің бастапқы түсіне (тазартылған) ие болады, тері жұмсақ және тегіс болады. Ересектер көкөністер мен жемістердің теріге пайдасы туралы біле отырып, оны косметика (кремдер, маскалар) өндіруде қолдану идеясына келді. Бұл	***«Парақ арқылы»*** *тағы бір экспериментті келесі реттен жүргіземіз:* *2-3 см бос қалдырып, ботелкеге су құйыңыз;* *жапырақты ботелкеге сабақтың ұшы суға батырылатындай етіп салыңыз;* *ботелкенің аузын тығын сияқты пластилинмен тығыз жауып тастаңыз;* *Кішкене тесік жасап, сабақтың ұшы суға жетпейтіндей етіп салыңыз, пластилинмен бекітіңіз;* *ботелкеден ауаны шығару - сабақ арқылы ауаны сорып алу.* *Сабақтың суға батқан ұшынан ауа көпіршіктері шыға бастайды.* ***№ 3 тәжірибе*** ***Өсімдік жапырағынан ылғалдың булануы*** ***Мақсаты:*** *судың жапырақтардан қайда жоғалып кететіндігін тексеру.* ***Құрал-жабдықтар:*** *өсімдік, целлофан пакет, жіп.* ***Тәжірибе:*** *Өсімдікті қарастырайық, су топырақтан жапыраққа қалай ауысады? (тамырдан сабаққа, одан жапыраққа дейін); содан кейін ол қайда жоғалады,*	*көргендерін есте сақтауды ұсынады. Неліктен?* *-Қане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ ұшу ең әдемі.* *Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз. Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп, саусақтарыңыздан жапырақты босатыңыз. Жапырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз: ол тез немесе баяу түсті ме,ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?*	*көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді.* *Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады.* *Қорытынды. Қызылшаны пайдаланған кезде көкөніспен ысқылаған жері бірге қызарып кетеді. Қияр (алма) маскасынан кейін бетозінің бастапқы түсіне (тазартылған) ие болады, тері жұмсақ және тегіс болады.* *Ересектер көкөністер мен жемістердің теріге пайдасы туралы біле отырып, оны косметика (кремдер, маскалар) өндіруде қолдану идеясына келді. Бұл өнімдерді қолданғаннан кейін тері болады* *жұмсақ және барқыт, қажетті түсті алады.*	*Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады.* ***От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе?*** *Балалар: иә.* *Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін?* *Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде немесе балалар сіріңке алған кезде.* *Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады.* *Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі?* *Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі.* *Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік?* *Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар.*

	өнімдерді қолданғаннан кейін тері болады жұмсақ және барқыт, қажетті түсті алады. Ересектер өз терісіне осылай күтім жасайды.	*өсімдікті неге суару керек? (су жапырақтардан буланып кетеді).* *Біз қағазға полиэтилен пакетін салып, оны бекіту арқылы болжамды тексереміз.* *Өсімдікті жылы, жарық жерге қою. Сөмкенің іші тұманға айналғанына назар аударыңыз. Бірнеше сағаттан кейін сөмкені алыңыз.* *Бұл қайдан пайда болды? (жапырақ бетінен буланған) неге қалған жапырақтарда су көрінбейді? (су қоршаған ауаға буланған).* ***Қорытынды:*** *ауа жапырақша арқылы сабаққа өтеді, өйткені ауа көпіршіктерінің суға түсуі көрінеді.*		*Ересектер өз терісіне осылай күтім жасайды*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың бір-біріне сенімін арттыру, жақындастыру.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Балалар шеңбер болып тұрады. Бір-бірінің алақандарын ұстап, «Мен сені жақсы көремін», «Сен жақсы досың» дейді.* ***Аян, Нұрторе***	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз көңіл-күйді ажырата білуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші күннің суреті мен бұлттың суретін көрсетеді. «Қуанышты іс – күнге, көңілсіз іс – бұлтқа» деп балаларға мысал айтқызады. Мысалы: «Досыма көмектестім – күн», «Ойыншықты сындырдым – бұлт».* ***Айша, Айзада***	***«Жақсы сөз – жанға қуат»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды бір-біріне жылы сөз айтуға үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Балалар бір-біріне қарап, «Сен әдемісің», «Сен жақсы досың» деген жылы сөздер айтады.* ***Әбілмансұр, Аян***	***«Сықырлы айна»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі тануға, мимика арқылы эмоцияны көрсетуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші айна ұстап, «Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» деп айтады. Бала айнаға қарап, эмоцияны бейнелейді* ***Заңгар,Айкоркем***	***«Көңіл-күй доңгелегі»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоциясын танып, оны сөзбен жеткізуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші түрлі көңіл-күй бейнеленген смайликтерді (қуанышты, көңілсіз, ашулы) көрсетеді. «Сен қазір қайсысың?» деп сұрайды. Бала өзі қалаған суретті көрсетіп, «Мен қуаныштымын» деп айтуға жаттығады.* ***Айбар,Аян***

Кешкі ас	***Әңгіме:*** *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ астына төпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен» өз-өзіне қызметтеуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №4*** *Ауа- райының салқындауын бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*
Серуенен оралу	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру.* *жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.* *Түскі асқа дайындық.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
	Тақпақтарын қайталау. ***Мақсаты:*** *артикуляциялық аппаратты дамыту.*	***Түстерді қайталау.*** ***Мақсаты:****Қарапайым Математикалық түсініктерін қалыптастыру түстерді нақты айтуға ажырата білуге дағдыландыру*	***Бұл қашан болды?*** ***Мақсаты:****Сурет арқылы әңгімелеуге үйрете отырып балалардың өз ойларын еркін жеткізе білуге дағдыландыру*	***Сыйқырлы қапшық*** ***Мақсаты:****Ойыншықтардың санын ,түр -түсін көлемін ерекшеліктерін сипаттай білуге үйрете отырып балалардың қиялын дамыту.*	***Суреті аяқта*** *Мақсаты:Қиял сөйлеу дағдыларын дамытуға көмектеседі .*

Балалардың үйге қайтуы	*(сөйлеуді дамыту-коммуникативтік қызмет)*	*танымдық, коммуникативтік қызмет)*	*(сөйлеуді дамыту-коммуникативтік қызмет)*	*(танымдық, шығармашылық, коммуникативтік қызмет)*	*(танымдық, коммуникативтік қызмет)*
	Өнеген-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты. Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты. Үйде балаңызбен бірге сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлердің әрекеттерін талқылады. Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты. Үйде қарапайым ертегілерді бірге оқып, балаңыздың пікірін сұрауға кеңес береміз.*	*Бүгін балалар қимылды ойындар ойнап, дене қимылдарын үйлестіруге жаттықты. Шыдамдық пен ептілігін көрсетті. Үйде бірге серуендеп, қимылды ойындар ойнауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнері мен есте сақтау қабілеттерін жетілдіруге талпынды. Үйде қысқа өлеңдер мен мақал-мәтелдерді қайталап жаттауға мүмкіндік берсеңіздер пайдалы болады.*	*Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қазан айы III-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 13.10.2025	Сейсенбі 14.10.2025	Сәрсенбі 15.10.2025	Бейсенбі 16.10.2025	Жұма 17.10.2025
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, руханы байлыққа жетелеу.*	*Дембара әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуені – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі – баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыру.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Баланы жылы жүзбен қарсы алып, қысқаша әңгімеге тарту (мысалы: «Кешегі күн қалай өтті?»). Денсаулығына назар аударып, дене қызуын өлшеу. Көз-құлақ жағдайын сырттай бақылап, шаршау не мазасыздық белгілерін қадағалау.*	*Киімдерін шешу, шкафқа жинастыру барысында өзін-өзі қызмет етуге үйрету. Қол жуу дағдысын еске салып, орындауын қадағалау. Эмоциялық бейімделуде қиналған балаға психологпен бірге қолдау көрсету.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алып, енімді қарым-қатынас орнату. Ата-анадан кешегі жағдайы (тамаққа тәбеті, ұйқысы, көңіл-күйі) туралы қысқаша сұрау. Дене қызуын өлшеп, қажет болса медбикеге жолдау.*	*Баланы есімін атап, жылы амандасу арқылы қабылдау. Көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою («Бүгін көңіл-күйің қалай?»). Дене қызуын өлшеу, сыртқы белгілерін (бет әлпеті, көздері) бақылау. Киімін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, өзіндік әрекетке ынталандыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгіме 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез -құлқы туралы кеңес беру.*				
	Табандылық – баланың мақсатқа жетуіне көмектесетіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Бала бір істі аяқтамай тастамауы үшін қолдау көрсетіңіз.*	*Сыпайылық – мәдениетті адамның басты белгісі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Баламен сөйлескенде жұмсақ үн қолдануға дағдыланыңыз.*	*Салауатты өмір салты – ұзақ әрі бақытты өмірдің кепілі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Кешкі серуенге бірге шығыңыз.*	*Ұлттық дәстүрлер – баланың болмысын қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Қазақтың салт-дәстүрлері жайлы шағын әңгіме айтып беріңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталь	***Картотека № 3*** ***«Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Міндеті:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.*	***Картотека № 5*** ***Қайсысы қайда тіршілік етеді*** ***Міндеті:*** *жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын*	***Картотека № 9*** ***«Құстарға көмек береміз»*** ***Міндеті:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу.*	***Картотека № 11*** ***«Бұл қай мезгіл?»*** ***Міндеті:*** *күз мезгілінің ерекшеліктері мен өзгерістерін ажыратып айтқызу. Сөздік қорын байыту.*	***Картотека № 18*** ***«Қайда не өседі?»*** ***Міндеті:*** *Заттардың арасында кеңістік байланыстарын қоя білу дағдыларын дамыту; өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)		анықтау. Сөздік қорын молайту.			топтастыру,белсенділік-терін және өздігінен ойлау қабілеттерін дамыту.
	Ойын арқылы балаларда қоғамдық мәдениетті қалыптастыру. Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Таңғы жаттығу	Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу – ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қорытылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту				
	«Жақсы сөз кімде көп?» *Балалар шеңберге тұрады. Әрқайсысы кезекпен досына, табиғатқа немесе отбасыға байланысты жақсы сөз айтады. Мысалы: «Досым жақсы», «Гүл әдемі»,*	***Әңгіме:*** *Екі дос аулада ойнап жүрді. Бірі құлап қалды. Оның досы жүгіріп келіп, қолын созып тұрғызды. Құршағын да әкеліп берді. Екеуі бірге ойынды жалғастырды.* ***Тәрбиеші сұрағы:*** *– Нағыз дос қандай болады?*	***«Әдемі сөйлеу жаттығуы»*** *Тәрбиеші: «Қане, бәріміз мына сөздерді анық, әдемі айтып үйренейік: «Достық», «Адалдық», «Еңбек», «Шығармашылық». Енді осы сөздердің бірін*	***«Сиқырлы қапшық»*** *(Қапшық ішінде кішкентай ойыншық кітап, қалам, суреттер).* ***Тәрбиеші:*** *«Қапшықтан бір затты аласың, сосын ол туралы бір сөйлем айтасың».* *Балалар: «Бұл қалам – ол*	***«Табиғат пен кітап»*** *(Суретте бала ағаш түбінде кітап оқып отыр).* ***Тәрбиеші:*** *«Бұл суретті қалай сипаттайсыңдар?»* ***Балалар жауаптары:*** *– «Бала табиғат аясында кітап оқып отыр».* *– «Кітап пен табиғат –*

	«Әдеп мейірімді». **Мақсаты:** тілдік мәдениетті қалыптастыру, әдемі сөйлеуге үйрету.	**Балалар жауабы:** — Көмектеседі. — Қуанышымен де, қайғысымен де бөліседі. **Мақсаты:** достыққа, мейірімділікке тәрбиелеу.	пайдаланып сөйлем құрайық». Балалар: «Достық – ең қымбат қазына», «Адалдық – адамға жарасады». **Мақсаты:** балаларды мәнерлеп сөйлеуге, ойды толық жеткізуге баулу.	жазуға көмектеседі». «Бұл кітап – ол оқуға көмектеседі». **Мақсаты:** нақты затпен жұмыс, байланыстырып сөйлеу.	адамның досы». — «Кітап оқу жанды тынықтырады». **Мақсаты:** күрделі сөйлем құрау, салыстыруға үйрету.
Кестеге сәйкес ҰІӘ		**Дене тәрбиесі:** **9.00-9.15**	**Дене тәрбиесі:** **9.00-9.15** **Қазақ тілі:** **9.20-9.35**	**Дене тәрбиесі:** **10.10-10.25**	**Музыка:** **9.20-9.35**
	Үнемді тұтыну – кім туралы, оны ұқыпты ұстау, дұрыс қолдану жолдарын түсіндіру әрекеті.				
	Қызығушылықты ояту. Сиқырлы қорапша топқа келеді. (ұзын жіпті байлап қорапты есіктен тарту) Балалармен бірге қорапты ашу. Хат алу., оқу. Құрметті кішкентай бүлдіршіндер, мен Маша достарың боламын. Маған мына тапсырмаларды аю ага орында деп берді. Ал мен білмеймін. Көмектесіңдерші.	**Қызығушылықты ояту.** Балалар бүгін таңертең поштамды тексердім және пошта жәшігінен ертегі кейіпкерлерінің хаттарын, тіпті бір пакет таптым. Оларда не жазғанын білгілерің келе ме? Онда Мнемоникалық жолдар бойынша сөйлем құрауға жаттығулар жазған. **1.хат: Дид ойын: «Мнемо жолмен сөйлем»** Шарты: Мнемокесте арқылы киімдерге сөйлем құрау.	**Менің сүйікті бұрышым.** **Балалар әр түрлі иллюстрациялар қарау** **Тосын сәт.** Көмекші апай топқа хат жіберілгенін айтады Тәрбиеші: - Балалар, қандай тамаша! Мына жақындаңдар хатты оқиық! Педагог конверттен Бізмесбектің суретін шығарады. Бұл кім балалар? (Балалардың жауаптары.) Хатты оқу.	**Қимылды ойын:** **- «Ине мен жіп»** Шарты: Бастаушы ине, бірінің артынан бірі ілесе жүргендер жіп. Балалар үзіліп кетсе жіп үзілген болады. **Дид ойын: «Бұл заттар не үшін?»** Тәрбиеші: Ал, енді мен сендерді қимыл деп атаймын, ал сендер маған осыған қажетті тақырыпты айтасыңдар. киімді біріктіру - түйреуіштер	**Менің сүйікті бұрышым.** **Балалар конверт табады** Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, онда бірдеңе бар ма? (жауаптар). конверттің тексеру. **Дид ойын: «Жамауды тап»** Балалар үстелдің үстіндегі киімдерге жамауларды пішіндер бойынша табады. 1 –ші киімге тапқан жамауды сол киімдерге сәйкес түспен бояу. 2.Балалар киімге дұрыс жамау тауып жапсыру

	Балалар Маша қандай ертегіде жүреді? *Маша мен Аюда* *Ендеше көмектесеміз бе?* *Барлық балалар үстелге келеді,қорапта киімдер мен оларға күтім жасау үшін заттар салынған суреттер бар.* ***Ой қозғау.*** *-Балалар, киімдерді қалай күту керектігін айтыңдаршы?(Балалар жауаптары).* *Киімге не үшін күтім жасау керек? (Балалар жауаптары.)* *-Киім адамдарға не үшін керек?(Балалардың жауаптары.)* ***Балаларды топқа бөлу:-*** *Үстелде қандай заттар тұр?* *Киім мен киімге күтім жасау заттары.* *-Сендер командаға бөлініп отырсыңдар, біз қай топ тапсырманы тез және дұрыс орындайтының анықтаймыз.* ***Дид ойын: «Киімдерді ажырату»*** ***1-Топ:*** *«Қысқы киімдерді атаңдар»* ***2-топ:*** *Жаздық киімдерді атаңдар.*	*Мнемо кесте бойынша әңгіме: Менің ойымша, бұл етік, өйткені олар қоңыр, қара және сұр. Олар былғарыдан жасалған, бұл былғары. Олардың бауы, тілі, өкшесі, табаны бар. Етік.* *күзде,қысқыда,көктемде киіледі.* *(қалпақ, көйлек сөйлем құрау.* ***2-ші хат: Дид ойын: «Түрлі –түсті қалпақ»*** *Білмесбекке достары көптеген түрлі-түсті қалпақ сыйлады.* *Оның достары қандай қалпақ сыйлады?* *Балалар Білмесбекке кім қандай қалпақ бергені туралы мнемоникалық жолдар бойынша сөйлемдер құрайды: Білмесбекке көк қалпақ сыйлады, т.б.* *Осылайша Білмесбек тек көк қалпақ киіп жүрді, ал қалғандары жай ғана бөлмеде шашылып жатты. Бір күні ол барлық қалпақтарды жинауға бел буды, бірақ ол жинай алмады. Қане көмектесеміз бе?.* ***Дид ойын: «Қалпақтарды жинаймыз»*** *Суретке қарап, бөлмедегі барлық қалпақтарды тауып, сөйлемдер құрау. «Қызыл*	*«Сәлеметсіздер ме, балалар Сіздерге білмесбек хат жазып отыр.* *Маған сіздерден көмек керек. Білім ханшайымы менен жұмбақтар сұрады. Ал мен оларды таба алмадым. Мен қатты ұялдым. Мен мұны жалғыз жасай алмаймын.* *Көмектесіңіздерші.* *Балалар Білмесбекке көмектесеміз бе?* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Адамның сәні,* *Онсыз жоқ мәні.* ***Бұл не? (киім)*** *Бірнәрсемененбиік,* *Кейдеменен аласа.* *Мұндайқызықдүниеде,* *Көріп пе едіңтамаша.* ***(Бас киім)*** *- Ерте түрдым,* *Екі айыр жолға түстім.* ***(Шалбар)*** *- Әр түрлі болып келемін,* *Қыз бен ұл деп бөлемін.* ***(Көйлек)*** ***Дид ойын: «Жанды сөлемдер»*** *Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан сөздерді қатыстырып, сөйлем құрау.* ***Білмесбекке жіберу.*** ***Дид ойын: «Көйлекті әсемде»***	*кестелеуші шиелер мен жіптер* *саусағын шаншып алмас үшін оймақ* *тігу, жағу тігін машинасы* *киімді кигізіп қою - манекен* *кесу - қайшы* *Киімді әдемілеу - үтік орнек салу - бор мен сызғыш* *адам мен матаны өлшеңіз – сантиметр* ***Тәжірибе бұрышы.*** ***Айгүлге көмек.*** *Зертханамызда қағазбен және матамен тәжірибелер жасап, оның қасиеттерін анықтайық.* ***Тәжірибе №1*** *Қағазды әртүрлі жаққа тартып, жыртсақ оған не болды? (жыртылады) Иә, кәдімгі қағаз өте оңай жыртылады ал . енді матаны екі қолыңызбен шетінен оңға және солға тартсақ . Ол оңай жыртыла ма? Жоқ, матаны жырту оңай емес, оны қолмен жырту қиын, өйткені мата жеткілікті берік материал. Ал онымен не істейді? (мата созылады, кеңейеді) Иә, маталар әдетте созылады, дегенмен матаның кейбір*	*3.Күндік киімдерді құрастыру* ***Дид ойын: «Әрекетті атаңыз»*** *- Киіміміз ұқыпты, әдемі болуы үшін не істеу керек? (Оған қамқорлық жасау керек)* *- Киімге күтім жасауды білесің бе? (Иә).* *Егер киім лас болса? (киім жуылады).* *Егер ол мыжылған болса? (киім үтіктеледі).* *Егер жыртылған болса? (киім тігіледі).* *Киімімізді шешіп алсақ, не істейміз? (Ақырын ілу қоямыз немесе бүктейміз)* *Дұрыс. Жарайсыңдар* *Киім ұқыпты және жаңа болуы керек.* *Тазалаймыз,үтіктейміз, жуамыз және құрғатамыз* ***Тәжірибе №1*** ***Қағаз мен мата сөйлей алады ма?*** *Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгіңіз келе ме?* *Балалар: Иә!* *Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек.* *Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз?*

	3-топ: *Күздік киімдерді атаңдар.* ***4-Топ:*** *Киімге күтім жасайтын заттарды атау.* ***Саусақ гимнастикасы. «Ормандағы саусақтар».*** *Бір екі үш төрт бес.* *Саусақтар серуендеуге шықты.* *Бұл саусақ орманға барды, бұл саусақ саңырауқұлақ терді,* *Бұл саусақ тазарта бастады, бұл саусақ тентек бола бастады,* *Е, мынау тек жеді, сондықтан семірді.* *(Кезекпен балалар жұдырықшадан саусақтарын ашады, алдымен кішкентай саусақтан бас бармағына дейін (екі рет)* ***Менің сүйікті бұрышым.*** *Балалар, Машаның арқасында біз бүгін киім туралы көп нәрсе білдік, енді мен сендерге оған сыйлық беруді ұсынамын.* *Ендеше әр топ Машаға арнап сыйлық жасасын.* ***1-топ:*** *Машаға көйлек саламыз*	*қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды»* *Жасыл қалпақ жоғарыда әлуә тұр.* *Сары қалпақ шкафтың оңжағында тұр.....* ***3-ші хатты ашу.*** ***Дид ойын: «Тігінші кірпінің хаты»*** ***-Келесі хат бізге тігінші кірпіден келді.*** *Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме?* *Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен?* *Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру* ***4-ші хат Машадан келген.*** *Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану..* • *Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады?* • *Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады?* • *Жаңбырда төпішке киіп алсаңыз не болады?* • *Ыстықта пальтоны кимесеңіз не болады?* • *Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не болады?* • *Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады?* ***Сергіту жаттығуы.*** *Таңертең ерте тұрамын,*	*Шарты: Балалар, сатушы бұл көйлектер көптен бері терезеде ілулі тұрғанын, ешкім сатып алмайтынын айтты. Ендеше мына көйлектерді әдемі етіп безендірейік, сонда сатып алушылар бұл көйлектерді бірден сатып алады.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Көйлектің гүлдерін бояу.* ***2-топ:*** *Көйлектің жағасын жеңін жапсыру.* ***3-топ:****Көйлекке ілгіш мүсіндеу.* ***4-топ:*** *Дүкеншіге үлкен дүкен құрастыру.*	*түрлері бар, оларды соғу мүлде оңай немесе тіпті мүмкін емес.* ***Тәжірибе №2*** *Қағаздан жасалған киімді киіп көрейік.* *Дұрыс киіле ме? Жоқ.* *Неге? Ол тез жыртылады, беріктігі нашар. Қағаз кеңеймейді, созылмайды және оңай жыртылады.* *- Дұрыс.* *Ал матадан жасалған киімдерді кию оңай - мойын арқылы жемпір киіңіз, мойынға, қолдарға, аяқтарға кие беруге болады, ол созылады, жыртылмайды.* ***Тәжірибе №3*** *- Иә, мата мен қағаз әртүрлі материалдар, бірақ олар біршама ұқсас. Мысалы, біз қағазды қолымызбен мыжысақ , оған не болады?* *-Матаны мыжып көрейік, қолымызбен қысайық. Енді қарашы, ол не болып қалды? (умаж) Ал дене шынықтыру сабағынан кейін шорт пен футболканы мыжып алсаң, оларға не болады? (умаж). Олар ұсқынсыз болып қалады. Сондықтан*	*Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді.* *Тәрбиеші: Дұрыс, сыбырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе?* *Балалар: Ештеңе!* *Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім киюді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы?* ***Тәжірибе №2.*** ***Қағаз мен матаны тегістеу.*** *Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба?* *Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды?* *Балалар: Бұл тегістеледі!*

	3-топ: Күздік киімдерді атаңдар. **4-Топ:** Киімге күтім жасайтын заттарды атау. **Саусақ гимнастикасы. «Ормандағы саусақтар».** Бір екі үш төрт бес. Саусақтар серуендеуге шықты. Бұл саусақ орманға барды, бұл саусақ саңырауқұлақ терді, Бұл саусақ тазарта бастады, бұл саусақ тентек бола бастады, Е, мынау тек жеді, сондықтан семірді. (Кезекпен балалар жұдырықшадан саусақтарын ашады, алдымен кішкентай саусақтан бас бармағына дейін (екі рет) **Менің сүйікті бұрышым.** Балалар, Машаның арқасында біз бүгін киім туралы көп нәрсе білдік, енді мен сендерге оған сыйлық беруді ұсынамын. Ендеше әр топ Машаға арнап сыйлық жасасын. **1-топ:** Машаға көйлек саламыз	қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды» Жасыл қалпақ жоғарыда әзілдеп тұр. Сары қалпақ шкафтың оңжағында тұр..... **3-ші хатты ашу.** **Дид ойын: «Тігінші кірпінің хаты»** **-Келесі хат бізге тігінші кірпіден келді.** Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме? Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен? Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру **4-ші хат Машадан келген.** Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану.. • Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады? • Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады? • Жаңбырда тәпішке киіп алсаңыз не болады? • Ыстықта панаманы кимесеңіз не болады? • Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не болады? • Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады? **Сергіту жаттығуы.** Таңертең ерте тұрамын,	Шарты: Балалар, сатушы бұл көйлектер көптен бері терезеде ілулі тұрғанын, ешкім сатып алмайтынын айтты. Ендеше мына көйлектерді әдемі етіп безендірейік, сонда сатып алушылар бұл көйлектерді бірден сатып алады. **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ:** Көйлектің гүлдерін бояу. **2-топ:** Көйлектің жағасын жеңін жапсыру. **3-топ:**Көйлекке ілгіш мүсіндеу. **4-топ:** Дүкеншіге үлкен дүкен құрастыру.	түрлері бар, оларды созу мүлде оңай немесе тіпті мүмкін емес. **Тәжірибе №2** Қағаздан жасалған киімді киіп көрейік. Дұрыс киіле ме? Жоқ. Неге? Ол тез жыртылады, беріктігі нашар. Қағаз кеңеймейді, созылмайды және оңай жыртылады. - Дұрыс. Ал матадан жасалған киімдерді киіп оңай - мойын арқылы жемпір киіңіз, мойынға, қолдарға, аяқтарға киге беруге болады, ол созылады, жыртылмайды. **Тәжірибе №3** - Иә, мата мен қағаз әртүрлі материалдар, бірақ олар біршама ұқсас. Мысалы, біз қағазды қолымызбен мыжысақ , оған не болады? -Матаны мыжып көрейік, қолымызбен қысайық. Енді қарашы, ол не болып қалды? (умаж) Ал дене шынықтыру сабағынан кейін шорт пен футболканы мыжып алсаң, оларға не болады? (умаж). Олар ұсқынсыз болып қалады. Сондықтан	Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді. Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе? Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім киген ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? **Тәжірибе №2.** **Қағаз мен матаны тегістеу.** Тәрбиеші: Балалар, қарандаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба? Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды? Балалар: Бұл тегістеледі!

	Шарты: Трафареттен дайын көйлекті бояу. ***2-топ:*** *Машаның көйлегіне гүл жапсырамыз.* ***3-топ:*** *Машаға қолшатыр мүсіндейміз* ***4-топ:*** *Машаға тігін машинасын құрастырып сыйға береміз.* *Жасаған жұмыстарын қоратқа салып Машаға жібереміз.* *Балаларды мадақтау.*	*Беті қолды жуамын.* *Апам берген киімді,* *Өзім киіп аламын.* *Кешке үйге келгенде,* *Бәрін жинап қоямын.* ***Пакеттен шыққан тапсырма.*** *Аюдың кофтасын боя* *Тиінің юбкасын жапсыру* *Білмесбектің қалпағын мүсіндеу* *Машаға тігін машинасын құрастыр.* ***Балалардың жұмысын көрмеге апару, суретке түсіру, балалаларды мадақтау.***		*ояларды мұқият бүктеп, түзету керек.* ***Тәжірибе №4*** *-Матадан не істеуге болады? (тігу, жуу, кептіру, үтіктеу) Қағазды қайшымен кесуге болады. Ал мата ше? Оны қайшымен де кесуге болады.* *Бүгін мата туралы не білдік, есімізге түсіріпікші? Мата қандай болуы мүмкін? Жұқа және қалың Қалың матадан әдетте қандай киім тігіледі? (қыс мезгіліне, суық мезгілге арналған киім) Мата оңай жыртыла ма? (жоқ, ол жеткілікті күшті) Сондықтан киімге абай болу керек.* *Айгүл тігінші болып, киім тіккенде, осы киімдерге ұқыптылықпен қарасаңыз, ол қуанады.*	*Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. Қортынды балаларды мадақтау.*
Екінші таңғы ас	***Әңгіме:*** *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*

Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу,қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №6*** *Желді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру.* *жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.* *Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Бізге ас әзірлеген кісіге «Рахмет» айту – әдептіліктің белгісі. Тамақты тауысып жеу – еңбекті бағалау. Үнемді болсақ, бәріміз риза боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламай, жан-жағымызға кедергі келтірмей отыруымыз керек. Бұл –*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сойлемейміз, ол басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықта дұрыс отыру керек. Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдаланасақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.*

	мәдениеттілік әрі қауіпсіздік.			*алуымыз мүмкін.*	
Күндізгі ұйқы	*Ұйқыға дайындалғанда балаларды жүйелі түрде әрекет етуге баулу: киімдерін шешіп, жинақы қою. Әр баланың өз төсегін ретке келтіріп, көрпесін жамылып жатуына назар аударту.*	*Ұйықтар алдында жайлы жағдай қалыптастыру үшін бөлмеде тыныштық сақтау. Балаларға қауіпсіздік ережелерін тағы да еске салып, ұқыптылыққа тәрбиелеу.*	*Балаларға киімдерін шешкенде ұқыптылық танытып, орындыққа немесе ілгішке дұрыс қоюды пысықтау. Өз төсектерін әдемілеп жаюға, көрпелерін дұрыстауға үйрету.*	*Ұйқы алдында бөлмені желдетіп, тыныштық орнату арқылы жақсы жағдай жасау. Төсектерін өз қолдарымен ашып жатуға кеңес беру.*	*Ұйқы алдында тыныштық сақтау үшін әңгімелерді қысқарту және жайлы орта құру. Қауіпсіздік мақсатында төсектерді дұрыс қолдануға, төсек жанында артық зат қалдырмауға ескерту.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№5.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкеймеміз еденге, арқамызды тік ұстап Бір демалып алайық.*	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Есті қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып иіскеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Тыныс алу жаттығулары Аю жүрді орманда Қорбаң, қорбаң, қорбаңда Көріп қалып жидекті Жұлып алып иіскеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ояту Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті	***«Әдемі өрнектер»*** ***Міндеті:*** *Балалар геометриялық пішіндер*	***Әдемі шарлар***	***Көбелек*** *Балалардың табиғат әлеміне әдемілігіне*	***Әдемі шарлар***	*Қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым.*

(қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*мен түстер және түсті таңдай біледі.* ***Ресурстар:*** *Геометриялық пішіндер, дайын өрнектер.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын өрнектерге қарап отырып, берілген геометриялық пішіндерден қағаз бетінде геометриялық пішіндерден өрнек құрастырады.*	*Бастыру әдісі арқылы төрт түсті шарды бір параққа түсіру.* *Монотопия* *Губка қолдану* ***Сюжетті рөлді ойын «Дәрігер»*** ***Міндеті:*** *балалардың Мамандықтар туралы түсініктері қалыптасады.* *Күтілетін нәтиже:* *Дәрігер, емделушінің арақатынасын түсініп, ойнай алады.*	*қызығушылығын арттыру. Бояулардың әртүрлі түстерін араластырып, қағаздың ортасына көбелек бейнесін келтіре жағу, екінші бетін жауып, алақанмен сипау.* *Монотопия* *Симметриялық сызу*	*Бастыру әдісі арқылы төрт түсті шарды бір параққа түсіру.* *Монотопия* *Губка қолдану* ***Сюжетті рөлді ойын «Дәрігер»*** ***Міндеті:*** *балалардың Мамандықтар туралы түсініктері қалыптасады.* *Күтілетін нәтиже:* *Дәрігер, емделушінің арақатынасын түсініп, ойнай алады.*	*Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай дөңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің,*** ***Домалап қайда жөнелдің?*** ***Қызыл, сары, көгілдір,*** ***Жел аяқсың-ау өзің бір!***
Балалармен жеке жұмыс	***Әлеуметтік дағдылар*** *«Рахмет» сөзін қолдануға үйрету.* *«Саған не ұнайды?» ойыны арқылы әңгімелесу.* ***Заңгар, Айзада***	***Сөздік қорды дамыту*** *Жануарлардың атауын айту.* *Жануар дауыстарын қайталау* ***Нұрторе,Аян***	***Әлеуметтік дағдылар*** *Амандасу, алғыс айту, кешірім сұрауды күнделікті қолдану.* *Өз ойын ашық айтуға жаттықтыру.* ***Айша,Расул***	***Сөздік қорды дамыту*** *Сурет бойынша толық сөйлем құрату («Қыз бала гүл теріп жүр»).* *«Қарсы сөздер» ойыны (үлкен–кіші, ұзын–қысқа).* ***Айбар, С.Әміре***	***Шығармашылық*** *Қарындашпен «Менің достарым» тақырыбында сурет салу.* *Мозаика құрастыру* ***Аян, Заңгар***
Кешкі ас	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үлгі болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үлгілік белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қараганымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*

Серуенге дайындық	*«Өмірлі адал және ерен» ата-анаға қызметтестіге тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №6*** *Желді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
Серуенен оралу	*Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.*	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жуды ру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Кешкі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашын жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Кешкі асқа дайындық.*
	Жыл мезгілі туралы әңгімелесу «Күз» (Сурет құрастыру) Мақсаты: қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету. ***(сөйлеуді дамыту-коммуникативтік дағды)***	***Дидактикалық ойын:*** ***«Ғажайып қапшық»*** *Мақсаты: баланың сөздік қорын ойыншықтардың атауларын білдіретін сөздермен байытутанымдық,* ***коммуникативтік дағды)***	***Сүйікті Ойыншығым*** ***Мақсаты:****Ойыншықтар әңгімелеуге үйрете отырып балалардың өз ойларын еркін жеткізе білуге дағдыландыру****(сөйлеуді дамыту-коммуникативтік дағды)***	***Сиқырлы піл*** ***Мақсаты:****Ойыншықтардың ерекшеліктерін сипаттай білуге үйрете отырып балалардың қиялын дамыту.* ***(танымдық, шығармашылық, коммуникативтік дағды)***	*Дидактикалық ойын: «Атын атап бер» Мақсаты: түсті қабылдауды және қолдың ұсақ моторикасын дамыту.* ***(танымдық, коммуникативтік дағды)***
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құммен және табиғи материалдармен ойнады.	*Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Шыдамдылық пен зейіндерін*	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарастырды.*	*Бүгін балалар топпен бірге ән айтып, ырғақты қимылдар жасады.*	*Бүгін балалар ермексаздан түрлі пішіндер жасады. Қол икемділігін дамытып,*

	Ұсақ қол моторикасы дамып, заттарды ажыратып, топтастыруға үйренді. Үйде бірге құммен, су немесе түрлі дәндермен ойнауға жағдай жасасаңыздар пайдалы болады.	*дамытуға тырысты. Үйде қарапайым пазлдар немесе құрастыру ойындарын бірге ойнауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.*	*Қоршаған ортаға қызығушылық танытып, өз ойларын жеткізуге талпынды. Үйде бірге өсімдіктерді, жануарларды бақылап, олардың атауларын қайталау пайдалы болады.*	*Бір-бірімен ынтымақтаса әрекет етуге үйренді. Үйде балаңызбен бірге шағын эндерді шырқап, қол шапалақтау немесе қарапайым қимылдар қосуға көңіл бөлсеңіздер тиімді.*	*қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға уақыт бөлсеңіздер пайдалы болады.*

Усыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайранғүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

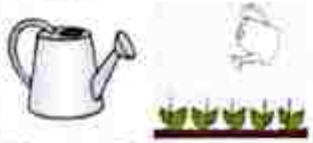
Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қазан айы IV апта

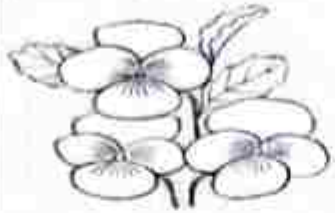
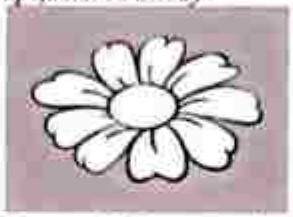
Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 20.10.2025	Сейсенбі 21.10.2025	Сәрсенбі 22.10.2025	Бейсенбі 23.10.2025	Жұма 24.10.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Домбыра әуені – бүгінгі күнді көтеріңкі көңіл-күймен, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күн әуені – баланың бойына жомарттық пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күн күмбірі- Қоңыр домбыра үнімен баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу*	*Күн күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы шырайымен қарсы алып, сенімді атмосфера қалыптастыру. Көңіл-күйін сұрап, қысқа сұхбат жүргізу («Бүгін өзіңді қалай сезінің тұрсың?»). Дене қызуын өлшеп, денсаулығына назар аудару. Киімдерін шешіп, ауық киімін ауыстыруға бағыттау.	*Баланы жылы қарсы алып, көңіл-күйін көтеретін әңгіме қозғау. Ата-анадан баланың кешегі іс-әрекеттері туралы қысқа мәлімет алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын бақылау.*	*Баланы есімімен атап, жылы сөздермен қарсы алу. Көңіл-күйін бақылап, қажет болса ата-анасымен сөйлесу. Дене қызуын өлшеу, көз-құлақ жағдайын сырттай қадағалау.*	*Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күнідің не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың тәңсы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.*	*Баланы есімімен атап, шаңын әзіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Қоқысты бей-берекет тастамауды үйретіңіз.*	*Кітап оқу – баланың қиялы мен тілін дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Күн сайын кем дегенде 10 минут кітап оқуға уақыт бөліңіз.*	*Достық – бала өміріндегі ең қымбат қарым-қатынастың бірі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Достарына көмектесуді және сыйлауды үйретіңіз.*	*Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Суреттегі сәйкессіздікті таба біледі.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Мақсаты:*** *естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.*	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***Танып ал да, атын ата*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалардың табиғатты қорғау, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау, яғни суару, қопсыту дағдылары дамиды.*	***Картотека № 19*** ***«Орнын тап»*** ***Мақсаты:*** *балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқызып, суреттен таба білуге үйрету.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				

Таңғы жаттығу	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты токпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орнынан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қалды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Құрышақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	***Ойын: «Бір сөз – көп сөйлем»*** *Тәрбиеші бір сөз айтады (мысалы: «Дос»). Балалар кезекпен сол сөзді қатыстырған сөйлем құрайды:* *– «Менің досым бар».* *– «Досыммен ойнаймын».* *– «Досым маған көмектесті».* ***Мағынасы:*** *бір сөзді түрлі сөйлемде қолдануға, ойды толық жеткізуге үйрету.*	***Ойын: «Жақсы сөзді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен жақсы сөз айтамын, сендер жалғастырыңдар.* *– «Ана ...» (балалар: «мейірімді»).* *– «Дос ...» (балалар: «сенімді»).* *– «Әке ...» (балалар: «қамқор»).»* ***Мағынасы:*** *әдемі сөйлеуге, қамқорлықты сөзбен білдіруге үйрету.*	***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды. Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	***Ойын: «Сұрақ пен жауап»*** *Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен?* *– «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ).* *– «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай).* *– «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа, дұрыс жауап беруге дағдыландыру.*

Кестеге сәйкес ҮІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	«Ерте оқыс жас өрен» жобасы аясында «Мен зерттеушімін»- экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үй.				
	Қызығушылықтарын ояту. Таңғажайып сәт: *Есік қағылып, Сайқымазақ келеді.* *-Сәлеметсіңдер ме, балалар!* *-Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?* ***Менің сүйікті бұрышым. Ой дамыту*** ***Суреттермен жұмыс. Гүлдер екіге бөлінеді. Дала гүлдері, бөлме гүлдері.*** *- Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер терезелердің алдына сән бергенімен қоймай, бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды.*	***Менің сүйікті бұрышым Қызығушылықтарын арттыру:*** ***Дид ойын: «Кім танқыр?»*** *Адамдардың бәрі қызығады, Су құймасаң, сәні бұзылады.(Гүл)* ***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»*** *Адамдар гүлдерді жақсы көреді. Олардың сұлулығы көңілді көтерді. Гүлдер ауаны тазартады. Бірақ қыста олар өспейді, сосын адамдардың көңілі түсіп қалатын болды. Сондықтан олар гүлдерді үйде отырғызып, оны күтетін болды. Сәтін бөлме өсімдіктері пайда болды.* ***Мига шабуыл*** *Біздің бөлмемізде гүлдер бар ма?* *- Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар?* *- Гүлдердің түсі қандай?*	***Таңғажайып сәт:*** ***Маша келеді. (АКТ технол)*** *- Сәлеметсіңдер ме, балалар!* *Ой Маша. Қош келдің! Саламатсың ба? Қолыңдағы не?* *Маша: Менің қолымдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қанша өсірсем де өспейді. Қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?* ***Тәрбиеші:*** *Маша сен ренжіме, сенің қолыңдағы гүл жасанды гүл, сол себепті ол гүл өспей тұр. Ал, біздің балаларымыз сізге табиғи гүлдің қалай өсетінін көрсетеді.* *- Балалар біз Машаға гүлді қалай отырғызып, баптауға болатынын көрсетеміз бе?* *- Гүл дегеніміз - өсімдік,*	***Дид ойын:«Гүл сыйлаймыз»*** ***Балаларды топқа бөлу*** ***1-топ:*** *Үлкен құмыра құрастыру.* ***2-топ:*** *Гүлдерді бою.* ***3-топ:*** *Құмырага гүлдер жапсыру.* ***4-топ:*** *Гүл қоятын стол мүсіндеу.* *Бәрі бірге тақпақ айту* *Гүл өсірдім бөлмеме* ***Болат Үсенбаев*** *Көркі болған үйімнің,* *Гүлді көрсем сүйіндім.* *Қызыл, аппақ гүлдерім* *Күпменен мың құбылдың.* ***Маша балаларға рақмет айтып қоштасады.*** ***Тәжірибе №2*** ***ӨСІМДІКТЕРГЕ ҚОРҒАНУ ҮШІН НЕ КЕРЕК?*** ***Міндеті:*** *Өсімдіктердің қоректенуі үшін жарықтың қажеттілігін анықтау*	***Бақылау жұмыстары*** *Балалар тәрбиешімен бірге серуенге шығып, аулада немесе бақшада бақылау жасайды:* *Ағаштардың жапырақтарына, құстардың қимылына, аспандағы бұлттарға назар аударады.* ***Тәрбиеші:*** *– Қараңдаршы, бұлттар қозғалып барады, күн бізге жылу сыйлап тұр.* *– Ағаштар бізге не береді? (Жапырақ, көлеңке, таза ауа).* *– Ағаштардың жапырағы қандай түсте?* *– Құстардың қимылына қараңдаршы, олар не істеп жүр?* ***Ой қозғау.*** *– Табиғатты неге қорғауымыз керек?* *– Өсімдіктер мен жануарларға қалай*

	Дала гүлдері көктемде шығып, жазғай құлпырып тұрады, күз болып, күн суыта бастағанда олар құрап қалады. Сонымен қатар емдік гүлдер де болады. Оны үлкен топқа барғанда толық білетін боласыңдар. **Дид ойын: «Гүлдерді өсір»** **Шарты:** Кимаған суреттерді рет бойынша тамырдан бастап құрастыру. **«Карнақ»** Шарты. Сұрақтар ішегі арқылы жауап беру. **Гүлдердің құрылысы:** тамыры, сабағы, жапырағы **Дид ойын: «Гүлдер әлемі»** Мозайка гүл құрастыру арқылы топқа бөлу. **1-топ: Дала гүлін салу.** Дәстүрден тыс әдіс-тәсіл арқылы трафаретпен раушан гүлінің суретін салу. **2-топ: Бөлме гүлі.** Геран гүлін берілген гүл отырғышқа қиып жапсыру. **Тәжірибе №1.** **«Сумен және сусыз»** **Міндеті:** өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету.	- Гүлдердің бұрыс өсуі үшін не істейміз? **Ой қозғау** **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ** **Дид ойын: «Сиқырлы себет»** **Шарты:** Себеттен сипап сезіп, заттарды ату. Гүлге сукүйғыш, сүзеткіш, шағын күрек. **Сергіту сәті:** Төрбеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Үп-үлкен болып өседі. **2-топқа тапсырма.** **Дид ойын. «Гүлді қалай күтеміз»** **Суретке өз ойын айту.** Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады. шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша беріледі. Тым көп су құюға болмайды.	олар өмір сүрі, табиғат көрсі. Гүлдер бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл – күй сыйлайды. Гүлдердің де жанды табиғат, адамдармен сөйлескендей олармен де сөйлесіп, өз ықыластарыңды білдіріп, баптап, күтіп, сүйіспеншілікпен қарап, ерекелетіп тұру қажет. Гүлдердің құрылысын қарайықшы: тамыры, сабағы, жапырағы, күлтешелері болады. **Дид ойын: «Гүл отырғызамын»** **Тәжірибелік жұмыс.** - Балалар, біз тәжірибе жүзінде Машаға гүлді қалай отырғызу, қалай күтіп баптау керектігін көрсетейікші. Алдымен бәріміз алжапқыш тағып алайық балбан, ғалым боламыз. - Алдымен, гүлдің өскінін қиып алып, оның тамыры шыққанша суға салып қоямыз. Шелекке құнарлы топырақ салып, тамыры бар өскінді сол топыраққа отырғызамыз. Тамыры топырақтың астында болады, олар көрінбейді, гүлдердің су ішуіне көмектеседі, сондықтан да оларға су құйып тұру қажет. Гүлдердің тамыры дем алып тұру үшін,	**Материал:** Қатты жапырақтары бар бөлме өсімдіктері (фикус, красула) және **Жұмыс барысы:** Балалардың болжамдары тәжірибе арқылы тексеріледі. Жапырақтың бір бөлігі ғимаратқа жабыстырады, өсімдік бір апта бойы жарық алуына қойылады. **Бір аптадан кейін балалар қорытынды жасайды:** жарықсыз өсімдіктерде тамырлану қалыптаспайды. Өткені ғимаратқа жапырақта өсу тоқтатылған	қамқорлық жасай аламыз? **Балалардың жауаптары:** – Оларға су құямыз. – Гүлдерді сыпырмаймыз. – Көкөніс тістемейміз. Әңгіме «Кішкентай қамқоршы» Ерте-ерте, ертеде бір ауылда Әли атты кішкентай бала өмір сүріпті. Әли күн сайын ауласына шығып, ойнағанды жақсы көреді екен. Оның ауласында жасыл ағаштар, түрлі-түсті гүлдер, ұшқан құстар бар еді. Бір күні ол гүлдердің құрап бара жатқанын, құстардың суға отырғанын көріп, әлі қатты ойланды. – Гүлдер бізге әдемілік сыйлайды, құстар ән салады. Ал егер олар құрап, жоғалып кетсе, ауламыз да көңілсіз болып қалады ғой, – деді ол. Осы кезде ауылдың әжесі жолдан өтіп бара жатып, Әлінің жүзін мұңайып отырғанын көріп. Жақындап келіп, мейіріммен сөйледі: – Балам, табиғат – Алланың бізге берген аманаты. Аманатқа қиянат жасауға болмайды. Егер сен гүлге су құйып, құстарға жем берсең, табиғат та саған қуанып сыйлайды, – деді. Әли әжесінің сөзін тыңдап, бірден су әкелп гүлдерге

	Құрал-жабдықтар: екі бірдей өсімдік (бальзам), су. **Тәжірибе барысы:** *Өсімдіктердің неліктен сусыз өмір сүре алмайтынын анықтау (өсімдік құрап қалады, жапырақтары құрайды, жапырақта су бар); бір өсімдік суарылып, екіншісі суарылмаса не болады (суармаса өсімдік кеуіп, сарғайып, жапырақтары мен сабағы икемділігін жоғалтады т.б.)?* *Біз бір апта ішінде суаруға байланысты өсімдіктердің күйін бақылау нәтижелерін шығару.* **Қорытындылаймыз** *Иә, өсімдіктер сусыз өмір сүре алмайды.* **Сайқымазақ** *не деген керемет балар рақмет сендерге, мен үйіме барып, гүлдерімді өсіремін Су болыңдар.* **Дид ойын: «Гүлге су құямыз»** **Шарты:** *Гүлдерге су құятын Ыдысты мүсіндеу.*	*Су бүркегішпен қатты сепсе, жапырақтары сынып қалуы мүмкін.* *Гүлдің жанында жүгірме, ойнама, гүл құлауы мүмкін.* **3-топқа тапсырма** **Дид ойын: «Гүлді ретімен құрастыр»** **Шарты:** *Фетр материалдан жасалған гүл құрлысын ретімен кнопка арқылы құрастыру* **Тәжірибе алаңы** **Кішкентай ғалымдар.** **«Гүл қайда жақсы өседі?»** **Міндеті:** *өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.* **Құрал-жабдықтар:** *екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік күтіміне арналған заттар.* **Тәжірибе барысы:** *Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алатынын анықтаңыз? (мүмкін емес); олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта?* *Герань шламын әртүрлі контейнерлерге салыңыз – суға және топыраққа.* *Бірінші жаңа жапырақ пайда болғанша оларды бақылау;* **Қорытынды:** *топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік*	*топырағын қопсытамыз.* *Тәрбиеші Машамен бірге гүлге су құйып, топырағын қопсытып көрсетеді.* *Маша Рахмет балалар!* *Тәрбиеші: - Жарайсыңдар! Енді отырғызған гүлімізді терезе алдына қоямыз.* *Гүлдер күннің көзін жақсы көреді.* *Машаға сыйлық ретінде гүл жасап берейік.*		*құйды, құстарға дән шашты. Гүлдер қайта жайқалып, құстар шаттана ән салды. Әлидің жүзі бал-бұл жанып:* *– Табиғат та бізге қамқор болса, біз де оған қамқор болуымыз керек екен, – деді. Содан бастап әлі достарына да табиғатты қорғауды үйретіп, ауылдағы кішкентай қамқоршы бала атаныпты.* ***Ойын әрекеттері – «Табиғат сыйы»*** *Балаларға суреттер немесе ойыншықтар беріледі: күн, жаңбыр, гүл, құс, қоқыс.* **Тапсырма:** *табиғатқа пайдалысын оң қолына, зияндысын сол қолына алу.* ***Еңбек әрекеті*** *Балалар шағын топпен жұмыс істейді:* *Бір топ гүлге су құяды;* *Бір топ құм алаңын тазалайды;* *Бір топ құстарға дән салады.* **Қорытынды:** *«Табиғатқа қамқор болсаң, ол бізге әдемілік пен қуаныш сыйлайды».* ***Шығармашылық жұмыс*** *Балаларға бояу, түрлі-түсті қарындаш беріледі.* **Тапсырма:** *«Мен табиғатты сүйемін» суретін салу.*

	Тақпақ *Гүлім, гүлім, өсе бер,* *Әдемі боп, асыл боп.* *Күндей жайнап кете бер.* *Қызыл, сары, жасыл боп.* ***Қорытынды.*** *-Балалар, бүгін бізге кім келді?* *-Біз оған не өсіруге көмектестік?* *-Бөлме гүлдерін не үшін қажет деп ойлайсыңдар?* *Балаларды бағалау, мақтау, мадақтау.*	*жақсы күш алады; суда өсімдік әлсіз болады.* ***Дид ойын: «Гүлді алқап»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Берілген гүлді гүлмен арқылы бояу* ***2-топ:*** *Берілген гүлді түрлі-түсті ермексаз жағу арқылы әсемдеу* ***3-топ:*** *Себетке гүлдер жапсыру.* ***Тақпақ*** *Қызыл жасыл гүл егіп,* *Баптап, күттік,* *түрлеттік.* *Қалмасын деп қуарып,* *Апта сайын суардық.* *Гүлдендірдік ауланы,* *Аулада гүл қаулады.* ***Сылдырмақ.***			*Кейбірі гүл, кейбірі ағаш, кейбірі жануар бейнелейді.* ***Тәжірибелік жұмыстар*** *Балалармен шағын тәжірибе:* *Бір құмырадағы өсімдікке су құйылады, екіншісіне құйылмайды.* ***Тәрбиеші:*** *– Қай өсімдік ұзақ өмір сүреді? (Балалар – су құйған өсімдік).* *Қорытынды: табиғат та қамқорлықты қажет етеді.* ***Қорытынды бөлім*** *Балалар шеңберге жиналып, мына сөздерді қайталайды:* ***«Табиғат – біздің досымыз. Біз оны қорғаймыз!»***

		Балаларды шеңберге шақыру. *Сұрақ – жауап* ***Рефлексия*** *Балаларды мадақтау.* *Смайликтер беру.* *Бастапқы қалыпқа келу.* *Негізгі қимылдарды орындау.* ***1.Алға қарай екі аяқпен секіру.****Көпшілік бейнеленген суреттерді (слайдты) көрсетеді.* *Тапсырманы түсіндіреді – өз жұбына секіріп барады да, оған қолын тигізеді, содан жылдам өз орнына жүгіріп барады.* *Нұсқау – бір мезетте екі аяқпен бар жігерімен итерілуі керек.* *2.Тізе бағытта торттағандап еңбектейді. Аюлар бейнеленген суретті көрсетеді.«Аюлар!» деген дауыс естілгенде, залдың қарама- қарсы жағына торттағандап еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қонаққа барайық».*** *Екі топқа бөлінеді, бірінші топтың екінші топқа қонаққа баруына ұсыныс жасайды. Жұптасуға көмектеседі.* *Жұптарға музыка әуенімен көңіл көтеруге ұсыныс жасайды.*			
Екінші таңғы ас	***Әңгіме:*** *– Балалар, біздің ішетін*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш*

	асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, денміз сау, көңілміз көтеріңкі болады. ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	*еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	*үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	*бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	*отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған баға өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Балаларға серуен алдында өз ойыншықтары мен кітаптарын орнына қоюды үйрету. *Киімдерін ұқыпты киюге баулу: бас киімді дұрыс кию, шарфын тағу.* *Серуен кезінде тәртіп сақтау, асықпай жүру туралы әңгімелеу.* *Киіну кезінде бір-біріне көмектесуге баулу.*	*Серуенге шығар алдында әңгіме жүргізу* *Жеңіл күртеше мен қалың күртені ажыратуды түсіндіру.* *Киімін дұрыс ілін қоюға баулу.* *Балаларды топпен бірге жүруге, тәрбиеші сөзін тыңдауға дағдыландыру.*	*Серуен алдында бөлмені жинақтап, үстел үстіндегі заттарды орнына қоюға үйрету.* *Қолғап, бас киім, шарфты дұрыс қолдануды көрсету.* *Аяқ киімнің бауын дұрыс байлауды бекіту.* *Қатармен жүргенде тыныштық сақтауды қадағалау.*	*Балаларға серуенге шыққанда денсаулықты сақтаудың маңызын түсіндіру (суықтап қалмау үшін жылы киіну).* *Киімдерін рет-ретімен киюге дағдыландыру: алдымен ішкі киім, содан кейін сырт киім.* *Шалбар мен белдемшені дұрыс кию ді бақылау.* *Серуенге шыққанда тәртіп бұзбауды, тәрбиешіден алыс кетпеуді ескерту.*	*Серуен алдында бір-біріне көмектесу: достарына жәрдемдесу.* *Жейденің түймесін дұрыс қадап, күртенің ілгегін жабуды қадағалау.* *Аяқ киімін дұрыс шешіп, шкафқа ұқыпты қоюды үйрету.* *Серуен кезінде табиғатты бақылау және жолдастарымен мәдениетті қарым-қатынас жасауға тәрбиелеу.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.				

Серуеннен оралу	**Серуеннен оралу:** *Балаларға киімдерін реттілікпен шешіп, өз сөрелеріне ұқыпты жинауды үйрету.* **Тазалық процедуралары:** *Балалардың қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету. Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу.* **Гигиеналық шаралар:** *Жуыну кезінде суды шашпай, әдеппен қолдануды түсіндіру.* **Түскі асқа дайындық:** *Барлық балалардың қолдарын жууын қадағалап, тамаққа ұқыптылықпен дайындалуға дағдыландыр*	**Серуеннен оралу:** *Балаларға киімдерін шешіп, сөрелеріне жинаудың маңызын түсіндіру.* **Тазалық процедуралары:** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгілерін қолдануды талап ету. Балаларды тазалыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.* **Гигиеналық шаралар:** *Жуыну барысында суды үнемді пайдаланып, шашпауға баулу.* **Түскі асқа дайындық:** *Қолдарын мұқият жуып, ас ішуге таза отыруға дағдыландыру.*	**Серуеннен оралу:** *Киімдерін шешкеннен кейін ұқыптап бүктеп, өз орнына қоюды үйрету.* **Тазалық процедуралары:** *Әр бала қолын сабындап жуып, сүлгісін қолдануға үйренеді. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.* **Гигиеналық шаралар:** *Балаларды сумен ойнамауға, жуыну кезінде тәртіп сақтауға шақыру.* **Түскі асқа дайындық:** *Тамаққа бармас бұрын балалардың толықтай қол жуғанын тексеру.*	**Серуеннен оралу:** *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.* **Тазалық процедуралары:** *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* **Гигиеналық шаралар:** *Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* **Түскі асқа дайындық:** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	**Серуеннен оралу:** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса, тәрбиешіге көрсетуге дағдыландыру.* **Тазалық процедуралары:** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* **Гигиеналық шаралар:** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* **Түскі асқа дайындық:** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* **Қауіпсіздік:** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа*	**Әңгіме:** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты текпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* **Қауіпсіздік:** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	**Әңгіме:** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* **Кеңес:** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған*	**Әңгіме:** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* **Қауіпсіздік:** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды*	**Әңгіме:** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* **Қауіпсіздік:** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз.*

	пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.		*соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	*сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгілін кетуі мүмкін.*	*Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы	*Ұйықтар алдында балалардың киімдерін ұқыптан жинап қоюына көңіл болу.* *Өздерінің төсек-орнын дайындап, ыңғайлап жатуға дағдыландыру.* *Ұйқы алдында бөлмені желдетіп, таза ауа кіргізу.* *Балаларға төсекке жатарда артық әңгімелеспей, тыныш жатуды үйрету*	*Балаларды бірізділікпен киімдерін шешіп, орындыққа немесе шкафқа қоюға дағдыландыру.* *Ұйықтар алдында төсектерін мұқият жаюға бағыт беру.* *Бөлмеде тыныштық пен жайлы ахуал қалыптастыру.* *Ұйықтар алдында асықпай, сабырмен әрекет етуге кеңес беру.*	*Киімдерін шешкенде балалардың ұқыпты әрекет етуіне назар аударту.* *Ұйықтар алдында өз төсек-орнын дұрыстап дайындап жатуды пысықтау.* *Бөлмеде жарықты бәсеңдетіп, тыныштық орнату арқылы ұйқыға қолайлы жағдай жасау.* *Балаларға төсек жанында ойнамауды, қауіпсіздікті сақтау керектігін еске салу.*	*Балаларды ұйықтар алдында киімдерін ретімен шешіп, әдемілеп бүктеуге үйрету.* *Әрқайсысының өз төсегін жайып, жастығы мен көрпесін дұрыс орналастыруын қадағалау.* *Балаларға төсекке дұрыс жатуды және артық қозғалыс жасамауды ескерту*	*Киімдерін шешкен соң, әр баланың өз орнында реттеп қоюын қадағалау.* *Төсегін дұрыстап жаюға, жастық пен көрпесін орнықтырып жатуға бағыттау.* *Балаларға қауіпсіздік ережелерін тағы бір рет еске салу және ұқыпты болуға үйрету.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық,* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар,* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар,* *Бір - біріңе жымыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық,* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкейеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап,* *Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық* *Қолымызды созайық* *Енді қане бәріміз,* *Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп* *Көзімізді ашамыз* *Бойды түзе, көтер басты* *Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып кейін өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан*

	Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.	*шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	*шаныңқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	*тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Гүлзардағы көбелектер мен гүлдер»*** ***Шарты:*** *гүлзарға топырақтың орнына, қарақұмық жармасын салады. Балаларға жасанды гүлдерді таратып, гүлзарға отырғызуды ұсыну. Оған көбелектер мен гүлдерді орнату.* ***Дид ойын: «Ретімен қою»*** *Шарты: сөреге 2 гүл, ал жоғарғы сөреге 3 гүл отырғызғыш қою.* ***Ашық сұрақ*** *«Гүл қанша? Горшок нешеу? Қайсысы көп (аз): гүл ма, әлде горшок пе? 2аз ба, әлде 3 аз ба?Олардың санын тең болуы үшінн не істеу керек?»* ***Тақпақ*** ***Гүлдер*** ***Гүлнази Назарова*** *Гүлдер, гүлдер көп гүлдер, Қандай сұлу көпсіңдер. Тербелесің жай ғана Желмен бірге шайқала. Өсіңдерші жайқала. Гүлім, гүлім, гүлімсің, Қандай әсем,сұлусың.*	***Дид ойын: «Аңдардарды үйлеріне орналастыр»*** *-Мына үйлер қандай? -Үлкен үй неше қабатты? - Демек үлкен үйде қандай аң тұрады? -Ортаңғы үйдің аңын тауып бер? -Кішкентай үйде не тұрады?* ***Дид ойын: «Алға –артқа, оңға –солға»*** *Сюжетті суреттермен жұмыс.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Жұмбақтар сыры*** *Су құйсаң болды Кетеді бойлап Әдемі жұпар, Не? Корші ойлап?! Гүл* *Шуақты жақсы көреді, Шырайланып күледі.(Гүл)* *Мұзастындақыстайды, Жасылтонынтыстайды. (Гүл)* ***Мига шабуыл.*** ***Логикалық есептер.*** *-Үш бұрыштың әр бұрышына отыру үшін неше торғай керек? -Дөңгелекте неше бұрыш бар? -Төрт бұрыштың бұрыштарында үш торғай*	***Шығармашылық орталық.*** *Мен суретші боламын Қолға қалам аламын Табиғаттың бейнесін Ақ қағазға саламын. Балаларды топқа бөлу, шығармашылық жұмыс.* ***1-топ: Дид ойын: «Күзгі табиғат»*** ***Шарты:*** *Пейзаж құрастыру. Өз ойын айту.* ***2-топ: Дид ойын: «Гүлдер натюрморты»*** ***Шарты:*** *Себетке әр түрлі гүлдерді жапсыру.* ***3-топ: Дид ойын: «Гүлді көйлек»*** *Шарты: Көйлектегі гүлдерді мақта таяқшасымен бояу.* ***4-топ: Дид ойын: «Гүл күлтелері»*** ***Шарты:*** *Гүлдің әр күлтесіне ермексазды жағу арқылы әсемдеу.* *Гүл өсірдім бөлмеме* ***Болат Үсенбаев*** *Үлгі болып өзгеге, Гүл өсірдім бөлмеме. Сұлулықтың сыйлығын Апарамын көрмеге.*	***Дид ойын: «Аңдардарды үйлеріне орналастыр»*** *-Мына үйлер қандай? -Үлкен үй неше қабатты? - Демек үлкен үйде қандай аң тұрады? -Ортаңғы үйдің аңын тауып бер? -Кішкентай үйде не тұрады?* ***Дид ойын: «Алға –артқа, оңға –солға»*** *Сюжетті суреттермен жұмыс.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Жұмбақтар сыры*** *Су құйсаң болды Кетеді бойлап Әдемі жұпар, Не? Корші ойлап?! Гүл* *Шуақты жақсы көреді, Шырайланып күледі.(Гүл)* *Мұзастындақыстайды, Жасылтонынтыстайды. (Гүл)* ***Мига шабуыл.*** ***Логикалық есептер.*** *-Үш бұрыштың әр бұрышына отыру үшін неше торғай керек? -Дөңгелекте неше бұрыш бар? -Төрт бұрыштың бұрыштарында үш торғай*	***Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естідіңдер? -Нені дыбысы деп ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел,жапырақтардың сыбдыры -Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады. Осы естіген дыбыстарыңды, яғни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші.* ***Құммен сурет салу ережесін түсіндіру.*** *құмды шашпаймыз, тікпейміз, аузымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысыт.б*** ***Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз, Жер–Ана біздің панамыз. Таза болса табиғат Біз де аман боламыз.* ***Ой қозғау.*** *«Неге біз орманмен достық? Ал бұл адамдарға не үшін қажет? Орман ережелерін біземіз бе?* ***Ереже*** *Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз. Орманда қоқыс қалдырмаңыз. Құстардың ұяларын бұзбаңыз.*

		отыр, дұрыс отыр ма. Неше торғай жетпейді? *- Үй қандай пішіндерден тұрады?* *Күрт қандай пішіндерден тұрады?* *- Машина қандай пішіндерден тұрады?*		*отыр, дұрыс отыр ма. Неше торғай жетпейді?* *- Үй қандай пішіндерден тұрады?* *Күрт қандай пішіндерден тұрады?* *- Машина қандай пішіндерден тұрады?*	*Құмырсқа ілеулерін жойыңыз.* *- Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз* ***Дид ойын: «Топтастыр»*** ***Шарты:** Тірі және өлі табиғат заттарын сурет арқылы топтастырып жинау.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:** Өлі табиғатқа жататын заттардың бөлігін құрастырып, жапсыру.* ***2-топ:** Қорапты жасылға бояу. Тірі табиғат заттарының жасыл қоратқа салу.* *Балаларды мадақтау.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Кім тез табады?»*** *– Бөлмеден «қызыл затты тап», «доңгелек затты көрсет» деп тапсырма беріледі.* *– Бала тез табуға тырысады.* ***Мақсаты: түстерді, пішіндерді ажырату, зейінін шоғырландыру.***	***«Көлеңкені тап»*** *– Заттың суреті және оның көлеңке бейнесі беріледі (доп пен оның көлеңкесі).* *– Бала суретті көлеңкемен сәйкестендіреді.* ***Мақсаты: логикалық ойлау, салыстыру.***	***«Қай дыбысты естідің?»*** *– Тәрбиеші қоңырау, барабан, қасықты тықылдатып дыбыс шығарады.* *– Бала дыбысты тыңдап, «Бұл не?» деп табуы керек.* ***Мақсаты: есту қабілеті мен зейінді дамыту.***	***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп).* *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.***	***«Сиқырлы сурет»*** *– Ақ қағазға қарапайым суретті (күн, гүл, үй) басталып қойылады.* *– Бала боямен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.***
Кешкі ас	***Әңгіме:*** *–Ас адамның арқауы. Балалар тамақты төкпей тауысып ішу керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Балалар ас ішкендегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Тамақтанған кезде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде сыртына төгіп ішпейміз. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үлгілікті белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық сияқты құралдарды абайлап қолданамыз.*

					Оларды ойнауға пайдаланбаймыз
Серуенге дайындық	*«Үйдегі адал жас: өрен» ұл-нине қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуен алдында: тәртіпті қайталау. Мақсат: қатармен жүру, қол ұстасып жүру, тәрбиешіні тыңдау.	*Серуен алдында: әдемілікке тәрбиелеу. Мақсат: әдемі табиғатты көру, суреттеп айту.*	*Серуен алдында: табиғатты бақылау. Мақсат: құстардың даусын тыңдау, жапырақтың сыбдырын есту.*	*Серуен алдында: жолдастық көмек жайлы айту. Мақсат: досының киінуіне көмектесу.*	*Серуен алдында: тазалық мәдениеті туралы айту. Мақсат: шалшыққа түспеу, қолын сүрту.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Төрғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау*
Серуеннен оралу	*Балаларға киімдерін өз сөрелеріне жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.*	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту. Кешкі асқа дайындалу.*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (кимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Үстел үсті театры:*** *«Шалқан » ертегісі Мақсаты: Балаларға үстел үстінде ертегі кейіпкерлерін көрсету арқылы әңгімелеп беру* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік қызмет***	***Сюжетті-рөлдік ойын:*** *«Құрылысшы» Мақсаты:Балаларды құрылысшының қызметімен таныстыру. Қаншама үйлер, мектеп, балабақшаны құрылысшылар салатынын түсіндіру. Ойын арқылы үйлерді қалай салатынын көрсету.* ***(танымдық, шығармашылық,*** ***(сойлеуді дамыту-коммуникативтік қызмет)***	***Дидактикалық ойын:*** *«Орнын тап»* ***Мақсаты:*** *балаларға өз болмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқызып, суреттен таба білуге үйрету.* ***(қоршаған ортамен танысу, танымдық, коммуникЖативтік қызмет)***	***Мақал-мәтелдер:*** ***Мақсаты:****Айтылған мақал-мәтелдердің жалғасын айтып беруге дағдыландыру.* ***(Сойлеуді дамыту, коммуникативтік қызмет)***	***Сандарды қайталау.*** *1 ден 3 дейін санату.* ***Мақсаты:*** *Есте сақтау қабілетін арттыру****(танымдық, коммуникативтік қызмет)***
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				

Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар қазақтың ұлттық ойындарымен таныстық.* *Достарымен ойнау арқылы бір-біріне құрмет көрсетуді үйренді.* *Үйде қарапайым ұлттық ойындарды бірге ойнасаңыздар, баланың қызығушылығы артады.*	*Бүгін балалар серуен кезінде айналаны бақылап, жапырақтарды жинады.* *Табиғатқа қызығушылық танытып, ұқыптылыққа үйренді.* *Үйде бірге жиналған жапырақтардан немесе гүлдерден шағын бұйымдар жасауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі геометриялық пішіндермен ойнады.* *Заттарды салыстыру, сәйкестендіру дағдыларын көрсетті.* *Үйде ойыншықтар немесе тұрмыстық заттар арқылы пішіндерді атауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты.* *Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты.* *Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды.* *Ой қорытып, өз қиялын әңгімеге айналдыруға талпынды.* *Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қоюды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Қазан айы V-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 28.10.2025	Сейсенбі 29.10.2025	Сәрсенбі 30.10.2025	Бейсенбі 31.10.2025	Жұма 01.11.2025
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күй күмбірі – тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топпен ойнауға тарту.	*Баланы құршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру.Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қорапшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін болу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру*				
	Әңгіме: *Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады.*

Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 2*** ***Дид ойын:*** ***«Жапырақты ажырат»*** *Міндеті: Ұқсас белгісіне қарай жапырақтарды таба біледі.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын:*** ***«Не қайда өседі»*** ***Міндеті:****Балалар өсімдіктер туралы түсіне отырып, заттар арасындағы кеңістік байланыс-тарын анықтау арқылы өсімдік-терді өсу орнына қарай топтастыра алады.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын:*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Міндеті: табиғат Құбылыстарын ажырата алады.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын:*** ***Құрылымдалған ойын:*** *Міндеті: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуді, оларды ажырата біледі.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Қазан айының 5-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, еніміз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдеген, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, аузымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге	***Ойын: «Жоғалған ойыншыққа көмектесейік»***	***Ойын: «Сиқырлы музыка»*** *Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап*	***Ойын: «Кім еңбекқор?»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала*	***Ойын: «Не жетіспейді?»*** *Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап).*	***Ойын: «Қайда тұрады?»*** *Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?»*

дайындық (бұдан әрі – ҮІӘ)	*Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай көмектесеміз?» — деп балалардан кеңес сұрайды.* *Балалар: «Жол көрсетеміз», «Қасына ертіп апарамыз».* ***Мақсаты:*** *баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу*	*табады (құстың ұясы, үлдің ашалауы).* *Әр баға өз қимылын көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *қимылды, шығармашылық қабілетті дамыту*	*ойыншық жолдан жатыр, екіншісі шаршап жүр.* *Балалар: «Мынау еңбекқор, мынау жалқау».* ***Мақсаты:*** *жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.*	*Біреуін тәрбиелеп жасырады.* *Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді.* ***Мақсаты:*** *зейінді, есте сақтауды дамыту.*	*Балалар: «Суда!»* *«Қояң қайда тұрады?» – «Іште!»* *«Көлік қайда жүреді?» – «Жолда!»* ***Мақсаты:*** *логикалық ойлауын дамыту.*
Кестеге сәйкес ҮІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында - «Қамқор» жоба шеңбері бойынша балаларға күз мезгіліндегі табиғат туралы түсінік, зерттеу жұмыстарының қорытындысын ұсыну				
	Ағаш бұйымдар иллюстрациялық суреттер қарау. ***Ой қозғау.*** *Айтыңдаршы, адамдарға ағаштың қасиетін білу не үшін қажет?* *Адамдар ағашты өмірде қалай пайдалану керектігін, оны оңдеуді және онымен не істеу керектігін білу үшін оның қасиеттерін үйрену керек.*	***Ертегі әлемі бұрышы.*** ***Балалар Ағаштар туралы ертегі тыңдағылары келе ме?*** *Ертеде Шырша, Қарағай Роуэн ,Қайың ағаштары дос болыпты* ***Олар бір күні өз-өздерімен мақтанышты.*** ***Жаңа жылдық шырша -*** *«Менен артық таба алмайсың, мен қыс бойы жасылмын. Нағыз сұлулық сонда. Ал мен шелерімді 5-7 жылда бірте-бірте*	***Тілек шоғы.*** *Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді.* ***Сөйлеуді дамыту.*** ***Мұға шабул.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Жапырақты бояды,* *Атыратты бояды.* *Бояп-бояп барлығын* *Сап-сары ғып қояды. (Күз)* ***Дид ойын:*** ***"Күз белгісі неде?*** *Күзде жапырақтар… (сарғаяды)*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар бүгін мен сендерді табиғатпен, оның сырларымен, тосын сыйларымен кездесуге шақырғым келіп отыр.* ***Ой дамыту*** *Табиғат бізге жылдың қай мезгілінде де өзінің керемет үйретеді.* *Құстар ән айтуды үйретеді.* *Егістік пен бақшадағы аралар бізге еңбек етуді үйретеді.*	***Тосын сәт.*** ***Орманшы атайдың телеграммасы.*** *Ол бізді өзінің орманына қонаққа шақырады. Барамыз ба балалар.* ***Ой қозғау.*** *Орман бізге не үшін керек?* *Орман – құстар мен жануарлардың мекені.* *Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды.* *Орман бізге құрылыс материалдарын береді.*

	Орман - бұл біздің досымыз, онда әр түрлі ағаштар өседі. Алдымен ағаш кесіледі, содан кейін оны бұтақтардан тазартады, балаларды зауытқа апарады, сонда оларды тақтай етіп кеседі, содан кейін ағаштан заттар жасайды. Балалар, ағаштан қандай заттар жасалады? Балалар: жиһаз, орындықтар, ойыншықтар. Дұрыс.Ағаштарды қорғау керек, олардан адам өміріне өте қажет көптеген пайдалы заттар жасауға болады. **Қызығушылықты ояту.** **Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.** **№1 тәжірибе** **«Ылғалға төзімділік»** Тәрбиеші : Ендеше судан ағаш кесегін шығарайық. Оған не болғанын қараңыз. Ол қарайып ісініп кетті. Неліктен бұлай болды? Ағаш суда ұзақ жатып, суды сіңіреді. **Қорытынды:** ағаш ылғалды сіңіреді және одан нашарлайды.	ауыстырып отырамын . Бірақ бәрі бірдей емес, өз кезегінде, сондықтан мен әрқашан жасылмын. Жаңа жыл түні олар менің айналамда билейді. Ал олар менен қағаз, жасанды жібек жасайды, меннен үй салып, музыкалық аспаптар жасайды. Мынадай : мен бәріңнен әдеқайда жақсырақ және қажетпін деп мақтанады. **Қарағай:** Мен де ең әдемі ағаштың . Менің діңім біркелкі, ал инелер ыршадан ұзынырақ . Ал олар менен үйлер мен моншалар салады. Мен де кеме жасайды. Мен ең маңызды **ағаштың** деп мақтанады. **Роуэн** – Я мақтаныңдар, мақтаныңдар <u>мен сендерге айтайын</u> : меннен жуқа және сымбатты нәрсе таба алмайсыңдар. Ал күзде сары түсті киім кисем, жидектерімнің шоғыры алыстан көрінеді, құрамында дәрумендер көп. Қыста қанша құсты аштықтан құтқарамын! Ал адамдар оларды жеуге қарсы емес. Солай! **Қайың Мен туралы қаншама ән шығарды.** Ал менің арқам ақ, сенікіндей емес . Ал менімен суықты да емдей алады , буындар ауырмас үшін түпбаммен сүртеді.	Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады) Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады) Күзде түн...(ұзарады) Күн...(қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі) Күзде жазғы демалыс біткін... (оқу басталады) **Математика** **Дид ойын:«Жапырақтың түсі қандай?»** **Шарты:** Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады. (түсін, пішінін айтады) **Көркем әдебиет** **Қ.Шаңғытбаев** **«Күзгі жапырақтар»** Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап Өлең жолдарын қайталау арқылы жаттау. **Қоршаған орта** **Ой дамыту. АКТ тех.** Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету.Күзгі орманды тамашалау. Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады? - Неліктен алтын, жомарт күз дейміз? - Күз мезгілінде бау-бақшада не піседі? **Дид ойын: «Саябақтағы жемістер»**	Қар таяуға, күн мейірімділікке үйретеді. Барлық орман тұрғындары берік достыққа үйретеді. Жыл бойы табиғаттан көп нәрсені үйрену керек. Бізді алда не күтіп тұрғаны және бүгінгі табиғат бізге не үйрететінді сендерді қызықтырады ма? Балалар: Иә, бізді қатты қызықтырады. Ендеше серуенге шығамыз. **Ауа райын бақылау** Балалар көңіл күйлерің қалай? (балалардың жауаптары) **Ой қозғау.** Ал ауа райы қандай, бірге анықтап көрейік. Аспанға қарайықшы. Біз күн сәулесінен ләззат аламыз ба? Бүгін жел соғып тұр ма? Оны қайдан білдік? Түсіндірме жұмыс:Аспанда бұлттар қалқып жүр, әрқайсысы бізге біртүрлі болып көрінуі мүмкін. Күн жиі бұлттардың артына тығылып, тығылмақ ойнағандай болады. Күн бізден жасырынғандықтан, сыртта салқын. Жел ағаштардың бұтақтарын шайқайды, жапырақтары түседі.	Орман бізге таза су мен ауа береді. Жарайсыңдар! Қазір орманға барайық, бірақ немен барамыз. Балалар: Автобуспен барайық. Автобус макетін құрастыру. Автобусты қандай пішіндермен құрастырдық. Атау. **Жолда көңілді болу үшін «Күз» туралы ән айтамыз.** **АКТ технологиясымен.** Орманға келдік. Орманшы атай балаларға қарай келеді. Орманшы атай: Достар! Менен қорықпаңдар, мен сендерді ренжітпеймін, сендерді көргенме өте қуаныштымын. Міне, мен сендерге жұмбақтар дайындап қойдым. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Аспандағы алып доп, Жарқырайды жарық боп **Күн.** Ағайынды бәрі: Шықса – көк, Түссе – сары. **Жапырақ** Көкте туып, Жерде өледі. **Жаңбыр** Көз жасты – жылауық, Келе жатыр бір алып. Жабырқаса жылайды, Жадыраса тарайды. **Бұлт** Гүлдейді құлаққа Оны ешкім көрмейді. **Жел**

	Сондықтан ағаштан жасалған заттар сыртқа қарағанда үй ішінде жақсырақ қолданылады. *- Тәрбиеші: Ағаш заттардың бұзылмауына қалай көмектесуге болады?* *Балалар : Олар боялған кезде қалпын жақсы ұстайды..* *Тәрбиеші: Сондықтан біздің бақшада, орындықтар, құмсалғыш, сырғанақ боялған* *Тәжірибе № 2* ***Ағашты өңдеу оңай.*** *Қайрауышты алып, ағаш қарындашты қайрауға тырысайық. (Олар қарындашты қайрап жатыр.) Сіз қалай ойлайсыз, егер сіз қарындашты оңай қайрай білсеңіз, бұдан қандай қорытынды шығаруға болады?* *Балалар: Ағашты арамен кесуге, жонуға қайрауға болады.* *Біз ағаштың қандай қасиетін білдік?* ***Балалар: ағашпен жұмыс істеу оңай. Ағашты өңдеуге болады.*** ***Шығармашылық бұрыш***	*Менің отыным көп жылу береді. Менен жиһаз, шаңғы, шайыр да жасайды.* *Сондықтан мен ханшайымның! Дейді.* *Бір күні орманның үстінен қатты жел ұшып, ағаштардың барлық мақтанышын өшіреді. қайыңдар, тау күлі, қарағайлар, шыршалар қатты қорқып кетеді де бір-біріне қарап, өздерінің мінез - құлқынан ұялып, қайтадан бірге өмір сүре бастайды.Осылайша олар орманда бірге өмір сүреді екен.* *- Балалар, ормандарда, саябақтарда әдемі ағаштар өсу үшін, оларға көңілді құстар ұя салу үшін оларға қамқорлық жасауымыз керек* ***Қызығушылықты ояту.*** ***Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.*** ***Тәжірибе № 1.*** ***Ағаш жеңіл, суға батпайды.*** *Сонымен, біз зерттейтін бірінші мәселе бізден байыпты эксперимент жүргізуді талап етеді. Үстелде су салынған контейнерлер мен науада заттар бар. Металл затты алып, суға батырыңыз. Оған не болды және ол суда не істеді??*	*Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жемістер мен көкөністерді айырып жинау.* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу.*** *Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін көрсету түсіндіру.* ***1-топ:Сары жапырақтар .*** ***Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»*** ***Шарты:*** *Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу.* ***2-топ:Қызыл жапырақтар:*** ***Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»*** ***Шарты:*** *Жемістерден натюрморт жапсыру.* ***Сергіту сәті.*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел өседі.* *Кіп – кішкентай ағаштар* *Біп – биік боп өседі.* ***Дид ойын:*** ***«Даналық ағашы »*** *Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.* *«Шапалақ әдісі» арқылы қорытындылау.*	***Тәрбиеші:*** *Бұл қандай мезгіл екенін еске түсірейікші?* ***Көк майсалы көрікті*** ***Алқаптағы көп егін*** ***Бұл күндері киінті*** ***Сары жібек көйлегін.*** ***Жел тынымсыз гүлдеп,*** ***Болып кетті тым бұзық.*** ***Шуылдайды тал, терек,*** ***Жапырағын жұлғызып.*** *Мына өлең жолдары қандай мезгілді бейнелеп тұр?* *Күз мезгілі несімен ұнайды ?* *Біз ауладағы ағаштарға назар аударайық. Оларға не болады?* *Балалар: ағаштардағы жапырақтардың түсі өзгерді (сары түсті).* *Жапырақтары ағаштардан түсіп жатыр.* *Тәрбиеші : Балалар , қалай ойлайсыңдар, жел ағаштан жапырақтардың түсуіне көмектесе ме? Тексерейік.* ***«Жел» тыныс алу жаттығуы*** *Жеңіл желдеткіш соғып жатыр - фф* *Жапырақты осылай шайқайды – ффф (тыныш, еркін дем шығару)* *Қатты жел соғып тұр ...* *Жапырақты осылай шайқайды - фффффф...*	*Жарайсыңдар балалар, барлық жұмбақтарды шештіңдер, айналаға қараңдаршы, орман бізді қалай қарсы алады, құстар ән салады. Табиғат дыбыстарын тыңдайық (табиғат дыбыстары жазылған аудио тыңдау)* *Ал, балалар, Ойнайық, демалайық. **(дене шынықтыру минуты)*** *Біз орманға бардық,* *Аяқтарды жоғары көтеріп жүру.* *Бұталардан секірдік,* *Ағаштарға созылдық,* *Жапырақтар тердік* *Ұзақ жүріп шаршадық* *Қайта серуенді жалғастырайық!* ***Аудио дыбыс.*** ***Орманшы: Ай-ай-ай, мен бірденені басып кеттім, аяғым ауырып тұр, қараңызшы. ди, бұл шыны кесегі. Балалар бұл шыны қайдан шықты.*** *Тәрбиеші: Балалар, Орманшыға көмектесейік, оның аяғын таңсын, дәрігер Айболитті шақырайық.* *Доктор Айболит: Сәлеметсіздер ме құрметті балалар, маған хабарласқан сендер ме, менің көмегім қажет болды ма?.* *Орманшы: Балалар, көмектерің үшін рахмет.* *Доктор Айболит: Балаларда осылай болады: Олар орман*

	Дид ойын: «Ағаш бұйымдар» ***Шарты:*** *топтағы ағаш бұйымдарды атау.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-Топ:*** *Күыршаққа кровать салу* ***2-Топ:*** *Үш аюдың орындығын ретімен құрастыру.* *Торғай ағаш қорғайды* ***Жақан Смақов*** *Шыр-шыр еткен торғайды* *Қорғамасақ, болмайды.* *Кіп-кішкентай торғайлар* *Ағаштарды қорғайды.* *Таспен атып торғайды,* *Ұя бұзған оңбайды.* *Құс өкпелеп кетеді,* *Бақшамызға қонбайды.* ***Балаларды мадақтау.***	***Балалар: ол суға батып кетті.*** *Енді қағазды алып, суға салыңыз. Қағазда не бар және суда не болды?* *Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.* *Енді матаны алып, суға батырыңыз. Матада не болды?* *Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.* *Енді ағаш текшені алып, суға батырыңыз. Кубқа не болды ?* ***Балалар:*** *Куб ағаштан жасалғандықтан жүзеді.* *Егер ағаш суға батпаса, адамдар одан не сала бастады?* ***Балалар: Олар қайықтар мен кемелер сала бастады.*** *Сонымен, біз ағаштың алғашқы қасиетін білдік.* ***Қандай қасиетін білдік?*** ***Балалар:*** *Ол жеңіл, суға батпайды.* ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жылы болады.*** *Енді біз ағаштың келесі қасиетін білуге тырысамыз. Екі кружка жылы су, ағаш және әйнекті алайық.* *Қай кружка ұзақ уақыт бойы жылытады?* *Балалар: ағаш. Онда су жылы. Ал шыны кружкада су тез салқындатылады.* ***Біз ағаштың тағы бір қасиетін анықтадық.*** ***Онда нені байқадық?***	*- Аяқтары алтақ қойылған, таяқшаны кеуденің түсында. Отырып, тұру.*	***жапырақтың түсуі*** *Балаңың алақанына жапырақтар қойып, оны үрлету. Жаттығу кезінде балаға жапырақтың желмен үшып түсуі туралы мәлімет беру.* ***Тәрбиеші: Балалар сендер кішкентай ғалым болғыларың келе ме?*** ***Танымдық және зерттеушілік әрекеттер.*** ***Тәжірибе №1*** *-Жасыл жапырақты алып, екіге бүктелген ақ матаның ішіне салыңыз. Енді ағаш текшеге жапырақты мата арқылы қатты соғамыз.* *- Тәжірибе барысында не көрдік ?* *(Матада жасыл дақтар пайда болды)* *Жапырақтағы бұл жасыл сұйықтық хлорофилл деп аталады және оны жасыл түске бояйды.* *Тәрбиеші: Балалар , жапырақ неден жасыл болады?* *Балалар: Күз келіп, күн суытып, күннің жылуы азайған кезде жапырақтардағы хлорофилл мөлшері бірте-бірте азайып, толығымен жойылып кетеді.* *Тәрбиеші: енді түсіндік бе, неліктен жапырақ сарғайады?* *Тәрбиеші: Қараңдаршы,*	*ережесін білмейді. Орманға от жағады, әйнектерді сындырып кетеді, қоқыстарды лақтырады, сол дұрыс па?* *Біздің балалар орман патшалығы туралы бәрін біледі.* *Айболит қоштасады және қоштасарда мен жабайы жидектердің бір себетін беремін, олар өте дәмді және пайдалы. Денсаулық үшін тамақтану керек, ауырмау керек, жазда дәрумендер жеп күш жинау керек.* *Сау болыңдар.* ***Орманшы атай:*** *Балалар, мен ойнағанды жақсы көремін, енді сендермен* ***«Ағаштар дұрыс киінсін» деген ойын ойнаймыз.*** *Шарты: Ағаштар неден бастап өседі ретімен құрастыру.* *(тамыр, дің, бұтақ, жапырақ)* ***Ой дамыту.*** *Енді біздің орманда үлкен зертхана бар. Сендер ғалым болғыларың келе ме?* ***Тәжірибе бұрышы.*** ***№1 тәжірибе*** *Мен ағаш пен темір заттарға шеге қағып не болатынын көремін.* *Мен Кубикке шеге қағамын. Шеге ағаш кубикке оңай кірді ме? (иә)*

		Балалар: ағаш сені жылытады ***Дид ойын: «Ағаш достары»*** ***Шарты:*** *Ағаш өсу үшін керек заттарды орналастыру.* *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *А3 форматта салынған ағаш суретін құрастыру.* ***2-топ:*** *Салынған А3 форматта ағаш макетіне Күн суретін жапсыру.* ***3-топ:*** *Ағашқа ағып жатқан суды бояу.* ***4-топ:****Құс мүсіндеу.* ***Тыныс алу жаттығуы:*** ***Ауамен демаламыз*** ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***		*біздің аяғымыздың астында қанша жапырақ бар! Олардың үстімен жүреміз. Сендер иіс сездіңдер ме?* *Балалар: Иә, жапырақтардың иісі бар.* *Тәрбиеші:Не естіп тұрсыңдар?* *Балалар: Жапырақтардың сыбдырын естиміз .* *Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, неге жапырақтар сыбдырлайды?* *Балалар: Өйткені олар құрғақ.* ***Дид ойын: «Күзгі жапырақтар әлемі»*** ***Сурет салу.*** *Шарты: Жапырақтарға сары бояу жағып қағаз бетіне бастыру.* ***№2-тәжірибе:*** *Тәрбиеші: Серуенде ағаштардан жапырақтардың әр түрлі түсетінін байқадыңдар ма ? Қай жапырақ тез, қайсысы баяу түседі, қай жапырақ әдемі айналып тұрғанын білу үшін тәжірибе жүргізейік . Мұны істеу үшін әртүрлі өлшемдегі жапырақтарды алайық , қолымызды жоғары көтеріп, саусақтарымызды бос ұстаймыз. Жапырақ ұшып жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаймыз.*	*Ал енді мен темір кубикке шеге қағамын. Не болды. (Жоқ).* ***Қортынды:*** ***Сондықтан ағаш металлға қарағанда жұмсақ, оған шеге тез кірді.*** ***Металл ауыр, қатты.*** ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.*** *Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл эксперименті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өртесеңіз, онда ол өртене бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін.* *Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз* *Балалар: Иә, мүмкін.* ***От бізге қалай көмектеседі?*** *Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет.* *Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады.* ***От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе?*** *Балалар: иә.* *Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін?* *Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде*

				Балалар: Үлкен жапырақтар баяу түседі және айналмайды , Ал,кішкентай жапырақтар тез түседі және көбірек айналады. ***№ 3-тәжірибе.*** *Тәрбиеші: Ал енді балалар біз тағы бір тәжірибе жасаймыз. Біз құрғақ жапырақтарды бассейнге саламыз , жапыраққа жаңбыр жауғандай суарғыштан су құямыз. Біраз уақыттан кейін олармен не болатынын көреміз.* ***Осы арада «Жаңбыр» ойынын ойнайық.*** ***Музыка әуенімен*** *Санамақ тақпақтың көмегімен «Жаңбырды» таңдаймыз.* *Жаңбыр бала киімін киіп, қолына тамшыларды ұстайды.* *Шеңберде еңкейіп отырған балалар бұлт. «Жаңбыр» шеңбер ішінде, балалардың қасында жүріп, тамшыларды соларға қарай тербетіп, әнін айтады:* *- Тамшы-тамшы, тамшы-тамшы,* *Осылай тамшылаймын көпке,* *Мен қаласам барлық балаларды* *Барлық жапырақтарды сулаймын әсте*	*немесе балалар сіріңке алған кезде.* *Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады.* *Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі?* *Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі.* *Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік?* *Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар.* ***Балалар біздің қайтатын уақытымыз болды.*** ***Орманшы атаймен қоштасайық*** ***Автобусқа мініп балабақшаға келу.*** ***Қортынды сұрақ-жауап.***

				Балалар орындарынан тұрып, қол ұстасып, шеңбер бойымен билеп, ән айтады *Жаңбыр бізді бекер қорқытпаңыз,* *Біз сенен қорықпаймыз.* *Қалағаныңша тамшылат* *Тамшың бізді суландыра алмайды.* *Жан-жаққа жүгіру, жаңбыр оларды қуып жетіп, оларды сулауға тырысады. Музыка аяқталғаннан кейін барлығы тоқтайды, «Жаңбыр» тигізген балалар қолдарын көтереді. Бәрі бірге санын санайды.* *Тәрбиеші: Ал енді жаңбырдан суланған жапырақтарға не болғанын тексерейік.* *Балалар: Жапырақтар жұмсақ болды, олар ешқандай сыбдырламайды.* *Тәрбиеші: Дұрыс, дымқыл жапырақтар сыбдырламайды, жұмсақ, ауыр болады, олар ұша алмайды..* ***Дид ойын: «Кім тапқыр»*** *Жұмбақ жасыру.* *Тіл алсаң тиме,* *Үсті толған ине.* *Бірде жүрсе собалақ,* *Бірде жүрер домалап.(Кірпі)* ***Шығармашылық жұмыс.***	

				Балаларды топқа бөлу. ***1-топ:*** *Кірпіні қиып жапсыру* ***2-Топ:*** *Алманы мүсіндеп кірпінің үстіне жапсыру.* ***«Кірпі» саусақ жаттығуы*** *Момақаймын алайда (үш саусақтарын түйістіріп, кірпінің жүрісін салады)* *Тікенім көп абайла, (екі қолының саусақтарын айқастырып, кірпінің тікенектері жасайды).* *Кіріп кетсе қолыңа,* *Өкпелеме жарайма!* ***Кірпі:****Қыста күн өте суық, менің жейтін ештеңем жоқ.Балалар мен сендерге көмек сұрауға келдім. Көп ұзамай мен күзенімде, ескі діңгек астында ұйықтаймын. Бірақ күзенімді жабу үшін өзіме құрғақ жапырақтарды жинап үлгермедім. Сендердің аулаларыңдағы құрғақ жапырақтарды жинауға көмектесіңдерші .* ***«Жапырақтарды жинаймыз» ауладағы еңбек*** *Кірпі балаларға алғысын білдіреді, балаларға алма береді,* ***Нәтиже .*** *Тәрбиеші: Біздің серуеніміз аяқталды. Балалар, сендерге тапсырмаларды орындау,*	

				зерттеу жұмыстарын жүргізу қиын болды ма? Сізге не ұнады? (Балалардың жауаптары). ***Ағаш макетін құрастыру.*** *Егер серуен ұнаса, онда ағашқа жапырақ жапсырамыз, ал ұнамаса бір жапырақты шалшыққа жабыстырыңыз.*	
Екінші таңғы ас	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*
Серуенге дайындық	*Еңбекқұмар жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Балаларға сырт киімнің маңызын қысқа сөзбен түсіндіру («Жылы болу үшін киеміз»). Киінгенде түймесін тәрбиеші қадап, «түймелерді жабайық» деп айту. Аяқ киімін шешкен соң сөреге қоюды көрсетіп үйрету. Сыртқа шыққанда тәрбиеші артынан еріп жүруді қадағалау.	*Балаларға серуен алдында ойыншықтарын орнына қоюды ескерту. Киінгенде бір-біріне көмектескен балаларды мақтап қою. Қол ұстасып, тәрбиешіні тыңдап жүруге жаттықтыру.*	*Серуенге шығар алдында «Қайда барамыз?» деген сұраққа жауап беруге үйрету. Киімдерін біртіндеп өзі ұстауға баулу (қолғабын өзі алсын). Киінгеннен кейін айнадан өзін көрсетіп, «қарашы, әдемі болып киіндің» деп мадақтау. Қатармен жүруді шағын ойын арқылы үйрету («Пойыз болайық»).*	*Балаларға серуеннің қызықты болатынын айту (ағапиты көреміз, құстарды тыңдаймыз). Аяқ киімнің оң–солын тәрбиеші көрсетіп беру. Баланы сыртқа шығарда қолынан ұстап алып шығу.*	*Балаларды киінер алдында тыныш отырғызу. Киімдерін тәрбиешінің көмегімен рет-ретімен кию: алдымен аяқ киім, сосын бас киім. «Қолыңды бер, бірге киейік» ойынымен жеңінен өткізуге көмектесу. Қатарға тұрып шығуды үйрету*
Серуен	***Картотека №2***	***Картотека № 3***	***Картотека №8***	***Картотека №10***	***Картотека № 12***

	Күзгі жапырақтарды бақылау.	*Жәндіктерді бақылау.*	*«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	*Торғай мен Қарғаны бақылау.*	*Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Күз серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Әдепті адал жас өрен» – өз-өзіне қызмет жасау*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға отыргызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шапкин жуыну*				
	Әңгіме: *– Ас пікенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас пікенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет, Әсем есік ашылды. Түрлі - түсті боялар, Аспанда жайылып шашылды Ұйқымшайдайашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзімізідзді ашайық Бойымызды жазайық Қолмен көзді ұқалап Созылыпбіралайық.*	***№4. Ояну*** *Көзіміз ашылды Ұйқымыз басылды Дем алдық ұйықтадық Шаттанып ойнайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақты ұрайық Орнымыздан тұрайық.*

	Көңілдеңе ерекшеліктерін ескеріп, ұйымдастыру кезінде қолданылатын тәсілдерін түсіндіру «Сабақты қалай жақсы оқуға» - ұйымдастыру түрлеріне қолжетімділікті қамтамасыз ету **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	Ұлттық тұрмыс мақсатында суды ұтымды пайдалануға жағдай ерекшеліктерін түсіндіру				
	Әдеміе: *Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әрбір өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әдеміе:*** *Ұқыпты баға әркашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әдеміе:*** *Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Астың төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орнынан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әдеміе:*** *Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолданғымыз келеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күлін сөйлеп отпейміз. Бұл қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әдеміе:*** *Балалар, ас ішкенде көңіліміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	«Мен – зерттеушімін» - өнер – танымға алғашқы қадам негізінде				
	«Жыл мезгілдері» ***Міндеті:*** *Суретте бейнеленген негізгі белгілері бойынша әр жыл мезгілдері жайлы түсінеді. Балалар жыл мезгілдерін ретін дұрыс көрсете біледі.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын суреттерге әр жыл мезгілінің ерекшеліктерін жапсыру немесе салу.* ***«Керемет орман»*** ***Ойынның Міндеті:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуіне*	***Дид ойын: «Ормандағы құрылыс»*** *Шарты: - Геометриялық фигураларды орындарына орналастыр. Тар жолды, кең жолды көрсет. Шеңбер, сопақ және үшбұрыш қандай түсті? Жасыл түс. Шаршы мен төртбұрыштың түсі қандай? Қоңыр түс.* *Ағаштарға пішіндерді жапсыру және жамауды бояу.* *Орман алаңқайына гүлдерді мүсіндеп жапсыру.*	***Тәжірибелік алаң*** ***Қалай ойлайсыңдар, ағаш суға батады ма, жоқ па?*** *Тексерейік. Мұны істеу үшін ағаш тығын мен тиынды алайық. Ағаш тығынды суға салыңыз. Не байқап жатырсыз? Судағы ағаш туралы не айтуға болады? Ол суға батып кетті ме, жоқ па?* *Бірақ бізде ағаш тығын ғана емес, тиындар да бар. Олар қандай материалдан жасалған? (Металл). Тиын суға батады ма?* *Монетаның батып бара жатқанын тексеріңіз.*	***«Жыл мезгілдері»*** ***Міндеті:*** *Суретте бейнеленген негізгі белгілері бойынша әр жыл мезгілдері жайлы түсінеді. Балалар жыл мезгілдерін ретін дұрыс көрсете біледі.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын суреттерге әр жыл мезгілінің ерекшеліктерін жапсыру немесе салу.* ***«Керемет орман»*** ***Ойынның Міндеті:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуіне*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қолы жоқ, аяғы жоқ-қозғалады, ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,- бұл не болды?* *Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты.* ***Ой дамыту:*** *Суретпен жұмыс* *Балалар өсімдіктер қайда өседі?* *Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай?* *Өсімдік өсу үшін не керек?* *Өсімдіктер өсу үшін не істеуіміз керек?* ***Топтарға бөлінеміз:***

	сүйене отырып бейне орналастыра алады. ***Ресурстар:*** *бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.*	 *Кең жолда қандай пішін тұр?* *Екі жолдың ортасында қандай пішін тұр?* *Тар жолда қандай пішіндер тұр?*	*Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық?ағаш суға батпайды. Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар ағаштан суда қайық, сал, көлік жасайды.* *Ал тиын неге батып кетті? Ол ауыр болғандықтан. Металл ауыр.Ағаш жеңіл.* *Тәрбиеші: Жас зерттеушілер, біз ағаштың қандай қасиеттері бар екнін тәжірибе жасау арқылы білдік?* ***Балалардың жауаптары:*** *1. Ағаш жеңіл, суға батпайды.* *2. Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.* *3. Ағаш жылы болады.* *4. Ағашты өңдеу оңай.* *Осылайша ағаштың көптеген керемет қасиеттері бар, сондықтан адамдар оны күнделікті өмірде кеңінен қолданады.*	*сүйене отырып бейне орналастыра алады.* ***Ресурстар:*** *бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.*	***1-Топ: Балме гүлі (****балме гүлдерін сүртіп, оларға күтім жасайды).* ***2-Топ: Дала гүлі.*** *(Гүлдерді отырғызады.)* ***3-Топ: Бақша гүлі*** *Сөйлем құрау.* ***Балаларды мадақтау***
Балалармен жеке жұмыс	***«Жануарларға қамқор боламыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды жануарларға*	***«Нөпің баласы?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; жабайы және үй*	***Қайсысы қайда тіршілік етеді.*** ***Мақсаты:****жануарлар-ды ұқсас белгілеріне қарай*	***«Шаштараз» сюжетті-рөлді ойын Мақсаты:*** *ойын желісін өздігінен дамыта білуді, тақырыбын келісіп алуды,*	***«Көп және біреу»*** ***Ойынның мақсаты:*** *көп және біреу қатынас-тарын білуге үйрету; заттардың*

	қайырымдылықпен қарауға тәрбиелеу. **Кадиша, Аян**	жануарлары туралы білімдерін кеңейту. **С.Әміре, Айзада**	табу,олардың мекен-жайын анықтау. **Расул,Айбар**	рөлдерді бөлісе білуді қалыптастыруды жалғастыру. **Айкөркем, Аян**	тең, тең емес топтарын салыстыру. **Расул, Заңгар**
Кешкі ас	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды тұзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы* *«Тақия тастамақ»*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы* *«Ұшты-ұшты»*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
Серуеннен оралу	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу,*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды*

Балалардың дербес іс-әрекеті (кимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	жууын қадағалау. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын жууын тексеру.	бағыттау. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамауды үйрету. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды асханаға отырғызу.	қолдану. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру. **Түскі асқа дайындық:** Таза қолмен асханаға бару.	сүзгісін таза ұстау. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, тыныштық сақтау. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын жууды талап ету.	үйрету. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды асханаға дайындау.
	Серуен кезінде: экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту **Таңғы серуенді бекіту.**				
	Сюжетті – рөлдік ойын: «Дәрігер» ***Мақсаты:*** *Баланың зейіні мен байқампаздығын жетілдіру.* ***танымдық дағды).***	***Сюжетті – рөлдік ойын:*** *«Асхана»* ***Мақсаты:*** *балаларды аспазшы қызметімен таныстыру.* ***танымдық, коммуникациялық дағды***	***Қимылды ойын:*** ***Доп жипау*** ***Мақсаты:*** *Балаларды жұмылдыру қимыл белсенділігін арттыру.* ***(қимыл белсенділіктерін дамыту***	***Дидактикалық ойын:*** ***«Ойлан тап»*** *Тақтаға маман иелерінің суреттері ілінеді. Ойын шарты әр мамандықтың қызметіне сай анықтау.*	***Дидактикалық ойын:*** ***Тақырыбы: Үшбұрыш»*** ***Мақсаты:*** *Үшбұрыш пішіндер ұғымдарын. Пішіндерді пайдалана отырып логикалық ұғымдарынт пайдалану арқылы ойындар ойнау.*
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
Балалар үйге қайтуы	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылық-тарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды. Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды. Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты. Музыкалық есту қабілетін дамытты. Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады. Зейінін дамытты. Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру). Қозғалыс белсенділігін көрсетті. Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Усыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайранғұл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нұргүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қараша айы I-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 03.11.2025	Сейсенбі 04.11.2025	Сәрсенбі 05.11.2025	Бейсенбі 06.11.2025	Жұма 07.11.2025
Балаларды қабылдау	*Күн әуені – қазақтың асыл мұрасын қастерлеуге жетелеу.*	*Домбыра үні – баланы мейірімділікке баулу.*	*Күн күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Қоңыр күй – елін сүйген азамат болуға баулу.*	*Домбыра әуені – ұлттық әдеттерді арқалатуға жетелеу.*
	Баланы есімімен атап, қарсы алу. *Жұмсақ ойыншық беріп тыныштандыру.* *Қысқа уақыттан кейін анасын жылы қоштасып шығарып салуға үйрету.*	*Баланы есік алдында «Кел, қолымнан ұстайық» ойынымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылау.*	*Баланы құрышақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу.* *Киімін шешуге көмектесу.* *Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы «Жылы құшақ» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрамай, жай ғана жылы сөз айту.* *Сурет қарау немесе кітаптан жануар көрсету.* *Баланы топтағы басқа балалармен бірге шағын ойынға қосу.*	*Баланы есік алдында «Күлімдейміз» ойынымен қарсы алу.* *Үстелге отырғызып, ойыншық беру.* *Баланы тамақ пен ұйқы жайлы жеңіл сұрақпен алаңдату.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға баға денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөз айтып шығарып салыңыз, балаңызға да жылы сөзді айтуға үйретіңіз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі. Баланың мәдени-гигиеналық дағдылары болашақта оның денсаулығы мен тәртібіне әсер ететіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде қол жуу, тіс тазалау, киімді таза ұстауды балаңызға күнделікті үйретіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Рахмет», «өтінемін», «кешір» деген сыпайы сөздерді балаңызға жиі айтуға үйретіңіз.*	*Сөйлеу мәдениеті – баланың өз ойын дұрыс жеткізе білуіне ықпал ететіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қысқа тақпақтар мен жаңылтпаштарды үйретіп, бірге қайталауға дағдыландырыңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Демалыста балаңызға пайдалы істі бірге жасауды үйретіңіз (мысалы: гүлге су құю, бөлмені жинастыру).*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық	***Картотека № 1*** ***«Жер, су, ауа»*** ***Ойын шарты:*** *Балалар шебер құрып тұрады, допты бір балаға лақтырып*	***Картотека № 2*** ***«Жапырақты ажырат»*** ***Ойын шарты:*** *жапырақтарды салыстыру, қай ағаштың жапырағы екенін табу.*	***Картотека № 4*** ***«Затты сипаттау»*** ***Ойын шарты:*** *Әр түрлі жеміс-жидектер немесе көкөністер суретті мұқият зерттеп, олардың сыртқы ерекшеліктерін*	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** ***Шарты:*** *қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін*	***Картотека № 8*** ***«Нан дастарханға қалай келеді?»*** ***Ойын шарты:*** *Жүргізушінің белгісіненкейін бос тор көздерді қағазға суретте рментолықтыру.*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	«Жер» деген кезде жердегі өсімдіктер, заттар, адам, үй, жануарларды атап айтады.		алады. Сонан соң сөз затты жан-жақты сипаттайды және заттың атын атап,түр-түсін ажыратады.	бекіту қатты,жұмсақ,ери ді,бұға айналады.	
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	Қарашайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қарашайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қарашайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қарашайынаң 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жөндарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: – Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек. ***Қауіпсіздік:*** – Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.	***Әңгіме:*** – Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, токпей жеуіміз керек. ***Қауіпсіздік:*** – Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.	***Әңгіме:*** – Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты болады. ***Қауіпсіздік:*** – Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.	***Әңгіме:*** – Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала – барлығына үлгі. ***Қауіпсіздік:*** – Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты токпейміз.	***Әңгіме:*** – Асымызды қадырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып қалдырсақ, ол ысырап болады. ***Қауіпсіздік:*** – Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	«Қамқор» жобасы ***Ойын: «Жақсы сөз гүлі»*** Балалар шеңберде тұрады, қолында қағаз гүл бар. Әр бала гүлді досына беріп: «Сен мейірімдісің!», «Сен ақылдысың!» дейді. ***Мақсаты:*** жақсы сөз айтуға, мейірімділікке тәрбиелеу.	«Шабыт» жобасы ***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Қане, қиялмен сурет салайық!» Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек. ***Мақсаты:*** қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.	«Еңбегі адал жас өрен» жобасы ***Ойын: «Қол еңбегі»*** Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз». ***Мақсаты:*** еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.	«Смарт бала» жобасы ***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?» Балалар сипап, жауап береді. ***Мақсаты:*** ойлау, сезімталдықты дамыту.	«Ұшқыр ой алаңы» жобасы ***Ойын: «Егер де...»*** Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...» Балалар: «Ұшып кетер едім». Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...» Балалар: «Жайнап тұрар едім». ***Мақсаты:*** ойлау мен қиялды дамыту.
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

			9.20-9.35		
	Қамқор жүйесі бағытында - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үй				
	Қызығушылықты ояту. *Педагог топқа сөмке әкеледі. «Балалар, сендерге бара жатып мен сөмке тауып алдым. Жәнеол бос емес. Онда не бар екенінбіргекорейік».* ***Ой қозғау.*** *Педагог сөмкеденқиыршықтастарды алып, балаларменбіргеқарайды. Сұрақтар: «Барлыққиыршықтастарбірдей ме?» (жоқ). Олардықалайерекшеленеді? (түсі, пішіні, өлшемі). Олардықандайсезімде? (тегіс). Қандайжерлердеқиыршық тастардыкөпкөруғеболады ? (Аквариум, құмсалғышта, жолдарда).* ***Дид ойын: «Үлкенкішітастар» Шарты:*** *Тастардыүлкенжәнекішіқиыршықтастардепбөлу.* ***Менің Сүйікті бұрышым. Ертегі бұрышы.*** *Ертедебірколдіңжағасында акішкентайтасболды. Су*	***Дид ойын: «Күзгі бақтың кішкентай ғалымдары» Тосын сәт: Педагог топқа көкөністер мен жемістер себетін әкеледі.*** ***Ой қозғау.*** *«Мен бақшада ерін жинадым. Айтыңдаршы, балалар, енді мен онымен не істеуім керек? (тамақ жеу, компот, сорпа, джем пісіру).* *Педагог көже мен тосап пісіруді ұсынады. Сұрақтар: «Сорпаға не аламыз? (қызылша, пияз, картоп).* ***Тәжірибе№1.*** *Қолыңызғақызылшакесектері алыңыз. Олардықандайтүсті? (қатты, қызыл). Қолындарыңда не қалды? (қолдарқызылғаайналады). «Қызылшаныңтүсітағықандайболуымүмкінекенінтекшереуік. Қағазтарағынабірболіктіқойыңыз. Не болды? (соліз). Матаныңбірболігінде не болады? (даққалады). Қызылшасорпасықандайболады? (қызылтүспен) Қызылшазаттаргадақтүсіруімүмкін».*	***Ертегілер туралы иллюстрациялық суреттер қарау. Ертегілер еліне саяхат.*** *Қане көзіміді жұмамыз. 1,2,3 ертегіге көш.* ***АҚТ технологиясы Шаналақ Ертегі көрсетілім.*** *ЕртедеЖже мен Әтеш орман шетіндегі шағын лашықта тұрды. Әжесі әтешке бұршақтан бұршақты сұрыптап, бұршақты жуу. тапсырманы орындауды тапсырды - Әтеш бірден тапсырманы орындауға шешім қабылдады. Бірақ оған досы келді, олар ойнай бастады, ал әтеш тапсырманы ұмытып кетті. Досы ойнап болып кетіп қалды. (Әтеш даусы естіледі) Тәрбиеші. - Балалар, қалай ойлайсыңдар, әтеш неге айғайлап жатыр? Әжей әтешке қандай тапсырма берді? Балалар. - Әже корозға бұршақтан бұршақты сұрыптап,*	***Тыныштық сәті: (Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естідіңдер? -Нені дыбысы деп ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел,жапырақтардың сыбдыры т.б -Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады. Осы естіген дыбыстарыңды, яғни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші. Құммен сурет салу ережесін түсіндіру. құмды шашпаймыз, төкпейміз, азымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысыт.б Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз, Жер–Ана біздің панамыз. Таза болсатабиғат Біз де аман боламыз.* ***Ой қозғау.***	***Тосын сәт Буратинодан хат келу.*** *Сәламатсыңдар ма балалар, мен өте көңілсізбін. Мені досым туған күніне шақырып еді. соған сендерден көмек сұрап тұрмын. Досым басқа көшеде тұрады, біздің көшелерімізді шағын өзен бөліп тұр, ол арқылы көпір төселген, біз онымен бір-бірімізге бара алмаймыз. Бірақ олар маған Қарабас Барабастың көпірді бұзғанын айтты, мен өзеннің арғы бетіне қалай өту керектігін, немен өту керектігін білмеймін ? Менде бірнеше заттар бар, мен осы заттардың қайсысымен өзеннен жүзіп өте аламын. (ағаш немесе темір табақ, мата, майлық).* *Алдымен сізден кеңес сұрайын деп шештім. Балалар не істейміз Буратиноға көмектесеміз бе? Заттарды тексереміз, олардың неден жасалғанын атаймыз .* ***Тәжірибе №1.***

	бетіндеқалқыптұрғандәдемі заттарүлдергеқарап: «Олардыңқандайбақытты, олардыңқатаймүзеді. Менің де жүзгімкеледіідеятастар» Сәлденсоңбір бала көлжағасынакеліп, тастыалыпсуғалақтырып жібереді. Тасқуанып: «Ақырыменіңарманымөрын дағды! Мен жүземіналақайдетқуанды, бірақсалмағытымауырболғандықтанжүзеалмайтынболыпшықты. Сөлайматататасқолдіңтүбі небатыпкеткен. Басында ол қаттыренжіді. Содансейін мен айналадақаншақүлкілібалықтар, басқақиыршықтастар мен әдемібөсімдіктер бар екенінкөрдім. Тасмұнайып, балықтармендостасыпкетті. ***Тәжірибе№1. Ауыр-жеңіл.*** *«Малтатастарды ал. Қандайтастарауыр, қайсысыжеңіл? Неліктен? (үлкендерікішілеріненауыр). Бірқолыңызғатас, екіншіқолыңызғақауырсынатыңыз. Не ауыр? (қиыршықтас)».* ***Сергіту сәті: «Құм, тас, су»*** *«Құм «дегенде әр жерде шашыраңқы болып отыру. «Тас» дегенде өз қолымен*	***Тәжірибе№2*** *Пивз мен картоппен де созайістеңіз Сұрақтар: «Сәбіз мен картоптыңіздері бар ма? Неліктен? (олардаттардыбояғанмайды) Педагог: компот пісірудіұсынады. Компоттыңіздеңжасауғабола ды? Қандайжемістеріңіздарат ыныптексерейік».* ***Тәжірибе №3.*** *Алмажәнешие Сұрақтар: «Алманықолымызғақыссақ, шүберектіұстасақ, алманықағазғатүсірсек не болады? (алмаізқалдырмайды, заттардыластамайды). Шнеізқалдырама? (Иә). Қайсысы? Қайда? (қолда, матада, қағазда).* ***Қорытынды: қызылша мен шие заттарда дақ қалдырады.*** ***Дид ойын: «Қайда өседі?»*** *Шарты: Қызылша мен шиенің өсу айырмашылығынайту.* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:****Қызылша алқабын құрастыру.* ***2-топ:*** *Алқапқа қызылшаны мүсіндеп жапсыру.* ***Тақпақ айту.*** *Ақ түсім бар қант алар, Қызыл түсім - қанға нәр. Ал, балақай біліп қой, Қызылшамын пайдам бар.*	*бұршақты жүүды тапсырды. Тәрбиеші - дтешке көмектесе аламыз ба? Балалар. Көмектесейік.* ***дтешке тақпақ айтып берейік*** *Әтешке қаран әк салып, Әдші болған балатан. Әтеш болып шақырып, Соқыны, қане, алақан.* ***2. Ой қозғау.*** ***Дид ойын: «дтешке көмек»*** *- Балалар, үстелге келіңдер, тапсырманы мұқият тыңдаңдар. Үлкен кеседен әдді дақылдарды сұрыптау керек - бір табаққа горох, екіншісіне фасол салыңдар.* ***(Балалар горох пен фасолды өз бетімен ажыратады).*** *Барлығыңыздаңдадыңыз ба? Мынаыдыста не бар, мынаыдыста не бар? Бұршақ неге ұқсайды? Тәрбиеші. - Горох фасолғаұқсайма? Тәрбиеші. Бұршақкеселеріналыңыз да, меніменбіргежүріңіз. Әжебұршақпен не істеудісұрады, есіңіздеболсын Балалар. Ол бұршақтыжүүдыөтінді.* ***Тәрбиеші.*** *Ендібізбұршақтыжүземіз.*	*«Неге біз ормансмен достыз? Ал бұл адамдарға не үшін қажет? Орман ережелерін білеміз бе?* ***Ереже*** *Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз. Орманда қоқыс қалдырмаңыз. Құстардың ұяларын бұзбаңыз. Құмырсқа илеулерін жоймаңыз. - Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз* ***Дид ойын: «Орман ереджесі»*** *Шарты: осы ережелері үлкен орман алқабына жапсыру.* ***Тәжірибе № 1*** *Тәжірибе жасап көрейік, ағаш суға батады ма , жоқ па ? Біз үлкенді-кішілі 2 тақшаны алып, суға саламыз. Балалар ағаш заттарды алып, бассейіндерге су құйып, тәжірибе жасайды. Тәрбиеші : Не байқап түрсыңдар? Олар суға батады ма, жоқ па? Балалар: жоқ.*	***Батып кетеді, жүзеді*** *.Эксперименттерге арналған сықырлы қорап* ***Ағаштан , қағаздан, матадан және металдан жасалған су мен заттар салынған ыдыс .*** *Біз барлық заттарды суға салу арқылы эксперимент жасайтынбыз да Буратиноға түсіріп жібереміз. Табаққа су құйып, қағаз, мата және металл, ағаш заттарды бақылап, олардың қайсысы қалқып жүретінін анықтау* ***Сұрақ: Қайсы зат батып кетті, неліктен?*** ***Тәжірибе қортындысы:*** *Барлық жеңіл зат судың бетінде қалады, ал ауырның бәрі су астына батады. Буратиноға қайсы затты ұсынамыз? Өзенненөту үшін ағаш заттар керек екенін айтамыз және оған қайықпен баруды ұсынайық. Бірақ қазір бұл туралы көбірек білеміз.* ***Буратино күтіп қалар оған суретке түсіріп жіберейік.*** ***Ой қозғау.*** *Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады ?*

	мүсін жасап тұра қалу, «Су» дегенде толқын жасап қозғалу. ***Тәжірибе№2*** *«Тастарды суға сал» ойын тапсырмасы. Сұрақтар: «Тастар не істеді? Барлықтастарбатадыма? Неліктен? (қиыршықтастарауыр). Қауырсынсуғабатадыма? Тексерейік. Неліктенқауырсынсуғабат пайды?* ***Қорытынды:*** *Малтатас ауыр, сондықтан суға батады* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:****А3 форматта өзен суретін құрастыру.* ***2-топ:****Өзен суын бояу.* ***Тақпақ айту.*** ***«Ақ тас, қара тас,*** *Құлағымның суын аш!»* *Деп секеңдеп балалар,* *Алақанын соғады.* ***3-топ:*** *Өзенге балықтарқиып жапсыру* ***4-топ:*** *Өзенге тастар мүсіндеп жапсыру.* ***Тақпақ айту.*** ***Жарыстырып құлашты,*** *Тас атуға тоймайды.* *Қызықтырып су асты,* *Қайта жалақ ойнайды.* ***Балаларды мадақтау.***	***3-топ: Шие ағашын*** *жапсыру.* ***4-топ:*** *Ағаштағы шиелерді бояу* ***Тақпақ айту.*** *Мен моншақты шиемін* *Құмарсыңдар біземін,* *Кетіп қалып жүрмесін* *Тамағыңа сүйегім.* ***Балаларды мадақтау*** ***Дид ойын: «Мен қандаймын?» жаттығуы.*** *-Егер сен ерте тұрғанда жыламай тұрсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер сен жылап тұрсаң сол қолыңды көтер.* *-Егер сен өтірік айтпайтын болсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер саған балабақша ұнаса оң қолыңды көтер.* *-Егер сен топтағы достарыңды ұнатсаң қол соқ.* *Бәріміз доспыз десек тағы шапалақ.*	*Бұршақтардыстақансуғақұю ыныз.* ***Тәжірибе бұрышы*** *Енді түтікшені алып, бір ұшын стақанға батырып, оны үрлейміз.* *-Бұршақ не болыпжатыр?* *Балалар.* *Бұршақбилепжатыр.* *Тәрбиеші.* *Ол қалайбилейді?* *Балалар. Баяу.* *-Ендіқаттыүрлейік.* *Біздіңбұршаққалайбилейді?* *Балалар.* *Бұршақжылдамбилепжатыр.* *Бізақырынсоққашкезде Олайболса, ақырынүрлесең, бұршақбаяубилейді, қаттыүрсең, тез билейді.* ***Ал ендіойнайық, мен тауықболамын, ал сендербалапанболасыңдар*** ***Сергіту сәті*** ***«Тауық серуендеуге шықты ... ..» әні*** *(Балалар музыкаға қимылдар жасайды)* ***Дид ойын: «Сиқырлы қалта»*** ***Шарты:*** *Ірі және майда дәндерді ажырату.* *Әтеш балаларға рақмет айтады.* *Қорытынды бөлім* *Балалар, біз бүгін қандай жақсылық жасадық, бүгін неге көмектестік?* *Қайырымды істер үнемі жасалуы керек екен.*	*(Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: ағаш суға батпайды)* *Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық?* *Балалар: Ағаш суға батпайды.* *Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар ағаштан суда қайық, кеме, көлік жасайды.* ***Тосын сәт.*** *Стол астынан конверт тауып алу.* *Тамашалау. Конвертті ашу. Ішінен кеме суретері шығады.* *Балалар мына кеме суреттерін әсемдеу керек сияқты, не істеуге болады. Бояу керек сияқты.* ***Кемені бояу*** ***Тәжірибе № 2*** *Тәрбиеші : Ал енді келесі тәжірибе. Менде 2 стақан бар, ағаш пен әйнектен жасалған. Енді мен оларға доптар саламын. Әйнек стаканнан доп көрінеме? Ал ағаш стаканнан ше?* *Қортынды: Ағаш қалың болғандықтан ондағы зат көрінбейді. Әйнек мөлдір онан бәрі көрінеді. Бұл ағаштың тағы бір қасиеті* ***Мына доптардың пішіні қандай?*** ***Түсі қандай?***	*Орманда өсетін ағаштардан* *Топта ағаштан жасалған бұйымдар бар ма? (балалар топта ағаш заттар мен ойыншықтарды атайды және көрсетеді)* *- Ағаш деген не, ол не?* ***Ой дамыту*** *Ал балалар орманда өзін ұстау ережелерін білеміз бе?* ***Дид ойын: «Болады, болмайды»*** *-Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды)* *Көбірек ағаш отырғызу (болады)* *Шағындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды)* *Тек жолдармен жүру (болады)* *Орманға қоқыс қалдыру(болмайды)* *Орманда от жағу (болмайды)* *Орманға қалай көмектесеміз?* *Балалар: Қоқысты шығару керек.* ***Дид ойын: «Орманды тазартамыз»*** *Шарты: Берілген суреттерден орманға зиянды заттарды қызыл корзинаға салу,керек заттарды жасыл корзинаға салу.*

			Біз керемет біз, өзімізді қошеметтеп алайық 1,2,3 балабақшаға үш	*Ендеше екі топқа бөлініп, екі допты мүсіндейміз. Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру. Тәрбиеші : Балалар, шаршадыңдар ма? Біраз демалып алайық. Аулада қарағай бар Ол аспанға қол созады. (аяқ ұшымен тұру) Оның жанында терек өсті, (қолдарын жоғары көтереді) Жел қатты соғып тұрды Барлық ағаштар қозғалып кетті. (алға-артқа еңкеюі.) Бұтақтары алға-артқа иіледі Жел оларды тербетеді, (қолдар бастан жоғары бұлғау) Жел тынды, ағаштар демалды.* ***Дид ойын: «Ағаш бөліктерін тап»*** ***Шарт:*** *Ағаш бөліктерін ретімен құрастыру. Неліктен ағаштарға тамыр керек? (тамақ үшін) Ағаштарды тірі деп айта аласыз ба? Иә, өйткені ағаштар өседі, қоректенеді, тыныс алады, көбейеді - бұл олардың тірі екенін білдіреді. Оларды қорғау керек.* ***Ал егер ағаштар мен гүлдер сөйлей алатын***	***Дид ойын: «Орман не үшін керек?»*** *Орман – құстар мен жануарлардың мекені. Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Қазір қай мезгіл? Күз мезгілінде орман ағаштары қандай болады?* ***Дид ойын:«Белгілерді ата»*** *Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.] Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған. Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген? 1-бала.Күз мезгілі.күн салқын..... 2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резика етік ..... 3-ші бала. Құстар жылы жаққа..... 4-ші бала. Жапырақтары түсіп жатыр.Жапырақтардың түсі.....* ***Балаларды топқа бөлу.*** *1-топ: Ағаштар 2-топ: Сары жапырақтар 3-топ: жасыл жапырақтар 4-топ: Бұтақтар*

				болса, олар бізге мынаны айтар еді: *«Орман әлемін сақтаңдар Бұтақтарды сындырмаңдар, Бізге су құюды ұмытпаңдар, Бізді баспаңдар» деп айтар еді.*	***1-Топ:*** *А3 форматта ағаштарды құрастыру* ***2-топ:*** *Ағаш діңін бою.* ***3-топ:*** *Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру.* ***4-топ:*** *Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру.* ***Қортынды*** *Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді? Балаларды мадақтау.* ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:*** *суреттегі жемістермен көкөністерді атау.* ***Ойын : «Жемістер мен көкөністер»*** ***Шарты:*** *Жемістермен көкөністерді айырып жинау. Жемістерді қызыл себетке, көкөністерді жасыл себетке жинау.*
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени- гигиеналық дағдылар,өзіне-өзі қызымет көрсету,еңбек қызыметі) Балалардың тамаққа назарын аудару,мәдени тамақтануға тарту				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын*

			жөндеуді қадағалау.		түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан жеңілмен үшін түсін жаңқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту **Күз серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбекті адал жас өрен» – ағаларға қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін ретімен шешіп, орындарына қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, әдеп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын мұқият жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін өздері шешіп, сөрелеріне қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, суды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң үстелге отыру.*	***Киімдеріншешу:*** *Әрбалаңыкиімдеріңретімен шешуге, жинақтапқоюғадағдыландыру.* ***Тазалықпроцедуралары:*** *Қолдарынсабындапжуып, сүлгісінтазаустаудыүйрету.* ***Гигиеналықшаралар:*** *Жуынукезіндесудышашпау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асқа шақыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып, орындарына жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң, бір-бірінің затын арластырмай қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууды ойын түрінде түсіндіру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын таза ұстау.*
Түскі ас	*Үнемдітутынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*

Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№14. 1.Ояну** *Бойымызды жазайық.* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	**№16 1.Ояну** *Көздеріңді ашыңдар,* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар,* *Бір - біріңе жымыңдар*	**№15. 1.Ояну** *Кел балалар тұрайық.* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкейеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап,* *Бір демалып алайық.*	**№13. 1.Ояну** *Ұйқымызды ашайық* *Қолымызды созайық* *Енді қане бәріміз,* *Жаттығуды жасайық.*	**№ 12. 1. Ояну** *Күнге қарап күлімдеп* *Көзімізді ашамыз* *Бойды түзе, көтер басты* *Серпіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойнашық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Мига шабул.*** ***Логикалық тапсырма*** *-Жол ұзын ба, қысқа ма?* *Қол ұзын ба, қысқы ма?* *-Қасық ұзын ба, қысқа ма?* *Асық ұзын ба, қысқа ма?* *-Алма үлкен бе, түйме үлкен бе?* *-Аю үлкен бе, қоян үлкен бе?* *-Шаш ұзын ба, қас ұзын ба?* ***Дид ойын: «Жол картасын бейнеле»*** *Шарты: Пішіндермен жұмыс.* *Кеңістікті бағдарлау.*	***Алма:*** *Нарттайқызылалма бар,* *Мәзболадыалғандар.* *Жаздаәдемікиінем,* *Тілдібалдайүйірем.* ***Алмұрт*** *Менің атым – алмұрт,* *Ұнатып жер бар жұрт.* *Мені өсіре алмайды,* *Қарағандар салғырт.* ***Өрік:*** *Көктемде ерте гүлдеймін,* *Кешігуді білмеймін.* *Піспей тұрған кезімде,* *«Менен аулақ жүр» деймін.* *Уылжыған орікпін,* *Мен бау бақта көрікпін.* ***І топ Алма***	***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Дәндер әлемі»*** *Шарты: Дәндерді әр түрлі тәсілмен жасау.* *Балаларды топқа бөлу.* *1-топ: Горох дәнін мүсіндеу.* *2-топ: Горох дәнін бояу* *3-топ: Горох дәнін жапсыру* *4-топ: Әтеш құрастыру.* ***Қосжан Мүсіреповтың «Алтын астық» әлеңін жаттау.*** *Көктемде егін егетін,* *Күзде жиып теретін,* *Біздің дала – бай дала,* *Алтын астық айнала.*	***Табиғат туралы тақпақтар*** ***Табиғат*** *біздің анамыз,* *Жер–Ана біздің панамыз.* *Таза болса табиғат* *Біз де аман боламыз.* ***Бұтақтарды сындырмай,*** *Тазалықты сақтайық.* *Гүл өсіріп, су құйып,* *Табиғатты қорғайық.* ***Тақпақ жаттау. «Еңбек»*** *Қырға шықсаң өрлеп,* *Мұның аты - Еңбек.* *Кесте тіксең зерлеп,* *Мұның аты - Еңбек.* *Гүл отырғызсаң терлеп,* *Мұның аты - Еңбек.*	***Жұмбақтар әлемі*** *Жауып жаңбыр.Жер сабыр,Шөп,жатырақ соладыБұл қай кезде болады? **(Күз)*** *Барлығына бақтым,* *Сары бояу жақтым.**(Күз)*** *Жиып-теріп болатын* *Қанбаға астық толатын* *Қызыл қырман ойнайтын* *Қай мезгілде болатын?* ***Жауабы: Күз*** *Жапырақты бояды,* *Атырапты бояды.* *Бояп-бояп барлығын* *Сап-сары ғып қояды.* **Күз** ***Дид ойын: «Салыстыру»***

	Күн, тал, құс, шөп, су, бұлт, гүл. ***Дид ойын: «Сиқырлы жолдар»*** ***Шарты.****Оң жақтағы жол үш-бұрыштан, сол жақтағы жол төртбұрыштан, тура жол дөңгелектен басталады. Әр бала өзінің қолындағы пішінге ұқсас жолмен жүру. Балаларды мадақтау.*	***Дид ойын: «Жемістерді ағаштарына орналастыр»*** *Шарты: Жеміс ағаштарына орналастыра отырып жемістердің атауларын атайды.* ***II топ Алмұрт*** ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** ***Шарты:*** *Жемістерді құрастырып бөлігін табады.* ***III топ Өрік*** ***Дид ойын «Көкөніспен жемісті айыр»*** *Мақсаты: Екі себетке көкөніспен жемісті жинау.*	*Ел елінді жинайды,* *Қырманға дән сыймайды.* *Біздің дала – бай дала,* *Алтын астық айнала.* ***Жұмбақ жасыру*** *Бұрыштарым жоқ менің,* *Доңгелекте емеспін,* *Ұқсаймын мен денеге* *Кім табады, бұл не?* ***(Сопақша)*** *Үш төбесі бар көрінген* *Үш бұрышы мен үш беті* *Жауабын кім шешеді?* ***(Үшбұрыш)*** *Әр жұмбақты шешкен сайын жауабы болатын геометриялық пішінді тақтаға іліп, балаларға сұрақтар қойылады.* *-Сопақша, үшбұрыш туралы не білесіңдер?* *-Доңгелектен айырмашылығы?* *-Сопақша, доңгелек неге ұқсайды?*	*Қиындықтың бәрін,* *Еңбек қана жеңбек.*	*Шарты: Балаларға биіктігі әртүрлі ағаштар мен үйлерді көрсетіп салыстыру.* *Қай ағаш биік , ал ағаш аласа? Қайсы үй биік? Ал, қайсы үй аласа? Неге?*
Балалармен жеке жұмыс	***«Көңіл-күй шамы»*** ***Мақсаты:*** *Бала көңіл-күйін түстер арқылы білдіреді.* ***Жүргізу түрі:*** *Қызыл – қуанышты, көк – мұңды, сары – көңілді. Бала өз көңіл-күйін шамның түсімен таңдайды.* ***Расул,Айзада***	***«Досымды құшақтаймын»*** ***Мақсаты:*** *Достық сезімін дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар кезекпен бір-бірін құшақтап: «Сен менің досымсың» деп айтады.* ***Қадиша,Аян***	***«Айнадағы күлкі»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті көңіл-күй қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала айнаға қарап күлімсірейді.* *Тәрбиеші: «Айнадағы бала күліп тұр ма?» деп сұрайды.* ***Заңғар,Қадиша***	***«Жақсы – жаман»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды, жағымсыз әрекеттерді ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді (ойыншық жинау – жақсы, ұру – жаман). Балалар дұрыс жауап береді.* ***Айқоркем,Расул***	***«Қуаныш шеңбері»*** ***Мақсаты:*** *Жылы қарым-қатынас орнату.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңбер жасап тұрып, қолдарын ұстайды да: «Біз доспыз, біз мейірліміз» деп айтады.* ***Әбігмансұр, Нұртөре***

Кешкі ас	Ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі **Гигиеналық шаралар** (колды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, колды дұрыс сүрту, сүлгіні іліп кою, көркем сөзді колдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су") **Тамақтану** (өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)				
Серуенге дайындық	*Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы базаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде катарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын калыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін калыптастыру. **(дербес қимыл әрекеті).**				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар түрлі көліктердің суреттерін көріп, атын атады. Зейінін дамытып, есте сақтау қабілетін жаттықтырды. Үйде көліктер жайлы суреттер немесе	*Бүгін балалар қарапайым математика ойынын ойнады: санауды үйренді. Сандарға қызығушылық танытты. Үйде бірге ойыншықтарды санап, «Қанша?» деп сұрауға болады.*	*Бүгін балалар қарапайым математика ойынын ойнады: санауды үйренді. Сандарға қызығушылық танытты. Үйде бірге ойыншықтарды санап, «Қанша?» деп сұрауға болады.*	*Бүгін балалар суреттерден жемістерді таныды. Дәмі, түсі туралы айтып берді. Үйде бірге жемістерді атап, дәмін көру ойынын ойнау қызықты болады.*	*Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап, бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғатпен таныесты. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе*

	ойыншықтарды пайдаланып ойнау пайдалы болды.				*суреттерін көрсету пайдалы болады.*

Ұсыныс Барлығы орта шұғыл мұғалік болғандығы

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

Карбаева.С.М

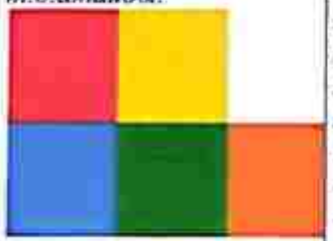
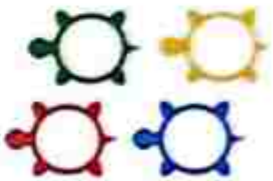
Хумаш Нургүл

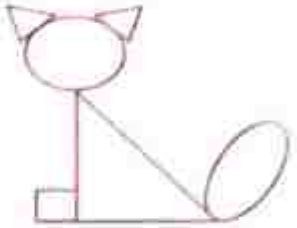
Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

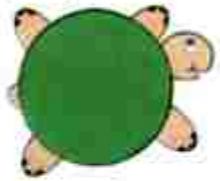
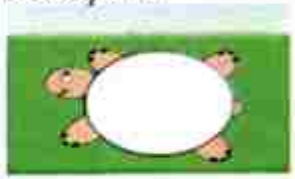
Қараша айы II- апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 10.11.2025	Сейсенбі 11.10.2025	Сәрсенбі 12.10.2025	Бейсенбі 13.10.2025	Жұма 14.10.2025
Балаларды қабылдау	*Күн сазы – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күн күмбірі – жүрекке ізгілік нұрын сеуіп.*	*Күн күмбірі – достық пен бірлікті дәріптеу.*	*Күн күмбірі – пайғамбарды атауға үйрету.*	*Күн әуені – татулық пен достыққа жетелеу.*
	Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.	*Баланы есік алдында «Сәлем, балақай!» деп қарсы алу. Жанынан ойыншық машинка немесе құршақ ұсыну.*	*Баланы құршақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Сурет бояуға бағыттау. Жанында отырып, «сен батылсың» деп қолдау білдіру. Басқа балалармен ортақ ойынға тарту.*	*Баланы «Шаттық шеңберіне» шақырып, кішкентай доп беру. Жұмсақ ойыншықпен бірге ойнауға жағдай жасау. Баланы қасына отырғызып, қысқа тақпақ айту.*	*Баланы «Жұлдызша сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (қолына қағаз жұлдыз беру). Киімін реттеуге көмектесу. Музыка қосып, қарапайым қимыл-қозғалыс ойынына қатыстыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өткізілі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Ерте келудің бала үшін маңызды екені, жаттығу денсаулықты нығайтып, тәртіпке үйрететіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	*Дұрыс тамақтанудың бала денсаулығына әсері жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	*Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылаудың маңызы жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қал-жағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	*Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтап, мәдениетін қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүрту, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	*Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау қажеттігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?»*** ***Мақсаты:*** *суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретінін біледі.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын: «Жеке атауын ата»*** *Мақсаты: көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15*** ***Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?»*** *Мақсаты: Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				

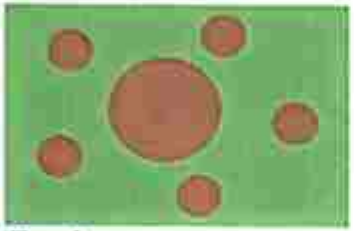
Таңғы жаттығу	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Сәбіз, қияр, қызанақ – пайдалы дәрумендерге толы. Көкөністі жесеңіз, көзіңіз де, денеңіз де мықты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Көкөністі ірі тілімдеп жұтпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасымыздағы балаға қол тигізбей, орыннан тұрмай отырамыз. Әдепті бала өзгеге бөгет жасамайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге бермейміз, әркім өз ыдысымен тамақтанады.*	***Әңгіме:*** *– Нан – қасиетті ас. Нансыз дастарқан толмайды. Нанды жерге тастамау – біздің міндетіміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанның үгіндісін жинап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жуынғанда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болғанымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деп айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Орындықтан абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Ертегі кейіпкерінің көңіл-күйі»*** *Тәрбиеші: «Бауырсақ қуанышты ма? Қызыл телпек қорықты ма?» Балалар кейіпкердің көңіл-күйін қимылмен көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *эмоцияны түсіну, ертегіден сабақ алу.*	***Ойын: «Жақсы іс шеңбері»*** *Балалар бір-біріне қандай жақсы іс істегенін айтады: «Мен ойыншық бердім», «Мен анама көмектестім».* ***Мақсаты:*** *қамқорлық сезімін күшейту.*	***Ойын: «Дыбыс ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір дыбыс шығарады (мысалы, «ш-ш», «бум-бум»), қалғандары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты, көңіл-күйді көтеру.*	***Ойын: «Кім жылдам?»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды ортаға қояды. «Кім бірінші жинайды?» – дейді. Балалар жарысып жинайды.* ***Мақсаты:*** *еңбекқорлыққа, жылдамдыққа тәрбиелеу.*	***Ойын: «Сықырлы сөздер»*** *Тәрбиеші: «Қандай сықырлы сөздерді білемін?» Балалар: «Рахмет!», «Сәлеметсіз бе!», «Өтінемін!».* ***Мақсаты:*** *әдепті сөздерді қолдануға үйрету.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

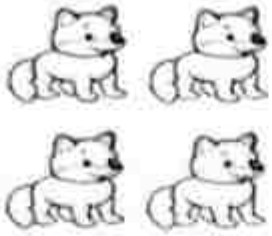
	«Әжемнің ертегісі» ашылған ертегілер әлемі үй					
	Ертегілер әлемі бұрышына саяхат. Суреттер қарау. Қызығушылықты ояту. «Қыздың аты кім?» жаттығуы. *Балалардың алдында бес бөлікке бөлінген қағаз парағы, олардың әрқайсысы әртүрлі түсті - сары, қызыл, жасыл, көк, қызғылт сары. Балаларға трафареттегі дайын қыз бейнесіне кезекпен әр бөліктен қалпақ қиылып, қыздың атын Сары телпек, Қызыл телпек, жасыл телпек, т.б.атайды.* ***Сонымен ертегідегі қыз қайсысы? Қызыл телпек***	***Қызығушылықты ояту. «Теремок» үстел театрының көрсетілімі*** *Далада бір үй тұр еді, ол төмен емес, биік емес.* *Тышқан өтіп бара жатып,. Мына үйде кім тұрады? Кім өмір сүреді? Ешкім жауап бермеді. Тышқан үйге кіріп, сонда өмір сүре бастады. Бақа өтіп бара жатып, Мына үйде кім тұрады деді? - Мен тышқанмын Ал сен кімсің? -Ал мен бақамын. - Менімен бірге тұр! Бақа үйге секіріп де, екеуі бірге өмір сүре бастады. Қоян жүгіріп өтіп бара жатып . Мына үйде кім тұрады деді? - Мен тышқан - Мен бақамын! -Ал сен кімсің? - Мен қоянмын. - Бізбен бірге тұр деді!*	***Менің сүйікті бұрышым Сұрақ жауап*** *Маша қай ертегі кейіпкері?* ***Дидактикалық ойын «Аюлар ыдысы»*** *– Маша ыдыстың бәрін араластырып алды. Біз аюларға ыдыс-аяқ қоюға көмектесеміз. Балалар тәрелкелер мен қасықтарды аюлар бейнесіне өлшеміне қарай орналастырады.* ***Дид ойын: «Аюларды орындықтарға отырғыз»*** *- Балалар орындықтарға көлеміне қарай аю фигурасын жапсырады.* ***Дид ойын:«Аюға үй салу»*** *- Геометриялық пішіндерді ажыратып, үш аюдың қандай үйі болғанын анықтайық.*	***Менің сүйікті бұрышым Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Өзі айлакер, өзі бір қу, Жүрген жері у да шу. Ол не?**(түлкі)*** *Еріксе, құйрығымен ойнайды, Зеріксе, үйқыға бір тоймайды.**(мысық)*** *Бұрап қойған сағаттай, Айқайлайды тақ атпай. **(әтеш)*** ***«Мысық, әтеш және түлкі» ертегісі.*** ***Түсіндіру.*** ***Сұрақ- жауап:*** *1. Ертегі кейіпкерлерін атаңдар. 2. Әтеш қайтті? 3. Түлкі не істеді? 4. Қайсыкейіпкер қатты ұнады? Несімен? 5. Қайсы ұнамады? Неліктен? 6. Кім айтып береді?* ***«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны*** *- Ертегі кейіпкерлері мен олардың фигураларын*	***Қызығушылықты ояту. «Тасбақа» музыкасын тыңдау*** *Музыка жүенімен педагог тасбақа ойыншығын көрсетеді, оның бауырғалауына еліктейді.* ***Дид ойын: «Тасбақа қабығын тап»*** *Шарты: Балаларға ортасында шеңбері бар (қабықтың орнына) әртүрлі түсті тасбақалардың картоннан жасалған силуэттері беріледі. Содан кейін көп түсті шеңберлерді қарастырып, тасбақа үшін сәйкес түсті таңдау ұсынылады.* ***Дид ойын: «Тасбақаларды сана»*** *-Таста неше тасбақа бар? Бір тасбақа. «1» санын тауып, бір тасбақаның қасына тасқа қойыңыз.*

	Кішкентай Қызыл телпек басына қалпақ киген. Басымызға тағы не киюге болады? Қалпақ, кепка, орамал. Басымызға киетіннің бәрі «бас киім» деп аталады. **Дидактикалық ойын «Бас киім қандай пішінге ұқсайды?»** Парақта геометриялық фигуралар түріндегі қорапшалар сызылады, қалпақтардың силуэттік кескіндері пішіні сәйкес келетін қорапшаларға салынуы керек. **Дид ойын: «Шляпа»** **Шарты:** Жіп және қыстырғыш пайдалану арқылы, шляпадағы саңылаулардан жіпті өткізу, содан кейін шляпаның жиегіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын қыстыру. **Дидактикалық ойын «Қызыл телпекке жолдан өтуге көмектес»** -Орманға кіру үшін жолды кесіп өту керек.	Қоян үйге кірді , олар бірге өмір сүре бастады. Кішкентай түлкі өтіп бара жатып. Ол терезені қағып: - Мына үйде кім тұрады? - Мен тышқанмын. - Мен бақамын. - Мен қоянмын. -Ал сен кімсің? - Ал түлкімін - Кел бізбен бірге тұр деді. . Төртеуі өмір сүре бастады. Қасқыр келіп, есікке қарап: Мына үйде кім тұрады деді? - Мен тышқанмын. -Мен бақамын - Мен қоянмын. - Мен түлкімін -Ал сен кімсің - Ал мен қасқырмын - Кел сенде бізбен бірге тұр деді олар! Қасқыр үйгекірді. Бесеуі өмір сүре бастады. олар ән айтады. Кенет қасынан еспіз аю өтіп бара жатыр. Аю үйді көрді, әндерді естіді, тоқтады да, қатты айқайлады: - Мына үйшікте кім тұрады? - Мен тышқанмын. - Мен бақамын. - Мен қоянмын. - Мен түлкімін - Мен қасқырмын -Ал сен кімсің? - Ал мен аюмын. - Бізбен бірге тұр! Аю ішке кіре алмай:	Балалар үйдің схемалық бейнесіне геометриялық пішіндерді орналастырады. **«Үш аю» сергіту сәті.** Үш аю үйге келе жатты. (Аяқтан аяққа адымдап, денені тербету, қолдар сәл доғеленіп, дене бойымен төмен түсіру, аюдың жүрісі) **Аю әке үлкен еді** (қолды жоғары көтеру) Анам сәл кішірек (Төменізді сәл бүгіңіз, қолыңызды төмен түсіріңіз және аздап алшақ жүріңіз) Және ұл. Ол ең кішкентай болды (Сылдырылдап жүгіреді) **Дид ойын:«Аюға арналған ботқа» саусақ суреті** -Аюларға арналған тәрелкеге ботқа салайық. Балалар пластилиннің бетінде саусақ іздерін қалдырады. **«Үш аюды төсекке жатқыз» дидактикалық ойыны** - Аюлардың ұйықтайтын уақыты келді, оларды төсектеріне жатқызу керек: ең үлкен аю-әкесі - ең үлкен төсекке,	сәйкес келеңкелерге орналастыр. **Дид ойын: «Мысық»** - Әдетті кім құтқарды? мысық. Қызғылт сары геометриялық фигураларды орналастыр мысықтың түсті фигурасы. 	 Суда қанша тасбақа бар? Екі тасбақа. «2» санын алып, судағы екі тасбақаның жанына қойыңыз. **Дид ойын: «Тасбақалар»** - Бір тасбақаны тасқа, ал екі тасбақаны көлге жапсырамыз. **Дид ойын:«Тасбақа»** -Бізге қонаққа үлкен тасбақа келді. Ол балалармен ойнағанды жақсы көреді, сондықтан оның қабығында ойнауға болатын көптеген бар. ойыншықтар **Дидактикалық ойын «Үлкен және кіші тасбақаларға жорғала»** Балалар төрт аяққа тұрады, арқаларына жалпақ жастықтар қойылады. Балалар тапсырма алады: «Үлкен тасбақа жорғала».

	Бірақ ол жолды ешжерден кесіп өте алмайды, жолды тек ақ жолақтардың арнайы жолымен - «зебра» арқылы кесіп өту керек. Қызыл телпек жолды кесіп өтуі үшін ақ жолақтарды орналастырыңыз. ***Дидактикалық ойын: «Бәліштерді орналастыр»*** *- Міне себеттер. Олардағы пирогтарды тарату керек. Себет саны қанша болса, сонша пирогты салыңыз.* ***Сергіту сәті:«Жолда»*** *Балалар түзету жолымен жүреді. Олар түннельге енеді, орындық бойымен жүреді, бұдырлардан секіреді. («Қызыл телпек туралы» фильміндегі әнге).* ***Дид ойын:«Себет»*** *Балалар кәрзеңкеге бәліштер мен бөтелке май жапсырады.*	*«Ал мен сендердің үйшіктеріңнің жоғарғы жағында өмір сүргім келеді».* *- Иә, сен біздің үйімізді сындырасың!* *- Жоқ, мен оны сындырмаймын.* *- Ал, онда көтеріл!* *Аю төбеге шығып, жай отырды, кенет үй сықырлап, түгел құлады. Ініндегілер жүгіріп шығып аман қалды. Олар бөренелерді тасуға, тақталарды кесуге - жаңа үйшік салуға кірісті. Үйшік бұрынғыға қарағанда жақсы салынған!* ***Дид ойын: «Мұнара тұрғындары»*** *Балалар қайшымен тік сызық бойымен ертегі кейіпкерлерінің бейнелері бар қағаз жолағын қиып алады.* ***Дид ойын:«Біз мұнара салып жатырмыз»*** *Балалар тәрбиешінің үлгісі бойынша құрылыс материалынан үйшік құрастырады.* *-Ал енді мұнара тұрғындары бізбен ойнағысы келеді.*	*аю-ана - кішірек төсекке, ал бала аю - ең кішкентай төсекке.* ***Дид ойын: «Аюға арналған алжапқыш» маркаларымен сурет салу*** *-Аюдың жаңа алжапқышын өрнектермен безендірейік. Балалар алжапқыштың жазықтығына іздер қалдырады.* ***Түйме ойыны «Аю мен шарлар»*** *Аю қонжығына қалпақ тоқып берді,шоған жіп шарларын ашуға көмектесіңіз.* *Балалар екі өлшемді шарлардың түрлі-түсті шеңберлеріне сәйкес түймелерді орналастырады.* ***Дид ойын: «Аюға арналған қалпақ»***	***Дидактикалық ойын «Мысық пен этештің үйі»*** *- Әтешті терезеге қойыңыз. Түлкі оған жете алмайтындай етіп жапқыштарды жабыңыз. Түрлі түсті түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз.* ***Дид ойын: «Әтешке арналған бүршақ»*** *– Міне, қанша бүршақ өсті. Бүршақ тауының үстіне қорозды отырғызып, оны желіммен жабыстырыңыз. Ал енді біз саусақтарымызбен көбірек бүршақ саламыз.* ***«Әтеш» сергіту сәті*** *Балалар «Әтеш» әнінетізелерін жоғары көтеріп, қолдарын бүлғап болмені айналып жүреді.* ***Дид ойын: «Әтеш құйрығы»*** *- Түрлі түсті киім қыстырғыштарынан әдемі әтеш құйрығын жасаңыз.* *Бүршақ ойындары* *- Бұл бүршақ. Ыдыстарыңда қанша бүршақ бар? Көптеген. Енді саусақтарыңмен біреуін алыңыз. Бұл не?Бүршақ.*	*«Кішкентай тасбақа жорғала»* ***Дид ойын: «Тасбақа қабығын безендір»*** *және саусақпен сурет салу* *-Тасбақа өзінің дөңгелек қабығын жылтыр малтатастармен безендіргісі келеді. Оған көмектесейік, дөңгелек қабықтың шетіне қиыршық тастарды салайық.* *- Біздің тасбақа сәнгер. Енді ол өз қабығын басқаша безендіргісі келеді. Жарқыраған тастарды қорапқа салып, сурет салу.Біз тасбақа қабығын түрлі-түсті нүктелермен безендіреміз.* ***«Құмға көмілген тасбақалар» дидактикалық ойыны*** - Балалар, тасбақалар құмға қазғанды жақсы көреді. Оларды құмнан табуға тырысайық. Енді сіз барлық тасбақаларды таптыңыз, оларды жапырақтарға отырғызыңыз. Бір жапыраққа қанша тасбақа сияды? Тек бір

	Дид ойын:«джеге арналған пирогтар» мүсіні *Допты дөңгелек домалақпен мүсіндеп, оны тортқа теңестеп, салмасын салып, оны екіге бүктейміз, шеттерін қысамыз.* ***Дидактикалық ойын «Қызыл телпек пен қасқыр»*** *Қызыл телпек қандай жолмен жүрді? Ұзын жол бойымен. Қызыл телпекті ұзын жолға қойыңыз. Қасқыр қай жолмен жүрді? Қысқа жолда. Қасқырды қысқа жолға қойыңыз. Қай жолдың жанында көптеген гүлдер өседі? Ұзын жол бойымен. Ал қысқа жолдың жанында қанша гүл өседі? Екі гүл. Қай жерде көбірек гүлдер бар? Ұзын жол бойында.* *Қасқыр мен Қызыл телпек жолда демалғысы келді - олар діңгекке отырды.Үлкен*	***Дид ойын: «Тышқанға мұнараға апаратын жолдар»*** *- Ал мұнараға әртүрлі жолдар апарады.* *Қанша трек? Екі.* *Бірдей тректер?* *Әртүрлі тректер - біреуі ұзын, екіншісі қысқа. Тышқан абдырап қалды, үйге тезірек жету үшін ұзақ жолмен немесе қысқа жолмен қай жолмен жүру керек?* *Балалар, қалай ойлайсыңдар?* *Иә, балалар, дұрыс, тышқанның үйге қысқа жолмен жүгіруі жылдамырақ, енді біз оған қысқа жолдың қай жерде екенін дұрыс көрсетуіміз керек. Тышқанды қысқа жол бойымен жылжытыңыз.* ***Дидактикалық ойын «Жәшікке тығылу»*** *Балаларға текшелер мен шарларды қолайлы пішіндегі тесіктерге салу арқылы қорапқа жасыру ұсынылады.* ***Сергіту*** ***«Батпақтағы бақалар»*** *Балалар музыка әуенімен су лалагүлінің жапырақтарымен жүреді, орындықтың бойымен жорғалайды, туннельге енеді.* ***Дид ойын:«Бақа»*** *Балалар бақаны жабыстырады, пластилиннен лалагүлдің өзегін жасайды, оны фонда басып, оған асқабақ*	*Көңілді бұбоны безендірейік, түрлі-түсті қысқыштары бар қалпақ. Балалар қалпақтағы бұбон шеңберіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын бекітеді.*	*Түрлі-түсті қағаздарды алдарыңа алыңдар. Сіздің кілеміңіз қандай түсті? Ал сенде? Сенде? Бұл қағаз барқыт қағаз деп аталады. Қағаздың үстіне алақаныңызды, ал енді саусақтарыңызды жүргізіңіз. Бұл қағаздың аты есіңізде ме? Барқыт. -Ал біз бір уыс бұршақ аламыз. Бұршақты барлық саусақтарыңызбен және алақаныңызбен ұстаңыз. Бұл бір уыс деп аталады. Табақтарыңыздан бір уыс бұршақты алыңыз және оларды барқыт қағаз төсенішіне салыңыз. Мұнда біз тағы бір жаңа сөзді білдік - бір уыс. Алақаныңызды бұршақтың үстіне қойып, домалатыңыз. алға және артқа, айналмалы қозғалыста - шеңбер сызыңыз.* *«Қапшықты тарымен толтыр» жаттығуы* *- Балалар, қасықтарыңды алып мына дорбаларға мұқият тары салыңдар.* ***Тақпақтар***	тасбақа. Ал енді тасбақалар көлге шомылуға кетті. Көлге қанша тасбақа сыйды? ***Дидактикалық ойын «Тасбақа қабықтары»*** *Саусақпен ең үлкен тасбақаны, ең кішкентай тасбақаны, ортаңғы тасбақаны көрсетіңіз. Оларға дұрыс қабықшаларды табуға көмектесіңіз көлемі бойынша: үлкен тасбақаның қабығы үлкен, кішкентай тасбақаның қабығы кішкентай, орташа тасбақаның қабығы орташа.* ***Түйме ойыны «Тасбақа»*** *Тасбақа әдемі қабық алатындай етіп түймелерді орналастырыңыз.* ***«Тасбақа»***

	діңгекке не отырды? Қасқыр. Ал кішкентай діңгекке кім отырды? Қызыл телпек. *Қарындашпен сурет салу* ***Дид ойын:«дженің үйіне жол»*** *Қасқыр, Қызыл телпек жүріп бара жатқан жолдың бойымен қарындашпен сызу.* ***Сергіту жаттығуы*** *Біздің алдымызда кең шалғын* *(қолды екі жаққа созу)* *Ал біздің үстімізде биік орман (қолыңды көтер)* *Қарағай сол жақта (қолдар солға)* *Оң жақта шырша (қолдар солға)* *Шұлы орман (қолдарын бастың үстінде бұлғау)* *Кенет қатты күн күркіреді* *(алдында қол шапалақтау)* *Үйге тез жүгір (қолдармен бастарына «төбе» жасап, отыру)*	*тұқымының жапырақтарын жабыстырады.* ***Дид ойын: «Қоян өсімдіктері қырыққабат»*** *- Қоян өз бақшасында қырыққабат өсіреді. Қырыққабатты дұрыс орналастырыңыз: шағын шеңберлерде - кішкентай қырыққабатты салыңыз. Ал үлкен шеңберлерде - үлкен қырыққабат. Қандай қырыққабат үлкен, кіші немесе үлкен?* ***Түлкі*** ***«Бисер» түймелері бар ойын*** *- Түлкі жүгіріп келе жатқанда моншақтарынан айырылып қалды.* *Ол жылап: Мазасызданады* *Кане, балалар, түлкіге көмектесіңдер ме?* ***«Түлкі» саусақ суреті*** *Балалар түлкінің контурлық бейнесін бояйды.*		*Оятпа, этеш, сен бізді,* *Өзім де сездім, таң атты.* *Сенсіз- ақ білем мезгілді,* *Тапшан енді сағатты* ***Мысық*** *Мынау тұрған мысық,* *Екі көзін қысып,* *Ұйықтап отыр маужырап,* *Сүт көжесін ішіп.* ***Түлкі*** ***Түлкі*** *деген күғой,* *Жүрген жері шу ғой.* *Жатып алып жағада,* *Іздегені ду ғой.* ***Сұрақ –жауап*** *Қандай ертегі үйрендік? Ертегіде қандай кейіпкерлер бар? Балаларды мадақтау.*	*- Тікелей домалату арқылы біз жуқа шұжық жасап, оны осында бекітеміз - бұл тасбақаның басы мен құйрығы. Жоғарыдан біз жаңғақ қабығын бекітеміз - енді қабық дайын. Бұршақтан көз жасау ғана қалады.* *«Тасбақаны айналып өту» жаттығуы* *Балалар шеңберге отырады, бір-біріне ойыншық тасбақаны береді. Педагог әр балаға алғысын білдіреді. Кім ойыншықты көршісіне беріп, балаларды «рахмет» сөзін айтуға шақырады.* ***Балаларды мадақтау.*** . ***Дидактикалық ойын: «қандай дауыс?»*** *ойын арқылы балалардың музыкалық қабілетін дидактикалық ойынмен жалғастырып ұыретеді, есте сақтау қабілетін, есту қабылетін дамытады. Текшеде мысық пен мысықайдың суреті болады, мысық пен мысықайды тыңдап, жіңішке-жуан дыбыстарын тауып, ажырата білулері керек.*

	Түйме ойыны «дәке көйлегі» *- Түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз.* ***Қолданба және саусақ суреті«Немереге арналған тәттілер»*** *Балалар суреттің фонына тәттілердің силуэт бейнелерін жабыстырады, содан кейін торттағы ақ нүктелерді саусақтарымен бояйды, олар жидектер.* ***Сұрақ-жауап*** ***Балаларды мадақтау.***	 ***Қасқыр*** ***Қарындашпен сурет салу*** ***Дид ойын: «Қасқырға арналған кешкі ас»*** *- Балалар, біздің қасқырдың қарны қатты ашты. Ал ол малдың ешқайсысын жеп қалмас үшін оны тезірек өзімізі тамақтандырайық. (Балалар дөңгелек қағаздан жасалған тәрелкеге «пирожный» және «вермишель» суретін салады).* ***Дидактикалық ойын «Апандағы аю»*** *-Міне сурет. Онда не бар? Шырша, оның астында аюдың ұясы.* *- Күн шықты. Күнді қолыңызға алып, оны парақтың жоғарғы жағына салу. Аю серуендеуге шықты. (Балалар мәтін бойынша сәйкес силуэт суреттерін өңдейді).*			

		- Аю ағашқа көтерілді. Кенет ол құлап қалды. Аю жылады: Аспанда бұлт пайда болды. Ол күнді жауып тастады. Ауа райы бұзылып, аю ұясында бүйіріне жатып ұйықтап қалды. *- Осы кезде бұлттан жаңбыр жауды: «тамшы-тамшы-тамшы». Жаңбыр тамшылары сияқты саусақтарыңызды үстелге тырғылдату* *- Жаңбырдан кейін ағаштың қасында екі саңырауқұлақ өсті.* *Аю ұядан шығып, саңырауқұлақтарды жинады. Жаңбырдан кейін ағаштың астында қанша саңырауқұлақ өсті?* *Екі саңырауқұлақ.* ***Қарындашпен сурет салу*** ***Дид ойын: «Аюға арналған кешкі ас»*** *Табақтың шеңберіне балалар қоңыр түсті қарындашпен котлет шеңберлерін сызып, үстіне боялды. Содан кейін қысқа штрихтар-макарондар сары қарындашпен салынады.* ***Міне Үйшік ертегісі*** ***Ұнады ма?*** ***Балаларды мадақтау.*** ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: «Жемістер жыры» Рза Құнақова*** ***ҰІӘ өтілу барыс*** ***І.Қызығушылықты ояту*** ***АКТ технологиясы.***			

		Енді әжеме не апаратынымды біліп тұрмын, маған көмек керек. Қызылтелпекке көмек. ***Дид ойын: «Жемістер мен көкөністерді ажырат»*** ***Шарты:*** *Қоржынға салынған көкөністер мен жемістерді қолдарымен алып, аттарын атап, қатты, дәмді, тәтті, ащы-қышқыл екенін ажыратып атау. Пішіндерін айту. Алған жемістерді Қызыл телпектің себетіне салып беру. Қызылтелпек рақмет айтып қоштасу.*			
Екінші таңғы ас	**Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)**				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгіжапырақтардыба қылау*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				

Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас орлы» - өз-өзіне қызмет жасау.				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге, сөресіне қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға таза қолмен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, орындарына жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүртуін қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, суды төкпеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууға бағыттау.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін реттілікпен шешіп, шкафқа қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң ас ішуге отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орындыққа немесе сөресіне қоюға дағдылану.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына жинақылықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда суды шашпай, сабынды дұрыс қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*
Түскі ас	**Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну**				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*

	Қауіпсіздік ережесі - ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну ал-киіс қалпет етуге тәрбиелеу.* **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үлкенді тұтынуға мақсаты: судың үлкенді пайдасының, жуыну ережелерін түсіндіру*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***«Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*** *- Ауа таза болу үшін не істеу керек? Ағаш, гүл өсу* *- Су мөлдір болу үшін не істеу керек? Ластамау* *- Ағаштарға қалай көмектесе аламыз? Су құю, қопсыту* *- Судағы жәндіктерге қалай көмектесеміз?* *- Құстарға қалай көмектесеміз?* ***Ширату.«Құм, тас, су».*** *«Құм» дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру.* *«Тас» дегенде өз қолмен мүсін жасап тұра қалу.* *Су дегенде толқын жасап қалу.* ***Түсініктеме*** *-Ауаны жұтамыз*	***Санамақ*** *Бір үйде біз нешеуміз?* *Кел санайық екеуміз.* *Бас бармағым - атам,* *Балан үйрек - анам,* *Ортан терек - әкем,* *Шылдыр шүмек - анам,* *Кішкентай бөбек - мен.* *Біз үйде нешеуміз?* *Біз үйде – бесеуміз* ***Дид ойын: «Тату-тәтті отбасы»*** ***Ойын мақсаты:*** *үлкендерді сыйлауды,отбасы мүшелерін дұрыс атауды біледі.* ***Саусақ жаттығулары:*** ***«Конаққа барамыз»*** *Басбармақтың үйіне,* *Келді бүгін қонақтар,* *Бес саусағың біріксе,* *Текке кетпес уақытың,* *Барлық саусақ – тату дос,* *Бір – біріңе көмектес*	***-Күн туралы түсінік беру. -*** *Сұрақ – жауап .* *- Табиғат нешеге бөлінеді?* *-Тірі табиғат өсіп – ону үшін не керек?* *- Жарық, жылу , су,ауа.* *–Олар жылуды қайдан алады. –Күннің шуағы деген не?* ***Ой қозғау.*** *Ұжымдық жұмыс.* *Үлкен форматта салынған дөңгелекке күннің шуағын жапсыру.* ***<u>Абдрахман Асылбек</u>*** *Күндей күліп қабағым,* *Жарқырайды жанарым.* *Әрбір келген жаңа күн* *Жаңа достар табамын*	***Бауырсақ кіммен кездесті?*** ***Ойын барысы:*** *Музыка жетекшісі «Бауырсақ» ертегісін және сол ертегінің кейіпкерлерін естеріне түсірулерін сұрайды. (қасқыр, түлкі, аю, қоян). Музыка жетекшісі осы аңдарға байланысты музыкаларды, мысалы аюдың музыкасын, төменгі регистрдан, ал қоянның музыкасын жоғарғы регистрдан ойнайды. Балалар музыканың қай регистрдан ойналғанын тыңдап, қай аңның музыкасы екенін тауып, сурет арқылы көрсетеді.*	***Менің балаларым қайда?*** ***Ойын шарты:*** *Педагог балаларға карточкадағы тауық, үйрек, күрке тауық, ит, мысық аналарын т.б көрсетеді, ал балалардың қолдарында кіші карточка (балалары) аудио қойылып, балалардан сұрайды, балалар әуенді танып не туралы айтылғанын ұғып керек карточканы көрсетеді*

	-Күн жылуын, жарығын береді. *-Жер ана бізді азықпен қамтамасыз етеді?* *-Сусыз тіршілік жоқ* *-Ағаш айналаға көрік береді, көлеңкесін тосады.*				
Балалармен жеке жұмыс	***«Сиқырлы сөздер»*** ***Мақсаты:*** *Сыпайылыққа үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші бастайды: «Сиқырлы сөздер бар – ол...» Балалар: «Сәлеметсіз бе», «Рахмет», «Кешіріңіз» деп жалғастырады.* ***Заңгар, Аян***	***«Жылы жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *Баланы тыныштандыру, эмоциясын реттеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Жылы жаңбыр тамшылап тұр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.* ***Айша, Қадиша***	***«Жақсы қасиеттер себеті»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.* ***Айбар,С.Әміре***	***«Қуанышты қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Қуанышты қимылмен жеткізу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар секіреді, қолын көтереді, би қимылын жасайды.* ***Аян,Айша***	***«Өзіңді таныстыр»*** ***Мақсаты:*** *Өз-өзін дұрыс таныстыруға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Әр бала кезекпен: «Менің атым – ..., мен ... жасымдамын» деп айтады.* ***Әбілмансұр, Қадиша***
Кешкі ас	*Кезекшілердің жұмысын меңгеру (асхана құралдарын, майлықтарды үстелге қою, соңынан жинау) таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәдениетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету.* ***(мәдени-гигеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)***				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жақ әрқашан»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгіжапырақтардыба қылау*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы саргайған шөптерді бақылау.*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*

Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. санамақтар және әндер т.б. жаттау **(көркем әрекет, дербес ойын әрекеті).**				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениетті қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды,үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау жәнебасқалар)	*Табиғи материалдармен ойыншық жасату (жаңғақтармен) мүсіндеу. Табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* ***(Мүсіндеу)***	*«Үшік» ертегісін айтып беру, қайталап айту дағдыларын дамыту. Көңілді музыкаға би билеуді үйрету.* ***(көркем әдебиет, музыка)*** *Көліктерді сол жақтан оң жаққа қарай орналастыруды үйрету.* ***(Математика негіздері)***	*Үй жануарлары мен жабайы жануарлар бейнеленген кітаптарды қарату. Жануарлардың аяғы жайлы түсінігін қалыптастыру.* ***(сөйлеуді дамыту және көркем әдебиет)*** *«Артығын тап» дидактикалық ойын негізінде геометриялық пішіндерді тану және атауды тысықтау* ***(Математика негіздері)***	*Әдеп мен тақпақтар және билерді қайталату.* ***(көркем әдебиет, музыка)*** *Құрастыру материалдарынан құршаққа үшік құрастыруды жетілдіру.* ***(құрастыру)*** *Еркін іс әрекеттер*	*Шығармашылық жұмыстарымен айналысу барысында күй тыңдау. «Күй күмбірі» - балалардың бойында музыканы тыңдауға қызығушылықтарын, музыканы эмоционалды көңіл-күймен қабылдауын қалыптастыру.алалардың апта бойы жасаған жұмыстары бойынша еркін әрекеттерді ұйымдастыру.* ***(сурет салу, мүсіндеу, жапсыру)*** *Еркін іс әрекеттер*
Балалар үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап, бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғатпен таныстыру. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе суреттерін көрсету пайдалы болады.	*Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап, бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғатпен таныстыру. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе суреттерін көрсету пайдалы болады.*	*Бүгін балалар «Үлкен–кіші» ойынын ойнады. Заттардың көлемін салыстыруға тырысты. Үйде түрмыстық заттарды пайдаланып, «үлкен–кіші» деп салыстыру пайдалы болады.*	*Бүгін балалар құршақтарды серуенге шығарды. Әлеуметтік қарым-қатынасқа үйренді. Үйде құршақпен «қонаққа бару» немесе «серуен» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар ертегіден көрініс қойды. Қиялы дамып, сөйлеу қабілеті жетілді. Үйде шағын сахналық қойылым жасауға көмектесеңіздер жақсы болады.*

Усыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайранғүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нұргүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қараша айы III-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 17.11.2025	Сейсенбі 18.11.2025	Сәрсенбі 19.11.2025	Бейсенбі 20.11.2025	Жұма 21.11.2025
Балаларды қабылдау	*Күн әуені – қазақтың асыл мұрасын қастерлеуге жетелеу.*	*Домбыра үні – баланы мейірімділікке баулу.*	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдет пен сыйластыққа тәрбиелеу.*	*Домбыра әуені – баланы адалдыққа жетелеу.*
	Баланы есік алдында «Қош келдің, балақай!» деп қарсы алу. *Баланың көңіл-күйін сурет карточкалары арқылы көрсетуін сұрау (күліп тұрған, ұйқышыл, ренжулі).* *Баланы тыныш ойын бұрышына бағыттау.*	*Баланы қуыршақпен амандастыру (қуыршақ: «Сәлем!» деп айтады).* *Баланың қолынан ұстап, үстелге отырғызу.* *Қарапайым күбіктермен ойнауды ұсыну.* *Баланың көңіл-күйін көтеру үшін «Алақан шапалақ» ойынын өткізу.*	*Баланы «Сиқырлы қоратпамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату).* *Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін болу.* *Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*	*Баланы «Жылы сөздер» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің»).* *Баланы үстел үсті бояуларымен немесе қарындашпен сурет салуға шақыру.* *Баланы шағын топтағы балалармен бірге отырғызу.* *Қысқа ән айтып, бірге көңілдендіру.*	*Баланы «Қуаныш шеңберімен» қарсы алу (қолдарын ұстасып күлімсіреу).* *Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау.* *Қуыршақтар бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгеме 15 минут – ата-анаға баға денсаулығы, мінез-құлқы туралы кеңес беру.*				
	Жалпы дамыту жаттығуларының денсаулықты нығайтатыны жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	*Қимыл-қозғалыс ойындарының баланың ептілігіне, шапшаңдығына әсері жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	*Жаттығулардың тәзімділік пен шыдамдылықты арттыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	*Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер ететіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	*Дене жаттығулары – көңіл-күйді көтеріп, сергектік сыйлайтыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталь	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын*	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:,түрлі түсті боядағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты:* *Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз*	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	атап, өз ойын айта алады.		өз толдерін тауып қоя біледі.	кейіпкерлерді ажырата алады.	
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: *– Сүт, айран, ірімшік – сүйекті қатайтады, бойымызды өсіреді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Сүт құйылған ыдысты екі қолмен ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда шуламай, әдемі отырайық. Сонда тамақ дәмді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөз айтпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасық, шанышқыны абайлап қолданамыз. Олар – тамақ ішудің құралы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты сермемейміз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ет жесек, күшті боламыз. Ол дәруменге бай тағам.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болған бала – ұқыпты, тәртіпті болады. Су мен асты ысырап етпейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, қасымыздағы балаларға кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту				
	«Ұшқыр ой алаңы» жобасы ***Ойын: «Қайсысы артық?»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, дұрыс шешім табу.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Жұмбақ айтамын – сен шеш»*** *«Кішкентай ғана бойы бар, айналдырып киген тоны бар» (Жаңғақ). Балалар жауабын табады.* ***Мақсаты:*** *сөздік қорды, логиканы дамыту.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Достық көпірі»*** *Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді.* ***Мақсаты:*** *достық пен бірлікті нығайту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз әуеніңді шығар»*** *Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сөмке көтеріп келе жатқан әже. «Кане, қалай көмектесеміз?» Балалар: «Сөмкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз».* ***Мақсаты:*** *еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

			9.20-9.35		
	«Біз табиғат қорғаушылармыз!» – экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында көрсетілген үлгі. *«Мен зерттеушімін» – оқытатқыштықпен ұлттық құндылықтарды қолдану бағытында жұмыс.*				
	Суреттер әлемі. ***Шарты: әр түрлі иллюстрациялар қарау.*** *Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі.* ***Дид ойын: «Жемістерді жина»*** *Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік. Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз.* *– Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз.* *Тәрбиеші:* *-Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон).*	***Сюжеттік суреттер қарау.*** ***Дид ойын: «Бақтағы егін жинау»*** *Шарты: кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандарды мұқият қарапшығу.* ***Ой қозғау.*** *Балалар жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрау.* *Балаларды топқа бөлу арқылы жеміс түрлерін шығармашылықпен көрсету.* ***1-топ:*** *Бақтағы ағаш макетін құрастыру.* ***2-топ:*** *Макетте салынған алма суретін мақта таяқшасымен бояу.* ***3-топ:*** *Шие ағашына шіені ермексаздан мүсіндеу.* ***4-топ:*** *Алмұртты қиып жапсыру.* ***Тәжірибе №1.*** *Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді*	***Қызығушылықты ояту*** ***Аудио дыбыс телефоннан.*** *Құрметті балалар мен сендерді өз Орманыма, орман* ***патшалығына*** *қонаққа шақырамын. Орман* ***патшалығы*** *өте бай,сұлу, мейірімді және жылулық береді. Менің сиқырлы, дана орманым Ертегілер мен ғажайыптарға толы!* *Сендерді күтемін.!* *Балалар, сендерге ертегілер мен ғажайыптар ұнай ма? (Иә.) Менімен бірге ертегі орманына барғыларың келе ме? (Иә.)* *Олай болса, пойыз билеттерін алу керек, ол үшін билеттердің сұрақтарына жауап береміз* *- егер сендер орман достары болсаңдар, орманда не істеуге болмайды?* ***Балалар схема бойынша ережелерді атайды.*** *-Ағаш бұтақтарын сындырмаймыз*	***Тыныштық сәті:*** ***(Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естіңдер?* *-Нені дыбысы деп ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел,жапырақтардың сыбдыры т.б* *-Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады.* *Осы естіген дыбыстарыңды, яғни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші.* *Құммен сурет салу ережесін түсіндіру. құмды шашпаймыз, төкпейміз, аузымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысыт.б*** ***Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз,* *Жер–Ана біздің панамыз.* *Таза болсатабиғат*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар сендерге саяхатқа барған ұнайма?Балалар: Иә Ендеше мына пішіндерден автобус құрастырып, жолға шығайық.* ***Ой қозғау.*** *Автобусты қандай пішіндерден құрастырдық? Түстері қандай?* ***Ән аудио жазба ойнату.*** *Автобус қатты жүріп келеді, көзімізді жұмамыз. Автобус тоқтады, міне орманға келдік.* ***Тосын сәт.*** *Орманда кішкентай үй тұр. Балалар мына үйде кім тұрады есігін қағып көрейік. Ешкім жоқ. Бірақ есігінде көптеген қалташалар тұр.* ***Аудио дыбыс қосу.*** *Сендер кімсіңдер, біздің орманда неғып жүрсіңдер. Біз орманның кішкентай тұрғындары, орманға ешкімді кіргізбейміз.* ***Тәрбиеші: АУУУ****(екі қолымнен ауызын жауып)* *Біздің балалар орманға қонаққа келді, біз орманды көргіміз келеді.*

	- Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады. *- Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге саусақнама жүргізу керек.* *- Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз..* *Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар?* *Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас?* *1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ);* *2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші);* *3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл);* *4. Дәміне қарай.* *Тәрбиеші:* *-Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік.* ***Қорытынды:*** ***Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі.*** *Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене*	*тексеріп дәм татады, компот ішеді.* *Педагог бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды.* *Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, айырмашылығын дәмін татуға үйренеді.* ***Қорытынды. Адамдар қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату.*** ***Жемістерде біздің ағамызға пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы - барлық витаминдер оларда сақталады.*** ***Тәжірибе №2. «Тұқымдар қайда жасырылады?»*** ***Шарты::*** *Балаларға өсімдік тұқымдарының қай жерде түзілетінін көрсету; олардың бір-бірінен көлемі, пішіні, түсі, құмырада жасалатын дыбыстары бойынша айырмашылығы; тұқым жинауды үйренуге көмектеседі. «Тұқым, жеңіл, ауыр, шашыраңқы, жасырыну» сөздерімен балалардың сөйлеуін белсендіру, есту қабылдауын дамыту.* ***Тәжірибе №3***	*-Біз гүлдерді жұлмаймыз, бірақ оларға суйсінеміз.* *-Біз бейтаныс жидектер мен саңырауқұлақтарды термейміз және олардың тамырымен жұлмаймыз.* *Біз шу шығара алмаймыз, жануарларды ренжіп қалады.* *Біз орманға пойызбен барамыз. Поезды дұрыс жөндеп алайық* *Дид ойын: «Поезд»* *Шарты: Геометриялық пішіндерден үлкен көлемде поезд құрастыру.* *Сұрақ-жауап: Қандай пішіндерден поезд құрастырдық?* *Түстері қандай?* *Вагондардағы орынымызға отырамыз.* *Балалар. Ш-Ш-Ш-Ш* *Біздің пойыз шалғындарды аралап келеді, міне алдымыздан жасыл орман көрінді.(АКТ технол)* ***Біз Орман станциясына*** *келдік ! Вагондардан түсейік!* *Енді жолмен жүреміз* *Біз тар жолмен келе жатырмыз , төбешіктердің арасында жылан сияқты жүріп , ағаштың үстінен секіре отырып, біз орман үйіне , сиқырлы дана орманға келдік!*	*Біз де аман болалық.* ***Ой қозғау.*** *«Неге біз орманмен доспыз?* *Ал бұл адамдарға не үшін қажет?* *Орман ережелерін біледі ме?* ***Ереже*** *Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз.* *Орманда қоқыс қалдырмаңыз.* *Құстардың ұяларын бұзбаңыз.* *Құмырсқа илеулерін жоймаңыз.* *- Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз* ***Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»*** ***Тәжірибе № 1*** *Тәжірибе жасап көрейік, ағаш суға батады ма , жоқ па ? Біз үлкенді-кішілі 2 таяқшаны алып, суға саламыз.* *Балалар ағаш заттарды алып, бассейндерге су құйып, тәжірибе жасайды.* *Тәрбиеші : Не байқап тұрсыңдар?* *Олар суға батады ма, жоқ па?* *Балалар: жоқ.* *(Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: ағаш суға батпайды)*	***Аудио: Онда ана қалташаларды алыңдар.*** *Әр қалташаның тапсырмасын орындап жүру керексіңдер. Жарайды.* *Балалар мына қалташаларды алып тапсырма орындаймыз* ***1-қалташадағы тапсырма:*** *Орман бізге не үшін керек?* *Орман – құстар мен жануарлардың мекені.* *Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды.* *Орман бізге құрылыс материалдарын береді.* *Орман бізге таза су мен ауа береді.* *Жарайсыңдар!* ***2-қалташадағы тапсырма*** ***Дид ойын: «Болады, болмайды»*** *-Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды)* *Көбірек ағаш отырғызу (болады)* *Шалғындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды)* *Тек жолдармен жүру (болады)* *Орманға қоқыс қалдыру(болмайды)* *Орманда от жағу (болмайды)* *Орманға қалай көмектесеміз?* *Балалар: Қоқысты шығару керек.* ***3-қалташадағы тапсырма*** ***Дид ойын:«Белгілерді ата»*** *Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.]*

	шығықтыру жаттығуларын жасайық. **Сергіту сәті:** «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа) Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде) Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз) Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз) Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз) Алма алу қиын (жоғары тартылды) Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім) Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз). **Тәрбиеші:** -Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық. -мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары). Тексерейік?	Жүргізілу барысы: педагог топқа жаңғақ себетін әкеледі. «Балалар жаңғақ қай ағашта өседі? Ағашқа шошқолар не үшін қажет деп ойлайсыңдар? (тұқымдар оларда піседі). Педагог балаларға шошқаны таратып, одан тұқым алу жолын көрсетеді. «Сіз үстелдегі шошқаны мұқият қозғауыңыз керек, тұқымдар шошқадан ұшып кетеді» **Ой қозғау. Сұрақтар:** «Тұқымдар қайда жасырылды? Тұқымдар қаншалықты үлкен? Олар жеңіл немесе ауыр ма? Ағашқатұқым не үшінқажет? (тұқымнанжаңаағаштароседі). Педагог балалардыңалдынатұқымсалынғанауаныққойып, қайыңныңтұқымынтабудысұрайды. Сұрақтар: «Қайыңтұқымыжасырылғанба? (Жоқ). Олардқайда? (қайыңтұқымдарыбір-бірінежабысады, сыргажасайды). Олардысілкіпкорейік. Не болады? (тұқымдаршашылады). Неліктеноларыдырапкетті? (тұқымдарпіскен, оларжеңіл). **Тәжірибе №4** Педагог еңүлкентұқымдардытаңдауд	Балалар мына жалтыраған алтын тәрізді қорап жатыр. Ішінде не бар екен қарайық. Балаларға тапсырма диді. **1-тапсырма:** Менің патшалығымның негізгі тұрғындарын атаңдар **Ал бұл тұрғындарды қалай атаймыз ?(Ағаштар .)** **2-тапсырма:** Менің патшалығым қалай аталады ? **(Орман.)** Балалар шаршаған шығарсыңдар? Орман алқабына отырып , **орманның әуенін** тыңдайық. Орман дыбыстары естіледі (құстардың сайрауы, жапырақтың дыбысы, сайдың шуы, жануарлардың даусы) . **Ой дамыту.** **Ағаштар туралы әңгіме**(көрнекі үлгілерді пайдалану) . **Менің патшалығым - орман , онда ағаштар көп .** **Ағаш дегеніміз не ?** (Ағаш - ең үлкен өсімдік. **Оның бөліктерін ата.** (Тамыры, діңі, бұтақтары мен жапырақтары) **Қалай ойлайсың , ағаш тірі ме?(Иә.) Неге?** (Ол өседі, тыныс алады) **Дид ойын: «Ретімен жаса»** Үстелде **ағаш бөліктерінің** (тамыр, бұтақ, дің,	Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық? Балалар: Ағаш суға батпайды. **Иә**, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар ағаштан суда қайық, кеме, көлік жасайды. **Тосын сәт.** Стол астынан конверт тауып алу. Тамашалау. Конвертті ашу. Ішінен кеме суретері шығады. Балалар мына кеме суреттерін әсемдеу керек екенқты, не істеуге болады. Бояу керек екенқты. **Кемені бояу** **Тәжірибе № 2** Тәрбиеші : Ал енді келесі тәжірибе. Менде 2 стақан бар, ағаш пен әйнектен жасалған. Енді мен оларға доптар саламын. Әйнек стаканнан доп көрінеме? Ал ағаш стаканнан ше? Қортынды: Ағаш қалың болғандықтан ондағы зат көрінбейді. Әйнек мөлдір онан бәрі көрінеді. Бұл ағаштың тағы бір қасиеті . **Мына доптардың пішіні қандай?** **Түсі қандай?**	Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған. Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген? 1-бала.Күз мезгілі.күн салқын..... 2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резинка етік ..... 3-ші бала. Құстар жылы жаққа..... 4-ші бала. Жапырақтары түсін жатыр.Жапырақтардың түсі..... **Балаларды топқа бөлу.** 1-топ: Ағаштар 2-топ: Сары жапырақтар 3-топ: жасыл жапырақтар 4-топ: Бұтақтар **1-Топ:** А3 форматта ағаштарды құрастыру **2-топ:** Ағаш діңін бояу. **3-топ:** Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру. **4-топ:** Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру. **«Күзгі орман» әнін айтып бақшамызға қайтайық.** **Қортынды** Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді? Балаларды мадақтау.

	№1 тәжірибе. **Түстер құпиясы.** **Аскөк, пияз.** *- Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық сызамыз, аскөктен сурет салуға болады ма?* *- Өз жолды қандай түспен қалдырды?* *Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз* *- Аскөк сурет салады ма?* *- Иә* *- плюс қойыңыз. Қандай түс?* *- Жасыл* *- шеңберді жасыл түске боя.* *Енді пиязды қолданып көрейік.* *-Пияздың қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма?* *- Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды ....* *Пияз сурет салады ма?* *- Иә* *- Плюс қойыңыз. Қандай түс?* *Жасыл* *- Шеңберді жасыл түске боя.* *- Жарайсың! Нағыз ғалым!* **№2 тәжірибе.**	*ыұсынады.* *Әрбіртұқымболекөзүйіндежа сырылады. Бұлүйқандай? Оларгақозғайық. Каштан тұқымынүрлеуге бола ма? Неліктен? (оларауыр). Тұқымныңпішініқандай? Оларкандайсезімде? (доңғелек, тұтас). Дидойын: «Сылдырмақжасайық» ойынтапсырмасы - балалартұқымныңәртүрлінжекебанкағасалып, оныңшырылдағанынтыңдайды. Сұрақтар: «Қай банка еңшулы? Неліктен? (Каштан құмырасышулы, өйткенікаштан еңүлкенжәнееңауыр). Неліктеншыршатұқымдары бар құмырададыбыстарестілмейді? (оларкішкентайжәнеженіл). Қайыңтұқымықұмыраныңды бысықандай? (қаттыемес).* **Қорытынды: Әрбіросімдіктіңтұқымғаари алғанозүйіболады.**	*жапырақтар.) аралас графикалық үлгілері бар .* **Ағаштың құрылысының ретін жапсыру.** *Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру, көрсету. (біріншіден тамыр шығады, ол жерде орналасады, діңі тамырдан кетеді, діңнен бұтақтар шығады, бұтақтарда жапырақтар өседі, бұтақтар мен жапырақтар* ***ағаш тәжін құрайды*** *).* **Ой қозғау.** *Балалар, орман нелердің үйі? Жануарлар мен құстардың.* ***Орманда қандай жануарлар тіршілік етеді?*** *Мына ағаш шұңқырында қандай жануар тұрады? (Тиін) .* ***Үйлерде қандай жануарлар тіршілік етеді?*** *(түлкі, тышқан.)* ***Орманда қандай құстар мекендейді?****(Тоқылдақ, қараторғай, көкек, үкі.)* *Орман – аңдар мен құстардың мекені ғана емес, жердің жасыл көйлегі. Орманның ауасы әрқашан таза, өте әдемі, дәрілік өсімдіктер, жаңғақтар, саңырауқұлақтар, жидектер өседі. Орман – біздің байлығымыз!*	*Ендеше екі топқа бөлініп, екі дипти мүсіндейміз.* *Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру.* *Тәрбиеші : Балалар, шаршадыңдар ма? Біраз демалып алайық.* *Аулада қарағай бар* *Ол аспанға қол созады (ақ ұшымен түру)* *Оның жанында терек өсті,* *(қолдарын жоғары көтереді)* *Жел қатты соғып тұрды* *Барлық ағаштар қозғалып кетті.* *(алға-артқа еңкейуі.)* *Бұтақтары алға-артқа иілді* *Жел оларды тербетеді, (қолдар бастан жоғары бүлгау)* *Жел тынды, ағаштар демалды.* ***Дид ойын: «Ағаш бөліктерін тап»*** ***Шарт:*** *Ағаш бөліктерін ретімен құрастыру.* *Неліктен ағаштарға тамыр керек? (тамақ үшін)* *Ағаштарды тірі деп айта аласыз ба? Иә, өйткені ағаштар өседі, көректенеді, тыныс алады, көбейеді - бұл олардың тірі екенін білдіреді. Оларды қорғау керек.*	

	Көкөністер қызылша, сәбіз *- Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз .... Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі .... шығу.* *- Сәбіз сала ма?* *- Иә* *-Әдемі болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз?* *- Плюс* *Шеңбер қандай түсті болады?* *- Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың!* *- Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз ....* ***Сергіту сәті.«Бағбан»*** *Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді)* *Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)* *Алма ағаштарын әкпен әктедік.* *(оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз)* *Біз қоршауды жөндедік.* *(балға соққыларына еліктейді)* *Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала*		***Орман питомалығының*** *барлық тұрғындарына сүйіспеншілік пен қамқорлық көрсетуіміз керек .* ***Балалар, сендер ормандағы серуенімізді естеріңе түсірулерің үшін біз оның суретін саламыз.*** *Алдымен қолымызды сурет салуға дайындап алайық.* ***Дид ойын: «Суретшілер»*** ***Дене шынықтыру минуты*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымен жел еседі.* *Кіп-кішкентай ағаштар,* *Үп-үлкен боп өседі.* *Құстар ұшып жүреді,* *Орман ішін аралап.* *Аю жүреді қорбаңдап,* *Түлкі жүреді құлаңдап* *Қасқыр жүреді жалаңдап* *Қоян жүреді секіріп* *Біз жай жүрейік демалып.* ***Бүгін біз орманның ағаштарын ерекше түрде саламыз.*** *Бұл суретке біздің қолымыз қатысады, қараңыз! Сол қолымызды қағазға қойып, оны қарапайым қарындашпен дөңгелетіп саламыз, саусақтардың ішін бояймыз* *Балалар бұл ағашқа бірдеңе жетіспейді. Ол не деп ойлайсыңдар?(Жапырақтары.)* ***Ендеше ағаштарымызға күзгі жапырақ саламыз ба ?***	***Ал егер ағаштар мен гүлдер сөйлей алатын болса, олар бізге мынаны айтар еді:*** *«Орман әлемін сақтаңдар* *Бұтақтарды сындырмаңдар,* *Бізге су құюды ұмытпаңдар,* *Бізді баспаңдар» деп айтар еді.*	

	шылады, диалог жүргізеді) *Сіз біздің балбанға айтасыз* *Бізге сыйлық ретінде не бересіз?* *Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,.....* *(жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі).* *Біз қызықты, қызықты эксперименттерімізді жалғастырамыз.* ***№3 Тәжірибе.*** ***Жидектер қарақат, таңқурай*** *- Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз.* *- Қолымызды суртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз.* *- Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік?* *Балалардың жауаптары.* *-Дұрыс, балалар, біз тек боямен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің,*		*Мақта таяқшасы арқылы сары жапырақтар салу Қандай әдемі! Қандай тамаша* ***Мен сендердің бұл суреттеріңді орман тұрғындарына беремін,*** *Барлығыңызға балабақшаға қайтатын кез келді! Қош бол, Орман патшалығы деп тақпақ айтып беремін* ***От та, суда, ауа да*** ***Жан-жануар барлығы*** ***Орман теңіз тауларда*** ***Табиғаттың байлығы*** *Поезбға отырып бақшамызға барамыз.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Арақашықтықты, бірдей қарқынды сақтап бір қатарменжүру.* *«Біз қадамды басамыз»* *Біз қадамды басамыз,* *Шапалақты соғамыз,* *Басымызды да біз иіп.* *Қолды жоғары созамыз,* *Төмен қолдытүсіріп,* *Бір-бірімізді жетектеп,* *Шеңбер құрып жүреміз,* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***1.Ойын:«Орныңды тап!»*** *Тоқтап тұрып және тапсырманы орындай отырып жүгіру – тепе-*		

	жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік. *- Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз. - Жарайсың!* *- Балалар сендерге зертхана ұнады ма?* *- Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз?* *Сізге қандай түстер көбірек ұнайды?* *- Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен?* *Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық.*		*теңдікті сақтай отырып сәкіге шығады.* ***1.Ойын:«Соқтығыспа!»*** ***Кедергілердің арасынан «жыланша» жорғалау*** *(бір қатарда бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 кедергі бар)* – *еңбектеу кезінде кедергілерге соқтығыспау керек.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Бақалар».*** *Бақалардың секіру ерекшелігіне назар аударады.*		
Екінші таңғы ас	**Ас алдында колдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. Жеңдерін өз бетімен түру, жуыну кезінде киімді суламау, жуыну кезінде суды шашыратпау білігін бекіту.** **(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)**				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.*

			жөндеуді қадағалау.		*Серуенге шығу*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту **Күз серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін тәртіппен шешіп, орындарына қоюды жалғастырады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, суды төкпеуді ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-біріне кедергі жасамауды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуғаннан кейін сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң үстел басына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап бүктеп қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын тәрбиеші бақылау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, сабынды артық төкпеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын қайта тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде рет сақтауға, аяқ киімін орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Әр бала қолын жуған соң сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпауға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен асханаға дайындау.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін ретімен шешіп, шкафқа қоюды жалғастырады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамау, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын қадағалау.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту,	***№5.***	***№6***	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.*	***№8***	***№ 10.***

сауықтыру шаралары	*Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Кел балалар түрайық,* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкеймеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап* *Бір демалып алайық.*	*Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Есті қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып ішкеді.*	*Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	*Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып ішкеді.*	*Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Үйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – үйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - үйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* **Үйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Бізге ас әзірлеген кісіге «Рахмет» айту – әдептіліктің белгісі.* *Тамақты тауысып жеу – еңбекті бағалау.* *Үнемді болсақ, бәріміз риза боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламай, жан-жағымызға кедергі келтірмей отыруымыз керек. Бұл – мәдениеттілік әрі қауіпсіздік.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сөйлемейміз, ол басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықта дұрыс отыру керек. Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап	***М. Монтессори технологиясымен жұмыс.*** *Геометриялық пішіндермен әр түрлі құрастыру жұмыстарын жасай алады.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***Мнемотехника әдісі*** ***Тақырыбы: Киімдер*** *Мақсаты: мнемо кестемен жұмыс жасай отырып, балалар киімдер туралы өз ойларын толық жеткізе алады..* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***АҚТ технологиясы-мен жұмыс*** *Математикалық дамытушы ойындарда сұрақтарға жауап бере алады.* *Сұрақ-жауап* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***Ойын – жаттығу*** *«Қуыршықты жуындыр»* *Мақсаты:балалар тазалық туралы түсінеді.* *Ірі құрылыс материалдарымен ойындар.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау* *б.қ. – тынысшығарамыз.*	***Кел, тыңдайық ертегі.*** ***«Балапандар» ертегісі*** ***Мақсаты:*** *Ертегі желісіндегі кейіпкерлердің жағымды және жағымсыз образын ажырата біледі.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*

қарау және басқалары)				*Негізгі қимылдың түрлері:* *1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді.* *«Қарағандар, қапшама ағаштар айналада.* *Орманда адасып қалмай,* *бір-бірімізден* *қалмай ұшамыз».* *2.Бөренеден (сәкіден) секіру.* *«Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** ***«Ана-торғай мен балалар»*** *Бірлесіп бірге ұшамыз,* *Бір-бірімізден қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Ондадәмдідәндер бар,* *Сендергеарнапсақталды.*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Жақсы тілектер шеңбері»*** ***Мақсаты:*** *Бір-біріне тілек айтуға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңберде: «Саған бақыт тілеймін», «Сен ақылдысың» дейді.* ***Айзада, Аян***	***«Сиқырлы бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымсыз эмоциядан арылу.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, реніштімді беремін». Кейін бұлтты үрлеп ұшырады.* ***Расул,Айбар***	***«Жылы шуақ»*** ***Мақсаты:*** *Жақсы сезім тудыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші: «Күн шығып, бәрімізді жылытып тұр» дейді. Балалар қолын жайып, күннен жылу алғандай болады.* ***Заңгар, Айша***	***«Жақсы іс – жаман іс»*** ***Мақсаты:*** *Әдептілікке тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).* ***Заңгар, Аян***	***«Жүрек сыйлаймын»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды мейірімділікке баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.* ***Айкөркем,Кадиша***
Кешкі ас	*Ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі* ***Гигиеналық шаралар*** *(қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні ілін қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су")* ***Тамақтану*** *(өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)*				
	«Еңбекті адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				

Серуенге дайындық	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.*	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын қалыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.* ***(дербес қимыл әрекеті).***				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың Дербес әрекеті(баяу қимылды,үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау жәнебасқалар)	*«Қыс мезгілі» Міндеттері: Кітаптар орталығында қыс мезгілі бейнеленген кітаптарды көрсету. Қыс мезгілі туралы не білетінін анықтау. Олар туралы не білгісі келетінін сұрау.* ***(сөйлеуді дамыту)***	*«Ауылға саяхат» Міндеттері: саяхатқа баруды ұсыну. Балабақшаның ішінде үлкен көлемді жануарларды тамашалау. Олардың қысқы өмірі туралы сұрау. Олар дала да тұрады, жаурайды ма, жаурамай ма? Олар тоңып қалмас үшін не істейміз деп әңгімеге тарту « Қошақаным» әнін айтқызу.* ***(сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет, музыка)***	*«Құс қанат» оюын таныстыру, Міндеттері: қалаулары бойынша түстерді таңдап боят у.* ***(сурет салу)***	*«Қай ертегіден» Міндеттері: дидактикалық ойыны арқылы суреттерді көрсетіп, қай ертегі кейіпкері екенін тауып, әңгімелеуді қалыптастыру. Ертегілерде қыс бейнесі қалай бейнелегенін суреттерден көрсету.* ***(көркем әдебиет)***	*«Көлік» Міндеттері: Терезеден көліктерді көрсету, дауыстарын салу. Кімнің үйінде көлік бар. Олар қалай қысқа дайындалады. Дөңгелектерін қалай ауыстырады. Диалог құруды үйрету.* ***(көркем әдебиет)***
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				

Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар суреттен көктемгі табиғатты көрді.* *Жаңа сөздерді меңгеруге тырысты.* *Үйде табиғат суреттерін қарап, мезгіл атауларын қайталаңыз.*	*Бүгін балалар бірге үлкен суретті бояды.* *Ынтымақтаса әрекет етуге үйренді.* *Үйде үлкен қағазға ортақ сурет салып, бірге бояу пайдалы болады.*	*Бүгін балалар «Кім қалай дыбыс шығарады?» ойынын ойнады.* *Жануарлардың даусына еліктеп ойнады.* *Үйде жануарлардың суретін көрсетіп, даусын салу ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қимылды ойын арқылы түрлі қимылдар жасады.* *Денесін қимылдатуға қызығушылық танытты.* *Үйде «Қоян секіреді», «Құстай ұшады» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар тақпақ айту кезінде қимыл қосты.* *Ән мен сөзді үйлестіруге тырысты.* *Үйде тақпақ оқып, қимылмен бірге қайталау тиімді болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Қараша айы IV-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 24.11.2025	Сейсенбі 25.11.2025	Сәрсенбі 26.11.2025	Бейсенбі 27.11.2025	Жұма 28.11.2025
Балаларды қабылдау	*Күн әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Қоңыр күй – бірлік пен татулықты дәріптеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – адалдық пен әділдікке баулу.*
	Баланы «Шуақты күн» ойынымен қарсы алу (қолына күн бейнесі бар қағаз беру). *Баланы үстел үсті қарапайым пазлмен айналыстыру.* *Жанында отырып, қолдау білдіру.* *Басқа балаларға қосылып ойнауға шақыру.*	*Баланы шағын «Сәлем биімен» қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін түсінуге тырысу, жылы сөз айту.* *Баланы дәптен ойнауға шақыру.* *Ата-анасымен жылы қоштасуға жағдай жасау.*	*Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу.* *Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру.* *Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.* *Қысқа өлең айтып, көңілін көтеру.*	*Баланы «Қол бұлғап амандасамыз» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін смайликтер арқылы көрсетуін сұрау.* *Баланы кілемшенің үстінде ойнауға шақыру.* *Басқа балалармен бірге ортақ ойын ұйымдастыру.*	*Баланы «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші күлімсірейді, бала қайталайды).* *Балаға еркін таңдау жасауға мүмкіндік беру (құыршақ, доп, кубик).* *Музыка қосып, шағын қимыл ойын ойнату.* *Ата-анасына апта қорытындысын қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Уақытты дұрыс пайдаланудың балаға тәртіп пен жауапкершілік әкелетінін жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	*Достарымен ойнаудың баланың әлеуметтік дағдыларын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*	*Табиғатты қорғаудың бала өміріндегі маңызы жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.*	*Кітап оқудың баланың қиялы мен тіл байлығын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	*Мақтаудың бала дамуына үлкен әсері бар екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека №13*** ***«Не жоқ?»*** *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	***Картотека №15*** ***Тапып ал да, атынатa*** *Мақсаты: заттыңтүр-түсін, пішінін, атынатауғажаттықтыру; сөздікқорынмолайту; ойлау қабілетін дамыту.*	***Картотека № 16*** ***«Үй жануарлары»*** *Ойын шарты: Дөңгелене отырып, гажайып қалтадан үй жануарларын алып, алған жануардың дене мүшелерін атату, олартуралымейірімдісөздер айту.*	***Картотека № 17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққатәрбиелеу.*	***Картотека № 18*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				

Таңғы жаттығу	Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсы іс шеңбері»*** *Балалар бір-біріне қандай жақсы іс істегенін айтады: «Мен ойыншық бердім», «Мен анама көмектестім».* ***Мақсаты:*** *қамқорлық сезімін күшейту.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сықырлы сөздер»*** *Тәрбиеші: «Қандай сықырлы сөздерді білеміз?» Балалар: «Рахмет!», «Сәлеметсіз бе!», «Өтінемін!».* ***Мақсаты:*** *әдепті сөздерді қолдануға үйрету.*	*«Еңбегі адал жеп өрен» жобасы* ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Ертегі кейіпкерінің көңіл-күйі»*** *Тәрбиеші: «Бауырсақ қуанышты ма? Қызыл телпек қорықты ма?» Балалар кейіпкердің көңіл-күйін қимылмен көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *эмоцияны түсіну, ертегіден сабақ алу.*	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Жұмбақ айтамын – сен шеш»*** *«Кішкентай ғана бойы бар, айналдырып киген тоны бар» (Жаңғақ). Балалар жауабын табады.* ***Мақсаты:*** *сөздік қорды, логиканы дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үй.				

	Қызығушылықты ояту. *Балалар, бізге хат келіпті.* *Тыңдайық. Аудио дыбыс. «Кар-Карр! Қыс келе жатыр, біздің құстар әлсіздік танытып, ұша алмай жатыр. Зұлым бақсы оларды сиқырлады. Мен сіздерден, балабақшадан көмек сұрауды жөн көрдім. Өйткені, құстар үшін сіздер таптырмайтын жақсы достарсыңдар. Балалар, көмектесіңдерші, құстардың сиқырын өшіріңдерші!»* *Хат қайдан келді?* *Барлығына белгілі, ол жергілікті айқайшы қарғадан келді* *Құстардың ұшуына көмектесеміз бе?* *Біздің біліміміз бен дағдыларымыз бізге көмектеседі деп ойлаймын.* *Хатты тағы оқу.* *«Кар-Карр! Зұлым сиқыршы жолға сандары бар конверттерді шашыратып жіберді. Конверттердегі барлық тапсырмаларды орындасаңыз, сиқыршылық жойылып, құстар ұша алады.* ***Бірінші конвертті қандай санмен іздейміз?***	**Қызығушылықты ояту.** ***Дид ойын: «Менің дауысым»*** *Шарты: Үнтаспадан құстардың дауысын тыңдату.* *Үнтаспадан үй құстарының дауысын тыңдату.* *Сұрақ- жауап.* *-Әтеш пен тауықтың суретін көрсетіп, олардың дене бітімі, ұқсастықтары мен ерекшелігі туралы сұрақтар қою.* *-Әтеш қалай дыбыстайды?* *- Ал, тауық ше?* *(Әтеш шақырады: "коо-ка-ре-ку.")* *Ал тауық? (Қақылдап: «ко-ко-ко.»)* *- Тауықтың адамға қандай пайдасы бар? (Тауықтар адамға жұмыртқа, етін – береді, оны адам жейді. Тауықтың мамығы мен қауырсынынан көрпе, жастық, қысқы жылы киімдер: бас киім, мамық күртеше жасалады.)* *Тауық балалары қалай аталады?* ***Шөже.*** *-Неліктен бұл құстарды «Үй құстары» дейміз?* ***Тыныс алу жаттығуы «Қауырсынды ұшыру»*** ***Сергіту сәті.***	*Менің сүйікті бұрышым* *Ертегілер әлемі* *Балалар сендерге ертегі тамашалаған ұнай ма?* *«Дауыс іздеген балапан» АКТ технологиясымен сурет көрсету арқылыертегі желісін түсіндіру.* *Ертеде Шоптің үстінде бір жұмыртқа жатады.* *Музыка әуеніне көбелектер мен гүлдер билейді.* ***Дид ойын: «Гүлдерге көбелектерді қондыр»*** ***Шарты:*** *Қызыл, сары, жасыл гүлдерге түстеріне сәйкес көбелектер жапсыру.* *Бидің соңында жұмыртқа жарылып балапан шығады.* ***Көбелектер мен гүлдер балапанға : Ой қандай сап-сары балапан***	**Қызығушылықты ояту** ***Дид ойын: «Менің дауысым?»*** *Дыбыс шығып есіктен тауық кіреді. Балалар бізге не келді?* *Тауық сендерден көмек сұрап келіпті* *Ол өзінің балапанын жоғалтып алыпты.* *Көмектесеміз бе* *Тауық балапанын іздеп шарашап қалыпты* *- Балалар тауық не жегенді жақсы көреді?* *Олай болса тауыққа жем берейік. Мында тары мен бұршақ араласып кетіпті.* *Тауыққа тарыны тауып берейік.* *Саусақ моторикасына арналған* ***Дид ойын: «Тары жинаймыз»*** *(қалташада тігілген бұршақ пен тарыны айыру)* *Сәхатты хабарлау.* *Тауықтың балапанын іздеуге жолға шығамыз. мына жерде өзен ағып жатыр екен, қалай өтеміз?* ***Балалар: Көпір саламыз.*** *Үлкен доңгелек тастардан балалар үлкен доңгелек пішінді жинастырып көпір құрастырады.* *Судың түсі қандай?* ***Балалар:*** *Судың түсі көгілдір*	***Қызығушылықты ояту.*** *- Балалар сендер ертегі тыңдағанды ұнатасыңдар ма?* *- Олай болса қазір қиял-ғажайып еліне сәхаттаймыз. көзіміздіжұмып 1,2,3 деп санаймыз.Сиқырлы зүен ойналады.* *- Балалар біз қиял-ғажайып еліне жеткен сияқтымыз. көзімізді ашайықшы.* *- Сендер тыныш отыра тұрыңдар, мен барып мына түрған үйшікті қағып көрейін.* *- Тук-тук, кім бар екен?* *- Мен бармын.* *- Сіз кімсіз?* *- Мен қиял-ғажайып елиндегі ертекші әжеймін.* *- Ооо, жақсы болды ғой. Біз "Үй құстарына" байланысты ертегі тыңдағымыз келеді.* *- Олай болса мен сендерге "Екі әтеш" ертегісін айтып берейін.* ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *("Екі әтеш" ертегісін айтып береді)* *- Балалар ертекші әжейдің ертегісі сендерге ұнады ма?* *- Сіздің ертегіңіз бізге қатты ұнады.* *Біздің балалар өнерлі екенін көрсеткісі келеді. Олар сізге екі әтештің суретін салып берсін.* *Дайын әтеш суретін бояу.*

	Құстарды үркітпеу үшін біз тыныш, аяқтың ұшымен барамыз **№1 конверт** **Дид ойын: «Қыстап қалатын құстарды тап»** Магниттік тақтаға әртүрлі құстардың суреттері ілінеді. Балаларға тек қана қыстап қалатын құстарды таңдап, оларды ағаштарға жапсыру. Жапсырған құстарды атау. Неліктен бұл құстар қыстап қалатын құстар деп аталады? **Конвертті қандай санмен іздейміз?** «Қаздар болып ұшайық» Балалар сапқа тұрып, әуен бойынша залды айналып ұшады. **№2 конверт** **Дид ойын: «Қоныс аударатын құстар»** Конверттен қиынды суреттерді алып қоныс аударатын құстарды құрастыру. Неліктен бұл құстар қоныс аударатын деп аталады? Күзде олар жылы климатқа ұшып кетеді, ал көктемде олар оралады. **Ой дамыту.**	Әтеш ерте оянып, Жан-жағына қарады. Шынықтырып денесін, Қанаттарын қағады. **Дид ойын: «Көлеңкесін тап»** Шарты: Сурет бойынша құстардың көлеңкесін тауып қоя білу. **Дид ойын: «Кішкентай балымдар»** **№1 тәжірибе** **«Тауық жұмыртқасының сыртқы белгілерімен танысу»** Балалар, жұмыртқаға қараңдаршы. -жұмыртқаның түсі қандай? -жұмыртқаның пішіні қандай? (сопақша). -жұмыртқа қатты ма, жұмсақ па? Енді біз жұмыртқаның сыртқы белгілерін білеміз. **Шығармашылық бұрыш.** **Балаларды 2 - топқа бөлу.** **1-топ:** Дайын трафареттен тауықты сары түске бояу. **2-топ:** Қиынды үлгілерден жұмыртқа құрастыру. Тәрбиеші. Балалар, сендер тауық жұмыртқасының қандай болатынын білдіңдер	 Қайырлы таң, туған күнімен деп құттықтайды да ұшып кетеді. **(Балалар айтылған сөздерді қайталау)** **Балапан:** Шықылдайды: Шық! Шық! Шық! Ортаға қарға ұшып келеді, **Қарғаның баласы:** Карр! Карр! Карр! Мынау не шықылдап жатқан. Даусың қандай жаманеді, ешкімде ұнатпейді. Даусыменің сияқты болу керек, тыңдашы Карр! Карр! деді **Балапан:** Шық! Шық! Мен ондай даусты қайдан алам, оны саған кім үйретті? **(Балалар айтылған сөздерді қайталау)** **Қарғаның баласы:** Анам үйретті.Сол кезде қарға Карр! Карр! деп ұшып келіп баласын алып кетеді. **Балапан:** Шық! Шық! Ия даусың жуан болған қандай жақсы, барлығы	Судан қозды белге қойып өтеміз. Мына судың жиегінде балапандар шалғынға құлап қалыпты қане оларға көмектесіп тауыққа берейік. **Ой қозғау** Үлкен форматтағы шалғынның суретіне қылған балапандарды тауықты қасына жапсыру. **Т. Волгинаның «Балапандар» әні.** **Ертіп сары балапандарын** **Айдарлы әсем шықты тауық,** **«Кептеңдер ұзап, балапандарым»,** **Қыт-қыт, - дейді ауық-ауық.** Сұрақ-жауап -Тауық балапандарына не деді? Бізде үлкендерден алыс кетіп қалуымызға болмайды екен. Тауықтың балаларға рақмет айтуы. **Шығармашылық орта.** **Дид ойын: «Балапанға дос тауып бер»** Балапандарды мақта таяқшасымен бояу. **Дид ойын: «Балапандарды тамақтандыр»** Ермексаздан сопақша пішінде дән жасау	**1-ші әтеш қызыл.** **2-ші әтеш сары.** **Рақмет балалар керемет.** Енді біз өз елімізге оралайық. Рақмет сізге, ертекші әжей. **Саубольщыз!** **- Саубольщдар балалар!** - Балалар біз елімізге оралу үшін тағы да көзімізді жұмып 1,2,3 деп айтуымыз керек. (Сиқырлы әуен ойналады) - Балалар көзімізді ашсақ болады. Елімізге келдік. **Ой қозғау.** - Біз жаңа қай жаққа саяхаттап келдік? - Ол жақта кім бар екен? - Иә. Ертекші әжей бізге қандай ертегі айтып берді? - Ертегінің ішінде қандай кейіпкерлер бар екен? - Иә, дұрыс айтасыңдар. Әтеш, балапандар үй құстарына жатады. - Тауық, үйрек, қаз, әтеш - бұлардың бәрі үй құстары деп аталады. **Түсіндіктеме бөлімі** - Мынау тауық. Шұбар түсті тауық екен. Міне мынау жұмыртқасы. - Ал мынау-үйрек. Үйректің түсі жасыл екен. Бұл құстар суда жүзгенді ұнатады. - Мынау-қаз. Қаздың мойны, тұмсығы ұзындау болады. Ал мынау қанаттары. - Мынау - әтеш. Мына әтештің түсі қара екен.

	Кейбір құстар түнде, басқалары күндіз ұшып кетеді екен. Бірақ ұшу алдында олар сынақтық рейстерді жасайды, әдеттегіден көп тамақтанады, май жинайды - ұшу кезінде тамақ іштін жер жоқ. Ұшу кезінде олардың жүлдыздар басқарады, ал егер аспанды бұлт басып, жүлдыздар көрінбесе, онда олар Жердің магниттік тербелістерін басқарады. ***«Құстар неге көңіл бөледі?» ойын жаттығуы.*** ***№3 конверт*** *Көктемде құстардың атқаратын істері көп, Көктемде құстар не істейді? (Ұя салу, балапан өсіру, балапандарды азықтандыру.) Иә, құстар балапандарға қамқорлық жасайды. Балалар, қалай ойлайсыңдар, неге құстарды адамның досы деп атайды?* ***(Құстар адамға пайдалы)*** *Олар табиғатқа қандай пайда әкеледі?* ***(Құстар өсімдіктерді зиянды жәндіктерден қорғайды)***	*ме, бірақ жұмыртқаның ішіне қарағыларың келе ме?* ***Тәжірибе №2*** ***«Шикі жұмыртқаның құрамы»*** *Тәрбиеші. Балалар жұмыртқаны ақырын алып, жарып ыдысқа құяды. Балалар, қарандар, ортасында не бар? Қандай сарысы? (сары, дөңгелек). Сарысының айналасында не бар? Қандай ақуыз? (сұйық, мөлдір). Байқап көрейік, сарысын қасықпен тесіңіз. Не болды? жарылды, төгілді. Сонымен, шикі жұмыртқаның сарысы жұқа пленкадағы сұйықтық болып табылады. Балалар, жұмыртқаның қабығына қарандаршы. Ол қандай?Оны сындырып көрейік. Тәрбиеші: Балалар, біз тауық жұмыртқасымен таныстық. Бізге аздан демалу керек. Мен сендерге кішкентай тауықтарға айналуды ұсынамын, ал мен тауық боламын.* ***Сергіту сәті (денешын) «Менің балапандарым» (музыкалық сүйемелдеумен)*** ***Дид ойын: «Тауық балапандарын іздейді»*** ***Балаларды 2-топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Салынған тауық суретінің қасына балапандарды жапсыру.* ***2-топ:*** *Балапандарға ермексаздан жем жасау.*	*естиді, ал мен ондай дауысты қайдан алам, қой іздейін дейді.* ***Музыка әуеніневақалардбилейді.*** ***Балапан:*** *Шық! Шық! Қайырлы таң* ***Бақалар : Ква – ква*** *Қайырлытаң* ***Балапан:*** *Шық! Шық! Сендер мені өздерінің дауыстарың сияқты жуан дауыс шығаруға көмектесіңдерші .* ***Бақа: Ква – ква :*** *Балақай сен асықпа өз дауысыңды табуың керек.* *Бақалар секіріп кетеді.* ***(Балалар айтылған сөздерді қайталау)*** ***Балапан:*** *Шық! Шық! Енді жуан дауысты қайдан табамын. Муызыка әуенімен мысық балаларымен ойнап жатады.* ***Балапан:*** *Шық! Шық! Кешіріңіздер менің дауысымды жуан етуге көмектесіңіздерші.* ***Мысық: Мяу! Мяу!*** *Саған осы дауыс қалай, менің балаларым мені жақсы естиді, кәне айта гой, қайтала!*	***Тауықтың балапаны*** ***Ертай Ашықбаев*** *Бұл балапан қандай мықты, Жұмыртқаны жарып шықты. Шыға салып ерінбеді, Жемін өзі теріп жеді. Қондырып ап алақанға, Жем беремін балапанға* ***Саяхаттан қайту*** ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап Қайда бардық, неге көмектестік*	*Әдеш тауыққа қарағанда үлкендеу болады.* ***Дид ойын: «Әдеш пен тауық»*** ***Шарты: Әдешпен тауықты құрастыру. Әдешті ағаштың үстіне құрастыру.*** *- Балалар, үй құстары жеммен қоректенеді. Олар көктемде балапан басады.Үй құстарының пайдасы көп: жұмыртқасын, етін адамдар тағам ретінде пайдаланады, жүнінен жастық, көрпе жасайды. Сол себептен адамдар үй құстарына қамқорлық көрсетіп, асырайды. Қора жасайды, ұя салады, жем береді, ыдысқа су құйып береді, ұя маңын тазалайды, балапандарына да көрек беріп, көмек көрсетеді.* ***Дид ойын: «Құстарды тамақтандырамыз»*** ***Ермексаздан дәндер жасау*** *- Енді балалар осы үй құстарын көрдік, енді олардың сендер сияқты кішкентай балапандары болады, солармен танысайық.* *- Тауық - балапан,* *Қаз- мамыр,* *Үйрек- шүрегей деп аталады.* ***- Балалар үй құстарының дыбысын салу арқылы тілімізге жаттығу жасайықшы.*** *- Тауық қалай дыбыстайды?*

	Балалар фонограммамен әуенге залды айналып ұшад. Біз 4 ші конвертке ұшамыз. **№4 конверт** **Дид ойын: «Төртіншісі артық»** **АКТ технологиясы.** Слайдта әр түрлі құстардың суреттері көрсетіледі, ал балалар қосымша затты таңдап, өз таңдауын ауызша негіздейді. Көгершін, қарлығаш, жұлдызқұрт, көкек. Қайсысы артық? - көгершін, өйткені ол қыстап қалатын құс. -Жұлдызша, қарға, ләйлек, тырна. -қаршыға, қарақұйрық, тоқылдақ, бұлбұл. **Шығармашылық жұмыс.** **Осы құстардың ішінен қыстап қалатын құстарды трафарет арқылы бояу.** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Тақылдатып,Мазаны ап, Ағаштарды тазалап, Ормандарды емдейді, Зиянкесті жазалап. **(тоқылдақ)** Талдың басында, Жемі бар қасында. Там түрсаялы, Достарғааялы. **(Күсұясы)**	**Шұбар тауық** **Ұлықбек Есдәулетов** Шұбар тауық мүлдем, Жолаптайды барса. Үясында жүрген Балапаны қанша? Балапанын тауық Қызғанады жаман. Қанатымен жауып, Санаптайды маған. **Қорытынды** –Бүгінгі үйге не жайлы сөз болды? –Олардың бәрін бір сөзбен қалай атаймыз? –Үй құстары бізге қандай пайда келтіреді? Балаларды мадақтау.	**(Балалар айтылған сөздерді қайталау)** **Балапан:** Шық! Шық! Жоқ болмайды маған бұл дауыс ұнамайды. **Мысық:** Олайболса сен ашуытқа бар. **Балапан:** Шық! Шық! Сәлеметсіз бе! **Ит:** Р- Р- Р! Сәлеметсіңбе, не болды? **Балапан:** Шық! Шық! Меніңдаусымдыжуанеткім келеді, сізсияқтықатты сөйлесем деймін, үйретіңізшімені. **Ит:** Жарайды,үйретейін, мен сіяқтыүйдіүйдіқорғаптұрасың Гав – гав- гав, ал енді сен айт . **Балапан:** Шық! Шық! Кешіріңіз болмайды екен! Алдынан қаз шығады. **Қаз:** Га- га га! Мынау недеген сұмдық кішкентай балалар анасыз қыдырыпжүрген		- Үйрек қалай дыбыстайды екен? - Қаз қалай дыбыстайды? - Әтеш қалай дыбыстайды? **- Балалар, үй құстарына байланысты тақпақ білесіз бе?** **Тауық туралы.** Ақ тауық-ау, ақ тауық, Ақ тауық неткен қақсауық, Аяп жүрсем тауықты. Бір жұмыртқа тауыпты. **- Жарайсыңдар! Енді үйрек туралы тақпақ айтайықшы.** Үйрек айтты га-га-га, Шыға алмаймын жағаға. Су іздесең мұнда кел, Самал жел бар мұнда да. - Енді қаз туралы тақпағымызды айтайық. Қазым, қазым, қаңқылда, Көлде жүзіп салқында, Жем шашайын жейсің бе? Кәмпит берші дейсің бе? Жоқ, жоқ, жоқ Кәмпит тәтті, болмайды ас. Арпа менен бидай шаш. - Өте тамаша! Балалар бағанадан бері ертегі тыңдап, үй құстарымен және олардың балапандарымен таныстық,үй құстарына байланысты тақпақ айтып шаршаған боларсыңдар. Және, бәріміз ұйықтап демалып алсақ қалай қарайсыңдар? (Балалар ұйқыға кеткенде, топқа "Ку-ка-ри-кукук" - деп әтеш кіреді.)

	Қаратүстікаркылдақ, Ұшып-қонып жалпылдап. Қоқыстардышоқиды, Жеміздейді тамтұмдап. **(Карга)** Бірақсөзбіледі, Өзатыонысы. Соны айтыпжүреді. Жанежоққонысы.**(Көкек)** **минуты** **Көңілді әуенмен** «Кра, кра, кра» Балалар, енді келесі тапсырманы іздейік. Ой, қандай шалшықтар, аяғымыз суланбауы үшін шалшықтарды кесіп өту үшін аяғымызды жоғары көтереміз. **Конверт номірі №5.** «Құстарды қорғау ережелері» **Құстардың сықырын кетіретін кез келді.** құстарды қорғау ережелерін айтып берейік. Балалар құстар суреттерінен сөз тіркестерін айтады. Сіз жәндіктерді жоя алмайсыз, өйткені құстар жәндіктермен қоректенеді. Сіз ұяларды бұза алмайсыз, өйткені құстар оларда балапандарын шығарады.		Ш- Ш- Ш-Ш! Қайда жүр кәне! Балапан барып ағаштың түбіне тығылады, қаз қаңқылдап кетеді. Балапан ағаштың түбінде қорқып отырғанда жылаған лақтың дауысы естіледі, **Балапан:** Шиқ! Шиқ! Сен неге жылайсың! **Лақ:** Мә- мә ! Мен анамнан адасып қалдым, таба алмай жүрмін, қорқып тұрмын. **Балапан:** Шиқ! Шиқ! Сенің дауысың жуан ғой сені анаң тауып аладыжылама. **Лақ:** Мә - мә! Ал сенің анаң қайда? **Балапан:** Шиқ! Шиқ! Менде ешкім жоқ! **Лақ: Мә - мә!** Жоқ барлығымыздың да анамыз бар, сенің де анаң іздеп жүрген шығар жүр бірге іздейік. Ағаш түбінен тауық пен ешкі шығады.		- Сәлеметсіңдер ме, балалар! - Балалар мені танидыңдар ма? - Жарайсыңдар! Мен сендерге бүгін қонаққа келдім. Әдемі болып кетіпсіңдер! - Балалар сендердің түрлеріңе қарасам қатты шаршаған сияқтысыңдар. **Кәне бәріміз орнымыздан тұрып, сергіту жаттығуын жасап алайық.** - Мен қазір жем іздеймін, көп жем тапсам сендерді дауыстап шақырамын. Сол кезде барлығың келіп, жемді теріп алыңдар. **Дид ойын: «Дән жинаймыз»** - Жарайсыңдар! Сендер ойын ойнағанды ұнатасыңдар ма? Олай болса мен сендерге ойын әкелген болатынмын. **Ойынымның шарты:** Мына тақтаға қараңдаршы, бұлар бағана "Екі әтеш" ертегісіндегі әтештер ғой. Екеуі жұлысып үстіндегі мамықтары түсіп қалыпты. Соны екі топқа бөлініп мамықтарын жабыстырайық. **Дид ойын: «Әтешті әсемдейміз»** Балаларды топқа бөлу. - Жарайсыңдар, өте тамаша, біреуі шұбар, біреуі ақ әтеш болды. Үстіндегі мамықтарын сипап көріңдерші. Менің мамықтарым сияқты жұмсақ, үлпілдек болды. Енді

	Құстарды атпаңыз, өйткені сіз оларға зиян келтіре аласыз. *-Ура! Біз жетістікке жеттік! Сіз барлық сынақтардан өттіңіз. Сиқыршының зұлымдық сиқырын жойды. Құстар ұшатын болды. Құстардың даусы аудио. Құстар әбден шаршап, қарны ашқан секілді. Оларға жем берейік.* ***Ермексаздан құстарға жем жасау.*** ***Жемсауытқа салу.*** *Кар-Карр! Рақмеет балалар!* *Сау болыңдар* ***Рефлексия*** *- Бүгін зұлым сиқыршыдан нені құтқардық?* *Біз қоныс аударатын құстар туралы және қыстап қалатын құстар туралы не білдік?* *- Тапсырмалардың қайсысы сізге қызықты болды?* .		*Ешкі баласын алып кетеді* ***Тауық:*** *Сен қайда болдың?* ***Балапан:*** *Шық! Шық! Маған қарға дауысың жаман деген соң мен өзіме жуан дауыс іздедім, кешір мама!* ***Тауық :*** *Ақымақ балапаным ау, мен бір сәтке кетіп сені жоғалтып алдым ғой.* *Сен менітыңдажәнеестесақта. Сенің дауысыңның жуандігі шекболуындаешқандаймән жоқ, ең маңыздысы сен өзіңнің даусың бар діді.* ***Балапан:*** *Шық! Шық!* *Түсіндім бұл менің даусым* *Сұрақ – жауап* *Балапанға не көмектесті?* ***Дид ойын: «Балапан мен лақ»*** *Балаларды топқа бөлу* ***1-топ:*** *Дайын балапанның суретін боялды.* ***2-топ:*** *Қиынды суреттерден лақ құрастырады,* ***3-топ:*** *Балапанмен лаққа ермексаздан жем жасап беру.* ***Қортынды*** *Ертегі ұнады ма?* *Қандай кейіпкерлер бар?*		*екі этеш тату болатын болды.* *- Әтеш біздің де сағап арналған тақпағымыз бар.* ***Кәне балалар бәріміз орнымыздан тұрып, "Әдемі әтеш" деген тақпағымызды айтып берейікші:*** ***Әдемі әтеш,*** *Тақ атпай тұрыпты,* *Ойқастап жүріпті,* *Жан-жаққа қарапты,* *Айдарын тарапты.* *Рақмет сендерге балалар!* *Сауболыңдар!*

			(келесі үй ертегіні сахналауға дайындау)		
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттілігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №13*** *Ауладағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүртү.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң үстелге жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң бір-бірінің затын алмауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, сабынды үнемдеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін реттілікпен шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауға дағдыландыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын міндетті түрде жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланың өз киімін орнына қоюын қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, дұрыс сүртуін талап ету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына тыныштықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, орындарына ұқыптап қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, сабынды артық пайдаланбауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, орындарына отыру.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				

	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты жеймейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет,* *Әсем есік ашылды.* *Түрлі - түсті боялар,* *Аспанда жайылып шашылды* *Ұйқымшайдайашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзіміздізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Қолмен көзді ұқалап* *Созылыпбіралайық.*	***№4. Ояну*** *Көзіміз ашылды* *Ұйқымыз басылды* *Дем алдық ұйықтадық* *Шаттанып ойнайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар* *Маған тезірек қарандар* *Шапалақты ұрайық* *Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сойлемейміз, өйткені ыстық ас төгілып кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*

Балалардың дербес іс-әрекеті (кимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын:*** ***«Құлыншақты дұрыс қой»*** *Үлестірмелі материал: (жолақтар: қызыл – 10х3 см, көк – 15х3 см, 4 құлыншақ). Қай жолақ қысқа, ал қайсысы ұзын екенін салыстырып көріңдер. Қысқа жолаққа бір құлыншақты, ал ұзын жолаққа көп құлыншақты қоюларын ұсыну – Бір құлыншақ тұрған жолақ қысқа ма, ұзын ба? - Көп құлыншақ тұрған жолақ ұзын ба, қысқа ма?*	***Дид ойын:*** ***«Жол картасын бейнеле»*** *(үлкен көлемде жайылған жасыл немесе көк мата)* ***Шарты:*** *Берілген заттарды өз өз орнын тауып қоя білу. Мыс: Күн жоғарыда, гүл төменде.....* ***Санамақ*** *Бір дегенім-борік* *Екі дегенім-етік* *Үш дегенім-ішік* *Төрт дегенім-тымақ* *Бес дегенім-байпақ*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бұрыштарым жоқ менің, Доңгелекте емеспін, Үқсаймын мен денеге Кім табады, бұл не?* ***(Сопақша)*** *Үш төбесі бар көрінген Үш бұрышы мен үш беті Жауабын кім шешеді?* ***(Үшбұрыш)*** *Әр жұмбақты шешкен сайын жауабы болатын геометриялық пішінді тақтаға іліп, балаларға сұрақтар қойылады. -Сопақша, үшбұрыш туралы не білесіңдер? -Доңгелектен айырмашылығы? -Сопақша, доңгелек неге ұқсайды?*	***Ой дамыту.*** *Оң, сол, астында, үстінде ұғымдары туралы түсінік беру. Мысалдар келтіру* ***Балаларды түстер бойынша топқа балу.*** *1-топ қызыл түс 2- топ көк түс 3-топ жасыл түс. Әр топқа тапсырма беру. Тапсырма шарты: шашылып жатырған ойыншықтарды түстеріне қарай сөрелерге орналастыру (жоғарыға қызыл ойыншықтар,ортасына жасыл ойыншықтар, астына көк түсті ойыншықтар)* .	***Ой дамыту.*** ***Суретпен жұмыс.*** *Шарты: Ұзын –қысқа ұғымы туралы түсінік беру.* ***1-тапсырма:*** *Балалардың суреті. Кімнің бойы ұзын .* ***2-тапсырма*** ***Ұзындығына қарай салыстыру*** *«Жылан және жұлдызқұрт* ***Өз беттерінше жұмыс.*** *1-топ. Лего ойыншықтарынан бір қабатты үй құрастыру 2-топ. құрылыс материал-дарынан 2 қабатты үй құрастыру.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Жақсы іс – жаман іс»*** ***Мақсаты:*** *Әдептілікке тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).*	***«Жүрек сыйлаймын»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды мейірімділікке баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.*	***«Жылы жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *Баланы тыныштандыру, эмоциясын реттеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Жылы жаңбыр тамшылап тұр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.*	***«Жақсы қасиеттер себеті»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.*	***«Сиқырлы бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымсыз эмоциядан арылу.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, реніштімді беремін». Кейін бұлтты үрлеп ұшырады.*
Кешкі ас	*Ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі* ***Гигиеналық шаралар*** *(қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні ілін қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су")* ***Тамақтану*** *(өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)*				

Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен» өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б. жаттау (қозғалмалы ойын әрекеті).*				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың Дербес әрекеті(баяу қимылды,үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)	*Ірі құрылыс материалдардан үй құрастырту.* ***(құрастыру)***	*Балалардың таңдауы бойынша ертегі кейіпкерлері немесе ойдан шығарылған ертегі кейіпкерлерін суретін салып, мүсінін жасату. Дайын пішіндерден ертегі кейіпкерін жапсырту* ***(сурет салу, мүсіндеу, жапсыру)***	*Топтағы ойыншықтарды үлкені кіші екенін анықтап салыстыруды пысықтау.* ***(Математика негіздері)*** *Су бұрқақтың мүсін жасау, суды қағаздардан қиып ап жапсырту.* ***(Мүсіндеу)*** ***(Жапсыру)***	*Ойыншықтарды пайдаланып, ойдан ертегі шығарып, бір біріне айтып беруін дамыту.* ***(сөйлеуді дамыту)***	*Кітаптардан ертегілерді қарату. Суреттер арқылы ертегі айтып беру дағдысын қалыптастыру.* ***(сөйлеуді дамыту)***
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Бүгін балалар түрлі киімдерді таниды. Күнделікті тұрмыстық	*Бүгін балалар серуенде айналадағы дыбыстарды тыңдады.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды.*

Балалар үйге қайтуы	*заттарға қызығушылық біздірді.* *Үйде киімдердің атын атап, киінуге көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*	*Зейінін дамытып, байқағыштық көрсетті.* *Үйде терезеден қарап, «Бұл қандай дыбыс?» деп сұрау пайдалы.*	*Қиялын дамытуға талпынды.* *Үйде дөңгелек, үшбұрыш, тортбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Қиялын дамытуға талпынды.* *Үйде дөңгелек, үшбұрыш, тортбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Қиялын дамытуға талпынды.* *Үйде дөңгелек, үшбұрыш, тортбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Карбаева.С.М**

_____ **Хумаш Нургүл**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Желтоқсан айы I-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 01.12.2025	Сейсенбі 02.12.2025	Сәрсенбі 03.12.2025	Бейсенбі 04.12.2025	Жұма 05.12.2025
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – балаға ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, ұлттық болмысқа жеткізу.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күй күмбірі – тіл мен әдетүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топпен ойнауға тарту.	*Баланы құшақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пальтың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу. Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қораптамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін бөлу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға баға денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Кайсысы қайда тіршілік етеді?»*** *Мақсаты: суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың*	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»*** *Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балалар өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** *Мақсаты: сұрақтарға жауап бере біледі.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын: «Қоянға көмектесеміз»*** *Ойын мақсаты: Заттарды санауға және олардың екі тобын салыстырып.*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*қайда өмір сүретін түсінеді*	*атап, оларды ажырата біледі.*	*айтап сүреттен таба алады.*		*өлшеміне, пішініне және түстеріне қарай ажыратуды біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Желтоқсанайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсанайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсанайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсанайының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, еніміз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас — ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді құлантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай үстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптілектің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Жоғалған ойыншыққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай көмектесеміз?» – деп балалардан кеңес сұрайды. Балалар: «Жол көрсетеміз», «Қасына ертіп апарамыз».*	***Ойын: «Сиқырлы музыка»*** *Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап табады (құстың ұшуы, гүлдің ашылуы).* *Әр бала өз қимылын көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық қабілетті дамыту.*	***Ойын: «Кім еңбекқор?»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала ойыншық жинап жатыр, екіншісі шашып жүр.* *Балалар: «Мынау еңбекқор, мынау жалқау».* ***Мақсаты:*** *жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.*	***Ойын: «Не жетіспейді?»*** *Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап). Біреуін тәрбиеші жасырады.* *Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді.* ***Мақсаты:*** *зейінді, есте сақтауды дамыту.*	***Ойын: «Қайда тұрады?»*** *Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?»* *Балалар: «Суда!»* *«Қоян қайда тұрады?» – «Інде!»* *«Көлік қайда жүреді?» – «Жолда!»* ***Мақсаты:*** *логикалық ойлауын дамыту.*

	Мақсаты: *баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу.*				
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Тосын сәт. *Хатшы хат пен қорапша әкеледі.* ***Хатты оқу.*** *Балалар бұл хатта тапсырмалар бар екен. Сол тапсырмаларды орындасақ мына қорап ашылады екен. Қорапта не бар екен? Кәне онда тапсырмаларды орындайық.* ***Менің сүйікті бұрышым Суреттер сойлейді.*** *Балалар тапсыраны орындау үшін топқа бөлінейік.* ***1-топ. Аққала тобы*** ***2- топ Ақшақар тобы.*** *1-топ Аққала тобына тапсырма.* ***Суретке қарап қыс мезгілі туралы әңгіме құраңдар?*** *2- топ Ақшақар тобына тапсырма.* ***Қысқы еңбек туралы суретке әңгіме құраңдар*** *Балаларды мадақтау.*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Балалар ертегі тыңдаған ұнай ма сендерге?*** *Қазір қандай мезгіл? Ендеше ертегілер бұрышына барып* ***«Аяз ата»*** *атты ертегі тыңдаймыз. Ертеде орманның шетінде Аяз ата Жаңа жылды қарсы алуға дайындалып жатыр екен. Оның қолындағының бәрі мерекеге және сәнді шыршаларға, балаларға арналған сыйлықтарға және аязды ауа-райына дайын болу керек. Сол кезде орман шетінде де, қалада да қар болмаған . Ал қарсыз шаңғы,шана тебе алмайды. Содан кейін Аяз ата өзінің көмекшілерін орман шеті мен қаланы жабу үшін күміс ұшқындарды шақырды. Бірақ, өкінішке орай, жел соқпайды, олар ұша алмады. Сонда Аяз ата Желден көмек сұрады:*	***Қызығушылықты ояту*** *Балалар терезеге барайық. Қараңдаршы, біз көшеде жылдың қай мезгілін көріп тұрмыз? (қыс) Қандай белгілер арқылы білдік? (Суық, жылы киінген адамдар, қарлы ағаштар, бұлтты аспан, қар жатыр) Қар қандай? (ақ, үлпілдек, жылтырақ) Қар қайда? (Жерде, орындықта, ағаштарда)* *«Міне, қыс - айнала ақ, қар көп»* ***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс*** *Балалар, қыста аспаннан көптеген әдемі, үлпілдек, жарқыраған, нәзік қар түйіршіктері жауады. Айтыңызшы, қыста тағы не ақ болады? (қар, қар үйінділері, шыныдағы өрнектер, қардағы ағаштар, қар бүршіктері)*	***Қызығушылықтарын ояту.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Шанамен сырғып желетін, Коньки, шаңғы тебетін, Аққала жасап ойнайтын. Қай мезгіл деп ойласыңдар балалар?(қыс)* ***АКТ технологиясы.*** *Слайд көрсету.* *Қыс мезгілі (сұрақ-жауап арқылы)* *-Қыс мезгілінің белгілерін білеміз бе?* *-Баран соққанда қимыл мен көрсетейікші.* *-Қатты аяз болып тоңғанда не істейміз?* *-Ал, күн шыққанда не істейсіңдер?* ***«Қыс» өлеңін Мнемо кесте арқылы мәнерлеп оқып мазмұнын ашу.*** *Аппақ, аппақ жапалақтап, Қар жауады тынбастан.*	***Дид ойын: «Қыс белгілерін ата»*** *Шарты: Қыс мезгілінің ерекшелігін айту. Балалар, ал сендербілесіңдер ме, мұзнеденпайда болады?* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** *-Мұздың түсі қандай? (Түссіз)* *-Мұз қай жерлерде кездеседі? (өзедерде, көлдерде)* *Мұзды жаз мезгілінде қайдан көруге болады? (тоңазытқышта)* ***Тосын сәт.*** *Мұз хаттайымы келеді. Ертеңгі орталығына шақырады.* ***Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»*** ***Мұзға тәжірибе жасау.*** ***1- тәжірибе.*** *Алдымызда тұрған мұзды ұстап көрейік .*

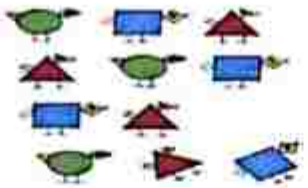
	2- тапсырма. **Мига шабул.** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Қай топ бірінші жұмбақты шешеді?** *1.Қыста ғана болады,* *Ұстасаң қолың тонады.* **(қар)** *2.Тісі жоқ,тістеп алады.* *Қолы жоқ, сурет салады.* **(аяз)** *3.Мені қардан жасапты,* *Ойланып көр* *Қолым-таяқ,* *Мұрным-сәбіз,* *Көзім-көмір.* **(аққала)** *4.Қырға сүйреп шығам,* *Ойғы мініп түсем.* **(шана)** *5.Өзі судан жаралған,* *Бірақ судан қорқады.* **(мұз)** *6.Су да, мұз бар,* *Жер де, қар бар.* *Боран басып соғады.* *Бұл қай кезде болады?* **(қыс)** *Екі топты мадақтау.* **Сергіту сәті:** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан.* *Қар лақтырып ойнасақ,* *Суық өтер қолғаптан.* **3-тапсырма** **Сұрақтар ілмегі.** **1-топ Аққала тобына тапсырма.** *Воскобович әдісін қолдана отырып, қысқы ағаштарды құрастыру құрастыру.*	***Дид ойын:«Қарлы боран»*** *Қардың күміс түйіршіктерін дөңгелекке жинау.* *Бірақ жел орманды безендірумен айналысқан Аяз атаны естімеді. Аяз ата мұңайып, тіпті аздап ренжіп, қалай болу керектігін, не істеу керектігін ойлап табады., Аяз ата балалардан шыршаларды безендіру үшін қар бүршіктерін жасауға көмек сұрауға шешім қабылдайды. Ол барлық балаларға өзінің көмекшісі, сиқырлы күміс қар ұшқыны бар күміс сандықтарды жіберді, оған қар бүршіктерін жасау және олармен шыршаларын безендіру тапсырылады.* **Балалар аяз атаға көмектесеміз бе?** **Тосын сәт.** *Балалар, қарандаршы, бүгін пошташы бізге Аяз атадан балабақшаға сиқырлы сандық әкелді. Сіз Аяз атаға көмектесуге дайынсыз ба?* *Қар түйіршіктері не екенін еске түсірейікші?* *Суық, ақ, кішкентай, жеңіл, шілтерлі, ойылған, таза, үлпілдек, әдемі, жылтыр, нәзік, күміс* *Қар түйіршіктері неден жасалған?* *-Ұсақ кристалдардан.* *Педагог қорапты ашады.* **Шығармашылық бұрыш.**	*Балалар, мынау біздің үстелде не бар? (Қар).* *Келіңдер, оны қарайық.* *Қандай қар? (Аппақ).* *Жайлап ұстайық (Суық)* ***Дид ойын: «Кішкентай зерттеушілер»*** ***Кане қарға зерттеу жүргізейік.*** ***№1 тәжірибе.*** *Сендер қолдарыңды ашыңдар, мен сендерге қар жағамын.* *Педагог әр баланың алақанына аздап қар жағады, барлығы не болып жатқанын бақылайды* *Қарды қалай сезіндіңдер? (Суық, мұздай) (балалардан жеке сұрау).* *- Қолымызды жылытайық, үрлейміз, мен сиқақты.* *(педагог алақанға қалай үрлеу керектігін көрсетеді).* *- Жылу барып жатқанын сезесіңдер ма?* *Қолдарыңдағы қар қайда кетті?* *(Ол еріп кетті).* *Неліктен ол еріп кетті?* *Себебі үрлегенде жылу барды.* *-Қолыңды құрғат. (Үстел үстіндегі майлықтар).* ***Қортынды: Жылыда қар еріп, суға айналды.*** ***Дид ойын: «Ормандағы қар басқан үй»*** *Ақ қағаздан шыршықтау арқылы үй құрастыру.* ***Тәжірибе №2***	*Қалың орман, қар жамылған,* *Маужырайды түнгі аспан.* *Кең пейілді, мол мейірлі,* *Сағынышпен табысқан.* *О, алақай, Аяз ата,* *Келе жатыр алыстан!* ***«Не артық» ойыны*** *Қыс мезгілі туралы суреттері араластырып ілінеді.* *Қыс мезгілі туралы айту.* *Балалар басқа мезгілдің суреттерін тауып, оның қай мезгілге тән екенін айтады* **Сергіту сәті. «Қыс»** *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп құалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* **Ой қозғау.** **Балаларды пішіндер бойынша топқа бөлу.** **Дид ойын:** **«Шебер қолдар»** **1-топ. Дөңгелек.** *Аққала құрастыру* **2-топ Үшбұрыш** *Шырша суретін салу.* **3-Топ төртбұрыш** *Шыршаға ойыншықтарын мүсіндеу* **Қорытынды.** *Сұрақ жауап арқылы қорытындылау.* *Балаларды мадақтау* **Ой қозғау.** *Балалар, сендер білесіңдер ме, қыс мезгілі терезелерді қар ұшқынының әдемі*	*Мұздың түсі қандай ?* *Мұзды ұстағанда алақанымызда не пайда болды ?* **2 – тәжірибе .** *Алдарыңдағы суға мұзды салыңдар?* *Мұз батпай бетінде қалықтап жүзіп жүр.* *Сондықтан мұз судан жеңіл.* **Дид ойын: «Суретшілер»** **Жүргізілу барысы:** *Дәстүрден тыс сурет салу әдісі арқылы май шаммен ақ қағазға сызықтар жүргізіп, үстін көк бояумен бояу.Мұз бейнесін шығару.* **Сергіту сәті:** *Тоңса біздің қолымыз,* *Қолғап киіп аламыз.* *Сарт – сарт – сарт,* *Шапалақсоғамыз.* *Тоңсабіздіңаяғымыз,* *Етікпіпағамыз.* *Топ – топ – топ,* *Топылдатыпбилейміз.* *Тоңсабіздіңденеміз,* *Тоңдықпіпағамыз.* *Зу – зу – зу,* *Шанаменензулаймыз.* ***Дид ойын: «Жақсы жаман»*** *(Венн диаграмасы арқылы)* *Ойын шарты: Мұздың пайдасы мен зиянын айтып суреттерін тақтаға ілу.* Мұз айдын. *Жылтыр мұздың үстінде Аяқ тайып тұрмайды.*

	Ағашқа қиылған қар ұлпаларын жапсыру. **2- топ Ақшақар тобына тапсырма:** Дәстүрден тыс сурет салу әдісі арқылы капуста қабығын пайдаланып, қысқы ағаш келбетін салу.(сурет) Ағаш қасына ермексаздан аққала мүсіндеу.(мүсіндеу) **4-тапсырма** **Қыс мезгілі туралы тақпақ** Жауды,міне қар аппақ, Айнаның бәрі аппақ. Жасырынды жолдарды, Теңістепті оларды. Екі топты мадақтау. **Қорытынды.** Балалар , жарайыңдар екі топта тапсырманы орындадыңдар! Енді сиқырлы қорапты ашып қарайық. Қорап ішінен тәтті кәмпит шығады. Балаларға тәтті кәмпиттерді беру. Мадақтау.	**Дид ойын: «Қар ұшқындары»** **Шарты:** Қар бүршіктерін құрастыру және бір-біріне жапсыру. **Аяз атаның екінші тапсырмасы** - шыршаны салу. **Дид ойын: «Жасыл шыршалар»** Шарты: Трафарет арқылы бастыру әдісімен шырша салу. **Тыныс алу жаттығуы** – шыршаға қар бүршіктерін үрлеу. **Аяз атаның үшінші тапсырмасы** – шырша ойыншықтарын жасау. педагог жұмыс кезеңдерін айту,түсіндіру, қажет болған жағдайда көмектесу Жұмысты аяқтағаннан кейін балалар шыршаны ойыншықтармен безендіру. Балалар, сендер қандай тамаша балдарсыңдар. Аяз атаға көмектестіңдер, көп жұмыс істедіңдер.Маған сендердің қар ұшқындарың қатты ұнады, олар ешқашан ерімейді Аяз атаға сандықшаға салып жіберейік.	**Кай су лас** Ақ, үлпіздек болып жауады, қар лас суға айналады. **Неліктен?** Жерде шаңдар көп, машина жүреді, түтін болады, адамдар басады, -Суды шелектен, дәке арқылы, кесеге құямыз. Дәкеде кір қалады. **Қортынды:** -Қарды жеуге болады деп ойлайсың ба? Неліктен? Бұл лас және суық, сіз ауырып қалуыңыз мүмкін Дұрыс! Ал лас қарда микробтар өте көп. Тамағыңызды және асқазаныңызды зақымдауы мүмкін. Ал бұл суды нелер іше алады? (Құстар, жануарлар). - Тағы нелер? (Ағаштар, гүлдер). **Дид ойын: «Қар ұшқындары»** - Екі қар ұшқынын аламыз - кішкентай және үлкен. Олардың өлшемдері әртүрлі ме, әлде бірдей ме? Үлкен қар ұшқынын көрсету «Бұл қандай қар ұшқыны? Кіші ме, үлкен бе?» Балалар: үлкен Мынау қандай қар ұшқыны?» кішкентай! **Ал енді үлкен бұлтқа үлкен қар түйіршік-терін, кішкентай бұлтқа кішкентай қар**	өрнектерімен безендіреді? Бүгін біз сіздермен дизайнерлердің рөлінде боламыз - бұл өз қолдарымен әшекейлер жасайтын адам. **Дид ойын: «Қар ұшқындары»** Біз дайын қар ұшқындарын алып,топ бөлмелеріне жапсырамыз.Тобымызды әсемдейміз **Дид ойын: «Кардың сықыры»** Кардың сықырлағанын естігіңіз келе ме? **Аудио дыбыс.** Сендер не естідіңдер? (Сықырлаған дыбыс) Қар осылай сықырлайды. Ал неге? Кардың сықырлағанын естідің. Қар түйіршіктерінде өткір сәулелер бар, біз оларды басқан кезде олар үгіліп, сықырлаған дыбыс естіледі. Сыртта суық болған кезде қар сықырлайды. Сыртта өте суық болмаса, қар жабысқақ болады. Сол кезде балалар не істегенді ұнатады? (Ақшақар жасау, қар домалату ойнау). **Тақпақ** **Жапалақтап ала қар** **Жауды күнде қайталап,** **Қырға шықты балалар,** **Шаңғыларын арқалап.** **Қортынды.**	Керегі жоқ күштің де, Коньки өзі ырғайды. **Ой қозғау.** Өлеңде не туралы айтылған? Мұз айдынында ойнау үшін нелер қолданамыз? **Шығармашылық бұрыш.** Балаларды топқа бөлу **1-Топ:** Мұз айдынын құрастыру. **2-Топ:** мұз айдынға коньки жапсыру **3-Топ:** Шаңғы мүсіндеу. **Қыс қызығы** Шаңғы, шана сайла. Конькиіңді байла. Думандатып ойна. Қыс қызығын тойла. **Қорытынды.** Бізбүгін не жайлыайттық? Мұз қандай? жақсы қатысқан балаларды мадақтау

			түйіршіктерінжапсырайық. ***Дид ойын: «Қар қиыршықтары»*** *Дайын қар формасын көк қағазға майшаммен трафарет шінен бояу.* ***Үстінен ақ бояумен бояу.*** ***Қортынды*** ***Сұрақ –жауап*** *Өзгелерге жақсы көңіл-күй сыйлайық. (Балалар алақандарынан көңіл-күйді үрлейді).* -	*Қазір қай мезгіл?* *-Көңіл күй қандай?* *бас бармағын көрсету.*	
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды сырт киімдерін ретімен шешіп, орындарына жинақтап қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланы киімін бүктеп, сөресіне қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жууға үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдануды*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жуу, сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң, аяқ киімін де ретімен қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын қадағалау.*

	сүлгісіне сүртү. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде шуламай, тыныштық сақтауды түсіндіру. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын жуып болған соң асханаға барады.	**Гигиеналық шаралар:** Суды шашпауға тәрбиелеу. **Түскі асқа дайындық:** Таза қолмен үстелге отыру.	қадағалау. **Гигиеналық шаралар:** Жуынғанда сабынды үнемді пайдалану. **Түскі асқа даймндық:** Ас ішер алдында қолдарын тексеру.	Жуыну кезінде ойнамауды ескерту. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды асханаға шақыру.	**Гигиеналық шаралар:** Сумен шашпау, тыныштық сақтау. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын жуып, үстелге отыру.
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну				
	Әңгіме: – Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкенде асықпай жейміз.	**Әңгіме:** – Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.	**Әңгіме:** – Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік. **Қауіпсіздік:** – Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.	**Әңгіме:** – Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда. **Қауіпсіздік:** – Ыстық асқа үрлеп ішеміз.	**Әңгіме:** – Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№14. 1.Ояну** Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.	**№16 1.Ояну** Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыңдар	**№15. 1.Ояну** Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкеймеңіз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.	**№13. 1.Ояну** Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.	**№ 12. 1. Ояну** Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты Сергіп ұйқы ашамыз
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: – Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі. **Қауіпсіздік:** – Су шашпай, абайлап жуамыз.	**Әңгіме:** – Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз. **Қауіпсіздік:** – Нанды ауызға толтыра салмаймыз.	**Әңгіме:** – Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.	**Әңгіме:** – Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі. **Қауіпсіздік:** – Ыдысты қатты соқпаймыз.	**Әңгіме:** – Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.

Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Д/О«Айырмашылығын тап» ойыны*** ***Берілген екі суреттен 3 айырмашылығын табу.*** ***Көжекке шеңбер де шаршы да емес бірақ ең кішкентай қызыл пішінді табуға көмектес.*** 	***«Құрбақа» қонаққа келеді.*** *Сәлеметсіздер ме?* *Тапсырма алып келдім, мен өз жапырағыма қалай жететінімді білмеймін. Егер маған тапсырмаларды орындап көмектессеңдер мен жапырағыма жетер едім!* *Балалар: Жарайды, көмектесеміз! Себебі біз ақылды балаларміз!* ***1 - тапсырма.*** ***Дидактикалық ойын.*** ***Пішіндерден үлгіге қарап бейне құрастыр.*** ***2 - тапсырма. Кім тапқыр: « Жұмбақтар»*** *1.Адамға серік,* *Күзетке берік.* *(Ит)* *2.Жүрегі бар, ізі жоқ,* *Қанатты бар, ұшпайды.* *Су астында қыстайды.* *(Балық)* *3.Сұм жүзді,* *Құралай көзді,* *Киікше секірген,* *Бұра санды,* *Жолбарыс тонды. (Бақа)* ***3 – тапсырма*** ***Жетіспей тұрған балапанды сал.***	***Ө.Тұрманжановтың «Туған өлке» өлеңін оқып түсінік беру.*** ***Туған өлке*** *Көгінде күн нұрын төккен,* *Жерінде гүл жұпар сепкен.* *Неткен сұлу,неткен көркем,* *Осы менің туған өлкем!* ***Ой қозғау.*** *-Балалар,өлең ұнады ма?* *Не туралы жазылған?* ***Табиғат туралы түсінік беру.(жер,су,ауа,өсімдіктер ,құстар,жануарлар т.б.)*** *-Тірі және өлі табиғат туралы түсіндіру.* *Сурет бойынша әңгіме құрастыру.Слайд. Көрсету.*	***Санамақ*** *Бота, түйе,* *Құлын,ешкі,* *Торай,шошқа,* *Қозы, қошқар,* *Қодық,құлан,* *Көжек, қоян,* *Бақа,шаян.* *Торғай,шымшық...* *Сен, қал Сен, шық!* *(Қадыр Мырза Әли)* *Балалар мен сендерге тапсырмалар алып келдім. Егер тапсырмаларды жақсы орындасаңдар мен сендерге мен сиықты секіріп,жаттығу жасауды үйретемін. Келісесіңдер ме?* *Балалар: Алақаааай, әрине келісеміз!* ***1.Кеңістікті бағдарлау.*** *Марат Қайраттың сол жағында отыр. Қайрат Серіктің оң жағында отыр. Қай бала қайда отырғанын көрсет.* ***2. «Не артық?»*** *Әр қатардан артық затты тап.* *(әр балаға жеткілікті материалмен)*	***4- айырмашылықты тап*** ***Үйқас тауып ойнайық*** *! Өлеңнің басы беріледі,әрі қарай үйқасын табу.* *1. Қағазға қайшы өтпеді* *Соланда Балнур ...(өкпелі)* *2.Жоғалды қара қарындаш* *Ондайы енді ..(табылмас)* *3.Атам кеше құс атты* *Біреуін маған.. (ұстатты)* *4. Тоқаушылдан қат-қабат* *Енді қалай ... (аттамақ)* *Бестік алсаң жарайсың* *Білмесең жерге* *..... (қарайсың)* *Қар жауады жапалақтап* *жүр балалар* *.....шапалақтап*

				 	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы қорапша»*** ***Мақсаты:*** *Бала зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Қорапшаға бірнеше ұсақ ойыншық салынады. Бала 10 секунд қарайды, сосын қорап жабылады. «Қандай ойыншықтар бар еді?» деп сұралады.* ***Кадиша,Заңгар***	***Тақырыбы: «Көңіл-күйді тап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоцияларын тану дағдысын қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Балаға түрлі смайликтер көрсетіледі. «Қайсысы қуанышты? Қайсысы ренжіген?» деп сұралады. Бала өз көңіл-күйін де көрсетеді.* ***Аян,Айбар***	***Тақырыбы: «Артық затты тап»*** ***Мақсаты:*** *Салыстыру арқылы ойлау қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Үш сурет көрсетіледі (алма, алмұрт, машина). Бала артық затты табуы керек.* ***Айша,Расул***	***Тақырыбы: «Жылы сөз айт»*** ***Мақсаты:*** *Баланың коммуникативтік дағдысын жетілдіру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші балаға: «Маған жылы сөз айтшы» дейді. Мысалы: «Сіз әдемісіз», «Сіз жақсысыз».* ***Әбілмансұр,Айқоркем***	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен қимыл-қозғалысты дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші бір қимыл көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру), бала қайталайды. Кейін 2–3 қимылды қатарынан қайталатады.* ***Аян, Заңгар***
Кешкі ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (**сөйлеуді дамыту**)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*

Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынасы* *«Ұшты-ұшты»*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынасы* *«Сақина салу»*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
Серуеннен оралу	**Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.**				
Балалардың дербес іс-әрекеттері	**Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б..**				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалар үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет дәптеріне нүктелерді қосып қарапайым сурет жасады. *Көз-қол үйлесімділігін дамытты.* *Үйде балаңызбен «нүктелерді қос» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі иістерді ажыратуға тырысты (гүл, сабын, жеміс).* *Сезім мүшелерін дамытуға талпынды.* *Үйде жеміс-жидектің иісін таныстырып, «Бұл не?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар қарапайым «доңгелек, үшбұрыш, шаршы» пішіндерден үй салды.* *Қиялын іске қосты.* *Үйде қағаздан пішін қиып, сурет құрастыруға көңіл бөліңіздер.*	*Бүгін балалар айна алдында «кім қалай қимылдайды?» ойынын ойнады.* *Өзін-өзі бақылауға үйренді.* *Үйде айна алдында әртүрлі қимылды қайталау қызықты болады.*	*Бүгін балалар музыка тоқтағанда «қатып қалу» ойынын ойнады.* *Зейінін шоғырландырып, тыңдауға үйренді.* *Үйде осындай «тоқта!» ойынын ойнау пайдалы.*

Ұсыныс Мүсбақтар, шағын-мақалдар айтып өзіне қарап мағлұмат.

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

Өнерхан Алмагүл

Карбаева С.М

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Желтоқсан айы II-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 08.12.2025	Сейсенбі 09.12.2025	Сәрсенбі 10.12.2025	Бейсенбі 11.12.2025	Жұма 12.12.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күн күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күн күмбірі – баланы салт-дәстүрге жақындату.*	*Күн күмбірі – ағаны ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күн күмбірі – баланың бойына жеңдік пен ұлттық сезім ұялату.*
	Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу. Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру. Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.	*Баланы есіктен кіргенде күлімдеп қарсы алу. Достарымен амандасуға бағыттау. Үстел үсті ойыншықтарына қызықтыру. Баланың көңіл-күйін бақылау.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Ойын бұрышына еркін орналастыру. Баланы сурет салу бұрышына бағыттау.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу. «Сәлеметсіз бе» деп жауап беруге үйрету. Құрастыру ойындарына қызықтыру. Достарымен ортақ ойынға қосу.*	*Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. Ойыншық аю немесе құыршақ арқылы амандастыру. Достарына жақындастыру. Баланы үстел үсті сурет бояуға бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өткізілі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ізеттілік – әдемі қарым-қатынастың бастауы. Ізетті бала әрқашан сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үлкендерге сәлем беруге, сөйлескенде «Апай», «Аға» деп құрметпен айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Сенімділік – баланың тұлға болып қалыптасуына әсер етеді. Сенімді бала өзіне жауапты болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз ойын ашық айтуға, тапсырманы соңына дейін орындауға дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Жақсылық жасау – мейірімнің көрінісі. Жақсылықты үйренген бала айналасында сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды досына көмектесуге, кішкентай сыйлық жасауды әдетке айналдыруға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Еңбек – тәрбиенің алтын қазығы. Еңбекқор бала әрқашан жетістікке жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үстел жинау, ойыншықтарын орнына қою сияқты еңбектің қарапайым түрлеріне дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.*	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:,түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен өз толдерін тауып қоя біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.*	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				

леу, дербес және басқалары)					
Таңғы жаттығу	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тағамды үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Еттен, сүттен, көкөністен, жемістен алған дәрумен бізге күш береді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Күшті бала сенімді болады, ол өзін жеңілмаз сезінеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай, жақсылап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Қалғанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл біздің сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Кейіпкерді сипатта»*** *Тәрбиеші: «Мақта қыз қандай?»* *Балалар: «Жақсы, мейірімді».* *«Қасқыр қандай?»* *Балалар: «Ашулы, қу».* ***Мақсаты:*** *кейіпкер мінезін ажырата білуге үйрету.*	***Ойын: «Досыма көмек»*** *Бір бала ойыншықты «көтере алмай жатыр» деп рөл ойнайды.* *Қалғандары: «Біз бірге көмектесеміз» дейді.* ***Мақсаты:*** *ұжымдық көмекке үйрету.*	***Ойын: «Сиқырлы қиялшар»*** *Балалар көзін жұмып, тәрбиеші: «Қазір сендер ертегі еліне бардыңдар. Қандай ғажайып көріп тұрсыңдар?» дейді.* *Балалар әртүрлі жауап береді: «Үлкен гүл», «Сиқырлы үй».* ***Мақсаты:*** *қиял мен елестету қабілетін күшейту.*	***Ойын: «Таза болме»*** *Ойыншықтар әдейі шашылып тасталады.* *Балалар жарысып жинайды.* *Соңында: «Болме таза болса, бәріміз қуанышымыз!» дейді.* ***Мақсаты:*** *тазалық пен еңбекке дағдыландыру.*	***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, банан, қалам».* *Балалар: «Қалам – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, топтастыруға үйрету.*

Кестеге сәйкес ҰІӘ					
		Дене тәрбиесі: ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Үлттық құндылықты қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылған іс-әрекет				
	Қызығушылықты ояту. *Саяхатқа шыққыларың келе ме?* *-Мен сендерге сиқырлы кілемшемен саяхаттауды ұсынамын.* ***Дид ойын: «Кілемше өрнегі»*** ***Шарты:*** *Ермексаздан кілемшеге өрнек салу.* ***Бәріміз бірге: 1,2,3-кілемше ұш*** ***1 аялдама:*** *-Сонымен,біз кілемшемен туған өлкеміздің үстінен ұшып бара жатырмыз. Біздің Отанымыз қалай аталады?* *Отанымыз туралы әңгімелеу.* *Отанымыздың аумағы әртүрлі түспен боялған.Сары,жасыл, қоңыр,көк түс те бар. Бұл еліміздің табиғатының алуан түрлі екенін көрсетеді.*	***Қызығушылықты ояту.*** ***«Сурет кормесі» әдісі*** *Әр түрлі иллюстрациялар қарау.* ***Ой дамыту.*** ***Сұрақ –жауап*** *Біз қандай мемлекетте тұрамыз?* *Тудың түсі қандай?* *Достық деген не?* ***Дамыту бұрышы.*** *Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Достық үйі»*** ***1-топ Мейірімділік үйі.*** ***М.Монтессори технологиясы бойынша үй құрастыру.Үйдің жанына гүлдердің суретін салу.*** *Сипаттама беру. Бұл Қазақстандағы ең әдемі үй. Ол біздің балабақшамыз. Біз онда көңілді, бақытты өмір сүреміз. Үйіміздің жанына гүлдер ектік.* ***2 –топ. Ақылдылар үйі.*** ***Дьенеш блоктары арқылы үй құрастыру. Үйдің***	***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»*** ***Шарты:*** *Педагог көрсеткен суреттерге балалар жақсы істер мен жаман қылықтар туралы атап айтады.* *-Көмектесу, қамқор болу деген не?Адамдарға, құстарға, табиғатқа қамқор болу, көмектесу жақсы әдеттерге жатады.* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Слайд қарау.* *Отан туралы тақпақ жаттау.* *–Мағынасын түсіндіру.* *Отан деген Атамекен* *Отан деген-туған жер.* *Отан –ана, Отан-үлкен Қазақстан туған ел.* ***Дид ойын: «Туған жерді гүлдендір»*** *Шарты: Ортақ ағашқа гүл, жүрек, күн т.б суреттер жапсыру.*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Өлең оқу Ж. Түрбеков.*** ***Туған елім.*** *Туған өлке – кең далам,* *Мәңгілік бақыт орнаған.* *Сайраңдаймыз саяңда* *Ерікті ұлан – біз балаң.* ***ІІІ.Ой қозғау*** ***Ашық сұрақтар*** *Өлең не туралы айтылған? Туған өлке, Отан, туған жер деген сөздерді қалай түсінеміз? Біз қандай мемлекетте тұрамыз? Біздің Отанымыз не? ҚР рәміздерін ата ? Оларға сипаттама беру Астанамыз қалай аталады? Сендер қай обылыста тұрасыңдар?* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** ***Слайд қарау*** *Отан туралы тақпақ жаттау.* *–Мағынасын түсіндіру.* *Отанды жас ,кәріміз де*	***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Астана қаласындағы көрікті жерлермен таныстыру.* ***Бәйтерек*** *-Қазақстан мемлекетінің символы. Дүние жүзінде теңдесі жоқ,бірегей сәулетті ғимарат. Мұнда келушілер шыны шарда орналасқан жарық әрі кең көру залына панорамалық лифт арқылы көтеріледі.* ***Тосын сәт.*** *Осы кезде жетекшінің қалта телефонына хабарлама келеді.* *Жетекші ашып оқиды. Балалар қарандаршы бізге аска топтың балалары хабарлама жіберіпті: «Амансыңдарма? Астанаға жеттіңіздерме? Біз Бәйтеректі көргіміз келеді деген.*

	Осы түстер нені білдіреді? *-Балалар,біз қазір елді мекендер үсті-нен ұшып барамыз: кішкентай үйлер, киіз үйлер, жайлауда мал жайылып жүр,* *ешқандай көлік түтіндері, түтіндеп жатқан фабрикалар мен заууытар көрінбейді. Табиғаты әсем,ауасы таза,* *суы мөлдір.* *Бұл не екен?(Ауыл).* ***Ой дамыту.*** *Суретке сөйлем құрау.* ***Ауыл туралы кім тақпақ біледі?*** *Біздің ауыл тамаша!* *Көз тоймайды қараса...* *Ағып жатыр өзені,* *Шұлап жатыр шағала* ***2- ақылдама*** *-Бұл еліміздің ең басты қаламыз Астана.* *Астананың үстінен ұшып барамыз.* *-Астана қаласындағы ғимараттардың суреттерін көрсету, сөйлем құрау* ***3- ақылдама:*** ***Дид ойын:«Жақсыма?»*** *-Күн шыққаны жақсыма?* *-Жел соққаны жақсыма?* *Достарыңмен бірге жүрген жақсыма?*	***ауласына ағаштар жапсыру.*** *Біз ақылды балаларымыз* *Үйіміздің жанына достық* *ағаштарынektік.* *Біз бір-бірімізді тыңдаймыз* *Біздер ренжісуді білмейміз* *Біз сиқырлы қызғанбаймыз* ***3–топ. Қамқоршылар үйі «Пазл» арқылы үй құрастыру.Үйдің жанына ермексаздан жол салу.*** ***Сипаттама.*** *Біз қамқор балалармыз.* *Достарымызға көмектесуге дайынбыз. Мына жол арқылы бір-бірімізге барып тұрамыз.* *Достарымызға жақсылық жасаймыз.* ***Сергіту сәті:*** *Саусақтар шыншыр болады,* *Үзілмейді тартсаңда.* *Ал,піл келіп шыңжырды,* *Үзіп кетті басқанда* *Тұмсығымен доп іздеп,* *Ойнағысы келіп тұр.* *Достық үшін пілге мен,* *Гүл сыйлағым келіп тұр.* ***Дид ойын: «Көпір».*** ***Шарты:*** *Еденге ұзынша лента «көпір» ретінде төселеді. Ленталың екі шетінен екі топтың балалары бір-біріне қарама-қарсы шығады. Балалар көпірден бір-біріне көмектесіп жол беріп, орындарын ауыстырып өтуі керек.* ***Балаларды мадақтау***	*Балаларды мадақтау.* ***Дид ойын: «Сипатта»*** ***Шарты:****Туған жер туралы суретке әңгіме құрау.* ***Туған жер туралы тақпақ*** *Өтебай Тұрманжанов* *Көгінде күн нұрын төккен,* *Жерінде гүл жұпар сепкен.* *Неткен сұлу, неткен көркем!* *Осы менің туған өлкем!* ***Сергіту жаттығуы:*** *Бәйтерекке ұқсайық,* *Қолды көкке созайық.* *Самұрық болып ұшайық,* *Ұямызға қонайық.* ***Шығармашылық бұрыш.*** *Геометриялық пішіндер арқылы топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Бәйтеректі құрастыру* ***2-топ:*** *Ермексаздан жұмыртқа жасау.* ***3-топ:*** *Көп қабатты үй салу.* ***Тақпақ: Отан*** *Бақытты боп жүргенім* *Сенің арқаң, Ұлы Отан.* *Елім менің –тірегім,* *Құшағында гүл атам.* ***Қортынды.*** *Балаларды мадақтау.*	*Туған жер деп сүйеміз* *Өйткені онда бәріміз де* *Туып өмір сүреміз.* ***Сергіту сәті.*** *Орнымыздан тұрайық,* *Алақанды ұрайық* *Оңға қарай бұрылып,* *Солға қарай бұрылып,* *Бір отырып, бір тұрып* *Бой сергітіп алайық.* ***Дид ойын: «Бөлшектерді құрастыр»*** *Шарты: Қиынды суреттерден ауылдың суретін құрастырады.* ***Дид ойын: «Менің ауылым»*** *А3 форматқа ауыл суретін жапсыру, жапсырған суреттердегі ағаштарды, үйлерді бояу. Ағаштарға қар ұшқындарын ақ түспен ермексаз арқылы салу.* ***Отан туралы мақал мәтел*** *1. Отан оттан да ыстық.* *2. Туған жердей жер болмас,* *Туған елдей ел болмас.* ***Қорытынды.*** *Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.* *Не туралы әңгімелестік?* *Туған жер дегеніміз не?* *-Біздің ауылымыз қалай аталады?* *Балаларды мадақтау.*	*Ендеше балалар біз Бәйтерек макетін құрастырып сыйлыққа апарайық* ***Дидойын:«Бәйтерек»*** *Бәйтеректе қандай пішіндер бар?* *Төбесі неге ұқсайды?* *Балалардың суретті құрастыру жолдарын бақылау.* ***Құрастыру жұмысын бағалау.*** ***Сергіту сәті:*** *Біз кішкентай балармыз* *Өсіп-өніп толамыз* *Күнге қарай талпынып* *Көкке қолды созамыз* *Қанат қағып ұшамыз* *Орнымызды табамыз* *- Балалар сендер Астана туралы тақпақ білесіңдерме?* ***Тақпақ: Астанам*** *Ардақталды* ***Астанам,*** *Мәртебелі бас қалам.* *Көркейе бер күн сайын,* *Алға қарай, бас қадам.* *Ендеше балалар туған жерге ораламызба?* *Туған жерге оралу.* ***Сұрақтар ілмегі*** *-Балалар сендерге саяхат ұнады ма?* *- Міне біз туған жерімізгеде. Өз балабақшамызға оралдық.* *- Туған жеріміз қалай аталады?* *- Балабақшамыз қалай аталады?* *Балаларды мадақтау.*

	Анаңды құшақтаған жақсыма? *Отаныңда өмір сүрген жақсыма?* *-Үйде болған жақсыма?* *-Би билеген жақсыма?* *-Отанымның азаматы болған жақсыма?* ***Жарайсыңдар!*** ***4- ахлдама. Тосын сәт.*** ***Күннің қонаққа келуі.*** *-Сәлеметсің бе,Күн шуағы!* *Сенің шуағың ертемен бізді оятты.* *Күн шуағы бізге әрдайым нұрын шашады.Рақмет саған!* *Біз өстік,саған қарай қол созамыз,* *Бір-бірімізге жақсы көңіл күй сыйлайық.* *Күн шуағы,сен бүгін бізбен бірге бол!* *Балалар күн көңілсіз сияқты, ол күлмейді.* *Күн, күн сен неге көңілсізсің?* ***Тәрбиеші:*** *Менің шуақтарымды орманда ағаштар, құстар, өзендер алып қалды. Мен сондықтан көңілсізбін.* *Балалар күнге көмектесеміз бе?* ***Дид ойын: «Күн шуақтары»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Күннің шуақтарын құрастыру*				

	2-топ: *Шуақтарын сары түспен бояу.* ***3-топ:*** *Күнге шуақтарын жапсыру.* ***Қортынды.*** ***Ө.Тұрманжановтың «Туған өлке» өлеңін оқып түсінік беру.*** ***Туған өлке*** *Көгінде күн нұрын төккен,* *Жерінде гүл жұпар сепкен.* *Неткен сұлу,неткен көркем,* *Осы менің туған өлкем!*				
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу,қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау.*	***Картотека № 6*** *Айналадағы адамның қысқы еңбегі*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 13*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін тәртіппен шешіп, сөресіне жинау.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге,*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинақтап қою.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін шешкен соң бүктеп, орнына қоюға*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, сөрелерін таза*

	Тазалық процедуралары: *Қолдарын сабындап жуып, сүртуі.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды дұрыс қолдануды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асханаға дайындалу.*	*орындарына қонға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, сабынды артық қолданбау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен ас ішуді еске салу.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды орындарына отырғызу.*	*үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды қадағалау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*	*ұстауға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін орнына қою.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын еске салу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, төкпей жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала – барлығына үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты төкпейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асымызды қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып қалдырсақ, ол ысырап болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай,*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды,*

	қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу – ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды. ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.*	*Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	*Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	*жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Ж.Мұхамеджановтың «Сыйлаймын» өлеңінжаттау*** ***Сыйлаймын*** *Атамененанаңың* *Айтқантіліналамын.* *Үлкенкісіжумсаса,* *Қайдаболсынбарамын.* *Төсектіөзімжинайымын,* *Ешкімді де ұрмаймын.* *Ешкімғагантимейді,* *Мен де бәрінсыйлаймын.*	***«Біздің шаңырақ»*** ***Е.Өтетілеуов*** *Атамнан басталар* *Әжеммен қосталар* *Отбасым мынылар:* *Ең жақын адамдар* *Әкем мен анам бар* *Бір туған ағам бар* *Бір туған апам бар...* *Бәрін жақсы көремін*	***Отан. Ж Әбдірашев.*** *«Отан - атам, Отан - әкем!»* *Осы сөзім қате мекен?!* *Қате болса,Неге біздер* *Дейміз оны «Атамекен?!»* *«Отан - әжем, Отан – анам!»* *Туған жер! деп,* *Ол бекерге атамаған.....* *Атам, әжем, әкем, анам* *Төртеуі де «Отан!» маған*	***Сейфолла Оспановтың «Бақыт деген не өзі?»*** *Бақыт деген, шырағым* *Мынау әсем тұрағың.* *Ну ормандар, гүл бағы,* *Күннің күліп тұрғаны* *БАҚЫТ- дәні даланың.* *«Ботам» деуіңнің,* *Тыныштығыңның.*	***Ой қозғау.*** *Республикамыз, яғни еліміз қалай аталады?* *- Елбасымыз кім?* *- Мемлекеттік Рәміздерді кім айтады??* *-Жарайсыңдар, елордамыз қай қала?* *Астанада не бар?* ***АКТ технологиясымен жұмыс. Слайд.*** *Байтерек туралы түсінік беру.* ***Сурет салудың әдіс тәсілдерін көрсету, түсіндіру.*** *Үлгіні талдау.* *Балалардың өз бетінше жұмысы* ***Дид ойын: «Біздің көрме*** *Шарты: Салған суреттерді тақтаға ілін, бір-бірін бағалау.* ***Қорытынды.***

Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші жағдаят айтады («Досымды итердім», «Досыма көмектестім»). Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп жауап береді.* ***Айбар, Қадиша***	***Тақырыбы: «Қайда жасырынды?»*** ***Мақсаты:*** *Баланың зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Бір ойыншықты үстелдің астына не артқа жасырып қояды. «Қайда жасырынды?» деп сұрайды.* ***Аян,Заңгар***	***Тақырыбы: «Жақсы іс ойлап тап»*** ***Мақсаты:*** *Қиялды, әлеуметтік дағдыларды дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші сұрайды: «Егер досың жыласа, не істейсің?». Бала өз ойымен бөліседі.* ***С.Әміре,Айкөркем***	***Тақырыбы: «Суретті аяқта»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Жартылай салынған сурет беріледі (мысалы, тек дөңгелек). Бала оны күн, доп, алма етіп толықтырады.* ***Айша, Расул***	***Тақырыбы: «Түстерді тап»*** ***Мақсаты:*** *Танымдық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Маған қызыл түсті ойыншықты көрсет» дейді. Бала дұрыс түсті табуы тиіс.* ***Аян, Қадиша***
Кешкі ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау.*	***Картотека № 6*** *Айналадағы адамның қысқы еңбегі*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 13*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.*				
Балалардың дербес іс-әрекеттері	*Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б..*				
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
	Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.				

Балалар үйге қайтуы	*Бүгін балалар құлақ арқылы дыбысты қайдан шыққанын тапты. Тыңдау қабілетін дамытты. Үйде қоңырау немесе затпен дыбыс шығарып, «қайдан естідің?» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қолдарын бояуға малып, із қалдырды. Шығармашылық қабілеттерін көрсетті. Үйде саусақпен сурет салуға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі киімдерді киіп, «сән көрсетілімін» ойнады. Өзін сенімді ұстауға талпынды. Үйде «киім таңдау» ойынын ойнасаңыздар қызық болады.*	*Бүгін балалар жануарлардың қозғалысын салып көрсетті. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде «мысық сиқты жүр», «құстай үш» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар үстел үстінде түрлі заттарды салыстырды (ауыр–жеңіл). Салыстыру дағдысын дамытты. Үйде қасық, ойыншық арқылы «қайсысы ауыр?» деп сұраңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Желтоқсан айы III-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 15.12.2025	Сейсенбі 16.12.2025	Бейсенбі 18.12.2025	Жұма 19.12.2025
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі - баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.*	*Күн күмбірі – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға дәріптеу*	*Күн күмбірі – бүлдіршінің көңілін көтеру, қалақ мәдениетіне жақындату.*	*Күн күмбірі – баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу.*
	Баланы есікте қарсы алып, есімін атау. *Қуанышпен қол бұлғауға үйрету.* *Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін сұрау.* *Үстел үстіне кубиктер қою.* *Баланы достарымен бірге ойнауға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *«Қайырлы таң, досым» ойынын қолдану.* *Пазл жинауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Амандасуға үйрету.* *Баланы кітап қарауға бағыттау.* *Достарымен ортақ әңгімеге қосу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өткізілі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы кеңес беру.*			
	Әңгіме: *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*	***Әңгіме:*** *Ұжымшылдық – баланы ұжымшыл болуға баулиды. Ұжымшыл бала достарымен жақсы тіл табысады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойын кезінде бірлесе әрекет етуге, бөлісуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ар-намыс – адамның қадір-қасиетінің негізі. Арлы бала өтірік айтпайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды әрқашан шындықты айтуға және қателігін мойындауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ұқыптылық – табыстың сыры. Ұқыпты бала өмірде көп жетістікке жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды киімін таза ұстауға, дәптерін бүлдірмей ұстауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, кимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, еріді, буға айналады.*	***Картотека № 9*** ***«Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуге үйрету және оларды ажырата білу.*	***Картотека № 11*** ***«Жалпы атауын ата»*** *Мақсаты: Балаларға заттарды жеке-жеке танытакеле, енсоңындазаттардыңжалпы атауынбірсозбенойланаотырытше шудетапқырлыққа, шапшандыққа б аулу.*	***Картотека № 13*** ***«Не артық?»*** *Мақсаты:* *Балаларды суретке қарап, оларды топтастыруғаүйрету.* *Суреттетұрғанартықзаттытабаб ілу, сипаттама беру.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан			
Таңғы жаттығу	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*			

	Әңгіме: *– Су – табиғаттың сыйы. Оны артық ағызбай, тек керек кезде ғана қолданайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Суды бағалаған бала қоршаған ортаны сүйеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілген жерде жүгірмейміз, тайып құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Сүт, айран, ет, көкөніс – бәрінде дәрумен бар. Оларды жесек, қуатты, көңілді боламыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Дұрыс тамақтанған бала өзіне сенімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық тағамды абайлап ұстаймыз, күйіп қалмау үшін асықпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырып тәртіп сақтасақ, бәрі бізге риза болады. Әдептілік – тәрбиенің көрінісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Әдепті бала өзін де, өзгелерді де сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойыншық әкелмейміз, шуламаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** *Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Қане, қиялмен сурет салайық!»* *Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.*	***«Еңбегі адал жас орен» жобасы*** ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** *Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?»* *Балалар сипап, жауап береді.* ***Мақсаты:*** *ойлау, сезімталдықты дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Егер де...»*** *Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...»* *Балалар: «Ұшып кетер едім».* *Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...»* *Балалар: «Жайнап тұрар едім».* ***Мақсаты:*** *ойлау мен қиялды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Қызығушылықты ояту. *Құыршақ Айгүл келеді, амандасады.* *Құыршақ :* ***«Ақшақар мені сыртта ойнауға шақырды. Қыста далида қандай ойындар ойнайтынын білмеймін. Маған көмектесіңдерші балалар»*** ***Ой дамыту*** ***АКТ технология жұмыс.***	***Таңғажайып сәт.*** *Қар Ханшайымының сәлемдемесі.* ***Сиқырлы сандықша.*** ***Жұмбақ жасыру. Жұмбақтың шешуі арқылы*** *Сандықшаның ашылуы* *Тапсырмаларды орындау.* ***Ой дамыту*** ***1 тапсырма***	***Тосын сәт*** ***Есікті қағып.*** *Құыршақ Маша қонаққа келеді.* *Балалармен амандасу.* ***Ой дамыту.*** ***Тәрбиеші :*** *Балалар, қарандаршы бізге қонаққа кім келді. Бұл Маша құыршақ. Оның қалай киінгенін көрдіңдер ме? бе? Ол неге олай киінген? (балалар жауаптары)*	*Балалар, мен бүгін* ***топқа*** *келіп, қылқаламдарды таба алмадым. Сендер олардың қайда екенін білесіңдерме?* *Балалар: Жоқ, білмейміз.* *Тәрбиеші: Бүгін сыртта ауа райы қандай екенін байқадыңдар ма?* *Балалар: Қар жауып тұр, үйлердің төбесі, ағаштарды қар басқан, дала аппақ.*

	Балалар суретке қараңдар. Қыс келіп, көп қар әкелді. Балалар серуендеуге шықты. ***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді» (суреттегі балаларға ат қою)*** *Марат шаңғыны алып, серуендеуге шықты.* *-Айнұр қайда? (Міне Айнұр)* *-Айнұр не мінеді? Ол шаңғы тебеді* *- Қанат коньки алды.* *- Қанат не тебеді?* *Ол коньки тебеді* *Самат шананы алып, төбеге қарай жүгірді.* *- Самат неазды?* *Ол шанаалды)* *- Самат немінеді? Ол шанаменсырғанайды.* *- Ару серуендеуге, қарменойнауғашықты.* *Ару қар шарын жасады.* *Құыршақ : «О, балалар, ол қарды қалай жасады?»* *-Ал енді біз саған үйретеміз.* ***Қуыршаққа тақпақ айтып берейік. Тақпақ.*** *Қар жауыпты далаға,* *Қар жауыпты қалаға.* *Сырғанаймыз енді біз,* *Отырып ап шанаға.* *Ойынқұмар көп бала,* *Шұрқырасып топтала,* *Аппақ қардан жасаймыз,* *Әп-әдемі аққала* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Қар адам»*** ***Шарты: Ермексаздан домалақтар аққала мүсінін жасау.***	***Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?»*** *Мнемо кестемен жұмыс* *Қазір жылдың қай мезгілі?* *- Қыс мезгілі.* *Қыс мезгілінің ауа райы қандай болады?* *- Қар жауады, аяз болады, боран соғады, мұз қатады.* *Қыс мезгілінде қалай киінеміз?* *- Тон, малақай, етік, шалбар, жейде, қолғап, мойынорағыш, баскиім киеміз.* *Сөздік жұмыс жүргізу.* ***2 тапсырма.*** ***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** *Қысқы киімдерді құрастыру.* ***Сергіту сәті.*** ***«Боран»дауыс*** *Балалар неңің дауысын естіп тұрсыңдар?Боранның. Боранды қимылмен көрсетеміз (қолдарын жоғары көтеріп жәй және қатты дыбыс шығарып гүілдейді.)* *Ал, қатты аяз болғанда не істейміз? (қолдарын құсырып,аяқтарын топылдатады).* *-Ал,күн шыққанда не істейсіңдер? («алақай» деп қолдарын шапалақтайды).* *қайталау.* ***3 тапсырма. Ой қозғау*** *Сұрақ- жауап.* *Қардың артынан тапсырма орындау.* *-Қоян қыста қандай түске енеді?* *-Неліктен?* *Аю қыста не істейді?* *-Неге?* *Түлкі мен қасқыр не істейді?*	*Дұрыс, қазір қыс, суық, қар жауды, жылы киіну керек.* ***Тәрбиеші: Балалар, қарандаршы, біздің қонағымыз неге екені белгісіз көңілсіз! Маша, саған не болды.*** ***Құыршақ Маша:*** *Мен мұңайып отырмын, өйткені мен көңілсіз. Жаз мезгілінде мен өзенде жүзіп, жидектер мен гүлдер теретін едім, күзде мен саңырауқұлақтарға бардым, егін жинадым, енді қыс келді, мен не істерімді білмеймін.* ***Ой қозғау.*** *Қысқы ойын-сауық туралы әңгімелесу.* *Балалар, Машаға айтайық қыс - жылдың тамаша мезгілі. Сыртта қызық болғандықтан үйге кіргіміз келмейді.* *Ал біз қыста далада қандай қызықты нәрселер жасаймыз. Шаңғы тебуге, коньки тебуге, хоккей ойнауға, қардан бекіністер салуға, қардан адам жасауға, қар лақтыруға болады.* ***Суретпен жұмыс.*** ***« Қысқы ойын-сауық » тақырыбына сюжеттік суреттер сериясын көрсету.*** ***Тәрбиеші :*** *1. Мына суреттегі кім? Олар не істеп жатыр?* *2. Балалар құстарды немен тамақтандырады?* *3. Қоректендіргішке қандай құстар ұшып келді (саусқақан, қарға, торғай)* *4. Басқа балалар не істеп жатыр?* *5. Шанамен кім айналысады? Олар қайда мінеді?*	***Өлең оқу.*** ***Қыста қармен ойнаймыз,*** ***Қызыққа біз тоймаймыз.*** ***Таудан төмен сырғанап,*** ***Шаңғы,шана тебеміз.*** *Өлеңде не туралы айтылған?* *Білесіңдер ме, мен осының суретін салғысу үшін* ***қылқаламды іздедім,*** *қылқаламдарды таппадым. Сендермаған басқа қандай тәсілдермен сурет салуға болатынын ұсына аласындарма?* *Балалар: Саусақпен, алақанмен, таяқшаменсуретсалуғаболады.* *Тәрбиеші: Әрине, бізде мақта таяқшалары бар ғой, солармен суретсалыпкөрейік.* ***Ой дамыту.*** *Бізге қысты бейнелеу үшінтек суретшілер емес, жапсырушы, құрастырушы, мүсіндеушілер керек.* ***Қар басқан жол*** ***Жем іздеген құстар*** ***Мұз айдын*** ***Қар жауып тұрған мезгіл*** *Міне қыстың осы бейнесін бейнелеу керекпіз.* ***Сол үшін топқа бөлінейік.*** ***Мынау үлкен формат.*** ***Осыған қыстың бейнесін салып, көрме жасаймыз.*** ***1-топ:*** *Қар басқан жолдыортаға жапсыру.* ***2-топ:*** *Құстар мүсіндеп ұяға жапсыру, жем мүсіндеп беру.* ***2-топ:****Форматтың шетіне мұз айдын құрастыру.* ***3-Топ:*** *Бәрінің үстінен щеткамен шашырату арқылы қар жаудыру.* ***Жарайсыңдар балалар.***

	Аққала неше бөліктен тұрады? Пішіні қандай? ***Түсі қандай, неліктен ақ?*** *- Қарандаршы, балалар, тіпті балалар қардан аққала жасады.* *-Ақшақардыңбасында не бар? (Ақшақардыңбасындашелек бар)* *- Аққаладамұрнының орнына не бар? (Ақшақардыңсәбізмұрны бар)* *-Ақшақардыңқолында не бар? (Ақшақардыңқолындасыпырғыш бар)* *Дид ойын: «Не жетіспейді?»* *Балалар біздің аққалаға сонда не жетіспейді?* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-Топ:*** *Аққаланың бас киімін салу, бояу.* ***2-Топ:*** *Мұрын, сыпырғыш жапсыру.* *Сергіту сәті. Музыкамен* ***Ой дамыту*** *Қыста не істегендіұнатамыз?* *Қаройнау, шаңғы тебу.* *Мұзда коньки тебу* *Шанаментаудантөментүсу.* ***Дид ойын:«Кімнемен ойнайды?»*** ***Шарты:*** *Сәйкес суреті бар* ***қысқы қызықтарға*** *арналған суреттерді құрастыру.* *Қуыршаққа беру.* *Қуыршақ : Рахмет балалар! Сен маған бәрін жақсы айттың, көрсеттің. Мені Аққала күтіп қалған шығар, көшеге қарай жүгіремін,* *Сау болыңыздар.* ***Қортынды:*** *- Балалар, бізге кім келді?* *- Қуыршаққа көмектестік пе?* *-Жарайсыңдар балалар!*	*Қоян қыста ақ түске киімін ауыстырады, өйткені ол киім оны қыста жауларынан қор-ғауға көмектеседі.Қасқыр орманда, тауда тұрады, ет жегенді ұнатады.Аю үйық-тайды, ол бал жейді.* *Күлкі, тышқан, құс аулайды.* ***4-тапсырма: Дид ойын: «Қыс келбеті»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ: Майшам арқылы мұзды бейнелеу.*** ***Шарты:*** *Ақ қағазға майшаммен шимай бейне салу.Үстін көк су бояқпен бояу.* ***2-топ:*** *Ағаштарға қар ұлпаларын жапсыру.* ***3-топ:*** *Құстардың ұясына ермексаздан діңдер толтырып жасау.* ***Жасаған жұмыстарды суретке түсіріп, Қар ханшайымына жіберу.*** ***Қортынды*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* *Жұмбақ жасыру.* *Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады (Аяз)* *Қолдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет. (Мұз)* ***Жұмбақтың шешуін сұрақтар қоя отырып, жауап алу үіә аяқтау***	*6. Шаңғымен кім айналысады? Олар қайда мінеді?* *7. Басқа балалар не істеп жатыр?* *8. Серуен кезінде балалардың көңіл-күйі қандай?* *9. Қалай ойлайсыңдар, балалармен серуен қалай аяқталады?* *10. Қар туралы не деуге болады? (жұмсақ, ылғалды, суық, қытырлақ.)* ***Сергіту сәті: Қыс қызығы. Музыкамен.*** ***ойынтүрі.*** ***Дид ойын: «Машаға арналған қар адамдары»*** *Балалар, Машаға қардан емес, қағаздан қар жасауды үйретейік. Үстелде қағаз парақтары бар, онда дөңгелек пішіндер таратылған..* *Пішіндерді ретімен қойып жапсырамыз, енді біз жарма ұнтағын,* *желіммен жағылған* *дайындаманың бетіне мұқият құйамыз.* ***Міне Маша қыста осылай қармен аққала жасап ойнауға болады.*** *Маша қуанып қол шапалақтайды.* ***2-ойын түрі:*** ***Дид ойын: «Маша шанамен сырғанайды»*** ***Шарты:*** *Әр түрлі түсте қиылған геометриялық пішіндерден Машаға шана құрастырып беру.* *Шанаға жіп тақсақ Маша сүйреп жүруге ыңғайлы болады.* ***Дид ойын: «Шанаға жіп»*** ***Шарты:*** *ермексаздан созу, есу арқылы шанаға жіп салу.* *Балалар бұл шанамен Маша қалай сырғанайды.*	*Біз көрмейді өз тобымдағы бұрышымызға ілеміз.* *Енді осы суреттегі тақырыптар бойынша тақпақтар айту.* ***Мұз. Қадыр Мырза Әли*** *– Таңалашы, мұз болған* *Есік алды тайғанақ!* *– Жата берсін, біз оған* *Теуіп жүрміз сырғанақ!* ***Құстар*** *Жылы жаққа ұшпайтын,* *Біздің жақта қыстайтын* *Құстар көрсең жуықта* *Жем шашуды ұмытпа* *Қортынды* *Балаларды мадақтау.*

			Балалардың жауаптары. *Маша көңілді ме?* *Таңы да біздің Маша көңілді.* *Тәрбиеші :* *Маша : - Рахмет балалар, қазір мен мүлде мұңаймаймын. Енді мен қыстың жылдың тамаша мезгілі екенін білемін.* *Сау болыңдар балалар.* ***Талдау.*** ***Тәрбиеші : - Балалар, бүгін біз не туралы сөйлестік?*** ***Балаларды мадақтау.***	
Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 15*** ***Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 9*** ***Қырауды бақылау.***	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
	Киімдерін шешу: *Киімдерін шешіп, әрқайсысы өз орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:***	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, араластырмай қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:***	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін шешіп, жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:***

	Сумен ойнамай, тек қолын жуу. ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге жайғасу.*	*Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға жинақылықпен отырғызу.*	*Сумен шашпау, сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа даймындық:*** *Асқа дейін қолдарын жууға дағдыландыру.*	*Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну.*			
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен кезген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға көңіл беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Есті қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып ішкеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып ішкеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***			
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*			
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды тұзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл –*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды*

	жағдайдың алдын алады.		*қауіпсіздіктің бір шарты.*	*сермеп сөйлемейміз, өткені ыстық ас төгілін кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-басна және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*қимылды ойын: Менің ымыраған көңілді добым.* *Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай дөңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің,*** ***Домалап қайда жөнелдің?*** ***Қызыл, сары, көгілдір,*** ***Жел аяқсың-ау өзің бір!*** *Бұдан кейін доп қашып кетеді, тәрбиеші балалармен бірге оны ұстайды. Ойын жаңа доппен қайта басталады. Балалар ойынды әбден үйреніп игергенде, бәріне де доп сияқты секіруді ұсынуға болады.*	*Кішкене қозы, шыға гөй...* *Бір топ бала тәрбиешімен бірге дөңгелене тұра қалады. Тәрбиеші кім кішкене қозы болады деп сұрайды. Бәрі айналып жүріп мынадай өлең айтады.* ***Жүр, кожегім, шыға гөй,*** ***Сұр кожегім, шыға гөй!*** ***Айтқанымды ұға гөй.*** ***Міне, былай шыға гөй!*** *Кішкене деп аталған бала ортаға шығады. Өлеңнің ендігі шумағын айтып болғаннан кейін, барлық ойнаушылар, қозыға не істеу қажеттігін көрсеткендей, түрлі қимылдар жасайды. Ол да балалардың істеген қимылдарын қайталайды.*	*«Қыдыруға барайық»* *Балалар алаңның (бөлменің) жан-жағына қойылған орындықтарда отырады. Тәрбиеші балалардың біреуіне жақындап келеді де оны өзімен бірге қыдыруға шақырады. Ол бала тәрбиешінің артына тұрады. Ендігі бала одан кейін тұрады да, тағы сондай. Тәрбиеші осылайша 6-8 баланы жинайды да, олармен бірге алаңды бір-екі айналып өтеді. «Үйге, үйге!» деген сигнал бойынша балалар өз орындарына жүгіреді. Тәрбиеші басқа балаларға келеді, ойын одан әрі жалғастырылады.*	*Өз түсіңді тап.* *Балалар үш-төрт жалаушалар алады. Бірінші – жасыл, екінші – көк, үшінші – сары жалауша алады да 4-6 адамнан бөлменің (алаңның) бұрыштарында топтасады. Әр бұрыштағы тұғырдың үстіне тәрбиеші әр түрлі жалаушалар (жасыл, көк, сары) қояды.* ***Тәрбиешінің: «Қыдыруға барыңдар»,*** *- деген сигналы бойынша балалар топтанып немесе жеке-жеке алаңды (бөлмені) аралап кетеді. «Өз түсіңді тап деген жаңа сигнал бойынша балалар өздеріне лайықты түстегі жалаушаға қарай жүгіреді.*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны тану, өзін-өзі көру арқылы танысу.* ***Шарты:*** *Бала айнаға қарап тұрады. Тәрбиеші: «Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» дейді. Бала эмоцияны бейнелейді.* ***Айша,Заңгар***	***Тақырыбы: «Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Сенімділік пен мейірімділікті дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші баланың қолын ұстап: «Сен мейірімдісің, сен ақылдысың» дейді. Бала да жылы сөз қайталайды.* ***Аян,Айкөркем***	***Тақырыбы: «Қай дыбысты естідің?»*** ***Мақсаты:*** *Есту зейінін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші қоңырау, барабан немесе қасықпен дыбыс шығарады. Бала қандай дыбыс екенін табады.* ***Айбар,Кадиша***	***Тақырыбы: «Сиқырлы суреттер»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қиялды дамыту.* ***Шарты:*** *Балаға жай ғана сызық немесе нүкте беріледі. Ол одан сурет шығарады (күн, бұлт, алма).* ***Әбілмансур,С.Әміре***
Кешкі ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)*			
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және*

	бауын байлауды , киміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*жүруге дағдыландыру.*	*киімнің оң сол ын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*жинау*
Серуен	***Картотека № 20 Боранды бақылау.***	***Картотека № 15 Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 9 Қырауды бақылау.***	***Картотека № 14 Торғайды бақылау.***
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.*			
Балалардың дербес іс-әрекеттері	*Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б..*			
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.*			
	Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қағазды қиып, желімдеп аппликация жасады. Қол икемділігін дамытты. Үйде қарапайым аппликация жасауға мүмкіндік беріңіз.*	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Желтоқсан айы IV-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 22.12.2025	Сейсенбі 23.12.2025	Сәрсенбі 24.12.2025	Бейсенбі 25.12.2025	Жұма 26.12.2025
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдеп пен сыйластыққа тәрбиелеу.*	*Күй әуен - ұлттан байлыққа жеткізу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. *«Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау.* *Ойын бұрышына шақыру.* *Баланың мінез-құлқын бақылау.*	*Баланы есімімен шақырып қарсы алу.* *Достарына қол бұлғауға үйрету.* *Сурет салуға немесе бояуға бағыттау.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *Киімін шешуге бағыт беру* *Қуыршақ бұрышына бағыттау.* *Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *Киімін шешуге бағыт беру* *Қуыршақ бұрышына бағыттау.* *Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Жылы сөзбен қолдау көрсету.* *Үстел үсті қарапайым ойындарға бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез - құлқы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі. Ынтымақ бар жерде татулық болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қанағатшылдық – бақыттың бастауы. Қанағатшыл бала қолындағы барға шүкір етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды бар нәрсеге қанағат етуге, артық сұрамауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»*** ***Мақсаты:*** *Балалар Құстарды атап, өз ойын айта алады.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: Қайсысы қайда тіршілік етеді.*** ***Мақсаты:*** *жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтай алады.*	***Картотека № 6*** ***Дид ойын: «Кімге не керек»*** ***Ойынның мақсаты:*** *Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын танып атай алады.*	***Картотека №4*** ***Дид ойын: «Экологиялық багдаршам»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды табиғат сұлулығын көріп, оны қорғай білу туралы түсінеді*
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				

Таңғы жаттығу	Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: – Дастарқандағы асқа «Рахмет» десек, ол бізді тәрбиелі әрі сыпайы етеді. **Психологиялық тәрбие:** – Алғыс айту балаға ризашылық пен мейірімділік әдетін қалыптастырады. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп болған соң ыдысты абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.	**Әңгіме:** – Ас ішіп болған соң «Рахмет» дей – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді. **Психологиялық тәрбие:** – Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.	**Әңгіме:** – Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз. **Психологиялық тәрбие:** – Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады. **Қауіпсіздік:** – Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.	**Әңгіме:** – Нанда да дәрумен бар. Бір түйірін де жерге тастамайық. **Психологиялық тәрбие:** – Қадірлей білетін бала үлкенге де, кішіге де құрметпен қарайды. **Қауіпсіздік:** – Нанның үгіндісін жерге тастамаймыз, дастарқанды былғамаймыз.	**Әңгіме:** – Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады. **Психологиялық тәрбие:** – Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады. **Қауіпсіздік:** – Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	**Ойын: «Достық көпірі»** Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді. **Мақсаты:** достық пен бірлікті нығайту.	**Ойын: «Өз әуеніңді шығар»** Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды. **Мақсаты:** шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.	**Ойын: «Кімге көмектесеміз?»** Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сөмке көтеріп келе жатқан әже. «Қане, қалай көмектесеміз?» Балалар: «Сөмкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз». **Мақсаты:** еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.	**Ойын: «Жалғастырып айт»** Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз». Мағынасы: қимылды дамыту.	**Ойын: «Суреттегі ертегі»** Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды. Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.

Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	«Балалар кітапханасы» – *қыс туралы тақпақ, өлең, мәтінді оқу арқылы балалардың тілін дамыту, сөздік қорын байыту.* ***«Ұшқыр ой алаңы»*** – *қысқы құбылыстарды талқылау (қар неге жауады, су неге қатады), сұрақ-жауап арқылы ойлау қабілетін дамыту.*				
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 1*** *Қарды бақылау*	***Картотека № 20*** *Боранды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.*

Кестеге сәйкес ҮІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	«Балалар кітапханасы» *– кыс туралы тақпақ, өлең, әңгіме оқу арқылы балалардың тілін дамыту, сөздік қорын байыту.* ***«Ұшқыр ой алаңы»*** *– қысқы құбылыстарды талқылау (қар неге жауады, су неге қатады), сұрақ-жауап арқылы ойлау қабілетін дамыту.*				
Екінші таңғы ас	**Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)**				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды бірінен киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 1*** *Қарды бақылау*	***Картотека № 20*** *Боранды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.*

	Түскі асқа дайындық: *Ас алдында қолдарын жууын тексеру.*	*отырғызу.*	**Түскі асқа дайындық:** *Таза қолмен асханаға бару.*	*Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	**Түскі асқа дайындық:** *Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әрқим өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шаныштқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгілып кетуі мүмкін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№5.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Кел балалар тұрайық* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкеймеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап* *Бір демалып алайық.*	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Есті қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып ішкеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып ішкеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				

Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Кел, тыңдайық ертегі.*** ***«Балапандар» ертегісі*** ***Мақсаты:*** *Ертегі желісіндегі кейіпкерлердің жағымды және жағымсыз образын ажырата білу.* ***«Қонаққа барамыз»*** *Басбармақтың үйіне,* *Келді бүгін қонақтар,* *Бес саусағың біріксе,* *Текке кетпес уақытың,* *Барлық саусақ – тату дос,* *Бір – біріңе көмектес.*	***Суретпен жұмыс.*** ***«Мамандықтың бәрі жақсы»*** ***Мақсаты:****Балаларды мамандық иелерімен таныстыра отырып, қызығушылығын арттыру* ***Саусақка арналған жаттығу:*** *Бала,бала,балапан,* *Қане,қайсы алақан,* *Саусақтарың әйбат,* *Былай-былай ойнат,* *Бала,бала,балапан,* *Қане,қайсы,алақан,* *Саусақтарың әйбат,* *Былай-былай ойнат* .	***Дидактикалық ойын*** *«Бұл қай кезде болады?»* *Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады,* *атайды және сипаттайды.* ***Дид ойын: «Мүсіншілер»*** *Мақсаты: Балалар пішіндерден оз ойымен әр түрлі затты құрастыра алады.*	***«Біздің шаңырақ»*** ***Е.Өтетілеуов*** *Атамнан басталар* *Әжеммен қосталар* *Отбасым мыналар:* *Ең жақын адамдар* *Әкем мен анам бар* *Бір туған ағам бар* *Бір туған апам бар...* *Бәрін жақсы көремін* *Еркелеймін еремін!* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Тиін балаларды қарсы алады.* *Алақанды соқ-соқ,* *Аяқпенен топ-топ.* *Шынтақтардабүгілді,* *Көздеріміз жұмылды.* *Тиін, тиін, ұйықтама,* *Бізбен бірге сен ойна.* *Тізбекте бір-бірден қолдарына бүршік ұстап жүру.*	***«Жүргізушілер. сюжетті рөлді ойын*** ***Мақсаты:****Транспортшылардың, автоинспектор қызметкерлерінің еңбектерін құрметтеуге тәрбиелеу* ***Сейфолла Оспановтың*** ***«Бақыт деген не өзі?»*** *Бақыт деген, шырағым* *Мынау әсем тұрағың.* *Ну ормандар, гүл бағы,* *Күннің күліп тұрғаны* *БАҚЫТ- дәні даланың.* *«Ботам» деуіңменің,* *Тыныштығыәлемнің.*

				Негізгі бөлім: ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Б.қ.: «Тик-так»*** *1. Аяқтары алшақ , қолдары белде. «Тик» сөзін айтып басты оңға қисайту , «так» сөзін айтып басты тік ұстау. басты солға қисайтып қайталау. (5 рет қайталау)* ***Б. Қ.: «Иықтың жүруі»*** *2. Аяқ иық көлемінде, қолдар иық үстінде. Иықты артқа, алдыға қарай айналдыру. /5 рет /* ***Б. Қ.: «Ағаштар тербеледі»*** *3. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жоғарыда. Оң жаққа, сол жаққа тербелу./6 рет /* ***Б.қ.: «Күнге жетемін»*** *4.Орнында тұрып секіру. (10-15 секунд)* ***Қорытынды:*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *аралық дыбысын салу (з-з-з), мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу. Негізгі қимыл- қозғалыс. Ойын түрінде негізгі қимылдарды орындау: «Саябақта»: Балаларды атын атап шақырады.* ***1.Түзу созылып жатқан жіптің үстімен жүру.*** *Тепе-теңдікті сақтау –*	

				қолдарын екі жаққа созады, денесін түту ұстайды, аяқтарын тек жіптің үстінеқояды. 2.Еденде жатқан тақтайшада торттағандап еңбектеу. Нұсқау – тақтайша үстімен ғана еңбектеу, бір-біріне кедергі келтірмеу. ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты шеңбер бойымен»*** *– допты бір-бірінің қолына ұстату.*	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлау қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Бала тәрбиешіге немесе құршаққа тілек айтады («Саған денсаулық тілеймін»).* ***Аян, Нұрторе***	***Тақырыбы: «Тыныштық орманы»*** ***Мақсаты:*** *Релаксация, тыныштандыру.* ***Шарты:*** *Бала көзін жұмып, тәрбиешінің әңгімесін тыңдайды: «Сен орманда жүрсің, құстар сайрап тұр…».* ***Расул,Қадиша***	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.* ***Айганым,Айша***	***Тақырыбы: «Жақсы іс себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке тәрбиелеу.* ***Шарты:*** *Себетке қағазға жазылған жақсы істер салынады («Көмектесу», «Ойыншықты жинау»). Бала біреуін алып, айтып береді.* ***Әбілмансұр,Қадиша***	***Тақырыбы: «Көңіл-күй қимылдары»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны қимылмен жеткізу.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Қуанышты бала қалай жүреді?», «Ренжіген бала қалай жүреді?» дейді. Бала қимылмен көрсетеді.* ***Расул,Нұрторе***
Кешкі ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*

Серуен	***Картотека № 1*** *Қарды бақылау.*	***Картотека № 20*** *Боранды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың үйге қайтуы	*Әңгеме-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. *Ойлауын дамытуға тырысты.* *Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды.* *Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды.* *Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты.* *Музыкалық есту қабілетін дамытты.* *Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады.* *Зейінін дамытты.* *Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру).* *Қозғалыс белсенділігін көрсетті.* *Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Желтоқсан айы V-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 29.12.2025	Сейсенбі 30.12.2025	Сәрсенбі 31.12.2025
Балаларды қабылдау	*Күй әуені – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күй күмбірі – жүрекке іштілік нұрын себу.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық құндылыққа жақындатып, өзінің қазақы болмысын мақтан тұтуға тәрбиелеу.*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. *«Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау.* *Ойын бұрышына шақыру.* *Баланың мінез-құлқын бақылау.*	*Баланы есікте қарсы алып, есімін атау.* *Қуанышпен қол бұлғауға үйрету.* *Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару;* *Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (мазасыздық, ұйқы, тәбет);* *Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*		
	Әңгіме: *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі. Ынтымақ бар жерде татулық болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 4*** ***«Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың, сөздік қорын байыту.*	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, еріді, буға айналады.*	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»*** *Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын атап, оларды ажырата біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан		
Таңғы жаттығу	*Желтоқсан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*		
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*		
	Әңгіме: *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық*

	жауапкершілігімізді көрсетеді. ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	*Қалағанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	*ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылға н іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында, тілдік мәдениетті дамыту*		
	«Смарт бала» жобасы ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық».* *Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сөйлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...»* *Балалар: «әдемі», «жарқырайды».* *Тәрбиеші: «Досым ...»* *Балалар: «жақсы», «көмектеседі».* *Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Кане, біз кішкентай еңбекқормыз. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!»* *Балалар гүлдің иісін сезгендей қимылдап: «Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді.* ***Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.***
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***
	«Біз табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында үіә.		
	Тосын сәт – балаларға аққала ойыншығы қонаққа келеді. ***Аққала:*** *Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен орман ауылының аққаласымын. Мен жыл сайын қаншама жерге келсем де, осыншама керемет балаларды кездестірмедім. Сендердің сурет салғандарыңды, мүсіндегендеріңді, жапсырғандарыңды көріп таңғалдым. Сендердің нағыз өнер адамдары екендеріңді бірден түсіндім, сол үшін сендерге келдім. Біздің орман өте үлкен екенін білесіндер ме? Және ол өте әдемі! Мен оның сұлулығына күн сайын*	***Қызығушылықты ояту.*** *Қуыршақ Айгүл келеді, амандасады.* *Қуыршақ : «Ақшақар мені сыртта ойнауға шақырды. Қыста далада қандай ойындар ойнайтынын білмеймін. Маған көмектесіңдерші балалар»* ***Ой дамыту*** ***АКТ технология жұмыс.*** *Балалар суретке қараңдар. Қыс келіп, көп қар әкелді. Балалар серуендеуге шықты.* ***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»*** ***(суреттегі балаларға ат қою)***	***Тосын сәт*** *Ал бүгін мен сендерді ертегілер мен ғажайыптарға толы ертегідегі қысқы орманға серуендеуге шақырамын!* *Менімен саяхаттағыңыз келе ме? - Иә!!!* *Бірақ біз орманға қалай барамыз. Шанамен баруды ұсынамын. Жолға дайындалуды бастайық, қыста орманда суық, сондықтан жылырақ киіну керекпіз.* ***Дид ойын: «Санамақ сыры»*** ***1-дегенім борік***

	ләззат аламын! Орманымның әр ағашы, әр үйі маған таныс! Әрқайсысы өзінше әдемі, және олар ертегідей ерекше! Мен бірден бүкіл орман үйлерінің суретін жасауды армандадым, бірақ қай жерде сурет салсам да, қалай суретке түсірсем де, менің барлық үйлерім бір суретке сыймайды. Мен бір суретшіден сұрайын деп ойладым, бірақ ең нағыз суретші де оны жасай алмайды деп шештім. Үндемей қалады. ***Ой қозғау.*** ***Балалар аққала көңілсіз болып қалды ғо.*** ***Аққала сен неге көңілсіз болып қалдың?*** ***Балалар, маған кім көмектесе алады?*** *Аққала, саған біздің балалар көмектеседі, солай ма? (Иә)* *Біз бірінші сенің үлкен орманыңды құрастырамыз.* ***Аққаламен серігіп алайық*** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан.* *Қар атысып ойнасақ,* *Су болады қолғаптар.* ***Топтық жұмыс.*** ***Дид ойын: «Қысқы орман»*** ***Шарты:*** *А3 форматта орман құрастыру.* *Аққала: Керемет, енді біздің ауылды бейнелеу үшін көп үй салу керек. Оны қалай жасайсыңдар?* *Аққала егер біздің балалар бәрі бір үйден салса, онда барлық үйлерді қосса бір ауыл шығады* ***Аққала: Балалар, мен үйлердің қабырғаларын, шатырларын, терезелерін, есіктерін дайындап қойдым.*** *Кейбіреулері үлкен, ал басқалары кішкентай. Неліктен олардың өлшемдері әртүрлі деп ойлайсыз?* *-кішкентайлар - ең ұзақ тұрған үйлер, ал үлкендер - өте жақын орналасқан үйлер.* *Біреу үйге жақыннан қарағанды ұнатады, ал біреу алыстан тамсанғанды ұнатады. Сендерге қандай үй ұнайды таңдаңдар.* ***Ой дамыту.***	*Марат шаңғыны алып, серуендеуге шықты.* *-Айнур қайда? (Міне Айнур)* *-Айнур не мінеді? Ол шаңғы тебеді.* *- Қанат коньки алды.* *- Қанат не тебеді?* *Ол коньки тебеді* *Самат шанаңы алып, төбеге қарай жүгіреді.* *- Самат неазды?* *Ол шанаазды)* *- Самат немінеді? Ол шанаменсырғанайды.* *- Ару серуендеуге, қарменойнауғашықты.* *Ару қар шарын жасады.* *Құршақ : «О, балалар, ол қарды қалай жасады?»* *-Ал енді біз саған үйретеміз.* ***Құршаққа тақпақ айтып берейік. Тақпақ.*** *Қар жауыпты далаға,* *Қар жауыпты қалаға.* *Сырғанаймыз енді біз,* *Отырып ап шанаға.* *Ойыңұмар көп бала,* *Шұрқырасып топтала,* *Аппақ қардан жасаймыз,* *Әп-әдемі аққала* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Қар адам»*** ***Шарты: Ермексаздан домалақтар аққала мүсінін жасау.*** ***Аққала неше бөліктен тұрады?*** ***Пішіні қандай?*** ***Түсі қандай, неліктен ақ?*** *- Қараңдаршы, балалар, тіпті балалар қардан аққала жасады.* *-Ақшақардыңбасында не бар?* *(Ақшақардыңбасындашелек бар)* *- Аққаладамұрнының орнына не бар?* *(Ақшақардыңсәбізмұрны бар)* *-Ақшақардыңқолында не бар?* *(Ақшақардыңқолындасыпырғыш бар)* *Дид ойын: «Не жетіспейді?»* *Балалар біздің аққалаға сонда не жетіспейді?*	*Киеңбойға көрік.* ***2-дегенім етік*** *Киер сәнді етік.* ***3-Дегенім ішік*** *Теріден тігер пішік.* ***4-Дегенім тымақ*** *Қыста киеңжылы-ақ.* ***5-Дегенім байпақ*** *Іші жылы тайпақ.* ***Ой дамыту.*** *Балалар, біз енді залда емеспіз, сиқырлы орманға кірдік, айнала тыныштық. Балалар, сендер шалғында не көріп тұрсыңдар? - шыршалар. Олар қандай?- Үлпілдек, жасыл, үлкен және кіші. Қанша? Олар қандай түсті? Балалар, біз ертегі орманындамыз, әлі осы жерде көптеген кереметтер орын алады!* *Балалар, енді бастарыңды көтеріңдер, не көріп тұрсыңдар? Бұлт. Жоғарыда қандай үлкен бұлт бар. Ал қыста бұлттан не түсуі мүмкін деп ойлайсыңдар? - Қар.* *Ол қандай?- Ақ, үлпілдек, жеңіл, өрнекті.* *Ой, балалар, қараңдаршы, шыршаның астына қанша қар жауған! Балалар шыршаға жақындайды, педагог бір шелек қар шығарады. Балалар қарды алақандарына алады. Оның не екенін көрейік?* *– Ақ, жеңіл, жұмсақ. Ал қардан не жасауға болады?* *- Одан мүсіндеуге болады.* *аққала.* *Енді қарды жұдырығыңа қыс, не болды?- Су ағып жатыр, суықты қолыңмен сезінесің, әрине, өйткені қыс суық, аязды жақсы көреді. Қолымыз жылы, сондықтан қар бірте-бірте*

	Тәрбиеші: Балалар, қарандаршы, бізде тек төртбұрышты дайындамалар ғана бар. Бірақ үйлердің төбесі үшбұрыш болу керек. *Біз қалай әрекет етуіміз керек? (қиылған бұрыштар) (дайын шатырларды беру)* *Балалар, бір төртбұрыштан 2 терезені қалай жасауға болады? (жартысынан бүктеп, кесу)* *Жарайсыңдар балалар!* ***Шығармашылық орталық.*** ***Дид ойын: «Орман үйлері»*** *Аққаланың дайындап қойған пішіндерін ретімен жапсырып, ормандағы үйлерді шығарамыз.* *Үйлердің жанына ермексаздан ағаштар жасаймыз.* ***Жарайсыңдар!*** *Аққала: Балалар, біздің орманда қар біраз уақытқа дейін ерімейді, ол жерде де, шатырда да қар жатады. Үйлерімізге қарды қалай саламыз?* *Ооо мен түсіндім! Менде ұнтақ жармасы бар. Қарға қатты ұқсайды! Біз онымен үйлердің төбесіне себеміз, бірақ алдымен қар құлап кетпеуі үшін оларды желіммен қалың жағуымыз керек.* ***Шығармашылық орталық.*** ***Дид ойын: «Қарлы шатыр»*** ***Шарты:*** *Жармамен үйдің шатырына қар суретін салу.* *Балалар жұмысты орындайды, үлкен үйлер алдыңғы қатарда, кішігірім үйлер артқы жағында (әр бала өз үйінің қайда екенін түсіндіруі керек)* ***Аққалаға тақпақ айтып берейік*** ***Міне аппақ қар*** ***Аяз боран бар*** ***Торлет қысым еліме*** ***Ойнаймыз біз далада.*** *Аққала: Балалар, бізден қандай керемет сурет шықты! Үйде кереуеттің үстіне ілып қоямын, Жатар алдында сүйсінемін. Рахмет, балалар, сау болыңдар!*	***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-Топ:*** *Аққаланың бас киімін салу, бояу.* ***2-Топ:*** *Мұрын, сыпырғыш жапсыру.* *Сергіту сәті. Музыкамен* ***Ой дамыту*** *Қыста не істегендіұнатамыз?* *Қаройнау, шаңғы тебу,* *Мұзда коньки тебу* *Шанаментаудантоментусу.* ***Дид ойын:«Кімнемен ойнайды?»*** ***Шарты:*** *Сәйкес суреті бар қысқы қызықтарға арналған суреттерді құрастыру.* *Құршаққа беру.* *Құршақ : Рахмет балалар! Сен маған бәрін жақсы айттың, көрсеттің. Мені Аққала күтіп қалған шығар, көшеге қарай жүгіремін,* *Сау болыңыздар.* ***Қортынды:*** *- Балалар, бізге кім келді?* *- Құршаққа көмектестік пе?* *-Жарайсыңдар балалар!*	*еріді. Қандай суық қар, қолымызды кептіріп алайық.* ***Сергіту сәті:*** *Боран соғар оң жақтан.* *Боран соғар сол жақтан,* *Қар лақтырып ойнаймыз,* *Су ағады қолғаптан.* ***Тіл ұстарту жаттығуы:*** *Ыс-ыс-ыс-келді қыс.* *Ғы-ғы-ғы-шаңғы.* *Ақ-ақ-ақ-аққала.* *Қа-қа-қа-қар.* *Ық-ық-ық-суық.* ***Біздің қайтатын уақытымыз келді.*** *Біздің келгенімізді жануарлар , құстар білсін, біз мына шыршаларды безендіріп кетейік.* ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Мына шыршалар қандай үлкен-кіші.*** *Үлкен шыршаның шамдарын бояп берейік.* *Кішкентай шыршаға ойыншықтар жапсырып берейік* *Енді балалар мен сиқырлы таяқшаны сермесем көзді ашып жұмғанша тобымызға жетеміз. Балабақшаға оралу.* *Балалар сендерге саяхат ұнады ма?* ***Топтық жұмыс.*** ***Дид ойын: «Қысқы пейзаж»*** ***Шарты:*** *Қиылған суреттерден қыс көрінісін құрастыру*

Екінші таңғы ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне-өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*		
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 1*** ***Қарды бақылау***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***		
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*		
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қоюды жалғастырады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстел басына жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгісін орнына қоюды үйрету.* ***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке, адалдыққа тәрбиелеу*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*		
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	***Тақырып: Асқа құрмет*** ***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*

Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілін қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілін қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық,* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар,* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар,* *Бір - біріңе жымиыңдар*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбекті адал және өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***		
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануға, жуыну ережелерін түсіндіру.*		
	Әңгіме: *– Жуынғанда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болғанымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деп айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Орындықтан абайлап тұрамыз.*	***Нанның қасиеті*** *Әңгіме: – Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* *Қауіпсіздік: – Нанды ауызға толтыра салмаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжеттік-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Сіріңке мен оттық – балаларға арналмаған!*** ***Мақсаты:*** *Балаларды от көзімен ойнамауға үйрету.* ***Әңгіме:*** *– Балалар, сендер білесіңдер ме, сіріңке кішкентай ғана таяқша сияқты көрінеді. Бірақ ол өте қауіпті. Неге дейсіңдер ме? Өйткені бір ғана сіріңкені жақсақ, ол үлкен өртке айналуы мүмкін.* *От – бізге керек. Онымен тамақ пісіреді, шам жағады, жылытады. Бірақ оны тек үлкендер ғана қолдана алады. Ал балаларға сіріңке мен оттықпен ойнауға болмайды.* *Егер сендер сіріңке тауып алсаңдар, бірден әке-шешелеріңе, әжелеріңе немесе тәрбиешіге беру керек. Өйткені ол – қауіпті зат.* ***Сұрақтар:*** *Сіріңке мен оттықты не үшін қолданады?* *Балалар олармен ойнай ала ма?*	***Газ және электр плиталары*** ***Мақсаты:*** *Ас үйдегі қауіп көздерімен таныстыру.* ***Әңгіме:*** *– Анаңыз тамақ дайындағанда газ немесе электр плитасын қолданады. Егер ол дұрыс өшірілмесе – газ шығып, өрт немесе улану болуы мүмкін.* ***Сұрақтар:*** *– Ас үйде ойнауға бола ма?* *– Плитаны өзіңе қосуға бола ма?* *– Тамақ дайындап болған соң не істеу керек?*	***Теледидар мен электр құралдары*** ***Мақсаты:*** *Электр құрылғыларынан туатын қауіптер туралы айту.* ***Әңгіме:*** *– Егер теледидарды күні бойы қосулы қалдырсақ, ол қызып кетуі мүмкін. Ал қызыған электр құралдары өрт шығарады. Сондықтан үлкендер оларды уақытында өшіру керек.* ***Сұрақтар:*** *– Электр құралдарын өз бетіңмен қосуға бола ма?* *– Егер сым жарылып жатса не істеу керек?* *– Өрт шықса кімге хабарлаймыз?*

	Егер сіріңке тауып алсаң, не істеу керек? *– Сіріңке кішкентай болса да, өте қауіпті. Бір ғана ұшқын – үлкен өртке себеп болуы мүмкін.*		
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Шарты:*** *Бала орындыққа отырады. Тәрбиеші оған мақтау сөз айтады («Сен суретті әдемі саласың»). Бала да өзін мақтайды («Мен мейірімдімін»).* ***Анн,Айзада***	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.* ***Нұртөре,Айша***	***Дид ойын.*** ***«Аңдарды табайық»*** ***Мақсаты:*** *Суреттегі жануарларды ажыратуға үйрету.* ***Кадиша,Расул***
Кешкі ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту* ***(сөйлеуді дамыту)***		
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*		
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау* *Балалардың бір-біріне көмектесуіне жағдай жасау.* *Киімдерінің ұқыпты болуын бақылау.* *Топтан бөлінбеу ережесін түсіндіру.*
Серуен	***Картотека № 1*** ***Қарды бақылау***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.*		
Балалардың дербес іс-әрекеттері	*Жұмбақтар шешу, өлеңдер, әндер жаңылтпаштар, санамақтар және т.б..*		
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***		
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өміршің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.		

Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар бір-біріне жақсы сөздер айтты. Мейірімділікке, достыққа үйренді. Үйде «жақсы сөз айт» ойынын ойнауға кеңес береміз.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты. Музыкалық есту қабілетін дамытты. Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Онерхан Алмагүл**

_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Қаңтар айы 1-апта

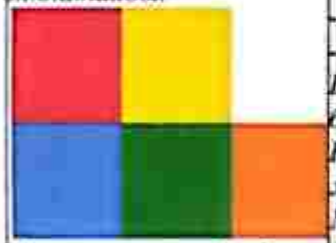
Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 05.01.2026	Сейсенбі 06.01.2026	Сәрсенбі	Бейсенбі 08.01.2026	Жұма 09.01.2026
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланы шаттыққа бөлеу, ұлттық рухпен ояту.*	*Домбыраның қоңыр үні баланы оятуға баулу, әсемдікке жетелеу.*		*Күн күмбірі – қазақ халқының ұлы мұрасымен балаға үйрету.*	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*
	Балаларды «Жұлдызша сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз жұлдыз беру). Баланың көңіл-күйін анықтау, көңілін көтеретін әңгіме айту. Ойынбұрышынабағыттау.	*Баланы есік алдында құршақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою. Балалардыбіргеойнауғаынталандыру.*		*Балаларды «Шаттық қимылы» ойынымен қарсы алу (қол бұлғау, секіру, күлу). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелету.*	*Балаларды «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр бала күлімсіреп кіреді). Баланың көңіл-күйін тексеріп, жылы сөз айту. Қолын жуып болған соң сурет салу немесе боялу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгімелеу 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Уақытты дұрыс пайдалану – баланы тәртіпке, жинақылыққа және жауапкершілікке үйретеді.* ***Кеңес:** Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Достарымен ойнау – баланың әлеуметтік дағдыларын дамытады. Достық – қарым-қатынастың бастауы.* ***Кеңес:** Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*		***Әңгіме:** Кітап оқу – баланың қиялын дамытады, тіл байлығын арттырады.* ***Кеңес:** Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Мақтау – баланың дамуына үлкен әсер етеді. Баланы мақтау – оның сенімділігін арттырады.* ***Кеңес:** Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне-	***Картотека № 2 «Орнын тап»** **Мақсаты:** балаларға өз болмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқызып, суреттен таба білуге үйрету.*	***Картотека №6 «Не қайда тұрады?»** **Мақсаты:** Ойын арқылы балалардың тілін, ой-өрісін дамыту*		***Картотека №13 «Не жоқ?»** Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	***Картотека № 17 «Менің сүйікті ертегім»** Мақсаты: ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату.*
	Коммуникатив дағдыларды дамыту картотекасынан				

леу, дербес және басқалары)					
Таңғы жаттығу	*Қаңтар айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*		*Қаңтар айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру Қауіпсіздік ережесін еске ту*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қаздырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*		***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сойлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...» Балалар: «әдемі», «жарқырайды». Тәрбиеші: «Досым ...» Балалар: «жақсы», «көмектеседі».* *Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.*		***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Көмекші қолдар»*** *Балалар екі-екіден жұптасып тұрады. Бір бала бір қолын артына жасырады. Досы оған көмектесіп ойыншықты орнына апарады.* *Мағынасы: бір-біріне көмек көрсету.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз қимылыңды ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір қимыл ойлап табады (қол шапалақтау, секіру). Қалғандары қайталайды.* *Мағынасы: шығармашылық ойлауды дамыт*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Балалар кітапханасы» - Әжелер мектебі негізінде , әжемнің ертегісі үіә.*				
		Дене тәрбиесі: ***9.00-9.15***		***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Ертегілер әлемі	***Қызығушылықты ояту.***		***Менің сүйікті бұрышым***	***Қызығушылықты ояту.***

Күрішына саяхат. Суреттер қарау. Қызығушылықты ояту. «Қыздың аты кім?» жаттығуы.

Балалардың алдында бес бөлікке бөлінген қағаз парағы, олардың әрқайсысы әртүрлі түсті - сары, қызыл, жасыл, көк, қызғылт сары.

Балаларға трафареттегі дайын қыз бейнесіне кезекпен әр бөліктен қалпақ қиылып, қыздың атын Сары телпек, Қызыл телпек, жасыл телпек, т.б.атайды.

Сонымен ертегідегі қыз кайсысы? Қызыл телпек

Кішкентай Қызыл телпек басына қалпақ киген.

Басымызға тағы не киюге болады?

Қалпақ, кепка, орамал.

Басымызға киеннің бәрі «бас киім» деп аталады.

Дидактикалық ойын «Бас киім қандай пішінге ұқсайды?»

«Теремок» үстел театрының көрсетілімі

Далада бір үй тұр еді, ол төмен емес, биік емес.

Тышқан өтіп бара жатып,.
Мына үйде кім тұрады?
Кім өмір сүреді?
Ешкім жауап бермеді.
Тышқан үйге кіріп, сонда өмір сүре бастады.
Бақа өтіп бара жатып,
Мына үйде кім тұрады деді?
- Мен тышқанмын Ал сен кімсің?
-Ал мен бақамын.
- Менімен бірге тұр!
Бақа үйге секірді де, екеуі бірге өмір сүре бастады.
Қоян жүгіріп өтіп бара жатып .
Мына үйде кім тұрады деді?
- Мен тышқан
- Мен бақамын!
-Ал сен кімсің?
- Мен қоянмын.
- Бізбен бірге тұр деді!

Қоян үйге кірді , олар бірге өмір сүре бастады.
Кішкентай түлкі өтіп бара жатып. Ол терезені қағып:
- Мына үйде кім тұрады?
- Мен тышқанмын.
- Мен бақамын.
- Мен қоянмын.

Дид ойын: «Кім тапқыр?»
Жұмбақ жасыру:

Өзі айлакер, өзі бір қу,
Жүрген жері у да шу.
*Ол не?**(түлкі)***
Еріксе, құйрығымен ойнайды,
*Зеріксе, үйқыға бір тоймайды.**(мысық)***
Бұрап қойған сағаттай,
Айқайлайды таң атпай.
(әтеш)

«Мысық, әтеш және түлкі» *ертегісі.*

Түсіндіру.

Сұрақ- жауап:

1. Ертегі кейіпкерлерін атаңдар.
2. Әтеш қайтті?
3. Түлкі не істеді?
4. Қайсыкейіпкер қатты ұнады? Неғімен?
5. Қайсы ұнамады? Неліктен?
6. Кім айтып береді?

«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны

- Ертегі кейіпкерлері мен олардың фигураларын сәйкес көлеңкелерге орналастыр.

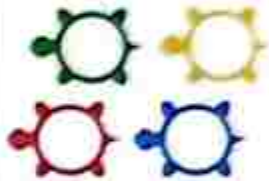
Дид ойын: «Мысық»
- Әтешті кім құтқарды?

«Тасбақа» музыкасын тыңдау

Музыка әуенімен педагог тасбақа ойыншығын көрсетеді, оның баяу жорғалауына еліктейді.

Дид ойын:
«Тасбақа қабығын тап»

Шарты: Балаларға ортасында шеңбері бар (қабықтың орнына) әртүрлі түсті тасбақалардың картоннан жасалған силуэттері беріледі. Содан кейін көп түсті шеңберлерді қарастырып, тасбақа үшін сәйкес түсті таңдау ұсынылады.

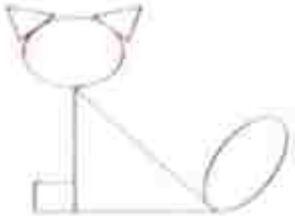

Дид ойын: «Тасбақаларды сана»

-Таста неше тасбақа бар? Бір тасбақа. «1» санын тауып, бір тасбақаның қасына тасқа қойыңыз.

Суда қанша тасбақа бар? Екі тасбақа. «2» санын алып, судағы екі

	 Парақта геометриялық фигуралар түріндегі қораптар сызылады, балапақтардың силуэттік кескіндері пішіні сәйкес келетін қораптарға салынуы керек. ***Дид ойын: «Шляпа»*** ***Шарты:*** *Жіп және қыстырғыш пайдалану арқылы, шляпадағы саңылаулардан жіпті өткізу, содан кейін шляпаның жиегіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын қыстыру.* ***Дидактикалық ойын «Қызыл телпекке жолдан өтуге көмектес»*** *-Орманға кіру үшін жолды кесіп өту керек. Бірақ ол жолды еш жерден кесіп өте алмайды, жолды тек ақ жолақтардың арнайы жолымен - «зебра» арқылы кесіп өту керек. Қызыл телпек жолды кесіп өтуі үшін ақ жолақтарды орналастырыңыз.*	*-Ал сен кімсің?* *- Ал түлкімін* *- Кел бізбен бірге тұр деді.* *. Төртеуі өмір сүре бастады.* *Қасқыр келіп, есікке қарап: Мына үйде кім тұрады деді?* *- Мен тышқанмын.* *-Мен бақамын* *- Мен қоянмын.* *- Мен түлкімін* *-Ал сен кімсің* *- Ал мен қасқырмын* *- Кел сенде бізбен бірге тұр деді олар!* *Қасқыр үйгекірді. Бесеуі өмір сүре бастады. олар ән айтады. Кенет қасынан епсіз аю өтіп бара жатыр. Аю үйді көрді, әндерді естіді, тоқтады да, қатты айқайлады:* *- Мына үйшікте кім тұрады?* *- Мен тышқанмын.* *- Мен бақамын.* *- Мен қоянмын.* *- Мен түлкімін* *- Мен қасқырмын* *-Ал сен кімсің?* *- Ал мен аюмын.* *- Бізбен бірге тұр!* *Аю ішке кіре алмай:* *«Ал мен сендердің үйшіктеріңнің жоғарғы жағында өмір сүргім келеді».* *- Иә, сен біздің үйімізді сындырасың!* *- Жоқ, мен оны*		*мысық.* *Қызғылт сары геометриялық фигураларды орналастыр мысықтың түсті фигурасы.* ***Дидактикалық ойын «Мысық пен әтештің үйі»*** *- Әтешті терезеге қойыңыз. Түлкі оған жете алмайтындай етіп жапқыштарды жабыңыз.* *Түрлі түсті түймелерді қолайлы түс пен олшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз.* ***Дид ойын: «әтешке арналған бұршақ»*** *– Міне, қанша бұршақ өсті. Бұршақ тауының үстіне қозды отырғызып, оны желіммен жабыстырыңыз. Ал енді біз саусақтарымызбен көбірек бұршақ саламыз.* ***«Әтеш» сергіту сәті*** *Балалар «Әтеш» әніне тізелерін жоғары көтеріп,*	*тасбақаның жанына қойыңыз.* ***Дид ойын: «Тасбақалар»*** *– Бір тасбақаны тасқа, аз екі тасбақаны көлге жапсырамыз.* ***Дид ойын:«Тасбақа»*** *-Бізге қонаққа үлкен тасбақа келді. Ол балалармен ойнағанды жақсы көреді, сондықтан оның қабығында ойнауға болатын көптеген бар. ойыншықтар* ***Дидактикалық ойын «Үлкен және кіші тасбақаларға жорғала»*** *Балалар төрт аяққа тұрады, арқаларына жалпақ жастықтар қойылады. Балалар тапсырма алады: «Үлкен тасбақа жорғала», «Кішкентай тасбақа жорғала»* ***Дид ойын: «Тасбақа қабығын безендір»*** *және саусақпен сурет салу* *-Тасбақа өзінің дөңгелек қабығын жылтыр малтатастармен безендіргісі келеді. Оған*

Дидактикалық ойын: «Бәліштерді орналастыр»

- Міне себеттер. Олардағы тіректерді тарату керек. Себет саны қанша болса, сонша тіректі салыңыз.

Сергіту сәті:«Жолда»

Балалар түзету жолымен жүреді. Олар түннельге енеді, орындық бойымен жүреді, бұдырлардан секіреді. («Қызыл телпек туралы» фильміндегі әнге).

Дид ойын:«Себет»

Балалар көрзеңкеге бәліштер мен бөтелке май жапсырады.

Дид ойын:«Джеге арналған пирогтар» мүсіні

Допты дөңгелек домалақпен мүсіндеп, оны тортқа тегістеп, салмасын салып, оны екіге бүктейміз, шеттерін қысамыз.

Дидактикалық ойын «Қызыл телпек пен қасқыр»

сындырмаймын.

- Ал, онда көтеріл!

Аю төбеге шығып, жай отырды, кенет үй сықырлап, түгел құлады. Ішіндегілер жүгіріп шығып аман қалды. Олар бөренелерді тасуға, тақталарды кесуге - жаңа үйшік салуға кірісті. Үйшік бұрынғыға қарағанда жақсы салынған!

Дид ойын: «Мұнара тұрғындары» *Балалар қайшымен тік сызық бойымен ертегі кейіпкерлерінің бейнелері бар қағаз жолағын қиып алады.*

Дид ойын:«Біз мұнара салып жатырмыз»

Балалар тәрбиешінің үлгісі бойынша құрылыс материалынан үйшік құрастырады.

-Ал енді мұнара тұрғындары бізбен ойнағысы келеді.

Дид ойын: «Тышқанға мұнарага апаратынжолдар»

- Ал мұнарага әртүрлі жолдар апарады. Қанша трек? Екі.

қолдарын бұлғап бәлмені айналып жүреді.

Дид ойын: «Әтеш құйрығы»

- Түрлі түсті қиім қыстырғыштарынан әдемі әтеш құйрығын жасаңыз.

Бұршақ ойындары

- Бұл бұршақ.

Ыдыстарыңда қанша бұршақ бар? Көптеген. Енді саусақтарыңмен біреуін алыңыз.

Бұл не?Бұршақ.

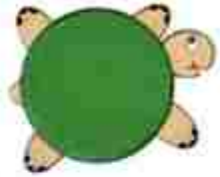
Түрлі-түсті қағаздарды алдарыңа алыңдар.

Сіздің киіміңіз қандай түсті? Ал сенде? Сенде? Бұл қағаз барқыт қағаз деп аталады. Қағаздың үстіне алақаныңызды, ал енді саусақтарыңызды жүргізіңіз. Бұл қағаздың аты есіңізде ме? Барқыт.

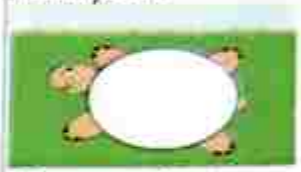
-Ал біз бір уыс бұршақ аламыз. Бұршақты барлық саусақтарыңызбен және алақаныңызбен ұстаңыз. Бұл бір уыс деп аталады. Табақтарыңыздан бір уыс бұршақты алыңыз және оларды барқыт қағаз төсенішіне салыңыз. Мұнда біз тағы бір жаңа сөзді білдік - бір уыс.

Алақаныңызды бұршақтың үстіне қойып, домалатыңыз. алға және артқа, айналмалы қозғалыста - шеңбер сызыңыз.

көмектесейік, дөңгелек қабықтың шетіне қиыршық тастарды салайық.

- Біздің тасбақа сәнгер. Енді ол өз қабығын басқаша безендіргісі келеді. Жарқыраған тастарды қорапқа салып, сурет салу.Біз тасбақа қабығын түрлі-түсті нүктелермен безендіреміз.

«Құмға көмілген тасбақалар» дидактикалық ойыны

- Балалар, тасбақалар құмға қазғанды жақсы көреді. Оларды құмнан табуға тырысайық. Енді сіз барлық тасбақаларды таптыңыз, оларды жапырақтарға отырғызыңыз. Бір жапыраққа қанша тасбақа сыяды? Тек бір тасбақа. Ал енді тасбақалар көлге шомылуға кетті. Көлге қанша тасбақа сыйды?

Дидактикалық ойын «Тасбақа қабықтары»

Саусақпен ең үлкен тасбақаны, ең кішкентай

Қызыл телпек қандай жолмен жүрді? Ұзын жол бойымен. Қызыл телпекті ұзын жолға қойыңыз. Қасқыр қай жолмен жүрді? Қысқа жолда. Қасқырды қысқа жолға қойыңыз.
Қай жолдың жанында көптеген гүлдер өседі? Ұзын жол бойымен. Ал қысқа жолдың жанында қанша гүл өседі? Екі гүл. Қай жерде көбірек гүлдер бар? Ұзын жол бойында.

Қасқыр мен Қызыл телпек жолда демалғысы келді - олар діңгекке отырды.Үлкен діңгекке не отырды? Қасқыр. Ал кішкентай діңгекке кім отырды? Қызыл телпек.

Қарындашпен сурет салу **Дид ойын:«Әженің үйіне жол»**
Қасқыр, Қызыл телпек жүріп бара жатқан жолдың бойымен қарындашпен сызу.

Бірдей трактер?
Әртүрлі трактер - біреуі ұзын, екіншісі қысқа.
Тышқан абдырап қалды, үйге тезірек жету үшін ұзақ жолмен немесе қысқа жолмен қай жолмен жүру керек? Балалар, қалай ойлайсыңдар? Иә, балалар, дұрыс, тышқанның үйге қысқа жолмен жүгіруі жылдамырақ, енді біз оған қысқа жолдың қай жерде екенін дұрыс көрсетуіміз керек. Тышқанды қысқа жол бойымен жылжытыңыз.

Дидактикалық ойын «Жәшікке тығылу»
Балаларға текшелер мен шарларды қолайлы пішіндегі тесіктерге салу арқылы қорапқа жасыру ұсынылады.

Сергіту «Батпақтағы бақалар»
Балалар музыка әуенімен су лалагүлінің жапырақтарымен жүреді, орындықтың бойымен жорғалайды, туннельге енеді.

Дид ойын:«Бақа»
Балалар бақаны жабыстырады, пластилиннен лалагүлдің өзегін жасайды, оны фонда басып, оған асқабақ тұқымының жапырақтарын жабыстырады.

«Қапшықты тарымен толтыр» жаттығуы
- Балалар, қасықтарыңды алып мына дорбаларға мұқият тары салыңдар.

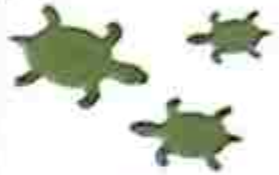
Тақпақтар
Оятпа, этеш, сен бізді,
Өзім де сездім, таң атты.
Сенсіз- ақ білем мезгілді,
Танимын енді сағатты

Мысық
Мынау түрған мысық,
Екі көзін қысып,
Ұйықтап отыр маужырап,
Сүт көжесін ішіп.

Түлкі
Түлкі *деген қу гой,*
Жүрген жері шу гой.
Жатып алып жағада,
Іздегені ду гой.

Сұрақ –жауап
Қандай ертегі ұйрендік?
Ертегіде қандай кейіпкерлер бар?
Балаларды мадақтау.

тасбақаны, ортаңғы тасбақаны көрсетіңіз.
Оларға дұрыс қабықшаларды табуға көмектесіңіз
көлемі бойынша: үлкен тасбақаның қабығы үлкен, кішкентай тасбақаның қабығы кішкентай, орташа тасбақаның қабығы орташа.

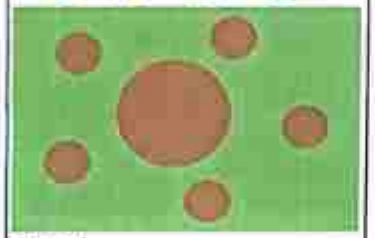

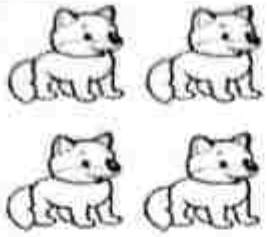
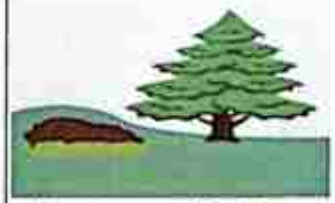

Түйме ойыны «Тасбақа»
Тасбақа әдемі қабық алатындай етіп түймелерді орналастырыңыз.

«Тасбақа»
- Тікелей домалату арқылы біз жұқа шұжық жасап, оны осында бекітеміз - бұл тасбақаның басы мен құйрығы. Жоғарыдан біз жаңғақ қабығын бекітеміз - енді қабық дайын.

	 Сергіту жаттығуы *Біздің алдымызда көң шалғын* *(қолды екі жаққа созу)* *Ал біздің үстімізде биік орман (қолыңды көтер)* *Қарағай сол жақта (қолдар солға)* *Оң жақта шырша (қолдар солға)* *Шулы орман (қолдарын бастың үстінде бұлғау)* *Кенет қатты күн күркіреді (алдыңда қол шапалақтау)* *Үйге тез жүгір (қолдармен бастарына «төбе» жасап, отыру)* **Түйме ойыны «Дәже көйлегі»** *- Түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз.* **Қолданба және саусақ суреті«Немереге арналған тәттілер»** *Балалар суреттің фонына тәттілердің силуэт бейнелерін жабыстырады, содан кейін торттағы ақ*	***Дид ойын: «Қоян өсімдіктері қырыққабат»*** *- Қоян өз бақшасында қырыққабат өсіреді. Қырыққабатты дұрыс орналастырыңыз: шағын шеңберлерде - кішкентай қырыққабатты салыңыз. Ал үлкен шеңберлерде - үлкен қырыққабат. Қандай қырыққабат үлкен, кіші немесе үлкен?* **Түлкі** **«Бисер» түймелері бар ойын** *- Түлкі жүгіріп келе жатқанда моншақтарынан айырылып қалды.* *Ол жылап:* *Мазасызданады* *Қане, балалар, түлкіге көмектесіңдер ме?* ***«Түлкі» саусақ суреті*** *Балалар түлкінің контурлық бейнесін бояйды.*			*Бұршақтан көз жасау ғана қалады.* *«Тасбақаны айналып өту» жаттығуы* *Балалар шеңберге отырады, бір-біріне ойыншық тасбақаны береді. Педагог әр балаға алғысын білдіреді. Кім ойыншықты көршісіне беріп, балаларды «рахмет» сөзін айтуға шақырады.* ***Балаларды мадақтау.***

	нүктелерді саусақтарымен боялды, олар жидектер. ***Сұрақ-жауап*** ***Балаларды мадақтау.***	 ***Қасқыр*** ***Қарындашпен сурет салу*** ***Дид ойын: «Қасқырға арналған кешкі ас»*** *- Балалар, біздің қасқырдың қарны қатты ашты. Ал ол малдың ешқайсысын жеп қалмас үшін оны тезірек өзіміз тамақтандырайық. (Балалар дөңгелек қағаздан жасалған тәрелкеге «пирожный» және «вермишель» суретін салады).* ***Дидактикалық ойын «Апандағы аю»*** *-Міне сурет. Онда не бар? Шырша, оның астында аюдың ұясы.* *- Күн шықты. Күнді қолыңызға алып, оны парақтың жоғарғы жағына салу. Аю серуендеуге шықты. (Балалар мәтін бойынша сәйкес силуэт суреттерін өңдейді).*			

		- Аю ағашқа көтерілді. Кенет ол құлап қалды. Аю жылады: Аспанда бұлт пайда болды. Ол күнді жауып тастады. Ауа райы бұзылып, аю ұясында бүйіріне жатып ұйықтап қалды. *- Осы кезде бұлттан жаңбыр жауды: «тамшы-тамшы-тамшы». Жаңбыр тамшылары сияқты саусақтарыңызды үстелге тырсылдату* *- Жаңбырдан кейін ағаштың қасында екі саңырауқұлақ өсті.* *Аю ұядан шығып, саңырауқұлақтарды жинады. Жаңбырдан кейін ағаштың астында қанша саңырауқұлақ өсті?* *Екі саңырауқұлақ.* ***Қарындашпен сурет салу*** ***Дид ойын: «Аюға арналған кешкі ас»*** *Табақтың шеңберіне балалар қоңыр түсті қарындашпен котлет шеңберлерін сызып, үстіне бояйды. Содан кейін қысқа штрихтар-макарондар сары қарындашпен салынады.* ***Міне Үйшік ертегісі Ұнады ма?*** ***Балаларды мадақтау.***			
Екінші таңғы ас	*Өз орнын тауып отыру. Үстел басында қарапайым мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру*				

Серуенге дайындық	*Еңбекі адал жас өрен – мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*		*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 8*** ***Мұзды бақылау.***	***Картотека № 9*** ***Қырауды бақылау.***		***Картотека № 19*** ***Мұздақты бақылау.***	***Картотека № 16*** ***Күнді бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту. **Қысқы серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбекі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін ретімен шешіп, жинақтап қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, сумен ойнамау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орнына қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдептілікпен жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын таза ұстаған балаларды асханаға отырғызу.*		***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламау.* ***Түскіасқадайындық:*** *Асханағадайын болу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешіп, жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қол жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң балаларды үстел басына отырғызу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*		***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*

	боламыз.				
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*		*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	*№ 3 «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз – қаз басамыз.*	***№5*** *«Құстар оянды» - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3.* *«Құстаркөңілденіпжатыр» –қолдышапалақтау*		***№7«Күннің оянуы»*** *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке – қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет – алақан соғады*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарынсипау)* *Қайырлытаң, аяқтарымыз! (аяқтарынсипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*		***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында қыс мезгіліне байланысты ұя.				

Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	**Көңілді қыс.** *Бір топ бала сырғанап,* *Барады әне жарысып.* *Қалды артта қар алап* *.* *Іздерінен қар ұшып.* *Сұрақ – жауап.* *-Өлең жолдарында не туралы айтылған?* *-Қыс мезгілін қалай суреттеген?* ***Дид ойын: «Атын ата»*** *Шарты: қысқы киімдерді құрастыру* **Қортынды** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады* ***(Аяз)*** *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* ***(Мұз)*** *Жұмбақтың шешуін сұрақтар қоя отырып, жауап алу*	***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** *-Мұздың түсі қандай? (Түссіз)* *-Мұз қай жерлерде кездеседі? (өзедерде, көлдерде)* *Мұзды жаз мезгілінде қайдан көруге болады? (тоңазытқыштан)* ***Тосын сәт.*** *Мұз ханшайымы келеді.* *Зерттеу орталығына шақырады.* ***Мұзға тәжірибе жасау.*** ***4- тәжірибе.*** *Алдымызда тұрған мұзды ұстап көрейік .* *Мұздың түсі қандай ?* *Мұзды ұстағанда алақанымызда не пайда болды ?* ***2 – тәжірибе .*** *Алдарындағы суға мұзды салыңдар?* *Мұз батпай бетінде қалықтап жүзіп жүр.* *Сондықтан мұз судан жеңіл.* ***Сергіту сәті:*** *Тоңса біздің қолымыз,* *Қолғап киіп аламыз.* *Сарт – сарт – сарт,* *Шапалақсоғамыз.* *Тоңсабіздіңаяғымыз,* *Етіккиіпаламыз.* *Топ – топ – топ,* *Топылдатыпбилейміз.* *Тоңсабіздіңденеміз,* *Тоңдыкиіпаламыз.* *Зу – зу – зу,*		***Мнемо кесте қыс мезгілін сипаттау.*** *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін – әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* ***3.Ой дамыту.*** ***Балаларды пішіндер бойынша топқа бөлу.*** ***Дид ойын:«Шебер қолдар»*** ***1-топ. Дөңгелек.*** *Аққала құрастыру* ***2-топ Үшбұрыш*** *Шырша құрастыру* ***3-Топ төртбұрыш*** *Құстарға жем сауыт құрастыру.* ***Сылдырмақ*** *Балаларды шеңберге жинау* *Сұрақ-жауап.* ***Қорытындылау: Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Қызығушылықты ояту*** *Күнге көңіл аудартады: «Бізге бүгін шұғыласын төгіп, күн қонаққа келді»* *Таспамен жүру және жүгіру – қолында күннің сәулесі.* *Балалар белгі бойынша бағыттарын өзгертеді.*	***Дид ойын: «Қай мезгіл?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Шанамен зырғып желетін,* *Коньки, шаңғы тебетін,* *Аққала жасап ойнайтын.* *Қай мезгіл деп ойласыңдар балалар?(қыс)* ***Ой дамыту.*** *Мнемотехника әдісімен жұмыс. Мнемо кесте арқылы қыс мезгіліне сипаттама беру.* *-Қыста ауа райы қандай болады?* *-Қыста қалай киінеміз?* *Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *-Боран соққанда қимыл мен көрсетейікші.* *-Қатты аяз болып тоңғанда не істейміз?* *-Ал, күн шыққанда не істейсіңдер?* ***2 Ой қозғау.*** ***Балаларды қар, мұз, аяз, боран атауларымен топқа бөлу.*** ***1-топ*** *Шаңғының суретін құрастыру.* *Сипаттама беру* ***2-топ*** *Шананың суретін құрастыру* *Сипаттама беру.* ***3-топ*** *Аққаланың суретін құрастыру.* ***4-топ***

		Шанаменензулаймыз. ***Дид ойын:: «Жақсы жаман»*** *(Венн диаграмасы арқылы)* *Ойын шарты: Мұздың пайдасы мен зиянын айтып суреттерін тақтаға ілу* ***Қорытынды.***		*Таспаны қолға ұстап жүру және жүгіру. Берілген белгі бойынша балалар бағыттарын өзгертеді.* *Негізгі бөлім* *Таспамен жасалатын жалпы дамыту жаттығулары:* ***1.Б.қ** : түреген тұрады, таспаның бір ұшын қолымен ұстап тұрады.* *Таспаны алға және артқа сермейді. Бірнеше рет қайталағаннан кейін, (4–6) таспаны екінші қолға ауыстырып жаттығуды қайталайды.* ***2.Б.қ**: аяқтарын бірге қосып отырады, таспаның екі ұшынан екі қолымен ұстайды. Алға қарай еңкейеді. Таспаны аяқтарының ұшына қояды, түзеледі, қолды жоғары көтеріп оған қарайды. Тәрбиешінің нұсқауымен алға қарай еңкейеді, таспаны алады. (3-4рет)* ***3.Б.қ** : шалқасынан жатады, таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқты бір мезетте таспаға дейін көтеріп, сосын қайта түсіреді. Аяқты созып та, бүгіп те көтеруге болады. (3-4рет).* ***3.Б.қ** : таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқпен бір мезетте секіреді. (10-15 сек)* *Бірінің соңынан бірі бағу*	*Қар кесектерінің суретін құрастыру.* *Балалардың жұмысын мадақтау.* ***Қорытындылау:*** ***Дыбыстық жаттығу:*** *Ыс-ыс-ыс-келді қыс.* *Ғы-ғы-ғы-шаңғы.* *Ақ-ақ-ақ-аққала.* *Қа-қа-қа-қар.* *Ық-ық-ық-суық.*

				жүру. Таспаны өз орнына апарып қою. *Негізгі қимыл түрлері:* ***1.Қолбеу тақтайшамен жоғарыға, төменге қарай жүру.*** *Тепе-теңдікті сақтауға назар аударады. Қажет кезінде сақтық шарасын көрсетеді.* ***2.Допты жоғарыға және тор немесе керілген таспа арқылы алға қарай лақтыру.*** *Нұсқау – допты бастан асыра жоғарыға лақтыру, қолды жылдам түзету.* *Қимыл-қозғалыс ойыны:* *«Ұядағы құстар»* *Залдың бір жағына бала санына есептелін шеңберлерді орналастырады, педагог құстарды топтың әр шетіне барып қоректенеді.Бұдан кейін ол: «Абайлаңдар, мысық!» – деп дауыстайды. Құстар өз ұяларына ұшып кетеді. Бір-бірінің қолынан ұстап, шеңбер бойымен жүру.*	
Балалармен Жеке Жұмыс	***«Сиқырлы айна»*** ***Мақсаты:****Эмоциянымшакаменкорсету.* ***Жүргізутүрі:****Балаларайнағақарап, тәрбиешіңіңтапсырмасыбойыншақуаныштықоңілсіз, таңқалған бет қимылынжасайды.* ***Нұрторе,Қадиша***	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *«Ойыншықты жинадым – күн», «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.* ***Айбар,Айша***		***«Кімге көмектесеміз?»*** ***Мақсаты:*** *Қайырымдылыққа баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.* ***Әбілмансұр,Әміре***	***«Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Баланың өз-өзіне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).* *Айкоркем,Аян*
Кешкі ас	*Үстел басында қарапайым мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру(мәдени-гигеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)*				
	«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.				

Серуенгедайындық	*Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*		*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 8 Мұзды бақылау.***	***Картотека № 9 Қырауды бақылау.***		***Картотека № 19 Мұздақты бақылау.***	***Картотека № 16 Күнді бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Серуеннен оралу	*Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу (еркін ойын әрекеті)*				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары)	***Ертегі оқу «Шалқан» Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жеткізу.* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік дағды)***	***Көңілді доптар Мақсаты:*** *Сары түсті ермексаздың кесегін екі алақанмен домалақтаужәне жалпақтау дағдысын қалыптастыру,күнжасауды, күннің бейнесін айқындау үшін қосымша заттарды пайдалануды үйрету.****Шығармашылық дағды***		***«Артығын тап» (сенсорика) Мақсаты:****Балалардың қиял шығармашылығын логикалық ойлауын дамыту.* ***Танымдық, коммуникативтік дағды)***	***Тақпақ жаттату:*** *«Баға бала балақан» тақпақ жаттау.* ***Мақсаты;*** *балаларды тақпақты анық, мәнерлеп айтуға үйрету.* ***Танымдық, коммуникативтік дағды)***
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі – ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар суреттерден жануарларды таныды. Әр жануардың даусына еліктеп ойнады. Үйде жануарлар туралы кітап оқып, бірге дыбыстарын салып көру қызықты болады.	*Бүгін балалар топпен бірге шағын ойын ойнады. Бір-бірімен ынтымақтастыққа үйренді. Үйде отбасы мүшелерімен бірге қарапайым үстел ойындарын ойнауға болады.*		*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде балаңызбен бірге секіру, қол шапалақтау, еңкею сияқты жаттығулар жасаңыз.*	*Бүгін балалар шағын сахналық көрініс ойнады. Өзін еркін ұстауға, сөйлеу қабілетін дамытуға тырысты. Үйдешағынрөлдікойындарүйымдастырупайдалыболады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:
_____ **Өнерхан Алмагүл**
_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Қаңтар айы II-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 12.01.2026	Сейсенбі 13.01.2026	Сәрсенбі 14.01.2026	Бейсенбі 15.01.2026	Жұма 16.01.2026
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Домбыра әуені бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күн әуені – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі- Қобыз домбыра үнімен баланы мейірімен қарсы алу, өнерге баулу*	*Күй күмбірі – балаңның жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы шыраймен қарсы алып, сенімді атмосфера қалыптастыру. Көңіл-күйін сұрап, қысқа сұхбат жүргізу («Бүгін өзіңді қалай сезінің тұрсың?»). Дене қызуын өлшеп, денсаулығына назар аудару. Киімдерін шешіп, ауық киімін ауыстыруға бағыттау.	*Баланы жылы қарсы алып, көңіл-күйін көтеретін әңгіме қозғау. Ата-анадан баланың кешегі іс-әрекеттері туралы қысқа мәлімет алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын бақылау.*	*Баланы есімімен атап, жылы сөздермен қарсы алу. Көңіл-күйін бақылап, қажет болса ата-анасымен сөйлесу. Дене қызуын өлшеу, көз-құлақ жағдайын сырттай қадағалау.*	*Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күніңді не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың таңғы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.*	*Баланы есімімен атап, шағын әңгіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі -15 мин – ата-анаға баланың денсаулығына кеңес беру.*				
	Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Қоқысты бей-берекет тастамауды үйретіңіз.*	*Кітап оқу – баланың қызы мен тілін дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Күн сайын кем дегенде 10 минут кітап оқуға уақыт бөліңіз.*	*Достық – бала өміріндегі ең қымбат қарым-қатынастың бірі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Достарына көмектесуді және сыйлауды үйретіңіз.*	*Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Кайсысы қайда тіршілік етеді?»*** *Мақсаты: суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретін түсінеді*	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»*** *Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын атап, оларды ажырата біледі.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балалар өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтап суреттен таба алады.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын:*** ***«Балық аулау»*** *Мақсаты: сұрақтарға жауап бере біледі.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын: «Қоянға көмектесеміз»*** *Ойын мақсаты: Заттарды санауға және олардың екі тобын салыстырып, өлшеміне, пішініне және түстеріне қарай ажыратуды біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				

Таңғы жаттығу	Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені	Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені	Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені	Қаңтар айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені
	Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғыас	Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту.				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орнынан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында.*				
	Ойын: «Қайсысы еңбек?» *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Құыршақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	***Ойын: «Бір сөз – көп сөйлем»*** *Тәрбиеші бір сөз айтады (мысалы: «Дос»). Балалар кезекпен сол сөзді қатыстырған сөйлем құрайды:* *– «Менің досым бар».* *– «Досыммен ойнаймын».* *– «Досым маған көмектесті».* ***Мағынасы:*** *бір сөзді түрлі сөйлемде қолдануға, ойды толық жеткізуге үйрету.*	***Ойын: «Жақсы сөзді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен жақсы сөз айтамын, сендер жалғастырыңдар.* *– «Ана ...» (балалар: «мейірімді»).* *– «Дос ...» (балалар: «сенімді»).* *– «Әке ...» (балалар: «қамқор»).»* ***Мағынасы:*** *әдемі сөйлеуге, қамқорлықты сөзбен білдіруге үйрету.*	***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды. Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	***Ойын: «Сұрақ пен жауап»*** *Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен?* *– «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ).* *– «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай).* *– «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа, дұрыс*

					жауап беруге дағдыландыру.
Кестеге сәйкес ҰІӘ	Жол қозғалыс және қауіпсіздік ережелерін түсіндіру мақсатында үй.				
		Дене тәрбиесі: **9.00-9.15**	**Дене тәрбиесі:** **9.00-9.15** **Қазақ тілі:** **9.20-9.35**	**Дене тәрбиесі:** **10.10-10.25**	**Музыка:** **9.20-9.35**
	Қызығушылықты ояту. *Сәлеметсіңдер ме балалар!* *Бүгін бізге қонаққа Ұзын құлақ қоян келді.* *Қоянмен сәлемдесейік.* *Сәлеметсің бе қоян!* **Қоян:** *Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен сендерге орманнан секіріп келе жатып, бір тесіктің астынан қорап тауып алдым, оның қасында хат тұр екен. Бірақ қорап ашылмайды. Мен әлі кішкентай болғандықтан хатты оқи алмаймын.* **Ой қозғау.** *Балалар, қоянға көмектесеміз бе, хатта не жазылғанын оқып, қорапты ашып көрейік.* **Хатты оқу.** *«Сәлем менің қымбатты достарым!»* *Сендердің алдарында қорап жатыр,қарапайым емес, сиқырлы. Оны ашу үшін сиқырлы сөзді табу керек. Менің жұмбағымды шешу арқылы, сиқырлы сөз таба аласындар.* *Балалар, біз жұмбақты шешуіміз керек, сол кезде*	**Тосын сәт** *Педагог байқамай бұрылып, ыңылдап, арқасында қоратшасы бар аю қуыршағын шығарады.* *Балалар, мен бізге біреудің келе жатқанын естіп тұрмын.* *Аюды көрсетеді.* *Балалар, бұл кім?* *Балалар : Аю.* *Аю : О, о , қандай қиын ... мен ата-әжемнің қасына бармаймын.* *Аю не болды?* *Аю : Маша мені ата-әжеме сыйлық әкелуге жіберді, қорап өте ауыр, мен оны көтермеймін.* **Ой қозғау.** *Балалар, аюға ауыр жүкті жеткізуге және ұзақ жолды жақындатуға не көмектеседі?* *Балалар :* **Көлік .** **Аю:** *Ал көлік дегеніміз не?* *Балалар : Адамға көмектесетін әртүрлі машиналар.* **Аю :** *Ал бізге көлік не үшін керек ?*	**Ғажайып сәт.** *Балалар бүгін бізге қонақтар келіп отыр. Қонақтарды атаңдаршы.* *Балалар: Қоян, кірпі және аю.* **Ой қозғау.** **Бірінші бізге не келді?** *Тәрбиеші: Ал кірпі бізге немен келді? Поездбен* *Тәрбиеші: Кірпі бізге өзінің пойызы туралы тақпақ айтып береді.* **Тақпақ: «Поезд»** *Чу-чу, чу-чу ,* *Пойыз бар жылдамдықпен жүреді ,* *Паровозды тіркеді.* *Жылдам жүйткіп жүреді.* **Кірпі сендерден көмек сұрап келіпті:** *Поездың вагондарын жасыл түспен бояп беруді өтінеді.* **Шығармашылық орталық** **Дид ойын: «Жасыл вагондар»** **Шарты:** *вагондарды бояу.* **Екінші не келді? Аю.** **Ал аю немен келді?** *Жеңіл көлікпен.* **Аю да бізге тақпақ**	**Психологиялық жаттығу.** **«Бір-біріңе күлімдеңдер»** **Қызығушылықты ояту.** *Кеше мен кішкентай тышқанды кездестірдім ол маған* **көлік** *дегенді білмейтінін айтты . Кішкентай тышқан енді бізге қонаққа келеді, оған сендермен бірге* **көліктің не екенін білуге көмектесейік** *.* *Сендер кішкентай тышқанға көмектесуге дайынсыңдар ма?* *Балалар : Иә, әрине!* **Тосын сәт.** *Есік қағылады, тышқан ойыншығын әкеледі.* **Тышқан :** *Сәлеметсіңдер ме балалар* *Балалар : Сәлем, кішкентай тышқан.* *Балалар мен көлік туралы білгім келеді. Көмектесесіңдер ме?* *Тышқанға көліктер туралы айтып, көліктерді сыйға тартайық.* *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* *1.Бензинді сүт сияқты ішеді*	*Тосын сәт.* *Есікті қағылады.* *Балалар, есігімізді біреу қағып тұр! Кім екенін қарайықшы!* *Мысық: Сәлеметсіңдер ме балалар! Мияу мияу!* *Мен сендерге қонаққа келдім* *Балалар, біздің мысық жұмбақ жасырғанды жақсы көреді. Оны табамыз ба?.* **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Шарты:** *Үстелге қойылған тақырыптық суреттердің ішінен жауабын тауып, қажетті суретті көтеру.* **Кеудесінде жаны жоқ,** **Тамырында қаны жоқ:** **Май жейді,Су ішеді.** **Бұл не екен балалар?** **(Автокөлік)** *Мысық келесі жұмбақты жасырады:* **Көше бойлап аяңдайды,** **Адам тасып аялдайды.** **(Автобус)**

	сиқырлы сандық ашылады, мұқият тыңдаңдар. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Төрт аяғы доңгелек Қозғалады орнынан, Жүреді ол доңгелеп, Жүйіткіді жеңменен, Дауысы бар гүрілдек. **Жауабы: Машина.** Тамаша қарандаршы, сиқырлы сандық ашылды. Ал қорапта бірдеңе бар. Қоян: Ішінде не бар, көрейінші. Ішінде суреттің бөліктері жатыр. Қап, енді не істеуге болады? Қоян, көңілінді түсірме. Біз балалармен саған көмектесеміз. Біз барлық суреттерді жинап, не шыққанын көрсетеміз. **Дидактикалық ойын «Суреттерді жина»** **Шарты:** Қиынды суреттерді құрастыру. Суретте не бейнеленген? Балалар: Ұшақ. Дұрыс Сендер білесіндерме, ұшақ ауада ұшады, ал ұшақты ұшқыш басқарады. – Сендер ұшақпен ұшқыларын келеді ме? Балалар : Иә. Тәрбиеші: Олай болса қоян ұшқыш болсын, ал сендер ұшақ болыңдар. **Сергіту сәті.** Ұшуға дайындаламыз - топпен жүгіру, қолдар екі жаққа.	Баратын жерге тез жету үшін қажет. Ол бізге бір қаладан екінші қалаға, қаланы айналып, қала сыртына саяхаттауға көмектеседі. Ол адамдарды және әртүрлі жүктерді тасымалдайды. Балалар, жүк тасымалдайтын көлікқалай аталады ? **Балалар : Жүк көлігі** Жүк көлігінің суретін тауып , тақтаға іледі? Дұрыс. Адамдарды, жолаушыларды тасымалдайтын көлік қалай аталады? **Жолаушы көлігі** Жолаушылар көлігінің суретін тауып , тақтаға кім іледі? Жарайсыңдар. **Ой дамыту.** Балалар, аю көліктің қандай екенін түсінуі үшін оған әр түрлі көліктерді жасап сыйға тартайық. **Шығармашылық бұрыш.** Балаларды топқа бөлу. **1-топ: Поезд құрастыру** **Сұрақ –жауап.** Поезд қандай көлік түріне жатады? Қандай жолмен жүреді. Поездың пішіні қандай? **2-топ: Машинаны бөліктерін біріктіру арқылы жапсыру.** **Сұрақ-жауап.** Машина қайда жүреді? Машинаны кім жүргізеді?	**дайындап келген.** Зу-зу етіп көшеде, Күн-түн тыным таппайды. Төрт доңгелек доңгелер, Төрт аяқпен шаппайды. Аю да көмек сұрап келіпті. Машинасының доңгелектері көнерген, соған жаңа доңгелек керек екен. **Дид ойын: «Машинаға доңгелек»** **Шарты: Машинаға доңгелек жапсыру.** **Сергіту сәті** Орнымыздан тұрамыз, Қанатымызды жаямыз, Ұшақ болып ұшамыз. Суда жүзіп жүземіз. Кемелерді түземіз, Жол тәртібін сақтап, Машинаға мінеміз **Үшінші не келді?** Ал түлкі немен келді ? Кеменен келді. Тәрбиеші: Түлкі де бізге тақпақ дайындап келіпті. **Тақпақ: «Қайық»** Шығып қала шетіне, Суға салсам қайықты Ағын судың бетінде Қалт-құлт етіп келеді. Түлкі қайығының ескегін жоғалтып алыпты, соған көмектесуді өтініп келген. **Дид ойын: «Ескек»** **Шарты:** Қайыққа ескек мүсіндеу. **Төртінші не келді?** **Қоян** Балалар қарандаршы, қоян	Алысқа жүреді. **(Машина)** **Дид ойын: «Сыйлық машина»** **Шарты:** Үзік сызықтарды қосу арқылы машина салу. Кабинасын қызылмен бояу. **Сұрақ-жауап** Машинада қандай геометриялық пішіндер қолданылған? Машинақандайболшектердентұрады? **Кабина, кузов, доңгелектер, орындық, есіктер, руль.** 2. Қандай ғажап – ұзын үй Бар жолмен жүртты тасып жүр, Жылдамдыққа басып жүр. **автобус.** **Дид ойын: «Бөлігін тап»** **Шарты:** Автобустың жетіспеген бөлігін тауып жапсыру. **Сұрақ-жауап** Автобус бөліктерін ата. Автобус не үшін керек? Автобустың түсі қандай? 3.Аспанда жүзеді, Қанатын қақпайды. Жерде де жүреді, Бауырлап жатпайды. **Ұшақ** **Дид ойын: «Не жетіспейді?»** **Шарты: Ұшақ қанатын мүсіндеп қосу.** Ұшақ қайда жүреді?	Мысық. Дұрыс, жарайсыңдар балалар! Жауабын суреттердің арасынан табыңдар. Міне, тағы да бір жұмбақ: **Аспанда жүзеді,** **Қанатын қақпайды.** **Жерде де жүреді,** **Бауырлап жатпайды.** **Бұл не? (Ұшақ)** Мысық: Жарайсыңдар балалар! Тәрбиеші: Балалар, мына суреттердің барлығын бір сөзбен қалай атауға болады? (Көліктер) Дұрыс, балалар, бұл көлік. Көлік адамдар мен жүктерді тасымалдайды. Көлікті жүргізетін адамды жүргізуші деп атайды. Мысық: Балалар, мен сендерге суреттерден басқа жаңа ойыншықтар әкелдім. **Ғажайып сәт.** Топқа жүк көлігі (ойыншық)«келеді». **Ой қозғау.** Балақайлар бұл не? Балалар: көлік Ол қандай? Үлкен бе, әлде кішкентай ма? (үлкен) Көліктің несі бар? (кабинасы, сырты, доңгелектері) Көлік қандай түсті? Доңгелектердің түсі

	Назар аударыңдар, қатты жел - оңға және солға еңкейеді. *Тепе-теңдікті сақтау - қолдарың екі жаққа тік ұстау.* *Төмен түсеміз - жартылай еңкейіп жүру, қолды екі жаққа.* *Жылдамдықпен - орнынан тұрып, шеңбер бойымен жүгіру.* *Біз қонамыз – тізені бүгу.* *Міне балалар, ұшақпен ұшыңдар. Ал сиқырлы қорапта тағы да суреттер бар.* ***Дид ойын: «Көліктер»*** ***Шарты:*** *Балалар көліктің суретін жинайды.* ***Ой дамыту.*** *-Көліктер қандай бөліктерден тұрады?* *-Оны кім жүргізеді?* *-Көлік не үшін керек?* *Сиқырлы сандықта соңғы суреттер қалды, оны жинап алайық.* ***Дид ойын: «Бұл не?»*** ***Шарты:*** *Балалар кеменің суретін жинайды.* *Сұрақ – жауап* *Кеме қандай көлік түріне жатады?* *Кемені қайдан көруге болады?* *Кеме машина жолмее жүре алама?* *Кеме суда жүреді, оны капитан басқарады.* *Қоян: Маған әдемі кеменің суретін беріңдерші, достарыма көрсетемін.*	*Қандай машина түрлерін білесіңдер?* ***3-Топ: Ұшақ мүсіндеу. Сұрақ-жауап.*** *Ұшақ қайда ұшады?* *Ұшақты кім басқарады?* *Ұшақ бөліктерін ата* ***4-топ: Қайық суретін трафарет арқылы салу.*** *Сұрақ-жауап.* *Қайық қандай көлік түріне жатады?* *Қайық басқа жерде жүре ала ма?* ***Аю : Өте қызық,*** *жарайсыңдар балалар. Енді мен бұл көліктер туралы бәрін білемін .* ***Дид ойын: «Қандай көлік?»*** *Балалар, мен сендерге көліктің суреттерін көрсетемін , ал сендер көліктің қалайқозғалатынын көрсетесіңдер .* *Ал, Аю көлік деген не екенін түсіндіңбе?* *Аю : Ия түсіндім* *Енді аюды тексерейік,* ***Дид ойын: «Не артық?»*** ***Шарты: Төртінші артық затты тауып , оз ойын айту.*** *жедел жәрдем, орт сөндіру көлігі, полиция көлігі, кеме.* *Аю қиналады, балаларды шақырады.* *Балалар аюдың қателерін түзетеді* *Жарайсыңдар балалар.*	*өзінің немен келгенін табу үшін бізге сурет дайындап қойыпты.* ***Дид ойын: «Иенің суреті»*** ***Шарты:*** *Қиынды суреттерді құрастыру.* *Шыққан суретті атау.* ***Ой дамыту.*** *Адамдар неге көлік, кеме, ұшақ, пойыз пайдаланады.* *Балалар: мінеді, ұшады, жүзеді.* *Тәрбиеші: Жарайсыңдар!* *Осының барлығы адамдарды және жүктерді тасымалдауға пайдаланылады. Ал мұның барлығын (автоколік, пойыз, ұшақ, қайық) бір сөзбен қалай атауға болады?* *Балалар: Көлік.* *Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар.* ***Дид ойын: «Сиқырлы доп»*** *Шарты: балалар допты бір-біріне кезекпен беріп, суретті көрсетеді, бала допты қағып алады және бұл көліктің қалай қозғалатынын айту.* *Түлкі бізден көлік пен кеменің айырмашылығы неде деп сұрайды.* *Балалар: кемелер жүзеді, ал көлік жол бойымен жүреді.* *Бұл автобус. Автобус жол бойымен келе жатыр.* *Бұл ұшақ. Аспанда ұшақ ұшады.* *Бұл қайық, суда қайық жүзеді.*	*Ұшақта неше қанат бар? Жарайсыңдар!* ***Дид ойын: «Иенің даусы?»*** *Шарты: Берілген көліктердің дауысын айыра білу. (Автомобиль, пойыз, тікұшақ, пароход, ұшақ, трактор)* *Тышқанының үйге кететін уақыты келді. Бүгін тышқанды немен таныстырдық?* *Балалар :* ***Көлік.*** *Тышқан, бәрі есіңде ме?* *Тышқан : Иә, мен көп қызықты нәрселерді білдім Балалар тышқанға сыйлыққа берген көліктеріне гараж құрастырып берейік.* ***Дид ойын: «Гараж»*** ***Шарты:*** *Текшелерден көліктерге гараж салу.* *Мен барлықдостарымаайтамын, рахметбалалар, сау бол!* *Балалар:Сау бол, кішкентайтышқан!* ***Балаларды мадақтау.***	*қандай? Пішіні қандай? Дөңгелектер не үшін қажет?* *Балалар, жүк көлігімен не тасымалдауға болады? (тас, құм, жиһаз...)* ***Мысық:*** *Жүк көлігінен басқа мен сендерге тағы бірдеңе әкелдім! (Ойыншық ұшақты шығарып, сұрақтар қояды)* ***Сергіту сәті:*** *Бір, екі, зымыран түр! (қолдары жоғары созылған)* *Үш, төрт, ұшақ! (қолдары екі жаққа созылған)* *Бір, екі – қолды шапалақта (қолдарын шапалақтау)* *Содан кейін әрбір ұпай үшін (бір орнында жүру)* *Қол жоғары, иық тік (қолдары жоғары және төмен)* *Бір, екі, үш, төрт (қолдарын шапалақтау)* *Бір орнында жүреміз! (бір орнында жүру)* *Мысық келесі ойыншықтарды шығарады: автобус, мотоцикл. Балалармен бірге қарастырады, сұрақтар қояды.* *Тәрбиеші: Міне, Мысық бізге көліктің неше*

	Шығармашылық бұрыш. *Балаларды топқа болу.* ***1-топ:** Дайын кеме суретін бояу.* ***2-топ:** Теңіз суретіне кеме суретін жапсыру.* *«Құрметті достар»* *Сіздер сиқырлы қораптың барлық тапсырмаларын орындадыңыздар және сиқырдың жоғалмағаны үшін қорапты жабу керек.* *Ұшақты, машинаны және кемені бір сөзбен қалай атауға болатынын есте сақтаңыз, сонда сиқырлы қорап жабылады.* ***Дид ойын: «Кім жылдам»*** ***Шарты:** Жұмбақ шешуін тауып, қорапты жабу.* *Жүктер мен адамдарға қызмет етеді,* *Түрлері көп жүретін* *Көкте зулап, суда шулап,* *Құрлықта зырғып жүреді.* *Жауабын кім біледі* ***(Көлік)*** *қорап жабылады.* *Педагог қоянға бұрылып:* *Қоян, балалар саған көмектесті ме?* *Қоян: Иә, олар көп көмектесті. Мен көптеген жаңа нәрселерді білдім. Ұшақ, көлік және кеме туралы.* *Рахмет балалар , мен орманға кеттім, достарыма айтамын, суреттерімді көрсетемін.* ***Қош бол достар.*** ***Сау бол, қоян.*** ***Қортынды:***	*Аюға тапсырманы орындауға көмектесті.* *Ой қозғау* *Аю сен қорабыңмен бірге қандай көлікке мінгің келеді.* *Аю: Машинаға мінемін.* *Менің кететін уақытым болды.* *Рақмет сендерге балалар* *Сау болыңдар.* ***Қортынды*** *Сұрақ –жауап.* *Бәрі бірге* *«Жолың болсын!» - дейді* *-Атам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді* *Апам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді* *атам.* *«Жолың болсын!» - дейді* *олар* *Үлкенге де кішіге.* *«Жолың болсын!» - дейді* *олар* *Ұшырасқан кісіге.* *Осы созде байқадым* *Қуат барын, күш барын* *«Жолың болсын!» -* *айтамын,* *Алыс жолға шықса кім.*	***Қортынды.*** *Балалар айтыңдаршы бүгін бізге қонаққа келер келді?* *Балалар: түлкі, қоян, аю, кірпі.* *Тәрбиеші: Ал олар бізге не үшін келді?* *Балаларды мадақтау.*		*түрін әкелді! Ал енді сендермен бірге жол салып, көліктерді жол бойымен жүргізейік.* ***Дид ойын: «Көлікке арналған жол»*** ***Шарты: Жол құрастыру.*** *Геометриялық пішіндерден жол салады және оның бойымен көліктерді жүргізеді.* ***Дид ойын: «Багдаршам көздері»*** ***1-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін бояу.* *Ал біздің қонағымыз Мысық сендермен қоштасады.* *Мысық кетіп қалады.*

	Тәрбиеші: Бүгін біз не туралы сөйлестік? *Балалар: Ұшақ, машина, кеме туралы.* *Ұшақты кім басқарады?* *Балалар: Ұшқыш.* *Көлікті кім жүргізеді?* *Балалар: Жүргізуші.* *Кемені кім басқарады?* *Балалар: Капитан.* *Ұшақ қайда ұшады?* *Балалар: Әуе арқылы.* *Көлік қайда барады?* *Балалар: Жолда.* *Кеме қайда жүзіп барады?* *Балалар: Су арқылы, Теңіз арқылы.* *Ал бір сөзбен ұшақты, машинаны, кемені қалай атауға болады?* *Балалар: Көлік.* *Жарайсыңдар.*				
Екінші таңғы ас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. Жеңдерін өз бетімен түру, жуыну кезінде киімді суламау, жуыну кезінде суды шашыратпау білігін бекіту. **(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)**				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 8*** *Мұзды бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Күнді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				

Серуеннен оралу	***Серуеннен оралу:*** *Балаларға киімдерін реттілікпен шешіп, өз сөрелеріне ұқыпты жинауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Балалардың қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету. Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, әдеппен қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Барлық балалардың қолдарын жууын қадағалап, тамаққа ұқыптылықпен дайындалуға дағдыландыр*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларға киімдерін шешіп, сөрелеріне жинаудың маңызын түсіндіру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгілерін қолдануды талап ету. Балаларды тазалыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну барысында суды үнемді пайдаланып, шашпауға баулу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын мұқият жуып, ас ішуге таза отыруға дағдыландыру.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін шешкеннен кейін ұқыптап бүктеп, өз орнына қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Әр бала қолын сабындап жуып, сүлгісін қолдануға үйренеді. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Балаларды сумен ойнамауға, жуыну кезінде тәртіп сақтауға шақыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тамаққа бармас бұрын балалардың толықтай қол жуғанын тексеру.*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса, тәрбиешіге көрсетуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскі ас	*Қауіпсіздік ережелерін ескерту ескерту. Тамақтану кезінде столға дұрыс отыру, қасықты дұрыс ұсту қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзімз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірмізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап*

				пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.	*қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тәрбиелеу.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына көмектесу.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, жинауға үйрету. Балалардың тыныш ұйықтауына жағдай жасау*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілуді қоюды тәрбиелеу.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына көмектесу.*
Біртіндеп ұйқыдан оятуға, сауықтыру шаралары.	*№ 3 «Саусақтар командасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз». - «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз. «Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз, - «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз. - «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз. - «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау. - «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	*№5 "Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр». 2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту. 3. "Құстарқоңілденіпжатыр" –қолдышапалақтау*	*№6.арқаменжатыпқолдыекі жаққасозу, жұдырықтарынжұму, қолдарыналғасозыпайқастыру, демалу. - арқаменжатыпқолдарынбастарынақойыпкезекпенсолаяқтарын, он аяқтарынкотеру, екеуінбіргеұстап, жайлаптүсіру. - арқаменжатыпшынтақтарынтіреппілу, кеуделерінжоғарыкотеру, бастытікұстау*	*№7«Күнніңоянуы» - «Мінекүн де оянады»- балалартізебүгіпотыр, қолтөменде. - Биік, биік, биікке - қолдарынжоғарықарайкотереді . - Түнгеқарайбатады- Балалартізебүгіпотырады. бастытөменге – жоғарыға – төменгееңкейеді. «Күлімдейдікүн» керемет, керемет - алақансоғады*	*№10 Қайырлытаң, көздерім! (балаларкөздерін, көздерсипайды) Қайырлытаң, құлақтарым! (құлақтарынсипау) Қайырлытаң, беттеріміз! (беттеріңсипау) Қайырлытаң, қолдарымыз! (қолдарынсипау) Қайырлытаң, аяқтарымыз! (аяқтарынсипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемейотырып*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп,*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл –*

	ас ішсек, барлығынаыңғайлыболады.	*қауіпсіздік ережесі*	*бір-бірімізге бағыттамаймыз.*		*жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары, бейнелеуәрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	***«Кім тапқыр?»*** *Балаларға логикалық тапсырмалар беріледі. 1. Табақта бір алма, Қолымда екі алма. Барлығын қосқанда, Шығады неше алма? (3) 2. Үш алмұрттың біреуін, Досың сұрап алады. Айтшы сонда нешеуі, Өз қолыңда қалады? (2) 3. Ақ балапан, Сары балапан. Шұбар балапан, Қара балапан. Барлығы неше балапан? (4) 4 Ағашта екі торғай бар еді, оның біреуі ұшып кетті. Ағашта неше торғай қалды? (1) 5. Құста неше тұмсық бар?(1) 6. Адамда неше көз бар?(2) 7. Үшбұрышта неше бұрыш бар?(3) 8. Қоянның неше құлағы бар?(2)*	***Мнемо кестемен жұмыс.*** *Қыс мезгілі туралы түсіндіру.* *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Боран»*** ***Сергіту сәті.*** *Боран соғар оң жақтан, Боран соғар сол жақтан, Қар лақтырып ойнасақ, Су өтеді қолғаптан.*	***Салыстыру.*** *Қарапайым салыстыру терминдерін мысал сөздер арқылы қалыптастыру, сөздік қорын дамыту. Апай Айшадан ұзын, Айша апайдан қысқа. т.б.* ***Дид ойын:«Өз үйіңді тап»*** *Ойынның құрал жабдықтары: түрлі-түсті дөңгелектер.* ***Ойынның мазмұны:*** *Балаларға түрлі-тісті дөңгелектер тарату, түсін атау. Үйлерін көрсету. Белгі бойынша балалар дөңгелектерінің түсі бойынша үлкен шеңберлердің ішіне тұра қалады.*	***Дид ойын «Тізбекті жалға»*** *-Неше фигура? Бұлар қандай фигуралар? Оларды атаңдар. Фигуралардың қандай ретпен орналасқанын қараңдар. Орналасу заңдылығын бұзбай, бос торкөзге жетпей тұрған фигураны қойыңдар.* *-Мына фигуралар неге ұқсас?*	***Дид ойын: «Жол картасын бейнеле»*** ***Шарты:*** *Берілген заттарды ретімен қоя білу.* *Мыс: Күн, ағаш, құс, шөп, бұлт, т.б.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Қолымен қаламы жоқ, Бірақ сурет салады* ***(Аяз)*** *Көлдің беті көк әйнек, Сырғанауға тым әбет.* ***(Мұз)*** *Аппақ етіп айналады, Ақ көбелек айналады; Әбден қонып болған соң, Жер әлемде жайланды.* ***(Қар)*** *Жұмбақтың шешуіне байланысты сұрақ – жауап, түсіндіру.*
Балалармен Жеке Жұмыс	***«Кім тез табады?»*** *– Бөлмеден «қызыл затты тап», «дөңгелек затты көрсет» деп тапсырма беріледі.* *– Бала тез табуға тырысады.* ***Мақсаты: түстерді, пішіндерді ажырату, зейінін шоғырландыру.*** ***Нұрторе,Аян***	***«Көлеңкені тап»*** *– Заттың суреті және оның көлеңке бейнесі беріледі (доп пен оның көлеңкесі).* *– Бала суретті көлеңкемен сәйкестендіреді.* ***Мақсаты: логикалық ойлау, салыстыру.*** ***Айша,Айбар***	***«Қай дыбысты естідің?»*** *– Тәрбиеші қоңырау, барабан, қасықты тықылдатып дыбыс шығарады.* *– Бала дыбысты тыңдап, «Бұл не?» деп табуы керек.* ***Мақсаты: есту қабілеті мен зейінді дамыту.*** ***Қадиша, Расул***	***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп).* *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.*** ***Әміре, Нұрторе***	***«Сиқырлы сурет»*** *– Ақ қағазға қарапайым суретті (күн, гүл, үй) басталып қойылады.* *– Бала бояумен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.*** ***Әбілмансұр, Қадиша***

Кешкі ас	ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі **Гигиеналық шаралар** (қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні ілін қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су") **Тамақтану** (өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)				
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадат, аяқ киімнің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 8** Мұзды бақылау.	**Картотека № 9** Қырауды бақылау.	**Картотека № 11** Күнді бақылау.	**Картотека № 19** Мұздақты бақылау.	**Картотека № 16** Күнді бақылау.
	«Еңбегі адал жас орен» - серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын қалыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. **(дербес қимыл әрекеті).**				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары) Балалардың үйге кайтуы	**Дидактикалық ойын:** «Ғажайып қорап» **Мақсаты:** қорапшының ішіндегі заттарды атай білуге үйрету. **(коммуникативтік дағды).**	**Дидактикалық ойын:** «Не өзгерді?» **Мақсаты:** балалардың байқағыштық қабілеттерін дамыту **(танымдық дағды).**	**Дидактикалық ойын** «Түстерді ажырат» **Мақсаты:** Заттарды түстеріне қарай ажырату. **(сенсорикалық– ойын. танымдық дағды).**	**Өз еркімен ойын.** Балалар қалаған ойыншықтармен ойнайды. **(дербес іс -әрекет)**	**Дидактикалық ойын:** «Не жоқ?» **Мақсаты:** балалардың байқағыштық қабілеттерін дамыту **(коммуникативтік дағды).**
	«Өнегелі 15 минут»				

	Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өміріндегі, көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу				
Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар қазақтың ұлттық ойындарымен танысты. Достарымен ойнау арқылы бір-біріне құрмет көрсетуді үйренді. Үйдеқарапайымұлттықойындардыбіргеойнасаңыздар, баланыңқызығушылығыартады.*	*Бүгін балалар серуен кезінде айналаны бақылап, жапырақтарды жинады. Табиғатқа қызығушылық танытып, ұқыптылыққа үйренді. Үйде бірге жиналған жапырақтардан немесе гүлдерден шағын бұйымдар жасауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі геометриялық пішіндермен ойнады. Заттарды салыстыру, сәйкестендіру дағдыларын көрсетті. Үйде ойыншықтар немесе тұрмыстық заттар арқылы пішіндерді атауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты. Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты. Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ой қорытып, өз ойлын әңгімеге айналдыруға талпынды. Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қойды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____**Өнерхан Алмагүл**

_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білімберупроцесінінциклограммасы
Қаңтар айы III-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 19.01.2026	Сейсенбі 20.01.2026	Сәрсенбі 21.01.2026	Бейсенбі 22.01.2026	Жұма 23.01.23
Балаларды қабылдау	*Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Қоңыр күй – бірлік пен ынтымақта дәріптеу.*	*Күй күмбірі – ел үйлеп ер болуға тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – адалдық пен әділдікке баулу.*
	Баланы «Шуақты күн» ойынымен қарсы алу (қолына күн бейнесі бар қағаз беру). *Баланы үстел үсті қарапайым пазлмен айналыстыру.* *Жанында отырып, қолдау білдіру.* *Басқа балаларға қосылып ойнауға шақыру.*	*Баланы шағын «Сәлем бнімен» қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін түсінуге тырысу, жылы сөз айту.* *Баланы доптен ойнауға шақыру.* *Ата-анасымен жылы қоштасуға жағдай жасау.*	*Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу.* *Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру.* *Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.* *Қысқа өлең айтып, көңілін көтеру.*	*Баланы «Қол бұлғап амандасамыз» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін смайликтер арқылы көрсетуін сұрау.* *Баланы кілемшенің үстінде ойнауға шақыру.* *Басқа балалармен бірге ортақ ойын ұйымдастыру.*	*Баланы «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші күлімсіреді, бала қайталайды).* *Балаға еркін таңдау жасауға мүмкіндік беру (құыршақ, доп, кубик).* *Музыка қосып, шағын қимыл ойын ойнату.* *Ата-анасына апта қорытындысын қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Уақытты дұрыс пайдалануды балаға тәртіп пен жауапкершілік әкелетінін жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	*Достарымен ойнаудың баланың әлеуметтік дағдыларын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*	*Табиғатты қорғаудың бала өміріндегі маңызы жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.*	*Кітап оқудың баланың қиялы мен тіл байлығын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	*Мақтаудың бала дамуына үлкен әсері бар екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 5*** ***Қайсысы қайда тіршілік етеді*** ***Мақсаты:*** *жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтау.* *Сөздікқорынмолайту.*	***Картотека №15*** ***«Әдептілік»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды «жақсы» «жаман» сөздерінің мағынасы мен оларды орынды қолдануға үйрету. Бала бойына мейірімділік, қайырымдылық, адамгершілік және де басқа жақсы әдеттердің орнығуына*	***Картотека № 17*** ***«Өз мекеніне орналастыр»*** ***Мақсаты:*** *Үй жануарларын дала жануарларынан ажырата білуге үйрету. Үй жануарлары мен дала жануарларының қайда тіршілік ететінін білуге үйрету. Балалардың ойлау*	***Картотека № 18*** ***«Қайда не өседі?»*** *Мақсаты: Заттардың арасында кеңістік байланыстарын қоя білу дағдыларын дамыту; өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты топтастыру.*	***Картотека №19*** ***«Ненің баласы?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; жабайы және үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.*

		барынша мүмкіндік жасау.	қабылдетін дамыту.	белсенділіктерін және өздігінен ойлау қабілеттерін дамыту.	
	Ойын арқылы балалардың әлеуметтік мәдениетті қалыптастыру. **Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру ойындар картотекасы**				
Таңғы жаттығу	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды дұрыс қолдану. жолдарын түсіндіру.Ас кезінді қауіпсіздік ережелері түсіндіру.				
	Әңгіме: – Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкенде асықпай жейміз.	**Әңгіме:** – Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.	**Әңгіме:** – Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны текпей, ысырап қылмай жейік. **Қауіпсіздік:** – Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.	**Әңгіме:** – Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда. **Қауіпсіздік:** – Ыстық асқа үрлеп ішеміз.	**Әңгіме:** – Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық					
		Дене тәрбиесі: **9.00-9.15**	**Дене тәрбиесі:** **9.00-9.15** **Қазақ тілі:** **9.20-9.35**	**Дене тәрбиесі:** **10.10-10.25**	**Музыка:** **9.20-9.35**
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	**Қызығушылықты ояту.** Сәлеметсіңдер ме балалар! Бүгін бізге қонаққа Ұзын құлақ қоян келді. Қоянмен сәлемдесейік. Сәлеметсің бе қоян! **Қоян:** Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен сендерге орманнан секіріп келе жатып, бір тесіктің астынан қорап тауып алдым, оның қасында хат	**Тосын сәт** Педагог байқамай бұрылып, ыңылдап, арқасында қорапшасы бар аю қуыршағын шығарады. Балалар, мен бізге біреудің келе жатқанын естіп тұрмын. Аюды көрсетеді. Балалар, бұл кім? Балалар : Аю. Аю : О, о , қандай қиын ... мен ата-әжемнің қасына бармаймын. Аю не болды?	**Ғажайып сәт.** Балалар бүгін бізге қонақтар келіп отыр. Қонақтарды атаңдаршы. Балалар: Қоян, кірпі және аю. **Ой қозғау.** **Бірінші бізге не келді?** Тәрбиеші: Ал кірпі бізге немен келді? Поездбен Тәрбиеші: Кірпі бізге өзінің пойызы туралы тақпақ айтып береді.	**Психологиялық жаттығу. «Бір-біріңе күлімдеңдер»** **Қызығушылықты ояту.** Кеше мен кішкентай тышқанды кездестірдім ол маған көлік дегенді білмейтінін айтты . Кішкентай тышқан енді бізге қонаққа келеді, оған сендермен бірге **көліктің не екенін білуге көмектесейік .**	Тосын сәт. Есікті қағылады. Балалар, есігімізді біреу қағып тұр! Кім екенін қарайықшы! Мысық: Сәлеметсіңдер ме балалар! Миау миау! Мен сендерге қонаққа келдім Балалар, біздің мысық жұмбақ жасырғанды жақсы көреді. Оны табамыз ба?.

	түр екен. Бірақ қорап ашылмайды. Мен әлі кішкентай болғандықтан хатты оқи алмаймын. **Ой қозғау.** Балалар, қоянға көмектесеміз бе, хатта не жазылғанын оқып, қорапты ашып көрейік. **Хатты оқу.** «Сәлем менің қымбатты достарым!» Сендердің алдарыңда қорап жатыр,қарапайым емес, сиқырлы. Оны ашу үшін сиқырлы сөзді табу керек. Менің жұмбағымды шешу арқылы, сиқырлы сөз табасыңдар. Балалар, біз жұмбақты шешуіміз керек, сол кезде сиқырлы сандық ашылады, мұқият тыңдаңдар. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Төрт аяғы доңгелек Қозғалады орнынан, Жүреді ол доңгелеп, Жүйткиді желменен, Дауысы бар гүрілдек. **Жауабы: Машина.** Тамаша қарандаршы, сиқырлы сандық ашылды. Ал қорапта бірдеңе бар. Қоян: Ішінде не бар, көрейінші. Ішінде суреттің бөліктері жатыр. Қап, енді не істеуге болады?	Аю : Маша мені ата-жәжеме сыйлық әкелуге жіберді, қорап өте ауыр, мен оны көтермеймін. **Ой қозғау.** Балалар, аюға ауыр жүкті жеткізуге және ұзақ жолды жақындатуға не көмектеседі? Балалар : **Көлік** . **Аю:** Ал көлік дегеніміз не? Балалар : Адамға көмектесетін әртүрлі машиналар. **Аю :** Ал бізге көлік не үшін керек ? Баратын жерге тез жету үшін қажет. Ол бізге бір қаладан екінші қалаға, қаланы айналып, қала сыртына саяхаттауға көмектеседі. Ол адамдарды және әртүрлі жүктерді тасымалдайды. Балалар, жүк тасымалдайтын көлікқалай аталады ? **Балалар : Жүк көлігі** Жүк көлігінің суретін тауып , тақтаға іледі? Дұрыс. Адамдарды, жолаушыларды тасымалдайтын көлік қалай аталады? **Жолаушы көлігі** Жолаушылар көлігінің суретін тауып , тақтаға кім іледі? Жарайсыңдар. **Ой дамыту.** Балалар, аю көліктің қандай екенін түсінуі үшін оған әр түрлі көліктерді жасап сыйға тартайық. **Шығармашылық бұрыш.** Балаларды топқа бөлу.	**Тақпақ: «Поезд»** Ту-ту, ту-ту , Пойыз бар жылдамдықпен жүреді , Паровозды тіркеді. Жылдам жүйткіп жүреді. **Кірпі сенденен көмек сұрап келіпті:** Поездың вагондарын жасыл түспен боян беруді өтінеді. **Шығармашылық орталық** **Дид ойын: «Жасыл вагондар»** **Шарты:** вагондарды бояу. **Екінші не келді? Аю.** **Ал аю немен келді?** Жеңіл көлікпен. **Аю да бізге тақпақ дайындап келген.** Зу-зу етіп көшеде, Күн-түн тынымтаппайды. Төрт доңгелек доңгелер, Төрт аяқпен шаппайды. Аю да көмек сұрап келіпті. Машинасының доңгелектері көнерген, соған жаңа доңгелек керек екен. **Дид ойын: «Машинаға доңгелек»** **Шарты: Машинаға доңгелек жапсыру.** **Сергіту сәті** Орнымыздан тұрамыз, Қанатымызды жаямыз, Ұшақ болып ұшамыз. Суда жүйткіп жүземіз. Кемелерді түземіз,	Сендер кішкентай тышқанға көмектесуге дайынсыңдар ма? Балалар : Иә, әрине! **Тосын сәт.** Есік қағылады, тышқан ойыншығын әкелді. **Тышқан :** Сәлеметсіңдер ме балалар. Балалар : Сәлем, кішкентай тышқан. Балалар мен көлік туралы білгім келеді. Көмектесесіңдер ме? Тышқанға көліктер туралы айтып, көліктерді сыйға тартайық. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **1.**Бензинді сүт сияқты ішеді Алысқа жүреді. **(Машина)** **Дид ойын: «Сыйлық машина»** **Шарты:** Үзік сызықтарды қосу арқылы машина салу. Кабинасын қызылмен бояу. **Сұрақ-жауап** Машинада қандай геометриялық пішіндер қолданылған? Машинақандайбөлшектерден тұрады? **Кабина, кузов, доңгелектер, орындық, есіктер, руль.** 2. Қандай ғажап – ұзын үй Бар жолмен жүртты	**Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Шарты:** Үстелге қойылған тақырыптық суреттердің ішінен жауабын тауып, қажетті суретті көтеру. **Кеудесінде жаны жоқ,** **Тамырында қаны жоқ:** **Май жейді,Су ішеді.** **Бұл не екен балалар?** **(Автокөлік)** Мысық кезегі жұмбақты жасырады: **Көше бойлап аңдайды,** **Адам тасып аялдайды.** **(Автобус)** Мысық: Дұрыс, жарайсыңдар балалар! Жауабын суреттердің арасынан табыңдар. Міне, тағы да бір жұмбақ: **Аспанда жүзеді,** **Қанатын қақпайды.** **Жерде де жүреді,** **Бауырлап жатпайды.** **Бұл не? (Ұшақ)** Мысық: Жарайсыңдар балалар! Тәрбиеші: Балалар, мына суреттердің барлығын бір сөзбен қалай атауға болады? (Көліктер) Дұрыс, балалар, бұл көлік. Көлік адамдар мен жүктерді тасымалдайды. Көлікті жүргізетін адамды жүргізуші деп атайды. Мысық: Балалар, мен

	Қонақ, көңілінді түсірме. Біз балалармен саған көмектесеміз. Біз барлық суреттерді жинап, не шыққанын көрсетеміз. **Дидактикалық ойын «Суреттерді жина»** **Шарты:** Қиынды суреттерді құрастыру. Суретте не бейнеленген? Балалар: Ұшақ. Дұрыс Сендер білесіндерме, ұшақ ауада ұшады, ал ұшақты ұшқыш басқарады. - Сендер ұшақпен ұшқыларын келеді ме? Балалар : Иә. Тәрбиеші: Олай болса қонақ ұшқыш болсын, ал сендер ұшақ болыңдар. **Сергіту сәті.** Ұшуға дайындаламыз - топпен жүгіру, қолдар екі жаққа. Назар аударыңдар, қатты жел - оңға және солға еңкейеді. Тепе-теңдікті сақтау - қолдарың екі жаққа тік ұстау. Төмен түсеміз - жартылай еңкейіп жүру, қалды екі жаққа. Жылдамдықпен - орнынан тұрып, шеңбер бойымен жүгіру. Біз қонамыз – тізені бүгу. Міне балалар, ұшақпен ұшыңдар. Ал сықырлы қорапта тағы да суреттер бар.	**1-топ: Поезд құрастыру** **Сұрақ –жауап.** Поезд қандай көлік түріне жатады? Қандай жолмен жүреді. Поездың пішіні қандай? **2-топ: Машинаны бөліктерін біріктіру арқылы жапсыру.** **Сұрақ-жауап.** Машина қайда жүреді? Машинаны кім жүргізеді? Қандай машина түрлерін білесіндер? **3-Топ: Ұшақ мүсіндеу.** **Сұрақ-жауап.** Ұшақ қайда ұшады? Ұшақты кім басқарады? Ұшақ бөліктерін ата **4-топ: Қайық суретін трафарет арқылы салу.** Сұрақ-жауап. Қайық қандай көлік түріне жатады? Қайық басқа жерде жүре ала ма? **Аю : Өте қызық,** жарайсыңдар балалар. Енді мен бұл көліктер туралы бәрін білемін . **Дид ойын: «Қандай көлік?»** Балалар, мен сендерге көліктің суреттерін көрсетемін , ал сендер көліктің қалайқозғалатынын көрсетесіңдер . Ал, Аю көлік деген не екенін түсіндіңбе? Аю : Иә түсіндім Енді ақды тексерейік, **Дид ойын: «Не артық?»** **Шарты: Төртінші артық затты тауып , өз ойын айту.**	Жол тәртібін сақтап, Машинаға мінемін **Үшінші не келді?** Ал түлкі немен келді ? Кемемен келді. Тәрбиеші: Түлкі де бізге тақпақ дайындап келіпті. **Тақпақ: «Қайық»** Шығып қала шетіне, Суға салсам қайықты Ағып судың бетінде Қалт-құлт етіп келеді. Түлкі қайығының ескегін жоғалтып алыпты, соған көмектесуді өтінін келген. **Дид ойын: «Ескек»** **Шарты:** Қайыққа ескек мүсіндеу. **Төртінші не келді?** **Қонақ** Балалар қараңдаршы, қонақ өзінің немен келгенін табу үшін бізге сурет дайындап қойыпты. **Дид ойын: «Неңің суреті»** **Шарты:** Қиынды суреттерді құрастыру. Шыққан суретті атау. **Ой дамыту.** Адамдар неге көлік, кеме, ұшақ, пойыз пайдаланады. Балалар: мінеді, ұшады, жүзеді. Тәрбиеші: Жарайсыңдар! Осының барлығы адамдарды және жүктерді тасымалдауға пайдаланылады. Ал мұның барлығын (автокөлік, пойыз, ұшақ, қайық) бір сөзбен қалай атауға	тасып жүр. Жылдамдыққа басып жүр. **автобус.** **Дид ойын: «Бөлігін тап»** **Шарты:** Автобустың жетіспеген бөлігін тауып жапсыру. **Сұрақ-жауап** Автобус бөліктерін ата. Автобус не үшін керек? Автобустың түсі қандай? **3.Аспанда жүзеді,** Қанатын қақпайды. Жерде де жүреді, Бауырлап жатпайды. **Ұшақ** **Дид ойын: «Не жетіспейді?»** **Шарты: Ұшақ қанатын мүсіндеп қосу.** Ұшақ қайда жүреді? Ұшақта неше қанат бар? Жарайсыңдар! **Дид ойын: «Неңің даусы?»** Шарты: Берілген көліктердің дауысын айыра білу. (Автомобиль, пойыз, тікұшақ, пароход, ұшақ, трактор) Тыншқанының үйге кететін уақыты келді. Бүгін тыншқанды немен таныстырдық? Балалар : **Көлік.** Тыншқан, бәрі есіңде ме? Тыншқан : Иә, мен көп	сендерге суреттерден басқа жаңа ойыншықтар әкелдім. **Ғажайып сәт.** Төпқа жүк көлігі (ойыншық)«келеді». **Ой қозғау.** Балақайлар бұл не? Балалар: көлік Ол қандай? Үлкен бе, әлде кішкентай ма? (үлкен) Көліктің несі бар? (кабинасы, сырты, доңғалектері) Көлік қандай түсті? Доңғалектердің түсі қандай? Пішіні қандай? Доңғалектер не үшін қажет? Балалар, жүк көлігімен не тасымалдауға болады? (тас, құм, жиһаз…) **Мысық:** Жүк көлігінен басқа мен сендерге тағы бірдеңе әкелдім! (Ойыншық ұшақты шығарып, сұрақтар қояды) **Сергіту сәті:** Бір, екі, зымыран түр! (қолдары жоғары созылған) Үш, төрт, ұшақ! (қолдары екі жаққа созылған) Бір, екі – қолды шапалақта (қолдарын шапалақтау) Содан кейін әрбір ұпай үшін (бір орнында жүру) Қол жоғары, ық тік

	Дид ойын: «Көліктер» ***Шарты:*** *Балалар көліктің суретін жинайды.* ***Ой дамыту.*** *-Көліктер қандай бөліктерден тұрады?* *-Оны кім жүргізеді?* *-Көлік не үшін керек?* *Сиқырлы сандықта соңғы суреттер қалды, оны жинап алайық.* ***Дид ойын: «Бұл не?»*** ***Шарты:*** *Балалар кеменің суретін жинайды.* *Сұрақ – жауап* *Кеме қандай көлік түріне жатады?* *Кемені қайдан көруге болады?* *Кеме машина жолмее жүре алама?* *Кеме суда жүреді, оны капитан басқарады.* *Қоян: Маған әдемі кеменің суретін беріңдерші, достарыма көрсетемін.* *Шығармашылық бұрыш.* *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Дайын кеме суретін бояу.* ***2-топ:*** *Теңіз суретіне кеме суретін жапсыру.* *«Құрметті достар»* *Сіздер сиқырлы қораптың барлық тапсырмаларын орындадыңыздар және сиқырдың жоғалмағаны үшін қорапты жабу керек.* *Ұшақты, машинаны және кемені бір сөзбен қалай*	*жедел жәрдем, арт сөндіру көлігі, полиция көлігі, кеме.* *Аю қиналады, балаларды шақырады.* *Балалар аюдың қателерін түзетеді* *Жарайсыңдар балалар. Аюға тапсырманы орындауға көмектесті.* *Ой қозғау* *Аю сен қорабыңмен бірге қандай көлікке мінгің келеді.* *Аю: Машинаға мінемін.* *Менің кететін уақытым болды. Рақмет сендерге балалар* *Сау болыңдар.* ***Қортынды*** *Сұрақ –жауап.* *Бәрі бірге* *«Жолың болсын!» - дейді* *-Атам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді* *Апам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді атам.* *«Жолың болсын!» - дейді олар* *Үлкенге де кішіге.* *«Жолың болсын!» - дейді олар* *Ұшырасқан кісіге.* *Осы сөзде байқадым* *Қуат барын, күш барын* *«Жолың болсын!» - айтамын,* *Алыс жолға шықса кім.*	*болады?* *Балалар: Көлік.* *Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар.* ***Дид ойын: «Сиқырлы доп»*** *Шарты: балалар допты бір-біріне кезекпен беріп, суретті көрсетеді, бала допты қағып алады және бұл көліктің қалай қозғалатынын айту.* *Түлкі біздең көлік пен кеменің айырмашылығы неде деп сұрайды.* *Балалар: кемелер жүзеді, ал көлік жол бойымен жүреді.* *Бұл автобус. Автобус жол бойымен келе жатыр.* *Бұл ұшақ. Аспанда ұшақ ұшады.* *Бұл қайық, суда қайық жүзеді.* ***Қортынды.*** *Балалар айтыңдаршы бүгін бізге қонаққа нелер келді?* *Балалар: түлкі, қоян, аю, кірпі.* *Тәрбиеші: Ал олар бізге не үшін келді?* *Балаларды мадақтау.*	*қызықты нәрселерді білдім* *Балалар тышқанға сыйлыққа берген көліктеріне гараж құрастырып берейік.* ***Дид ойын: «Гараж»*** ***Шарты:*** *Текшелерден көліктерге гараж салу.* *Мен барлықдостарымаайтамын, рахметбалалар, сау бол!* *Балалар:Сау бол, кішкентайтышқан!* ***Балаларды мадақтау.***	*(қолдары жоғары және төмен)* *Бір, екі, үш, төрт (қолдарын шапалақтау)* *Бір орында жүреміз! (бір орында жүру)* *Мысық келесі ойыншықтарды шығарады: автобус, мотоцикл. Балалармен бірге қарастырады, сұрақтар қояды.* *Тәрбиеші: Міне, Мысық бізге көліктің неше түрін әкелді! Ал енді сендермен бірге жол салып, көліктерді жол бойымен жүргізейік.* ***Дид ойын: «Көлікке арналған жол»*** ***Шарты: Жол құрастыру.*** *Геометриялық пішіндерден жол салады және оның бойымен көліктерді жүргізеді.* ***Дид ойын: «Бағдаршам көздері»*** ***1-топ:*** ***Шарты:*** *Бағдаршам көздерін ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** ***Шарты:*** *Бағдаршам көздерін бояу.* *Ал біздің қонағымыз Мысық сендермен қоштасады.* *Мысық кетіп қалады.*

	атауға болатынын есте сақтаңыз, сонда сиқырлы қорап жабылады. ***Дид ойын: «Кім жылдам»*** ***Шарты:*** *Жұмбақ шешуін тауып, қорапты жабу.* *Жүктер мен адамдарға қызмет етеді,* *Түрлері көп жүретін* *Көкте зулап, суда шулап,* *Құрлықта зырғып жүреді.* *Жауабын кім біледі* ***(Көлік)*** *қорап жабылады.* *Педагог қоянға бұрылып:* *Қоян, балалар саған көмектесті ме?* *Қоян: Иә, олар көп көмектесті. Мен көптеген жаңа нәрселерді білдім. Ұшақ, көлік және кеме туралы. Рахмет балалар , мен орманға жеттім, достарыма айтамын, суреттерімді көрсетемін.* ***Қош бол достар.*** ***Сау бол, қоян.*** ***Қортынды:*** *Тәрбиеші: Бүгін біз не туралы сөйлестік?* *Балалар: Ұшақ, машина, кеме туралы.* *Ұшақты кім басқарады?* *Балалар: Ұшқыш.* *Көлікті кім жүргізеді?* *Балалар: Жүргізуші.* *Кемені кім басқарады?* *Балалар: Капитан.* *Ұшақ қайда ұшады?*				

	Балалар: Әуе арқылы. Көлік қайда барады? Балалар: Жолда. Кеме қайда жүзіп барады? Балалар: Су арқылы, Теңіз арқылы. Ал бір сөзбен ұшақты, машинаны, кемені қалай атауға болады? Балалар: Көлік. Жарайсыңдар.				
Екінші таңғы ас	Таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. Жеңдерін өз бетімен түру, жуыну кезінде киімді суламау, жуыну кезінде суды шашыратпау білігін бекіту. **(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)**				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Тазалық процедурасы. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.	*Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету..*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру.жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту,*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*
Серуен	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 18*** *Аяздың терезеге салған суретін бақылау.*
	Экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Қысқы серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауды үйрету.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң бір-бірінің затын алмауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, сабынды*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін реттілікпен шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:***	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланың өз киімін орнына қоюын қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, дұрыс сүртуін талап ету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, орындарына ұқыптап қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:***

	сақтау. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын жуған соң үстелге жайғасу.	үнемдеуді түсіндіру. **Түскіасқадайындық:** Балалардыорындарынаотырғыз у.	Жуыну кезінде сумен ойнамауға дағдыландыру. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын міндетті түрде жуу.	**Түскі асқа дайындық:** Балаларды үстел басына тыныштықпен отырғызу.	Жуыну кезінде суды шашпай, сабынды артық пайдаланбауды түсіндіру. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын жуып, орындарына отыру.
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну дағдыларын түсіндіру. Ас кезінде қауіпсіздік шараларын ескерту.				
	Әңгіме: – Ас ішіп отырғанда ойынықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз. **Қауіпсіздік:** – Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.	**Әңгіме:** – Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық. **Қауіпсіздік:** – Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.	**Әңгіме:** – Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый. **Қауіпсіздік:** – Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.	**Әңгіме:** – Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.
Күндізгі ұйқы	Өз төсек орындарын дайындап жатуға дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды қысықтау..	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, жинауға үйрету. Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Күндізгі ұйқы ережелерін түсіндіру. Кроватта секрмеу, төсекті ашу, ұйқы кезінде достарына кедергі келтірмеу.
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Қолымызды созып* *Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарайық* *Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, қунап алайық ,* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*
	«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау, жаттығу жасау, киіну. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: – Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп отырғанда	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы	**Әңгіме:** Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс. **Кеңес:**	**Әңгіме:** – Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі. **Қауіпсіздік:**	**Әңгіме:** – Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік. **Қауіпсіздік:**

	арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.	*ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	*Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	*– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	*– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Судың қасиеттері»*** ***Мақсаты: Судың қасиеттерімен таныстыру (пішіні бар, иісі, дәмі, түсі жоқ).*** ***Қолданылатын материалдар:*** *Әртүрлі пішіндегі бірнеше ыдыстар, су.* ***Процессі:*** *Әртүрлі пішіндегі мөлдір ыдыстарға су құйып, балаларға су ыдыстың пішінін қабылдай алатынын көрсету.* ***Қорытынды:*** *Судың пішіні жоқ және ол құйылып тұрған ыдыстың пішінін қабылдай алады.* ***Судың дәмі.*** ***Мақсаты:*** *Судың дәмі бар-жоғын білу.* ***Қолданылатын материалдар:*** *Су, үш стақан, тұз, қант, қасық.* ***Процессі:*** *Тәжірибе жасамас бұрын судың дәмі қандай екенін сұрау. Осыдан кейін балаларға*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Су қатқан кезде кеңейеді»*** ***Мақсаты:*** *Қар жылуды қалай сақтайтынын анықтау. Қардың қорғаныш қасиеттері. Су қатқан кезде кеңейетінін дәлелдеу.* ***Барысы:*** *Температурасы бірдей екі бөтелкені серуенге шығару. Біреуін қарға көміп, екіншісін бетіне қалдыру. Су қалай өзгерді? Қарға көмілген су неге қатпады?* ***Қорытынды:*** *Қарға көмілген су қатпайды, өйткені қар жылуды сақтайды, ал бетіндегі су мұзға айналды. Егер мұзға айналған бөтелке жарылып кетсе, онда су қатқан кезде кеңейеді деген қорытындыға келу.*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Қардың еруінің температурага тәуелділігі»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға қар (мұз) күйінің ауа температурасына тәуелділігі туралы түсінік беру. Температура негұрлым жоғары болса, қар соғұрлым тез ериді.* ***Барысы:*** *1) Аязды күні балаларды домалақ қар жасауға шақыру. Неліктен домалақ қар жасалынбайды? Себебі, қар ұсақ, құрғақ. Не істеуге болады? Қарды бір топқа жинап, бірнеше минуттан кейін домалақ қар жасауға тырысу. Домалақ қарлы жасалынды. Неліктен қар бір-біріне жабысты?* *2) Топтағы терезенің астындағы батареяға қары бар ыдысты қою. Қар қай жерде тез ериді? Неліктен?* ***Қорытынды:*** *Қар ауа температурасына байланысты өзгереді. Температура негұрлым*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Табиғи үлкейткіш әйнек»*** ***Мақсаты:****Жәндіктерді үлкейткіш әйнектің көмегінсіз үлкейту жолын көрсету.* ***Қолданылатын материалдар:*** *үш литрлік банка, тағамдық пленка.* ***Процессі:*** *Сіз жәндіктерді үлкейткіш әйнексіз көру үшін үлкейту әдісін білесіз бе? Шыны ыдыстарды абайлап ұстау. Үш литрлік банкаға жәндіктерді салу. Жоғарыдан, банканың мойынына тарту (тағамдық пленканы созбаймыз). Пленканы жіппен немесе резеңкемен байлау, ал ойыққа су құю. Нәтижесінде ең кішкентай бөлшектерді көруге болатын «үлкейткіш әйнек» пайда болды.* ***Қорытынды: Судың үлкейту қасиеті бар.*** ***Дене тәрбиесі*** *Кіріспе бөлім. Амандасу.*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Менің добым»*** ***Мақсаты:*** *Жеңіл заттардың суда қалқып қана қоймай, сонымен қатар судан «секіріп кетуі» мүмкін екендігі туралы түсінік беру. Тапқырлықты, зейінді, байқағыштықты дамыту.* ***Қолданылатын материалдар:*** *су толтырылған шағын ванна, кішкентай резеңке доп, майлық, қарындаш, қағаз.* ***Процессі:*** *Доппен тығылыспақ ойынын ойнау.* *- Доп суға батады ма? Балаларды допты қолдарымен ұстап көруді ұсыну. - Ол қандай? (серпімді, жеңіл). Су толтырылған шағын ваннаға допты салу. - Допқа не болды, неге ол батпайды? (Доп қалқып тұрады, ол жеңіл). Балаларға допты ваннаның түбіне дейін батырып, қолдарымен*

	қарапайым қайнаған суды ішуге беру. Содан кейін бір стақанға түз, ал келесісіне қантты араластырып, балаларға дәмін көруге беру. Енді судың дәмі қалай өзгергенін айту. **Қорытынды:** Судың дәмі жоқ, бірақ оған қосылғанзаттыңдәмінқабылдайды.		жоғары болса, қар сығұрлым тез ерің, оның қасиеттерін өзгертеді.	**Теңізшілерге айналып кememен саяхатқа шығуды ұсынады.** Сапқа түру. Зал ішінде бір қатармен жүру (тізелерін жоғары көтеріп, аяғының ұшымен, жыландай иректеліп жүру) Аяқтың ұшыменжүгіру. Тыныс алужаттығуы: Иықтарға үрлейік, Ішті де біз ұмытпайық. Түрбаға айналып ауызмыз. Бұлтқа да бір үрлейік, Сәл ғана сосын тоқтайық. Жылдамдата керілейік, Бір-бірімізге күлімдейік, Сәлемді біз жолдайық. Гимнастикалық таяқшамен орындалатын ЖДЖ. **1.Теңізшілер жүріп, жүріп, Алаңқайға жетті.** Гүл жанына таянып, Жаттығуға кірісті. (Таяқты бастан асыра жоғары көтереді) **2.Толқынға назар аударып Айналасын да бақылады.** (Таяқты иығында ұстап, бұрылулар жасайды) **3.Теңізшіге керек тазалық.** Палуба түр жарқырап. (алға қарай еңкейеді) **3.Теңізде көңілсіз болмасын** «Теңізші» биін орындасын (отырады) **4.Дауылда тоңып жаурамай,** Секіріп алсын тоқтамай. (Секірулер)	ұстап тұрып, жіберіп қалуды ұсыну. - Допқа не болды? (Ол судың бетінен секіреді). **Қорытынды:** Доп ауамен толтырылған, ол жеңіл және жеңіл заттар суда батпайды. Су жеңіл заттарды судың бетінен итереді.

				Тыныс алу жаттығулары: «Күткару дөңгелегін үрлейік» *Қимылдың негізгі түрлері:* ***Массажды жолмен жүру.*** ***1.«Желкенді жаямыз»*** *(педагогтің көмегімен).* *Арқан үстіндежүру.* ***2.«Құралдардан секіріп от»*** *(сызық үстіненсекіру).* *Бірнеше параллель сызықтар үстінен екі аяқпен секіру (арақашықтығы – 20 см).* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Теңізшілер»* *Теңізшілер көңілді ғой, Ылғи жақсы жүреді. Бос уақыт кезіксе,* *Ән салып, би билейді.*	
Балалармен Жеке жұмыс	***«Жақсы іс – жаман іс»*** ***Мақсаты:*** *Әдептілікке тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).* ***Айзада, Аян***	***«Жүрек сыйлаймын»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды мейірімділікке баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.* ***С.Әміре,Қадиша***	***«Қылы жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *Баланы тыныштандыру, эмоциясын реттеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Қылы жаңбыр тамшылап түр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.* ***Расул, Айша***	***«Жақсы қасиеттер себеті»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.*	***«Сиқырлы бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымсыз эмоциядан арылту.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, реніштімді беремін». Кейінбұлттыүрлепұшырады.*
Кешкі ас	*ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі* ***Гигиеналық шаралар*** *(қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні іліп қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су")* ***Тамақтану*** *(өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)*				
	«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				

	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киімдегі ілгіштықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 3*** *Сұық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 18*** *Аяздың терезеге салған суретін бақылау.*
	Еңбек адал жас өрен, серуен кезінде еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Серуеннен оралу	*Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын қалыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.* ***(дербес қимыл әрекеті).***				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық, сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары)	***Ертеңгі оқу*** ***"Бауырсақ"*** ***Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жетілдіру.* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік дағды)***	***Көңілді күн*** ***Мақсаты:*** *Сары түсті ермексаздың кесегін екі алақанмен домалақтау және жалпақтау дағдысын қалыптастыру,күнжасауды, күннің бейнесін айқындау үшін қосымша заттарды пайдалануды үйрету* ***Мүсіндеу*** ***Шығармашылық дағды***	***Доп*** ***Мақсаты:*** *Балаларды ептілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Саусақ бұлшық еттерін жетілдіру. Өз бетінше жұмыс жасауға, үйрету.Шағын әңгіме құрастырту.* ***мүсіндеу шығармашылық дағды)***	*«Артығын тап»* ***(сенсорика)*** ***Мақсаты:****Балалардың қиял шығармашылығын логикалық ойлауын дамыту.* ***танымдық, коммуникативтік дағды)***	***Тақпақ жаттату:*** *«Бала бала балақан» тақпақ жаттау.* ***Мақсаты;*** *балаларды тақпақты анық, мәнерлеп айтуға үйрету.* ***танымдық, коммуникативтік дағды)***
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар түрлі киімдерді таныды. Күнделікті тұрмыстық заттарға қызығушылық білдірді. Үйде киімдердің атын атап, киінуге көмектесуге мүмкіндік беріңіз.	*Бүгін балалар серуенде айналадағы дыбыстарды тыңдады. Зейінін дамытып, байқағыштық көрсетті. Үйде терезеден қарап, «Бұл қандай дыбыс?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде доңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде доңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде доңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайранғүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:
_____ **Өнерхан Алмагүл**
_____ **Карбаева С.М**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Қаңтар айы IV-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 26.01.2026	Сейсенбі 27.01.2026	Сәрсенбі 28.01.2026	Бейсенбі 29.01.2026	Жұма 30.01.2026
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күн күмбірі - баланы салт-дәстүрге жақындату, рухани қазынаны сезіндіру.*	*Күн күмбірі - намыс пен жігерге тәрбиелеу.*	*Күн күмбірі - ағаны ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күн күмбірі - қазақы болмысты сақтауға үйрету.*
	Балаларды «Жылы сөз айтайық» ойынымен қарсы алу (әр балаға «сен әдемісің», «сен мейірімдісің» т.б.). Баланың көңіл-күйін жүрекшелер арқылы таңдауға мүмкіндік беру. Баланы үстел үсті ойыншықтарына бағыттау.	*Баланы есік алдында шағын «Сәлемдесу биімен» қарсы алу. Баланың көңіл-күйін тексеру, жылы сөз айту. Баланы шағын топпен ойынға қосу.*	*Балаларды «Күн сәулесі» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз күн сәулесін беру). Баланың көңіл-күйін анықтап, смайликтер тақтасынан таңдауды сұрау. Бала өзін еркін сезіну үшін жұмсақ ойыншықтар бұрышына жіберу.*	*Баланы «Қуанышты қадамдар» ойынымен қарсы алу (бірге секіріп кіру). Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау. Топтағы балалармен ортақ ойынды ұйымдастыру.*	*Баланы қол шапалақтау арқылы қарсы алу («Сәлем, сәлем, досым!»). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелеуді сұрау. Баланы музыка бұрышына бағыттау (шағын аспаптарды ойнау).*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді. **Кеңес:** Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады. **Кеңес:** «Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Жаттығулар – баланы төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді. **Кеңес:** Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді. **Кеңес:** Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі. **Кеңес:** Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл,	***Картотека № 3** **Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»** Мақсаты: Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	***Картотека №4** **Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»** Мақсаты: Балалар мақал-мәтел, тақпақтар, тиым сөздер арқылы табиғат туралы түсінеді.*	***Картотека № 7** **Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»** **Мақсаты:** балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын*	***Картотека № 9** **Дид ойын: «Құстарға комек береміз»** **Мақсаты:** Балалар құстар туралы суреттермен жұмыс жасап, өз ойларын айта алады.*	***Картотека № 10** **Дид ойын: Бақша да ма,бау да ма?** **Мақсаты:** Жемістер мен көкөністер туралы олардың айырмашылық-тарын айта алады.*

бейнелеу, дербес және басқалары)			түсінеді.		
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Қаңтар айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)					
	Ойын: «Жалғастырып айт» *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қимылды дамыту.*	***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиешіі ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*	***Ойын: «Жылы сөз айтайық»*** *Балалар шеңберге тұрып: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің» деп бір-біріне айтады.* *Мағынасы: әдемі сөйлеу, мейірімділік.*	***Ойын: «Кім қандай дыбыс шығарады?»*** *Тәрбиешіі: «Құстар қалай сайрайды?», «Жаңбыр қалай жауады?» Балалар еліктейді.* *Мағынасы: қимылды, шығармашылықты дамыту.*	***Ойын: «Қуыршаққа көмектесейік»*** *Тәрбиешіі: «Қуыршақ киімін жоғалтып алыпты. Кім көмек береді?» Балалар қуыршаққа киім кигізуге көмектеседі.* *Мағынасы: қамқорлық пен еңбекқорлық.*

Кестеге сәйкес ҮІӘ		Дене тәрбиесі: 9.00-9.15	Дене тәрбиесі: 9.00-9.15 Қазақ тілі: 9.20-9.35	Дене тәрбиесі: 10.10-10.25	Музыка: 9.20-9.35
	«Балалар кітапханасы» - Әжелер мектебі негізінде , әжемнің ертегісі үй.				
	Жеті лақ. **Ой қозғау.** - Балалар қасқыр туралы не білесің дер? - Қандай жануар?- Ешкі,лақ қандай жануар?- Лақ туралы қандай өлең,тақпақ білесіңдер. Ертегі тыңдаған ұнай ма сендерге? **Ертегі әлемі бұрышы.** Ертегіні мнемокесте бойынша түсіндіру. **Ертегі желісінен сұрақ – жауап.** Ешкі не үшін орманға күнде барады? Орманда ешкі мен лақтардан басқа не болды? Ол лақтарға не деп ескертті? Лақтар есікті қалай ашып қойды? Кішкентай лақ қайда тығылып қалды?	**«Түлкі мен қоян» (ертегі)** **Қызығушылықты ояту** **Тосын сәт.** Ертегілер әлемінен үш түрлі коверттен хат келу. **1-ші қызыл конверт ашу.** **II. Мига шабуыл.** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Жұмбақ жасыру.** Өзі құ, жүрген жері айқай да шу (түлкі) -Көзі тостақ, өзі қорқақ. (қоян) Жұмбақтың шешуін түсіндіру. -түлкі жыртқыш аң, ал қоян жыртқыш емес. -Қоян өте қорқақ аң, оны үйде асырауға да болады. **2-ші сары конверт тапсырмасы** «Түлкі мен қоян» ертегісімен таныстыру. **АКТ технологиясымен жұмыс. Түлкі мен Қоян** Ерте, ерте, ертеде түлкінің құйрығы жоқ еді. Қасқырмен тату тұрмаған соң үнемі қашып жүреді екен. Сол үшін қасқыр түлкінің артынан	**Мақта қыз бен мысық.** **Қызығушылықтарын ояту.** Балалар мен қонаққа ертегіші Ерден атайды шақырып едім. **АКТтехнологиясы.** Балалардың назарын бейнетаспаға аудару. (Бейне таспа арқылы ертегіші атай Ерден келеді). Балалардан қандай ертегі білетіндерін сұрайды. Ой, балалар, сендер көп ертегі біледі екенсіңдер **Ерден ата жұмбақ жасырады.** От басында құмған, Екі көзін жұмған. Ол не? -Мысық қай ертегіде кездеседі? **Ерден ата :** Маған осы ертегідегі кейіпкерлердің суретін салып беріңдерші? Балалар ертегіде қандай кейіпкерлер бар еді? **Топқа бөлу** **Ертегі кейіпкерлері арқылы.** 1-топ: Мысық 2-топ. Мақтақыз 3-топ. Тауық	"Мұз астындағы үйқы" ертегісі **Мига шабуыл** **Дид ойын:»Кім тапқыр?»** **Жұмбақ жасыру.** Суда оның өмірі, Суда оның қорегі.(балық) **Ой дамыту** **АКТ технологиясымен жұмыс.** Балық туралы түсінік беру. Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме? Ендеше көлге саяхат жасайық. **Саяхатты хабарлау.** Таза ауа жұтамыз. Өзен көлді аралап Балық аулап қайтамыз. Міне балалар көлге келіп жеттік. **Тосын сәт.** - көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар?балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз? -Дұрыс, кемені таңдаймыз -Балықшы атайға келу -Сәлеметсіңдер ме балалар?	**Ғажайып сәт.** **Бауырсақтың қонаққа келуі.-Амандасу.** **Бауырсақ :** Менің атым Бауырсақ, Мені тышқақпен қырып алды, Қанаттпен сыпырып алды. Қаймаққа иледі,майға пісірді. Мен атадан кеттім, Мен әжеден кеттім, Тыңдамадым атамды, Тыңдамадым әжемді Үйімді мен сағындым, көмектесші балақай. Сұрақ – жауап. -Бауырсақ қай ертегінің кейіпкері?. **Балалардың жауабы.** -Бауырсақтың түсі қандай? Сары. - Бауырсақтың пішіні қандай? - Домалақ, шеңбер. **Дид ойын: «Бауырсаққа көмек»** Бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесу.

	Сергіту сәті: *Еркін ұста денеңді,* *Тарсылдатпай еденді* *Орнымыздан тұрып ап* *Жүгірейік бір уақ.* ***Менің сүйікті бұрышым*** *А3 форматта ертегі желісін ретімен жасау.* *1.Орманға үй құрастырып, жапсыру.* *2.Ешкі мен лақтар жапсыру.* *3. Қасқырды бояу.* ***Дид ойын: «Менің даусы»*** ***Шарты:*** *Ешкімен қасқырдың даусын ажырату.* ***Театр әлемі.*** ***Ертегіні сахналау.*** *Қорытындылау.* ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:*** *ертегіде кездескен кейіпкерлердің аттарын атау. Жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата білу.* *-Неге олай ойлайсың?* *Балаларға смайликтер беру арқылы мадақтау.*	*ерін, аңдып жүріп оның ініне түсінті. Түлкі болса інінің екінші тесігінен шығып кетінті. Шығып кетпесе қасқыр түлкіні жеп қояр еді. Сөйтіп түлкі орманда қайғырып келе жатса ағаш түбінде отырған қоянды көреді. Ол кезде қояндардың құйрығы ұзын, жүгірулеріне кедергі келтіреді екен. Содан түлкі жүгіріп барып қоянды ұстап алыпты. Қоян қорыққанынан түлкішек мені жібере салшы мен саған құйрығымды сыйлайын депті. Міне содан бері түлкінің құйрығы ұзын әдемі де, ал ал қоянның құйрығы қысқа екен.* *Ертегі желісі арқылы сұрақ-жауап.* ***3-ші көк коверт тапсырмасы*** ***Дид ойын: «Қандай жануар?»*** *Шарты: Ойынға конверт дайындалады. Конверттің ортасы дөңгеленіп қиылған. Жануарлардың суреті конвертке салынады. Ойықтан көрінген аңдардың дене мүшелері арқылы қандай жануар екенін табады.* ***Дид ойын: «Түлкі мен Қоянға сипаттама»*** *Түлкі қандай?* *-Түлкінің терісі қандай? (үлпілдек, жұмсақ)* *-Түлкінің баласын қалай*	***Сергіту сәті.*** *Иілін оңға бір, иілін, солға бір.* *Жаттығу жасаймын.* *Оң аяқ, сол аяқ, оң аяқ , сол аяқ* *Жаттығу оңай-ақ.* ***1-топ .*** *Мысықты қылқаламмен жағып, мақталы таяқша мен дене бөліктерін бояу.* ***2-топ.*** *Мақата қызыдң суретін құрастыру.* ***3-топ.*** *Ертегі кейіпкерін ретімен жапсыру.* ***Балалардың жұмысын бақылау.*** *Жеке көмек көрсету.* *Ертегі желісіндегі кейіпкерлерді атау.* ***Қорытынды.*** *Қане, балалар, кім өз суретін Ерден атайға көрсеткісі келеді?* *Ерден атай балаларды мадақтап, қоштасады.* *Балалар, сендерге әр түрлі тәсілмен сурет салған ұнады ма? Қандай ертегі кейіпкерін бейнелеңдер? Балаларды мадақтау*	*Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.* *Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?* *-Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін.* ***1- сұрақ:Табиғат пешеге бөлінеді?*** ***2-сұрақ. Балық табиғаттың қай бөлігіне жатады? Су ше?*** ***Сергіту сәті*** *Біз жүземіз оң жаққа,* *Біз жүземіз сол жаққа,* *Шоршымыз көл астында,* *Ыршымыз көл бетінде* *Тұңғиыққа батамыз,* *Тәтті ұйқыға жатамыз* ***Балықшы атай:*** *Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?* ***Ертегі тыңдау.*** ***Бұл ертегі "Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.*** *Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғанымен, күн сәулесін көлегейлеп, су асты күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны байқаған кәрі сазан*	*-* *1.Шыршаның түбінде жылап тұрған қоянды көреді.* ***Тәрбиеші:*** *Сәлеметсіз бе, қоян. Сен неге жылап тұрсың* ***Қоян :*** *Менің тұратын үйім жоқ. соны маған табуға көмектесіңдерші.* ***Тәрбиеші:*** *Қоянға көмек Балалар мынау қандай пішін,?* ***Балалар :*** *Төртбұрыш (оның төртбұрышы бар).Мынау үшбұрыш (оның үш бұрышы бар).Мынау шеңбер (ол домалақ болады).* *қоянның үйін құрастыру.* ***Қоян :*** *Балалар сендерге көп-көп рахмет.Менің баспанам болды.Рахмет мен енді өз жөнімен кетейін.* *- Бауырсақтың алдынан қасқыр кездеседі.* ***2. Қасқырға кездесу.*** *Балалар менің қарыным ашып тұр. Мен бауырсақты жеймін.* ***Балалар :*** *Жоқ, сен бауырсақты жемеші, біз бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесейік деп келе жатырмыз.* ***Дид ойын: «Қасқырға ет береміз»*** ***Шарты: ермексаздан ет жасау.***

		атайды? (жәутік) екен. *-Ал, Қоян қандай?* *-Неге Қоянның терісі қыста ақ болады?* *-Балалар, қоян қалай дыбыстайды? (шыңғырады)* *-Қоянның баласын қалай айтамыз? Кожек* ***Ертегі желісін сахналау.*** ***Балалрды мадақтау.***		*түсіндіріп жатыр:* *Жыл сайын осылай болады. Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мұлде қараңғылық орнайды. Міне балалар қазір балықтар мұз астында ұйықтап жатыр.* *Мен мына қармағымды сендерге сыйға беремін Күн жылып, мұз ерігесін осы жерге келіңдер сол кезде балық аулап көресіңдер.* *Балықшы атаймен қоштасу.* ***Сау болыңдар*** ***Саяхаттан қайту.*** ***Топқа келу.*** ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Дид ойын: «үлкен – кіші балықтар»*** ***Шарты:*** *Шығармашылық жұмыс арқылы мжапсыру, сурет салу, құрастыру.* ***1-топ:*** *Үлкен балықтарды құрастыру* ***2-топ:*** *Кішкентай балықтарды өзен суына жапсыру.* ***3-топ:*** *Қармақ суретін салу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*	***Қасқыр :*** *Рахмет балалар,* ***3.Аюға кездесу.*** *Ой- ой менің қарным ашып тұр еді, жақсы болды ғой мына бауырсақты жеймін.* *Балалар: Аю, аю бауырсақты атасы мен әжесі күтіп отыр соған тезірек бару керек, қайта сен бізге көмектесші, орманнан қалай шығамыз.* ***Сергіту сәті :*** *Ормандағы аюдың,* *Құлпынайы көп екен.* *Теріп,теріп аламыз,* *Қалтамызға саламыз.* ***Дид ойын: «Аюға бал береміз»*** ***Шарты. Бал салынған бөшкені бояу.*** *Жарайсыңдар тура бара беріңдер сол кезде орманнан шығасыңдар.* ***Түлкіні кездестіру*** ***Түлкі :****Бауырсақ мен сені жеймін.* ***Бауырсақ:*** *Жемеші, мені. Мен балалардан көп нәрсені үйреніп келе жатырмын. Сен бізді бір сынап көрші.* ***Түлкі :*** *(қолында бір бума қағаз). Онда менің жұмбақтарымды шешіп көріңдер.* *- Қыста ақ, жазда сұр. қоян* *Мен бал құмар қорбанбаймын, Тәтті ұрлауға қорланбаймын. (аю)* ***Түлкі :*** *Сендер менің тапсырмаларымды жақсы*

					орындадыңдар. Мен сендерге ризамын.Бауырсақты жемеймін. ***Балалар :*** *(Біз бауырсақпен қоштасамыз).* *Бауырсақ, міне орманнанда шықтық, енді мына жолмен тура жүрсең атаң мен әжеңе барасың.* ***Бауырсақ :****Мен сендерден көп нәрселер үйрендім. Сендерге рахмет. Мені атам мен әжем тосып отырған шығар. Үйіме қайтайын.* *Қош сау болыңыздар.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***
Екінші таңғы ас	Ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. Жеңдерін өз бетімен түру, жуыну кезінде киімді суламау, жуыну кезінде суды шашыратпау білігін бекіту. **(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету)**				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет* ***Киіну:*** *Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*				
Серуен	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 6*** *Айналадағы адамның қысқы еңбегі.*	***Картотека № 7*** *Аязды күнді бақылау.*	***Картотека № 8*** *Мұзды бақылау.*	***Картотека № 16*** *Күнді бақылау.*
	Серуен барысында экологиялық мәдениетті қалыптастыру аясында, табиғатты бақылау. ***Серуен картотекасынан*** *Қауіпсіздік ережелері –* ***серуен кезінде бала қауіпсіздігін бақылау.***				
Серуенненоралу	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін ретімен шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң ұқыптап қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпай қолдануды түсіндіру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстауға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда шуламай, тәртіп*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа жинауға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қол жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдеп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:***

	Балаларды қол жуып болған соң асханаға дайындау.	***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды жинақылықпен асханаға отырғызу.*	*сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын таза ұстауға дағдыландыру.*	***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстелге таза қолмен отырғызу.*	*Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*
Түскі ас	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау. Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу. Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	***№9*** *1. Ояту* *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***№10*** *1.Ояну* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№10*** *1.Ояну* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№11*** *1. Ояну* *Көзімізді ашайық* *Аунап, қунап алайық* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*	***Жаттығу кешені №13.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды	*Экологиялық мәдениет қалыптастыру мақсатында үй*				
	Дид ойын: «Кім жылдам?» *Қалбалақтап ұшады.*	***Дид ойын: «Үлкен-кіші шыршалар»***	***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»***	***Дид ойын: «Кім тапқыр»Сұрақтар:***	***Қызығушылықтарын ояту***

ойындар,үстел үсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	*Қанаты талып,* *Жерді барып құшады.* **(Қар)** ***Ой дамыту*** *Мнемо кестемен жұмыс* *Қазір жылдың қай мезгілі?* *- Қыс мезгілі.* *Қыс мезгілінің ауа райы қандай болады?* *- Қар жауады, аяз болады, боран соғады, мұз қатады.* *Қыс мезгілінде қалай киінеміз?* *- Тон, малақай, етік, шалбар, жейде, қолғап, мойынорағыш, басқиім киеміз.* **«Қыс»** *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* *Балаларды мадақтау.*	***1-топ*** *Үлкен А3 форматта салынған орман суретіне үлкен шыршаларды құрастырып орналастыру.* ***2-топ.*** *Үлкен А3 форматта салынған орман суретінің үстіне кішкентай шырша құрастырып, орналастыру*	***Жұмбақ жасыру.*** *Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады* **(Аяз)** *Қолдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* **(Мұз)** *Аппақ етіп айналады,* *Ақ көбелек айналды;* *Әбден қотып болған соң,* *Жер әлемде жайланды.* **(Қар)** *Жұмбақтың шешуіне байланысты сұрақ –жауап, түсіндіру.* ***Ой қозғау. Мнемотехника әдісімен жұмыс.*** ***Мнемо кесте қыс мезгілін сипаттау.*** *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?*	*-Құстардың ортақ қасиетін ата. (қанаты, ұшады, шоқиды, тұмсығы)* *-Құстардың бір –бірінен айырмашылығы неде? (әр түрлі дауыстайды)* *- Құстардың қандай пайдасы бар?(ағаштарды зиянкестерден қорғайды.* ***2-топ қызыл қалташа*** *Қыстайтын құстарды ата?* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:*** *Білетін құстарды ату.* *Сұрақ-жауап.* *Оларға қандай қамқорлық жасау керек?* *-Неліктен оларға қыста тамақ тауып жеу қиын болады?* ***Жасыл қалташа*** ***Құс туралы тиым сөз айт?*** *-Құстардың ұясын бұзба.* *-Құсты атпа, өлтіруге болмайды.* *-Құстың жұмыртқасын жарма.* ***«Құстарға қамқорлық» тақпақты бірге айту.*** *Жылы жаққа ұшпайтын,* *Біздің жақта қыстайтын* *Құстар жүрсе жуықта* *Жем шашуды ұмытпа.*	***Дид ойын: «Даусынан ажырат»*** ***Шарты:*** *Жануарлардың дыбысы естіледі балалар қай жануар екенін айтып алдарындағы суреттен көрсетеді .* ***2. Ой қозғау.*** ***Суретпен жұмыс.*** ***Түсінік беру.*** *-Суретте қандай жануарларды көріп тұрсыңдар?* *-Неге оларды үй жануарлары деп атаймыз?* *-Оларға кімдер қамқорлық жасайды?* *- Үй жануарларының адамға тигізер пайдасы бар ма?* *-Олардың төлдерін қалай атаймыз?* ***Ой дамыту*** *Төлдерін атау.* *(алдын ала жұмыстан)* ***-Түйе төлі-ботақан,*** *Мөлдіреп көзі ойнаған.* ***-Қойдың төлі-қошақан,*** *Өріске қашқан қорадан.* ***-Ешкінің төлі-лақ,*** *Тыныш тұрмайды ол бірақ.* ***-Жылқының төлі-құлыншақ,*** *Тұяғы жерге ұрыншақ.* ***-Сиырдың төлі-бұзау.*** *Сүйкімді әрі асау.* ***Дид ойын: « Адасқан төлдер»*** ***Шарты::*** *балаларға жануарлардың суреті тартылып беріледі.*

					Ортаға толдердің суреті қойылады.
Балалармен Жеке жұмыс	**«Жақсы тілектер»** **Мақсаты:** Позитивті ойлауға тәрбиелеу. **Жүргізу түрі:** Балалар шеңберде бір-біріне тілек айтады («Бақытты бол!», «Досың көп болсын!»).	**«Кімге көмектесемін?»** **Мақсаты:** Қайырымдылыққа баулу. **Жүргізу түрі:** Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеукерегінайтады.	**«Жылы сөзді жалғастыр»** **Мақсаты:** Жақсы сөзді естіп, оны жалғастыру. **Жүргізу түрі:** Тәрбиеші бастайды: «Сен жақсы...», бала жалғастырады («... доссың», «... баласың»).	**«Сиқырлы орындық»** **Мақсаты:** Баланың өз-өзіне сенімін арттыру. **Жүргізу түрі:** Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).	**«Жақсылық себеті»** **Мақсаты:** Ізгілікке, жақсылық жасауға үйрету. **Жүргізу түрі:** Себетке қағаздан жасалған «жақсылықтар» (ойыншық жинау, досты құшақтау, көмектесу) салынады. Балабіреуінтаңдап, онылайтыпбереді.
Кешкі ас	ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі **Гигиеналық шаралар** (қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні ілін қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су") **Тамақтану** (өз орнына отыру, дұрыс отыру, ас құралдарын дұрыс ұстау, тамақты ұқыпты қабылдау, сөйлеспеу, Алғыс айту)				
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 3** Суық торғайды бақылау.	**Картотека № 6** Айналадағы адамның қысқы еңбегі.	**Картотека № 7** Аязды күнді бақылау.	**Картотека № 8** Мұзды бақылау.	**Картотека № 16** Күнді бақылау.
	«Еңбегі адал жас өрен» - серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын қалыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. **(дербес қимыл әрекеті).**				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-	**Сөздік ойын:** **Тақырыбы:** «Не қалай дыбыстайды» **Мақсаты:**	**Дидактикалық ойын:** «Телефон» **Мақсаты:** балалардың есте сақтау қабілеттерін, ойын,	**Дидактикалық ойын «Себетке көкеніс жинайық» Мақсаты:** Көкеністерді	**Дидактикалық ойын:**«Ғажайып қорап» **Мақсаты:** қорапшының ішіндегі заттарды дұрыс	**Дидактикалық ойын:** «Гүл құрастыр» **Мақсаты:** балалардың байқағыштық

рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары	*Балалардыңэйінділігін танымдық және белсенділігін дамыту.* ***(танымдық, коммуникативтік дағды).***	*қиялын дамыту* ***(танымдық дағды***	*ажыратып сөзбетке жапсырамыз.* ***(сенсорика)танымдық дағды).***	*атай білуге үйрету. Заттардың қасиеттерін сипаттап айтып беру(танымдық, коммуникативтік дағды).*	*қабілеттерін дамыту (,танымдық дағды).*
Балалардың үйге кайтуы	*«Өнегелі 15 минут»* *Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Зейін мен шыдамдылық танытты. Үйде қарапайым пазлдарды бірге құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар серуен кезінде жапырақтарды жинады. Табиғаттағы әдемілікті байқап, қызығушылық көрсетті. Үйде жинаған жапырақтарды альбомға жапсыру қызықты іс болады.*	*Бүгін балалар бір-біріне қонаққа барғандай ойын ойнады. Әлеуметтік қарым-қатынас жасауға үйренді. Үйдеқарапайым «қонаққабару» ойынынойнаупайдалы.*	*Бүгін балалар суреттерден түстерді ажыратып, атады. Заттарды салыстыруға дағдыланды. Үйде түрлі-түсті ойыншықтарды бөліп, «қызыл», «көк» деп атауға көңіл бөліңіз.*	*Бүгін балалар өлеңге қимыл қосып ойнады. Ән мен қимылды үйлестіруге тырысты. Үйде қысқа өлеңдерге би қимылдарын ойлап табуға болады.*

Ұсыныс Ертегілер айту, таңғытар жаттау.

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

Өнерхан Алмагүл

Карбаева С.М

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Ақпан айы I-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 02.02.2026	Сейсенбі 03.02.2026	Сәрсенбі 04.02.2026	Бейсенбі 05.02.2026	Жұма 06.02.2026
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күн күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күн күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күн күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күн күмбірі – тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топпен ойнауға тарту.	*Баланы құршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қорапшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін болу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма	***Картотека №13*** ***«Не жоқ?»*** *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа,*	***Картотека №15*** ***Танып ал да, атын ата*** *Мақсаты: заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау*	***Картотека № 16*** ***«Үй жануарлары»*** *Ойын шарты: Дөңгелене отырып, ғажайып қалтадан үй жануарларын*	***Картотека № 17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз*	***Картотека № 18*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау*

шылық, эксперименталдық, еңбек, кимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*байқампаздыққа тәрбиелеу.*	*қабілетін дамыту.*	*алып, алған жануардың дене мүшелерін атату, олар туралы мейірімді сөздер айту.*	*көйткерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*	*қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
Таңғы ас	***Әңгіме:*** *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, еніміз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық	***Ойын: «Жоғалған ойыншыққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай көмектесеміз?» – деп балалардан кеңес сұрайды. Балалар: «Жол көрсетеміз», «Қасына ертіп апарамыз». **Мақсаты:** баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу.*	***Ойын: «Сиқырлы музыка»*** *Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап табады (құстың ұшуы, гүлдің ашылуы). Әр бала өз қимылын көрсетеді. **Мақсаты:** қиялды, шығармашылық қабілетті дамыту.*	***Ойын: «Кім еңбекқор?»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала ойыншық жинап жатыр, екіншісі шашып жүр. Балалар: «Мынау еңбекқор, мынау жалқау». **Мақсаты:** жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.*	***Ойын: «Не жетіспейді?»*** *Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап). Біреуін тәрбиеші жасырады. Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді. **Мақсаты:** зейінді, есте сақтауды дамыту.*	***Ойын: «Қайда тұрады?»*** *Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?» Балалар: «Суда!» «Қоян қайда тұрады?» – «Інде!» «Көлік қайда жүреді?» – «Жолда!» **Мақсаты:** логикалық ойлауын дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұйә*				
	"Мұз астындағы ұйқы" *ертегісі* ***Мига шабуыл*** ***Дид ойын:»Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Суда оның өмірі,* *Суда оның қорегі.(балық)* ***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Балық туралы түсінік беру.* *Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме?*	***Ой қозғау.*** ***Дид ойын: «Шатастырма»*** *1.Көктемде қар жауады. 2. Қазір жаз мезгілі? 3.Көктемде қар ериді? 4Қыста жапырақтар сарғаяды? 5.Жаз ең суық жыл мезгілі? 7.Қыста құстар жылы жаққа ұшып кетеді?* ***Ой дамыту:*** ***Дид ойын: «Бұл не?»*** *Шарты: Глобусты үстел үстіне қойып, не екенін сұрау. -Глобустың пішіні қандай? -Глобустан қандай түстерді көріп тұрсыңдар? Ол түстер нені белгілейді? -Біздің жерімізде құрғақ жер көп пе, су көп пе? Жер ғаламшары туралы түсінік беру.*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** *Жұмбақ жасыру Бір жерінде ыстық, Бір жерінде суық Бір жерінде күн, Бір жерінде түн Кереметалыпнеткен.* ***(Жер шары)*** ***Тыныштық сәті:*** *Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау.* *Сұрақ-жауап* *Менің дыбысы деп ойлайсыңдар?* *Табиғат – біздің қоршаған орта, туған елім, ауа, күн мен жер және су, орман мен жануарлар.*	***"Мұз астындағы ұйқы"*** *ертегісі* ***Мига шабуыл*** ***Дид ойын:»Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Суда оның өмірі,* *Суда оның қорегі.(балық)* ***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Балық туралы түсінік беру.* *Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме?*	***Ғажайып сәт.*** ***Бауырсақтың қонаққа келуі.-Амандасу.*** ***Бауырсақ :*** *Менің атым Бауырсақ,* *Мені пышақпен қырып алды,* *Қанатпен сыпырып алды.* *Қаймаққа иледі,майға пісірді.* *Мен атадан кеттім,* *Мен әжеден кеттім,* *Тыңдамадым атамды,* *Тыңдамадым әжемді* *Үйімді мен сағындым, көмектесші балақай.*

	Ендеше көлге саяхат жасайық. ***Саяхатты хабарлау.*** *Таза ауа жұтамыз.* *Өзен көлді аралап* *Балық аулап қайтамыз. Міне балалар көлге келіп жеттік.* ***Тосын сәт.*** *- көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар?балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз?* *-Дұрыс, кемені таңдаймыз* *-Балықшы атайға келу* *-Сәлеметсіңдер ме балалар?* *Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.* *Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?*	*Жер бетіндегі ауа, су, жарық болғандықтан, онда адамдар, құстар, жануарлар тіршілік етеді.* ***Дид ойын: «Табиғатты аялайық»*** *Әр бала тірі табиғат түрлерін плакатқа жапсырып, табиғат көрінісін бейнелей отырып әңгімелейді.* *Жасыл шөпті жұлуға болмайды, ол біздің жерімізге көрік береді.* *Ағашты кесуге болмайды, ол бізге таза ауа береді.* *Суды ластауға болмайды, сусыз өмір жоқ.* *Гүлді жұлуға болмайды, гүлді аялау керек.* *Көбелекті өлтірмеңдер, ол — әдемілік белгісі.* *Құсты атуға болмайды, құс — адамның досы.* *Аңдарды қорғауымыз керек, олар біздің байлығымыз.* ***Сергіту сәті.*** *Біз кішкентай баламыз,* *Өсіп-өсіп толамыз.* *Күнге қарай талпынып,* *Көкке қолды созамыз.* ***6.Ой толғаныс.*** *Сұрақ – жауап.* *-Айналамызды қоршап , жайқалып өскен ағаштар не үшін керек?Табиғат байлықтары на нелер жатады?* *-Оны қорғау деген не?*	*Табиғат шеге бөлінед?* *Атау.* ***Ой дамыту.*** *тірі табиғат пен өлі табиғат бір-бірімен тығыз байланысын түсіндіру.* ***1-аялдама Су*** *Сылдырапағыпжатқан не ?* *-Дұрысбұл су.* *-Ал судыңқандайпайдасы бар?* *Су өлітабиғатқажатады,албіз адамдар суды ішемізбізгепайдасыөтекоп.* *Демек өлі табиғат пен тірі табиғат бір-бірімен тығыз байланысы бар ма?* ***Сергіту сәті.*** ***2-аялдама*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе* *Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады* ***Дид ойын: «Зерттеушілер»***	*Ендеше көлге саяхат жасайық.* ***Саяхатты хабарлау.*** *Таза ауа жұтамыз.* *Өзен көлді аралап* *Балық аулап қайтамыз. Міне балалар көлге келіп жеттік.* ***Тосын сәт.*** *- көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар?балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз?* *-Дұрыс, кемені таңдаймыз* *-Балықшы атайға келу* *-Сәлеметсіңдер ме балалар?* *Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.* *Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?* *-Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін.*	*Сұрақ – жауап.* *-Бауырсақ қай ертегінің кейіпкері?.* ***Балалардың жауабы.*** *-Бауырсақтың түсі қандай?* *Сары.* *- Бауысақтың пішіні қандай?* *- Домалақ, шеңбер.* ***Дид ойын: «Бауырсаққа көмек»*** *Бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесу. -* *1.Шыршаның түбінде жылап тұрған қоянды көреді.* ***Тәрбиеші:** Сәлеметсіз бе, қоян. Сен неге жылап тұрсың* ***Қоян :** Менің тұратын үйім жоқ, соны маған табуға* *көмектесіңдерші.* ***Тәрбиеші:** Қоянға көмек* *Балалар мынау қандай пішін,?* ***Балалар :** Төртбұрыш (оның төртбұрышы бар).Мынау үшбұрыш (оның үш бұрышы бар).Мынау шеңбер (ол домалақ болады).* *қоянның үйін құрастыру.*

	-Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін. **1- сұрақ:Табиғат нешеге бөлінеді?** **2-сұрақ. Балық табиғаттың қай бөлігіне жатады? Су ше?** **Сергіту сәті** Біз жүземіз оң жаққа, Біз жүземіз сол жаққа, Шоршымыз көл астында, Ыршымыз көл бетінде Түңғиыққа батамыз, Тәтті ұйқыға жатамыз **Балықшы атай:** Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме? **Ертегі тыңдау.** **Бұл ертегі** **"Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.** Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғанымен, күн сәулесін колегейлеп, су асты	-Табиғатты сүйе білу деген не?	**1-тәжірбие:** Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткізеді **2-тәжірбие:** Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік. - ауасыздыныс алуға бола ма? **Қортынды** От та, суда, ауа да Жан-жануарбарлығы Ормантеңіздауларда Табиғаттыңбайлығы. Бала ұні. **Балаларды мадақтау**	**1- сұрақ:Табиғат нешеге бөлінеді?** **2-сұрақ. Балық табиғаттың қай бөлігіне жатады? Су ше?** **Сергіту сәті** Біз жүземіз оң жаққа, Біз жүземіз сол жаққа, Шоршымыз көл астында, Ыршымыз көл бетінде Түңғиыққа батамыз, Тәтті ұйқыға жатамыз **Балықшы атай:** Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме? **Ертегі тыңдау.** **Бұл ертегі** **"Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.** Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғанымен, күн сәулесін көлегейлеп, су асты күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны	**Қоян :** Балалар сендерге көп-көп рахмет.Менің баспанам болды.Рахмет мен енді өз жонімен кетейін. - Бауырсақтың алдынан қасқыр кездеседі. **2. Қасқырға кездесу.** Балалар менің қарным ашып тур. Мен бауырсақты жеймін. **Балалар :** Жоқ, сен бауырсақты жемеші, біз бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесейік деп келе жатырмыз. **Дид ойын: «Қасқырға ет береміз»** **Шарты: ермексаздан ет жасау.** **Қасқыр :** Рахмет балалар, **3.Аюға кездесу.** Ой- ой менің қарным ашып тур еді, жақсы болды гой мына бауырсақты жеймін. Балалар: Аю, аю бауырсақты атасы мен әжесі күтіп отыр соған тезірек бару керек, қайта сен бізге көмектесші, орманнан қалай шығамыз. **Сергіту сәті :**

	күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны байқаған кәрі сазан түсіндіріп жатыр: *Жыл сайын осылай болады. Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мұлде қараңғылық орнайды.* *Міне балалар қазір балық-тар мұз астында ұйықтап жатыр.* *Мен мына қармағымды сендерге сыйға беремін* *Күн жылып, мұз ерігесін осы жерге келіңдер сол кезде балық аулап көресіңдер.* *Балықшы атаймен қоштасу.* ***Сау болыңдар*** ***Саяхаттан қайту.*** ***Топқа келу.*** ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Дид ойын: «үлкен – кіші балықтар»*** ***Шарты:*** *Шығармашылық жұмыс*			*байқаған кәрі сазан түсіндіріп жатыр:* *Жыл сайын осылай болады. Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мұлде қараңғылық орнайды.* *Міне балалар қазір балық-тар мұз астында ұйықтап жатыр.* *Мен мына қармағымды сендерге сыйға беремін* *Күн жылып, мұз ерігесін осы жерге келіңдер сол кезде балық аулап көресіңдер.* *Балықшы атаймен қоштасу.* ***Сау болыңдар*** ***Саяхаттан қайту.*** ***Топқа келу.*** ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Дид ойын: «үлкен – кіші балықтар»*** ***Шарты:*** *Шығармашылық жұмыс арқылы мәжапсыру, сурет салу, құрастыру.*	*Ормандағы аюдың,* *Құлпынайы көп екен.* *Теріп,теріп аламыз,* *Қалтамызға саламыз.* ***Дид ойын: «Аюға бал береміз»*** ***Шарты. Бал салынған бөшкені бояу.*** *Жарайсыңдар тура бара беріңдер сол кезде орманнан шығасыңдар.* ***Түлкіні кездестіру*** ***Түлкі :****Бауырсақ мен сені жеймін.* ***Бауырсақ:*** *Жемеші, мені. Мен балалардан көп нәрсені үйреніп келе жатырмын. Сен бізді бір сынап көрші.* ***Түлкі :*** *(қолында бір бума қағаз). Онда менің жұмбақ-тарымды шешіп көріңдер.* *- Қыста ақ, жазда сұр. қоян* *Мен бал құмар қорбанбай-мын, Тәтті ұрлауға қорланбаймын. (аю)* ***Түлкі :*** *Сендер менің тапсырмаларымды жақсы орындадыңдар. Мен сендерге ризамын.Бауырсақты жемеймін.*

	арқылы мжапсыру, сурет салу, құрастыру. ***1-топ:*** *Үлкен балықтарды құрастыру* ***2-топ:*** *Кішкентай балықтарды өзен суына жапсыру.* ***3-топ:*** *Қармақ суретін салу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*			***1-топ:*** *Үлкен балықтарды құрастыру* ***2-топ:*** *Кішкентай балықтарды өзен суына жапсыру.* ***3-топ:*** *Қармақ суретін салу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*	***Балалар :*** *(Біз бауырсақпен қоштасамыз).* *Бауырсақ, міне орманнанда шықтық, енді мына жолмен тура жүрсең атаң мен әжеңе барасың.* ***Бауырсақ :****Мен сендерден көп нәрселер үйрендім. Сендерге рахмет. Мені атам мен әжем тосып отырған шығар. Үйіме қайтайын.* *Қош сау болыңыздар.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Қысқы серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды сырт киімдерін ретімен*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланы киімін бүктеп, сөресіне қоюға*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-бірінің заттарын алмауға*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң, аяқ киімін де ретімен қоюға*

	шешіп, орындарына жинақтап қоюға үйрету. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тыныштық сақтауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асханаға барады.*	*дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпауға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге отыру.*	*үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдануды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды үнемді пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тексеру.*	*шешіп, шкафқа жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жуу, сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға шақыру.*	*үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№ 3*** *«Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» -*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр"–қолды шапалақтау*	***№6.****арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу,*	***№7****«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*

	шапалақтаймыз. *- «Қайырлы таң, ағғым!»* *- аяқты сипау.* *- «Оянамыз, ағғым!» -* *қаз - қаз басамыз.*		*кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	*«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***«Сиқырлы түстер» дидактикалық ойыны*** ***Мақсаты:*** *ойын барысында балалар түстер мен реңктерге қызығушылықтанытып, табиғат сұлулығын сезіне біледі.* ***Ресурстар:*** *түрлі түсті карточкалар.* ***Ойын барысы:*** *балаларға түрлі-түсті квадраттармен карточкалар беру. Содан соң педагог бір сөз айтады, мысалы, қайың. Қара, ақ және жасыл тортбұрыштары бар балалар оларды өсіреді.*	***Дид ойын:«Керемет орман»*** ***Ойынның мақсаты:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуге сүйене отырып тақырыпты түсіне біледі.* ***Материал:*** *бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.* ***Ойын барысы:*** *ересек адам балаларға парақ таратып, ғажайыптарға толы орман салуды ұсынады, содан кейін ол туралы әңгімелеп береді.*	***Дид ойын:*** ***«Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап айтуды,олардың пайдасы туралы біледі.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері* ***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жемістер суреттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі танып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады.*	***Дид ойын: «Суретші»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтай отырып, жұмыс жасай алады.* *Ресурстар: Ақ парақ, қарындаш* ***Жүргізілу барысы:*** *Тәрбиеші балаларға кез-келген геометриялық бейнені салуды ұсынады. (төрбұрыш, үшбұрыш, шаршы)* *Салуға арналған бейненің санын бала өзі таңдайды. Тапсырманы орындап біткеннен кейін тәрбиеші балалардың суреттерін жинап алып, суретте не салынғанын, қанша екенін естеріне түсіруді сұрайды.*	***Дид ойын: «Құршақты киіндір»*** ***Мақсаты:*** *Құршақтың жетіспейтін киім-кешегін қиып жасауды біледі.* ***Ресурстар:****Конверт ішінде қатырма қағаздан қиылған құршақ бейнесі, үл және қыз баланың киімдерінің 2-3 түрі.* ***Жүргізілу барысы:*** *Тәрбиеші әр балаға конверт үлестіріп береді. Балалар конвертті ашып құршаққа арналған киімдерді атын атап, ретімен киіндіреді.*

Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы қорапша»*** ***Мақсаты:*** *Бала зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Қорапшаға бірнеше ұсақ ойыншық салынады. Бала 10 секунд қарайды, сосын қорап жабылады. «Қандай ойыншықтар бар еді?» деп сұралады.* ***Айбар,Айша***	***Тақырыбы: «Көңіл-күйді тап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоцияларын тану дағдысын қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Балаға түрлі смайликтер көрсетіледі. «Қайсысы қуанышты? Қайсысы ренжіген?» деп сұралады. Бала өз көңіл-күйін де көрсетеді.* ***Қадиша,Аян***	***Тақырыбы: «Артық затты тап»*** ***Мақсаты:*** *Салыстыру арқылы ойлау қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Үш сурет көрсетіледі (алма, алмұрт, машина). Бала артық затты табуы керек.* ***Расул,Айзада***	***Тақырыбы: «Жылы сөз айт»*** ***Мақсаты:*** *Баланың коммуникативтік дағдысын жетілдіру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші балаға: «Маған жылы сөз айтшы» дейді. Мысалы: «Сіз әдемісіз», «Сіз жақсысыз».* ***Айғаным,Әбілмансұр***	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен қимыл-қозғалысты дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші бір қимыл көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру), бала қайталайды. Кейін 2–3 қимылды қатарынан қайталатады.* ***С.Әміре,Аян***
Кешкі ас	*Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Серуеннен оралу	*Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешінулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу және т. б.* ***(еркін ойын әрекеті)***				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-	***Ертегі оқу*** ***"Үш аю"***	***«Әдемі гүлдер» сурет салу.*** ***Мақсаты:*** *қағаз бетіндегі гүлдің суретін боя арқылы*	***Ертегі оқу*** ***"Бауырсақ"***	***«Күнді» мүсіндеу.*** ***Мақсаты:*** *Күн туралы жұмбақты шешу арқылы*	***«Қасқыр мен жеті лақ» ертегісін теледидардан көрсету.***

рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары)	***Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жеткізу.* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік қызмет)*** ***Қимылды ойын*** ***"Көбелектер"*** ***Мақсаты:*** *балалардың ойынға деген қызығушылығын арттыру; (танымдық, шығармашылық, коммуникативтік дағды)*	*балалардың түстерді өздері таңдау арқылы қиял шығармашылығын дамыту. Қарындашты дұрыс ұстау әдебімен таныстыру.* ***(шығармашылық дағды)*** ***Қимылды ойын. «Асық ату»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды қазақтың ұлттық ойындарымен таныстыра отырып, патриоттық сезімдерін ояту, шапшаңдылыққа, достыққа тәрбиелеу.* *(танымдық коммуникавтік дағды)*	***Мақсаты:*** *таныс шығармаларды қайталау кезінде сюжетті сақтау қабілетін дамыту, диалогтық сөйлеуді жеткізу.* ***(қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, танымдық, коммуникативтік қызмет)*** ***Сюжеттік-рөлдік ойын*** ***"Дүкенде"*** ***Мақсаты:*** *шығармашылық бастама мен дербестікті дамыту. Рөлді таңдауда, ойды әзірлеуде және жүзеге асыруда, атрибуттарды пайдалануда балалардың дербес іс-әрекет саласын кеңейту; (танымдық, шығармашылық, коммуникативтік дағды)*	*Берілген ермексаздан суретке қарап отырып Күнді мүсіндеу.* ***(шығармашылық дағды)*** ***Қимылды ойын. «Аю мен аралар»*** ***Мақсаты:*** *ойын арқылы тақпақ айтқыза отырып, достыққа тәрбиелеу. (танымдық коммуникавтік дағды)*	***Мақсаты:*** *ақпараттық құралдарды пайдалана отырып, балалардың қызығушылықтарын арттыру. Ертегіні көріп болған соң мазмұнына сұрау арқылы сөздік қорларын дамыту.(танымдық дағды)* ***Үстел үсті ойын. «Шалқан» ертегісі*** ***Мақсаты:*** *таныс ертегіні сурет бойынша ретімен қоя отырып, ертегінің негізгі бөлімдерін ауызша сұрау.* *(шығармашылық дағды)*
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет дәптеріне нүктелерді қосып қарапайым сурет жасады. *Көз-қол үйлесімділігін дамытты.* *Үйде балаңызбен «нүктелерді қос» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі ішстерді ажыратуға тырысты (гүл, сабын, жеміс).* *Сезім мүшелерін дамытуға талпынды.* *Үйде жеміс-жидектің ішін таныстырып, «Бұл не?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар қарапайым «доңғелек, үшбұрыш, шаршы» пішіндерден үй салды.* *Қиялын іске қосты.* *Үйде қағаздан пішін қиып, сурет құрастыруға көңіл бөліңіздер.*	*Бүгін балалар айна алдында «кім қалай қимылдайды?» ойынын ойнады.* *Өзін-өзі бақылауға үйренді.* *Үйде айна алдында әртүрлі қимылды қайталау қызықты болады.*	*Бүгін балалар музыка тоқтағанда «қатып қалу» ойынын ойнады.* *Зейінін шоғырландырып, тыңдауға үйренді.* *Үйде осындай «тоқта!» ойынын ойнау пайдалы.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайраңгүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Ақпан айы II-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 09.02.2026	Сейсенбі 10.02.2026	Сәрсенбі 11.02.2026	Бейсенбі 12.02.2026	Жұма 13.02.2026
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күй күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – балаға салт-дәстүрге жақындату*	*Күй күмбірі – ағаны үлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күй күмбірі – баланың бойына әсемдік пен үлттық сезім ұялату.*
	Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу. Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру. Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.	*Баланы есіктен кіргенде күлімдеп қарсы алу. Достарымен амандасуға бағыттау. Үстел үсті ойыншықтарына қызықтыру. Баланың көңіл-күйін бақылау.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Ойын бұрышына еркін орналастыру. Баланы сурет салу бұрышына бағыттау.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу. «Сәлеметсіз бе» деп жауап беруге үйрету. Құрастыру ойындарына қызықтыру. Достарымен ортақ ойынға қосу.*	*Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. Ойыншық аю немесе қуыршақ арқылы амандастыру. Достарына жақындастыру. Баланы үстел үсті сурет бояуға бағыттау*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ізеттілік – әдемі қарым-қатынастың бастауы. Ізетті бала әрқашан сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үлкендерге сәлем беруге, сөйлескенде «Апай», «Аға» деп құрметпен айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Сенімділік – баланың тұлға болып қалыптасуына әсер етеді. Сенімді бала өзіне жауапты болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз ойын ашық айтуға, тапсырманы соңына дейін орындауға дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Жақсылық жасау – мейірімнің көрінісі. Жақсылықты үйренген бала айналасында сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды досына көмектесуге, кішкентай сыйлық жасауды әдетке айналдыруға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Еңбек – тәрбиенің алтын қазығы. Еңбекқор бала әрқашан жетістікке жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үстел жинау, ойыншықтарын орнына қою сияқты еңбектің қарапайым түрлеріне дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 4*** ***«Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың, сөздік қорын байыту.*	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, еріді, буға айналады.*	***Картотека № 9*** ***«Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуге үйрету және оларды ажырата білу.*	***Картотека № 11*** ***«Жалпы атауын ата»*** *Мақсаты: Балаларға заттарды жеке-жеке таныта келе, ең соңында заттардың жалпы атауын бір сөзбен ойлана отырып шешуде тапқырлыққа, шапшандыққа баулу.*	***Картотека № 13*** ***«Не артық?»*** *Мақсаты: Балаларды суретке қарап, оларды топтастыруға үйрету. Суретте түрған артық затты таба білу, сипаттама беру.*

леу, дербес және басқалары)	***Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан***				
Таңғы жаттығу	*Ақпан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Судың, тұмақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін еске рту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Еттен, сүттен, көкөністен, жемістен алған дәрумен бізге күш береді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Күшті бала сенімді болады, ол өзін жеңімпаз сезінеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай, жақсылап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Қалғанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)					
	Ойын: «Кейіпкерді сипатта» *Тәрбиеші: «Мақта қыз қандай?»* *Балалар: «Жақсы, мейірімді».* *«Қасқыр қандай?»* *Балалар: «Ашулы, қу».* ***Мақсаты:*** *кейіпкер мінезін ажырата білуге үйрету.*	***Ойын: «Досыма көмек»*** *Бір бала ойыншықты «көтере алмай жатыр» деп рөл ойнайды.* *Қалғандары: «Біз бірге көмектесеміз» дейді.* ***Мақсаты:*** *ұжымдық көмекке үйрету.*	***Ойын: «Сиқырлы қиялшар»*** *Балалар көзін жұмып, тәрбиеші: «Қазір сендер ертегі еліне бардыңдар. Қандай ғажайып көріп тұрсыңдар?» дейді.* *Балалар әртүрлі жауап береді: «Үлкен гүл», «Сиқырлы үй».* ***Мақсаты:*** *қиял мен елестету қабілетін күшейту.*	***Ойын: «Таза бөлме»*** *Ойыншықтар әдейі шашылып тасталады.* *Балалар жарысып жинайды.* *Соңында: «Бөлме таза болса, бәріміз қуаныштымыз!» дейді.* ***Мақсаты:*** *тазалық пен еңбекке дағдыландыру.*	***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, банан, қалам».* *Балалар: «Қалам – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, топтастыруға үйрету.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ					
		Дене тәрбиесі:	***Дене тәрбиесі:***	***Дене тәрбиесі:***	***Музыка:***

	9.00-9.15	**9.00-9.15** **Қазақ тілі:** **9.20-9.35**	**10.10-10.25**	**9.20-9.35**

«Балалар кітапханасы» – балық туралы әртегі, өлең, сөздік қорын байытуға бағытталған.
«Үшқыр ой алаңы» – балықтың тіршілігі, суда қалай тыныс алатыны, табиғаттағы орны , балаларға сұрақ-жауап .
«Шебыт» – балалар балықтың суретін салу, мүсіндеу - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үйә.

Қызығушылықты ояту. Тосын сәт. АҚТ технол жұмыс. *Сәлеметсіңдер ме балалар!* *Мен кеме капитанымын. Атым Марат.* *Менімен бірге Қара теңізге саяхатқа баруды ұсынамын.* *Балалар саяхатқа барған ұнай ма? Ия.* *(мұнда желдеткіш қосып, теңіз дыбыстарын қоюға болады)* *Капитан:* *-Сендерге қызық болсын деп өзіммен бірге көрмені алып келдім..* *Міне, қараңдар* *- Балалар, бұл не?* *Біз не істейміз? Оның не екенін қалай білуге болады?* *Жарайды, бізде қажетті кітаптар жоқ. Өзіммен бірге түсірген видеоны тамашалайық.*	***Қызығушылықты ояту*** ***Жұмбақ шешу*** *1. Жер бетінде бір шықпас,* *Су түбінде тұншықпас* *Сөйлемейді, үндемейді.* *Пісірсе оны кім жемейді.* ***(Балық)*** *2. Аузы бар, тілі жоқ,* *Терісі бар, жүні жоқ.* *Қанаты бар ұшпайды,* *Су астында қыстайды.* ***(Балық)*** ***Ой дамыту*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс*** *-Балықтар тек суда ғана тіршілік етеді, сондықтан олардың дене пішіні мекен ететін орны мен тіршілік жағдайларына байланысты алуан түрлі болып келеді.* ***Балықтың пайдасы?*** *-Балықтың майынан қажетті бірнеше түрлі дәрумендер алынады.* *-Қабыршағынан інжу жасалады.* *-Майынан ыстыққа төзімді боялар дайындалады.*	***Ой дамыту*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *Балық туралы түсінік беру.* *Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме?* *Ендеше көлге саяхат жасайық.* ***Саяхатты хабарлау.*** *Таза ауа жұтамыз.* *Өзен көлді аралап* *Балық аулап қайтамыз.* *Міне балалар көлге келіп жеттік.* ***Тосын сәт.*** *- көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар?балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз?* *-Дұрыс, кемені таңдаймыз* *-Балықшы атайға келу* *-Сәлеметсіңдер ме балалар?* *Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.* *Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?*	***Таңғажайып сәт.*** *Педагогтың ұялы телефоны шырылдайды.* *Алоо - Сәлеметсіздер ме балалар, мен су патшасымын.* *Сендер су астындағы жануарлар, жәндіктер туралы көп біледі екенсіндер.* *- Ендеше, сіздер теңіз әлемі туралы не жасай аласындар?* *Педагог: я су патшалығы біздің балалар суретті өте керемет салады.* *Біз сізге салған суретімізді суретке түсіріп, телефон арқылы жібереміз.* ***Ой дамыту.*** *Балықтар қайда тіршілік етеді? (суда, теңізде, көлде, мұхит және де аквариумде)* *Балықтардың түрі өте көп* *Балықтардың дене бітімі қандай пішінге ұқсас екен?* *- Сопақша.* *- Балықтардың мынау несі?* *- Басы.*	***Менің сүйікті бұрышым*** ***Ертегілер еліне саяхат бұрышы. Алтын балық ертегісін түсіндіру.*** ***Тосын сәт.*** ***Хат келу, оқу.*** *Құрметті балалар мен алтын балықпын маған көмек керек. Байқаусызда теңізге құлап, үйіне аквариумына дейін өздігінен жүзе алмайтын алтын балық бізге бізден көмек сұрайды. Біз оған көмектесуге тырысуымыз керек.* *Балалар,біз су патшалығына саяхатқа барамыз ба? Сендер ертегіні тыңдадыңдар, онда алтын балық тілекті орындайды, бірақ бізің саяхатымызда біз керісінше басқа алтын балыққа көмектесеміз.* *- Біздің балықтардың үйіне жүзіп келуіне көмектесетін бірнеше тапсырмаларды орындауымыз керек.* ***1- тапсырма: Дид ойын: «Не қайда тұрады?»***

	Ой дамыту. ***АКТ технологиясымен Слайд.*** *Балықтар туралы түсінік беру. Бұл балықтар* *Балықтар қандай? әр түрлі* *Балалар, қараңдаршы, қандай үлкен кеңістікті су алып жатыр. Мұның бәрі өзендер, теңіздер, ...* *Ал балықтар барлық жерде өмір сүреді.* *Қайсыларың балық аулауға бардыңдар?* *Қандай өзен балықтарын білесіңдер? Балалар, балықтың бәрі керемет. Олардың пішіні мен түсі әртүрлі.* *Балалар, маған суреттерді жинауға көмектесіңдер.* ***Дид ойын: «Балық жинау»*** *Бірақ алдымен 2 командаға бөлінеміз: 1-топ тіктөртбұрышты суреті бар мольбертке өзен балықтарын жинайды,* *ал 2-топ сопақ суреті бар мольбертке теңіз балықтарын жинайды. Жарайсың, сендер бәрін жақсы орындадыңдар.* ***Релаксация «Теңіз жағасында ұйықтау»*** *(тыныштық музыка естіледі). (Балалар*	*-Акула терісінен егеу дайындалады.* *-Акула бауырынан дәрі жасалады.* *-Балықты қолдану арқылы бауыр ауруларының алдын алуға болады.* ***Аквариумдағы балық күтімі.*** *Аквариумды күн сайын ұқыпты түрде күту керек, Алдымен аквариумға су құямыз, сосын түбіне құм себеміз. Енді аквар-иум өсімдіктерін отырғызу. Саусақымызбен үңгір қазып алып, оған өсімдіктің тамырын бекітеміз. Балықтарға ыңғайлы мекен қалыптастыру үшін, аквариумға балықтарды жібе-реміз. Күн сайын аквариумға назар салып қараған дұрыс. Балықтар теңселмей бірқалып-ты жүзеді, денесінде ешбір дақ болмайды. Тамақты таңертең және кешке берген дұрыс.* ***Сергіту сәті:*** *Әуенмен « Балықтар» биін билейді.* ***Күтім түрлері*** ***Кезеңдік күтім:*** *Аквариумдағы өсімдіктерді күтіп, суды ауыстырып отыру кезеңдік күтімге жатады.* ***Мерзімдік күтім:*** *Коктем мен күзде жасалуы. Көктемде жарық беруші құрал мен жылытқыш құралдың күшін төмендетіп,*	*-Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін.* ***1- сұрақ:Табиғат нешеге бөлінеді?*** ***2-сұрақ. Балық табиғат-тың қай бөлігіне жатады? Су ше?*** ***Сергіту сәті*** *Біз жүземіз оң жаққа,* *Біз жүземіз сол жаққа,* *Шоршымыз көл астында,* *Ыршымыз көл бетінде* *Тұңғиыққа батамыз,* *Тәтті ұйқыға жатамыз* ***Балықшы атай:*** *Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?* ***Ертегі тыңдау.*** ***Бұл ертегі*** ***"Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.*** *Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғанымен, күн сәулесін көлегейлеп, су асты күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны байқаған кәрі сазан түсіндіріп жатыр: Жыл сайын осылай болады. Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мүлде қараңғылық орнайды.*	*- Басында желбезегі болады. (Көрсету, қайталау)* *- Олар осы желбезегі арқылы дем алады. Ал денесінде нелері бар екен?* *- Қабыршақтары.* *- Дұрыс айтасыңдар. Ал денесіне жалғасқан мынау не екен? - Құйрығы.* *- Денесінің арқасындағы, бауырындағы жүзбе қанаттары.(Қайталау) Осы жүзбе қанаттары арқылы суда еркін жүзе алады* ***Сөздік жұмыс:*** *желбезек, қабыршақ, жүзбе қанат* ***Сергіту сәті:*** ***Кәне балалар тұрамыз*** ***Бойымызды жазамыз*** ***Балықтарға ұқсап біз*** ***Жүзіп- жүзіп аламыз.*** *Сонымен балық сусыз қалса өліп қалады екен* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Теңіз әлемі»*** ***1- топ:*** *Балауыз шамды пайдаланып, әр түрлі бейнені салу, салынған бейненің үстін көк субояқ гуашпен бояу арқылы теңіз әлемін бейнелеу.* ***2-топ:*** *Теңіз әлеміне балықтар жапсыру. Дайын болған суреттерді өзара талдау.* ***Дид ойын: «Біздің көрме»*** *Балалардың суретін Телефонға түсіру.Су паттшалығына жіберу.*	*Шарты: : Балық бейнеленген суреттерге қарап, теңіз, өзен, аквариум, балалар суреттерді дұрыс орналастырып, өз мекеніне* ***жапсыру керек.*** *Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар, тапсырманы орындадық, осы уақытта сіздердің көмектеріңізбен алтын балық аквариумға дұрыс жол тауып, өз үйіне қарай жүзіп келеді.* *-Бірақ балыққа өз үйіне кіргенше көмектесу үшін мына тапсырманы орындауымыз керек.* *Қазір біз ойын ойнаймыз.* ***Дид ойын: «Балық туралы не білеміз» деп аталады.*** *-Балықтар қайда мекендейді? (аквариумда, тоғанда, өзенде, көлде, теңізде)* *Балықтың денесі немен жабылған? (қабыршақпен)* *Балықтар суда қалай қозғалады? (қанаттар мен құйрықты пайдалану арқылы)* *Балықтар немен тыныс алады? (желбезекпен)* *Теңізде тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (теңіз балықтары)* *Тұщы суда тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (тұщы су)* *Аквариумда тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (аквариум)*

	кілемде ыңғайлы қалыпта жатады). Барлығының армандарың бір. Сіз мөлдір көк суы бар теңізді көресіз, оның қалыңдығы арқылы сіз су асты әлемін көре аласыз: балдырлардың, теңіз тасбақаларының, бөтен балықтардың ерекше сұлулығын. Бірақ теңіз суында алтын қабыршақтары жарқыраған балықтар жүзеді, айналады, үйір ойнайды. Тыныштық оларды таң қалдырады! Балық, балық, ұйықта! ***Викторина өткізу*** *Ал енді біледі, бүгін кім ең зейінді болды?* *-Балықтар қайда мекендейді?* *- Қандай ғажайып балықтарды білесіңдер? Сіздің есіңізде көбірек не қалды? Бүгін біз не үйрендік?* ***Рефлексия*** *Сізге белсенділік ұнады ма? «Иә» болса, шапалақтаңыз, «жоқ» болса, тепкілеңіз* *Рақмет сізге. Сендер керемет достарсыңдар! Біздің саяхатымыз аяқталуға жақын. Менің сендерге сыйлығым бар.* ***Сендер***	*құралдарды жуып тазалап, ескі өсімдіктерді жоямыз. Ал күзде аквариумды қысқы тәртіпке ауыстырамыз.* ***Балықтардың көбеюі:*** *Балықтар уылдырық арқылы көбейеді. Уылдырықты көп шашатын балықтар –сазан, шортан, көксерке.* ***Балықтарды тағам ретінде пайдалану жолдары:*** *балықтың пайдасы өте көп. Одан көптеген тамақ түрлерін жасауға болады. Қуырып жеуге , балық сорпасын пісіруге, салаттар жасауға болады. Кейбір балықтарды консерві түрінде де шығарады* ***Шығармашылық бұрыш: «Аквариум балықтары»*** ***Шарты:*** *Балаларды топқа бөлу арқылы аквариум балықтарын суреттеу.* ***1-топ:*** *Аквариум құрастыру.* ***2-топ:*** *Аквариумге балықтар жапсыру.* ***3-топ:*** *Балықтарға жем мүсіндеу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балалрды мадақтау.* ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Электроника деген не?*** ***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *1.Шаң-тозаңды сүймейді,*	*Міне балалар қазір балықтар мұз астында ұйықтап жатыр.* *Мен мына қармағымды сендерге сыйға беремін* *Күн жылып, мұз еріседі осы жерге келіңдер сол кезде балық аулап көресіңдер.* *Балықшы атаймен қоштасу.* ***Сау болыңдар*** ***Саяхаттан қайту.*** *Топқа келу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*	***Тәрбиеші:*** *Телефон соғу. Су патшасы біздің балалар өз жұмыстарын сізге сыйға тартып жіберді.* *Телефон шырылдау.* ***Су патшасы:*** *Балалар жарайсыңдар, сендер біздің теңіз жәндіктері туралы білетіндеріңді көрсеттіңдер. Маған өте ұнады.* ***Су патшасы:*** *Маған өте ұнады.* *Қортынды* *Балаларды мадақтау.*	*Балықтың жануарлардан қандай айырмашылығы бар? (жерде қозғала алмайды, табандары жоқ)* *- Адамдар балықты қалай ұстайды? (торлар, қармақ)* *Балық аулайтын адамды қалай атайды? (балықшы)* *Тәрбиеші: сендер балық туралы көп білесіңдер, жақсы жұмыс жасадыңдар, алтын балық үйіне жақынырақ жүзіп кетті.* ***Сергіту сәті. Музыкамен*** *Тәрбиеші: Барлығы жылынып, демалды, ал енді балалар, сендерге тағы бір тапсырма бар.* ***Дид ойын: «Суретті жина»*** ***Шарты:*** *бөлінген суреттерді құрастыру керек.* *- Жарайсыңдар, барлығы орындады, алтын балық біздің көмегіміз үшін өте риза, бірақ біз саяхатымыздағы соңғы тапсырманы орындауымыз керек.* *Біз сендермен шағын тәжірибе жасаймыз.* *Дид ойын: «Алтын балық»* *Шарты: Бояулардың көмегімен ақ балықты «алтынға» айналдыру.* ***Практикалық жұмыс.*** *Балалар сызбалары бар парақтарды түсті суға түсіреді, педагог балалардың мұқият жұмыс істеуі үшін бақылайды.*

	ата-аналарына балық туралы айта алуларын үшін мен сендерге мына бояу парақтарын беремін. *Рахмет балалар. Келесі кездескенше.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***	*Тазалап оны жүр дейді.* ***(шаңсорғыш)*** *2.Бүкіл әлем ішіне сияр* *Аты оның ...(теледидар)* *3.Біздің үйде бір зат бар* *Сақтайды онда тамақты.* *Болсын мейлі күз бен жаз* *Іші оның қатты аяз.* ***(тоңазытқыш)*** ***Сұрақ – жауап.*** ***1. Ой дамыту.*** ***Қауіпсіздік туралы түсінік беру.*** *Сулы қолмен токты қосуға немесе ажыратуға болмайды;* *-Балаларға үлкендерсіз электр токтарын ұстауға болмайды;* *-Ерексектерсіз тұрмыстық техникаларды қолдануға болмайды.* *-Пеш қызып тұрғанда балалар қасына жақындауға болмайды.* *-Кір жуатын машинаға қолды салуға болмайды.* ***Ой қозғау*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Бірінші топ: Дид ойын: «Үтік пен орамал»*** *Шарты: үтікті тоқ көзіне қосып орамалды үтіктеуіміз керек.* ***Екінші топ: Дид ойын: «Қуыршаққа көмек»*** *Шарты: Қуыршақтың шашын шаш кептіргішпен кептіруіміз керек.* ***Үшінші топ:Дид ойын: «Көмекшілер»***			*Қажет болған жағдайда жеке көмек көрсету.* ***Тәрбиеші:*** *бүгін біз жақсы жұмыс жасап, алтын балыққа көмектестік. Көмегіміз үшін рақмет айтты.* *Алтын балық қарны ашқан секілді, оған жем жасап беріп қуантайық.* ***Дид ойын: «Балықты жемдейміз»*** ***Шарты:*** *Ермексаздан әр түрлі түсті жем жасау.* ***Қортынды*** *-Бізге неден хат келді?* *-Алтын балық үшін не істеу керек еді?* *балаларды мадақтау.*

		Шарты: Жиналған қоқысты шаңсорғышпен жинау керек Дид ***ойын: «Электротехникалық тұрмыстық заттарды ажырат»*** ***Ойынның шарты:*** *Көптеген ыдыс аяқтардың суреттері көрсетіледі. Балалар солардың ішінен эл.техникалық .заттарды тауып, атау керек.*			
Екінші таңғы ас	ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 15*** ***Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Қысқы серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін тәртіппен шешіп, сөресіне жинау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды дұрыс қолдануды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге, орындарына қоюға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, сабынды артық қолданбау.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинақтап қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін шешкен соң бүктеп, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды қадағалау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, сөрелерін таза ұстауға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін орнына қою.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болу.* ***Түскі асқа дайындық:***

	соң асханаға дайындалу.	*Таза қолмен ас ішуді еске салу.*	*Балаларды орындарына отырғызу.*		*Ас алдында қолдарын жууын еске салу.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпаужуыну*				
	Әңгіме: *– Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, тоқпей жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала – барлығына үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты тоқпейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асымызды қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып қалдырсақ, ол ысырап болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№ 3*** *«Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.****арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7****«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»– балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				

Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу – ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Қимылды ойын: «Қарақұс пен балапандар»*** ***Мақсаты:*** *жылдамдыққа, шапшаңдыққа баулу, көңілдерін көтеру.* ***Ойынның барысы:*** *Педагог тауық болып, балалар балапан болып жем теруге шығады. Бір бала қарақұс болады. Жем теріп жүргенді қарақұс ұшып келеді. Барлық балапандар тауықтың ақанатының астына жасырынады.*	***Қимылды ойын: «Қуыспақ»*** ***Мақсаты:*** *балалардың көңіл-күйін көтеру.* ***Ойынның барысы:*** *ойын 2-3 баламен ойналады. Тәрбиеші топтағы ойыншықты қолданады. Ол ойыншықтың олармен ойнағысы келетінін айтады. Тәрбиеші балаларға сендерді қазір құыршақ немесе қоңжық қуады, сендер тығылыңдар деп айтады. Балалар тығылады. Ойыншық болса тауып алып балаларды құшақтап «Міне менің досымды таптым» деп өз сезімін білдіреді.*	***Қимылды ойын: «Не жүреді және ұшады?»*** ***Мақсаты:*** *Әртүрлі қимылдар жасауға машықтану, қимылдардың үйлесімділігін дамыту, зейін және есту анализаторларын, қол мен аяқ-қимылдарын дамыту.*	***Қимылды ойын: «Шарларды жина»*** ***Ойын мақсаты :*** *балалардың шарлардың түсін, формасын айыра білуге үйрету.* ***Ойын барысы:*** *Тәрбиеші жерге әртүрлі түсті шарлар мен доптарды шашып тастап, балаларға оларды жинап, қорапшаға салуды ұсынады.*	***Қимылды ойын: «Алманы жұл»*** ***Ойын мақсаты :*** *балаларды секіруге үйрету.* ***Ойын барысы:*** *Тәрбиеші алма ағашы болып тұрады, оның екі қолында алма немесе шар ұстап тұрады. Қолдарын баланың басына дейін созу-бұл желден қозғалған бұтақтар.Балаға алманы үзіп алуын ұсынады.*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.*	***Тақырыбы: «Қайда жасырынды?»*** ***Мақсаты:*** *Баланың зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Бір ойыншықты*	***Тақырыбы: «Жақсы іс ойлап тап»*** ***Мақсаты:*** *Қиялды, әлеуметтік дағдыларды дамыту.*	***Тақырыбы: «Суретті аяқта»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Жартылай*	***Тақырыбы: «Түстерді тап»*** ***Мақсаты:*** *Танымдық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Маған*

	Шарты: *Тәрбиеші жағдаят айтады («Досымды итердім», «Досыма көмектестім»). Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп жауап береді.* ***Айша, Айбар***	*үстелдің астына не артқа жасырып қояды. «Қайда жасырынды?» деп сұрайды.* ***Қадиша,Аян***	***Шарты:*** *Тәрбиеші сұрайды: «Егер досың жыласа, не істейсің?». Бала өз ойымен бөліседі.* ***Айзада,Әміре***	*салынған сурет беріледі (мысалы, тек дөңгелек). Бала оны күн, доп, алма етіп толықтырады.* ***Расул,Айкөркем***	*қызыл түсті ойыншықты көрсет» дейді. Бала дұрыс түсті табуы тиіс.* ***Аян, Әбілмансұр***
Кешкі ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 15*** ***Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай педагогтің артынан жүру, жұптасып жүруді үйрету. Өз шкафтарын тану дағдысын қалыптастыру. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру. (дербес қимыл әрекеті).				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап	***Дидактикалық ойын:*** ***Тақырыбы:*** *«Не қалай дыбыстайды»* ***Мақсаты:*** *Балалардыңзейінділігін танымдық және белсенділігін дамыту.* ***(танымдық,***	***Үстел – үстіойыны:*** ***«Конструктар құрастыр»*** *Мақсаты:Үлгі бойынша құрастыру дағдыларын қалыптыру* ***(танымдық, коммуникативтік қызмет***	***Дидактикалық ойын «Түстерді ажырат»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды түстеріне қарай ажырату.* ***(сенсорикалық– ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Өз еркімен ойын.*** *Балалар қалаған ойыншықтармен ойнайды.* ***(дербес іс -әрекет)***	***Дидактикалық ойын:*** ***«Не жоқ?»*** ***Мақсаты:*** *балалардың байқағыштық қабілеттерін дамыту* ***(коммуникативтік қызмет).***

қарау және бақалары)	***коммуникативтік қызмет).***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнгелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құлақ арқылы дыбысты қайдан шыққанын тапты. Тыңдау қабілетін дамытты. Үйде қоңырау немесе затпен дыбыс шығарып, «қайдан естідің?» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар қолдарын бояуға малып, із қалдырды. Шығармашылық қабілеттерін көрсетті. Үйде саусақпен сурет салуға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі киімдерді киіп, «сән көрсетілімін» ойнады. Өзін сенімді ұстауға талпынды. Үйде «киім таңдау» ойынын ойнасаңыздар қызық болады.*	*Бүгін балалар жануарлардың қозғалысын салып көрсетті. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде «мысық сияқты жүр», «құстай ұш» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар үстел үстінде түрлі заттарды салыстырды (ауыр-жеңіл). Салыстыру дағдысын дамытты. Үйде қасық, ойыншық арқылы «қайсысы ауыр?» деп сұраңыз.*

Ұсыныс Буклет туралы ақпараттар жасау, тарқатып айтыңыз.

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

Өнерхан Алмагүл

Қанағат Гүлнұр

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Ақпан айы III-аптасы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 16.02.2026	Сейсенбі 17.02.2026	Сәрсенбі 18.02.2026	Бейсенбі 19.02.2026	Жұма 20.02.2026
Балаларды қабылдау	*Күй жүні – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күй күмбірі - баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.*	*Күй күмбірі – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға дәріптеу*	*Күй күмбірі – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй күмбірі – баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу.*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. «Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау. Ойын бұрышына шақыру. Баланың мінез-құлқын бақылау.	*Баланы есікте қарсы алып, есімін атау. Қуанышпен қол бұлғауға үйрету. Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Баланың көңіл-күйін сұрау. Үстел үстіне кубиктер қою. Баланы достарымен бірге ойнауға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. «Қайырлы таң, досым» ойынын қолдану. Пазл жинауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Амандасуға үйрету. Баланы кітап қарауға бағыттау. Достарымен ортақ әңгімеге қосу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады. **Кеңес:** Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады. **Кеңес:** Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*	***Әңгіме:*** *Ұжымшылдық – баланы ұйымшыл болуға баулиды. Ұжымшыл бала достарымен жақсы тіл табысады. **Кеңес:** Балаңызды ойын кезінде бірлесе әрекет етуге, бөлісуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ар-намыс – адамның қадір-қасиетінің негізі. Арлы бала өтірік айтпайды. **Кеңес:** Балаңызды әрқашан шындықты айтуға және қателігін мойындауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ұқыптылық – табыстың сыры. Ұқыпты бала өмірде көп жетістікке жетеді. **Кеңес:** Балаңызды киімін таза ұстауға, дәптерін бүлдірмей ұстауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18 Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?» Мақсаты:*** *суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретінін біледі.*	***Картотека № 21 Дид ойын: «Балық аулау» Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20 Дид ойын: «Орнын тап» Мақсаты:*** *балаларға оз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17 Дид ойын: «Жеке атауын ата» Мақсаты:*** *көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15 Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?» Мақсаты:*** *Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Таңғы жаттығу	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*

	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Су – табиғаттың сыйы. Оны артық ағызбай, тек керек кезде ғана қолданайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Суды бағалаған бала қоршаған ортаны сүйеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілген жерде жүгірмейміз, тайып құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Сүт, айран, ет, көкөніс – бәрінде дәрумен бар. Оларды жесек, қуатты, көңілді боламыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Дұрыс тамақтанған бала өзіне сенімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық тағамды абайлап ұстаймыз, күйіп қалмау үшін асықпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырып тәртіп сақтасақ, бәрі бізге риза болады. Әдептілік – тәрбиенің көрінісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Әдепті бала өзін де, өзгелерді де сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойыншық жеймейміз, шұламаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** *Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Кане, қиялмен сурет салайық!» Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.*	***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** *Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?»* *Балалар сипап, жауап береді.* ***Мақсаты:*** *ойлау, сезімталдықты дамыту.*	***Ойын: «Егер де...»*** *Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...»* *Балалар: «Ұшып кетер едім».* *Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...»* *Балалар: «Жайнап тұрар едім».* ***Мақсаты:*** *ойлау мен қиялды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үіә.				
	Қызығушылықты ояту.	***Қызығушылықты ояту.***	***Ой дамыту.***	***Қызығушылықты ояту.***	***Ой дамыту***

	Ой қозғау.«Қыс» *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* **Сұрақ –жауап.** *Өлең не туралы айтылған?* *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады? Жұмбақтың шешуімен байланыстыру.* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Ой дамыту.*** ***Мнемотехника әдісімен жұмыс.*** ***Мнемо кесте.****-Суреттке өз ойынан әңгіме құрау.* *-Сұрақтарға жауап беру.* ***Б.Жақып «Сырғанақ»*** ***-Өлең жолдарын мәнерлеп оқу.*** ***-Өлең мазмұнын ашу.*** ***-Жаттауға үйрету.*** *Біз тебеміз сырғанақ* *Таудан төмен сырғанап* *Бір шанада екеуміз* *Құламайды екенбіз.....* ***Қызығушылықты ояту.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Аспаннан ақ ұлпа борады,* *Даланы сәйсепке орады.**(Қар)*	*Тәрбиеші: Балалар қарақұршы бізге бір пакет келді. Онда не бар екенін көрейік.* *Балалар: Сурет!* *Тәрбиеші: Иә, қандай әдемі! Мұнда не көрсетілген?* *Балалар: Қыс, ағаштар, қар үйінділері!* *Тәрбиеші: Алыстан үйлер, ақ дала көрінеді. Суретте тағы нені көріп тұрсыңдар?* *Балалар: Қоян отыр.* *Тәрбиеші: Иә, ол түлкінің бір жерде жүгіріп келе жатқанын, ал қоянның қасында бұтақтарда құстар отыр ма екенін білу үшін отырады және мұқият тыңдайды.* *Тәрбиеші: Сонымен қатар өлең де бар! Ал оны бізге қыстың өзі жіберді. Оны тыңдағыларың келе ме?* **Өлең «Қыс мезгілі»** *Далада қар борайды,* *Ақ мамыққа орайды* *Мұз болады, қатады* *Жып жылтыр боп жатады.* *Аралайды бақшаны,* *Үзілмейді жақсы әні.* *Гүлденеді бақшалар,* *Жауса жаусын ақша қар.* *Өлеңдегі қар бүршіктері қалай аталады?* *Балалар: Ақ мамықтар!* ***Шығармашылық орталық.*** *Мына ақ мамықтар бөлініп қалыпты, қане оны бірінші құрастырып алайық, сосын бір-біріне жапсырайық.*	**Суретпен жұмыс.** *Балалар, суреттерге қарайық. Қай жыл мезгілі көрсетілген? Көп қар мен айналаның бәрі қарлы ертегіге айналды! Қыс – жылдың тамаша мезгілі. Қыста бәрі қармен жабылады: үйлердің шатыры, жер, ағаштар, бәрі аппақ киім киген.* *- Қыста ауа райы қалай өзгерді (суық болды)* *- Қар туралы не айта аласыңдар (суық, үлпілдек, жұмсақ)* *- Өсімдіктер, жәндіктер, жануарлар қалай қыстайды (қыста ұйқыға кетеді)* *- Сендер қыстың қандай табиғат құбылыстарын білесіңдер **(боран, қар жауады, аяз)*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Қалбалақтап ұшады.* *Қанаты талып,* *Жерді барып құшады.* ***(Қар)*** *Қолы мен қаламы жоқ.* *Бірақ сурет салады көп.* ***(Аяз)*** *Қыста шыны боп қатады,* *Жылыды су боп жатады.* ***(Мұз)*** *Мүлгіп тұрған бақ тыныш,* *Ораныпты ақ күміс.* ***(Қырау)*** *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға, тым әйбат!* ***(Мұз)***	*Балалар, бүгін таңертең маған ерекше хат келді. Оны ашып оқып көрейік.* ***«Сәлеметсіздер ме, балалар!** Сізге бір таңғажайып орман тұрғындарының бірі хат жазып отыр.* ***Санаулы күндерден соң қыс мезгілімен қоштасасыңдар.*** *Сондықтан мен сендерді қысқы орманға қонаққа шақырамын. Ал менің кім екенімді саяхаттың соңында білесіңдер.Әр далада менің бір досым сендерді күтіп тұрады. Дұрыс орындалған тапсырма үшін менің достарым сендерге жалпы суреттің бір бөлігін береді. Саяхаттың соңында бөліктерден сурет құрастырып, менің кім екенімді білесіңдер?* ***Тәрбиеші: Ал, шынында да, балалар біз қыс мезгілімен қоштасамыз, енді көктем келеді. Ал қазір қысқы орманға барамыз ба?.*** *Шаңғымызды киіп,* *орманға барайық.* *Сонымен біз қысқы орманға келдік* *Қане амандасайық.* *Сәлем орман, Қалың орман,* *Ертегілер мен*	*Сендер қысты жақсы көресіңдер ме? Шана тебуді ұнатасыңдар ма? Ал қыста терезелердегі өрнектер өте әдемі, шынайы сурет үшін терезеге қарайық.* ***Ғажайып сәт.*** *Мұнда бір хат тұрған сияқты. Бұл біреуден келгенхабарлама ғой.* ***Педагог терезедегі жазуды оқиды.*** ***«Құрметті балалар! Танысқаныма қуаныштымын! Мен сендерді қысқы орманға саяхатқа шақырамын. Сізді қызықты тапсырмалар мен кездесулер күтуде! «Қыс»*** *- Бұл тамаша! Қыс бізді өз орманда серуендеуге шақырады. Ал, оның бізге не дайындағанын көрейік.* ***Серуенге немен барамыз?*** *Мен шанамен баруды ұсынамын. Біздің мына шанамыздың бір бөлігі жоқ. Оны табу керек.* ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** ***Шарты: Шананың бөлігін құрастыру.*** ***1- ақылдама. Дид ойын: «Іздер»*** *- Балалар, аң жүгіріп өткенде қарда не қалады? **(Іздер.)*** *- Бұл орманда көптеген жануарлар мекендейді, олар қанша із қалдырды,*

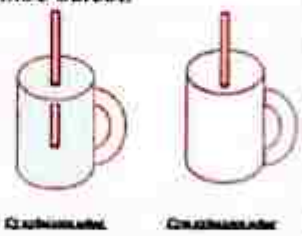
	Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады? Сөздік жұмыс жүргізу. (сейсеп, үлпа, құбылыс) **Дәстүрден тыс сурет салу әдісімен** щетканы пайдаланып, шашырату әдісімен сурет салу. Сурет салу техникасын түсіндіру. Ұжымдық жұмыс жасауды және дәстүрден тыс әдіспен жұмыс жасауды үйрету. **Балаларды қар, мұз, аяз, атауларымен топқа бөлу.** **1-топ** Шаңғының суретін құрастыру. Сипаттама беру **2-топ** Шананың суретін жапсыру Сипаттама беру. **3-топ** Аққаланы мүсіндеу. **Тақпақ** **Қысқы күн** **Жапалақтап ала қар** **Жауды күнде қайталап,** **Қырға шықты балалар,** **Шаңғыларын арқалап.** **Қортынды балаларды мадақтау.**	**Дид ойын: «Ақ мамық, ақ үлпалар»** **Шарты:** Қиылып, бөлініп қалған үлпа қарларды өрнегімен келтіріп құрастыру, бір-біріне жапсыру. Тәрбиеші: Енді сендер балалар емес, қар үлпалары екендеріңді елестетіңдер. **Қим ойын: «Қар үлпалары ұшады»** Ұшайық. Қалай ұшамыз? Балалар: Тыныш, жай, ақырын! **Қызығушылықты ояту.** Тәрбиеші: Балалар біз ағаштарға қар суретін салсақ, қыс бұдан да қызық бола ма? Бұтақтарға ақ қар салуды білеміз бе? Балалар: жоқ! Қылқаламдар болмаған кезде, саусақтарыңмен қарды салуға болады, енді мен сендерге қалай сурет салатынын көрсетемін: біз саусақты гуашьға батырамыз, бірақ барлығы емес, осылай қар үлпасын саламыз. Ал қар бүршіктері бұтақ пен жерге түсті. Ал енді үлкен қар үйінділерін салайық. Айтшы, қар үйінділерін қайда саламыз? Жерде. Мен қалай сурет салатынымды қараңыз: саусақ жоғары, содан кейін төмен жүгірді, саусақ	Тікен, тікен, тік біткен. Қысы, жазы бір түсте. **(Шырша)** **Ой қозғау.** - Балалар, қыста қандай Ойындарды ұнатасыңдар? **(шанамен сырғанау, аққала жасау, қарда ойнау).** Осы ойын түрлерін жасап көрейік. **Балаларды топқа бөлу.** **Дид ойын: «Менің сүйікті ойындарым»** **1-топ:** Аққала жапсыру. **2-топ:** Шана құрастыру. **Дид ойын: «Қар үйіндісі»** **Шарты:** Қиылған суреттен құрастырып қар үйіндісін шығару. **Ой қозғау.** - Иә, балалар, қыс мезгілі жылдың өте әдемі мезгілі. Қыс туралы тақпақтар тыңдау. **Уақыт мол бөлеміз,** **Қыс қызығын көреміз.** **Сары аязға шыңдалып,** **Шымыр болар денеміз.** **Дид ойын:«Керісінше айт»** - жазда ыстық күн, қыста суық күн - жазда күн ұзақ, ал қыста - (қысқа) - жазда күн жылынады, ал қыста - (жылынбайды) - көктемде өзендегі мұз жұқа, ал қыста - (қалың) - кейбір мұз айдындары ұзын, ал басқалары (қысқа)	гажайыптарға толы орман! **1-ші Аялдама** **Төсын сәт** **Бізді бір құс күтіп тұр.** -Қараңдар! Ол себетті күзетіп тұр. Себетте не бар екенін көрейік. Иә, міне, тапсырма: «Бүгін таңертең мен барлық суреттерді кездейсоқ шашыратып жібердім. Бірақ мен оларды жинай алмаймын. Сіздер командаңызбен бірге осы суреттерді құрастырып, шағын әңгіме құрау керексіздер » **Дид ойын: «Сиқырлы суреттер»** Балалар кілемге суреттерді жинап, құрастырады. Орманның суретінің бірінші бөлігін табады. Оған сойлем құрайды. **2-ші аялдама.** **Қараңдаршы, бізді не қарсы алды? Түлкі.** Ол да бізге тапсырма дайындап қойған: «Құрметті қонақтар, мен жануарлар мен олардың төлдерін араластырдым. Маған әр аңның баласының анасын табуға көмектесіңдерші» **Дид ойын: «Анасын тап»** Түлкі ... іздейді (түлкі баласы). Қоян ... іздейді (қоян).	нағыз жануарлардың іздерін осы жерден іздейік. Осы жолдардан өтіп, не қалдырғанын білейік. **Шарты:** Кілем үстіне жабайы аңдардың сұлбасы мен ізі бейнеленген карточкалар: қоян, түлкі, қасқыр, тиін, аю, киік **әдемі музыка естіледі.** Балалар жануардың іздері бейнеленген жолдармен және оның сұлбасының соңында жүреді. Таңдалған жолмен жүріп, олар оның бойымен қай жануардың өткенін, кімнің ізі екенін болжауға тырысады, содан кейін оны болжағандарын тексереді. Педагог балаларға сипаттемелері бар карточкалар қыстың белгілері екенін айтады. **Ой қозғау.** - Сенің жолыңызбен не жүгірді? Бұл неңің ізі? Мысалы: «Менің жолыммен түлкі жүрді (жүгірді) Бұл түлкі ізі», т.б. **Шығармашылық бұрыш.** Трафаретте бастыру әдісі арқылы аңдардың ізін салу. **2 – аялдама: Дид ойын: «Артық не бар?»** **Мұқият тыңдау**

		біркелкі жоғары және төмен сырғиды. Сурет салу кезінде тыныш музыка ойнайды. **Рефлексия:** Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, қазір біздің ағаштар қандай күйде? Балалар: олар жылы, ыңғайлы, одан да әдемі болып кетті. Тәрбиеші: сендердің көмектеріңе Рақет айтып жатыр. Балаларды мадақтау.	- Қар жұмсақ, ал мұз (қатты) (қар бүршіктері түседі) Балаларды мадақтау	Қасқыр ... іздейді (қасқыр баласы). Кірпі ... іздейді (кірпі). Аю ... іздейді (аюдың күшігін). Түін ... іздейді (түін). **Рақмет балалар.** **3-ші аялдама. Қарға.** **Қарқ-қарқ қарным ашты, Тоңып қалдым.** Ой балалар мына қарғаға тамақ береміз бе? Оған жем жасап берейік. Жұмыс жасау реттілігін түсіндіру. **«Балалар, маған жұмбақ шешуге көмектесіп, келесі тапсырманы орындаңдаршы»** Біз қардан домалақ жасадық Олар оған қалпақ жасады Мұрын бекітіліп, әп-сәтте Не шықты ...Аққала Тәрбиеші: Неліктен бұл қар адам деп ойлайсыңдар? **Шығармашылық орталық.** **Дид ойын: «Аққаланың достары»** **Шарты:** Қар үйінділерінің қасына аққаланы жапсыру. Балалар: Аққала өте көңілсіз. Неге? Өйткені оның қалпағы боялмаған. Дереу аққаланың қалпағын бояп берейік.	-Қар ұшқыны, от, қар үйіндісі, мұз. Не артық? Неліктен? **- Қоян, түлкі, түін, аю.** Не артық? Аю артық. Аю қысқы ұйықтайды, бірақ басқалары ұйықтамайды. Шығармашылық бұрыш. **Дид ойын: «Қар үйінділері»** Көк қағаз бетіне қиылған қар үйінділерін жапсыру. **3 – аялдама: Дид ойын: «Кайсысы қайда тұрады?»** АКТ техно жұмыс. Экранда жануарлардың баспаналары бейнеленген: шұңқыр, бұта, діңг.. **Мысалы:** «Бұл түін ол ағаштың діңіне ұя салады, осылай мына қуыста екендейді. Сөйлем құрап айту. **Музыкалық сергіту.** **4-аялдама. «Құстар»** **Аудио дыбыс.** **Дид ойын: «Кенің даусы»** **Шарты:** Құстардың даусын, қысқы тіршілігін айту. Біз құстарға қоректендіргіш-терді қоямыз Біз оларға тамақ береміз, олар қуанғаннан ән салады. **Шығармашылық бұрыш.** **Дид ойын: «Құстарды тамақтандырамыз»**

				Біз тапсырманы орындадық! Бөлшектерден суретті құрастырып көрейік, кім шықты? ***-Кім бұл? (орманшы)*** *-Әрине, бұл орманшы. Ол бізге тағы бір хабар дайындады (хат салынған қоржын).* ***Дид ойын: «Сиқырлы қоржын»*** ***Қоржынды ашу.*** *«Мейірімділік пен жауап бергендеріңіз үшін рахмет балалар. Менің мына тәттілерімді алыңдар. Маған ең ұнағаны – сіздердің бірге жұмыс істегендерің. Келесі жылы менің ертегі орманымда кездескенше. Қарт – ағаш оңдеуші».* ***Қортынды:*** *Қысқы орманға саяхатымыз аяқталды, балабақшаға қайтатын кез келді. Бірінен соң бірі тұрып, шаңғымен балабақшамызға қайтайық.*	***Шарты: Ермексаздан дән жасау.*** ***Қыс келеді.*** *Сәлем балалар! Сендерге менің орманымды аралау ұнады ма? Менің ойындарым ұнады ма? Ал қайсысы көбірек ұнады? Мен де ойнағанды жақсы көремін, мен де билегенді жақсы көремін, бірге билейік.* *Сау болыңдар балалар келесі жылы тағыда осылай кездесеміз.* ***Қорытындылау.*** *- Міне, біздің қысқы орман арқылы саяхатымыз аяқталды. Бүгін біз ертегідегі қысқы орманда тамаша серуен жасадық, ал енді үйге қайтатын кез келді. Қыстың бізге қалдырған тәттісін алайық.* *Топқа қайту.*
Екінші таңғы ас	Екінші таңғы ас алдында гигиеналық шараларды орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) **Гигиеналық шаралар** (қолды дұрыс жуу, сүлгінің орнын білу, қолды дұрыс сүрту, сүлгіні іліп қою, көркем сөзді қолдану, мысалы, "Сылдырлайды мөлдір су, мөлдір суға қолыңды жу)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.*				

	Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 7*** *Аязды күнді бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қоюды жалғастырады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстел басына жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, әрқайсысы өз орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қолын жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға жинақылықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, араластырмай қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Асқа дейін қолдарын жууға дағдыландыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін шешіп, жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*

	ішсек, барлығына ыңғайлы болады.				
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	*№ 3 «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	*№5* *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	*№6.арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жудырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	*№7«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	*№10* *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Жуынғанда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болғанымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде*

		пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.	*немесе төгілуі мүмкін.*	*жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	*ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Табиғат аясында өзін-өзі ұстау ережелерімен таныстыру.*** *1. Орман, тоғай ішінеде қатты айғайлауға, шулауға болмайды. Аңдар мен құстарды үркітіп аламыз.* *2. Бұта мен ағаш бұтақтарын сындыруға болмайды.* *3. Гүлдерді жұлуға болмайды. Қызыл жасыл гүлдерге сүйсіне қарау керек.* *4. Алау жағуға болмайды. Өрт шығу қаупі бар.* *5. Балық аулап, оны үйге алып қайтуға болмайды, сонымен қатар, көбелек, құс олардың балапандарын аулауға болмайды. Жануарлардың балаларына тиісуге болмайды. Олар қорғансыз екенін естен шығармауға болмайды.*	***Бейнетаспа көрсету.*** *Бейнетаспадан не көрдіңдер?* *Неліктен бұларды үй жануарлары дейміз?* *Үй жануарлары қайда тұрады?* *Олардың төлдері қалай аталады?* ***Балаларды 2 топқа бөлу.1 - топпен «Жануарлардың төлдерін тап» ойыны (суреттен үй жануарларын төлдерын сәйкестендіреді)*** *2 – топпен «Жануарларды мекеніне орналастыр» ойыны* ***4.Дидактикалық ойын:*** *« Даусынан таны » Сиқырлы үнтаспаны тыңдату*	***Тәжірибе «Су — мөлдір»*** *● Балалардың алдына екі шыны ыдыс тұрады; біреуіне су, ал екіншісіне сүт құйылған. Екі ыдысқа да қасық салып, қайсысынан көрінетінін, қайсысынан көрінбейтінін бақылайды. Суы бар ыдыстан қасықты көруге болады, ал сүт тұрған ыдыстан қасық көрінбейді. Яғни, «Су – мөлдір, сүт мөлдір емес».* *● Балаларға бояу беріп, судың түсін өзгертуге болатынын да тәжірибе жүзінде біледі.* ***II Тәжірибе «Суда дәм жоқ»*** *Балалар түтікше арқылы су ішіп көреді. Онда дәм бар ма? Оларға салыстыру үшін шырынның дәмін көрулерін ұсынады. Суға қант қосып, дәмінде өзгертуге болады. Балалар өз ойларын айтады,*	***Қызығушылықты ояту. Жұмбақ жасыру.*** *Өсіп тұрған бұл не?* *Жаз болса жайнап,* *Саясында ән салып.* *Құстар жүрген сайрап,* *Салқын түссе-шешіліп,* *Қалады өзі жайрап.* *(ағаш)* ***1 .Ой қозғау*** *Қыс мезгілі және қысқы ағаштар келбеті туралы түсінік беру.* *- Сұрақ – жауап.* *- Қандай ағаш түрлерін білесіңдер?* *-Атау.* *-Ағаштардың бізге қандай пайдасы бар?* *-Қазір ағаштар қандай?* *-Неліктен?* ***2.Үлгіні талдау.*** *- Қай мезгілдің ағашы?* *-Түсі қандай?* *Неліктен қысқы ағаштар жалаңаш?* ***3. Жұмыс жасауда сурет дәстүрден тыс әдіс-тәсілін түсіндіру, көрсету.*** *Қырыққабат жапырағына бояуды губкамен жағу.Бояу жағылған жапырақты қағаз бетіне бастыру.*	***Үйқас тауып ойнайық*** *! Өлеңнің басы беріледі,әрі қарай үйқасын табу.* *1. Қағазға қайшы өтпеді* *Соғанда Балжур* *……(өкпелі)* *2.Жоғалды қара қарындаш* *Ондайы* *енді……(табылмас)* *3.Атам кеше құс атты* *Біреуін* *маған…… (ұстатты)* *4. Тосқауылдан қат-қабат* *Енді қалай ……* *(аттамақ)* *Бестік алсаң жарайсың* *Білмесең жерге* *…… (қарайсың)* *бҚар жауады* *……(жапалақтап)* *…… жүр* *шапалақтап,(балалар)*

	6. Орман, тоғай ішінде қоқыстарды тастама. Жануарлар темір банкі, сынған құмыраларды басып, аяқтарын жарақаттайды. *7. Жәндіктерді аяғыңмен басып жаншыма, таптама.*	*(жануарлардың дауысынан не екенің табады)*	*неліктен судың дәмі өзгергендігін.*	 *Балалардың өз бетінше жұмыс жасауы. Қадағалау, көмектесу.* ***Педагог жетекшілігімен ойын «Біздің көрме»** балалардың жұмысын қортындылау.* ***Балаларды мадақтау.***	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:** Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Шарты:** Бала орындыққа отырады. Тәрбиеші оған мақтау сөз айтады («Сен суретті әдемі саласың»). Бала да өзін мақтайды («Мен мейірімдімін»).*	***Тақырыбы: «Айна»*** ***Мақсаты:** Эмоцияны тану, өзін-өзі көру арқылы танысу.* ***Шарты:** Бала айнаға қарап тұрады. Тәрбиеші: «Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» дейді. Бала эмоцияны бейнелейді.*	***Тақырыбы: «Жылы алақан»*** ***Мақсаты:** Сенімділік пен мейірімділікті дамыту.* ***Шарты:** Тәрбиеші баланың қолын ұстап: «Сен мейірімдісің, сен ақылдысың» дейді. Бала да жылы сөз қайталайды.*	***Тақырыбы: «Кай дыбысты естідің?»*** ***Мақсаты:** Есту зейінін дамыту.* ***Шарты:** Тәрбиеші қоңырау, барабан немесе қасықпен дыбыс шығарады. Бала қандай дыбыс екенін табады.*	***Тақырыбы: «Сиқырлы суреттер»*** ***Мақсаты:** Шығармашылық қиялды дамыту.* ***Шарты:** Балаға жай ғана сызық немесе нүкте беріледі. Ол одан сурет шығарады (күн, бұлт, алма).*
Кешкі ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*

	түсіндіру.	*жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*		*түсіндіру. Серуенге шығу.*	
Серуен	***Картотека № 7*** *Аязды күнді бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Серуеннен оралу	Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешінулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу және т. б. **(еркін ойын әрекеті)**				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақалары)	***Дидактикалық ойын:*** ***Тақырыбы:*** *«Не қалай дыбыстайды»* ***Мақсаты:*** *Балалардыңзейінділігін танымдық және белсенділігін дамыту.* ***(танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Үстел – үстіойыны:*** ***«Конструктар құрастыр»*** *Мақсаты:Үлгі бойынша құрастыру дағдыларын қалыптыру* ***(танымдық, коммуникативтік қызмет***	***Дидактикалық ойын «Түстерді ажырат»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды түстеріне қарай ажырату.* ***(сенсорикалық– ойын, танымдық, коммуникативтік қызмет).***	***Өз еркімен ойын.*** *Балалар қалаған ойыншықтармен ойнайды.* ***(дербес іс -әрекет)***	***Дидактикалық ойын:*** *«Не жоқ?»* ***Мақсаты:*** *балалардың байқағыштық қабілеттерін дамыту* ***(коммуникативтік қызмет).***
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар бір-біріне жақсы сөздер айтты. Мейірімділікке, достыққа үйренді. Үйде «жақсы сөз айт» ойынын ойнауға кеңес береміз.	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қағазды қиып, желімдеп аппликация жасады. Қол икемділігін дамытты. Үйде қарапайым аппликация жасауға мүмкіндік беріңіз.*	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Ақпан айы IV-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 23.02.2026	Сейсенбі 24.02.2026	Сәрсенбі 25.02.2026	Бейсенбі 26.02.2026	Жұма 27.02.2026
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдеп пен сыпайластыққа тәрбиелеу.*	*Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. «Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау. Ойын бұрышына шақыру. Баланың мінез-құлқын бақылау.	*Баланы есімімен шақырып қарсы алу. Достарына қол бұлғауға үйрету. Сурет салуға немесе боянуға бағыттау.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. Киімін шешуге бағыт беру Қуыршақ бұрышына бағыттау. Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. Киімін шешуге бағыт беру Қуыршақ бұрышына бағыттау. Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Жылы сөзбен қолдау көрсету. Үстел үсті қарапайым ойындарға бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгіме 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі. Ынтымақ бар жерде татулық болады. **Кеңес:** Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қанағатшылдық – бақыттың бастауы. Қанағатшыл бала қолындағы барға шүкір етеді. **Кеңес:** Балаңызды бар нәрсеге қанағат етуге, артық сұрамауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді. **Кеңес:** Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді. **Кеңес:** Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады. **Кеңес:** Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18 Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?» Мақсаты:** суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір сүретінін біледі.*	***Картотека № 21 Дид ойын: «Балық аулау» Мақсаты:** сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20 Дид ойын: «Орнын тап» Мақсаты:** балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқын суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17 Дид ойын: «Жеке атауын ата» Мақсаты:** көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15 Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?» Мақсаты:** Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
Ертеңгілік жаттығу	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*

	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқандағы асқа «Рахмет» десек, ол бізді тәрбиелі әрі сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айту балаға ризашылық пен мейірімділік әдетін қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Нанда да дәрумен бар. Бір түйірін де жерге тастамайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қадірлей білетін бала үлкенге де, кішіге де құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанның үгіндісін жерге тастамаймыз, дастарқанды былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Достық көпірі»*** *Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді.* ***Мақсаты:*** *достық пен бірлікті нығайту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз әуеніңді шығар»*** *Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.*	***«Еңбегі адал жас орен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сомке көтеріп келе жатқан әже. «Кане, қалай көмектесеміз?» Балалар: «Сомкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз».* ***Мақсаты:*** *еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ					
		Дене тәрбиесі: ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі:*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.25***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***

«Қамқор» жобасы аясында «Біз - табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үйе

Мига шабуыл ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақтарды шешу*** *Қанаты жоқ, ұшады,* *Аяғы жоқ, жетеді.* *Ауызы жоқ, ұлиды* ***(Боран).*** *Арыстан арқырады,* *Орман жарқырады* ***(Найзағай).*** *Қанаты жоқ – ұшады,* *Аяғы жоқ – қашады* ***(Жел).*** *Қыста ғана болады,* *Ұстасаң, қолың тоңады* ***(Қар)*** ***Дид ойын: «Табиғат құбылыстары»*** ***Шарты:*** *Табиғат құбылыстарына анықтама беру. табиғат құбылыстары – әр маусымда болатын табиғи өзгерістер (жаңбыр, қар, жел, боран, найзағай т.б.).* ***Жыл мезгілдері туралы бейнефильмдер тамашалау.*** ***1 – ші терезені ашу.*** *– Балалар, суреттен нені байқадыңдар? Жазда күн ыстық болады. Жаз бойы*	***Ой қозғау.*** *Балалар, сендер балабақшаға келгенде бүгінгі таңның қандай екенін байқаған боларсыңдар. Ауасы мөлдір, жеңіл, таза. Күн жарық және жылы. Аспан биік және көкшіл. Осы таңғажайып таңда көңіл-күйлерің қандай? (Жақсы, көңілді және қуанышты).* ***Қызығушылықты ояту.*** *Иә, бүгін шуақты және қуанышты күн. Біздің тобымызда қуаныш неге артқанын білесіңдер ма ?* *Қуаныш жол бойымен жүгірді,* *Қуаныш барлық терезелерді ашты,* *Қуаныш барлық балаларды оятты,* *Қуаныш бізге жылулық берді.* ***Бұл не қылған қуаныш екенін білгілерің келе ма?*** *Біздің қуанышты көңіл-күйімізді қолдау үшін музыкалық шығарманы тыңдайық.* ***«Көктем» музыкасын тыңдау.*** *Сендерге бұл музыка ұнады ма? (балалардың жауаптары) маған да ұнады.*	***Қызығушылықты ояту.*** *Бұл әдемі, қуанышты әуен сияқты.* *Не болды, не болып жатыр екен?* *Әуе шары ұшып келеді* *Сәлемдемеге салынған күн.* *Сәлемдемеде хат бар* *-Балалар, мына әдемі шармен Көктем бізге хабар мен пакет жіберді* ***Хабарламаны оқиды.*** *«Құрметті балалар, мен сендерге өзімнің досым және көмекшім, нәзік көктем Күнін сыйлықтармен жіберемін. Ал менің сыйлықтарымды сіздердің ең еңбекқор және белсенділерің алласыңдар, сәттілік тілеймін!* *Тәрбиеші: Ақыры, қыстан кейін бізге көптен күткен, жылы да, жайма шуақ көктем келді. Сондықтан көктемде мен тек нәзік сөздер айтқым келеді.* ***Дид ойын:«Көктем аты»*** ***Көктем қандай?-шуақты*** ***Көктем –қуанышты*** ***Көктем.....*** *Балалар көктем бізге өте қиын тапсырма жіберіпті. Оны аяқтау үшін көктем*	***Ой қозғау.*** ***Б.Серікбаев «Көктем келді»*** *-Күн , неге күркірейді?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Жаңбыр, неге сірікірейді?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Бұлақ, неге сылдырлайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Құлын, неге құлдырайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Гүлдер, неге жайнайды?* *-Көктем келді,көктем келді!-* *Құстар, неге сайрайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *Міне, балалар, көктем келгеніне табиғат та, жануарлар да не істеп жүр?* ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** ***Көктемнің алғашқы айы —*** ***Наурыз.****Бұл айда күн жылынып, қар еріп, жылғалардан су ағады. Бұтақтар бүршік жарып, жер көктейді.*	***Ой дамыту*** *Сендер қысты жақсы көресіңдер ме? Шана тебуді ұнатасыңдар ма? Ал қыста терезелердегі өрнектер өте әдемі, шынайы сурет үшін терезеге қарайық.* ***Ғажайып сәт.*** *Мұнда бір хат тұрған сияқты. Бұл біреуден келгенхабарлама ғой.* ***Педагог терезедегі жазуды оқиды.*** ***«Құрметті балалар! Танысқаныма қуаныштымын! Мен сендерді қысқы орманға саяхатқа шақырамын. Сізді қызықты тапсырмалар мен кездесулер күтуде! «Қыс»*** *- Бұл тамаша! Қыс бізді өз орманда серуендеуге шақырады. Ал, оның бізге не дайындағанын көрейік.* ***Серуенге немен барамыз?*** *Мен шанамен баруды ұсынамын. Біздің мына шанамыздың бір бөлігі жоқ. Оны табу керек.* ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** ***Шарты: Шананың бөлігін құрастыру.*** ***1- аялдама. Дид ойын: «Іздер»*** *- Балалар, аң жүгіріп өткенде қарда не қалады? (Іздер.)*

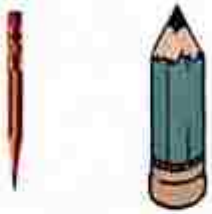
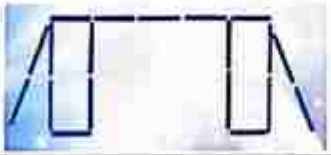
	балалар демалады. Жаз мезгілінде жеміс-жидектер пісе басайды. Жаз мезгілінде айнала жасыл желекке еніп, әртүрлі гүлге толады. **Дид ойын: «Жаз көрінісі»** **Шарты:** А3 форматта жаз мезгілін құрастыру. **Сергіту сәті.** **Музыкамен.** **2 – ші терезені ашу.** **Күз туралы бейнефильмді тамашалау.** Күзде күн суыта бастайды. Күз мезгілінде жаңбыр жиі жауады. Күзде ағаштардың жапырақтары сарғаяды. Күзде егін піседі. Егінді адамдар жинайды.Күзде барлық жеміс-жидектер піседі, жерге түседі. Жан-жануарлар да қысқа азық жинайды. **Дид ойын: «Тиінге саңырауқұлақ сыйлаймыз»** **Шарты:** Ермексаздан саңырауқұлақ мүсіндеу. **3 – ші терезені ашу.** **Көктем туралы бейнефильмді тамашалау.** – Көктем мезгілінде қандай табиғат құбылысы болады? Көктемде күн жылына бастайды. Қар ерің	Балалар, бұл музыка қай мезгіл туралы деп ойлайсыңдар? **Балалар: Көктем туралы. Неге олай ойлайсыз?** Өйткені музыкада тамшылар естіледі, ал көктемде тамшылар болады. Дұрыс, тіпті музыка бізді көктемгі көңіл-күйге бөлей алады. **Тосын сәт** Есіктің арғы жағында дауыс естіледі. Ой, балалар, маған солай көрінді, әлде сендер де естідіңдер ме? **Педагог есіктен шығып, Қарғаны алып, топқа әкеледі** Балалар, қараңдаршы, бізге есіктің арғы жағында айқайлады, бұл не ? Балалар: Қарға. Балалар Қарға қатты уайымдап жатыр. Қарғаны құлағына әкеледі. Ол орманға ұшып келгенін және ол жерде әлі аязды және суық екенін айтады, ал қалада көктем келді, ал Қарға бізден орманға көктемді шақыруға көмектесуімізді сұрайды. көмектесеміз бе? Қарғаға көмектесу үшін орманға жетуіміз керек, орманға қалай тез жетуге болады? Ал мен ұшақ жасап, ұшуды ұсынамын. (Балалар	мезгілінің қандай белгілерін білесіңдер? қар еріді, күн жарқырайды, құстар ұшады, бұлақтар ағады, жануарлардың толдейді, алғашқы гүлдер гүлдейді, күн ұзарады және түн қысқарады, алғашқы қоныс аударатын құстар келеді, жылы жел соғады. Осы тапсырманы орындап көктемге түсіріп жіберейік. **Шығармашылық бұрыш** **Дид ойын: «Көктемді безендір»** **Топтық жұмыс.** **А3 форматқа көктем мезгілін түсіру.** Ағып жатқан суды жапсыру. Аспан әлемін құрастырып жапсыру. Гүлдердің ортасына саусақ арқылы ермексаздан күлте салу Ағаштарға мақта таяқшасымен бүршік салу. Осы тамаша көріністі Көктемге түсіріп жіберейік. Біз көктем жіберген сыйлықты ашайық Қорап ашылмайды. Қорап ашылу үшін көктем туралы тақпақ айту керек екен. Қане көктем туралы кім тақпақ айтады. **Тақпақ. Көктем**	Жаңбыр жауып, күн күркірейді. Малдар толдейді. Құстар жылы жақтан ұшып келеді. Күн ұзарып, түн қысқарады. Балалар көктем мезгілінің алғашқы күндерінде қандай мерекені тойладық? Қандай мереке келе жатыр? 8-Наурыз аналар мерекесі. Ұлыстың ұлы күні Наурыз мерекесі жаңа жылы мыз бар. **Суреттерменжұмыс.** –Көктемдеқұстаркеледі. Көктемдекелетінқұстардықалайатайды? Көктемдекелетінқұстардыжылықұстарыдейді. Жылықұстары: қарлығаш, қараторғай. Құстар – адамға дос. Оларға біз де қамқор болуымызкерек. **Дидактикалық ойын: «Жыл құстарын ата, көрсет»** **Шарты:** Суреттерден жыл құстарын ажыратып көрсету. **Көктем орнегі** **Е.Өтетілеу ұлы.** Өлең жолдарын оқып, түсіндіру. Қар еріді,су ақты, Күндер кедлді шуақты. Байтақ дала келбеті Түкті кілем сияқты.	- Бұл орманда көптеген жануарлар мекендейді, олар қанша із қалдырды, нағыз жануарлардың іздерін осы жерден іздейік. Осы жолдардан өтіп, не қалдырғанын білейік. **Шарты:** Кілем үстіне жабайы аңдардың сұлбасы мен ізі бейнеленген карточкалар: қоян, түлкі, қасқыр, тиін, аю, киік **Әдемі музыка естіледі.** Балалар жануардың іздері бейнеленген жолдармен және оның сұлбасының соңында жүреді. Таңдалған жолмен жүріп, олар оның бойымен қай жануардың өткенін, кімнің ізі екенін болжауға тырысады, содан кейін оны болжағандарын тексереді. Педагог балаларға силуэттері бар карточкалар қыстың белгілері екенін айтады. **Ой қозғау.** - Сенің жолыңызбен не жүгірді? Бұл неңің ізі? Мысалы: «Менің жолыммен түлкі жүрді (жүгірді) Бұл түлкі ізі», т.б. **Шығармашылық бұрыш.** Трафаретте бастыру әдісі арқылы аңдардың ізін салу. **2 – аялдама: Дид ойын: «Артық не бар?»** **Мүкият тыңдау** -Қар ұшқыны, от, қар үйіндісі, мұз. Не артық? Неліктен?

	жылғалардан су ағады. Жыл құстары өз мекендеріне ұшып келе бастайды. Келе сала ұя салып, балапан басып шығарады. Ағаш бұтақтары бүршік жарады. Құрт-құмырсқа, аралар оянады. *– Күн күркіреп, жаңбыр жауады.* ***Дид ойын: «Бүршік жарған ағаштар»*** ***Шарты:*** *Дайын ағаш макетіне жасыл ермексаздан бүршік жапсыру.* ***4 – ші терезені ашу. Қыс туралы бейнефильмді тамашалау.*** *– Ал, қыста қандай құбылыс болады?* *Қыста күн суық болады. Қар жиі жауады. Ағаштардың бұтақтарын қар басып, бұтақтар иіліп тұрады. Айнала аппақ қарға оранады. Боран соғып, үскірік аяз болады. Аюлар апанында ұйқыға жатады. Өзендер мен көлдердің бетіне қалың мұз басады.* *– Қар жауады* ***Дид ойын: «Суретші қыс»*** ***Шарты:*** *Дәстурден тыс май шаммен сурет салу.*	*құрсаумен үштіктен тұрады). Біз қарғаны өзімізбен бірге аламыз. Ал орманға көктемді шақыру үшін ол туралы көп білу керекпіз.* *Сонымен біз орманға ұштық.* ***Қызығушылықты ояту.*** *Ағаштардың макеттері, көктемнің белгілері бар суреттер орналастырылған.* ***Мұға шабуыл*** ***Дид ойын: «Көктем немесе қыс?»*** *Қараңдар, балалар, біз қандай орманға ұштық?* *Балалар көктемнің белгілерін табады* *Балалар: Көктемгі орман, өйткені қар үйінділері жоқ, бұтақтарда қар еріген жерлер көрінеді, күн нұрын шашады.* *Көктемнің тағы қандай белгілерін білесіңдер?* *Балалар. Мұздар тамшылайды, қар ериді, бүршіктер шығады, күн ұзарады, түн қысқарады.* *Ал енді көктемді шақыратын кез келді.* ***Дид ойын: «Кімнің даусы?»*** ***Құстар дыбысының фонограммасы.*** *Балалар, тыңдаңдар, құстар қандай көңілді сайрап жатыр. Көктем бізді естіп, құстардың көңілді сайрауымен орманға келген шығар.*	***Жасыл көктем келеді*** ***Самал беттен өбеді.*** ***Көкте бұлттар көбейсе*** ***Мөлдір тамшы төгеді.*** *Қорапты ашу.* *Ішінен көңілді смайлтер шығару.* *Әр балаға мадақтап таратып беру.*	***Дид ойын: «Жақсы мен жаман»*** ***Мақсаты:****Жақсы қасиет болса қолдарын шапалақтайды, жаман қасиет болса тыныш отыру.* *1) Көшет отырғызу.* *2) Ағаштарды сындыру.* *3) Құстарға жем шашу.* *4) Құстың ұясын бұзу.* *5) Ағаштарға су құю.* *6) Гүлдерді жұлу.* *7) Құстарға ұя жасау.* ***Балаларды мадақтау.***	***- Қоян, түлкі, тиін, аю.*** *Не артық? Аю артық. Аю қысқы ұйықтайды, бірақ басқалары ұйықтамайды.* *Шығармашылық бұрыш.* ***Дид ойын: «Қар үйінділері»*** *Көк қағаз бетіне қиылған қар үйінділерін жапсыру.* ***3 – аялдама: Дид ойын: «Кайсысы қайда тұрады?»*** *АКТ техно жұмыс.* *Экранда жануарлардың баспаналары бейнеленген: шұңқыр, бұта, діңі..* ***Мысалы:*** *«Бұл тиін ол ағаштың діңіне ұя салады, осылай мына қуыста екендейді.* *Сөйлем құрап айту.* ***Музыкалық сергіту.*** ***4-аялдама. «Құстар»*** ***Аудио дыбыс.*** ***Дид ойын: «Кімнің даусы»*** ***Шарты:*** *Құстардың даусын, қысқы тіршілігін айту.* *Біз құстарға қоректендіргіш-терді қоямыз* *Біз оларға тамақ береміз, олар қуанғаннан ән салады.* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Құстарды тамақтандырамыз»*** ***Шарты: Ермексаздан дән жасау.*** ***Қыс келеді.*** *Сәлем балалар! Сендерге менің орманымды аралау ұнады ма? Менің ойындарым ұнады ма? Ал қайсысы көбірек ұнады? Мен де ойнағанды жақсы көремін,*

	Барысы: *Ақ қағазға майшамемен сурет салу, үстін көк бояумен бояу.* ***Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?»*** ***Шарты:*** *Бөлмеде жыл мезгілдері бейнеленген орманның макеті тұр. Осы макетте төрт мезгілдің өзіне тән белгілері шатастырылып қойылған. Сол қатені түзеулері керек.* ***Қорытынды.*** *Сұрақ жауап арқылы қорытындылау Балаларды мадақтау.*	*Балалар, көктемде алғаш келетін құсты атаңдар. Құстар неге ұшып келеді? Қараңдаршы, балалар, біздің Қарғамыз жалықты. Мен Қарғаға сыйлық жасауды ұсынамын. Үстелге отырайық. Көктем суреттерін салып қарғаны көңілдендірейік.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ: Ұшып келген құстарға ұя құрастыру.*** ***2-топ: Ұяға құстар жапсыру.*** ***3-Топ: Құстарға жем жасау.*** ***4-топ: Көктем мезгіліндегі ағаштарға бүршік салу.*** *Қарға өте риза болды. Рақмет міне орманымызға көктемді әкелдіңдер рақмет сендерге балалар. Ал біздің балабақшаға қайтатын кез келді. Экипаждан орын алайық. Біз қозғалтқышты іске қосамыз. Біз ұштық. Міне, біз енді балабақшадамыз.* ***Қортынды.*** *Балалар, қалай ойлайсыңдар, біз Қарғаның көктемді шақыруына көмектестік пе? Балалар. Иә.*			*мен де білегенді жақсы көремін, бірге білейік. Сау болыңдар балалар келесі жылы тағыда осылай кездесеміз.* ***Қорытындылау.*** *- Міне, біздің қысқы орман арқылы саяхатымыз аяқталды. Бүгін біз ертегідегі қысқы орманда тамаша серуен жасадық, ал енді үйге қайтатын кез келді. Қыстың бізге қалдырған тәттісін алайық. Топқа қайту.*
Екінші таңғы ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				

	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №7*** *Қараторғайдыбақылау*	***Картотека №8*** *Көктемгі ауа райын бақылау*	***Картотека №9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №19*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемдітұтынумақсаты: судыүнемдіпайдалану, шашпайжуыну*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл –*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық

	қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.			қауіпсіздіктің бір шарты.	ас тоғып кетуі мүмкін.
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілып қоюды тысықтау.	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілып қоюды тысықтау
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**Жаттығу кешені №6** Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.	**Жаттығу кешені №7** Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.	**Жаттығу кешені №8** Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық	**Жаттығу кешені №9** Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық	**Жаттығу кешені №10** Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: – Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.	**Әңгіме:** – Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады. **Қауіпсіздік:** – Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі	**Әңгіме:** – Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды. **Қауіпсіздік:** – Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.	**Әңгіме:** – Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.	**Әңгіме:** – Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа	**Дид ойын: «Сипап сезу»** **Шарты:** Сипап сезу арқылы заттың санын анықтау» (балалардың көздерін байлап, қолдарымен сипау арқылы санын анықтау)	**Дид ойын: «Топтастыр»** Қалың кітаптарды қызыл сөреге, ал жұқа кітаптарды сары сөреге қоямыз.	**Дид ойын:«Салыстыр»** Тақтадағы заттарды көлеміне қарай (үлкен, кіші) салыстыру **Дид ойын: «Ретімен қою»** Шарты: сөреге 2 ақ, ал жоғарғы сөреге 3 қоян қою. **Ашық сұрақ**	**Дид ойын:«Көп ,аз»** Шарты:Таратылған қарандаштар,ойыншық-тарды,орындықтарды топтастыру **Дид ойын: «Шарлар ұшып жүр»** Балалар, бізге	**Дид ойын: «Оң мен солды ажырат»** Оң мен сол қолдарын айыру керек. Көкеніс пен жеміс осылардың қайсысы оң мен сол қолда екенін табу керек. Мадақтау. **Шығармашылық жұмыс.**

ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Заттарды салыстыр»*** *Шарты: Суреттен ұзын- қысқа, көп- аз, биік- аласа, алыс-жақын, үлкен-кішкентай, астында-үстінде, жоғары- төмен ұғымдарын салыстыру* ***Суретпен жұмыс*** ***Дид ойын: «Көше бойындағы жолдарды ата»*** *Шарты: Жіңішке , жалпақ жол туралы түсінік беру.*	 *Қалың жұқа туралы түсінік беру.* ***Дид ойын. «Көпір саламыз»*** ***Шарты:*** *Балалар таяқшалардан көпір жасайды Балалар, мына таяқшалардың қандай (жуан, жіңішке)?* 	*«Аю қанша? Қоян нешеу? Қайсысы көп (аз): аю ма, әлде қоян ба? 2аз ба, әлде 3 аз ба?Олардың санын тең болуы үшін не істеу керек?»* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:****.Балалардың заттарды көрсетіп салыстыру, үстінде, астында деген түсініктерін дамыту*	*құыршақтар шарлар сыйлап жатыр, бірақ та оларда жіптері жоқ, біз оларға «ұзын - қысқа» жіптерін түсіне сай тауып берейік.*	***Дид ойын: «Машинаның жолдары»*** ***I-топ:Шаршы тобына*** *Тар жолда келе жатқан машинаны қызылмен бояу* ***II-топ:Тіктөртбұрыш тобына*** *Кең жолда келе жатқан машинаны көк түспен бояу.* *Әр топ машинаны санау, түстерін атау.*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлау қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Бала тәрбиешіге немесе құыршаққа тілек айтады («Саған денсаулық тілеймін»).* ***Айша, Аян***	***Тақырыбы: «Тыныштық орманы»*** ***Мақсаты:*** *Релаксация, тыныштандыру.* ***Шарты:*** *Бала көзін жұмып, тәрбиешінің әңгімесін тыңдайды: «Сен орманда жүрсің, құстар сайрап тұр…».* ***Заңғар, Нұрторе***	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.* ***Айзада ,Айганым***	***Тақырыбы: «Жақсы іс себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке тәрбиелеу.* ***Шарты:*** *Себетке қағазға жазылған жақсы істер салынады («Көмектесу», «Ойыншықты жинау»). Бала біреуін алып, айтып береді.* ***Әбілмансұр,Нұрторе***	***Тақырыбы: «Көңіл-күй қимылдары»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны қимылмен жеткізу.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Қуанышты бала қалай жүреді?», «Ренжіген бала қалай жүреді?» дейді. Бала қимылмен көрсетеді.* ***Аян, Айкөркем***

	Коммуникативтік дағдыларды дамыту				
Кешкі ас	Тамақтану алдында гигиеналық рәсімдерді орындау (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет көрсету, еңбек қызметі) балалардың тамаққа назарын аудару, мәдени тамақтануға тарту (сөйлеуді дамыту)				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жақ өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №7*** *Қараторғайдыбақылау*	***Картотека №8*** *Көктемгі ауа райын бақылау*	***Картотека №9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №19*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Серуеннен оралу	Балалардың киімдерін жүйелі түрде шешулерін қадағалау, өлеңдерді, әндерді үйрену, жұмбақтарды шешу ***(еркін ойын әрекеті)***				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық,ұлттық,сюжеттік-рөлдік,үстел-үсті,баспа және басқа ойындар),бейнелеу іс-әрекеті,кітап қарау және бақылары)	**Қимылды ойын:** «Кім жылдам» **Ойын шарты:** Балалар шеңбер бойына тұрады. Ортада тәрбиеші допты кай балаға лактырса, сол допты ұстаған бала білетін ертегісін айтады, немесе тақпақ айтады, ойын осылай жалғаса береді. ***(қимыл белсенділіктерін дамыту, белсенді әс – әрекет)***	Дидактикалық ойын «Сиқырлы сандық» Мақсаты: баланың сөздік қорын ойыншықтардың атауларын білдіретін сөздермен байыту. ***(танымдық, коммуникациялық дағды)***	Дидактикалық ойын: «Дастарханға сәйкес кесені таңда» Мақсаты: көлемі, пішіні, түсі бойынша ұқсас біртекті заттарды топтастыру. (сенсорика танымдық, коммуникациялық дағды)	Дидактикалық ойын «Үй жануарлары мен жабай жануарларды ата» Мақсаты:Үй жануарлары мен жабайы жануарлар туралы білімдерін бекіту. Тез ойлау қабілетін,зейінің тәрбиелеу,белсенділігін артыру. ***(сенсорика танымдық, коммуникациялық дағды)***	Дидактикалық ойын «Сиқырлы сандық» Мақсаты: баланың сөздік қорын ойыншықтардың атауларын білдіретін сөздермен байыту. ***(танымдық, коммуникациялық дағды)***

Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды. Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды. Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты. Музыкалық есту қабілетін дамытты. Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады. Зейінін дамытты. Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру). Қозғалыс белсенділігін көрсетті. Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Ұсыныс Саусақ ойындар ұнамды ойнатту, қозғық болған маңызды

Әдіскер: **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

Өнерхан Алмагүл

Қанағат Гүлнұр

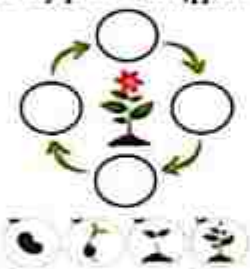
Тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

Сәуір айы I апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 30.03.2026	Сейсенбі 31.03.2026	Сәрсенбі 01.04.2026	Бейсенбі 02.04.2026	Жұма 03.04.2026
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – мәдениетке баулу жолы.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ізгілік дарыту.*	*Күй күмбірі – адал азамат болып өсуге тәрбиелеу.*
	Балаларды жылы қарсы алу, есімдерімен атау; Көңіл-күйін сұрау («Қалай ояндың?», «Көңіл-күйің қалай?»); Баланы топқа еркін бейімдеу: құрастыру ойындары, жұмсақ ойыншықтар.	*Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу; Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.); Баланы шағын топпен ойнауға тарту.*	*Баланы есімімен атап, құшақтап қарсы алу; Таңғы жылы амандасу ойынын өткізу («Қол алысып, күлімдейміз»); Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру; Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, ән айту арқылы қарсы алу; Баланың киімін шешуге көмектесу, тазалыққа баулу; Баланың көңіл-күйін сөзбен білдіруге үйрету («Мен қуаныштымын», «Мен ренжіп тұрмын»); Балаларды достарымен ортақ ойынды бастауға бағыттау.*	*Баланы көңілді ойынмен қарсы алу («Кім күлімдейді?», «Сәлем, досым!»); Баланың апта бойы жетістігін атап өту (мысалы: «Бүгін сен тез киіндім дедің», «Сен досыңа көмектестің»); Балаларды демалысқа көңілді шығарып салу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат береді. Жылы қарым-қатынас арқылы бала өзін қауіпсіз әрі сенімді сезінеді.* ***Кеңес:** Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөз айтып шығарып салыңыз, балаңызға да жылы сөзді айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Тазалық – денсаулық кепілі. Баланың мәдени-гигиеналық дағдылары балашақта оның денсаулығы мен тәртібіне әсер етеді.* ***Кеңес:** Үйде қолды жуу, тіс тазалау, киімді таза ұстауды балаңызға күнделікті үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Әдептілік – ата-анадан басталады. Бала үлкендерді сыйлауды, сыпайы сөздерді қолдануды отбасынан үйренеді.* ***Кеңес:** «Рахмет», «өтінемін», «кешір» деген сыпайы сөздерді балаңызға жиі айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Сөйлеу мәдениеті – баланың болашақтағы жетістігінің негізі. Дұрыс сөйлей алған бала өз ойын еркін жеткізеді.* ***Кеңес:** Балаңызға қысқа тақпақтар мен жаңылтпаштарды үйретіп, оны күнде қайталауға дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:** Отбасы – баланың алғашқы мектебі. Отбасында алған тәрбие – оның болашағына іргетас қалайды.* ***Кеңес:** Демалыста балаңызға пайдалы істі бірге жасауды үйретіңіз (мысалы: гүлге су құю, бөлмені жинастыру).*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив	***«От – дос, от – жау»** **Мақсат:** Отпен ұқыпты ұстаса пайда, абайсызда зиян келтіретіні туралы*	***«Тыйым салынған және рұқсат етілген»** **Мақсаты.** Өрт қауіпсіздігінің негізгі*	***«Суретші нені араластырды»** **Мақсаты:** Балалардың зейінін, ойлауын, есте*	***«Өрт кезінде өзін қалай ұстау керек»** **Мақсаты:** Өрт кезінде өзін-өзі ұстау ережелері*	***«Телефондағы диалогтар»** **Мақсаты:** Балаларды телефонда нөмірді дұрыс теруге және сұрақтарға*

тік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, кимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*білімдерін бекіту; орт қауіпсіздігі туралы білімдерін тереңдету.*	*талаптары туралы білімдерін бекіту; әрекеттеріңізге жеке жауапкершілікті арттыру.*	*сақтауын, қиялын, сөйлеуін дамыту.*	*туралы білімдерін бекіту. Қиял, логикалық ойлау, ұсақ моториканы дамыту. Табандылыққа тәрбиелеу.*	*нақты және нақты жауап беруге үйрету.*
	Орт қауіпсіздігі ойындар картотекасынан				
Таңертенгі жаттығу	*Сәуір айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта тұзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Жақсы іс – жаман іс»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бала гүл суарып тұр (жақсы іс), қоқыс лақтырып тұр (жаман іс). Балалар ажыратады: «Бұл дұрыс», «Бұл дұрыс емес». Мағынасы: жақсы іс пен жаман істі ажырату.*	***Ойын: «Әппен әуен»*** *Тәрбиеші: «Мен ән бастаймын, сендер жалғастырыңдар» – деп қарапайым балалар әнінен жол айтады. Балалар әнді бірге айтады. Мағынасы: шығармашылыққа, өнерге баулу.*	***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші: «Ана үстелді жинап жатыр, әжесі жіп иіріп отыр. Сен не істейсің?» Балалар: «Көмектесемін», «Жинап беремін». Мағынасы: еңбектің мәнін түсіндіру.*	***Ойын: «Жоғалған зат»*** *Тәрбиеші үстелге бірнеше зат қояды (доп, қасық, кітап). Біреуін жасырады. Балалар: «Доп жоқ», «Қасық жоқ» деп табады. Мағынасы: есте сақтау, байқағыштықты дамыту.*	***Ойын: «Сөйлемді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Аспанда ...» Балалар: «күн бар», «бұлт бар», «жұлдыз бар». Мағынасы: сөйлемді толық құрастыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі: 9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі: 9.00-9.15 Қазақ тілі***	***Дене тәрбиесі: 10.10-10.15***	***Музыка: 9.20-9.35***

			9.20-9.35		
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Біз табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үіә.*				
•	***Қызығушылықты ояту.*** ***Мига шабуыл*** ***Жұмбақ жасыру.*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Аналарға сыйлайтын,* *Аралар бар жинайтын.* *Бұл немене, балалар,* *Үзуге адам қимайтын* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *(Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу).* *Балалар, қандай гүлдерді білесіңдер?* *Гүлдердің адамдарға қандай пайдасы бар?* *Гүлдерді қалай күтіп баптаймыз?* *Гүлдерді тағы қандай мақсатта пайдаланамыз?* ***Сұрақ-жауап*** *Мына гүлге не жетіспейді?* *Толық бояуы жоқ.* *Қандай түстермен бояу керек?* ***Дид ойын: «Гүлді әсемде»*** ***Шарты:*** *Гүлді түсіне сай бояу арқылы толықтыру.*	***Балалармен әңгімеесу*** *Қазір жылдың қай мезгілі?* *- Көктем мезгілінің ерекшеліктері қандай?* ***Ой дамыту.*** ***Менің сүйікті бұрышым.*** *Гүлдер туралы иллюстрациялар қарау.* *Балалар,мына суретке қарандаршы* *-Нені суретін көріп тұрсыңдар?* *-Гүлдер нешеге бөлінеді?* *-Гүлдің қандай пайдасы бар?* *-Гүлдер адамдарға не сыйлайды?* *-Көктемде қандай гүлдер өседі?* *Гүлдерді қалай күту керек білесіңдер ме?* *-Гүлдер әдемі болып өсу үшін не керек?* ***Ой қозғау.*** *- Енді осы суреттер арқылы өлең құрастырайық* *Гүлдер,гүлдер шоқ гүлдер* *Қызыл гүлдер,көк гүлдер* *Бақшамызға сән бердің* *Суарайын мен сені* ***АКТ технологиясы.*** *Гүлдің құрлысымен таныстыру.*	***Ой дамыту.*** ***АКТ технолооиясы.*** ***Слайдпен жұмыс.*** *Өсімдіктер туралы түсінік беру.* *Табиғат бұрышына саяхат.* ***Практикалық жұмыс:*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Шарты:*** *Табиғат бұрышындағы гүлдерге күтім жасау жолдарын ретімен айту.* ***Сұрақтар ілмегі:*** *Сонымен балалар өсімдік жақсы өсу үшін қалай күту керек екен?* *Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай?* ***Сергіту сәті:*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел өседі.* *Кіп-кішкентай ағаштар* *Үп-үлкен болып өседі* ***Дид ойын: «Ағашқа не керек?»***	***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *(Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу).* ***Топқа бөліну*** ***Алдын ала жүргізілген жұмыс бойынша.*** ***1 – топ:*** *Бәйшешектен білеміз,* *Көктем келіп қалғанын.* *Мәз боламыз, күлеміз,* *Көрсек гүлін жарғанын.* ***2 - ші топ:*** *Алғаш рет күркіреп,* *Ағыл – тегіл жауса күн.* *Қырға шығар дүркіреп,* *Көктем басы – жауқазын.* ***3 - ші топ:*** *Үлбіреген бақбақ,* *Үлпілдеген аппақ.* *Уф! – десем, бақбақ,* *Ұшасың гой қаптап.* ***Дид ойын: «Ретімен орналастыр»*** *Шарты: Гүлді өсу ретімен жапсыру.* ***Сергіту сәті:***	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар, балабақшаның электрондық поштасына Көктем ханшайымынан хат келді, онда көктем гүлдері желмен ұшып араласып кетіпті. Соған көмек керек екен.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қолы жоқ, аяғы жоқ-қозғалады,* *Ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,* *Бұл не болды?* *Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты.* *Гүлдер қай мезгілде шығады?* *Балалар: Бұл көктемде болады.* *Бізге бірнеше тапсырмаларды орындау керек, дайынсыңдар ма?* ***Дид ойын. «Қоңырау»*** ***Шарты:*** *көктем белгілерін еске түсіріп, атау керек.* *Балалар бір-біріне қоңырауды беріп, соғады, көктем белгілерін атайды.* *Ағаштарда бүршіктер пайда болады, содан кейін жапырақтары шығады.* *Күн қазірдің жылынады,* *Құстар ұшып келеді;* *Жасыл шөптер шығады;* *Жәндіктер оянады;*

	 Ой қозғау. **Гүл туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?** *Менің сүйікті бұрышым* *Ертегілер әлемі.* **Б.Османов «Гүлдердің таласы» ертегі** **Ертегі туралы түсінік беру.** *Ертегі желісі арқылы сұрақ –жауап* **Сергіту сәті** *Біз гүлдерше өсеміз* *Жапырағы жайқалған* *Сабақтары сағалы* *Желге ырғалып* *шайқалған* **Дид ойын:** **«Гүл егуге не қажет?»** *Гүлге орналған құралда рды тақтаға іледі* **Дид ойын: «Гүл өсу ретімен орналастыр!»**	 ***Дид ойын: "Гүлдерді түстеріне қарай ажырат"*** ***Шарты:*** *Тақтадағы гүлдердің сыңарын стол үстінен тауып қасына жапсыру.* ***Дид ойын: «Ретімен қой»*** ***Шарты:*** *Берілген суреттегі гүлді өсу ретімен құрастыру* *Қандай гүл шықты?* *Түсі қандай?* ***Сергіту сәті:*** *Гүл өсірем үйде(жоғары қол көтереді)* *Су құямын гүлге(қолмен су құяды)* *Гүл күткенді біледі(тербеледі)* *Бойын сылап күледі(бойын қолымен сыйпайды)* *Күнде гүлін ашады* *Жұпарын маған шашады(қолын желпейді)* ***Дид ойын: ойын: «Гүлдерді топта»***	*Шарты. Суреттерді ұсыну.(күн, құстар, тамшы, жер, тұқымдар, т.б.).* ***Балаларды топқа болу.*** ***1-топ:*** *-Мен ағашқа күнді беремін. Ол жарқырайды, бізді жылытады және жапырақтары жасылға айналады.* *Ағашқа күнді жапсыру.* ***2-топ:*** *Мен ағашқа құс беремін. Ол ағашты құрттардан тазалайды, ән салады.құстарды ермексаздан жасап ағашқа жапсыру.* ***3-топ:*** *Мен ағашқа бір тамшы су беремін. Ол ішіп, жапырақтары жайқалып үлкен болып өседі. Суды бояп, ағашқа жапсыру.* ***4-топ:*** *Мен ағашқа жер – топырақ беремін, ағаш жақсы өссін, ол тамақтансын деп. Топырақтың суретін құрастырып ағаш түбіне қою.* ***ҰОҚ қорытындылау.*** *Сұрақ-жауап. Бас бармақ әдісі бойынша қорытындылау.* *Жақсылықты қолдаймыз,* *Табиғатты қорғаймыз* *Тал егеміз бақтарға* *Айналасын қоршаймыз*	*Гүлдер, гүлдер көк гүлдер,* *Қызыл гүлдер, көп гүлдер* *Өсе берші нұрланып,* *Өсе берші ырғалып* ***Дид ойын: «Өсімдік қалай өседі?»*** *Шарты: Өсімдіктің өсіру жолдарын атау.* ***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»***	*Көктемгі гүлдер пайда болады.* ***Ой қозғау.*** *Жарайсыңдар, барлық белгілерді атадыңдар. Экранға қарайық (слайдта көктемнің алғашқы гүлдерінен басқа барлық белгілер көрсетілген), оңтүстіктен ұшып келген құстар, ағаштарда жапырақтар пайда болды, бұлақтар ағады, жас шөптер. Бірақ мен көктем гүлдерін көрмеймін. Көктемгі гүлдердің бейнесін өзіміз жасауымыз керек екен.* ***Дид ойын: «Көктем гүлдерін тауып ата»*** *Шарты: Көптеген әдемі гүлдер әкеледі. Біз бұл гүлдердің атын білеміз бе? Балалар көктемгі гүлдердің иллюстрацияларын тауып, оларды атайды.* *Гүлдерді көктем алаңқайына жапсырады.* ***Дид ойын: «Ортақ белгісі не?»*** ***Шарты:*** *Гүлдердің ортақ белгісін атау.* *Гүлдердің сабағы, жапырақшалары, жапырақтары, тамырлары бар.* ***Сұрақ олар ұқсас па?*** ***Ал айырмашылығы неде?*** *Олардың жапырақшалары мен жапырақтары әртүрлі.* ***Жапырақшалардың айырмашылығы неде?***

	Шарты: *Гүлдерді өсу жолы бойынша ретімен жапсыру.* ***Дид ойын: «Гүлді толықтыр»*** *Шарты: берілген гүлді ермексазбен толықтыру.* ***ҮІӘ қорытындылау.*** *Балаларға жұлдызшаберу арқылы мадақтау* *Сұрақ – жауап.* *Балаларды мадақтау.*	*Шарты: Дала гүлдерін көк қыстырғышпен, бөлме гүлдерін қызыл қыстырғышпен қыстырып белгілеуді ұсыну.* ***Дид ойын: «Су құйғышты әсемде»*** *Шарты: Әр су құйғыштың сыртындағы гүлді өз қалаған түспен бояу.* ***Қорытынды :*** *Балалар біз бүгін не туралы әңгімелестік?* *Егерде, көңіл-күйлері көтеріңкі болса, қызыл гүлді алуды, көңіл-күйлері болмай тұрса, көк гүлдерді таңдауды ұсынады.* *Балаларды мадақтау.*		*Шарты: Берілген суретке сөйлем құрау.* *Суретте гүлге суды не үшін құйып жатыр?* *Неліктен аралар гүлдің жанында жүр?* *Ара гүлден не жинайды?* *Шоптің түсі қандай?* *Қай мезгілде шоптер жасыл болып шығады?* *Су құйғыштың түсі қандай?* ***Шығармашылық бұрыш*** *Өз еркімен жұмыс* *Балаларды топқа бөлу.* ***Суретшілер тобы*** ***Мүсіншілер тобы*** ***Бақылау.***	*Пішіні мен түсі.* ***Дид ойын: «Толықтыр»*** ***Шарты:*** *Суреттегі босорынды ермексазбен толықтыру.* ***Суретке тақпақ айту.*** *Жау, жау жаңбыр* *Жау жаңбыр.* *Егін шығып мол өссін,* *Жау, жау жаңбыр* *Жау жаңбыр.* *Жерге әдемі гүл өссін.* ***Өздік жұмыс*** ***Дид ойын: «Көктем гүлінің бейнесі»*** *Шарты: мақта жастықшаларды пайдалана отырып, көктем гүлдерінің бейнесін жасау.* *Жұмыс барысын түсіндіру.* *Жасалған жұмыстарды көктем мезгіліне түсіріп жіберу.* ***Қорытындылау.*** *Экранда көктем пайда болады* *Тәрбиеші: Қараңдар, көктем күліп тұр, гүлдерің оған қатты ұнады, ол сендерге өте риза.*
	Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру				

Екінші таңғы ас	*(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №1*** ***Ауа райын бақылау***	***Картотека № 9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақта өсетін ағаштардың гүлденуін бақылау*	***Картотека № 17*** *Ауладағы сиреньдерді бақылау.*	***Картотека № 20*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды сырт киімдерін өздері шешіп, орындыққа қоюға үйрету. Су киімдерін тәрбиешіге көрсету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісіне сүртү.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды еске салу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдары таза болған соң балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін реттілікпен шешіп, сөресіне қоюға дағдылану.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпай, әдептілікпен жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына жинақылықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң ұқыптап бүктеп, орнына қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қол жуған соң асханаға дайын болу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларға аяқ киімдерін дұрыс шешіп, орнына қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін ілін қоюды талап ету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қолды шаюды еске салу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен асқа шақыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң, сөресінде жинақы ұстауға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін дұрыс қолдануды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып, үстел басына жайғасу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту –*

	Артық алып қалдырмайық. ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	*Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	*жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	*бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	*әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет,* *Әдем есік ашылды.* *Түрлі - түсті боялар,* *Аспанда жайылып шашылды* *Ұйқым шайдай ашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзіміздізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Қолмен көзді ұқалап* *Созылып бір алайық.*	***№4 Ояну*** *Көзіміз ашылды* *Ұйқымыз басылды* *Дем алдық ұйықтадық* *Шаттанып ойнайық.*	***№5.Ояну*** *Оянайық балалар* *Маған тезірек қарандар* *Шапалақты ұрайық* *Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік,	***Дид «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*** ***Ой қозғау.*** *Дид ойын: «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*	***Менің зымыраған көңілді добым.*** *Жартылай доңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып*	***Көбелек*** *Балалардың табиғат әлеміне әдемілігіне қызығушылығын арттыру. Боялардың әртүрлі түстерін араластырып,*	***Күн мен жаңбыр.*** *Балалардың алаңның бір шетінен немесе бөлменің қабырғасынан біразырақ жерге қойылған орындықтардың артында*	*Қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым. Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай доңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін*

үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*- Ауа таза болу үшін не істеу керек? Ағаш, гүл егу* *- Су мөлдір болу үшін не істеу керек? Ластамау* *- Аңшитарға қалай көмектесе аламыз? Су құю, қопсыту* *- Судағы жәндіктерге қалай көмектесеміз?* *- Құстарға қалай көмектесеміз?* ***5. Ширату.«Құм, тас, су».*** *«Құм» дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру.* *«Тас» дегенде өз қолмен мүсін жасап тұра қалу.* *Су дегенде толқын жасап қалу.* ***Түсініктеме*** *-Ауаны жұтамыз* *-Күн жылуын, жарығын береді.* *-Жер ана бізді азықпен қамтамасыз етеді?* *-Сусыз тіршілік жоқ* *-Ағаш айналаға көрік береді, көленкесін тосады.* ***Шапалақ әдісі.***	*секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* *Көңілді добым, о , менің,* *Домалап қайда жөнелдің?* *Қызыл, сары, көгілдір,* *Жел аяқсың-ау өзің бір!* *Бұдан кейін доп қашып кетеді, тәрбиеші балалармен бірге оны ұстайды. Ойын жаңа доппен қайта басталады. Балалар ойынды әбден үйреніп игергенде, бәріне де доп сияқты секіруді ұсынуға болады.*	*қағаздың ортасына көбелек бейнесін келтіре жағу, екінші бетін жауып, алақанмен сипау.* *Монотопия* *Симметриялық салу*	*тізерлеп отырады да «терезеге» (орындықтың арқасындағы тесікке) қарайды. Тәрбиеші: «Аспан ашық, күн шығып тұр! Серуенге шығуға болады», - дейді. Балалар бүкіл алаңда жүгіріп жүр. «Жаңбыр! Тез үйге жүріңдер!» деген сигналды естіп, бәрі өз орындарына қарай жүгіріп келіп, орындықтардың артына отырады. Тәрбиеші қайтадан: «Күн шықты! Барыңдар, серуендеңдер», - дейді, ойын қайта басталады.*	*бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің,*** ***Домалап қайда жөнелдің?*** ***Қызыл, сары, көгілдір,*** ***Жел аяқсың-ау өзің бір!***
Балалармен жеке жұмыс	***«Көңіл-күй доңгелегі»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоцияларын тану, сөзбен жеткізуге үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар смайликтерден өз көңіл-күйін таңдап, «Мен*	***«Сиқырлы айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны мимикамен көрсету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар айнаға қарап, тәрбиешінің тапсырмасы бойынша қуанышты, көңілсіз, таңқалған бет қимылын жасайды.*	***«Жақсы сөз – жанға қуат»*** ***Мақсаты:*** *Жылы сөз айтуға, мейірімді болуға тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңбер жасап, бір-біріне жылы сөз айтады («Сен ақылдысың», «Сен мейірімдісің»).*	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *«Ойыншықты жинадым – күн», «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.*	***«Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың бір-біріне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар жұптасып, бір-бірінің алақанын ұстап «Сен менің досымсың» деп айтады.*

	қуанышымын» деп айтады. ***Аян,Айбар***	***Заңғар ,Айша***	***Кадиша, Әбілмансұр***	***Айганым, С.Әміре***	***Расул, Айзада***
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1*** ***Ауа райын бақылау***	***Картотека № 9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақта өсетін ағаштардың гүлденуін бақылау*	***Картотека № 17*** *Ауладағы сиреньдерді бақылау.*	***Картотека № 20*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*
Серуеннен оралу	*Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.*	*Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету.*	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру.*	*Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету.*	*Бүгінгі серуенде ұнаған әрекеттерін әңгімелеу.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды, үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)	*Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті паззлдармен ойын, Дидактикалық ойын «Танып ал да, атын ата»,«Суреттерді орналастыру», «Дауысынан таны», «Бұл кімнің дауысы?»* *Өнер о.рталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояту,* *Қарапайым құрылыстар құрастыру, кітаптарды қарау,* *Табиғат бұрышын мекендеушілерді бақылау дағдыларын қалыптастыру.**Балармен жеке жұмыс.* *Балалардың жалпы қабылданған ережелер мен нормаларды меңгеруіне ықпал ету.Тірі және өлі табиғат заттары мен құбылыстарына қызығушылықтарын қалыптастыр*				

Балалардың үйге кайтуы	*Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнерін дамытып, есте сақтау қабілеттерін көрсетті. Үйде қысқа тақпақтарды бірге қайталап айту пайдалы болады.*	*Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолданды. Қиялын бейнелеуге және қол моторикасын дамытуға тырысты. Үйде балаңызға түрлі-түсті боялар беріп, еркін сурет салуға мүмкіндік жасаңыз.*	*Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлерді атады. Қиялы дамып, оқиғаны есте сақтауға талпынды. Үйде бірге ертегі оқып, «Бұл кім? Ол не істеді?» деген сұрақтар қойсаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды ойындар ойнады. Шырақтық пен ептілігін көрсетті. Үйде қарапайым қимылды ойындар ойнауға уақыт бөліңіздер.*	*Бүгін балалар ән айтып, қарапайым би қимылдарын жасады. Өнерге қызығушылық танытып, көңілдерін көтерді. Үйде қысқа әндер айтып, бірге қимыл қосуға көңіл болсеңіздер жақсы.*

Ұсыныс Шынбақтар, тақпақтар айтқызу.

Әдіскер: Байф **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

Ө **Өнерхан Алмагүл**

Қ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

Сәуір айы II апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 06.04.2026	Сейсенбі 07.04.2026	Сәрсенбі 08.04.2026	Бейсенбі 09.04.2026	Жұма 10.04.2026
Балаларды қабылдау	*Күн күмбірі – баланың ой-өрісін кеңейту.*	*Күн күмбірі – тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*	*Күн күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күн күмбірі – туған жерге сүйіспеншілікке үйрету.*	*Күн күмбірі – табиғатты аялауға тәрбиелеу.*
	Балаларды есік алдында әнмен қарсы алу («Қайырлы таң!» әнін бірге айту). *Баланың көңіл-күйін сурет арқылы білдіру (күліп тұрған, мұңды, ұйқышыл смайликтерден таңдату).* *Баланы тыныш бұрышқа (кітап оқу, сурет қарау) бағыттау.*	*Баланы есімімен шақырып, «Құшақ сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу.* *Баланы достарымен бірге ойын бұрышына тарту.* *Таңғы үстел үсті пазлдарына бағыттау.*	*Баланы «Қол алысып, күлейік» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрап, тақтайшадағы «күн/ай/жұлдыз» белгілерінен таңдауды ұсыну.* *Баланы құм немесе кубик бұрышына жіберу.* *Ата-анасымен қоштасуды үйрету (қол бұлғап, «сау бол» деу).*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, қысқа би жаттығуымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылап, жылы сөз айту.* *Киімін шешуге көмектесу, заттарын өз орнына қоюға үйрету.* *Баланы досына сәлемдесуге бағыттау.*	*Баланы құршақпен немесе ойыншық кейіпкер арқылы қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін «Ән шырқау» арқылы көтеру.* *Қолын жуып болған соң сурет салу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өңгелді 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ерте келу – баланың тәртіпке үйренуіне және денсаулығына пайдалы. Уақытты дұрыс пайдалану баланы жинақылыққа баулиды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Дұрыс тамақтану – баланың өсуі мен дамуының негізгі шарты. Жақсы тамақтанған бала сергек әрі көңілді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылау – тәрбиешінің жұмысы, ал ата-ананың міндеті – қажетті мәліметті айту.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қал-жағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтайды, оның мәдениетін қалыптастырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүртуі, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау – маңызды. Шаш пен тырнақтың тазалығы да тәрбие белгісі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық)	***«Не артық?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды қауіп қатердің алдын алуға, өмірге қауіп төндіретін заттарды тануға, олардың денсаулығымызға, өмірімізге төндіретін*	***«Бағдаршам не дейді?»*** ***Мақсаты:*** *Бағдаршам көздерінің түстерімен таныстыра отырып, оның беретін белгілері туралы түсінік беру және ол белгілер бойынша жүргіншілердің іс-*	***«Бола ма, әлде болмай ма?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды жануарлармен қарым-қатынас жасағанда қауіпсіздік ережелерінің қарапайым түрлерін сақтай білуге үйрету.*	***«Егер бейтаныс адам есікті қақса» Ойын жаттығулары*** ***Мақсаты:*** *Балаларды үйде жалғыз болған кезде есікті ашуға үйретіңіз, тек олармен бір пәтерде тұратын адамдарға ғана.*	***«Жеуге болатын саңырауқұлақты қорапқа салыңыз»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың жеуге болатын және жеуге жарамсыз саңырауқұлақтар туралы білімдерін бекіту.*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	*қатерін түсіне білуге үйрету.*	*әрекеттерімен таныстыру, бекіту.*			
	Қауіпсіздік ойындар картотекасынан				
Таңертеңгі жаттығу	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	***Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау.** Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Ертегі дауысын тап»*** *Тәрбиеші кейіпкердің дауысын салады (қасқыр – «ау-у», қоян – «шық-шық»).* *Балалар: «Бұл қасқыр», «Бұл қоян».* *Мағынасы: тыңдау, есте сақтау.*	***Ойын: «Сыйлық берейік»*** *Балалар қолындағы ойыншықты қасындағы досына беріп: «Саған!» – дейді.* *Мағынасы: достыққа, бөлісуге тәрбиелеу.*	***Ойын: «Қимылды жалғастыр»*** *Тәрбиеші қимыл жасайды (алақанын шапалақтайды). Балалар қайталайды және өз қимылын қосады.* *Мағынасы: ойлап табуға, шабытқа жетелеу.*	***Ойын: «Үй жинаймыз»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды шашып қояды. Балалар жинайды.* *Мағынасы: еңбекке баулу.*	***Ойын: «Суреттен тап»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: «Бұл не?», «Ол қайда тұрады?»* *Балалар: «Бұл – қоян, ол інде тұрады».* *Мағынасы: ойлау, байланыстырып сөйлеу.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.15***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
Білімберу ұйымының кестесібойынша ұйымдастырылған	***Ой қозғау.*** *Балалар, біздің тобымызда не өзгерді? Не пайда болды?* *Балалар: жұлдызды аспан, үлкен жұлдыз*	***Қызығушылықты ояту.*** *Көңілді музыка естіледі.* *Балалар! Бүгін мен сізді қызықты саяхатқа шақырғым келеді және қайда екенін болжауға болады.*	***Тосын сәт.*** *Музыкалық дыбыстар.* *- Ой, балалар, бізге тағы қонақтар келген сияқты. Кім екенін көрейік.* ***АКТ технолог жұмыс.***	***Тосын сәт*** *Балалар, бүгін бізге ерекше қонақ келді, Лунтик біздің балабақшаға ұшып келіп,*	***Ой қозғау. АКТ жұмыс.*** *Ғарыш және ғарышкер туралы түсінік беру.* *-Ғарыш дегеніміз не?* *-Ғарышкер дегеніміз кім?*

іс-әрекет.	және бірнеше кішкентай жұлдыздар бейнеленген плакаттың пайда болғанын айту. Қалай ойлайсыңдар, бұл жұлдызды аспан нелiктен пайда болды? Қандай мерекені тойлаймыз? Осы айда адам ғарышқа алғаш рет ұшты, Сондықтан ғарышкерлер күні тойланады. **Тосын сәт.** Ой, балалар, мына жұлдызда бізге жазу жазылған! Мұнда былай делінген: **«Балалар, бізге жұлдызды аспанды зымырандар мен ғарышкерлермен безендіруге көмектесіңдер, жұлдызшамен белгіленген тапсырмаларды орындаңдар. Тапсырмаларды ретімен орындаңыздар. Құрметпен, жұлдыздар».** Балалар, тапсырмаларды орындаймыз ба? Б: Иә! Олай болса жан-жағымызға қарап, бірінші тапсырма бар жұлдызшаны іздейік. Балалар: Міне, ол! **Тапсырма мынау:**	**Дид ойын: «Кім жылдам»** Аспанда жұлдыз жарқырап, Ай мен Күні толып тұр. Күс жолы көкте сарқырап, Ғаламшарлар тоңып тұр. **(Ғарыш)** Тәрбиеші: - Жарайсыңдар! Бұл ғарыш. Бұл өте үлкен. Бұл көптеген жұлдыздардан, планеталардан, тұратын тұтас ғарыш жүйесі. **Ой қозғау.** - Балалар, сендерге мереке ұнай ма? Қандай мерекелерді білесіңдер? Ғарыштың да мерекесі бар, ол сәуірде тойланады. Оның қалай аталатынын кім біледі? -Дұрыс Ғарышкерлер күні. - Ендеше, кеңістіктің не екенін білгілерің келе ме? -Олай болса дайындал, біз ғарыш айлағына барамыз, ол жерден ғажайып аппаратты ұшырады. Бұл машина қалай аталады және оның қандай бөлшектерден тұратынын кім біледі? **Дид ойын: «Зымыран»** **Шарты:** Педагог балаларды геометриялық модульдер (немесе фигуралар) жинағы жатқан жерге әкеліп, олардан ғарыштық	Лунтик пайда болады. Лунтик: - Ой-ой! Сәлем балалар! Мен Лунтикпін, мен айда тұрамын, ал ғарыш - менің үйім. Сендерді көргеніме өте қуаныштымын! Менің сендерге айтатын және көрсететін нәрсем бар. Лунтик: – Ғарыш дегеніміз – жерден тыс жатқан орасан зор әлем. Ғарыштық әлем көптеген планеталармен, кометалар және басқа аспан денелерімен толтырылған. Міне көрдіңдер ме? Ғаламда бір тату отбасы тұрады - бұл күн жүйесі. Ортасында ыстық жұлдыз жарқырайды - бұл Күн ана. Күн сондай мерімді, сендерге де шуағын шашып тұрады. Мұнда әр түрлі қашықтықта планета бар - бұл оның балалары және олардың барлығы әртүрлі. 	Ғарыш орталығына саяхат жасауды ұсынады. **Ой қозғау.** Сендер ғарышкер болғыларың келе ме? Ғарышкер болу үшін тек күшті, батыл және төзімді ғана емес, сонымен қатар дамыған білімді болу керек. Бұл саяхатқа шығу үшін біз бірқатар тапсырмаларды орындауымыз керек. Қане көзімізді жұмып, кері санақты бастау: 3-2-1 деп айтамыз. **№ 1-тапсырма** **Дид ойын: «Ғарышкер костюмінің құрылымын зерттеу»** Лунтик бізге ерекше костюм әкелді, соған қарайық. Ғарышкердің киімі қалай аталады? Скафандр. **Сөздік жұмыс: скафандр** скафандр иллюстрациясын қарау және оның құрылымын зерттеу. Ғарышкер ғарышта жүргенде зымыран ішінен шығады, өйткені олар жұмыстарын жасайды, зерттейді, әр түрлі планетаны зерттеп ашық	-Қандай әуе көліктерін білесіңдер? - Мына суретте ең алғаш ғарышқа ұшқан адам Юрий Гагарин. -Ғарышқа қазақтардан кімдер бірінші болып ұшты? -Олар не себептен ғарышқа ұшады? (Аспан кеңістігін зерттейді) -Ғарыш айлағы қай қалада орналасқан? -Оны қалай атаймыз? **Сергіту сәті.** Ал балалар тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға қарай бұрылып, Солға қарай бұрылып, Бір отырып, бір тұрып, Бой сергітіп алайық **Ой дамыту.** **Балаларды топқа бөлу.** **Дид ойын: «Ғарыш әлемі»** **1-топ** **«Жұлдызды аспан әлемі»** Ойын шарты: балалардың алдына аспанда болатын және жерде болатын денелердің арасынан тек аспанда болатын денелерді тауып, жапсыру. Мысалы: гүл жерде, ай аспанда т.б. **2-топ** **Үлестірмелі материалмен жұмыс: «Зымыран құрастыру.** Геометриялық фигуралардан зымыран құрастыру. Зымыран туралы әңгімелеу.

	Дид ойын: «Ғарышкерді тап» ***Шарты:*** *Алдымызда 3 портрет тұр. Сендер олардан ғарышкерлерді табу керексіңдер. (ғарышкердің, полицейдің, матростың портреттері ұсынылады)* *Неліктен бұл портретті таңдағанын түсіндіру.* ***Мига шабуыл*** *Сендердің ойларыңша ғарышкер қандай болуы керек?* *Ғарышкердің денсаулығы жақсы болуы керек. Ол күшті, төзімді болуы керек, өйткені ғарышқа ұшу кезінде адам үлкен жүктемелерді бастан кешреді. Ғарышкерлер өте ақылды адамдар, олар әртүрлі аспаптармен жұмыс істей алады және біледі. Жарайсыңдар. Біз тапсырманы орындадық.* ***Енді келесі жұлдызшаны іздеу керек.*** *Балалар, сендер керемет екенсіңдер – екінші жұлдызшаны таптыңдар. Мен тапсырманы оқимын.* ***«Сергіту жаттығуын орындаңдар, келесі тапсырма үшін күш алыңдар»***	*зымыранды құрастыруды ұсынады.* *Мұқият қарап, айтыңдаршы, зымыранды қандай геометриялық пішіндерден құрастырдыңдар?* *Тәрбиеші: - Керемет зымыран шықты, ұшуға дайындалайық, кері санауды бастаймыз 5,4,3,2,1, ұшыру.* ***Менің сүйікті бұрышым*** ***Ой дамыту.*** *-Ғарышта жұмыс істейтін адамдардың мамандығы қалай аталады?* *- Алғашқы ғарышкер кім болды?* *Юрий Алексеевич Гагарин тұңғыш рет ғарышқа жол ашты. Бұл 12 сәуірі болатын. Содан бері жыл сайын 12 сәуір ғарышкерлер күні ретінде тойланады.* *Балалар ең бірінші ғарышқа адамнан бұрын қаһарманға айналған екі кішкентай ит ұшты.* *Оның аты Белка және Стрелка болды.*	*Ол туралы үлкен топқа барғанда жақсы білетін боласыңдар.* *Барлық планеталардың ішіндегі ең мейірімді және жомарты – Жер. Бұл көк планета сендердің ортақ үйлерің. Мұнда адамдар, жануарлар, балықтар, құстар - бәрі бір шаңырақтың астында тұрасыңдар. Бұл планета бәрінен де бақытты, сондықтан оны қорғап, ренжітпеу керек.* ***Балалар сендерге Лунтиктің әңгімесі ұнады ма?*** *- Ғарышта қанша қызықты нәрселерді көруге болады: галактикалар, жұлдыздар, кометалар. Және қандай әдемі планеталар. Олар қандай түсті болады?* *-Жарайсыңдар, менің қайтатын кезім келді, мен тапсырма қалдырам соны орындап, маған түсіріп жіберіңдер.* ***Дид ойын: «Қандай түс»*** ***Шарты:*** *Зымыранның боялмаған бөлігін бояу.*	*аспанда жүреді.Бірақ балалар аспанда ауа жоқ, өте ыстық, ал ғарышкерлерге скафандр көмектеседі, арнайы ауасы бар, ыстықтан қорғайтын киім. Скафандр– адамды Ғарышкердің басында күннен қорғайтын дулыға бар. Дулығада кіріктірілген рация, антенна, бейнекамера және микрофон бар. Қолда қорғаныс қолғаптары мен сағаттар, аяқтарда арнайы қорғаныс етіктері.* ***№2-тапсырма*** ***Дид ойын: «Ғарыш кемесі»*** ***Шарты:*** *Пішіндерден зымыран бөліктерін біріктіріп жапсыру.* *- Балалар, сендер қандай әдемі зымыран жасадыңдар, айтыңдаршы, оның жобасын жасағанда қандай геометриялық пішіндерді пайдаландыңдар?* ***№3 тапсырма*** ***«Сойлем құра» - сойлеудің грамматикалық құрылымы бойынша жұмыс*** *Ай дегеніміз не ?* *Ай – жердің серігі*	***Дид ойын: «Көлеңкесін тап»*** ***АКТ технол*** ***Қазақ ғарышкерлері. Слайдпен жұмыс.*** *Ғарышқа қазақ ғарышкерлері де ұшқан.* *Т. Әубәкіров және Т. Мұсабаев* *Еліміздің мақтанышгары. ержүрек, батыр, халық қаһармандары.* **Тоқтар біздің ғарышкер** *Шыққан алғаш қазақтан,* *Тоқтар біздің Ғарышкер.* *Бір апта аса Ғарышта,* *Болған нағыз намысты ер.* **Ғарышкерді білеміз** *Ғарышқа ұшқан қазақтан,* *Ғарышкерді білеміз.* *Тоқтар, Талғат, Айдын деп,* *Айтып, мақтап жүреміз* ***Қортынды*** *Балаларды мадақтау.* *әнін орындап береді. Әннің мәтінін, сипатын түсіне әңгімелеуді ұсынады.* *-Ғарыш деген не?* *-Қандай ғарышкерлерді білесіңдер?* *-Ғарыш айлағы қай жерде орналасқан?толық мәлімет беру.* *Тұңғыш ғарышкер Ю.Гагарин, Т.Әубәкіров,*

	Сергіту сәті: *Музыкамен.* *Кім келесі жұлдызшаны байқаса, оны алсын.* ***Үшінші тапсырма:*** *Сендер болашақ ғарышкер болам десеңдер, Ғарыш кемесін жасаңдар.* *Біз ғарышқа немен ұша аламыз? Дұрыс зымыранмен, біз енді зымыран жасаймыз.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Дид ойын: «Ғарыш кемесі»*** ***1- топ: Шарты.*** *Берілген фонға зымыран бөліктерін жапсыру.* ***2-топ: Зымыранды бояу.*** ***3-Топ Дьенеш блоктарымен зымыран құрастыру.***	 *Міне осы иттердің көмегімен ғалымдар адамның ғарышқа ұшып, онда белгілі бір уақыт ішінде қала алатынын білді.* ***Сергіту сәті. Ғарыш музыкасымен.*** ***Ой қозғау.*** *- Балалар, қалай ойлайсыңдар нағыз ғарышкер қандай болуы керек?* *Ғарышкерлердің өмірі спортпен тығыз байланысты. Ғарыш кемесінің бортында болса да, олар міндетті түрде жаттығулар жасайды.* ***Ғарышқа қазақ ғарышкерлері де ұшқан.*** *Т. Әубәкіров және Т. Мусабаев* *Еліміздің мақтанышгары. ержүрек, батыр, халық қаһармандары.* ***Тақпақ. «Тоқтар – түнғыш ғарышкер»*** *Тоқтар – түнғыш ғарышкер* *Арман құып жасынан.* *Көктен көзін алмаған,* *Ұшқыш болды жас ұлан.* ***Қортынды .Сұрақ-жауап*** *Ғарышкер дегенді қалай түсінеміз?*	 *Жарайсыңдар.* *Лунтикке түсіріп жіберейік.* ***Қортынды*** ***Тақпақ. Мен ғарышкер боламын.*** *Аспан, аспан арайлым,* *Саған жиі қараймын* *Сені көзбен шоламын* *Мен ғарышкер боламын.* *Балаларды мадақтау.* *жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз.* ***4.«Дән тауып алайық».*** *Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады,* *б.қ. 4 рет қайталаймыз..* ***5.«Ұшуды үйренеміз». Б.қ.:*** *бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. б.«Біз өсеміз».* *Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде.* ***Қолды жоғары созып, керілеміз – тыныс аламыз,*** *б.қ. – тыныстығарамыз.*	*Жер дегеніміз не?* *Жер – планета.* *Жер – біздің үйіміз, ал күн жүйесі – біздің туған қаламыз. Бұл шуақты қалада басқа планеталар бар.* *Күн үлкен ыстық жұлдыз, ол планеталарды жылытып, жарықтандырады.* ***Ұжымдық жұмыс.*** *Үлкен форматта салынған дөңгелекке күннің шуағын бояу.* *Лунтик: жарайсыңдар, тапсырманы ептілікпен орындадыңдар.* ***Ең алғаш ғарышқа ұшқан не?*** *Иттер: Белка мен Стрелка* *Адамдардан кім ұшты?* *Ю.гагарин.* *Ғарышкерлер ұшу кезінде не істейтінін білесіңдер ма?* *Бақылаулар жүргізеді, Жер бетін, Айды және басқа планеталарды зерттейді. Олар жақындап келе жатқан дауылдар, табиғи апаттар туралы хабарлайды, ауа райы болжамын жаңартады* ***№4 тапсырма*** ***«Ауада қалықтау» релаксациялық жаттығулар***	*Т.Мусабаев суреттерін көрсетеді,* *мәлімет береді. Ғарыш айлағы Байқоңырда орналасқан, алып зымырандар ғарышқа осы жерден ұшырылатынын түсіндіреді.* *Көкте ұшамын,* *Ұшқыш болар баламын.* *Соңына ерем* *Мусабаев ағаның.* *Даңқы көкке самғаған* *Тоқтар аға, Гагарин* *Салған жолды жалғаған.* *-Батыр ағаларыңдай сендер де ғарышкер болғыларың келе ме?*

	 Қарандаршы, біздің жұмысымыз қаншалықты қызықты болды! Ал біздің зымырандардың қаншасы жұлдыздарға ұшты? ***Балалар 5-ші жұлдызды табады.*** ***Тапсырма: Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Жұмбақ шешу.*** *Аспанда бір алып құс* *Ызғып ұшып барады.* *Қарап тұрсаң, ғажайып,* *Соңында із қалады.(Зымыран)* *Ұшқыш емес, бірақ ол* *Аспанда қалықтап ұшады* *Оны кім деп ойлайсыңдар?* ***(Ғарышкер)*** ***Қорытынды:*** *Тәрбиеші: Балалар, басқа жұлдыздар бар ма?* *Соңғы жұлдызша онда былай делінген:* ***«Жарайсыңдар балалар, сендер барлық тапсырмаларды орындадыңдар!*** *Сендерге ұнады ма?* *Келесі кездескенше!* *құрметпен жұлдыздар!*	*- Біздер қандай ғаламда тұрамыз?* *- Ғарышқа сынақ ретінде бірінші болып қай жануар ұшты?* *- Ғарышқа ұшқан орыс азаматы кім?* *- Қазақ елінен кімдер ғарышқа ұшты?* *Балаларды мадақтау.*	*Негізгі қимылдың түрлері:* *1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді.* *«Қараңдар, қашпама ағаштар айналада.* *Орманда адасып қалмай,* *бір-біріміздің* *қалмай ұшамыз».* *2.Бөренеден (сәкіден) секіру.* *«Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** ***«Ана-торғай мен балалар»*** *Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Онда дәмді дәндер бар,* *Сендерге арнап сақталды.*	*- Мен Жерге оралуды ұсынамын.* *Міне, біз балабақшадамыз. Саяхат барысында біз көптеген қызықты нәрселерді көрдік. Бүгінгі әңгімемізді, жаңадан үйренгенімізді еске түсіріп, **Дид ойын: «Суретті жина»** ойынын ойнауды ұсынамын.* *Барлығы конверт алып, суретін жинап, не істегенін айтады.* *Балаларға бөлінген суреттер ұсынылады: Ю. Гагарин, «Зымыран», иттер «Белка мен Стрелка»,. Планеталар.* ***Қортынды*** *Балалар, сендерге біздің ғарыш әлеміне саяхатымыз ұнады ма? Бүгін қызықты білгендеріңіз туралы аналар мен әкелеріңізге айтуды ұмытпаңыз.* ***Тақпақ*** *Мен Ғарышкер боламын* *Ғарышкер менде боламын,* *Боламын десем боламын.* *Көктің жүзін барлаймын* *Үлкен ғалым боламын.* *Балаларды мадақтау.*	

	Тақпақ *Аспан, аспан, арайлым,* *Саған жиі қараймын,* *Сені көзбен шоламын,* *Мен ғарышкер боламын* ***Балаларды мадақтау.***				
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 4*** *Аспанды бақылау*	***Картотека №11*** ***Ағаштарға бақылау жасау***	***Картотека №14*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақбақтың өсуін бақылау*	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін бір-біріне кедергі жасамай шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды үнемдеп қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабынмен жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдепті болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықтан кейін асханаға отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін тәртіппен шешіп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууға, сабынды үнемдеуге үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдепті жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын тазалап, үстелге отыру.*

	ас ішуді үйрету.		*асқа дайындалу.*	*Ас ішу алдында тәртіппен отыру.*	
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шапшаң жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық азып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	*№ «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№4.*** *Бір – көтер кәне қолыңды* *Екі – төмен ұста қолыңды* *Үш, төрт – жаныңа соз қолыңды* *Бес дегенде секір көрсет бойыңды.* *Керілеміз, созыламыз, төсектен біз тұрамыз.*	***№5.*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7.*** *«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады. басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру.*				

	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Көп және біреу»*** *Ойынның мақсаты: көп және біреу қатынастарын білуге үйрету; заттардың тең, тең емес топтарын салыстыру.* ***Тәжірибе: «Кішкентай ғалымдар»*** *Үлкендеутабақшаға су құйып, оғандоптарды салу арқылыдоптардыңжеңіл екенінбалаларғакөрсетіп, түсіндіру.* ***Сұрақ-жауап:****Балалар доп жеңілме ауырма, жәнесуғабатама, батпай ма? Осыны біліп көру үшін қазір біз сендермен тәжірибе жасаймыз: допты суға салайық. Қане, қарандаршыдопсуға бат ама, жоқ па? Батпайдыекен. Қалайойлайсыңдар неге, батпайды? Балаларқарандаршыдоп*	*. Қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым. Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай доңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің, Домалап қайда жөнелдің? Қызыл, сары, көгілдір, Жел аяқсың-ау өзің бір!***	***Дәстүрден тыс сурет салу Тосын сәт.*** ***«Торғайға көмек»*** *Торғай ұшып келеді. Балалардан көмек сұрайды. Досым жоқ. Маған дос торғайлар керек дейді. Көмектесеміз бе?* ***Торғайға көмек*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру. Трафаретпен жұмыс жасауды түсіндіру. Балалардың өз бетінше жұмысы. Бақылау.*	***Шығармашылық орталық*** ***Дид ойын: «Ағаштан жасалған заттарды ата»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:****Жатын бөледегі кроватты мүсіндеу.* ***2-Топ:*** *Үш аюдың ыдысын жапсыру.* ***3-Топ:*** *Ағаштарды бастыру әдісі арқылы салу.* ***4-топ:*** *Қиынды суреттерден ағаштан жасалған заттарды құрастыру Еркін ойын Жанама бақылау.* *қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар»***	***. «Менің баласы?» Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.* ***Шығармашылық.*** ***Дид ойын: «Төлдерге қора жасаймыз»*** *Шарты: Ермексаздан созу тәсілі арқылы қора жасау*

	су бетіндежеңілмеәлдеауырма? *Балалар: Жеңіл* ***Қортынды:****Доп су бетіндежеңілболады. Ішінеауатолтырылған.Сондықтанолүрсаңсекіреді,тепсеңқашады*			*Бірлесіп бірге ұшамыз,* *Бір-бірімізден қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Онда дәмді дәндер бар,* *Сендерге арнап сақталды.*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Тыныштық сәті»*** ***Мақсаты:*** *Балаға релаксация, тыныштық сыйлау.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмып, әуен тыңдайды. Тәрбиеші табиғатты сипаттап айтады.* ***Айзада, Расул***	***«Сиқырлы қорап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың қиялын дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Қорапқа ойыншық салынып, «Бұл не болуы мүмкін?» деп жасырады. Бала болжау жасайды.* ***С. Әміре, Айша***	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған досқа көмектеспеу».* ***Айкөркем, Айзере***	***«Көңілді әуен»*** ***Мақсаты:*** *Музыка арқылы көңіл-күйді сезіну.* ***Жүргізу түрі:*** *Көңілді әуен қойылады, бала би қимылын жасайды. Баяу әуенде тыныштанады.* ***Аян, Айғаным***	***«Менің көңіл-күйім қандай?»*** ***Мақсаты:*** *Бала өз сезімін сурет арқылы білдіру.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағазға смайлик салу (күліп тұрған, жылап тұрған). Баланың қайсысын таңдағанын сұрау.* ***Жасмин, Айханша***
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 4*** *Аспанды бақылау*	***Картотека №11*** ***Ағаштарға бақылау жасау***	***Картотека №14*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақбақтың өсуін бақылау*	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*

Серуеннен оралу	*Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін қалыптастыру.*	*Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету.*	*Топқа оралу кезінде жылдам қатарға тұруды дағдыландыру.*	*Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету.*	*Бүгінгі серуенде ұнаған әрекеттерін әңгімелеу.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды, үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)	*Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті паззлдармен ойын, Дидактикалық ойын «Танып ал да, атын ата»,«Суреттерді орналастыру», «Даусынан таны», «Бұл кімнің даусы?»* *Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояту,* *Қарапайым құрылыстар құрастыру, кітаптарды қарау,* *Табиғат бұрышын мекендеушілерді бақылау дағдыларын қалыптастыру.* **Балармен жеке жұмыс.** *Балалардың жалпы қабылданған ережелер мен нормаларды меңгеруіне ықпал ету.Тірі және өлі табиғат заттары мен құбылыстарына қызығушылықтарын қалыптастыр*				
Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар құрастыру ойындарымен ойнады. Пішіндерді сәйкестендіріп, зейінін шоғырландырды. Үйде кубиктерден немесе конструктордан қарапайым заттар құрастыру пайдалы.*	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарады. Қоршаған ортаға қызығушылық білдірді. Үйде серуенде өсімдіктерді, құстарды көрсетіп, атауларын қайталаңыз.*	*Бүгін балалар ермексаздан әртүрлі пішіндер жасады. Ұсақ моторикасын дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар жұмбақтар тыңдап, жауап беруге тырысты. Ойлау қабілетін дамытуға талпынды. Үйде жеңіл жұмбақтар қойып, балаңыздың жауабын күтіңіз.*	*Бүгін балалар қуыршақ театрын ойнады. Әртүрлі рөлге еніп, қиялдарын дамытты. Үйде қарапайым қуыршақтармен шағын сахна құру қызықты болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлшұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Наурыз айы I-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 02.03.2026	Сейсенбі 03.03.2026	Сәрсенбі 04.03.2026	Бейсенбі 05.03.2026	Жұма 06.03.2026
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланы қазақтың ұлттық өнерімен қарсы алу, ұлттық рухты сезінуге баулу.*	*Күй тыңдату арқылы балалардың көңіл-күйін көтеріп, қабылдау сәтін жеңіл әрі тәрбиелік мағынаға толтыру.*	*Қазақтың күй өнері ұлағатық пен еңбексүйгіштіктің белгісі екенін бала бойына сіңіру.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық құндылыққа жақындатып, өзінің қазақы болмысын мақтан тұтуға тәрбиелеу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы көңіл-күйін байқау; Киімдерін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, мәдени-гигиеналық дағдыларды еске салу; Психологпен бірлесіп, эмоциялық бейімделуі қиын балалармен жеке жұмыс жүргізу.*	*Балаларды жылы шыраймен қарсы алу, есімдерін атап, амандасу; Дене қызуын электронды термометрмен өлшеп, денсаулығын бақылау; Қажет жағдайда медбикемен бірлесе отырып қосымша тексеру жүргізу;*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу, сенімді атмосфера қалыптастыру; Денсаулығын тексеру: дене қызуы, көз-құлақ жағдайын сырттай бақылау; Қол жуу, киім шешу, шкафқа орналастыруды өзі орындауына бағыт беру;*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару; Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (мазасыздық, ұйқы, тәбет); Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Жаттығулар – баланы төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық)	***Картотека № 2*** ***Дид ойын: «Жапырақты ажырат»*** *Мақсаты: Ұқсас белгісіне қарай жапырақтарды таба біледі.*	***Картотека № 4*** ***Дид ойын: «Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы өз ойын айта алады.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: табиғат Құбылыстарын ажырата алады.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуді, оларды ажырата біледі.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамид*

дық, еңбек, кимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	***Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан***				
Таңғы жаттығу	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, біз жейтін нан, ботқа, сүт – бәрі үлкендердің еңбегімен келеді. Тамақты төкпей, үстелге шашпай, жейтін мөлшерімізді ғана алайық. Артық алсақ, ысырап болады.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Тамақтану кезінде асықпай шайнайық, ауыз толтырып сөйлемейік – тұншығып қалу қаупі бар.*	***Әңгіме:*** *– Таңғы ас алдында міндетті түрде қол жуамыз. Суды ағызып қоймаймыз, керегінше ғана қолданамыз. Ыдысты да таза ұстаймыз. Тамақ ішерде қасыққа мөлшерлеп салайық.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Ыдысты сындырмау үшін ұқыптен ұстау керек, сынған ыдыс қауіпті.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет – адамның тәрбие белгісі. Тамақ ішіп отырған кезде ойнамаймыз, таласпаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Әрбір түйір нан – еңбектің жемісі.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қасықты ауызға қатты салмайық, бір-бірімізге шанышқы, пышақ жақындатпаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Балалар, біз жейтін әр тағам – үлкендердің маңдай терімен келген еңбек. Сондықтан табақтағы тамақты төкпей, шашпай жеу керек. Қажет мөлшерде ғана алып, артық тамақ қалдырмау – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырып жүгірмейміз, асықпай шайнаймыз – тұншығып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында, тілдік мәдениетті дамыту.*				
	«Еңбегі адал жас өрен» жобасы ***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Құыршақпен ойнау*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен соз бастаймын, сендер жалғастырасыңдар».* *– «Күн шықты, ал біз ...» (балалар: «ойнаймыз», «қуанышымыз»).* *– «Білімді болсаң, сен ...» (балалар: «ақылды боласың»).*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Дұрыс-бұрыс»*** *Тәрбиеші: «Мен бір сөйлем айтамын, егер дұрыс болса – қол соғамыз, қате болса – тыныш тұрамыз».* *Мысалы:* *– «Кітап – білім бұлағы» (қол соғады).* *– «Суды ішпейміз» (тыныш тұрады).* ***Мағынасы: баланың ойлау***	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы кітап»*** *Тәрбиеші үлкен әдемі кітап ұстап, «Бұл сиқырлы кітап. Қане, ашып қалсақ, одан кім шығады екен?» – дейді. Кітаптың ішінен дайын суреттерді көрсетеді. Балалар: «Бұл Қызыл телпек!», «Бұл Бауырсақ!» деп жауап береді.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Қане, біз кішкентай еңбекқормыз. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!»* *Балалар гүлдің иісін сезгендей қимылдап: «Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді.*

	(ойын).» ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	*– «Досына көмектессең, ол ...» (балалар: «қуанады»)* ***Мағынасы: баланың қиялын, ойлауын дамыту***	***қабілетін дамыту, білімділікке тәрбиелеу.***	***Мағынасы: балалардың қызығушылығын арттыру, кітапқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.***	***Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.***
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.15***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Тақырыбы: *Анама бәрін арнаймын* ***Осы кезде педагогтің телефоны шырылдап,*** *педагог балаларға анасы хабарласып жатқанын айтып, тұтқаны алады.* *- Сәлеметсіз бе, анашым, халыңыз қалай?* *- Мен сізді қатты сағындым, жақын күндерде барып қалармын.* *- Бетіңізден сүйдім, сау болыңыз.* ***Ой қозғау.*** *- Балалар, сендердің аналарың қазір қастарында, ал сендер үлкен болып өскенде, оқу, білім, өнер қуып жан-жаққа кетесіңдер, сол кезде аналарыңмен жиі хабарласып тұруды ұмытпаңдар. Мен қазір анамды қатты сағынып жүрмін. Ол кісі ең мейірімді, ең сұлу, ең еңбекқор адам. Мен анамды қатты жақсы көремін.*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Өлең оқу.*** *Көктем келді шуақты,* *Балаларды қуантты.* *Алақай-ау, алақай!* *Құстар сайрап, бақтар жайнап, гүл атты.* *Дала гүлге толыпты, Аққу көлге қоныпты.* *Алақай-ау, алақай!* *Көктем қандай, көктем қандай көрікті!* ***Ой қозғау*** ***Сұрақтар қою*** *-Өлеңде қай жыл мезгілі туралы айтылған?* *-Оны қандай белгілері арқылы білдіңдер?* ***Ой дамыту.*** *Балаларды терезе алдына шақырып, даладағы өзгерістер туралы әңгімелеулерін сұрайды. Табиғаттағы өзгерістер туралы толықтыру. Балаларға сұрақтар қою.* *- Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады?* *- Көктем мезгілінде неше ай бар? Атап беріңдер? Қазір қандай ай?*	***Ой шақыру*** ***Дид ойын: «Ойлап тап»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Ақ қар еріп, су көбейіп,* *Сай–салаға толады.* *Ағаш басы бүршік шашып,* *Гүл, бәйшешек толады.* *Бөбектерім, айтыңдаршы.* *Бұл қай кезде болады?* *– деп ойлайсыңдар.* *Мағынасын түсіндіру.* *– Неге көктем мезгілі деп ойлаймыз?* *– Көктем мезгілінің қыс мезгілінен қандай ерекшелігі бар?* ***Бақылау.*** *-Далаға қарайық не көріп тұрсыңдар?* *-Қар бар ма?* *- Көктемде ағашта нелер пайда болады?* 	***Ой қозғау.*** ***Балалар қазір қандай мезгіл?*** ***Көктем*** *Көктем мезгілінде орман қандай болып жатқан көруге саяхатқа барғыларың келе ма?* *Саяхатқа немен бару керек екенін білу үшін, мына пішіндерден поезд құрастырып алайық.* ***Дид ойын: «Көңілді поезд»*** ***Шарты:*** *Пішіндерден поезд құрастыру.* *Әр түрлі түстер арқылы вагондарға (орындыққа) міну* ***Саяхат тәртібі.*** *Өзін ұстау ережелері* *-Ағаштардың бұтақтарын сындырма;* *-Гүлдерді жұлма;* *-Саңырауқұлақтарды баспа;* *- От жақпа;* *-Орманға жалғыз баруға болмайды.* *-Жүгіруге болмайды.* *-Асығуға болмайды.*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар ертегі орманына саяхатқа барғыларың келе ме? Орманда біздің досымыз қоян көмек сұрап хабар жіберді, оны тыңдайық?* ***Қоян: Сәлем балалар маған сендердің көмектерің керек болып тұр: менің көжектеріме киім-кешек қажет. Өтінемін соған көмектесіңіз!*** *Тәрбиеші: Ал, балалар, досымызға көмектесеміз бе?* *Тәрбиеші: Қазір біз ертегі орманына барамыз, көптеген орман тұрғындарын кездестіреміз.* *Тәрбиеші: Олай болса кеттік.* *Жаттығу «Кішкентай аяқ, жол бойымен жүр» Балалар сенсорлық жолмен жүреді.* *Олар шыршаның жанына тоқтайды.* *Балалар, ал шыршаның астында не отыр? Дұрыс, кірпі.* *Біз шыршаның астынан кірпілерді шығарып, үстелге қоямыз.*

	Ал сендер аналарыңды жақсы көресіңдер ме? *- Не үшін жақсы көресіңдер?* *- Ол қандай адам?* *- Сендердің қандай істеріңе қатты ренжиді?* *- Ал қандай істеріңе керісінше қатты қуанады?* *- Сен анаңды жиі қуантасың ба?* *- Үй шаруасында аналарыңа қандай көмек бересіңдер?* *(Балалар өз аналары туралы әңгімелеп айтып береді.)* ***Дид ойын: «Анама арналған гүл»*** ***Шарты:*** *Дайын салынған гүлді өздеріне ұнаған түспен бояу.* ***Ой дамыту.*** ***1-тапсырма.*** ***Дид ойын: «Көмекші»*** ***Шарты:*** *Үй шаруасында анаңа қандай көмек көрсетесің? Суреттерден белгілеп көрсет және айтып бер.* ***Дид ойын: «Дастарханды әсемде»*** ***Шарты:*** *Дастарханға керек заттарды жапсыру.* ***Дид ойын: «Мен де!»*** *Шарты: Педагог айтқан іске келіссе, балалар*	*- Көктем мезгілінде қандай құстар ұшып келді? (тырналар, қарлығаштар, қарғалар, сары шымшық)* *-Көктем мезгілінде қандай алғашқы гүлдер шығады? (бәйшешек,қызғалдақ)* *- Көктемде қандай жұмыстар жасалады? (Көктемде ауланы, көшелерді тазартады, ағаштардың түбінің топырағын қопсытады, ағаштарды әктейді, құстарға ұя жасайды, ағаштар егеді)* *- Наурыз айында қандай мерекелерді атап өттік?* ***Слайд. Көктем мезгілі.*** *- Балалар осы суретімізге ат қояйықшы, қандай ат қойғыларың келеді?* ***Дид ойын: «Жер, су, ауа»*** *«Жер» десе, допты қағып алған бала бір үй жануарын немесе жабайы аңның аты айтады.. «Ауа» дегенде бір құс айтылуы тиіс. Ал «Су» дегенде суда жүзетін құстың, көліктің атын айтуы керек.* ***Бақылау .*** *Даладан ағаш бұтақтарын алып келгенін көрсету.* *Балаларға мұқият қарауға*	 ***Сергіту сәті:*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел еседі.* *Кіп-кішкентай ағаштар,* *Үп-үлкен боп өседі.* *Балаларды топқа бөлу* ***Топқа бөлу.*** ***1-Топ.*** *Кляксография әдісі арқылы сурет салады.* ***2-Топ.*** *Ағаштарға бүршік жапсырады.* *Балалардың жұмыстарын бақылау.* *Жеке көмек көрсету.* ***Дид ойын «Біздің көрме»*** *Көрме ұйымдастыру* *Балалардың жұмысын қорытындылау.* ***Тақпақ*** *Бүршік шашып, жапырақ ашып,* *Даланы гүлдер басады.* *Сұлу көктем есігін ашып,* *Шуағын бізге шашады* ***Балаларды мадақтау.***	***Баяу әуен ойнайды.*** ***Орманға да келдік*** *балар жан –жаққа назар аударайықшы табиғат қандай керемет, қазір көктем мезгілі. Балалар, қарандаршы мынау кірпінің ізі ғой.* *Балалар, қарандаршы мына жерде суреттер жатыр, сірә кірпі мына суреттерді бізге тығып кеткен болар.* ***Ой дамыту*** ***Суретпен жұмыс.*** *Тәрбиеші суреттерді тақтаға іліп әңгімелейді.* ***Сергіту сәті:*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел еседі.* *Кіп-кішкентай ағаштар,* *Биік болып өседі.* ***Ой дамыту.*** *- Балалар, бүгін біз табиғат туралы әңгімелесеміз. Бізді қоршаған орта: жан-жануарлар мен өсімдіктер. Жер мен Ай, Күн, алыстағы жұлдыздар – осылардың барлығы табиғат деген ұғымды білдіреді. Табиғат тірі табиғат және өлі табиғат болып екіге бөлінеді* ***Дид ойын: «Жалғасын тап»*** *Жансыз табиғат - ....* *Жанды табиғат - ....*	*Балалар, маған кірпінің құлағы, мұрны, көзі қайда екенін көрсетіңдерші? Дұрыс! Бірақ біздің кірпі асығыстық танытқаны сонша, ол барлық инелерін жоғалтып алды. Кірпіге оларды табуға көмектесейік.* ***Дид ойын: «Кірпінің тікенектері»*** *Балалар себеттен қызыл-ғыштарды алып кірпіге қыстырады. Тәрбиеші: Ой, кірпі қандай тікенді болып кеткен! (кірпіні жаңа инелерін сипайды)* *Біз кірпіге инелерді табуға көмектестік, ол бізге қояндарға орамжапырақ берді.* ***«Рахмет» деп, саяхатымызды жалғастырайық.*** ***Тәрбиеші:*** *қарандаршы, гүлді шалғын алда, ал оның үстінде тағы нелер бар?Балалар: бұлар қоңыздар. Оларға біздің көмегіміз керек. Қоңыздар әдемі жерлерінен айырылып, ұша алмайды. Біз оларға көмектесуіміз керек.* ***«Қоңыздар» жаттығуы.*** *Балалар пластмасса бөтелкелерден тығындарды, қоңыздың артқы жағындағы дақтарды айналдырады және бұрады. Түсті бекіту үшін түрлі түсті тығындарды сәйкес түсті қоңыздарға бұрандамен бекітеді.Тәрбиеші: қандай қоңыздар көлемі бойынша*

	«Мен де!» – деп қосылып айтып отыру керек, ал келіспесе, «Жоқ» – деп наразылықтарын білдіруі қажет. П: Мен анамды жақсы көрем! Б: Мен де! П: Мен анама көмектесемін! Б: Мен де! П: Жұмыстан келгенде қарсы аламын. Б: Мен де! П: Ойыншығымды шашып тастаймын. Б: Жоқ! П: Киімімді жинап қоямын. Б: Мен де! П: Ыдыстарды жуып қоямын. Б: Мен де! П: Ініме мен қарамаймын, оны жылатамын. Б: Жоқ! Педагог осы тектес сөздерді тез-тез айтып, балаларды шатастыруға тырысады, балалар барынша мұқият болып, анасын ренжітетін іске келіспейді. **2-тапсырма.** **Анаң сені қалай еркелетеді?**	ұсыныс тастау. Бұтақтарда бүршіктер пайда болғанын және даладағы ағаштардың да бұтақтарында осындай бүршіктер түрғанын айту. Бұтақтарды ыдысқа салып, оған су құйып күнделікті осы күннен бастап бұтақтарды бақылайтындарын айтады. **Шығармашылық бұрыш** **Дид ойын: «Көктем көрінісі»** **Шарты.** Көктем көрінісін бейнелеу. Балаларды топқа бөлу. **1-топ:** Көктем гүлдерін құрастыру. **2-топ:** Дайын көктемгі ағашқа саусақ арқылы бүршік салу. **3- топ:** Құстарға ұя жапсыру. **4-топ:** Ұяға жем мүсіндеу. Әр топ өз жұмысына сөйлем құрау. Мыс: Көктемде құстар ұшып келеді, мен оған қамқорлық жасаймын, сол үшін ұя жасадым. Көктемде ағаштар бүршік жарады, бүршіктен жапырақтар шығады. **Қорытынды.** Балаларды мадақтау.		Жанды табиғат жансыз табиғатсыз .... (тіршілік ете алмайды) Балалар, бәріміз топқа қайтатын кез келді. Бір, екі, үш, төрт, бес, Аяқты басамыз тез тез... **Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»** **Шарты:** Экологиялық жүйені бұзбау керек, яғни тыйым салатын белгілер, ұяларды, құмырсқаның илеуін бұзуға, ормекшінің торын бұзбауға, жәндіктерді аулауға тыйм салынғанын суреттерден айырып жинау. **Дид ойын: «Ормандағы қанқызы»** **Сурет салудың әдіс тәсілдерін көрсету,түсіндіру.** **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ қанқызының суретін салу.** Жұмыс ретімен таныстыру: -Денесін дөңгелек немесе жарты дөңгелек қылып саламыз. -Басын дөңгелектеп саламыз. -Басынан көз,мұрын,ауыз, мұртшаларының орнын белгілейміз. Үстіне саусақпен қара нүктелерін саламыз. **2-топ: Қанқызын мүсіндеу.**	ашық жерге ұшып келді?Балалар: үлкен және кіші. Тәрбиеші:. Қандай қалпақшаны үлкен қоңызға, ал кішкентайға қандай қалпақша жабамыз? **Сергіту: «Біздің қолдар»** Балалар, қараңдаршы, үстелдерде не бар?Балалар: қояндарға арналған киім. Тәрбиеші: дұрыс, тек киімдерді жөндеу керек. **Дид ойын: «Қоянға көмектесейік»** Алдымен жамауды алайық. Балалар қояндардың киімдеріндегі тесіктер қандай Балалар: шеңбер, үшбұрыш. Тәрбиеші: Дұрыс.Енді қояндардың киімдеріне жамау жапсырайық. Педагог әр баладан пішіннің түсі қандай екенін, қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын сұрайды. **Орман үні жай музыка.** Бұл орманда аю тұрады. Аю алма мен сәбіз салынған себетін құлатып алды. Себеттері сынып қалыпты. Аюға себетін құрастырып берейік. **Дид ойын: «Аюдың себеті»** Екі түсті себет құрастыру. **Дид ойын: « Алма мен сәбіз»** Аюға бір түсті себетке сәбіз мен алма жинауға көмектесу керек. Балалар, сәбіздің түсі қандай? Оны қандай түсті себетке саламыз?ал алманың

	Еркелеткенде неге теңейді, суреттердің ішінен тауып белгіле және айтып бер. *– Балалар, аналарың сендерді қатты жақсы көреді екен, оны мен сендерді еркелететін теңеулерден байқадым. Ал сендер аналарыңды қалай жақсы көресіңдер, оларды неге теңер едіңдер?* ***«Менің анам».*** *Сызба бойынша өзіңнің анаң туралы әңгіме құрастыр.* ***Дид ойын: «Сөйлемді аяқта».*** *Менің анам (қандай?)__* *Анамның сыргасы ...* *Анамның сақинасы ...* *Анамның ыдыстары ...* *Қортынды* *Балаларды мадақтау.*			***Дид ойын: «Қанқызының достары»*** *Үлгі көрсету,түсіндіру.* *Балалардың өз бетінше жұмысы.* ***Қортынды*** *Адам орманның қонағы болып табылады және ол қонаққа барғанда қожайынның үйін бүлдірмей өзін дұрыс ұстау ережелері қажет екенін есте ұстауы тиіс. Балаларды мадақтау.*	*түсі қандай? Оны қандай себетке саламыз?* ***Аю себетті ұмытып қалмас үшін себеттердің сыртына салынған сәбіз бен алманы боялымыз керек.*** ***Балаларды 2 топқа болу.*** ***1-топ: себеттің сыртындағы сәбізді бояу*** ***2-топ: Алманы бояу.*** *Тәрбиеші: Рахмет балалар, сендер бүгін барлық тапсырмаларды орындадыңдар. Алғыс ретінде аю бізге сәбіз мен алма сыйлады.* ***Ой қозғау.*** *Қарандаршы, себетте не бар?Балалар: Алма, сәбіз, орамжапырақ және қояндарға арналған киімдер. Балалар, қарандаршы, бізге не келе жатыр? Қоян.* *Қоян біз саған көмектесу үшін барлық тапсырмаларды орындадық. Мынау сенің көжектеріңе сыйлық Қоян: Рахмет балалар, сендер маған және менің қояндарыма көп көмектестіңдер. Мен де рахметімді айтқым келеді, менен мына тәттілерді қабыл алыңыздар.* *Рахмет саған қоян. Міне, біздің балалардың бақшаға қайтатын уақыты келді. Балалар, айтыңдаршы, біз бүгін қайда болдық?* ***Балалар: орманда.*** *Тәрбиеші: Ал біз орманда неге көмектестік? (кірпі, қоңыз,*

					аю). Балалар, сендерге біздің сапсатымыз ұнады ма? Қоянға «Қош бол» дейік. Қош бол, тағы кездескенше!
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып келуін бақылау*	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*«Өз-өзіне қызмет» 3 қадамы: 1) Киімді ұқыпты шешу; 2) Шкафқа ретімен жинау; 3) Түскі асқа жеке жабдықтарын (сүлгі, ыдысқа дейінгі кезекші ролі) дайындау.*	*Бір-біріне жейде/күртешені ілуге, түйме қадауға комектестіру; «рақмет», «өтінемін» сөздерін қолдануды бекіту;* ***Мақсаты:*** *су шашпай, жауапкершілікпен қарауды еске салу.*	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгісін орнына қоюды үйрету.* ***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке, адалдыққа тәрбиелеу.*	*Балаларға жағдаятты сұрақтар қою.* *«Егер қолды жумаса не болады?», «Неге заттарды өз орнына қоямыз?»* ***Мақсаты:*** *дұрыс шешім қабылдауға тәрбиелеу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тәртіп сақтаймыз: таласпаймыз, ойнамаймыз, дауыстамаймыз. Әрбір ас – қадірлі. Шамамызға қарай*	***Түсіндіру:*** *– Әрбір ас – үлкендердің маңдай терімен келген несібе. Сондықтан табақтағы асты қалдырмай, төкпей-шашпай*	***Әңгіме:*** *– Балалар, дастарқандағы ар тағам – еңбекпен келген ризық. Нанды жерге тастамай, асты төкпей, мөлшермен ғана*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:***

	Қауіпсіздік: *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	*ғана аламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты, шанышқыны дұрыс ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*жеуіміз керек. Үнемді болу – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	*алайық. Ысырап етпейік – еңбекті бағалайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз – бұл қауіпсіздік үшін маңызды.*	*– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Қолымызды созып* *Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарайық* *Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда-мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, қунап алайық ,* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты төкпей-шашпай, қажет мөлшерде ғана аламыз. Артық тамақ қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, әрбір ас – үлкендердің маңдай тері. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз. Артық алмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Үлкендерге бірінші береміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*

Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дидактикалық ойын:*** *«Сипаттап бер»кубизм әдісі)* ***Мақсаты:*** *Кубиктің жан- жағындағы үй жануарларының атын атап әңгімелеп беруге үйрету, тіл байлықтарын дамыту, сөздік қорларын молайту.* ***Сергіту сәті.*** ***Дидактикалық ойын: « Төлін тап»*** *Ойын шарты: Бір күні Хамит атай өрісте төрт түлік малын жайып жүр еді. Бір мезгілде күн бұлттанып жаңбыр жауады. Қатты жаңбырдың кесірінен төлдер өздерінің енелерінен*	***Ғажайып сәт*** *Топқа қонақ жүгіріп келіп жылайды.* *Ой, балалар, бүгін менің үйімді қасқыр бұзып тастады. Менің әдемі мынадай үйім бар еді (суреттін көрсетеді). Енді әдемі үйімнен тек қана мына бөлшектері ғана қалды, оларды құрастырмақшы болып едім тұк шықпады маған көмектесіңдерші?* ***2-топқа бөлу.*** *Дамыту орталығына шақыру.* *Үлгімен жұмыс балаларға үйдің құрылымымен таныстыру.* ***1-топ*** *конструктодан үй жасайды.* ***2-топ*** *құрылыс материалдарынан үй жасайды.* ***Өз бетінше жұмыс.*** *Қонақ:* *-Ой, балалар мына үйлер менің үйімнен де әдемі болып шығыпты, маған қатты ұнады. Рахмет айтып*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қолы жоқ, аяғы жоқ- қозғалады, ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,- бұл не болды?* *Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты.* ***Ой дамыту:*** *Суретпен жұмыс* *Балалар өсімдіктер қайда өседі?* *Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай?* *Өсімдік өсу үшін не керек?* *Өсімдіктер өсу үшін не істеуіміз керек?* ***Топтарға бөлінеміз:*** ***1-Топ: Бөлме гүлі (*** *бөлме гүлдерін сүртіп, оларға күтім жасайды).* ***2-Топ: Дала гүлі.*** *(Гүлдерді отырғызады.)* ***3-Топ: Бақша гүлі*** *Сәйлем құрау.* ***Балаларды мадақтау.***	***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Аналарға сыйлайтын,* *Аралар бар жинайтын.* *Бұл немене, балалар,* *Үлуге адам қимайтын* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *(Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу).* ***Топқа бөліну*** ***1 – топ:*** *Бәйшешектен білеміз,* *Көктем келіп қалғанын.* *Мәз боламыз, күлеміз,* *Көрсек гүлін жарғанын.* ***2 - ші топ:****Алғаш рет күркіреп,* *Ағыл – тегіл жауса күн.* *Қырға шығар дүркіреп,* *Көктем басы – жауқазын.* ***3 - ші топ:*** *Үлбіреген бақбақ,* *Үлпілдеген аппақ.* *Уф! – десем, бақбақ,* *Ұшасың гой қаптап.* ***Гүлдер*** *Гүлдер, гүлдер көк гүлдер,*	***«Тамшылар мен бұлт»*** *(балалар тамшы қалпақ киеді).* *Тамшылар жерге ұшты (секіру). Олар жалғыз секіре отырып, жалықтырды. Екеуі жиналып, шағын ағынмен ағып кетті (қол ұстасып). кездесіп, үлкен өзенге айналды (бір тізбекке қосылған).* *Тамшылар үлкен өзенде жүзеді, сапхат. - өзен ағып, үлкен мұхитқа айналды. (олар дөңгелек биге қайта салынып, шеңбер бойымен қозғалады).* *Олар жүзді, мұхитта жүзді, содан кейін олар анасы Бұлттың үйге оралуын бұйырғанын есіне алды. Дәл осы кезде күн шықты.* *Тамшылар жеңіл болып, жоғары қарай созылды (олар еңкейіп, бауы тұрады, қолдарын жоғары көтереді).* *Олар күн сәулесінің астында буланып, анасы - Бұлтқа оралды..*
	ажырап калады, енді балалар барлығымыз Хамит атайға және төлдердің енелеріне қауышуға көмектесейік.	*қоштасады.* *жөндеуші* *Сұрақ-жауап арқылы оқу іс-әрекетін қорытындылау.*		*Қызыл гүлдер, көп гүлдер* *Өсе берші нұрланып,* *Өсе берші ырғалып*	

Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»). Жануарлардың атауын үйретіп, озардың дыбысын қайталату. Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.* ***Айбар, Айша***	***Бала тілін дамыту жұмысы*** *Артикуляциялық жаттығулар жасау (дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету). Сөздік қорын кеңейту үшін жеке әңгімелесу, сурет бойынша әңгіме құрату. Қарапайым сөздерді жеке үйрету.* ***Аян, Айқөркем***	***Математикалық ұғымдарды дамыту*** *Санауды, пішіндерді, түстерді, көлемдерді жеке көрсету. Жұптап салыстыру, заттарды рет-ретімен орналастыру. Жеке логикалық ойындар мен жаттығулар ұсыну.* ***Заңғар,С.Әміре***	***Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру*** *Баланы топпен ойнауға бейімдеу үшін алдымен жеке ойындар арқылы сенімділігін арттыру. Мінез-құлық мәдениетін үйрету (амандасу, алғыс айту, кезекте тұру).* ***Расул,Кадиша*** *Қиын балалармен жеке әңгімелесу, мотивация беру.*	***Шығармашылық қабілеттерін дамыту*** *Жеке сурет салу, ермексазбен жұмыс, мозаика құрастыру. Ән үйрету, жеке би қимылдарын көрсету. Қолөнер жұмыстарын орындау.* ***Нұрторе, Аян***
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру*				
Серуенге дайындық	***Коммуникативтік дағдыларды дамыту*** *«Еңбегі адал жас орен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып келуін бақылау*	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты. Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты.	*«Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын орындап, шығармашылық қабілеттерін көрсетті.» «Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты.»*	*«Балалар бүгін серуен кезінде табиғатты бақылап, гүлдер мен ағаштарға ұқыпты қарауды үйренді.» «Топтық ойында бір-біріне*	*«Балалар дене шынықтыру жаттығуларына белсене қатысты, қимыл-қозғалыс дағдылары дамып келеді.»*	*«Бүгін балалар серуенде өте белсенді болды, қауіпсіздік ережелерін жақсы сақтады.» «Сабақта берілген тапсырмаларды ықыласпен*

	Үйде балаңызбен бірге сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*«Үйде бірге ән тыңдап, қарапайым әндерді жаттауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.»*	*көмектесіп, достық қарым-қатынас көрсетті.»* *«Үйде баламен бірге қысқа әңгіме немесе ертегі оқып, бірге талқылауға кеңес беремін.»*	*«Ойын кезінде ережелерді сақтап, тәртіпті болуға тырысты.»* *«Үйде серуеннен кейінгі тынығуына және жеткілікті ұйқысына назар аударыңыздар.»*	*орындап, сөздік қорын толықтырды.»* *«Үйде де киімдерін өздері кию дағдысын бекітуге көңіл бөліңіздер.»*

Ұсыныс Балаларды сөздік қорын молайту.

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограмм
Наурыз айы II-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Сейсенбі 10.03.2026	Сәрсенбі 11.03.2026	Бейсенбі 12.03.2026	Жұма 13.03.2026
Балаларды қабылдау	*Домбыра әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуені – баланың бойына жеңімдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі – баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыру.*	*Күй күмбірі – балалық жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы жүзбен қарсы алып, қысқаша әңгімеге тарту (мысалы: «Кешегі күн қалай өтті?»). *Денсаулығына назар аударып, дене қызуын өлшеу.* *Көз-құлақ жағдайын сырттай бақылап, шаршау не мазасыздық белгілерін қадағалау.*	*Киімдерін шешу, шкафқа жинастыру барысында өзін-өзі қызмет етуге үйрету.* *Қол жуу дағдысын еске салып, орындауын қадағалау.* *Эмоциялық бейімделуде қиналған балаға психологпен бірге қолдау көрсету.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алып, сенімді қарым-қатынас орнату.* *Ата-анадан кешегі жағдайы (тамаққа тәбеті, ұйқысы, көңіл-күйі) туралы қысқаша сұрау.* *Дене қызуын өлшеп, қажет болса медбикеге жолдау.*	*Баланы есімін атап, жылы амандасу арқылы қабылдау.* *Көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою («Бүгін көңіл-күйің қалай?»).* *Дене қызуын өлшеу, сыртқы белгілерін (бет әлпеті, көздері) бақылау.* *Киімін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, өзіндік әрекетке ынталандыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*			
	Сыпайылық – мәдениетті адамның басты белгісі екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баламен сөйлескенде жұмсақ үн қолдануға дағдыланыңыз.*	*Салауатты өмір салты – ұзақ әрі бақытты өмірдің кепілі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Кешкі серуенге бірге шығыңыз.*	*Ұлттық дәстүрлер – баланың болмысын қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Қазақтың салт-дәстүрлері жайлы шағын әңгіме айтып беріңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқын суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын: «Жеке атауын ата»*** *Мақсаты: көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15*** ***Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?»*** *Мақсаты: Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан			

Таңғы жаттығу	*Наурыз айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін есерту*			
	Әңгіме: *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға аландамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*			
	Әңгіме: *Екі дос аулада ойнап жүрді. Бірі құлап қалды. Оның досы жүгіріп келіп, қолын созып тұрғызды. Құршағын да әкеліп берді. Екеуі бірге ойынды жалғастырды.* ***Тәрбиеші сұрағы:*** *– Нағыз дос қандай болады?* ***Балалар жауабы:*** *– Көмектеседі.* *– Қуанышымен де, қиыншылығымен де бөліседі.* ***Мақсаты:*** *достыққа, мейірімділікке тәрбиелеу.*	***«Әдемі сөйлеу жаттығуы»*** *Тәрбиеші: «Қане, бәріміз мына сөздерді анық, әдемі айтып үйренейік: «Достық», «Адалдық», «Еңбек», «Шығармашылық». Енді осы сөздердің бірін пайдаланып сөйлем құрайық».* *Балалар: «Достық – ең қымбат қазына», «Адалдық – адамға жарасады».* ***Мақсаты:*** *балаларды мәнерлеп сөйлеуге, ойды толық жеткізуге баулу.*	***«Сиқырлы қапшық»*** *(Қапшық ішінде кішкентай ойыншық кітап, қалам, суреттер).* ***Тәрбиеші:*** *«Қапшықтан бір затты аласың, сосын ол туралы бір сөйлем айтасың».* *Балалар: «Бұл қалам – ол жазуға көмектеседі», «Бұл кітап – ол оқуға көмектеседі».* ***Мақсаты:*** *нақты затпен жұмыс, байланыстырып сөйлеу.*	***«Табиғат пен кітап»*** *(Суретте бала ағаш түбінде кітап оқып отыр).* ***Тәрбиеші:*** *«Бұл суретті қалай сипаттайсыңдар?»* ***Балалар жауаптары:*** *– «Бала табиғат аясында кітап оқып отыр».* *– «Кітап пен табиғат – адамның досы».* *– «Кітап оқу жанды тынықтырады».* ***Мақсаты:*** *күрделі сөйлем құрау, салыстыруға үйрету.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.15***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Қызығушылықты ояту.	***Қызығушылықты ояту.***	***Қызығушылықты ояту.***	***Доптың көмегімен балалардан көңіл-күйлерін сұрау***

	Ғажайып сәт. Хат келу. *«Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен ертекші Ерден атаймын, мен сендерге мына сары чемоданды жібердім. Оны ашып қараңдар. Онда қандай ертегі бар екенін көресіңдер.* ***Ертекші Ерден атайдан.*** ***Чемодан ашылады.*** *Ой, бұл не? (Олар заттарды шығарып, қарап шығады).* *-Бұл халат, ақ түсті. Бұл қалпақ, ол да ақ.* *- Ақ халат пен қалпақ киген кім? (дәрігер).* *- Мынау не қол сөмке, бұл қол сөмке кімге керек? (дәрігерге). Онда не жатыр? (медициналық құрал)* *Балалар, қалай ойлайсыңдар, бұл заттардың барлығы қай ертегіден алынған?* ***(Доктор Айболит).*** *Балалар, айтыңдаршы, бұл ертегіде не болды? Жануарлар ауырып қалды, доктор Айболит оларды емдей бастады, содан кейін Африкаға барып, балаларды да емдеді.* ***Тосын сәт.*** ***Есік қағылады.*** *Бұл кім екен? Балалар бізге қонаққа дәрігер Айболит келді.* ***Дәрігер Айболит:*** *Сәлеметсіздер ма балалар. Мен сендерге қонаққа келдім, мен аңдарды емдеп, енді сендердің денсаулық-тарыңды тексеруге келдім.* ***Дид ойын: «Дәрігер заттарын ата»*** ***Шарты:*** *Дәрігер заттарын атап айту* *Қазір мен сендердің күлімдеген көздеріңді, қызғылт түсті беттеріңді және әдемі күлкілеріңді,*	*Бүгін таңертең біздің топтың есігінде мен әдемі себет таптым, бірақ онда не бар екенін сендермен бірге көруді шештім.* ***Себетті ашу. Бұл не кітап? (ертегілер кітабы)*** *Балалар, сендер ертегілерді жақсы көресіңдер ме?* *Тәрбиеші: Ертегілер сиқырлы елде – орманның артында, егістіктің артында, биік таулардың артында тұрады.* ***Ой қозғау.*** *Тәрбиеші: -Олай болса қандай ертегі білетіндеріңді тексерейік.* *Себетте ертегілердің сюжетті суреттері бар. Педагог ертегідегі жолдарды айтады.* ***1. «Ата ... отырғызды.*** *Ол үлкен және биік болып өсті ... »(« Шалғам »)* ***2. Түлкі мені қараңғы ормандар арқылы апарады.*** *Терезеден қара, мен саған бұршақ беремін* *(мысық, әтеш және түлкі)* ***3. «... Кенет оны түлкі кездестірді»*** *Сәлем, досым! Сіз қандай әдемісіз »Ол бірден оған ән айтады ... » (Бауырсақ)* ***4. «Олар өмір сүрді - ата мен әже болды, олардың ...*** *Ол жай емес, алтын жұмыртқа тапты...» (Алтын жұмыртқы)* ***5. «... Аю төбеде отырып, оны басып қалды,*** *Барлық жануарлар одан әрең секірді ... »(Үйшік)* *Сендер ертегілерді жақсы біледі екенсіңдер.*	*Сендер ертегіге қонаққа барғыларың келе ме?* *Б: Иә.* *Немен барамыз* *Б: Ұшақ кілемі, Мыстанның сыпырғышы, сиқырлы кілемше.* *Тамаша! Ал енді кілем төселген ұшақпен ұшайық. Мұнда бізде кілем бар.* *Біз отырамыз, көзімізді жұмып, сиқырлы сөздерді айтамыз:* ***«Бір, екі, үш! Кілем, кілем бізді алып кетіңіз, сиқырлы ел ертегілер мен ғажайыптарға толы жерге апарыңыз!*** ***Тосын сәт*** *Сиқырлы музыка естіледі.* *Міне, біз ертегілер еліне келдік. Қараңдаршы, міне, балалары бар ешкі үйі? Ешкі балаларына шөп жинауға кетіп қалған болуы керек. Балалар, ешкі туралы не айта аламыз, ол қандай?* ***Балалар: қамқор, мейірімді, үнемді, еңбекқор.*** ***Ой қозғау. АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Жеті лақ ертегісін түсіндіру.* *-Ешкінің төлін не дейміз?* *-Ол лақтарына не деп ескертті?* *-Ешкі үйіне келгенде лақтары анасының келгенін қайдан біледі?* *-Қасқыр үйге қалай кірді?* ***Сөздік:*** *Төлі, маңырайды, лақ, жіңішке, аңдиды., қарақтарым, шырақ-тарым, пеш, ну орман.* ***Ғажайып сәт.*** ***Ән естіледі - ешкі жылайды.***	***Тосын сәт.*** *Айгерім қуыршақ келеді.* *Балалардан көмек сұрайды.* *Суреттегі қандай ертегі екенін білмей жатыр екен.* *Көмектесеміз бе?* ***«Суретпен жұмыс»*** *Бұл қандай ертегі?* *Ертегіні суреттеріне қарап айтып беру?* *Балалардың жауаптары.* ***Мига шабул*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?» жұмбақ жасыру.*** *Өзі бір күй,* *Жүрген жері айғай-шу.* ***Тақтамен жұмыс.*** *Тақтаға түлкі мен түлкішектер бейнеленген сурет ілу.* *- Мына суретке қараңдаршы, мұнда не бейнеленген?* *-Түлкінің баласын қалай атайды?* *-Түлкі қандай?* *-Біз түлкі туралы көп ертегі оқығанбыз. Естеріңе түсіріңдерші, қандай ертегілерді білесіңдер?* *Балалардың жауаптары.* *-Өте жақсы. Олай болса мен сендерге бүгін түлкі туралы тағы бір ертегіні айтып беремін.* ***«Түлкі мен ешкі» ертегі.*** *Айтып беру.* ***Ой қозғау.*** *Мазмұны бойынша сұрақтар қою:* *Ертегіде қандай кейіпкерлер бар?* *Түлкі қайда түсіп кетеді?*

	тістеріңді қарағым келіп тұр. Балалар қуана қарсы алады. Дәрігер Айболит балаларға жақындап, олардың бастарын сипалап, денсаулықтарын сұрайды. Айболит енді сенderден көмек сұрағым келіп тұр. орманда бір маймыл бүкіл заттарды араластырып жіберіпті, соны өз орнына қоюға көмектесіңдер. **Дид ойын: «Өз орнына сал»** **Шарты:** Заттарды өз жұбына қою. Мыс: Балға –балта, ручка-дәптер, шприц-дәрі т.б Айболит: Балалар: Аңдарға күнде нүктелі жаттығу жасаймыз, ал сіздер жасайсыздар ма? Әрине дәрігер біз күнде нүктелі жаттығулар жасаймыз. **1. Мұрын саусақ ұшымен айналдырайық;** **2. Қасымызды бармақпен айналдырайық;** **3. Құлағымызды саусақ ұшымен айналдырайық;** **4. Маңдайымызды саусақ ұшымен айналдырайық.** **Дәрігер Айболит:** жарайсыңдар балалар, сендер жаттығуды жақсы біледі екенсіңдер, мен сенderге ризамын сол үшін сенderге тазалық сақтайтын құралдарды беремін, мен енді кетейін аңдар мені күтіп жатыр, ал сенderге айтарым, өздеріңді таза ұстаңдар, ауырмайық, әрдайым көтеріңкі көңіл күйде болыңдар, жақсы сау болыңыздар. **Қортынды** Сұрақ- жауап Балаларды мадақтау.	- Балалар, қараңдаршы, себетте тағы қандай ертегі тығылып жатыр? Ол үшін жұмбақты табуымыз керек. **Мига шабуыл.** Өзі құ, жүрген жері уда шу. **Түлкі.** Қоржыннан жұмсақ ойыншық - түлкіні шығарады. Жарайсыңдар балалар. Түлкі бізге ертегіден жүгіріп келді. Ал түлкіні қандай ертегіде кездестірдік? (Бауырса, үшік, мысық, әтеш және түлкі.) Иә, расында да, бұл ертегілерде біз түлкіні кездестіреміз, бірақ біздің қонағымыз ертегіден жүгіріп келіп, қоянды ренжітіп, үйден қуып жіберді. Балалар, сендер бұл ертегінің атын білесіңдер ме? Сендер оны тыңдағыларың келе ме? «Түлкі мен қоян» АКТ технологиясымен жұмыс. ертегіні көрсету. Ертегі оқу. Оқыған кезде - ертегінің сюжеті бойынша иллюстрацияларды көрсету. **Сергіту сәті. Музыкамен.** Ертегі әңгіме. Тәрбиеші: Балалар, біз танысқан ертегі қалай аталады? Сізге ертегі ұнады ма? Ертегі қалай басталады? - Ал біздің ертегідегі қоян қандай болды? Оған не болды? - Түлкі оны үйінен қуып жіберді (мұңайды, жылады) - Қоянды қуып шыққанда түлкі жақсы болды ма, жаман болды ма?	Балалар, не болды? Ешкі неге жылайды? Ешкі мен лақтарға қалай көмектесеміз? Балалардың жорамалдары. Біз қасқырды табуымыз керек. Қараңдаршы, қасқырдың қандай зұлым, айлакер, ол балаларды алдады, ол балалардың іздейтінін біліп, бәрін шатастырып алуды шешті. **Міне, бірінші кедергі.** Біз тапсырмаларды қалай орындаймыз? Біз батыл, епті міз, балаларды табамыз, зұлым қасқырдан құтқарамыз! **Балалар, сендер ешкі не жейтінін білесіңдер ме?** **Дид ойын: «Артығын тап»** Шарты: Жеуге жарамсыз затты сызып тастау және себебін түсіндіру? **Жарайсыңдар балалар! Біз бұл тапсырманы орындадық.** **Міне, екінші кедергі.** **Қауіпсіздік үшін** **Дид ойын: «Иә – жоқ»** **Шарты:** Педагог қауіпсіз тәртіп ережелерін атайды және допты балаға лақтырады, ол иә немесе жоқ деп жауап береді. **Сұрақ – жауап** Ешкілер қасқырдың есігін аша алар ма еді? Сіз бейтаныс адамдарға есікті аша аласыз ба? Ата-ананың рұқсатынсыз серуендеуге бола ма? Сіз ата-анаңызбен бірге жүре аласыз ба?	Ол құдықтан қалай шығып кетеді? -Ал, ешкі қандай? Ешкі кімнің сөзіне алданып қалады? - Не себептен? -Құдық қандай екен? Түлкінің жасағаны дұрыспа?Неге? Балалардың жауаптары **Дид ойын. «Ертегі құрастыр» (пазл)** **Сергіту сәті:** Бала, бала, балақай, Қол соғайық, алақай! Бір, екі, үш деп айтайық, Саусақтарды тартайық. Жалқау бала болмайық, Қолды қысып, ойнайық. **Сахналау** Балаларды рөлдерге бөлу. Автордың сөзін тәрбиеші айтып тұрады. Балалар қызығушылықпен ойнайды. **Дид ойын: «Өз мекенін тап»** **Шарты:** Ешкіні үйге, түлкіні орманға жапсыру. **Қорытынды.** Айгерім қуыршақ көп ертегілермен танысқанына қуанып рахмет айтып қоштасады. Сұрақтар ілегі арқылы қорытындылау Балаларды мадақтау.

		- Жаман (ол зұлым, мұлде мейірімді емес) - Ал қоянға не көмектесті? - Әтеш (-Ол қоянды құтқарды ма? - Иә, әтеш мейірімділік жасады, ол мейірімді – Ал оған тағы не көмектесуге тырысты, бірақ көмектесе алмады? - Қасқыр, аю, крокодиль - олар күшті, бірақ қорқақ; - Ал әтеш неліктен Түлкіні құып жіберді, өйткені ол аюдан немесе өгізден әлдеқайда кішкентай және әлсіз? - Демек, әрқашан үлкен және күштілер көмекке келе алмайды. Тек сондай-ақ батыл болу керек. Ал енді ертегіде түлкі мен қоян қандай болғанын көрсетейік. - Әтеш оны қояның үйінен құып шыққанда Түлкі қандай болды (Қорықты) - Қоян үйіне қайтып келгенде қандай болды. (Қуанышты) Қояның қарны аш болып қалған, оған сәбіз бен қырыққабат жасап берейік. ***Дид ойын: «Қоянды тамақтандырамыз»*** ***Шарты:*** *топ сәбіз мүсіндеу, 1топ қырыққабат жапсыру.* *Ендеше Түлкіге көмектесіп оғанда үй жасап берейік.* ***Дид ойын: «Түлкінің үйі»*** ***Шарты:*** *Геометриялық пішіндерден үй құрастыру.* ***Қорытынды бөлім*** - Балалар, міне біз «Түлкі мен қоян» ертегісімен таныстық және ол бізге	*Ал егер поштаның есікті қағып кетсе, сіз оған есікті аша аласыз ба?* *Бейтаныс адамдардан кәмпит алуға бола ма?* *Жарайсыңдар балалар, сендер бұл қиын тапсырманы орындадыңдар.* ***Балалар қараңдаршы, міне ешкілер! Қасқыр біздің жақын екенімізді көріп, орнына қасқыр маскасын қалдырды.*** *Балалар құтқарылды Біз батыл, епті балаларды таптық, олар зұлым қасқырдан аман қалды.* ***Ой дамыту.*** *Балалар, қараңдаршы, ешкілер бірдей ме, жоқ па? Және олардың бір-бірінен айырмашылығы неде?* *Балалар ешкілердің айырмашылығын атайды. Педагог балаларды олардың бойлары бірдей емес деген қорытындыға әкеледі.* ***Дид ойын: «Ешкімен лақтар»*** *Балалар ең үлкеннен кішіге дейін бойымен құрастырады.* *Ешкі шығып, балаларға рахметін айтады.* ***Дид ойын: «Лақтарды үйге кіргіземіз»*** *Шарты: Ешкінің үйіне лақтарды жапсыру.* ***Дид ойын: «Лақтарды тамақтандырамыз»*** *Шарты: Жасыл шөпті бояу.* ***Қортынды:*** *Міне, балаларды құтқардық.* *Балабақшаға қайтатын кез келді.* *Біз сиқырлы сөздерді Айтамыз.* *Біздің ертегіге саяхатымыз ұнады ма?*	

		нені үйретеді? (әділеттілікті , жақсылық.)		
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Серуен № 9*** ***Күннің көзін бақылау.***	***Серуен № 11*** ***Құстарды бақылау.***	***Серуен № 4*** ***Жәндіктердің алғашқы жандануын бақылау***	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
	Тазалық процедурасы. *Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру.* *жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.* *Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*			
	Әңгіме: *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сөйлемейміз, ол басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықта дұрыс отыру керек. Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдаланасақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға аландамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.*

Күндізгі ұйқы	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілін қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№ 5** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Ояту* *Ойнайық балалар* *Маған тезірек қарандар* *Шапалақ ұрайық* *Орнымыздан тұрайық.*	**№ 6** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Ести қазып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып ішкеді.*	**№7** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық*	**№10** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Ептегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**			
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелерін түсіндіру.*			
	Әңгіме: *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Көп және біреу»*** *Ойынның мақсаты: көп және біреу қатынас-тарын білуге үйрету; заттардың тең, тең емес топтарын салыстыру.* ***Тәжірибе: «Кішкентай галымдар»*** *Үлкендеутабақшаға су құйып, оғандоптарды салу арқылыдоптардыңжеңілекенінбалала ғақөрсетіп, түсіндіру.* ***Сұрақ-жауап:****Балалар доп жеңілме ауырма, жәнесуғабатама, батпай ма? Осыны білін көру үшін қазір біз сендермен тәжірибе жасаймыз: допты суға салайық. Қане,*	***Дәстүрден тыс сурет салу*** ***Тосын сәт.*** ***«Торғайға көмек»*** *Торғай ұшып келеді.* *Балалардан көмек сұрайды.* *Досым жоқ. Маған дос торғайлар керек дейді.* *Көмектесеміз бе?* ***Торғайға көмек*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру. Трафаретпен жұмыс жасауды түсіндіру.* *Балалардың өз бетінше жұмысы.* *Бақылау.*	***Ой дамыту.*** ***Ертегіні сахналау.*** ***Дид ойын: «Әртістер»*** ***Шарты.*** *Берілген рөлдерді сомдау.* *-Балаларды рөлдерге бөлу.* *- Бет перделер кигізу.* *-Сөйлеу мәнерлерін қадағалау.* *-Қимыл -қозғалыстарын дұрыс жасай білуді түсіндіру.* ***3.Мига шабуыл*** ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:*** *ертегіде кездескен кейіпкерлердің аттарын атау.* *Жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата білу.*	*. **«Менің баласы?» Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.* ***Шығармашылық.*** ***Дид ойын: «Төлдерге қора жасаймыз»*** *Шарты: Ермексаздан созу тәсілі арқылы қора жасау*

	қарандаршыдопсуға батама, жоқ па? Батпайдыекен. Қалайойлайсыңдар неге, батпайды? Балаларқарандаршыдоп су бетіндежеңілмеелдеауырма? Балалар: Жеңіл **Қортынды:***Доп су бетіндежеңілболады. Ішіneауатолтырылған.Сондықтанол ұрсаңсекіреді,тепсеңқашады.*		*-Неге олай ойлайсың*	
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Жануарлардың атауын айту. Жануар дауыстарын қайталау* ***Аян, Айзада***	***Әлеуметтік дағдылар*** *Амандасу, алғыс айту, кешірім сұрауды күнделікті қолдану. Өз ойын ашық айтуға жаттықтыру.* ***Расул,Айкөркем***	***Сөздік қорды дамыту*** *Сурет бойынша толық сөйлем құрату («Қыз бала гүл терін жүр»). «Қарсы сөздер» ойыны (үлкен–кіші, ұзын–қысқа).* ***Қадиша,Айша***	***Шығармашылық*** *Қарындашпен «Менің достарым» тақырыбында сурет салу. Мозаика құрастыру* ***С.Әміре, Әбілмансұр***
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Серуен № 9*** ***Күннің көзін бақылау.***	***Серуен № 11*** ***Құстарды бақылау.***	***Серуен № 4*** ***Жәндіктердің алғашқы жандануын бақылау***	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*			
	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Шыдамдылық пен зейіндерін дамытуға тырысты. Үйде қарапайым пазлдар немесе	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарастырды. Қоршаған ортаға қызығушылық танытып, өз ойларын жеткізуге талпынды.*	*Бүгін балалар топпен бірге ән айтып, ырғақты қимылдар жасады. Бір-бірімен ынтымақтаса әрекет етуге үйренді. Үйде балаңызбен бірге шағын*	*Бүгін балалар ермексаздан түрлі пішіндер жасады. Қол икемділігін дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе*

	құрастыру ойындарын бірге ойнауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*Үйде бірге өсімдіктерді, жануарларды бақылап, олардың атауларын қайталау пайдалы болады.*	*әндерді шырқап, қол шапалақтау немесе қарапайым қимылдар қосуға көңіл бөлсеңіздер тиімді.*	*қамырмен ойнауға уақыт бөлсеңіздер пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайранғұл**

«Ботакан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Наурыз айы III-апта

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 16.03.2026	Сейсенбі 17.03.2026	Сәрсенбі 18.03.2026	Бейсенбі 19.03.2026	Жұма 20.03.2026
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық әуенмен қарсы алу, ата-баба мұрасын жүрекке жақындату.*	*Күй әуені – бүздіріштің қазақтың салт-дәстүрі мен өнеріне баулып, ұлттық рухқа тәрбиелеу.*	*Домбыраның құпия үні баланы жылы қабылдап, қазақтың мәдениетімен қауыштыру.*	*Күй күмбірі – балаға шаттықпен қарсы алып, ұлттық өнерге сүйіспеншілік ояту.*	*Күй әуені – баланың жан дүниесін тербеп, оны қазақ халқының рухани қазынасына жақындату.*
	Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы баланың көңіл-күйін анықтау; *Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу;* *Жаңа аптаға қызығушылық ояту үшін қысқаша әңгіме жүргізу;* *Психологпен бірге жылауық немесе ұялшақ балаларға қолдау көрсету.*	*Баланың таңертеңгі көңіл-күйін сұрау («Бүгін қалай ояндың?»);* *Ата-анасынан қысқаша ақпарат алу (денсаулығы, ұйқысы, тәбеті);* *Баланың киімін дұрыс орналастыруға бағыт беру;* *Топтағы кезекші балалармен амандастыру, ойынға қосу;* *Эмоциялық бейімделуі қиын балаларға жеке назар аудару.*	*Баланың көңіл-күйін бақылау үшін сүйікті ісін немесе ойынын сұрау;* *Өзін-өзі қызмет ету дағдыларын дамытуға жағдай жасау;* *Достарымен қарым-қатынасқа тарту арқылы бейімделуін жеңілдету;* *Психологпен бірге топтағы балалардың эмоциялық ахуалын қадағалау.*	*Таңертеңгі көңіл-күйін сұрау, мейірімді сөздермен қарсы алу;* *Киімін шешу, аяқ киімін ауыстыру барысында дербестікке ынталандыру;* *Баланы шағын топтық ойындарға қатыстыру;* *Баланың өзін еркін ұстауына жағдай жасау;* *Эмоциялық бейімделуі төмен балалармен жеке әңгімелесу.*	*Апта бойғы жетістіктерін айтып, мақтау арқылы қабылдау;* *Киімін реттеп, гигиеналық дағдыларын еске салу;* *Балаларды көңілді ойынға тарту, апта қорытындысын жасау;* *Ата-анасына баланың жетістіктерін қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөзбен шығарып салыңыз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі, мәдени-гигиеналық дағдыларды бала күнде орындауы тиіс екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде қол жуу, тіс тазалау, киімін ұқыпты ұстауды ескертіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Рахмет», «өтінемін», «кешіріңіз» сөздерін жиі қолданыңыз.*	*Сөйлеу мәдениеті – отбасындағы әңгімеден қалыптасатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаға ертегі оқып беріп, өз ойымен бөлісуге мүмкіндік жасаңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Демалыста баланызбен бірге пайдалы іс жасаңыз, бірге уақыт өткізіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын*	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:,түрлі түсті боядағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты:* *Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз*	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға*

шылық, эксперименталдық, еңбек, кимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*атап, өз ойын айта алады.*		*өз толдерін тауып қоя біледі.*	*кейіпкерлерді ажырата алады.*	*қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Наурыз айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту.*				
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)					
	Ойын: «Жақсылық себеті» *Тәрбиеші: «Менің қолымда сиқырлы себет бар. Бұл себетке тек жақсы істер ғана салынады. Қане, сендер қандай жақсы іс істегендеріңді айтыңдар». Балалар: «Мен анама көмектестім», «Мен ойыншығымды досыма бердім», «Мен кілем сыпырдым».* ***Мағынасы:*** *балаларды*	***Ойын: «Шығармашылық сурет»*** *Тәрбиеші: «Қане, көзімізді жұмып, қиялдайық. Әркім өз арманының суретін көз алдына елестетсін. Арманың не?» Балалар: «Мен аспанға ұшқым келеді», «Мен суретші болғым келеді», «Мен әнші боламын».* ***Мағынасы:*** *балаларды қиялдауға, арманына шабыттануға жетелеу.*	*жобасы* ***Ойын: «Кімге көмектесемін?»*** *Тәрбиеші: «Әже ауыр зат көтеріп келеді. Сен не істейсің? Ана ыдыс жуып жатыр. Сен не істейсің? Досың ойыншық құлатты. Сен не істейсің?» Балалар жауап береді: «Көмектесемін», «Жинап беремін», «Суға саламын».* ***Мағынасы:*** *адал еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*	***Ойын: «Ойлан – тап!»*** *Тәрбиеші: «Мен сендерге сұрақ қоямын, сендер тез ойлап жауап беріңдер: – Аспанда не бар? – Жерде не өседі? – Адамға білім беретін не?» Балалар: «Күн», «Гүл», «Кітап» деп жауап береді.* ***Мағынасы:*** *ойлау қабілетін дамыту, жылдам жауап беруге үйрету.*	***Ойын: «Жылу сыйлайық»*** *Тәрбиеші: «Әрқайсымыздың жүрегімізде мейірім бар. Қане, жүрегімізді қолымызға салып, қасымыздағы досымызға сыйлайық». Балалар қолдарын қасындағы балаға созып: – «Мейірім саған барсын!» – дейді.* ***Мағынасы: қамқорлық, достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу.***

	қамқорлыққа, ізгі іске тәрбиелеу.				
Кестеге сәйкес ҰІӘ		***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15***	***Дене тәрбиесі:*** ***9.00-9.15*** ***Қазақ тілі*** ***9.20-9.35***	***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.15***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
	Психологиялық көңіл-күй. *-Балалар, терезеден күн нұрын төгіп тұр екен. Күн көзінен қуат алып, бір – бірімізге ыстық лебіздерімізді арнайық. Балалар қазір жылдың қай мезгілі?* *Көктем мезгілінде табиғат қандай өзгеріске ұшырайды?* ***Қызығушылықтарын ояту.*** ***Тосын сәт.*** *Топқа Тазша бала келеді. Тәрбиешімен, балалармен амандасады.* *Тазша: - Балалар, елге көктем келді, Наурыз мерекесі жақындады.. Наурыз мерекесі туралы сендер не білесіңдер? Балалар Тазша балаға наурыз мерекесі туралы слайд көрсетейік.* ***АКТ технологиясы*** *«Наурыз» мейрамы.* 	***Миға шабуыл*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:*** *Киімдер туралы берілген жұмбақты шапшаң шеше білу* *1.Адамның сәні* *2.Бір нәрсе менен биік,* *Онсыз жоқ мәні* *Кейде менен аласа,* *(киім)* *Мұндай қызық дүниеде,* *Көріп пе едің тамаша* *(Бөрік)* *3.Күні бойы сен оны,* *Екі аяқтап басасың,* *Жатар кезде өзіңнен* *Аулақтатып қоясың* *(етік)* ***Ой қозғау. Сұрақ қою.*** *-Айтыңдаршы,балалар қандай ұлттық киімдерді білесіңдер?* *-Суреттерді көрсетіп талдау,ұл бала мен қыз баланың киімдерін көрсету.* *Ұлттық киімдер туралы түсінік беру.*	***Қызығушылықтарын ояту.*** *-Балалар, бүгін біз әженің үйіне қонаққа барамыз. Бізді ұзақ жол күтіп тұр, тез жету үшін өлең жолдарын тыңдайық.* ***Шаңырақ. Серік Әкірамұлы*** *Киіз үйге кіргенде,* *Бәрі басын иеді.* *Оның сыры білгенге,* *Шаңырақ қой киелі.* *Кереге, уық гажап тым,* *Кестелі ою оң береді.* *Киіз үйі қазақтың,* *Жер шарындай дөңгелек.* ***Өлең не туралы айтылған?*** ***Киіз үйдің пішіні неге ұқсайды?*** ***Дид ойын: «Киіз үй»*** *Шарты: Үлгіге қарап қиынды суреттерден киіз үй құрастыру.* ***Сергіту сәті:*** *Дөңгеленіп тұрайық,* *Кереген қарайық* *Уық болып иіліп,*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар бүгін топқа келсем үстел үстінде қоратпа тұр.* *Қандай әдемі қоратпа!* *Ос қоратпаның ішінде не бар екенін көргілерің келе ме? Олай болса ашып көрейік. Балалар не көріп тұрсыңдар?* *Түрлі-түсті асықтар.* *Қандай әдемі асықтар!* *Асық не екенін білеміз бе?* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технол*** *Асық – қазақ халқының ұлттық ойыны. Асық төрт түлік малдың сүйегінен алынады. Үлкен малдың асығы үлкен болады, ал мына кішкентай асықтар қойдан, ешкіден алынады. Асық ойыны – қазақ халқының ежелгі өте кең*	***Қызығушылықтырын ояту.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Сәбиге сәнді үй,* *Әжеге ән-күй. (бесік)* *Бесікке іледі,* *Әнінде, дәмінде,* *Сәбилер біледі.(сылдырмақ)* ***Ой дамыту*** ***Бесік туралы түсінік беру.*** *Сұрақ – жауап.* *-Бесік деген не?* *-Ол не үшін керек?* *-Оны неден жасаймыз?* ***Сөздік жұмыс:*** *Бесік, тербету, жұбату, бесікті аластау, бөпе, сылдырмақ т.б.* ***Өлең оқу.*** ***«Әлди, әлди ақ бөпем»*** ***«Әлди,әлди ақ бөпем»*** *Әлди, әлди, ақ бөпем,* *Ақ бесікке жат, бөпем!* *Қонақ келсе, қой, бөпем,* *Қой тоқтысын сой, бөпем,* *Құйрығына той, бөпем* ***-Өлең не туралы айтылған?*** ***Ғажайып сәт.***

	Ой дамыту. *Наурыз-думан мерекесін бүкіл халық тойланады. Қазақ даласына жаңа жыл, ұлыстың ұлы күні, күн мен түннің теңелгенкезі келді. Мал төлдеп, қозы-лақтар ойнап, табиғат оянатын кез.* *-Ата-бабамыз осы мерекені ауыл-ауылда тойлап, қазақтың ұлттық ойындары ойналады. Қазақтың кең дастарқаны жайылады. Қазақтың ұлттық киімдері киіледі. Алтыбақан, той-думан болады.* *Жеті тағамнан жасалатын наурыз көже пісіріледі. Міне, Наурыз мерекесінің ерекшелігі осылар.* ***Сергіту сәті.*** *Қара жорға биі* ***Наурыз көже.*** *Балаларға Наурыз көже туралы түсінік беру. Наурыз көже Наурыз мерекесінде дайындалатын негізгі тағам.*	***Шығармашылық жұмыс.*** *Балаларды таңдауы бойынша үш орталыққа бөлу.* ***Бірінші орталық :*** *Дайын қиындылардан саукеле жапсыру.* ***Екінші орталық*** *саукеленің суретін салады.* ***Үшінші орталық*** *мозаикамен саукеле жасайды.* ***Қорытынды.*** *Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.* *Балаларды мадақтау*	*Шаңыраққа киіліп,* *Киіз үйді құрайық.* ***Әженің үйіне келу.*** *Әжемен амандасу.* *-Балалар әженің үйінде қандай бағалы бұйымдар көп екен. Әже бағалы бұйымдарымен таныстырады.* *-Әже осының ішінде әдемі болып көрініп тұрғаны сандық.* *Осы сандықты қайдан алғаныңызды, қалай жасалғанын айтып беріңізші.* ***Сандықпен таныстыру.*** ***Ой дамыту.*** ***Суретпен жұмыс*** *тақтаға бірнеше қолөнер туындыларының суреттерін ілу.* *Балалар олардың аттарын атау.* *Мысалы: қоржын, сандық т.б.* *Бұларды қолөнер туындылары екенін түсіндіру.* ***Сергіту сәті:*** *Шеңбер болып тұрайық,* *Керегені құрайық.*	*тараған ойындарының бірі.* ***Сергіту сәті:*** *Секіреміз топ-топ,* *Шапалақтап көп-көп.* *Иілеміз оңға қарай бір, екі, үш,* *Иілеміз солға қарай бір, екі, үш* ***Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Шарты:*** *Қоратшаның ішіндегі асықтардан тапсырма орындау.* ***1-тапсырма..*** ***Дид ойын: «Топтастыр»*** ***Шарты:*** *Асықтарды түсі бойынша жинау.* ***2-тапсырма. Дид ойын: «Қоржын»*** ***Шарты: Асық салатын қоржынға ою жапсыру.*** ***3-тапсырма.*** *Дид ойын: «Әдемі асықтар»* *Шарты: Асықтарды әр түске бояу.*	*– Айгүл құршақтың қонаққа бөпесін алып келуі.* *-Бесікке салу дәстүрін көрсету.* *–Өлең жолдарын бәрі бірге айтып бөпені ұйықтату.* ***Дид ойын: «Ерекшелігін тап»*** ***Шарты:*** *Наурыз мейрамының ерекшелік-терін суреттен топтау.* ***Шығармашылық бұрыш*** *Еркін тақырыпта* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*

	 Оған жеті түрлі дәм қосылады. Бидай, ет, тұз, сүт, бұршақ, сары май, құрт немесе айран қосылады. *«Жеті» қасиетті сан.* ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:*** *көжеге қосылатын тағамдарды атау.* ***Тәзша:*** *- Балалар,рахмет сендер наурыз мерекесі туралы көп түсінік беріп жатырсыңдар.* *Тәрбиеші: Наурыз мерекесінің сәні ұлттық ойындар. Сендер қандай ұлттық ойындарды білесіңдер?* ***Балалар:*** *- «Бәйге», «Алтыбақан», «Арқан тартыс», «Қыз қуу», асық ойындары, «Көкпар» т.б..* ***Қимылды ойын: «Арқан тартыс».*** ***Қорытынды.*** *Балалар, Наурыз туралы көп біледі екенсіңдер. Тәзша бала балаларға рахмет айтып қоштасады.* *Бүгін не туралы айттық?* *-Наурыз қандай мереке?*		*Ұық болып иіліп,* *Шаңырақты құрайық* ***Дид ойын: «Колецкесін тап»*** *Шарты: берілген жиһаздардың көлеңкесін тауып орналастыру және оны атау.* ***Рефлекция*** ***Сұрақтар ілмегі*** *арқылы қорытындылау.* *-Сандықты неден жасайды?* *-Ол сандықты не үшін қолданамыз?* *-Үйлеріңде сандық бар ма?* *Балаларды мадақтау.*	 *Балалардың жұмысын көрме ұйымдастыру* *Балаларды мадақтау.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балалар бүгін біз не туралы өттік?* *Асықты неден аламыз?* *Асықпен қандай ойындар ойнаймыз?* ***Тақпақ. Асығым.*** *Ал, ойналық, балалар,* *Әр асықта баға бар.* *Ұта білген баланы –* *Әрбір бала бағалар.* *Балаларды мадақтау.*	

	-Қандай ұлттық ойындарды білесіңдер? Балаларды мадақтау. .				
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №16 Бұталарды бақылау.***	***Картотека №17 Шырша және қарағайды салыстыра бақылау.***	***Картотека №18 Құстардың ұшып келуін бақылау***	***Картотека №19 Қараторғайларды бақылау.***	***Картотека №20 Үяларды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру; табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді,*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты*

	киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.	*дағдыландыру.*	*жағдай жасау*	*ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық.* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар.* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар.* *Бір - біріңе жымыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық.* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкеймеіз еденге,* *арқамызды тік ұстап,* *Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық* *Қолымызды созайық* *Енді қане бәріміз,* *Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп* *Көзімізді ашамыз* *Бойды түзе, көтер басты* *Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид «Нан дастарханға қалай келеді?»*** ***Мақсаты:*** *Балалар бидайды қалай өсіру және одан нанды қалай жасау жөніне түсінеді. Диқаншылардың еңбегін құрметтеуді біледі. (әлеумет саласы карт)*	***«Біздің шаңырақ»*** ***Е.Өтетілеуов*** *Атамнан басталар* *Әжеммен қосталар* *Отбасым мынылар:* *Ең жақын адамдар* *Әкем мен анам бар* *Бір туған ағам бар* *Бір туған апам бар...* *Бәрін жақсы көремін* *Еркелеймін еремін!* ***Қимылды ойын: «Тату-тәтті отбасы» Ойын мақсаты: Балалар*** *үлкендерді сыйлауға, отбасы*	***Мен де балғын гүлмін*** ***Автор. М. Байсариева*** *Арасында гүлдің* *Ойнап бүгін жүрдім* *Қызыл, көкшіл, сары* *Әп-әдемі бәрі* *Енді ғана білдім-* *Мен де балғын гүлмін!*	***Құстар туралы тақпақ*** ***Қарлығаш*** *Адамзаттың жақыны* *Қарлығаш та ақылды* *Көгершін мен екеуі* *Жайлайды бір шатырды* ***Торғай*** *Таспен атып торғайды* *Ұя бұзған оңбайды* *Құс өкпелеп кетеді* *Бақшамызға қонбайды.* ***қимылды ойын:«Ұшты-ұшты»*** ***Мақсаты:****балалардың ойлау қабілетін дамыту.*	***Санамақ*** *Бір үйде біз нешеуміз?* *Кел санайық екеуміз.* *Бас бармағым - атам,* *Балан үйрек - апам,* *Ортан терек - әжем,* *Шылдыр шүмек - анам,* *Кішкентай бөбек - мен.* *Біз үйде нешеуміз?* *Біз үйде – бесеуміз* ***Дидактикалық ойын:«Құлыпты аш»*** *Мақсаты:логикалық ой-лай алады, геометриялық пішіндерді түрі және түсі бойынша ажырата алады.*

		мүшелерін дұрыс атауды біледі.			
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»). Жануарлардың атауын үйретіп, олардың дыбысын қайталату. Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.*	***Әлеуметтік дағдылар*** *«Жақсы бала – үлгілі бала» тақырыбында қысқа әңгіме. Кезекте тұруды үйрету. Жеке мақтау арқылы ынталандыру.*	*Ерін бұлшықеттерін дамыту жаттығулары («трубочка», «күлімдеу»). Жануарлар жайлы қысқа әңгіме құрастыру. Өлең шумақтарын қайталау.*	***Математикалық ұғымдар*** *Заттарды көлеміне қарай салыстыру (үлкен–кіші). Қызыл және көк түстерді ажырату. Қатарға ретімен орналастыру жаттығуы.*	***Әлеуметтік дағдылар*** *«Өз атыңды айт» ойынын өткізу. Амандасу және қоштасуды дұрыс қолдануға жаттықтыру. Баланы өз затын ұқыпты орнына қоюға үйрету.*
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру*				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №16 Бұталарды бақылау.***	***Картотека №17 Шырша және қарағайды салыстыра бақылау.***	***Картотека №18 Құстардың ұшып келуін бақылау***	***Картотека №19 Қараторғайларды бақылау.***	***Картотека №20 Үяларды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты. Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты. Үйде балаңызбен бірге	*Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлердің әрекеттерін талқылады. Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты. Үйде қарапайым ертегілерді*	*Бүгін балалар қимылды ойындар ойнап, дене қимылдарын үйлестіруге жаттықты. Ширақтық пен ептілігін көрсетті. Үйде бірге серуендеп,*	*Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнері мен есте сақтау қабілеттерін жетілдіруге талпынды. Үйде қысқа өлеңдер мен*	*Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән*

	сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*бірге оқып, балаңыздың пікірін сұрауға кеңес береміз.*	*қимылды ойындар ойнауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*мақал-мәтелдерді қайталап жаттауға мүмкіндік берсеңіздер пайдалы болады.*	*тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанағат Гүлнұр**

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Наурыз айы IV-апта

Күн тәртібінің үлгісі			**Бейсенбі** **26.03.2026**	**Жұма** **27.03.2026**
Балаларды қабылдау			*Күй күмбірі- Қоңыр өзенбыра үнімен балаңы мейіріммен қарсы алу, өнерге ұлттық тәрбие нұрын себу бастау*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне*
			Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күніңді не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың таңғы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.	*Баланы есімімен атап, шағын әзіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*			
			Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)			***Картотека № 17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*	***Картотека № 18*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан			
Таңғыжаттығу			*Наурыз айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*			

			Әңгіме: *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолданғымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)			***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды.* *Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	***Ойын: «Сұрақ пен жауап»*** *Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен?* *– «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ).* *– «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай).* *– «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа, дұрыс жауап беруге дағдыландыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ			***Дене тәрбиесі:*** ***10.10-10.15***	***Музыка:*** ***9.20-9.35***
			Қызығушылықты ояту. *Балалар стол үстінде суреттің репродукциясы бар матамен жабылған мольбертті көреді.* ***Мига шабуыл*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жұмбақ жасыру* *Қар мұз еріп, су көбейіп,* *Сай салаға толады.* *Бұршық жарып, жарық ашып,* *Гүл бәйшешек басады.* ***(Көктем).*** ***Суретті ашу.*** *- Бұл сурет не туралы? Көктемнің қандай белгілерін байқадыңдар?*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар, қол ұстасайық.* *Бір, екі, үш, төрт, бес - шеңберде айналамыз.* *Жаңа күн келді, күліп қарсы алайық. Мен саған күлемін, ал сен маған және бір-біріңе күліңдер.* *Бүгін біз бәрін күлімсіреп қарсы аламыз* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Қар суы еріп, сай-салаға толады,* *Жер көгеріп, бұршық атты* *Бұл қай кезде болады?,*

			(биік көк аспан, борпылдақ қар, суретті күн басқан, қайың бұтақтары қара емес, қызғылт түсті). *Тәрбиеші: Дұрыс, балалар, көктем келіп, ұзақ қыс ұйқысынан оянды.* ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Ал көктемнің қандай түстері бар екенін суретшілер өз суреттерінде қалай бейнелегенінен көрейік* *- Балалар, сендер қалай ойлайсыңдар: күн жарқырап тұр ма? Неліктен олай ойлайсыз, өйткені суретші оны салмаған? Қане суретшіге көмектесеміз бе?* ***Дид ойын: «Күн жарқырайды»*** ***Жүргізілу барысы:*** *1.Қызылған сары түсті дөңгелек пішінді жапсырамыз.* *2.Жапсырған пішінге боялмаған күннің шуақтарын жапсыру.* *3. Боялмаған шуақтарды сары түске бояу.* *Күн жарқырады, шуағын шашты.* *Біз суретшіге көмектестік.* ***Сұрақ жауап*** *Күннің қандай пайдасы бар?* *Күн жылиды, өсімдіктер өседі .....* ***Тақпақ*** *Көктем күні әдемі,* *Жерде гүлдер өскенде.* *Көктем күні әдемі,* *Жерде шөптер өскенде.* *Көктем күні шуақты,* *Жарқырап тұр көктемде.* ***Қортынды.*** ***Сұрақ – жауап.*** ***Балаларды мадақтау***	*Балалар: Көктем.* *балалар, сұлу Көктем бізге асығып келеді.* ***Мнемотехника әдісі.*** *Көктемнің белгілері қандай?* *Балалар Мнемоникалық кестеге сүйене отырып, көктем туралы өз ойларын айту.* *- Көктемде күн жарқырап шығады және жылы болады.* *-Қар еріп жатыр.* *- Алғашқы еріген жерлерде қара дақтар пайда болады.* *- Арықтарда ағындар ағып жатыр .* *- Құстар жылы жақтан келеді.* *Көктемнің келуімен қанатты достарымыз бізге оралды. Құстар көктемнің алғашқы хабаршысы.* ***Көктем өрнегі*** ***Е.Өтетілеу ұлы.*** *Өлең жолдарын оқып, түсіндіру.* *Қар еріді, су ақты,* *Күндер келді шуақты.* *Байтақ дала келбеті* *Түкті кілем сияқты.* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Көктемді безендір»*** ***Топтық жұмыс.*** ***А3 форматқа көктем мезгілін түсіру.*** *Ағып жатқан суды жапсыру.* *Аспан әлемін құрастырып жапсыру.* *Гүлдердің ортасына саусақ арқылы ермексаздан күлте салу* *Ағаштарға мақта таяқшасымен бүршік салу.* ***Қортынды*** ***Дид ойын: «Жақсы мен жаман»*** ***Мақсаты:****Жақсы қасиет болса*

				қолдарын шапалақтайды, жаман қасиет болса тыныш отыру. *1) Көшет отырғызу.* *2) Ағаштарды сындыру.* *3) Құстарға жем шашу.* *4) Құстың ұясын бұзу.* *5) Ағаштарға су құю.* *6) Гүлдерді жұлу.* *7) Құстарға ұя жасау.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Біздің ауыл тойы»*** ***«Кеңес» күйі ойналып, педагог балаларды қарсы алып, ауылға, тойға баруға шақырады, балаларға шеңбер бойымен жүруді ұсынады.*** *Ұлдарға «ат» беріліп, қыздардың қолына асатаяқ ұстатылады.* *«Колхоздағы той»* *(Е. Брусиловский) әуеніне қыздарға асатаяқта ойнап, ұлдарға «атпен» шабуды ұсынады.* *Әуен екінші рет ойналғанда ұлдарға отырып, қол шапалақтау ұсынылады.* *Ал қыздарға асатаяқпен би қимылдарын көрсетіп, үйретеді.* *-Балалар, тойымызға сән беретін әндер мен күйлерді тыңдауға шақырамын.* ***Дауыс жаттығуы:*** ***«Домбыра үні»*** *айтылып, жаттығу барысында фразалар арасында дұрыс тыныс алуларын қадағалайды. Дауыс ырғақтарын тыңдап, бақылайды.* *Дауысымыз ашылды,* *Бұлбұлдай сайраймыз,* *Көңілді ән айтып,*

				Жадырап жайнаймыз. ***Ән айту: «Домбыра»(Ж. Тұрсынбаев, А.Асылбек) әнін қайталау.*** *Жеткізе ән мазмұнын түсіндіріп, көңілді ырғақты сезінулеріне ықпал етеді.* *Әннің мәтіні туралы сұрап, балаларды әңгімеге тартады.* *-Тойымызды қызықты ойындармен қыздыра түсейік, - деп ойынға шақырады.* ***Ойын: «Тақия тастамақ», «Киіз үй» ойындары ұйымдастырылады.*** *Балаларға өздері ұнататын билерін таңдап, өз беттерінше билеуге ерік береді.* ***Би: «Асатаяқпен би», «Кел, билейік» билері қайталанады.***
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
			Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.* *Серуенге шығу.*
Серуен			***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №20*** *Үяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
			Серуеннен оралу: *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса,*

				Жадырап жайнаймыз. ***Ән айту: «Домбыра»(Ж. Тұрсынбаев, А.Асылбек) әнін қайталау.*** *Жетекші ән мазмұнын түсіндіріп, көңілді ырғақты сезінулеріне ықпал етеді.* *Әннің мәтіні туралы сұрап, балаларды әңгімеге тартады.* *-Тойымызды қызықты ойындармен қыздыра түсейік, - деп ойынға шақырады.* ***Ойын: «Тақия тастамақ», «Киіз үй»** ойындары ұйымдастырылады.* *Балаларға өздері ұнататын билерін таңдап, өз беттерінше билеуге ерік береді.* ***Би: «Асатаяқпен би», «Кел, билейік»** билері қайталанады.*
Екінші таңғы ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру* *(мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті) Өз орындарына отырып,дұрыс тамақтану.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
			Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.* *Серуенге шығу.*
Серуен			***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
			Серуеннен оралу: *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса,*

			Тазалық процедуралары: *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	*тәрбиешіге көрсетуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*			
			Әңгіме: *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас тағылып кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шаңышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы			*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілініп қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары			***№2.Ояну*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақты ұрайық Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.*			

	Үйқы алдар жаттығу картотекасынан			
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелерін түсіндіру.*			
			Әңгіме: *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)			***Дид ойын «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.* ***Дид ойын:*** ***«Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап айтуды,олардың пайдасы туралы біледі.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері* ***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жемістер суреттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі танып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады.* ***Кім ойын «Шыбындар - ұшпайды».*** ***Шарты:*** *Балалар шеңберге тұрады, ортада педагог тұрады.*	***Кітап бұрышы Ертегілер елінде. Көркем әдебиет.*** *«Жеті лақ» ертегін суреттер арқылы қарау, ертегі кейіпкерлерін атау.* *Ертегі желісін түсіндіру..* *Бет перде кейіп ертегіні сомдау.* *Шығармашылық бұрыш.* *Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Ертегі кейіпкерлері»*** ***1-Топ: Ешкі мен лақтарды бояу.*** ***2-топ: Қасқырды мүсіндеу.***

			Ол ұнатын және ұнамайтын тірі және жансыз заттарды атайды. Зат атағанда педагог қолын жоғары көтереді. Мысалы, педагог айтады: құс ұшады, орындық ұшады, ұшақ ұшады т.б.	
Балалармен жеке жұмыс			***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп).* *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.***	***«Сиқырлы сурет»*** *– Ақ қағазға қарапайым суретті (күн, гүл, үй) басталып қойылады.* *– Бала бояумен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.***
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту			
Кешкі ас	*Күнделікті өмірде гигиеналық дағдыларды сақтау қажеттігін білуді жетілдіру. Екінші таңғы ас алдында қолдарын сумен сабындап жуу мәдениетін қалыптастыру. «Суды үнемді тұтыну» - табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру*			
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
			Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен			***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*			
			Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты. Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты. Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ой қорытып, өз қиялын әңгімеге айналдыруға талпынды. Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қоюды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Ұсыныс_____

Әдіскер: _____ **Камза Сайрангүл**

«Ботақан» орта топ тәрбиешілері:

_____ **Өнерхан Алмагүл**

_____ **Қанагат Гүлнұр**